

Begroting 2018

Gemeente Maastricht

t.b.v. Raadsvergadering 14 november 2017

Colofon

Programmabegroting 2017
Gemeente Maastricht

Samenstelling

Gemeente Maastricht
Concernzaken
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

INHOUDSOPGAVE

KERNGEGEVENS.....	5
HOOFDSTUK 1 BELEIDSBEGROTING	6
1.1 INLEIDING	6
1.2 OP DE DREMPEL VAN EEN MOOIE TOEKOMST	7
1.3 FINANCIËEL BEGROTINGSBEELD.....	13
1.4 INFOGRAPHICS.....	14
HOOFDSTUK 2 PROGRAMMAPLAN	17
LEESWIJZER	17
PROGRAMMA 1 BESTUUR EN DIENSTVERLENING	21
PROGRAMMA 2 VEILIGHEID	27
PROGRAMMA 3 ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID	37
PROGRAMMA 4 SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE.....	46
PROGRAMMA 5&6 SAMENLEVEN.....	55
PROGRAMMA 7 SPORT EN RECREATIE	69
PROGRAMMA 8 KUNST EN CULTUUR.....	76
PROGRAMMA 9 ONDERWIJS.....	84
PROGRAMMA 10 STADSONTWIKKELING	91
PROGRAMMA 11 WONEN.....	106
PROGRAMMA 12 VERKEER EN MOBILITEIT.....	112
PROGRAMMA 13 BEHEER OPENBARE RUIMTE	120
PROGRAMMA 14 NATUUR, MILIEU EN AFVAL	126
PROGRAMMA 15 ALGEMENE INKOMSTEN EN UITGAVEN	138
HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE BEGROTING	144
3.1 TOELICHTING OP DE FINANCIËLE BEGROTING	144
3.2 UITGANGSPUNTEN VAN DE RAMINGEN	144
3.2.1 INDEXERING.....	144
3.2.2 ONVOORZIEN EN RISICOBUFFER.....	144
3.2.3 RENTE.....	145
3.2.4 GEMEENTEFONDS SEPTEMBERCIJFERS 2017	145
3.3 VAN BEGROTING 2017 NAAR BEGROTING 2018	146
3.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE SITUATIE	154
3.4.1 RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	154
3.4.2 INVESTERINGSPERSPECTIEF	155
3.4.3 TAAKSTELLINGEN.....	159
HOOFDSTUK 4 VERPLICHTE PARAGRAFEN	160
4.1 LOKALE LASTENPARAGRAAF	160
4.1.1 INLEIDING	160
4.1.2 BELEID TEN AANZIEN VAN LOKALE HEFFINGEN.....	160
4.1.3 GERAAMDE INKOMSTEN VAN DE LOKALE HEFFINGEN	161
4.1.4 MAXIMAAL KOSTENDEKKENDE BELASTINGEN (PER BELASTING)	162
4.1.5 KOSTENDEKKENDE LEGES (IN TOTALITEIT).....	163
4.1.6 ALGEMENE BELASTINGEN EN PARKEERBELASTING	165
4.1.7 LASTENDRUK BURGERS EN BEDRIJVEN	167
4.1.8 KWIJTSCHELDINGSBELEID.....	169
4.2 BEDRIJFSVOERING	170
4.2.1 BEDRIJFSVOERINGSPROGRAMMA/PROJECTEN	170
4.2.2 CIJFERS OVER BEDRIJFSVOERINGSTHEMA'S	173
4.3 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEGROTING	174
4.3.1 WEERSTANDSCAPACITEIT.....	174
4.3.2 RISICO-INVENTARISATIE	175
4.3.3 RATIO WEERSTANDSVERMOGEN	178
4.3.4 KENGETALLEN	179

4.4	FINANCIERING.....	180
4.4.1	INLEIDING	180
4.4.2	TREASURYBELEID	181
4.4.3	ONTWIKKELING VAN DE KORTE EN LANGE RENTE / RENTEVISIE	181
4.4.4	KASGELDLIMIET, FINANCIERINGSBEHOEFTE EN RENTERISICONORM	181
4.4.5	ONTWIKKELING LENINGPORTEFEUILLE	182
4.4.6	FINANCIERING ACTIVA EN RENTEOMSLAG.....	183
4.4.7	SCHATKISTBANKIEREN	184
4.4.8	WET HOUDBARE OVERHEIDSFINANCIËN	184
4.5	VERBONDEN PARTIJEN	184
4.5.1	KADERNOTA GOVERNANCE	185
4.5.2	RISICOANALYSE	186
4.5.3	DEELNEMINGEN	187
4.5.4	PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKING (PPS)	198
4.5.5	GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	201
4.5.6	STICHTINGEN PERSONEELSBEHEER	210
4.6	DUURZAME KAPITAALGOEDEREN.....	210
4.7	GRONDBELEID	226
4.7.1	GROND- EN VASTGOEDBELEID ALGEMEEN	226
4.7.2	VIGERENDE BELEIDSKADERS	227
4.7.3	GROND- EN VASTGOEDBELEID IN RELATIE TOT DE PROGRAMMA'S	227
4.7.4	ONTWIKKELINGEN	228
	BIJLAGEN.....	233
	BIJLAGE 1 SAMENSTELLING VAN HET COLLEGE VAN B&W	234
	BIJLAGE 2 ORGANISATIESCHEMA IN 2018.....	235
	BIJLAGE 3 RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	236
	BIJLAGE 4 OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	258
	BIJLAGE 5 OVERZICHT SUBSIDIES	266
	BIJLAGE 6 EU SUBSIDIES.....	269
	BIJLAGE 7 HERCALCULATIES GRONDEXPLOITATIES	271
	BIJLAGE 8 BEREKENING EMU SALDO	272
	BIJLAGE 9 OVERZICHT TAAKVELDEN.....	273
	BIJLAGE 10 STAND VAN ZAKEN BURGERINITIATIEVEN.....	291
	BIJLAGE 11 FINANCIEEL UITVOERINGSBEELD 2017	293
	BIJLAGE 12 LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN.....	295
	BIJLAGE 13 KLIMAATBEGROTING (LOS BESTAND)	299

KERNGEGEVENS

Sociale structuur	jaarrekening 2016 (per 1-1-2017)	begroting 2018 (per 1-1-2018)
<i>Aantal inwoners</i>		
0 - 19 jaar	21.127	20.500
20 - 24 jaar	15.603	15.750
25 - 29 jaar	10.225	10.750
30 - 49 jaar	26.120	26.250
50 - 64 jaar	24.632	24.750
65 jaar en ouder	25.048	25.500
Totaal aantal inwoners	122.755	123.500

Aantal cliënten Wet Werk en Bijstand	3.711	3.700
Uitkeringsgerechtigden op basis van IOAW en IOAZ	216	220

Fysieke structuur	jaarrekening 2016 (per 1-1-2017)	begroting 2018 (per 1-1-2018)
Oppervlakte gemeente (ha)	6.005	6.005
- waarvan binnenwater	323	323
- historische stads- of dorpskern	101	101
Oppervlakte van de wegen (ha)	590	590
Oppervlakte openbaar groen (ha)	488 ¹	517
Lengte van de riolering (km)	574	574
Lengte van de waterwegen (km)	20	20
Aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	61.485	62.000

Financiële structuur (x € 1.000)	jaarrekening 2016 (per 1-1-2017)	begroting 2018 (per 1-1-2018)
Totaal lasten	524.603	487.757
Algemene uitkering gemeentefonds	116.072*	122.378**
Integratie-uitkeringen Sociaal Domein	96.332*	97.228**
Integratie- en decentralisatieuitkeringen	24.923*	24.377**
Opbrengst algemene belastingen (ozb, honden- en toeristenbelasting)	35.034	36.102
Boekwaarde geactiveerde kapitaaluitgaven	556.897	715.489
Omvang reserves	172.948	164.417
Vaste schuld (exclusief doorverstrekte leningen)	148.634	198.362

* Cijfers hebben betrekking op 2017 na de decemercirculaire 2016

** Cijfers hebben betrekking op 2018 na de septembercirculaire 2017

¹ Momenteel is het Leantraject gegevensbeheer openbare ruimte gestart, de uitkomsten hiervan kunnen tot bijstellingen leiden.

HOOFDSTUK 1 BELEIDSBEGROTING

1.1 Inleiding

Aan de leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de begroting 2018 van de gemeente Maastricht; de vierde en laatste begroting in deze bestuursperiode. Hierin presenteren wij aan u de politieke keuzes voor het komend jaar.

We doen dat in het besef dat college en raad in de afgelopen periode met succes samengewerkt hebben aan de vernieuwing van de stad. De recente mondiale crisis maakte een omslag immers noodzakelijk.

Tal van externe ontwikkelingen waren van invloed, zoals de intrede van de participatiesamenleving, de decentralisatie van overheidstaken, de flexibilisering van arbeid, de kantelende verhouding tussen overheid en burgers, het klimaatvraagstuk, schuivende internationale machtsverhoudingen en de vluchtelingencrisis.

Midden in die storm aan veranderingen hebben we de overkoepelende doelstelling gehaald: Maastricht floreert en is klaar voor de toekomst.

Het leef-, werk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bezoekers en bedrijven is van hoog niveau. Universiteitsstad Maastricht verjongt en internationaliseert, de gemeente is financieel gezond, er is ruimte voor investeringen, de economische prestaties zijn glanzend, de stad heeft haar sociaal gezicht behouden. We maken bovendien grote vorderingen in de verduurzaming van de stad, de maatschappelijke participatie is sterk gestegen en de infrastructuur en voorzieningen liggen er uitstekend bij.

Maar er zijn ook zorgen. De tweedeling in de samenleving groeit. Het lukt niet om alle Maastrichtenaren te laten profiteren van de aantrekkende economie. Met als gevolg dat de inkomensverschillen toenemen. Het is daarom onze taak ervoor te zorgen dat meer mensen de positieve gevolgen ervaren van de economische voorspoed. De inzet die daarvoor nodig is kost echter steeds meer geld. Met name de betaalbaarheid van de sociale ondersteuning vergt de komende jaren extra inspanningen.

De klus is dus nog niet geklaard. Maastricht is nooit af. Blijvend investeren in onze stad, in het menselijk kapitaal en in het zelfbewustzijn is een continue opdracht. Doortastend, met durf en onbeschoemd zullen we als Maastrichtse samenleving de uitdagingen van de nieuwe tijd aangaan. Daarvoor is het nodig om krachtige partnerschappen te vormen met alle mensen, bedrijven en organisaties die samen Maastricht zijn.

In deze sluitende begroting maken we duidelijk welke stappen we daarvoor nemen in 2018.

Het college van Burgemeester en Wethouders.

1.2 Op de drempel van een mooie toekomst

“Geen enkele andere stad in het land doet dat Maastricht na.” In die woorden beschrijft De Limburger op zaterdag 6 mei 2017 de economische bloei die Maastricht doormaakt. De krant noemt het letterlijk de “Maastrichtse renaissance”. De kort tevoren verschenen kerncijfers laten inderdaad zien dat de ‘staat van de stad’ economisch buitengewoon positief is. Maar de medaille kent ook een keerzijde: te veel mensen kunnen het tempo niet bijbenen. Ze raken door de groeiende maatschappelijke tweedeling in de problemen.

De werkloosheid in Maastricht is met 4 procent historisch laag en ligt onder het landelijk gemiddelde van 5,1. Het aantal banen is met 0,7 procent gestegen en het aantal bedrijfsvestigingen met 2,6. De groei van het Bruto Regionaal Product bedraagt in de regio Maastricht 5,4 procent tegenover een landelijk groeigemiddelde van 2 procent.

Liefst twee miljard bedragen de meerjarige investeringen in stedelijke projecten. Dit alles is mogelijk zonder de lasten extra te verzwaren, zonder de rekening door te schuiven naar volgende generaties en zonder te bezuinigen op veiligheid en het sociaal minimum. Maar wel door efficiencyverbeteringen en het maken van rendabele keuzes.

Als gevolg van dit beleid is ook deze laatste begroting in de bestuursperiode 2014-2018 net als de vorige drie sluitend.

Maar tegenover deze voorspoed staat een groeiende armoede; zowel landelijk als lokaal. De inkomensverschillen nemen toe en voor een deel van de samenleving houdt de inkomenssituatie geen tred met het stijgende prijsniveau. Het lukt een groeiend aantal mensen daarom niet op eigen kracht op te krabbelen uit de put waar ze tijdens de crisis in terecht zijn gekomen. Dat is deels ook het gevolg van de decentralisaties en de rijksbezuinigingen op de sociale uitgaven.

In Maastricht is het percentage mensen in de armoede hoger dan het landelijk gemiddelde. Dat is onaanvaardbaar. Hierbij dient aangetekend te worden dat armoede niet betekent dat mensen niet in de primaire levensbehoefte kunnen voorzien. Het gaat anno 2017 vooral om een dreigend sociaal isolement. Ook willen we voorkomen dat jongeren in de problemen raken als gevolg van de bezuinigingen op de jeugdzorg.

We zetten daarom volop in op de ondersteuning die deze mensen nodig hebben. Daarvoor moeten we echter steeds meer geld bijleggen. De gemeente heeft weliswaar voldoende weerstandsvermogen, waardoor een gezonde bedrijfsvoering gegarandeerd is. Maar we achten het onacceptabel dat we het vermogen van de Maastrichtse gemeenschap gebruiken voor het dichten van gaten die het Rijk laat vallen. We zijn daarom samen met andere gemeenten in gesprek met het Rijk om hier verandering in te brengen.

Dit alles neemt niet weg dat Maastricht een dynamische en innoverende stad is. Een stad die inwoners en nieuwkomers perspectief biedt. Want Maastricht profileert zich steeds meer als internationale universiteitsstad met een top leef-, werk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bedrijven en bezoekers. De groei en de verjonging zijn duidelijk zichtbaar. We zien nieuwe vormen van stadsontwikkeling, we zien de veiligheid toenemen en we zien tal van initiatieven vanuit de samenleving op het gebied van (sociale) participatie, cultuur en duurzaamheid. Maastricht staat op de drempel van een mooie toekomst.

Zeker de toenemende participatie vinden wij belangrijk. De meest krachtige samenleving is immers de samenleving gebaseerd op de bereidheid elkaar te versterken. Want wij zijn samen Maastricht. In de huidige tijdgeest organiseren mensen zich anders dan voorheen. Ook in Maastricht bundelen burgers, professionals, ondernemers en bestuurders hun krachten om samen te werken aan een vitale toekomst. De gemeente is deelnemer aan dat proces, niet langer de aanvoerder. Aan die kanteling in de verhouding overheid-samenleving is krachtig gestalte gegeven. In de afgelopen jaren en in de voorliggende begroting voor 2018.

Het ambitieniveau blijft onveranderd hoog. Het resultaat van de afgelopen jaren mag niet leiden tot genoegzaam achteroverleunen. Voor de toekomst liggen er genoeg opdrachten en ambities om de stad nog beter te maken en nog verder te brengen.

De begrote uitgaven en inkomsten die hiervoor ingezet worden, vindt u als vanouds gedetailleerd onder de programmaonderdelen. In deze inleiding geven we verder per beleidsveld de meest in het oog springende hoofditems kort samengevat weer.

Economie en middelen

Als speler in het netwerk van overheden, bedrijven en onderwijs dragen we ook het komende jaar bij aan de versteviging van de Maastrichtse economie.

Dat doen we door te blijven inzetten op een breed economisch pallet van maakindustrie, verblijfstoerisme, diensten en kennis. We faciliteren de verdere ontwikkeling van de Health Campus, vernieuwen het MECC, blijven meerdaags zakelijk toerisme stimuleren met het werven van extra congressen en jagen de zogeheten triple helix samenwerking aan in de customer service sector (Customer Service Valley) en staalsector (Steelpoort). Ook nieuwe sectoren als de creatieve industrie helpen we verder op weg. In de binnenstad wordt de mogelijkheid verkend voor een breed dekkend wifi-netwerk dat bijdraagt aan onze ambitie om Maastricht in de top van aantrekkelijke bezoekerssteden te houden.

Hetzelfde financieel solide beleid vormt ook het uitgangspunt voor het beheren van de vastgoedportefeuille. De afgelopen jaren is voortvarend gewerkt aan de kostenneutraliteit ervan. Grote panden als het Bonnefantencollege, kantoorcomplex François de Veyestraat en het Citycentrum, die de exploitatie jaarlijks fors negatief beïnvloedden, zijn afgestoten. Er is toegewerkt naar kostprijsdekkende huur en boekwaardes zijn afgeboekt. Ook zijn of worden de grote gebouwen binnen de portefeuille verduurzaamd, onder meer door zonnepalen op het MECC te plaatsen en het Stadhuis aan te sluiten op restwarmte. Het structureel negatief resultaat op vastgoed is zodoende omgebogen naar langjarig neutraal.

Sociaal

Het op peil houden van de ondersteuning en zorg voor onze inwoners was deze bestuursperiode het zwaartepunt binnen het sociaal beleid. Dit met het oog op de drie decentralisaties van het Rijk. In Maastricht laten we niemand door het ijs zakken.

In grote lijnen zijn we geslaagd in die gigantische opgave. De zorg is gecontinueerd en tegelijkertijd hebben we grote veranderingen doorgevoerd binnen het sociaal domein. Dat zal ook in 2018 nog volop onze aandacht vragen. Zeker de financiële kant van de decentralisaties blijft een opgave. Niet voor niets is er samen met de andere gemeenten een beroep gedaan op de rijksoverheid om financieel bij te springen. Met name het tempo van de rijksbezuinigingen loopt niet in de pas met de invoering van de nieuwe taken door de gemeenten.

In 2018 worden de arbeidsprojecten voor ouderen, jongeren en statushouders voortgezet. Ze blijken succesvol in de strijd tegen werkloosheid. Het aan werk helpen van mensen blijft prioriteit nummer één voor sociale zaken Maastricht-Heuvelland. Het is ook een van de maatregelen binnen de bestrijding van armoede.

Daarnaast blijven we alles doen om armoede onder onze inwoners terug te dringen. Zo zijn onder andere de declaratieregelingen versoepeld om het gebruik te stimuleren.

Ook voor onze ouderen houden we volop aandacht. Eenzaamheid blijft een zorgpunt, vandaar dat we inzetten op ontmoeting. De geïntroduceerde Week van de Ouderen wordt bijvoorbeeld voortgezet. Die werkt als een soort vliegwiel voor andere activiteiten en dus ontmoetingsplekken voor ouderen. Waar mogelijk ondersteunen we ontmoetingsplekken in buurten, zoals salon Sint Pieter, koffiepoteau Amby en Sjuif a-en in Heer. Tevens krijgen de speciale programma's voor ouderen van Maastricht Sport een vervolg.

Veiligheid en leefbaarheid

Op het gebied van veiligheid zet Maastricht forse stappen. Sinds 2015 is het totaal aantal geregistreerde delicten van 10.500 gedaald naar 8.500. Het aantal woninginbraken daalde zelfs spectaculair met 43 procent. Ook het aantal straatroven, overvallen, fietsdiefstallen en zakkenrollen nam aanzienlijk af. De verscherpte aanpak van de drugsoverlast zorgde voor een afname van 30 procent van het aantal meldingen.

Dat neemt niet weg dat er ook stijgingen geconstateerd werden, zoals het aantal overlastmeldingen veroorzaakt door verwarde personen en rondhangende jongeren. Inmiddels is daarop extra actie ondernomen door de politie. Deze acties worden in 2018 voortgezet.

De gunstige cijfers zijn het resultaat van het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018. Het komende begrotingsjaar is het laatste van dit programma. 2018 zal daarom in het teken staan van de opstelling van een nieuw lokaal meerjarenbeleidsplan en besluitvorming daarover.

Inhoudelijk zal in 2018 ingezet worden op het behalen van de eindambities in het huidige programma. Te

beginnen met het verbeteren van de veiligheidsbeleving in Maastrichtse buurten. Hieraan werken de Veilige Buurteams samen met de buurten. Dit vanuit een integrale benadering (niet alleen veiligheid, maar ook sociale en fysieke thema's in de buurten) en met ondersteuning van een Taskforce-groep en een procesregisseur veiligheidsbeleving.

Tevens zetten we de bestrijding van drugsoverlast in de Frontière-aanpak voort. Naast concrete inzet en acties wordt deze aanpak in 2018 geëvalueerd.

In het kader van de verbetering van de veiligheid in de buurten is er in 2018 een nauwe samenwerking tussen de beleidsvelden veiligheid en sociaal. Met name wat betreft de problematiek van verwarde personen, probleemjongeren, de zogenoemde onaantastbaren en huiselijk geweld.

In 2018 zal de aanpak van radicalisering verder vorm krijgen. Onder meer met de inrichting van netwerken van sleutelfiguren (waarvoor inmiddels een netwerkregisseur aangesteld is) en de versterking van de informatiepositie van de gemeente.

Uiteraard blijft in 2018 de verdere bestrijding van de zogeheten High Impact Crimes (woninginbraak, straatroof, overvallen, hard drugs etc.) hoog op de agenda staan.

Duurzaamheid

Maastricht wil in 2030 klimaatneutraal zijn. Onder de noemer #missionzeromaastricht werkt de gemeente samen met instellingen, bedrijven en inwoners aan het verduurzamen van ons energieverbruik en het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Dat vraagt om meer gebruik van zonne-, water- en windenergie en minder verbruik van olie en gas.

Deze energietransitie kent veel aspecten. De energiesector heeft voor de verduurzaming en de energietransitie veel oplossingen beschikbaar en deze innovaties gaan steeds sneller en verder. Deze oplossingen zijn vooral technisch van aard. Maar met technische oplossingen alleen wordt de transitie niet gerealiseerd. Energietransitie gaat ook over samenwerken tussen bedrijven, particulieren, maatschappelijke organisaties en overheden. Het gaat over slimme arrangementen en met andere ogen naar bouwen en ontwikkelen kijken. Evenals over financiële investeringen en sociale transitie. En het gaat vooral over draagvlak; de overtuiging en het urgentiebesef dat het anders moet en anders kan. Dat het uiteindelijke doel gehaald wordt als we de handen ineen slaan.

De energietransitie is dan ook een van de grootste uitdagingen van deze eeuw. Maastricht gaat die uitdaging aan.

We zetten verder in op landschap en groen. Ze zijn onontbeerlijk voor een aantrekkelijke woonomgeving. Zonder groen geen leefruimte, geen recreatie en geen bewegen. Zonder groen ook geen schone lucht. De vergroening realiseren we door de omringende landschappen met elkaar te verbinden, fietsroutes langs en over de Maas tot stand te brengen en de doorontwikkeling van zowel Buitengoed Geul en Maas als het Rivierpark Maasvallei.

Belangrijk daarbij is om de veiligheid van de Maas te waarborgen. Door de klimaatverandering krijgt Maastricht in de toekomst immers vaker te maken met extreem hoge waterstanden in de Maas. Daarom werken we samen met de gemeente Eijsden-Margraten en andere partijen aan een ontwikkelingsvisie voor het Zuidelijk Maasdal.

Omwille van de luchtkwaliteit onderzoeken we naast de vergroening maatregelen zoals het instellen van een milieuzone in de stad, een verbeterde stadsdistributie en het autoluw maken van de binnenstad.

Stadsontwikkeling

De huidige tijdsgeest vraagt om nieuwe vormen van stadsontwikkeling. De tijd van grootschalige nieuwbouw- en uitbreidingsprojecten is definitief voorbij. Wonen, werken en recreëren worden meer aan elkaar gekoppeld. Kleinschaligheid, maatwerk en herbestemming zijn leidende overwegingen. Bij voorkeur in een gezonde leefomgeving. Dat laatste vereist meer aandacht voor groen.

Moderne stadsontwikkeling vergt een samenspel tussen creatief ondernemerschap, cultuur, experiment en tijdelijkheid. Maastricht heeft hiervoor de herbestemming van het industrieel erfgoed ingezet met veel aandacht voor de ontwikkeling van het Sphinxkwartier. Die is in volle gang en wordt volgend jaar volop doorgezet. Onder meer met de bouw van de nieuwe Muziekgieterij. De verlegging van de Noorderbrug heeft een heel nieuw stuk stadscentrum opgeleverd dat met name voor het Sphinxkwartier met zijn Sphinxpark enorm veel kansen biedt. Andere belangrijke herinrichtingsgebieden zijn het studentenhuisvestingproject Carré, de Groene Loper en de Tapijn.

En nu met de opening van de A2-tunnel de barrière tussen Wyckerpoort en Wittevrouwenveld is geslecht, is het tijd om de 40.000 inwoners ten oosten van het spoor te verbinden met de rest van de stad. Onder de noemer Stad en Spoor starten we een proces van gebiedsontwikkeling, waarbij het leggen van verbindingen voor fietsers en voetgangers centraal staat, evenals het versterken van functies rondom het station en de Groene Loper.

In 2018 zal veel aandacht uitgaan naar voorbereidingen voor de nieuwe Omgevingswet. Deze wet gaat meerdere oudere wetten vervangen en is bedoeld om de regelgeving bij ruimtelijke ontwikkelingen te vereenvoudigen. Gemeenten kunnen deze wet deels zelf invullen. Maastricht kiest er voor om de inwoners en het bedrijfsleven invloed te geven op de invulling. In het begrotingsjaar dient een Omgevingsvisie ontwikkeld te worden die inspeelt op de veranderende denkbeelden over bouwen en stadsontwikkeling in Maastricht. Zodoende dat het mogelijk is nog meer vanuit het perspectief van inwoners en ondernemers te handelen.

Stadsbeheer

Stadsbeheer heeft in de afgelopen jaren veel werk gemaakt van nieuwe samenwerkingsvormen. Met als resultaat meer efficiency en kwaliteit. Dat beleid wordt komend jaar voortgezet. Zo zal de afvalsamenwerking met Meerssen en Valkenburg worden uitgebreid. Niet alleen op het gebied van milieuparken, maar ook bij het ophalen van restafval. De goede contacten met milieudienst Rd4 halen we nog verder aan. Deze samenwerking moet leiden tot een schaa sprong in de toekomst met als uiteindelijk doel één gezamenlijke afvalpas voor heel Zuid-Limburg. Alle afvalambities zijn uiteindelijk gericht op Maastricht afvalloos in 2030, een ambitie die aanhaakt bij Maastricht klimaatneutraal in 2030.

Sport

Binnen sport wordt vol ingezet op investeringen in topsport: Jumping Indoor Maastricht, Amstel Gold Race, een mogelijke Touretappe en Ironman kunnen allemaal rekenen op financiële steun vanuit de gemeente Maastricht. Ze zijn aantoonbaar een impuls voor de breedtesport, die ook de volle aandacht krijgt van het stadsbestuur. Evenals voor de economie.

In 2018 valt een besluit over een nieuwe tarievenstructuur. Dit moet een einde maken aan oneerlijke en ondoorzichtige tarifiering van binnen- en vooral buitensport.

Met de opening van het Boulodrome is het Sportpark Geusselt af. Andere accommodaties, zoals het sportpark in Heugem en sportpark Jekerdal, worden binnenkort opgeknapt. Ook sporthal De Heeg ondergaat een revitalisering, zodat al onze sportaccommodaties op peil zijn en blijven. Tot slot ontwikkelen we een beleid voor (individueel) sporten in de openbare ruimte, een sportvorm die het afgelopen jaren een enorme vlucht nam.

Cultuur

2018 wordt het jaar van de vernieuwde Muziekgieterij. Volgens planning wordt komend jaar de uitbreiding met een zaal voor 1.100 bezoekers opgeleverd. Daarnaast zal in de aanpalende Timmerfabriek een zaal voor 350 bezoekers beschikbaar zijn.

Met de capaciteitsuitbreiding beschikt Maastricht over een poppodium dat zich kan meten met de toonaangevende podia in het land. Mede vanwege de innovatieve technieken zal de Muziekgieterij nog beter in staat zijn om internationale acts te boeken.

Daarnaast voeren we de innovatieagenda cultuur uit. Dat wil zeggen dat geld beschikbaar wordt gesteld voor vernieuwende projecten. Tevens gaan we door met de transformatie van de culturele instellingen Kumulus, Centre Céramique en het Natuurhistorisch Museum. Ze worden klaargestoomd voor de toekomst door meer in te spelen op de veranderingen van deze tijd, zoals het veranderend consumentengedrag als gevolg van de voortschrijdende digitalisering.

We presenteren volgend jaar bovendien een plan waarmee Maastricht de officiële status van een van de negen culturele brandpunten kan blijven behouden.

Student en Stad

Maastricht profileert zich als een toonaangevende internationale universiteitsstad. Om die status te bereiken is in het verleden het actieprogramma Student en Stad ontwikkeld. Daarin komt de verbondenheid tussen universiteit en stad nadrukkelijk naar voren. Hierbij gaat het om een wederkerige relatie. Inmiddels is een evaluatie van Student en Stad in voorbereiding. Aan de hand daarvan wordt komend jaar het actieprogramma geactualiseerd.

Student en Stad is het fundament onder twee belangrijke stedelijke ambities. Ten eerste de doorontwikkeling van de kenniseconomie. Een internationaal georiënteerde kenniseconomie creëert immers een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor zowel bedrijven als nieuwe bewoners.

Ten tweede draagt het actieprogramma bij aan Maastricht als ontmoetingsstad. Een stad die monumentale kwaliteiten koppelt aan jeugdige dynamiek. Een stad van Europese allure, die zichtbaar creatief, innoverend en ondernemend is.

Zorg

De continuïteit en de kwaliteit van de zorg was in deze bestuursperiode een van de prioriteiten. Dat blijft

ook het komend jaar zo. Maastricht heeft de ingrijpende veranderingen zowel op het gebied van zorg alsook de WMO en de jeugdzorg goed opgevangen. Uitgangspunt was dat er voor de kwetsbare inwoners te allen tijde een sociaal vangnet zou zijn. In die ambitie is niets veranderd. Vandaar dat deze thema's prioriteit blijven.

Het college gelooft in de zelfredzaamheid van mensen, maar kent nadrukkelijk ook de grenzen hiervan. Daarom is er blijvend aandacht voor kwetsbare groepen zoals zwerfjongeren en mensen met verward gedrag.

Met name de transitie van de rijkstaak Jeugdzorg naar de gemeenten is een megaoperatie geweest. Ook die is in Maastricht zonder kleerscheuren verlopen. De decentralisatie had en heeft tot doel om minder jeugdigen terecht te laten komen in de (zware) jeugdzorg. Daarvoor zijn programma's ontwikkeld door de gemeente en zorgaanbieders.

Echter, de bezuinigingen van het Rijk gaan te snel. Transformeren kost tijd en extra budget. In het komende jaar dient de financiële ruimte daarvoor gerealiseerd te worden.

Participatie

We stimuleren en bouwen aan de collectieve kracht van de stad om zo onze sociale en saamhorige samenleving verder te ontwikkelen. Maastricht bruist als gevolg van actief stimuleringsbeleid. Er ontstaan steeds meer initiatieven van en voor Maastrichtenaars. Het palet aan initiatieven is uiterst divers, maar er is een gemene deler: Maastrichtenaars zetten zich in om hun stadsgenoten een helpende hand te bieden.

De gemeente ondersteunt en faciliteert dit door diverse subsidiebronnen in te zetten. Het gebruiksgemak van en de toegang tot deze subsidiebronnen hebben continu de aandacht. In dat kader brengen we nog in 2017 knelpunten rondom de flexibele subsidies voor vrijwilligersorganisaties (de tenders) in kaart. Voor initiatieven die zo innovatief zijn dat ze niet direct in de bestaande structuren passen, hebben we het Sociaal Investeringsfonds ingericht, vanwaaruit inmiddels diverse initiatieven zijn ondersteund.

Hoewel het onmogelijk is alle initiatieven hier de aandacht geven die ze verdienen, noemen we toch een aantal in het oog springende projecten. Kinderboerderij Daalhoeve heeft zich de afgelopen jaren met steun van het Sociaal Investeringsfonds ontwikkeld van kinderboerderij tot zorgboerderij. The Masters is een sociaal innovatieve beweging die anders-ontwikkelde jongeren en ouderen in staat stelt om naar eigen kunnen te participeren in de samenleving. Gestart in Wyck in 2009 en inmiddels ook actief op meer plekken in de stad, bijvoorbeeld met de Masters Service en Care in Wolder.

De Fietsenbank Maastricht met winkel en werkplaats in Pottenberg, het Werkhuis in Wittevrouwenveld, Kinderboerderij De Heeg, Athos-Eet-Maakt-Doet in Biesland en Serve the City: het zijn enkele voorbeelden van initiatieven met grote betekenis voor Maastricht. De opkomst van zogenoemde huiskamers en buurtkroegen stemt ook positief. Op tal van plekken in de stad organiseren betrokken Maastrichtenaars ontmoetingsmomenten voor buurtbewoners. Dat is van belang voor de sociale cohesie en de strijd tegen eenzaamheid. De gemeente ondersteunt en faciliteert dergelijke initiatieven de komende tijd met extra aandacht voor de continuïteit.

De sociale dynamiek in de Maastrichtse buurten is dus een groot goed. Daarom zal er ook in het komende begrotingsjaar blijvende aandacht zijn voor de transitie van buurtkaders naar buurtnetwerken. De gemeente heeft veel aandacht voor dit proces en ondersteunt actieve buurtbewoners waar nodig. Fysieke ontmoetingsplekken in de buurt zijn daarbij essentieel. Ze zijn het fundament onder de sociale en saamhorige stad. Samen met beheerders en bestuurders van gemeenschapsvoorzieningen, zoals de buurthuizen, wordt komend jaar gewerkt aan een nieuwe en eigentijdse ondersteuningsregeling.

Mobiliteit

Op het gebied van mobiliteit ondergaat Maastricht een gedaantewisseling. De Koning Willem-Alexandertunnel is geopend met als resultaat de gewenste doorstroming op de A2. Op de voormalige stadstraverse wordt momenteel gewerkt aan de Groene Loper, waarmee na vele decennia een einde komt aan de ongewenste splitsing van de stad.

In 2018 wordt de ombouw van het Noorderbrug-tracé afgerond. Het betekent een immense verbetering van de ontsluiting van de westelijke woonwijken en de binnenstad, evenals voor de regionale verkeersdoorstroming.

Deze twee mammoetprojecten – samen de grootste infrastructurele ingreep in de stedelijke geschiedenis – maken van Maastricht een bereikbare stad. Hetgeen een aanzienlijke bijdrage levert aan de economie, de leefbaarheid en de luchtkwaliteit.

Maar daarmee is onze ambitie om de stad op het gebied van mobiliteit 'future proof' te maken nog niet volbracht. Er staan nog diverse andere projecten op het gebied van infrastructuur en modaliteit op het programma.

Op de drempel van 2018 wordt de ondergrondse fietsstalling geopend. Volgend jaar wordt ook P+R Noord uitgebreid en evalueren we de proef met P+R Zuid. Voorts zetten we samen met de werkgevers in op duurzaam slim reisgedrag, zal het nieuw fietsplan gepresenteerd worden en maken we een nieuw verkeersveiligheidsplan in samenspraak met tal van maatschappelijke organisaties en de inwoners.

Regionale samenwerking

Maastricht is niet alleen de hoofdstad van Limburg, maar heeft ook op velerlei terreinen een belangrijke streekfunctie in het Heuvelland. Daarnaast is het van groeiend belang om op Zuid-Limburgse schaal tot een krachtenbundeling te komen, omdat we alleen samen de toenemende concurrentie met de metropolitane regio's om ons heen kunnen volhouden.

Het betekent enerzijds dat een nog stevigere samenwerkingsagenda met de drie steden in Zuid-Limburg noodzakelijk is, onder meer op de (samenhangende) thema's onderwijs, economie en arbeidsmarkt.

Anderzijds dat de bestuurskracht en de concurrentiepositie van de stad en de regio aanzienlijk versterkt wordt. Maastricht zal komend jaar in beide het voortouw nemen.

Als stad in het hart van de Euregio Maas-Rijn is ook het Europese profiel van Maastricht van belang. Dat wordt nog eens versterkt door het feit dat in Maastricht de EU is gesticht, de euro werd ingevoerd en de naam van de stad aan het wereldberoemde unieverdrag is verbonden.

In 2017 hebben we met het programma Europe Calling! het 25-jarig bestaan van het Verdrag van Maastricht herdacht. Met name het evenement Yo!Fest op 7 februari, met de deelname van 3.000 jongeren, was een succes. Om de Europese profilering van Maastricht als internationale universiteitsstad te benutten en verder te versterken wordt het programma Europe Calling! in 2018 voortgezet. De universiteit heeft zich aangesloten bij de provincie en de gemeente om Maastricht de komende jaren sterker te positioneren als de stad waar gewerkt wordt aan de toekomst van Europa ten behoeve van de Europeanen. De diverse internationale kennisinstellingen en –instituten worden hier actief bij betrokken.

Wij Maastricht!

Maastricht is een sociale en saamhorige stad, die zich steeds nadrukkelijker ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad, met een top leef- werk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bezoekers en bedrijven.

Met deze begroting stomen we ons Maastricht klaar voor een vitale toekomst.

1.3 Financieel begrotingsbeeld

Op basis van deze begroting ziet het financiële plaatje er op dit moment als volgt uit:

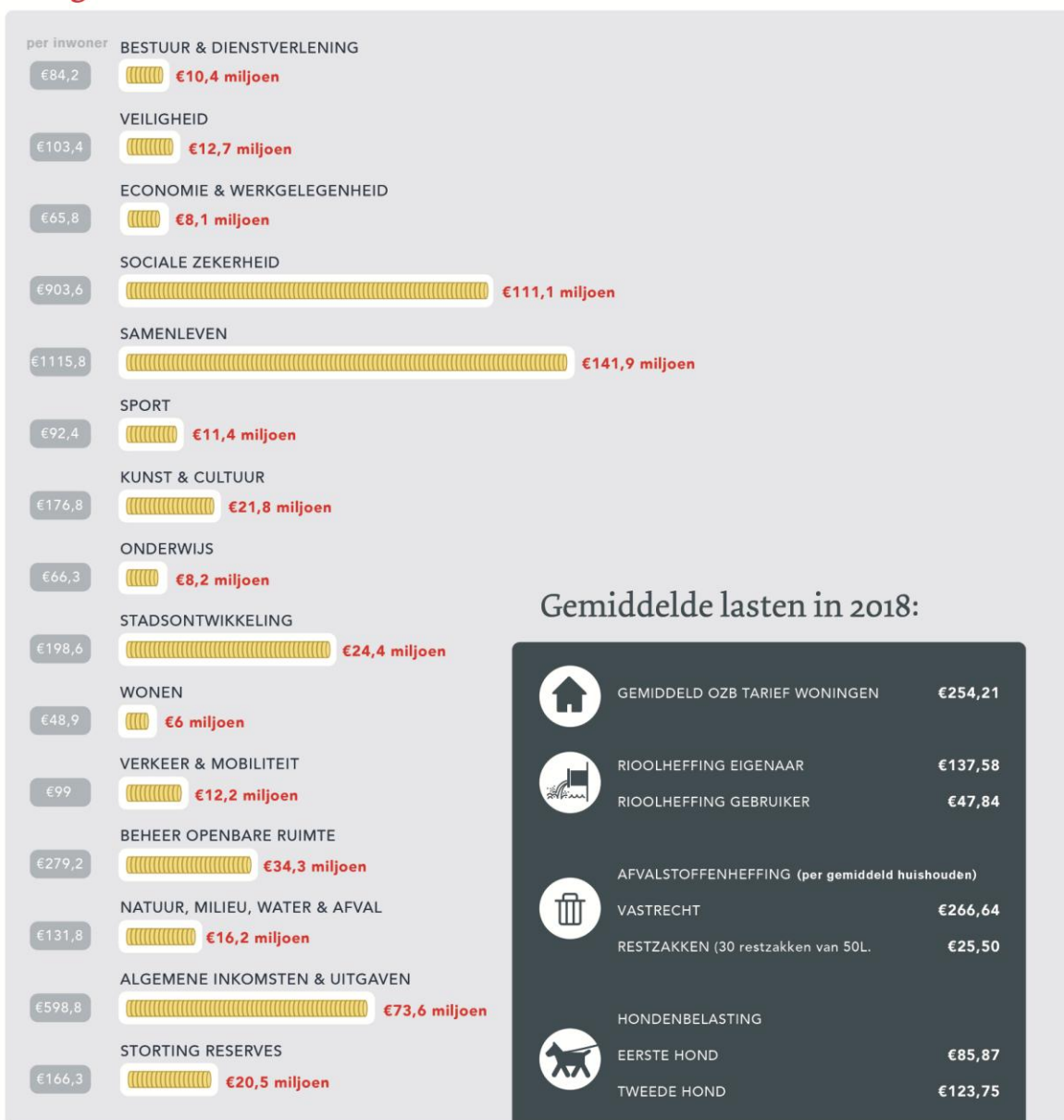
Samenvatting programmabegroting 2017 – 2021					
(bedragen in euro's)	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten					
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	10.358.004	10.356.434	10.307.676	9.907.586	10.132.496
Programma 2 Veiligheid	13.003.218	12.715.768	12.235.768	12.005.768	11.878.861
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	7.795.682	8.092.191	7.371.356	7.349.328	7.217.887
Programma 4 Sociale zekerheid	114.061.070	111.129.148	109.715.575	108.341.751	107.536.991
Programma 5/6 Samenleven	134.647.632	141.912.443	140.038.078	137.489.852	136.233.266
Programma 7 Sport	12.308.235	11.364.420	11.101.993	10.985.942	10.756.794
Programma 8 Kunst en cultuur	23.409.079	21.799.274	21.590.330	21.570.318	21.564.236
Programma 9 Onderwijs	11.364.822	8.154.548	8.225.338	8.259.717	8.230.074
Programma 10 Stadsontwikkeling	33.063.239	24.436.395	21.440.268	26.113.811	22.158.162
Programma 11 Wonen	7.394.403	6.015.897	3.718.055	2.490.820	1.436.930
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	14.091.882	12.183.447	11.696.022	10.838.266	10.770.324
Programma 13 Beheer openbare ruimte	36.429.758	34.346.058	34.601.162	34.499.878	34.469.429
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	16.183.303	16.219.133	16.316.319	16.245.447	16.305.742
Programma 15 Algemene inkomsten en uitgaven	94.639.915	73.634.970	75.119.298	75.788.215	75.608.962
Totaal lasten excl. toevoegingen reserves	528.750.242	492.360.125	483.477.238	481.886.700	474.300.155
Baten					
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	2.525.678	2.581.730	2.581.730	2.581.730	2.581.730
Programma 2 Veiligheid	498.650	503.280	503.280	503.280	503.280
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	363.805	372.897	372.897	352.177	352.177
Programma 4 Sociale zekerheid	68.838.338	77.976.181	76.976.181	74.976.181	73.676.181
Programma 5/6 Samenleven	16.065.377	15.911.702	15.911.702	15.911.702	15.911.702
Programma 7 Sport	2.416.770	2.528.729	2.593.587	2.688.587	2.778.561
Programma 8 Kunst en cultuur	6.047.131	6.056.159	6.056.159	6.056.159	6.056.159
Programma 9 Onderwijs	2.258.246	2.309.085	2.309.085	2.309.085	2.309.085
Programma 10 Stadsontwikkeling	26.930.845	19.136.827	14.067.871	17.062.975	14.523.641
Programma 11 Wonen	40.292	41.420	41.420	41.420	41.420
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	11.261.182	11.341.730	11.341.730	11.341.730	11.341.730
Programma 13 Beheer openbare ruimte	17.358.586	17.961.381	17.993.035	18.044.396	18.085.335
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	19.474.356	19.639.349	19.856.104	19.796.871	19.859.254
Programma 15 Algemene inkomsten en uitgaven	327.392.213	312.391.167	309.692.464	310.013.495	309.025.482
Totaal baten excl. onttrekkingen reserves	501.471.470	488.751.639	480.297.247	481.679.791	477.045.740
Totaal van saldo van baten en lasten	-27.278.771	-3.608.486	-3.179.990	-206.908	2.745.585
Toevoeging reserves	26.715.525	20.462.694	21.495.728	20.280.164	20.148.379
Onttrekking reserves	53.994.296	24.071.180	24.675.718	20.487.072	17.402.794
Geraamd Resultaat	0	0	0	0	0

Begroting 2018 in één oogopslag

Inkomsten TOTAAL 512,8 MILJOEN

Uitgaven TOTAAL 512,8 MILJOEN

Speerpunten voor 2018

Maastricht is een sociale en saamhorige stad, die zich steeds nadrukkelijker ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad, met een top leef-, werk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bedrijven en bezoekers.

INTERNATIONALE UNIVERSITEITSSTAD

Investeren grote evenementen

JIM
€50.000 t/m 2021
Amstel Gold Race
€25.000 t/m 2021
Iron Man
€80.000 in 2018
Tour de France
€525.000 gereserveerd

Impuls voor economische spin-off stad en regio

Investeren MECC

€30 miljoen

Internationaal congrescentrum en ontmoetingsplek voor expats, internationale studenten en congresgangers

Voortzetting Europe Calling!

Benutten en versterken profilering van Maastricht als werkplaats van Europa

Herontwikkeling Tapijn

€4,5 miljoen

Investeren Theater

€2,5 miljoen

Renovatie Theater aan het Vrijthof

Student en stad

€150.000

Programma dat inwoners en studenten nader bij elkaar brengt

SOCIAAL EN SAAMHORIG

Thuis in Maastricht-portal

Voortzetting 3 decentralisaties

Overheveling Jeugdzorg, Wmo en participatiewet van rijk naar gemeente

Jeugdzorg

Ondanks tekorten investeren in preventie en innovatie jeugdzorg

Sociaal investeringsfonds

€4,8 miljoen

Voor vernieuwende initiatieven voor kwetsbare Maastrichtenaars

Niemand door het ijs

Continuïteit en kwaliteit van zorg prioriteit bij decentralisaties Sociaal Domein

Niet bezuinigen op armoede

€2,2 miljoen

Verzachten armoede en begeleiden naar werk

Herijking tarieven sportaccommodaties

Heldere tarieven

Afspraken met woningcoöperaties

18.000

Betaalbare huurwoningen

TOP LEEF-, WERK EN VERBLIJFSKLIMAAT

Meer maatwerk in parkeren

€100.000 jaarlijks

Bewoners kunnen weer parkeren waar bedoeld is: werken met blauwe zones

Klimaatbegroting

1ste klimaatbegroting: #missionzeromasstricht

Uitbreiding P+R Noord

€750.000

Upgrade Stationsomgeving

€1 miljoen

Upgrade Stationstraat en Stationsplein: bredere stoepen, opheffen parkeren en een groter stationsplein

Maastricht Afvalloos 2030

Meer en beter scheiden

Preventie & aanpak radicalisering

€75.000

in 2018 en 2019
Schouder aan schouder bij voorkomen, signaleren en aanpakken radicalisering

Een veilig gevoel in de buurt

€155.000

in 2018 en 2019
Met buurtbewoners samenwerken aan de veiligheid

Omgevingswet

€400.000

Samenvoegen 26 ruimtelijke wetten

Uitbreiding fietsroute Borgharen

Fietsbrug en -paden

Stimuleren sociale woningbouw

€2,5 miljoen

Stimuleren sociale woningbouw in centrumgebied

Geen lastenverhoging

Geen lastenverhoging voor inwoners en ondernemers bovenop inflatie

Verbouwing Timmerfabriek

€9,6 miljoen

Culturele broedplaats en uitbreiding Muziekgieterij

Staat van de stad.

Hoe gaat het met Maastricht?

ALGEMENE INKOMSTEN EN UITGAVEN

Lastenladder
100.000+ gemeenten

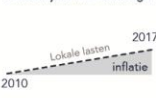
Plaats 19 van de 38 grote gemeenten (plaats 1 = laagste lasten)

Maastricht: financieel gezonde gemeente

Weerstandsvermogen binnen norm rijksoverheid
Begroten en Verantwoorden

Lasten ondernemers en bedrijven niet verhoogd

behoudens inflatie

Woonlasten 2017
Maastricht / 100.000+ gemeenten

Meerpersoonshuizen
743 / 708
Eenpersoonshuizen
708 / 642

SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE

Werkloosheid
Maastricht / 100.000+ gemeenten

Huishoudens in armoede

ECONOMIE

Banen per 1.000 inwoners
(tussen 15 en 65 jaar)

Maastricht: 100.000+ gemeenten:
2015 **839** 809
2016 **846** 825

Aantal bedrijven

2015 **9.986**
2016 **10.241**

Woensdagmarkt
Beste middelgrote markt van Nederland 2017

BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Rapportcijfers

SPORT

Percentage niet-sporters

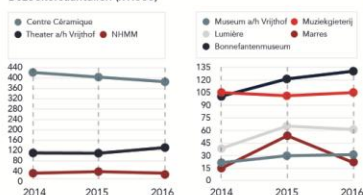
Maastricht: **53,3%**
Nederland: **49,9%**

KUNST & CULTUUR

1 van de 9 culturele brandpunten NL

Bezoekersaantallen (x1.000)

IN DE BUURT

Veiligheid in de buurt

Rapportcijfer
2015 **6,6**
2016 **7,0**

Meldingen drugoverlast

2015: **1.237**
2016: **1.006**

Woninginbraken

2015: **875**
2016: **514**

Leefbaarheid in de buurt

Rapportcijfer
voelt zich thuis in de buurt

Schoonhouden openbare ruimte in eigen buurt

Rapportcijfer
6,0

WONEN

Woontevredenheid

Rapportcijfer
7

WOZ-waarde

€180.000
1 januari 2017

Bronnen: meest actuele gegevens volgens Telos, CBS, ZKA, Beerda, Marlet, Maastricht in Cijfers en waarstaatjegemeente.nl, beleidscijfers politie, veiligheidsmonitor

HOOFDSTUK 2 PROGRAMMAPLAN

Leeswijzer

Programmaopbouw

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Beschrijft het doel van het programma op strategisch niveau.

► *Beleidsmatige context*

Geeft een overzicht van de strategische beleidsnota's, die een sterke relatie vertonen met het programma.

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Beschrijft de beoogde maatschappelijke effecten.

► *BBV Beleidsindicatoren*

In de herziening van het BBV wordt beschreven dat het voor gemeenten steeds belangrijker wordt om te kunnen sturen op basis van meetbare prestaties. Gemeenten moeten bij de besteding van de beschikbare middelen goed onderbouwde keuzes kunnen maken om te kunnen bijsturen als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Dit betekent onder meer dat gemeenten zoveel als mogelijk en wenselijk is, dezelfde indicatoren moeten gebruiken. Vanuit deze gedachte heeft het rijk gemeenten verplicht met ingang van programmabegroting 2017 een basisset van uniforme beleidsindicatoren op te nemen in het programmaplan.

► *Maastrichtse beleidsindicatoren*

Op 15 juni 2017 heeft de raadscommissie Begroting en Verantwoording gesproken over beleidsindicatoren in relatie tot de begroting. Besloten is dat de programma's in programmaplan begroting 2018 naast het kopje 'BBV beleidsindicatoren' ook een kopje 'Maastrichtse beleidsindicatoren' bevatten. Hierdoor is per programma niet alleen goed te zien welke beleidsindicatoren hieraan gekoppeld zijn, maar is ook helder of het gaat om een verplichte indicator vanuit het rijk of om een lokaal bepaalde indicator.

2. Wat willen we daarvoor gaan doen?

► *Verbonden partijen*

Om het inzicht van concrete beleidsprestaties te bevorderen gerealiseerd via de inzet van verbonden partijen heeft het rijk in het kader van de herziening van het BBV besloten, dat die informatie niet meer in de paragraaf Verbonden Partijen, maar in de programma's van het Programmaplan dient te worden opgenomen. Van belang hierbij is – indien aan de orde – in de programma's aan te geven hoe er naar gestreefd wordt de maatschappelijke effecten te realiseren via inschakeling van verbonden partijen.

Onder het kopje 'verbonden partijen' wordt in elk programma aangegeven of er verbonden partijen zijn die een bijdrage leveren aan de realisatie van de programmadoelstelling. En zo ja, welke verbonden partijen dit dan zijn. Welke concrete beleidsprestaties de genoemde verbonden partijen leveren wordt vervolgens beschreven in één of meerdere van de kopjes die daarna volgen onder de vraag 'wat willen we daarvoor gaan doen?'.

► *Beleidsmatig kopje*

Onder de 'Beleidsmatige kopjes' worden de prestaties beschreven, die het college aan de hand van inspanningen wil (laten) realiseren in 2018. Op verzoek van de raad worden de programma's in de begroting en in de jaarrekening weergegeven via de kolommen 'Beoogde prestaties 2018' en "Realisatie 2018". In de begroting is alleen de kolom "Beoogde prestaties 2018" ingevuld, de kolom "Realisatie 2018" is leeg. In de jaarrekening 2018 zijn beide kolommen ingevuld. Het lezen van de programma's in de jaarrekening wordt door deze manier van weergeven makkelijker leesbaar.

Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
Prestatie	<leeg>
Prestatie.....	<leeg>
.... etc.	<leeg>

3. Wat mag het kosten?

► *Lasten en baten*

Hier worden per programma aangegeven:

- de geraamde lasten en baten en het saldo hiervan;
- de beoogde stortingen in en onttrekkingen aan de reserves;
- het geraamd resultaat.

Het financieel overzicht per programma is opgebouwd uit de lasten en baten per programma. Het saldo hiervan is het geraamde totaal saldo van baten en lasten. Daaronder worden de geraamde stortingen in en onttrekkingen aan de reserves per programma weergegeven. Het totaal saldo van baten en lasten plus de stortingen in de reserves en minus de onttrekkingen aan de reserves leiden tot het geraamd resultaat per programma. Het geraamd saldo per programma komt ten laste van de algemene middelen uit met name gemeentefonds en OZB (programma 15).

► *Toelichting belangrijke ontwikkelingen*

Beschrijft kort de belangrijkste ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2018. Waar dit van toepassing is, worden per programma ook de investeringen weergegeven en de intensiveringen/ombuigingen van de begroting 2018.

► *Inkomsten en uitgaven*

De inkomsten (baten) en uitgaven (lasten) worden per programma visueel gepresenteerd in taartdiagrammen:

- Het taartdiagram "baten" laat zien waar de specifieke inkomsten voor het programma vandaan komen. Bijv. op programma 4: ... % van de totale inkomsten op het programma komt uit het Inkomensdeel of op programma 14:% van de totale inkomsten komt uit de afvalstoffenheffing.
- De bijdrage uit de algemene middelen per programma is hierin niet opgenomen omdat dit niet onder de specifieke inkomsten valt.
- Het taartdiagram "lasten" laat zien hoe het geld binnen het programma is verdeeld over de financiële producten die bij het programma horen zoals opgenomen in de bijlage Financieel productenoverzicht.

Welke verbindingen zijn er tussen het coalitieakkoord en het programmaplan?

Het coalitieakkoord 2014-2018 heeft als bijlage een bestuursopdracht inzake de 'raad-nieuwe-stijl'. Naast deze opdracht kent het stuk nog andere opdrachten die actie behoeven. In onderstaand overzicht wordt per opdracht beknopt weergegeven met welke begrotingsprogramma's de opdracht de meeste raakvlakken heeft.

Opdracht		Raakt programma
A	Maastricht biedt zorg en perspectief	
A1	Implementatie 3 D's inclusief benoemen onafhankelijke sociale ombudsman/vrouw en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.	4, 5/6, 9
A2	Innovatie van het armoedebeleid met extra aandacht voor preventie en het bieden van een duurzaam perspectief.	4
A3	De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.	56,9, 10
A4	Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario's en financiële consequenties.	9, 10
A5	Het actief ondersteunen van het verdrag van de Verenigde Naties voor mensen met een beperking.	5/6
A6	Voortzetten ouderenbeleid met focus op veiligheid en het tegengaan van vereenzaming	5/6
B	Maastricht werkt en innoveert	
B1	Het actieprogramma 'Student en Stad' wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.	3
B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover	3, 10, 11
B3	Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein.	3, 10
B4	Innovatie in het cultuurbeleid door bezuiniging en vernieuwing.	8
B5	Extra inzet op jeugdcultuur, creatieve industrie, broedplaatsen, experimenteerruimtes en jong talent. Ook in de buurten. Onder meer voor de groeiende internationale en studentengemeenschap.	8
B6	Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.	2, 3
B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.	3, 4, 9
B8	Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.	1, 4
B9	Inzet op nieuwe vormen van stadsontwikkeling (onder meer door Maastricht-LAB), met een proactieve aanpak van leegstand en herbestemming (in het bijzonder van ons erfgoed en maatschappelijk vastgoed).	10
C	Maastricht betrokken, veilig en duurzaam	
C1	Bestuursopdracht geformuleerd om te komen tot daadwerkelijke burgerparticipatie.	1
C2	Bestuursopdracht geformuleerd om de huidige structuren (buurtplatforms, wijkaanpak, wijkteams, buurtgericht werken, buurtaccommodaties, buurtbudgetten) zo in te richten dat deze aansluiten op het huidige tijdsgewricht van burgerparticipatie, de veranderingen in de samenleving en de nieuwe bestuursstijl.	1
C3	Met maatschappelijke partners een Lokaal Energieakkoord afsluiten.	14

C4	Versnelde uitvoering van het fietsplan en het versneld faciliteren van de fietser: uitbreiden stallingmogelijkheden en de realisatie van een ondergrondse stalling bij het centraal station, huidige bewaakte stallingen blijven gratis, oplaadpunten en fietssnelwegen. We bekijken hiervoor de mogelijkheden binnen de budgetten van Maastricht Bereikbaar.	12
C5	Actualiseren van het verkeersveiligheidsplan.	12
C6	Onderzoek naar de gevolgen van het parkeerbeleid op het gedrag van bezoekers en bewoners.	12
C7	Een plan van aanpak gericht op het bevorderen van de bewustwording van luchtkwaliteit (bijvoorbeeld door plaatsing informatieborden).	14
C8	Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken.	5/6, 11
C9	Nieuw integraal veiligheidsplan.	2
C10	We richten ons op de bestrijding van overlast van drugs, onder meer door een herprioritering van onze handhaving en door preventie. Aanpak van drugoverlast en drugsrunners in het centrum en in de wijken is een topprioriteit. Ditzelfde geldt voor bestrijding van de illegale handel in panden. Spreiding van coffeeshops blijft uitgangspunt.	2
D	Maastricht houdt koers en oogst.	
D1	Bestuursopdracht ter verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van al onze ambtenaren.	1
D2	Nieuwe inwoners van Maastricht heten we warm welkom. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld (bijvoorbeeld welkomstpakket, welkomstceremonie).	1
E	Maastricht financieel solide.	
E1	De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.	4, 5/6, 9
E2	Stimuleren van de lokale economie door nieuwe impulsen conform de ambities uit de Economische visie: Made in Maastricht ad € 0,3 mln. structureel. Dat doen we in overleg met het bedrijfsleven in de vorm van projecten en/of evenementen. Hierbij zijn de ondernemers in eerste instantie aan zet.	3
E3	Wij maken investeringsplannen voor: - restauratie Stadhuis - een vierde hockeyveld - Timmerfabriek met een volwaardig poppodium - onderhoud wegen - Tapijnkazerne - Frontenpark - Health Campus - Boulodrome - Ondergrondse fietsenstalling bij het station - Duurzaamheidsinvesteringen	7, 10, 12, 13, 14
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).	Diverse programma's
F	Nieuwe werkwijze raad	
F1	De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.	1

Afkortingen

Een overzicht van de betekenis van alle gebruikte afkortingen vindt u in bijlage 12.

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Werken aan het Maastricht van morgen. Maastricht is de ster onder de steden.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008 (raad, juni 2008)
- Regionale Rijksontwikkelingsagenda (raad, juni 2007)
- Programma Brainport Zuid Oost Nederland 2020 (raadscommissie ESZ, 2011)
- Burgerhandvest, gemeente Maastricht (raad, december 2005)
- Governance gemeente Maastricht (raad, december 2011)
- Nota internationalisering gemeente Maastricht (raad, november 2013)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Democratische besluitvorming door een daadkrachtig stadsbestuur, samenwerkend in regionale, nationale en internationale context ten behoeve van versterking van stad én regio.
- Betrokkenheid en invloed van de burger op gemeentelijk beleid en besluitvorming.
- Dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen.

► BBV beleidsindicatoren

Vanwege het ontbreken van beleidsindicatoren vanuit het BBV passend bij programma 1 worden hier geen indicatoren vermeld.

► Maastrichtse beleidsindicatoren

Indicatoren dienstverlening	Maastricht				Bron ¹
	2014	2015	2016	Ambitie 2018	
Rapportcijfers klanttevredenheid					
GemeenteLoket	8,1	8,3	8,3	8,3	1
Callcenter	8,3	8,8	8,7	8,7	1
Online dienstverlening	7,6	7,8	7,9	7,9	1
Mate waarin we voldoen aan servicenorm (in %)					
Als u 14043 belt heeft u binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn	84%	82%	83%	80%	2
Als u ons een e-mail stuurt heeft u binnen 2 weken antwoord	94%	93%	94%	100%	2
Als u ons een brief stuurt heeft u binnen 4 weken antwoord	94%	95%	96%	100%	2
Als u een afspraak heeft bij het GemeenteLoket helpen wij u binnen 5 minuten	86%	91%	94%	100%	2
Als u zonder afspraak langskomt bij het GemeenteLoket helpen wij u binnen 20 minuten	95%	93%	93%	100%	2
1) Bron: (1) NVVB Dashboard Dienstverlening; (2) Gemeente Maastricht					

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Verbonden partijen

In dit programma wordt niet nader ingegaan op de beleidsprestaties van een bepaalde verbonden partij, omdat er geen verbonden partij is die specifiek beleidsinspanningen verricht voor het bereiken van de doelstelling van programma 1.

► Raad

De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan van de gemeente en wordt gekozen door de bevolking van Maastricht. Als volksvertegenwoordigers willen raadsleden een toegankelijke, initiatiefrijke gemeenteraad zijn, die op herkenbare politieke argumenten besluit; heldere kaders aan het bestuur stelt; burgers, groepen en instellingen uit de stad vertegenwoordigt; en het college van burgemeester en wethouders controleert op effectieve en doelmatige uitvoering van besluiten. Het college vormt daarvoor het dagelijks bestuur en stuurt de ambtenaren van Maastricht aan. In 2018 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen.

Raad nieuwe stijl	
Ambities Coalitieakkoord 2014-2018:	
- Betrokkenheid Maastrichtse inwoners en organisaties bij het werk van de raad vergroten. - Een meer zinvolle en efficiënte besluitvorming mogelijk maken. - Duidelijkheid bieden aan stad en raadsleden door op een vast moment bijeen te komen. - Meer gelegenheid bieden om (informeel) informatie met elkaar te delen.	
Uit een in 2016 gehouden evaluatie blijkt dat de nieuwe werkwijze door 67% van de deelnemers wordt gezien als een vooruitgang. De doelstelling die het beste is gehaald, is dat het voor burgers en andere belangstellenden gemakkelijker is om de raad te benaderen. Alhoewel men tevreden is over de informatievoorziening wordt de vindbaarheid van informatie genoemd als onderwerp waarover men het minst tevreden is. Op basis van alle bevindingen heeft een werkgroep bestaande uit raadsleden zich gebogen over de aanpassingen. Er zijn 21 verbetervoorstellen geformuleerd die niet leiden tot een wezenlijke wijziging van de werkwijze.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
- Livestreaming van de raadsvergadering en belangrijke raadsrondes. - Geluidsopnamen maken van stadsrondes. - Dossiers maken voor belangrijke onderwerpen. - Tenminste twee maal op een locatie in een buurt vergaderen.	

► Bestuurlijke en (eu)regionale samenwerking

Samenwerking: effectief en flexibel	
Samenwerking is in toenemende mate dé vorm waarin gemeentelijke taken vorm en inhoud krijgen dan wel tot uitvoering komen. Maastricht zoekt deze samenwerking actief op, al naar gelang de inhoud op verschillende schaalniveaus, in het belang van stad en regio. Aandachtspunten hierbij zijn 'inhoud boven structuur' en het bewaken van de positie van de gemeenteraad, vanuit het belang van democratische legitimatie. In het verlengde hiervan wil Maastricht zich nadrukkelijk als internationale universiteitsstad en stad van Europa profileren en dit ook in z'n beleid en dienstverlening naar voren laten komen.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>(Eu)regionale samenwerking</u> Op de verschillende schaalniveaus van samenwerking vindt een herijking van vorm en inhoud plaats, met als belangrijke aanjager onder meer het traject 'Besturen blijft vooruitzien' van de Provincie Limburg in combinatie met de start van een nieuwe bestuursperiode na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018: <u>Tripool</u>: het belang van een herijkte strategische agenda voor Zuid-Limburg groeit en het realiseren hiervan zal vanuit de drie Zuid-Limburgse steden krachtig moeten worden opgepakt, bij voorkeur in samenspraak met de Provincie Limburg. De start van de nieuwe bestuursperiode in het voorjaar van 2018 vormt hiervoor een natuurlijk moment.	

• <u>Heuvelland</u>: zowel vanuit het bestuurskrachttraject Meerssen, Valkenburg aan de Geul en Maastricht (gericht op het verkennen van nadere samenwerkingsmogelijkheden) als het traject van krachtenbundeling tussen Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals (beide in het kader van 'Besturen blijft vooruitzien') volgt een herijkte ondersteuningsvraag aan Maastricht. Bij de invulling daarvan zijn kostendekkendheid, robuuste uitvoering en het verminderen van bestuurlijke drukte belangrijke thema's. • <u>Euregio</u>: de doorontwikkeling van de Euregio Maas-Rijn naar een Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS) benutten we als aanjager voor hernieuwde agendavorming, voor stroomlijning van structuren op het gebied van Euregionale samenwerking en versterking van de positie van steden binnen de EMR.	
<u>Lobby en fondsenwerving</u> Uit het coalitieprogramma volgen, in aanvulling op langlopende, reeds ingezette trajecten, de inhoudelijke koers en bestuurlijke speerpunten voor de volgende bestuursperiode. Deze krijgen hun doorvertaling naar de lobbyagenda richting het provinciaal bestuur, Den Haag en Brussel alsmede het verkennen en realiseren van cofinanciering vanuit met name Europese Fondsen, waar mogelijk samen met andere gemeenten. In het kader van het opbouwen van de informatiepositie en van netwerken wordt in 2018 hernieuwd ingezet op (commissie)lidmaatschappen binnen G32 en VNG.	
<u>Internationalisering</u> Op basis van de nota Internationalisering wordt in 2018 gestart met een jaarplan, met daarin ontwikkellijnen en concrete activiteiten om Maastricht als internationale stad op de kaart te zetten alsmede ter vergroting van internationale bewustzijn en handelen, alsmede communicatie hierover richting raad en samenleving. Hierin krijgt ook het vervolg op het programma 'Europe Calling!' (dat in 2017 plaatsvond bij gelegenheid van 25 jaar Verdrag van Maastricht) z'n plaats, vanuit de ambitie om als Maastricht niet alleen gezien te worden als de plek waar ooit een belangrijke historische mijlpaal binnen de Europese Samenwerking plaatsvond, maar nadrukkelijk ook als stad waaraan ook hier en nu aan Europa wordt gewerkt. De Universiteit Maastricht alsmede de Provincie Limburg zijn hierbij belangrijke samenwerkingspartners.	
<u>Bestuurszaken overig</u> In 2018 vindt in Maastricht het jaarlijkse VNG-congres plaats. We benutten dit om Maastricht en de (Eu)regio op een krachtige manier richting lokale bestuurders uit heel Nederland te presenteren. Na een inventarisatie in 2017 krijgen in 2018 de vanuit de VN geïnitieerde Global Goals for Sustainable Development (ook wel de Sustainable Development Goals genoemd, SDG's) voor de gemeente vorm en inhoud. De stedenbanden met El Rama en Chengdu, ondersteuning van het mensenrechtenproject Shelter City alsmede het Mondiaal Centrum worden voortgezet.	

► *Burgerparticipatie*

De verhoudingen tussen overheid en burgers veranderen. Burgers nemen steeds vaker actie in hun buurt of omgeving. Ze praten mee over het gemeentelijk beleid en de uitvoering, ze onderhouden het openbaar groen of organiseren zelf hulp aan kwetsbare buurtbewoners. Dat heet burgerparticipatie.

Ook ontstaan steeds meer initiatieven los van de overheid. Nieuwe concepten die wonen en zorg combineren, mensen helpen naar werk, ze richten een energievoorziening op of stellen zelf een visie op over hun leefomgeving. Het faciliteren van deze ideeën en plannen vraagt om een andere rol van de overheid en noemen we overheidsparticipatie.

Ondersteunen burgerparticipatie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Overheidsparticipatie</u> In het coalitieakkoord 2014-2018 is burgerparticipatie hoog op de politieke agenda gezet. Dit heeft geresulteerd in vele nieuwe inzichten hoe we samen met onze burgers kunnen werken aan onze doelen. We hebben geleerd dat er geen standaardwerkwijzen zijn, maar	

dat we telkens samen met de stad opnieuw ontdekken welke mogelijkheden er zijn. Ieder project en ieder proces is anders. Het is een continu leerproces waar burgers, ambtenaren, college- en raadsleden samen ontdekken welke mogelijkheden er zijn om de burger meer zeggenschap te geven. Onze overheidsparticipatie gaat ook in 2018 door. Om nog meer kennis over deze werkwijze op te doen, neemt een grote groep medewerkers in 2018 deel aan de academie 'De veranderende overheid'.	
---	--

► Dienstverlening

We willen makkelijk toegankelijk zijn voor burgers, bedrijven en instellingen
Publieke dienstverlening is de manier waarop en de snelheid waarmee de gemeente Maastricht met burgers, bedrijven en instellingen omgaat. In een gemeenschappelijke visie op dienstverlening verwoorden gemeenten, provincies, waterschappen, uitvoeringsorganisaties en het Rijk hun gedeelde ambitie: één overheid die makkelijk toegankelijk is. Uitgangspunten hierbij zijn: de vraag centraal, snel en zeker, samenwerking, geen overbodige vragen, transparant, aanspreekbaar en efficiënt.

Blijven anticiperen	
Onze dienstverlening is de afgelopen jaren behoorlijk gewijzigd. De bestuursopdracht dienstverlening uit het Coalitieakkoord 2014-2018 is gerealiseerd: onze dienstverlening is zo veel mogelijk gedigitaliseerd en op hoofdonderdelen en belangrijke thema's Engelstalig én onze klanten zijn tevreden. Het landschap van publieke dienstverlening blijft echter in beweging door landelijke en lokale ontwikkelingen. Het is belangrijk om daar tijdig op te anticiperen.	
Prestaties 2018	Realisatie 2018
Het landschap van de Maastrichtse publieke dienstverlening na 2018 wordt in beeld gebracht. Welke factoren zijn van invloed en welke scenario's passen daarbij.	

Online dienstverlening	
Gemeentelijke informatie is 24 uur per dag beschikbaar via www.gemeentemaastricht.nl. Daarnaast zijn er veel producten en diensten online verkrijgbaar. Bij een aantal producten is online afgifte is niet mogelijk. Bijvoorbeeld in verband met identiteitsvaststelling, geringe aantallen of complexe dienstverlening. Er blijft dus altijd een fysieke balie.	
Prestaties 2018	Realisatie 2018
Van alle gemeentelijke producten komen er 165 in aanmerking voor online dienstverlening. Via de website zijn er inmiddels 131 beschikbaar. De laatste 34 producten komen in 2018 ook digitaal beschikbaar.	

Samenwerken	
Het belang om als gemeenten gezamenlijk te werken aan de gemeentelijke uitvoeringskracht is groot. Omdat de vraagstukken te divers en vaak ook te complex zijn om als gemeente zelfstandig op te pakken, en ook omdat er winst te behalen is om dat samen te organiseren. Winst in termen van verbetering van de kwaliteit en toegankelijkheid van de dienstverlening aan burgers en bedrijven en kostenbesparingen. De nieuwe werkwijze kenmerkt zich door een grote betrokkenheid en sturing van gemeenten zelf, onder meer in de vorm van het van onderaf aandragen van projecten en vraagstukken met een directe beïnvloeding en besluitvorming op wat er gezamenlijk wordt uitgevoerd en een commitment op een aantal structurele investeringen. In de aansturing van deze investeringen, ontwikkelingen en de uitvoering is door de VNG een speciale Taskforce en een College van Dienstverleningszaken ingesteld.	
Prestaties 2018	Realisatie 2018
Maastricht onderschrijft de lijn van samen organiseren en doet actief mee in diverse pilots zoals bijvoorbeeld de landelijke online verhuisservice en het online doen van aangifte overlijden.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

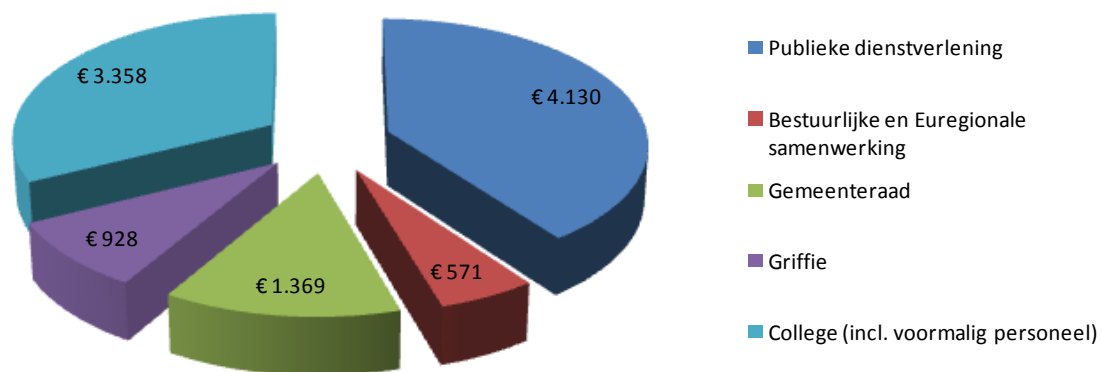
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	18.450	18.360	18.270
Apparaatskosten	5.043.890	5.124.797	4.857.589	4.857.589	4.857.589
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	5.314.114	5.231.637	5.431.637	5.031.637	5.256.637
Subtotaal Lasten	10.358.004	10.356.434	10.307.676	9.907.586	10.132.496
Ontvangen subsidies	463.350	473.544	473.544	473.544	473.544
Overige opbrengsten	2.062.328	2.108.186	2.108.186	2.108.186	2.108.186
Subtotaal Baten	2.525.678	2.581.730	2.581.730	2.581.730	2.581.730
Totaal saldo baten en lasten	-7.832.326	-7.774.704	-7.725.946	-7.325.856	-7.550.766
Storting in reserves	190.681	192.112	192.112	192.112	192.112
Ottrekking aan reserves	200.000	200.000	418.450	18.360	243.270
Geraamd resultaat	-7.823.007	-7.766.816	-7.499.608	-7.499.608	-7.499.608

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Intensivering N / Bezuiniging V programma 1 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Nettering onkostenvergoedingen raadsleden	54 V	54 V	54 V	54 V
Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157				

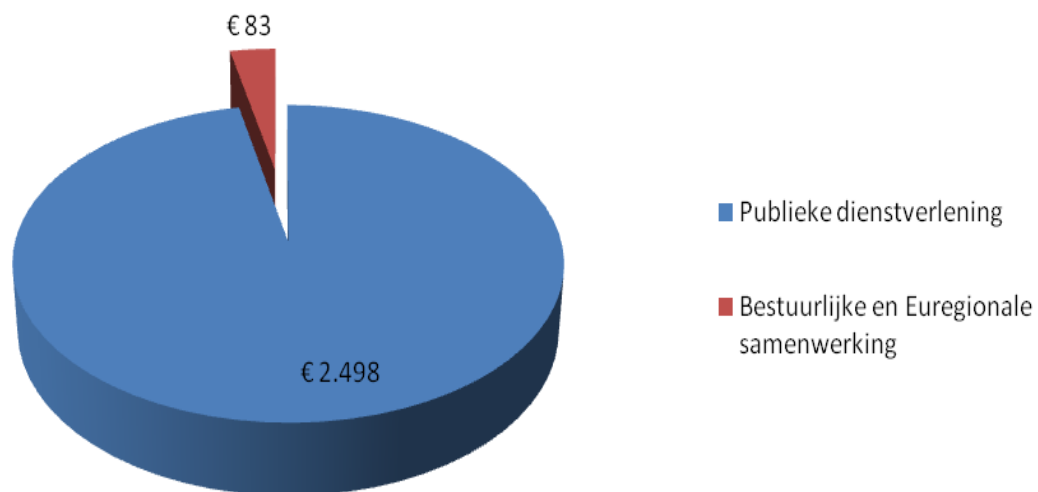
Programma 1: lasten

bedragen x 1.000

Programma 1: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Wij streven naar een veiliger Maastricht in 2018. Een stad waar criminaliteit en overlast zo weinig mogelijk voorkomen en waar inwoners, ondernemers en bezoekers vanuit een zo veilig mogelijk gevoel kunnen wonen, werken en verblijven. Wij willen en kunnen dat niet alleen doen, maar zullen onze inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners hier, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, nadrukkelijk bij betrekken.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Meerjarenprogramma Veiligheid in Maastricht 2015-2018 (vastgesteld 31 maart 2015)
- Beleidsvisie externe veiligheid Maastricht (vastgesteld in mei 2012).
- Meerjarenbeleid handhaven openbare ruimte 2015-2019 (vastgesteld 23 juni 2015)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Het verbeteren van de objectieve (geregistreerde) veiligheid
Meer specifiek:
 - het verminderen van incidenten bedreiging
 - het verminderen van incidenten drugsoverlast
 - het verminderen van misdrijven vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes (HIC)
- Het verhogen van de veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid)
Meer specifiek:
 - het verminderen van ervaren overlast van buurtbewoners
 - het verminderen van overlast van drugsgebruik en -handel
 - het verlagen van het slachtofferschap van vermogensdelicten
 - het verminderen van overlast van jeugdgroepen in de eigen buurt

► BBV beleidsindicatoren

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ¹
Aantal verwijzigingen Halt per 10.000 jongeren 12-17 jaar	2014	155	157	1a
	2016	159	166	
Aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners 12-24 jaar	2014	1,4	1,3	1b
Aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners	2015	3,9	3,6	1c
	2016	3,0	3,4	
Aantal geweldsmisdrijven per 1000 inwoners	2015	7,6	6,6	1c
	2016	6,5	6,4	
Aantal diefstallen uit woning per 1000 inwoners	2015	7,2	4,2	1c
	2016	4,2	3,6	
Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1000 inwoners	2015	8,2	7,0	1c
	2016	6,2	6,5	

1) Bron: 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016 (voor peiljr 2014, 2015) en versie 6-9-2017 (voor peiljr 2016) waarbij geldt: (1a) Bureau Halt (wsjg.nl); (1b) Korps Landelijke Politiediensten (wsjg.nl); (1c) CBS gereg. Criminaliteit & diefstallen (wsjg.nl).

2) De meest recente peiljaren zijn weergegeven.

► *Maastrichtse beleidsindicatoren*

Subjectieve veiligheid	Peiljaar ¹	Maastricht	G32	Bron ²
Aantal burgers dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt (%)	2014	34,1	22,2	1
	2015	31,1	21,7	
	2016	21,8	19,1	
	Ambitie 2018	≤ G32	-	
Rapportcijfer Veiligheid in de buurt	2014	6,5	7,0	1
	2015	6,6	7,0	
	2016	7,0	7,1	
	Ambitie 2018	≥ G32	-	
Objectieve veiligheid	Peiljaar ¹	Maastricht		Bron ²
Totaal aantal geregistreerde misdrijven per 1000 inwoners voor hele jaar	2014	115		2
	2015	96		
	2016	79		
	Ambitie 2018 ³	90		
Totaal aantal geregistreerde overlastincidenten per 1000 inwoners voor hele jaar	2014	34		2
	2015	29		
	2016	27		
	Ambitie 2018 ³	≤ 29		

1) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.

2) Bron: (1) GIDS/BVI Politie; (2) Integrale Veiligheidsmonitor

3) De ambitie is gebaseerd op de in 2015 door de raad vastgestelde einddoelstelling voor het jaar 2018 in het MJP Veiligheid 2015-2018. Voor het “totaal aantal geregistreerde misdrijven” en het “totaal aantal geregistreerde overlastincidenten” is deze eindambitie reeds eind 2016 bereikt. Voor 2018 is inzet om het bereikte niveau van 2016 vast te houden en waar mogelijk verder te verlagen.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Verbonden partijen*

Van de verbonden partijen levert alleen de “Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid Limburg” beleidsprestaties die bijdragen de doelstelling van programma 2 te realiseren. Welke dit zijn wordt verderop in paragraaf 2 beschreven.

► *Geprioriteerde thema's Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015 – 2018*

Het door de raad op 31 maart 2015 vastgestelde Meerjarenprogramma (MJP) kent twee hoofddoelstellingen. Het betreft enerzijds het verbeteren van de objectieve veiligheid (geregistreerde veiligheid) en anderzijds het verbeteren van de subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving).

Meer concreet zijn door de raad vijf prioriteiten vastgesteld:

- Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving
- Drugoverlast
- Vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes
- Een veilige jeugd
- Ondermijning

Samen met onze partners is vanuit dit MJP vanaf 2015 hard gewerkt aan het verbeteren van de veiligheid in de stad. Dit blijkt ook uit de recente veiligheidscijfers. Deze tonen aan dat zowel de objectieve als subjectieve veiligheid aansprekende verbeteringen laten zien. Maar we zijn er nog niet: in het laatste jaar van het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018 wordt stevig ingezet om de in dit MJP nagestreefde eindambities te realiseren. Vasthouden van de bereikte resultaten is een eerste vereiste. Naast deze inhoudelijke inzet staat 2018 ook in het teken van de opstelling van en besluitvorming over

een opvolgend meerjarenprogramma veiligheid voor de periode 2019-2022. Vanuit een startnotitie wordt de raad geïnformeerd over de stappen en procedure waarlangs deze opstelling plaatsvindt.

a. Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving

Verminderen (zware) woonoverlast	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Structurele interventies/ handhaving bij (zware) overlast huishoudens</u> Sommige huishoudens, gezinnen, individuen veroorzaken veel overlast, achten zich zelfs 'onaantastbaar'. Ook overlast als gevolg van psychosociale problematiek en huiselijk geweld (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties) blijft onverkort aandachtspunt. Aandachtspunten in 2018 zijn ondermeer: • Het continueren van de integrale aanpak van woonoverlast middels gerichte combinaties van zorg en repressie met daarbij bijzondere aandacht voor mensen met verward gedrag (zie hierna). Sleutelpartners voor het Veiligheidshuis hierbij zijn politie, handhavers, zorginstellingen en woningcorporaties. • Het continueren van de aanpak onaantastbaren. In het kader van de Citydeal "Zorg voor Veiligheid" geeft de gemeente als trekker uitvoering aan het experiment "Onaantastbaren". Binnen dit experiment wordt een werkwijze ontwikkeld die erop gericht is het jeugdige netwerk van 'soldaten' rond de 'onaantastbaren' te verkleinen, en vroegtijdig de jongeren te signaleren die zich bij het netwerk (dreigen) aan (te) sluiten. • Het vanuit een gerichte samenhangende aanpak werken aan complexe sociale problematiek. Het Veiligheidshuis functioneert hierbij als regisseur waarbij het preventieve en repressieve spoor zo optimaal mogelijk met elkaar worden verbonden. Onderdeel hiervan is het versterken van de relatie tussen het Veiligheidshuis en de sociale teams. • Het continueren van de maatwerk aanpak voorkoming uithuiszettingen via het daartoe bij het Veiligheidshuis ondergebrachte informatieknoppunt, dit in samenwerking met de corporaties, Trajekt en de Kredietbank. • Voorbereiding van de uitvoering van de Wet Aanpak Woonoverlast, waarbij overlastgevend personen in het uiterste geval een gedragsaanwijzing kunnen krijgen. • Het (samen met partners) opstellen van een integraal plan om te komen tot een structurele oplossing van het huisvestingsprobleem voor (zeer) moeilijk plaatsbaren. Doel hierbij is zowel het terugdringen van overlastsituaties als het bieden van begeleiding en kaders aan de doelgroep zodat zij op termijn kunnen terugkeren naar een regulier woonpatroon. • Uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod door het Veiligheidshuis en inzet van de opgebouwde expertise in dit kader ten behoeve van de lokale toegang en Veilig Thuis.	
<u>Aanpak personen met verward gedrag</u> Landelijk, en dus ook in Maastricht, is er veel aandacht voor verwarde personen die nu buiten de intramurale zorg vallen. Vanuit de beleidsvelden zorg (P5/6) en veiligheid (P2) wordt aan dit thema nadrukkelijk gewerkt. Uitgangspunten hierbij zijn onder andere: doorontwikkeling van de maatschappelijke zorg, het realiseren van 24/7 bereikbaarheid crisisopvang, het opplussen van beschikbare expertise (m.n. psychiatrie), verbetering van de ketensamenwerking en het voorkomen en tegengaan van overlast van deze personen. Aandachtspunten voor 2018 zijn: • De opstelling (in afstemming met de relevante partners) van een plan van aanpak voor de stijgende overlast van personen met verward gedrag • Continuering van de in 2017 gemaakte afspraken met de politie en het Veiligheidshuis (doorzetten meldingen/mutaties/actief oppakken van casussen).	

Verbeteren veiligheid in de buurt	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Versterken positie en samenwerking wijkgebonden medewerker en wijkagent</u> Wijkgebonden medewerkers en wijkagenten vervullen een sleutelrol in hun wijk en worden structureel ingezet op overlast, geweld en bedreiging. In 2018 wordt hun samenwerking verder geoptimaliseerd door ondermeer: • een tweemaandelijks casus-overleg tussen wijkagenten en wijkgebonden medewerkers • per gebied een (vaste) koppeling tussen wijkagent en wijkgebonden medewerker.	

Burgers en ondernemers structureel betrekken bij veiligheid	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Bevorderen burgerparticipatie bij uitvoering veiligheidsbeleid</u> Bij het werken aan veiligheid worden diverse vormen van bewonersparticipatie toegepast. Buurten en bewoners worden vanuit de Veilige Buurten Teams nadrukkelijk gestimuleerd om zelf met het thema leefbaarheid en als onderdeel hiervan veiligheid, aan de slag te gaan. Concrete voorbeelden hiervan in 2018 zijn: • het stimuleren van buurten en bewoners om activiteiten te ontwikkelen in relatie tot buurtpreventie. Inzet is om deze activiteiten waar mogelijk vanuit de gemeente te faciliteren, zoals bijvoorbeeld de whatsapp-groepen in het kader van woninginbraak. • Daar waar nodig wordt vanuit veiligheid het instrument “buurtbemiddeling” ingezet om escalatie te voorkomen van dreigende overlastsituaties in buurten.	
<u>Verbeteren veiligheidsbeleving</u> Aan de hand van initiatieven/prioriteiten vanuit de buurt worden de Veilige Buurtenanten (VBT's) als vliegwiel ingezet om de fysieke en sociale veiligheid vanuit een integrale benadering in de buurten te verbeteren. Hierbij wordt: • de in 2017 gestarte aanpak in Wittevrouwenveld (WVV) in 2018 uitgebreid naar een viertal buurten inclusief de ondersteuning die hierbij door de Taskforce Veiligheidsbeleving wordt geleverd. • Vanaf begin 2018 door een aan te stellen procesregisseur veiligheidsbeleving – daar waar de complexiteit van casussen de Taskforce te boven gaat, - gestuurd op adequate oplossingen van de casuïstiek. Conform raadsbesluit worden hiervoor tot en met 2019 extra middelen beschikbaar gesteld. Vanuit de Taskforce en de procesregisseur veiligheidsbeleving wordt aldus het lerend vermogen van onze organisatie verder gestimuleerd.	

Verbeteren veiligheidsbeleving openbare ruimte	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Veiligheid structureel betrekken bij ontwerp en beheer/toezicht openbare ruimte</u> Een veilig ontwerp en effectief beheer van en toezicht in de openbare ruimte hebben een forse impact op het veiligheidsgevoel van bewoners. Bij het ontwerp van de openbare ruimte is “veiligheid” een structureel en zichtbaar aandachtspunt. Volgens de vastgestelde prioriteiten voor handhaven openbare ruimte, is inzet van de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's)/wijkgebonden medewerkers vooral gericht op veiligheidsdoelen in relatie tot leefbaarheid (signalering van (zwere) woonoverlast, drugsoverlast en jeugdoverlast).	

b. Drugsoverlast

Verminderen drugsoverlast/voortzetten en verbreden drugsbeleid	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Voortzetting bestrijding drugsoverlast</u> De afgelopen jaren is stevig ingezet op de bestrijding van drugsoverlast. Dit heeft geleid tot een forse afname van het drugstoerisme in de stad, waarbij de overlast in Maastricht zelfs	

meer is afgenomen dan landelijk. Het is en blijft echter een kwestie van lange adem die vergt dat we moeten blijven inzetten op de bestrijding van drugsoverlast. Derhalve wordt in 2018 ondermeer: • het project Frontière gecontinueerd als integrale werkmethode; het project wordt tevens geëvalueerd; • gefocust op goede kwalitatieve analyses van meldingen bij het drugsmeldpunt. Dit is cruciaal voor een snelle en gerichte sturing op gesignaleerde overlast; • nadrukkelijk aandacht besteed aan communicatie naar melders. Onderdeel hiervan is behoud/versterking van de meldingsbereidheid van burgers. • de aanpak van illegale handel/teelt in woningen/lokalen op basis van artikel 13b Opiumwet middels woning- en lokaalsluitingen gecontinueerd. • de toepassing van de Top X-methode voortgezet ten aanzien van drugsrunners en straatdealers waarbij middels een combinatie van dwang/drang en zorg een effectieve interventie kan worden bereikt. Dit onder regie van het Veiligheidshuis, in afstemming met politie, justitie en de overige ketenpartners.	
---	--

c. Vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes

Intensivering aanpak vermogenscriminaliteit/HIC	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Integrale aanpak vermogenscriminaliteit/HIC</u> De afgelopen jaren is de aanpak van verschillende vermogensdelicten/High Impact Crimes (HIC) met succes geïntensiveerd vanuit daartoe opgestelde integrale plannen van aanpak. Het gaat daarbij om de High Impact Crimes overval, straatroof en woninginbraak en de vermogensdelicten zakkenrollerij, fietsendiefstal en auto-inbraak. In 2018 worden de vastgestelde plannen verder onverkort uitgevoerd.	

d. Een veilige jeugd

Een veilig klimaat voor onze jeugd/ voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Inzet gecombineerde preventieve en repressie aanpak</u> Uitgangspunt blijft om samen met onze partners zorg te dragen voor een veilig klimaat voor onze jeugd en overlast en ander problematisch gedrag te voorkomen. Concrete aandachtspunten in 2018 zijn ondermeer: • het (informatiegestuurd) bestrijden van jeugdgerelateerde overlast en criminaliteit. Dit geldt voor zowel jeugdgroepen als individuele jongeren. Het Veiligheidshuis is hierbij een belangrijke schakel, evenals jongerenbuurtbemiddeling. • voortzetting van het project “Weerbaar opvoeden”, waaronder opvoedondersteuning aan migrantenouders. • het verder uitvoering geven aan het Meerjaren preventie- en handhavingsplan “Jeugd, Alcohol & Omgeving”. • het verder uitvoeren van het Convenant “Veiligheid op school krijgt voorrang, de gezonde en veilige school”. Van hieruit zal eveneens het drugspreventieproject voor leerlingen in het V(S)O in 2018 worden voortgezet. • hercertificering van het certificaat Veilige School van de scholen in het MBO en V(S)O. • het verder uitvoering geven aan het “Convenant Veilige Basisschool” en het certificeren van de scholen in het primair onderwijs.	

e. **Ondermijning**

Voortzetting inzet lokale handhavingsinstrumenten	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Structurele inzet lokal handhavingsinstrumentarium</u> Ten behoeve van de lokale aanpak van ondermijning/georganiseerde criminaliteit heeft ook de gemeentelijke overheid instrumenten ter beschikking. In 2018 wordt in Maastricht: • het BIBOB-instrumentarium toegepast. Het toepassingsbereik hiervan is in 2017 uitgebreid met evenementen en vastgoedtransacties (ook transacties waarbij de gemeente zelf contractpartij is). Halverwege 2018 zal een evaluatie plaatsvinden. • ten aanzien van lokaal benoemde handhavingsknelpunten (denk aan vrijplaatsen voor georganiseerde criminaliteit) de (gebiedsgerichte) integrale handhaving voortgezet.	
Voortzetting bestuurlijke en geïntegreerde aanpak georganiseerde criminaliteit	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Aanpak georganiseerde criminaliteit/ondermijning</u> De samenwerking met andere Limburgse gemeenten en betrokken partners met betrekking tot de aanpak van ondermijning wordt vanuit het RIEC-netwerk voortgezet. Op basis van lokale en bovenlokale ondermijningsbeelden worden risicoanalyses gemaakt en handavingsopgaven gesignaleerd en opgepakt. Ter optimalisering van de netwerksamenwerking wordt in 2018 – conform besluitvorming in de Stuurgroep RIEC - de omvorming van het RIEC naar RIEC 2.0 afgerond.	
<u>Outlaw Motor Gangs</u> De ontwikkeling van Outlaw Motor Gangs (OMG's) wordt gevolgd; indien nodig wordt actie ondernomen.	
<u>Aanpak georganiseerde hennepcultuur</u> De aanpak van georganiseerde hennepcultuur geschiedt sinds 2017 vanuit een Limburgbreed afgestemde werkwijze. Deze is vastgelegd in enerzijds het regionaal hennepconvenant (afspraken over gegevensuitwisseling) en het operationeel integraal draagboek (uniforme aanpak georganiseerde hennepcultuur in Limburg). Ook is in 2017 een provinciale preventiecampagne ("Wat staat er op het spel?") gestart. De campagne is bedoeld om bij burgers de bewustwording te vergroten van de negatieve gevolgen van het zich inlaten met drugs in zijn algemeenheid en het vergroten van de meldingsbereidheid bij het zien van signalen. In 2018 wordt: • de aanpak vanuit convenant en draaiboek onverkort voortgezet met aandacht voor en afstemming over vanuit de praktijk gesignaleerde knelpunten hierbij. • de preventiecampagne op onderdelen in Maastricht voortgezet.	
<u>Aanpak prostitutie, mensenhandel, loverboys</u> Gerichte informatiegestuurde controles op prostitutie, mensenhandel, loverboys vinden plaats door gemeente en politie. Op basis van de bevindingen tijdens deze controles vindt een gepaste aanpak plaats.	

Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Radicalisering</u> In 2018 wordt vanuit het in 2017 vastgestelde Plan van Aanpak Radicalisering aan het thema radicalisering gewerkt. Lokaal wordt prioriteit gegeven aan de inrichting van netwerken met sleutelfiguren, versterken van de informatiepositie van de gemeente Maastricht en strategische netwerken met externe organisaties. Conform raadsbesluit zijn middelen beschikbaar gesteld voor de aanstelling (3^e kwartaal 2017) van een lokale netwerkregisseur radicalisering. Deze functionaris richt zich op versterking van de informatiepositie in relatie tot scholen, moskeeën, sleutelfiguren in de wijk, gemeenschappen, belangenorganisaties en eerstelijns werkers. De gemeente Maastricht heeft – in nauwe afstemming met de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV), de regio over de provinciale, integrale aanpak van radicalisering. Euregionaal wordt de samenwerking geïntensiveerd om met de euregiogemeenten op operationeel/tactisch en strategisch niveau in Duitsland en België (gemeenten, NCTV, OM, Politie) tot verdere samenwerking te komen.	
<u>Veilige evenementen</u> In Maastricht vindt jaarlijks een groot aantal evenementen plaats. Vanuit het uitgangspunt dat een evenement veilig dient te zijn voor bezoekers, deelnemers en de omgeving van het evenement, beziet de gemeente samen met betrokken partners hoe overlast en geweld hierbij kan worden voorkomen en welke maatregelen nodig zijn om in te spelen op mogelijke fysieke veiligheidsrisico's (brandgevaar, crowdcontrol, veiligheid van en rond evenemententerreinen). In 2018: • wordt de advisering vanuit veiligheid bij het verlenen van evenementenvergunningen voortgezet. Gelet op het gewijzigde wereldbeeld worden – daar waar noodzakelijk geacht – aanvullende veiligheidsmaatregelen genomen. • wordt in afstemming met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg gezien hoe de multidisciplinaire voorbereiding en advisering verder verbeterd kan worden. • vindt in het kader van een veilig verloop van het betaald voetbal in de stad structurele afstemming met in – en externe betrokkenen plaats (waaronder MVV en KNVB). Risicowedstrijden hebben hierbij onze bijzondere aandacht.	
<u>Veilig uitgaan</u> Maastricht kent een rijk horeca-/uitgaansaanbod. Vanuit het veiligheidsbeleid is het zaak de veiligheid rond het uitgaan goed te borgen. Bijverschijnselen zoals overlast en geweld dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden. Ook is blijvende aandacht nodig voor fenomenen zoals zakkenrollerij en drugshandel/-overlast in en rond de horeca. Concrete aandachtspunten in 2018 zijn ondermeer: • het stimuleren van veilig uitgaan vanuit de gemeente, waarbij de uitgangspunten van het Keurmerk Veilig Uitgaan als leidraad gelden. • het evalueren van de collectieve horecaontzegging. • voortzetting van de aanpak van zakkenrollerij in het uitgangsleven samen met politie, Koninklijke Horeca Nederland en de nachttaakondernemers.	

<u>Bedrijvigheid en veiligheid</u> Bedrijventerreinen en winkelgebied vormen belangrijke kwaliteiten van onze gemeente. Zij kunnen echter bepaalde vormen van onveiligheid met zich meebrengen. Het gaat daarbij enerzijds om subjectieve onveiligheid: het veiligheidsgevoel van ondernemers, winkelend publiek. En anderzijds om het concreet plaatsvinden van delicten zoals bedrijfsinbraak, winkeldiefstal, zakkenrollerij, straatroof, overval. De gemeente streeft ernaar de veiligheid op bedrijventerreinen en winkelgebieden zo veel mogelijk te waarborgen en stemt hierover af met de ondernemers. Concrete aandachtspunten in 2018 zijn ondermeer: • het stimuleren/faciliteren van de toepassing van de keurmerken Veilig Ondernemen (KVO-Winkel en KVO-bedrijventerreinen). Uitgangspunt hierbij is dat de ondernemers zelf verantwoordelijkheid willen nemen om de (maatregelen uit) de keurmerken toe te passen. • de preventieve aanwezigheid van BOA's in winkelgebieden, alwaar zij daar waar nodig handhavend optreden bij overlast en overtredingen. • vernieuwing van het cameratoezicht. In het kader van een zo optimaal mogelijke bescherming en beveiliging van de bewoners en bezoekers van de stad heeft de gemeente cameratoezicht in gebruik op basis van 24/7. Dit systeem wordt vanaf 2018 gefaseerd vervangen en uitgebreid door een hoogwaardig, flexibel en intelligent camerasysteem. De kwaliteit van de beelden dient zodanig te zijn dat tijdens de "live observatie" herkenning mogelijk is. In 2018 wordt de hiermee samenhangende aanbesteding afgerond.	
<u>Fysieke veiligheid: brandveiligheid, externe veiligheid, crisis- en rampenbestrijding</u> Het jaar 2018 staat in het teken van de doorontwikkeling van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Vanuit een uitgewerkt doorontwikkelingsperspectief wordt een veiligheidsbureau ingesteld van waaruit de crisisbeheersingstaken worden georganiseerd. Daartoe worden alle relevante taken overgeheveld van de afzonderlijke diensten (brandweer, GHOR, bevolkingszorg) naar dit nieuwe bureau. De structurele verhoging van de bijdrage Maastricht aan de Veiligheidsregio van € 180.000,-) is in deze begroting verwerkt. We gaan ervan uit dat deze met ingang van begrotingsjaar door de Veiligheidsregio zelf kan worden opgevangen. Vanzelfsprekend worden ook in 2018 – parallel aan deze doorontwikkeling – de aan de Veiligheidsregio toebedeelde taken en verantwoordelijkheden op het gebied van brandveiligheid, externe veiligheid en crisis- en rampenbestrijding ingevuld en uitgevoerd.	
<u>Tripool/Veiligheid</u> De in 2016 ingezette lijn om in Tripool verband te komen tot een nauwere samenwerking tussen de drie gemeenten op dit beleidsveld zal in 2018 onverkort worden doorgezet en verder worden geoperationaliseerd. Ambtelijke integratie van de beleidsfuncties op het gebied van Veiligheid wordt voorgestaan. Daarnaast wordt strategie opgesteld om gezamenlijke effectieve inzet te plegen in de diverse veiligheidsgrema's. Het overkoepelende doel is om waar we wonen en werken nog veiliger te maken. Samenwerking richt zich op: • Verdere aansluiting ondermijnende criminaliteit bij het RIEC • Betere aansluiting op en tussen de veiligheidshuizen waar het gaat om complexe multiproblematieken • Aansluiting op bestaande structuren: – versterken specialistische deskundigheid incl. aanspreekpunten bij gemeenten; – informatiedeling; – aanpak veiligheidsbeleving; – versterking operationele samenwerking; – afstemming agenda's lokale driehoeken.	

<u>Veilige Publieke Taak</u> Maastricht is aangesloten bij de landelijke en regionale aanpak Veilige Publieke taak (voorkomen agressie/geweld bij uitoefenen (semi-) publieke taak). In 2018 wordt de VPT-aanpak zowel intern als bij andere (semi-)publieke organisaties (zoals Brandweer, politie, AZM, woningcorporaties) voortgezet en verder onder de aandacht gebracht.	
--	--

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

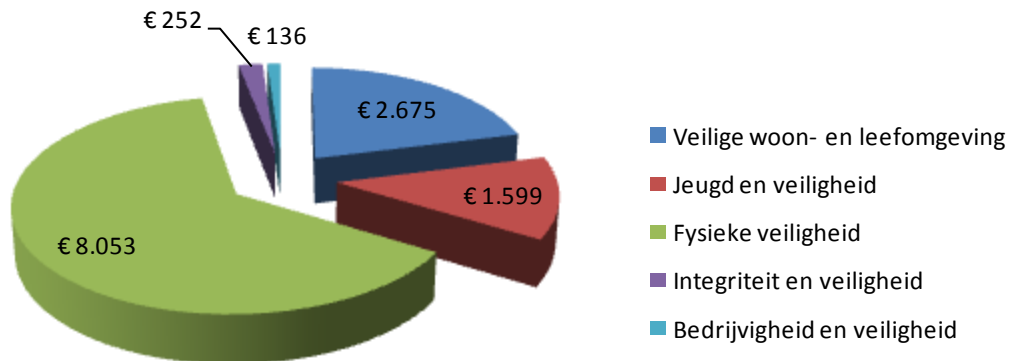
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	138.256	138.256	138.256	11.349
Apparaatskosten	2.592.768	2.664.180	2.664.180	2.664.180	2.664.180
Verstrekte subsidies	60.168	61.131	61.131	61.131	61.131
Storting in voorzieningen	0	60.652	60.652	60.652	60.652
Overige lasten	10.350.282	9.791.549	9.311.549	9.081.549	9.081.549
Subtotaal Lasten	13.003.218	12.715.768	12.235.768	12.005.768	11.878.861
Ontvangen subsidies	110.000	110.000	110.000	110.000	110.000
Overige opbrengsten	388.650	393.280	393.280	393.280	393.280
Subtotaal Baten	498.650	503.280	503.280	503.280	503.280
Totaal saldo baten en lasten	-12.504.568	-12.212.488	-11.732.488	-11.502.488	-11.375.581
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	320.000	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-12.184.568	-12.212.488	-11.732.488	-11.502.488	-11.375.581

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Intensivering N / Bezuiniging V programma 2 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Veilig Thuis	550 N	550 N	550 N	550 N
Versterking crisisbeheersing en rampenbestrijding	180 N	180 N	180 N	180 N
> Dekking begroting Veiligheidsregio		180 V	180 V	180 V
Verhogen (wijk)veiligheidsbeleving	155 N	155 N		
Aanpak radicalisering/jihadisme	75 N	75 N		
<i>Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157</i>				

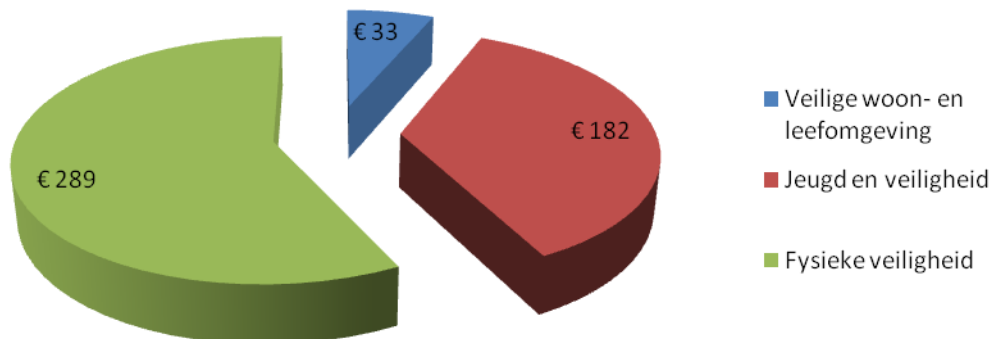
Programma 2: lasten

bedragen x 1.000

Programma 2: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Maastricht ambieert een duurzame internationaal georiënteerde kenniseconomie waarin voor burgers voldoende banen op alle niveaus bereikbaar zijn. Maastricht kiest voor cultuur en creativiteit als een belangrijke economische factor zowel qua werkgelegenheid als vestigingsvoorwaarde en wil de internationale ontmoetingsstad van de toekomst zijn waar gewinkeld, gewerkt en gerecreëerd wordt. Het stimuleren van ondernemerschap wordt de spil van deze dynamiek. Daarnaast houdt de maakindustrie in Maastricht onze nadrukkelijke aandacht, als bron van werkgelegenheid voor de lager en middelbaar opgeleiden.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030 (actualisatie 2008)
- Structuurvisie 2030 (2012)
- Sociale Visie 2030 (2013)
- Economische Visie 'Made in Maastricht' (2013)
- Visie op Bedrijventerreinen (2013)
- Structuurvisie Brightlands Maastricht Health Campus (2014)
- Binnenstadvisie (2015)
- Hotelnota (2015)
- Programma Creatieve Industrie (2015)
- Evenementennota (2016)
- Horecanota (2016)
- Detailhandelsnota (2016)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Behoud van werkgelegenheid;
- Toename arbeidsparticipatie Maastrichtse beroepsbevolking;
- Toename gemiddeld inkomen Maastrichtse burgers;
- Toename weerbaarheid stad en regio op lange termijn;
- Toename vitaliteit stad en regio op lange termijn;
- Toename kennis en innovatie in de regio.

► BBV beleidsindicatoren

indicator	Peiljaar ⁴	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ¹
Index functiemenging (FMI) voor wonen en werken ²	2015	53,9	54,8	1
Verhouding verwacht BGP tov gemeten BGP ³	2013	95	98	2
Aantal vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	2015	117,3	113,1	1
1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) LISA; (2) Atlas voor gemeenten; 2) FMI: 0% (milieu met alleen woningen), FMI: 50% (gemengd milieu waarbij aantal banen gelijk is aan aantal woningen), FMI: 100% (milieu met alleen bedrijven). 3) Verhouding <100 (prestatie is boven verwachting), verhouding > 100 (prestatie is beneden verwachting). BGP = bruto gemeentelijk product = product van toegevoegde waarde per baan en aantal banen in gemeente. 4) De meest recente peiljaren zijn weergegeven.				

► *Maastrichtse beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Bron ¹
Aantal starters in Maastricht plus werkgelegenheidseffect	2016	947	2
	Ambitie 2018	> 947	
Netto nieuw aantal gevestigde bedrijven plus werkgelegenheidseffect	2015	254	2
	Ambitie 2018	> 254	
Totaal aantal banen fulltimers, parttimers en uitzendkrachten in Maastricht	2016	71.560	1
	Ambitie 2018	71.560	
1) Bron: (1) LISA; (2) Vestigingsregister Limburg			
2) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.			

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Verbonden partijen*

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Exploitatie Maatschappij Maastricht (EMM) BV
- MECC Maastricht BV
- Industriebank LIOF
- Stichting Lifescience Incubator Maastricht (SLIM)
- Stichting Centrummanagement Maastricht
- Stichting Starterscentrum Zuid-Limburg
- Stichting Limburg Economic Development 2020 (LED).

De specifieke beleidsprestaties worden verderop in paragraaf 2 vermeld.

► *Motie Werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners*

Verbeteren werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners.	
Tijdens de raadsvergadering van 3 november 2015 heeft het college toegezegd de motie “Werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners” over te nemen. Toegezegd is dat in de begroting expliciet wordt aangegeven hoe de gemeente de werkgelegenheid van laag- en middelbaar opgeleide inwoners wil verbeteren.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
• Het bevorderen van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor retail, horeca, toerisme en industrie, schept kansen voor werkgelegenheid voor lager- en middelbaar opgeleiden werknemers. • Als (mede-) initiatiefnemer en partner in Customer Service Valley (CSV) leiden we middelbaar opgeleide (MBO-3) inwoners op tot CSV werknemer en ontstaat de mogelijkheid hen te werk te stellen bij de partners van CSV. Voor 2018 wordt er sterk(er) ingezet op Agent@Work, het toeleiden van middelbaar opgeleide (MBO-3) inwoners in samenwerking met Podium 24. • In het arbeidsmarktbeleid is er gerichte aandacht voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners. Zie verder kopje “Afgestemd (eu)regionaal scholings- en arbeidsmarktbeleid”. • Startende (ambachts)bedrijven worden gefaciliteerd door het startersbeleid. Denk aan: bijeenkomsten (o.a. Kamer van Koophandel), netwerkvorming (o.a. ZZP Events) en kennisdeling (Rabo, IMK). Doel is starters meer voorbereid te laten starten met hun onderneming. • Voor het starten vanuit een uitkering wordt o.a. de mogelijkheid tot inkomenssteun en financiering via het Zelfstandigenloket aangeboden.	

Bijdragen aan Brainport 2020 voor volledige werkgelegenheid in de topsectoren	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Bijdragen aan realisatie Brainport2020 en LED agenda op het niveau van Zuid-Limburg</u> Hiertoe zetten we in 2018 ondermeer in op: - Ondersteunen en aanjagen van initiatieven/projecten van MKB, onderwijs, kennisinstellingen, gemeenten en campussen gericht op innovatie & werkgelegenheid. Daarbij zijn er 4 prioriteiten: Eurostad, Brightlands Innovation Factory, Integrale MKB aanpak en vraaggestuurde arbeidsmarkt aanpak (STICHTING LED). - Deelname aan het LED project <i>Limburg MKB Aanpak</i> middels het ondersteunen en realiseren van een MKB Internetplatform waar alle bestaande financiering- en stimulerings middelen en loketten in vertegenwoordigd zijn en een MKB etalage/showcase waar voorbeeld bedrijven zich presenteren om Zuid-Limburg als innovatieve MKB community op de kaart te zetten. Begin 2018 zal bekend worden of dit project doorgaat. - Zorgen voor voldoende aansluiting en afstemming van de gemeente Maastricht alsmede de (regio)gemeenten op de de LED agenda. Hiervoor zal in 2018 een nieuw bestuurlijk construct worden ingericht.	

Faciliteren Campusontwikkeling Maastricht Health Campus (MHC): 1100 banen en 40 spin-offs	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Accountmanagement</u> Aandachtspunten in 2018: - Versterking samenwerking met Brightlands Innovation Factory en Brightlands Maastricht Health Campus voor het aantrekken van medtec & life sciences bedrijven. Verschuiving van proactieve acquisitie richting proactief accountmanagement en versterking van vestigingsklimaat factoren zoals huisvesting en internationaal onderwijs. - Samenwerking met Provincie & LIOF/NFIA waarbij door LIOF/NFIA aangeleverde leads worden gefaciliteerd en ondersteund bij het vestigen in Maastricht. - Het ondersteunen in de ontwikkeling en uitvoering van diverse projecten en initiatieven vanuit de Campus BV.	
<u>Versterking vestigingsklimaat Randwijk</u> Aandachtspunten in 2018: MECC: in 2018 start de verbouwing conform het vastgestelde ontwerp- en investeringsplan.	

Faciliteren en verankeren internationale kennisinstellingen voor betere kennisvalorisatie, versterking van het vestigingsklimaat en het vergroten van de participatie van de kennisinstellingen voor gezamenlijke economische doelstellingen.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoeringsprogramma Student & Stad</u> Aandachtspunten in 2018 - Het uitbouwen van de pilots: Mymaastricht.nl (website voor studenten), de Housing Helpdesk (frontoffice voor studenten mbt huisvestigingsvraagstukken aangaande rechten en plichten tussen huurder-verhuurder) , Match (matching vraag en aanbod vrijwilligerswerk door studenten), Keurmerk Prettig Wonen; - Faciliteren van een ontmoetingsplek voor internationale studenten - De pilot "Student en Leefbaarheid" - Meer communicatie van – en over studenten en studentenleven via "Thuis in Maastricht" - Het verbeteren van de aanhaking van Zuyd Hogeschool – in het bijzonder de locaties/faculteiten in Maastricht bij het programma a.d.h.v. een nieuwe gezamenlijke op te stellen strategische agenda. Een nieuw en belangrijk onderdeel van deze agenda is het verbeteren van carrièreperspectieven van afgestudeerden op de (eu-) regionale arbeidsmarkt.	

<u>Actief accountmanagement internationale kennisinstellingen en instituten</u> Internationale kennisinstellingen en instituten zijn belangrijk voor Maastricht. Daartoe zullen wij in 2018: • Advisering en/of financiële ondersteuning bieden aan een veelheid van internationale instituten, o.a. aan European Institute of Public Administration [EIPA], United Nations University - Maastricht Economic and social Research and training centre on Innovation and Technology [UNU-MERIT], Maastricht School of Management [MSM], United World College [UWC], European Journalism Centre [EJC] • Entameren en voorbereiden van de organisatie van een grootschalig evenement rondom de Europese parlamentsverkiezingen van 2019.	
--	--

Faciliteren van innovatieve ondernemers in de topsectoren	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Meer start ups en groei van innovatieve ondernemers.</u> Naast de reguliere ondersteuning van ondernemers en topsectoren is er speciale aandacht voor innovatieve ondernemers/start-ups. Hiertoe zetten we in 2018 in op: • Netwerkvorming; door partijen met elkaar in contact te brengen wordt het eco-systeem van en voor starters en start-ups versterkt • We helpen startende ondernemers in de creatieve industrie met huisvesting, vragen mbt ondernemerschap en marketing	

Versterking internationaal vestigingsklimaat en internationale oriëntatie, vermindering van grensbarrières	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Positionering van Maastricht International Centre (MIC) als regionale One-Stop-Shop voor internationals en grenswerkers in Zuid-Limburg</u> Binnen het MIC werken verschillende partners samen zoals het Holland Expat Centre South (HECS), ITEM, GIP. HECS draagt zorg voor een zachte landing van internationals/ Expats in onze regio waarbij men naast het afwikkelen van formaliteiten ook activiteiten ontwikkelt gericht op de binding van internationals met de regio. In samenwerking met het GIP (Grens Informatie Punt) en ITEM (Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility) worden knelpunten op het vlak van grensoverschrijdende arbeid, mobiliteit en samenwerking duurzaam aangepakt.	

Aandachtspunten in 2018: • Ontwikkeling van een governance- en financieringsmodel voor de diverse aanbieders van diensten aan internationals (kenniswerkers en grenswerkers) in Maastricht, in afstemming met soortgelijke diensten elders in Zuid Limburg. • Doorontwikkeling van een 'service grensoverschrijdende arbeidsmarktontwikkeling' met Belgisch Limburg, mede opererend vanuit het MIC, in samenwerking met de VBSB, UWV en de werkgevers servicepunten van Zuid Limburg. • Vergroten aanhaling MKB, campussen en internationaal bedrijfsleven bij dienstverlening van het Maastricht International Centre (HECS, GIP, ITEM) • Start euregionale samenwerking met Newcomersservice Aachen • Doorontwikkeling van grensoverschrijdende arbeidsmarkttoeleiding gericht op native Duitse, Vlaamse en Franstalige medewerkers voor Customer Service Valley	
<u>Experimenteren met de Euregio als proefregio</u> Binnen het 'Eurolab grensoverschrijdend werken, ondernemen en innoveren' (onderdeel Citydeal) is in 2017 gewerkt aan concrete knelpunten zoals deze door werkgevers en werknemers worden ervaren. Eind 2017 loopt de Citydeal met het Rijk af, in maart 2018 wordt het eindadvies verwacht. Partners binnen het samenwerkingsverband hebben echter al uitgesproken de opgebouwde praktijk voort te willen zetten.	

Creatief Maastricht:	
- meer zichtbaarheid en uitstraling geven - meer ondernemend maken en verbeteren ondernemersklimaat voor creatieve ondernemers met als doel 1500 starters extra in 2020.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Profileren creatieve sector als topsector in Maastricht, regio, Nederland en Europa</u> De dynamiek in de creatieve sector is sinds de vaststelling van de economische visie "Made in Maastricht" stevig toegenomen en is een belangrijke pijler onder de verjonging en vernieuwing van de Maastrichtse economie. Aandachtspunten in 2018: • Onder de noemer 'MADE IN MAASTRICHT' de successen van de creatieve industrie en het ondernemersklimaat vermarkten dmv mediacampagnes en koppeling met grote evenementen in de creatieve sector in de Euregio (Passagen Keulen, DDW Eindhoven, Reciprocity Liège) en Europa (Milaan, München, Kortrijk) in samenwerking met ZUYD Hogeschool. • Borgen resultaten bereikt met het uitvoeringsprogramma Creatieve Industrie dat eind 2017 afloopt. • Zelf initiëren van nieuwe stimuleringsprogramma's die de grensoverschrijdende economische activiteiten van de creatieve bedrijven van Maastricht en Euregio/binnen de Euregio bevorderen, in het bijzonder het bouwen van netwerken van creatieve ondernemers (Creative Hub Euregio, The Artist and the Others). • Uitvoering van het programma Design en Mode Maastricht. Gericht op de 4 lijnen; marketing, stimuleren van ondernemerschap, fysieke huisvesting en het verknopen van afgewerkte producten.	
<u>Verbeteren ondersteuning creatief Maastricht: binding van startende creatives.</u> We leveren een actieve bijdrage om creatieve en startende ondernemers te ondersteunen. In het bijzonder het faciliteren van de eerste carrièrestappen na de opleiding, door het aanbieden van bedrijfsruimte, coaching en monitoring van de sector biedt kansen om de creatieve ondernemers (twintigers en dertigers) voor langere tijd aan de stad en de regio te binden. Aandachtspunten in 2018: • Uitvoering integrale aanpak broedplaatsen: inzet van leegstaand vastgoed als laagdrempelige clusters voor starters , uitbouw tijdelijke residenties en werkplekken en nieuwe verhuursystematiek voor de ateliervoorraad via Stichting Ateliers Maastricht. • Faciliteren transparante informatievoorziening en coaching (accountmanagement Creatieve Industrie) starters en doorgroeiers. • Leveren een bijdrage aan het Sphinxkwartier als creatief werk- en woonmilieu door programmering zoals o.a. Fashionclash editie 2018, Design in de passage, Forza Fashion House e.d. • Exploiteren en programmeren van het project Forza Fashion House, incubator voor mode. • Uitvoering monitor in samenwerking met de UM (Businessschool) voor de creatieve industrie als sector binnen het project Made2Measure: oplevering vervolgmeting eind 2018.	

Maastricht in top 3 als winkelstad	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Functieverbreiding en nieuwe concepten</u> De ontwikkelingen in de retail hebben een onmiskenbare invloed op het winkellandschap en de behoefte van de consument. Het traditionele winkelen maakt steeds meer plaats voor concepten waarbij beleving centraal komt te staan. Om de goede positie van Maastricht als winkelstad te behouden en waar mogelijk te versterken moeten we flexibel kunnen inspelen op de dynamische ontwikkelingen in de Retail en de kansen die deze met zich meebrengen. Als gemeente willen wij dit faciliteren. Dit doen we in 2018 ondermeer door:	

• Speciale aandacht voor de ontwikkeling en uitvoering van de Boschstraat als natuurlijke en aantrekkelijke verbindingroute naar het Sphinxkwartier. • Uitvoering plannen van aanpak aanloopstraten/straatplannen als voorwaarden voor een goed vestigingsklimaat.	
<u>Uitvoering Detailhandelsnota</u> De belangrijkste opgave voor de Maastrichtse binnenstad is om de huidige lokale, regionale, bovenregionale en internationale verzorgingsfunctie te behouden en waar mogelijk verder te versterken. Belvédère wordt ontwikkeld als dé plek voor grootschalige en perifere detailhandel met een bovenlokale verzorgingsfunctie. Voor eind 2017 is de vaststelling van de intergemeentelijke Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) voorzien met daarin ook een hoofdstuk over detailhandel. Aandachtspunten in 2018: • Samen met ondernemers en eigenaar opstellen van een plan van aanpak herontwikkeling winkelcentrum De Heeg. • Opstellen plan van aanpak winkelcentrum Daalhof.	

Meer en langer verblijf in Maastricht waaronder het zakelijk toerisme	
Maastricht als bezoekstad wordt primair versterkt via het stimuleren van recreatief en zakelijk toeristisch bezoek. Zakelijk toerisme vindt veelal plaats in de midweek en kent relatief hoge bestedingen. Juist midweeks is er ruimte binnen de hotels. Bezoek vanuit (verblijfs)recreatief motief is de pijler van de toeristische bestedingen en werkgelegenheid. Evenementen zijn een middel om het imago van de stad te versterken en mede een motief om de stad te bezoeken en er te verblijven.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Stimuleren congressen</u> Aandachtspunten hierbij zijn in 2018: • Sturing op de met het MCB gemaakt prestatieafspraken in het kader van het 'congresstad plus' door monitoring en evaluatie van de gemaakt prestatieafspraken • Voortzetten lobby (vlieg) lijnverbinding MAA – internationale airport ism de provincie • Verbouwing MECC als belangrijke motor om verdere groei van het zakelijk toerisme mogelijk te maken.	
<u>Een evenwichtig evenementenprogramma</u> Aandachtspunten in 2018 zijn: • Opstellen van een integraal afgewogen Jaarprogramma Evenementen 2019; • Doorontwikkeling van bestaande evenementen en ontwikkeling van nieuwe evenementen conform het vastgestelde evenementen beleid en de aangebrachte focus op o.a. de doelgroep jongeren en ter versterking van het imago van de stad;	
<u>Versterken Vrijtijdseconomie</u> Aandachtspunten in 2018 zijn: • Sturing op de uitwerking van het convenant 2017-2020 met Maastricht Marketing in aansluiting bij het gemeentelijk beleid (doelgroepen, gebiedsontwikkelingen en benutting van de (eu)regio), • Gemeenten en provincie gaan gezamenlijk in het kader van Provinciaal Omgevings Plan een brede Zuid-Limburgse visie op de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen in Zuid-Limburg uitwerken. • Tweede helft 2018 zal een evaluatie hotelbeleid aan de Raad worden voorgelegd, inclusief beleidsvoorstellen gericht op kleinschalige verblijfsaccommodaties/verhuring woningen (o.a.Airbnb).	

Maastricht werkstad van de toekomst	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Versterken service en dienstverlening aan (startende) ondernemers</u> De behoefte aan toenemende flexibiliteit, experimenteerruimte, snelheid en maatwerk vraagt om een klantgerichte benadering waarbij kernwaarden als openheid, duidelijkheid en snelheid centraal staan vanuit een actieve en verbindende rol.	

Aandachtspunten in 2018: • Centraal staat de waardering en het opbouwen en onderhouden van een goede relatie met ondernemers via bedrijfsbezoeken en publicitaire aandacht. • Informatie aan startende internationale ondernemers verbeteren door o.m. spreekuur in Maastricht International Centre mede in samenwerking met het starterscentrum.	
<u>Provinciaal Omgevingsplan (POL)</u> Doel van het Provinciaal Omgevingsplan is het op regionale schaal sturen van gewenste ontwikkelingen. In 2016 zijn regionale Bestuursafspraken gemaakt en de vaststelling van de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid Limburg (=SVREZL) is gepland in december 2017. In navolging hiervan in 2018: • Samen met de regio starten met het opstellen van een uitvoeringsprogramma, • Opstellen van een aanvullend kantorenbeleid voor Maastricht.	

► *Randvoorwaardelijk*

Realiseren van draadloze verbindingen	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Pilot Wifi</u> De pilot wifi in openbaar gebied Vrijthof en pilot wifi in openbaar gebieden Plein 1992, Markt, OLV plein, Health Campus en Belvédère zijn in 2015 afgerond en nog steeds in werking. Op dit moment wordt de haalbaarheid van een binnenstad breed WiFi netwerk onderzocht. De intentie is om dit in 2018 uit te rollen.	

Afgestemd (eu)regionaal onderwijs- en arbeidsmarktbeleid	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Gezamenlijke aanpak op Zuid-Limburgs niveau</u> Door de economische groei in combinatie met de demografische structuur in Zuid-Limburg zal het belang van voldoende goed opgeleid personeel voor bedrijven toenemen. Het wordt een uitdaging te voorkomen dat het tekort aan personeel en de mismatch tussen vraag en aanbod, de economische groei van bedrijven in de regio zal remmen. Omdat de arbeidsmarkt niet bij de (gemeente-)grenzen ophoud zetten we in op regionale samenwerking onder regie van de arbeidsmarktregio Heerlen. Aandachtspunten in 2018: • Uitvoering convenant Customer Service Valley: actieve acquisitie van call centers en een opleidingsprogramma Agent@Work voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. • Idem voor de sectoren Maakindustrie (waaronder "Steel") en Detailhandel (supermarkten). • Met het expat- en grenspendeldes de euregionale en internationale arbeidsmobiliteit bevorderen. • Met impulsen aan de afstemming onderwijs-arbeidsmarkt (via stagebeleid, bbl-trajecten, werkervaringsplekken etc.) • Zie specifiek voor uitkeringsgerechtigden programma 4.	

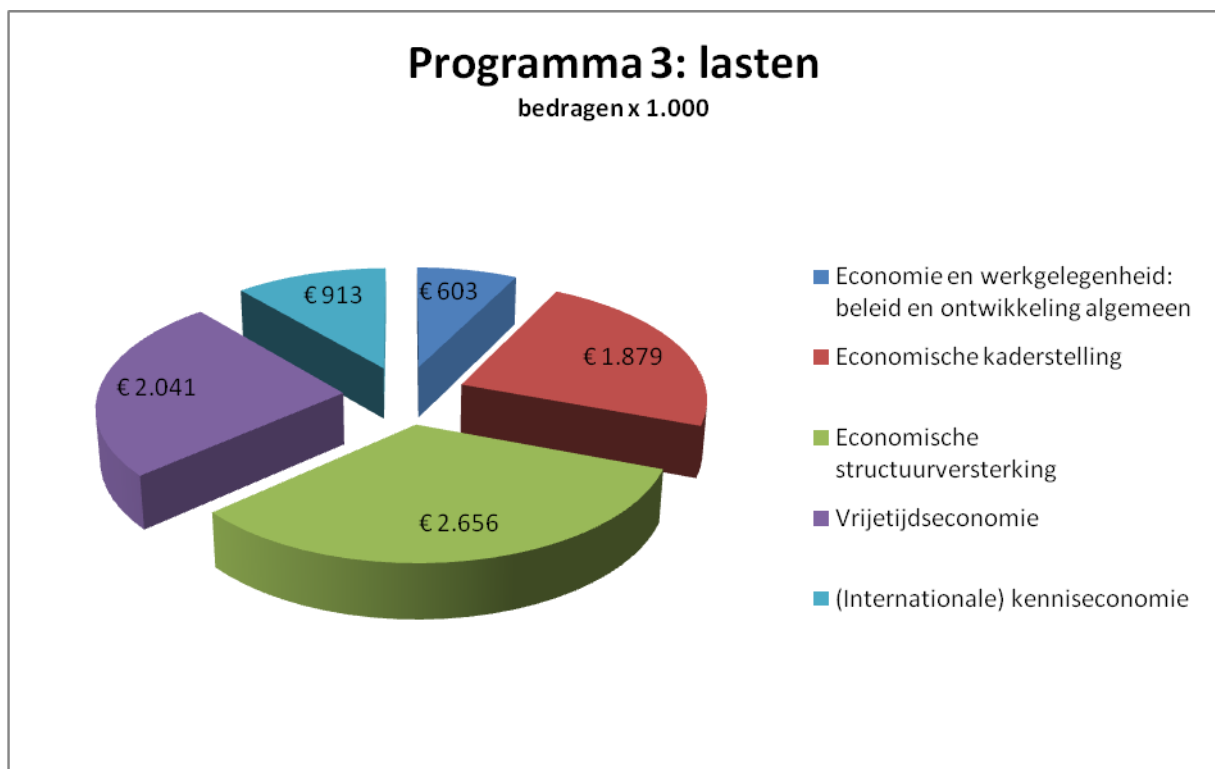
3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	731.450	575.028	574.193	553.165	551.724
Apparaatskosten	1.713.783	1.761.769	1.761.769	1.761.769	1.761.769
Verstrekte subsidies	1.339.267	1.360.695	1.360.695	1.360.695	1.360.695
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	4.011.182	4.394.699	3.674.699	3.673.699	3.543.699
Subtotaal Lasten	7.795.682	8.092.191	7.371.356	7.349.328	7.217.887
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	363.805	372.897	372.897	352.177	352.177
Subtotaal Baten	363.805	372.897	372.897	352.177	352.177
Totaal saldo baten en lasten	-7.431.877	-7.719.295	-6.998.460	-6.997.151	-6.865.710
Storting in reserves	247.831	251.796	251.796	251.796	251.796
Onttrekking aan reserves	410.000	320.000	275.000	324.000	324.000
Geraamd resultaat	-7.269.708	-7.651.091	-6.975.256	-6.924.947	-6.793.506

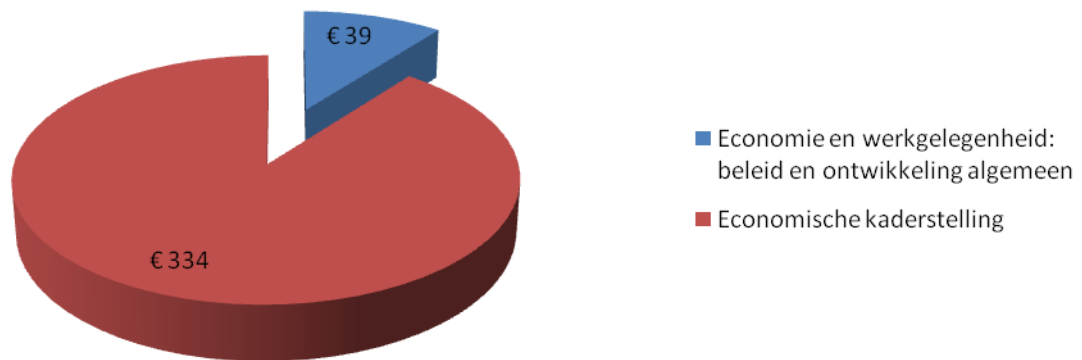
Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Intensivering N / Bezuiniging V programma 3 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Student en stad (budget)	150 N			
Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157				

Programma 3: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Maastricht is een stad waar alle inwoners de kans wordt geboden erbij te horen en volwaardig mee te doen op sociaal, cultureel en economisch gebied.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Economische visie “Made in Maastricht” (raad, 19 februari 2013)
- Armoedepan 2006-2010 (raad, 19 september 2006)
- Invoering nieuwe Wet sociale werkvoorziening (WSW) 2008 (raad, 27 mei 2008)
- Sociale visie Maastricht (raad, 18 juni 2013)
- Nota samenhangende kaders 3 decentralisaties en in het bijzonder het beleidskader Participatiewet Maastricht-Heuvelland (raad, 18 februari 2014)
- Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland (raad, 19 januari 2016)
- Beleid Participatiewet met bijbehorende verordeningen (raad, 17 mei 2016)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Meer arbeidsparticipatie
- Minder werkloosheid
- Minder armoede
- Minder uitkeringen
- Strikter handhaven
- Meer en betere toegang tot eigen gegevens

► BBV indicatoren

Indicator	Peiljaar ³	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ¹
aantal banen per 1000 inwoners van 15 tm 64 jaar	2015	839	809	1a
	2016	846	825	
% netto arbeidsparticipatie in Maastricht ²	2015	59	65	1c
	2016	59	66	
% werkloze jongeren 16 tot en met 22 jaar	2012	0,7	1,3	1b
	2015	1,2	1,7	
% kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat moet rondkomen van een bijstandsuitkering	2012	8,5	6,9	1b
	2015	9,6	7,9	
Per 10.000 inwoners, aantal personen 18 jaar en ouder met een bijstandsuitkering	2015	472	478	1d
	2016	475	492	
Per 10.000 inwoners, aantal personen 15 tot en met 64 jaar met een lopende re- integratievoorziening	2015	286	301	1d
	2016	267	231	

1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016 (voor peiljr 2012, 2015) en versie 6-9-2017 (voor peiljr 2016)' waarbij geldt: (1a) LISA; (1b) Verwey Jonker Instituut, Kinderen in Tel; (1c) CBS – arbeidsdeelname; (1d) CBS-Participatiewet

2) % netto arbeidsparticipatie = % van de werkzame beroepsbevolking tov van potentiële beroepsbevolking

3) De meest recente peiljaren zijn weergegeven.

► *Maastrichtse indicatoren*

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	G32	Bron ¹
aantal niet werkende werkzoekenden 15-75 jaar als % van de beroepsbevolking op 1 januari	2015	11,0	11,6	2
	2016	11,0	13,2	
	2017	9,5	11,2	
	Ambitie 2018	< 9,5		
Aantal langdurige werklozen (> 1 jaar) 15-75 jaar als % van de beroepsbevolking per 1 januari.	2015	6,6	6,9	2
	2016	6,9	8,2	
	2017	6,2	6,9	
	Ambitie 2018	< 6,2		
Aantal garantiebanen via Podium24	2015	14	-	4
	2016	28		
	Ambitie 2018	- ³	-	
Aantal plaatsingen werken met loonkostensubsidie	2015	6	-	5
	2016	27		
	Ambitie 2018	- ⁴	-	
aantal huishoudens met inkomen tot 110% sociaal minimum per 1 januari	2014	8620	-	3
	2015	9140	-	
	2016	9320		
	Ambitie 2018	- ⁵	-	
Toe/afname aantal uitkeringen (%) in kader van Participatiewet 1 januari	2015	-0,3	3,5	1
	2016	4,0	2,3	
	2017	-0,8	2,5	
	Ambitie 2018	< of = aan G32		
Aantal uitgestroomde uitkeringsgerechtigden	2015	896 bruto ⁶	-	4
	2016	866 ⁷		
	Ambitie 2018	393 netto ⁸	-	

- 1) Bron: (1) CBS, aantal uitkeringen Participatiewet; (2) UWV; 3) Minimascan StimulanSZ; (4) Gemeente Maastricht, managementinfoSZ; 5) CBS, Statistiek Re-integratie Gemeenten.
- 2) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.
- 3) Het invullen van garantiebanen is een verantwoordelijkheid van werkgevers. Landelijk is voor de totale arbeidsmarktregio Zuid-Limburg een verdeling gemaakt over de markt en de overheidsector. Een gemeentelijke ambitie is daarom niet opgenomen.
- 4) Het instrument loonkostensubsidie wordt ingezet waar het nodig is. Om die reden is geen gemeentelijke ambitie opgenomen (Budgettair is er ruimte om maximaal 100 plekken).
- 5) Hoogte van het aantal huishoudens met een inkomen tot 110 % hangt samen met veel factoren die buiten de reikwijdte van de gemeente liggen. Een gemeentelijke ambitie is daarom niet opgenomen.
- 6) Het betreft hier de totale uitstroom in 2015.
- 7) In totaal zijn 866 uitkering beëindigd, waarvan 319 vanwege uitstroom naar werk en 22 vanwege het starten van een opleiding. Daarnaast hebben 343 personen een gedeeltelijke baan verworven in 2016 en ontvangen daarmee nog slechts een gedeeltelijke uitkering.
- 8) De ambitie in 2018 is afgestemd op de Zuid-Limburgse afspraak om in totaal 1.500 bijstandsgerechtigden netto te laten uitstromen.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Verbonden partijen*

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- NV MTB regio Maastricht
- Gemeenschappelijke regeling Kredietbank Limburg
- Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvelland
- Stichting Podium24

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

Bij de ontwikkeling van de nieuwe structuur voor de uitvoering van de Participatiewet is de opgave om zoveel mogelijk mensen tegen zo laag mogelijke kosten aan “werk naar vermogen” te helpen. Het Participatiebudget voor 2018 is verder verlaagd door het rijk en bedraagt naar verwachting € 27,0 mln. Hiervan is € 6,5 mln. voor re-integratie bestemd en € 20,5 mln. voor de WSW. Sommige instrumenten, zoals de loonkostensubsidie, moeten worden gefinancierd uit het Inkomensdeel. Extra aandacht wordt besteed aan een aantal doelgroepen, dat het moeilijk heeft om de arbeidsmarkt te betreden: jongeren, mensen met een arbeidsbeperking, ouderen 45+ en statushouders.

Creëren van mogelijkheden op de arbeidsmarkt	
In 2018 wordt het arbeidsmarktbeleid in Zuid-Limburg vorm gegeven via een sector- en projectgerichte aanpak voor Zuid-Limburg. Onderdeel van dit programma is de bestuurlijke ambitie om het bijstandbestand in 2018 in Zuid-Limburg optimaal te laten profiteren van de aantrekkende economie en de groeiende vraag naar arbeidskrachten. De ambitie is om 1.500 mensen uit te laten stromen. Voor Maastricht-Heuvelland betekent deze ambitie dat het bestand met 480 mensen afneemt (Maastricht 393). Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, Stichting Podium24 en MTB staan, vanuit het drieluik diagnose-plaatsing-ontwikkeling, gezamenlijk aan de lat om deze uitdaging aan te gaan. Sociale Zaken Maastricht Heuvelland (dat uiteraard een belangrijke rol speelt bij de realisatie van programma 4) voert de diagnose uit en zorgt ervoor dat mensen arbeidsfit gemaakt worden, zodat zij ingeschakeld kunnen worden op de arbeidsmarkt. Hiervoor is een groot aantal re-integratieinstrumenten beschikbaar. MTB wordt hierbij ingezet als leerwerkbedrijf voor de brede doelgroep Participatiewet. Stichting Podium24 is hét aanspreekpunt voor werkgevers in Maastricht-Heuvelland, waarbij Podium24 ook verantwoordelijk is voor de plaatsing en bemiddeling van burgers naar werk. Podium24, de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, MTB en andere partners werken hierbij nauw samen.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoeren Social Return</u> In 2018 worden 50 mensen (Maastricht) geplaatst via het project Social Return. Dit kan ook plaats vinden in zzp-vorm.	
<u>Sluitende aanpak en Work First</u> • Alle nieuwe instroom in een bijstandsuitkering wordt sluitend via work first opgepakt. Vanaf het eerste moment dat een burger zich meldt bij de gemeente wordt hij of zij door de consulent geconfronteerd met werk. Dit gebeurt tijdens de zoektermijn van vier weken en via directe plaatsing in werk. • Wanneer dat laatste nog niet mogelijk is, via voorbereidende werkzaamheden (in al zijn verschijningsvormen) daarop. Voorwaarde is evenwel dat mensen actief zijn om aan het werk te komen. Alle inspanningen van de consulent zijn hierop gericht en hiervoor heeft deze samen met de burger een breed scala aan mogelijkheden ter beschikking (inzet van Podium24, werkgevers, sollicitatietrainingen, TWB, taaltrainingen, maar ook projecten als EKV en 45+ etc.). • Diagnose vindt plaats door de consulent sociale zaken, die daarbij gebruik maakt van de beschikbare instrumenten. Deze diagnose ziet op zowel inkomen als re-integratie en bestaat uit een quickscan. • Is een verdiepende diagnose (praktijk, medische en arbeidskundige diagnostiek als mede testen) nodig dan kan deze worden ingezet. De praktijkdiagnose wordt uitgevoerd in het TWB.	

<u>Vraaggerichte werkgeversbenadering</u> Eén van de instrumenten om mensen aan het werk te krijgen is de werkgeversdienstverlening. • De werkgeversdienstverlening is vraaggericht vormgegeven in Podium24 en de <i>plaatsing en bemiddeling</i> van burgers wordt aldus gerealiseerd vanuit één loket. • Ten behoeve van de plaatsing en bemiddeling van mensen is een detacheringsfaciliteit ingericht, voor werkgevers die mensen niet rechtstreeks in dienst willen nemen. Podium24 bemiddelt in 2018 350 mensen naar werk. • Podium24 voert daarnaast de plaatsing op groeibanen uit, de detacheringsfaciliteit voor werkgevers. • Podium24 draagt zorg voor de afhandeling van loonkosten- en uitstroomb subsidies. • Podium24 zorgt voor jobcoaching indien werkgevers dat vragen en begeleidt mensen waarvoor een loonkostensubsidie wordt toegekend. De primaire verantwoordelijkheid voor het realiseren bij werkgevers van de in het Sociaal Akkoord afgesproken garantiebanen ligt bij het in Zuid-Limburg opgerichte Regionaal WerkBedrijf (RWB, samenwerking van gemeenten, UWV, vakbonden en werkgevers). Podium24 kan hierbij faciliterend optreden en werkgevers ondersteunen.	
<u>Begeleiding via servicepunten werk en bemiddeling</u> Via de servicepunten werk en bemiddeling worden in de buurten Malberg, Caberg-Malpertuis, Limmel-Nazareth, Wittevrouwenveld-Wyckerpoort en Mariaberg werkzoekenden begeleid naar een baan (125) en naar participatie (40).	
<u>Statushouders en re-integratie</u> Voor wat betreft de taak ten aanzien van statushouders in Maastricht is gestart met een pilotproject, waarin ervaring opgedaan wordt met de te ontwikkelen multidisciplinaire aanpak, waarna deze -na evaluatie en eventueel bijstelling- voor de gehele doelgroep uitgerold kan worden. Deze pilot is op 1 augustus 2016 gestart en loopt tot en met eind 2017 en zal begin 2018 kort worden geëvalueerd. Dit kan mogelijk leiden tot een aanpassing van de werkzaamheden. De beoogde resultaten van het project zijn: - 150 personen zijn gediagnosticeerd en in een traject geplaatst; - 20 % van de deelnemers is (partieel) uitgestroomd naar werk of studie; - er is een methodiek op maat ontwikkeld voor de doelgroep.	

Toeleiden naar regulier werk/participatie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Actieplan jeugdwerkloosheid</u> Het actieplan loopt tot 1 januari 2019. Als er nog scholingsmogelijkheden zijn gaan jongeren terug naar school. Zijn deze mogelijkheden er niet, dan wordt ingezet op werk. Jongeren die niet op eigen kracht werk vinden, kunnen aan de slag via (leer)werkprojecten, Podium 24 en groeibanen die voor jongeren beschikbaar zijn. Een extra duwtje in de rug biedt de 'dedicated accountmanager' die kwetsbare jongeren bemiddelt naar werk. Voor de kwetsbaarste doelgroep jongeren wordt hiervoor specifieke deskundigheid ingezet door de inzet van een casemanager kwetsbare jongeren.	
<u>Actieplan Ouderenwerkloosheid</u> Het aanvalsplan ouderenwerkloosheid is uitgewerkt in een actieplan. Aanvalsplan en actieplan lopen voor een periode tot 1 januari 2019 en de aanpak richt zich op 45-plussers met een arbeidsvermogen van 30 procent of meer. Door de inzet van de actielijnen worden 100 mensen per jaar bereikt. Van deze mensen dienen er 60 naar één van de vormen van werk uit te stromen en 30 naar regulier of gesubsidieerd werk.	

Toeleiden naar gesubsidieerd werk	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Loonkostensubsidie</u> Op basis van de Participatiewet kan de gemeente een loonkostensubsidie (artikel 10d) verstrekken aan werkgevers die mensen in dienst nemen die vanwege hun beperkingen niet zelfstandig het wettelijk minimumloon (WML) kunnen verdienen. Deze subsidie bedraagt maximaal 70% van het WML en financiert vanuit het I-deel het verschil tussen de loonwaarde van de werknemer en het wettelijk minimumloon. In 2018 kan in totaal voor een maximaal bedrag van € 1,5 mln. uit het I-deel worden ingezet ten behoeve van loonkostensubsidies. Dit betreft ca 100 mensen en hiermee vindt de gewenste intensivering op het plaatsen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt plaats. De kosten van begeleiding door Podium24 van mensen die met behulp van dit instrument aan het werk zijn worden ook betaald uit dit bedrag.	
<u>Groeibanen</u> Gesubsidieerde baan die gericht is op groei en uitstroom naar regulier werk, waarbij de werknemer een dienstverband krijgt bij stichting Podium24 voor bepaalde tijd (max. twee jaar) tegen een salaris van 100% WML. Vanuit Podium24 wordt de werknemer gedetacheerd bij inlenende organisaties die daarvoor een inleenvergoeding betalen. In 2018 kunnen 50 groeibanen door Stichting Podium24 worden ingevuld.	
<u>Afbouw WSW</u> Voor de uitvoering van de WSW wordt jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst met MTB opgesteld. Bij de invoering van de Participatiewet in 2015 is de regeling afgesloten voor nieuwe instroom. De afbouw vindt voornamelijk via natuurlijk verloop plaats. Teneinde de know-how van MTB met betrekking tot de doelgroep te behouden, wordt de organisatie gepositioneerd als leerwerkbedrijf voor de brede doelgroep Participatiewet. In 2016 bedroeg de gemiddelde WSW-realiseringsplaatsen (SE) totaal, waarvan 855 bij MTB/ de rest bij de WSW-organisaties in Westelijke Mijnstreek en Parkstad. Voor 2017 is een gemiddelde realisatie van 850 plekken (SE) geprognosticeerd. De geprognosticeerde realisatie voor 2018 komt op 810 plekken (SE).	
Werken met behoud van uitkering	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Realiseren plaatsingen Werken met behoud van uitkering</u> Hierbij zijn twee mogelijkheden, te weten: - Werken met behoud van uitkering gedurende maximaal zes maanden gericht op een reguliere plaatsing (proefplaatsing) en - De participatieplaats (artikel 10a Participatiewet), waarbij mensen gedurende maximaal twee jaar (eventueel 2 x met een jaar te verlengen) actief kunnen participeren. Daarnaast is de inzet van het instrument tegenprestatie mogelijk om mensen te laten participeren naar vermogen.	
<u>Maastricht-Heuvelland alternatief beschut werk</u> In de periode 2016-2017 is via het Maastricht-Heuvelland alternatief beschut werk ervaring opgedaan met een combinatie van beschut werken (nieuw) en arbeidsmatige dagbesteding voor mensen die door uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. Op basis van de pilotevaluatie wordt eind 2017 een besluit genomen over de definitieve aanpak voor 2018 en verder. Hierbij zal rekening worden gehouden met de inrichting van de wettelijke variant van beschut werk zoals door het rijk ingaande 2017 verplicht gesteld. Ook worden de resultaten van het project intensivering voormalige Wsw-wachttijdstaak nadrukkelijk bij betrokken. Uitgangspunt blijft in ieder geval dat de gemeente zo veel mogelijk inwoners op grond van maatwerk wil ondersteunen om naar vermogen te kunnen werken en participeren in de maatschappij.	

► Inkomen

In september 2017 wordt het voorlopig budget, waaruit de uitkeringen in 2018 betaald dienen te worden, vastgesteld voor het betalen van de uitkeringen in 2018. Het in 2015 ingevoerde nieuwe verdeelmodel wordt ook voor 2018 voortgezet. Wel vindt er nog een verfijning plaats die kan leiden tot een beperkt herverdeeldeffect. Wat dit in 2018 precies voor Maastricht gaat betekenen, is sinds eind september 2017 zichtbaar, door de bekendmaking van het voorlopig budget. Omdat ook binnen het nieuwe verdeelmodel tekorten voor rekening komen van de gemeente en overschotten vrij besteedbaar zijn, is een effectief bestandsbeheer van groot belang. Uitgangspunt blijft dan ook dat volop wordt ingezet op het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom. Daarnaast wordt consequent gehandhaafd.

Verstrekken inkomensondersteunende voorzieningen: PW, Bbz, IOAW, IOAZ	
Uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht Heuvelland	Realisatie 2018
Beoogde prestaties 2018	
<u>Beperken uitkeringsvolume</u> Sturing op het uitkeringsvolume vindt voornamelijk plaats door beperking van de instroom (poortwachtersfunctie), handhaving en toeleiding naar arbeid (bevorderen uitstroom). Aan de poort stevig inzetten op werk is ook één van de instrumenten die bijdragen aan het voorkomen van fraude.	
<u>Uitvoering handhavings- en sanctiebeleid</u> Vanuit het principe van Hoogwaardig Handhaven ligt de focus op preventie. Vroegtijdig goed informeren en waar nodig extra controleren voorkomt dat mensen achteraf geconfronteerd worden met hoge terugvorderingsbedragen en boeten en voorkomt voor de gemeente een fors hogere schadelast. Tot nu toe was Hoogwaardig Handhaven vooral een thema binnen de Participatiewet. Het is de bedoeling dat samen met de Heuvellandgemeenten wordt nagegaan hoe handhaving binnen de drie decentralisaties optimaal op elkaar kan worden afgestemd. Ook landelijk is die ontwikkeling ingezet.	
<u>Monitoring gevolgen invoering Participatiewet</u> De monitoring van de uitvoering van de Participatiewet wordt meegenomen in de monitor Sociaal, waarin onder meer het aantal ingevulde garantiebanen wordt vermeld.	

► Zorg/bijzondere bijstand

Toelichting ontwikkelingen

Naast de reguliere werkzaamheden (declaratieregelingen (sociaal-culturele kosten en kosten schoolgaande kinderen), bijzondere bijstand, schuldhulpverlening, kwijtschelding gemeentelijke belastingen, individuele inkomenstoelage, tegemoetkoming collectieve aanvullende ziektekostenverzekering) wordt invulling gegeven aan een actieplan armoede. Dit actieplan is erop gericht armoede in samenhang te zien met andere algemene maatschappelijke vraagstukken. Hierin vervullen schuldhulpverlening, preventie, nazorg en het Vertrouwens-experiment Participatiewet een belangrijke rol. Het wordt in een breder kader geplaatst dan alleen inkomen en wordt verbonden met de 3 decentralisaties.

Voor wat betreft de uitvoering van de schuldhulpverlening wordt jaarlijks met de Kredietbank Limburg een uitvoeringsovereenkomst afgesloten.

In 2018 wordt uitvoering gegeven aan het Actieplan armoedebestrijding waarvan de volgende instrumenten onderdeel zijn:

Meer aandacht van de samenleving voor armoedebestrijding	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Ketenbenadering</u> Verbindingen zoeken en leggen met en tussen de diverse (vrijwilligers) organisaties, charitatieve organisaties, professionele organisaties, en burgerinitiatieven in de stad die met armoedeproblematiek in aanraking komen, zodat er een totaalaanpak ontstaat en daardoor een verzachting van de armoede in Maastricht.	

<u>Stadsspel voor jongeren</u> Het in 2015 gestarte interactieve stadsspel bedoeld voor bewustmaking van jongeren van 16+, voor financiële problematiek is in 2016 verder uitgebreid en is ook beperkt regionaal in Maastricht en Heuvelland opgepakt. In 2018 is dit verder over de gehele regio Maastricht-Heuvelland uitgerold en zal het worden geëvalueerd. Naast het regionale stadsspel is in Maastricht in 2017 ook gestart met een lespakket waarin peer educators (ervaringsdeskundige jongeren) lessen verzorgen over omgaan met geld. In 2018 willen we komen tot een effectief aanbod waarmee aangesloten worden bij de verschillende jongeren.	
<u>Jongeren betrekken bij armoedebeleid</u> In het schooljaar 2017-2018 wordt geëxperimenteerd met het betrekken van jongeren bij armoedebeleid. Dit als onderdeel van de besteding van de extra gelden voor kinderen die we met ingang van 2017 krijgen.	

Meer effectiviteit van geboden ondersteuning	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoering en monitoring Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs)</u> In 2016 is het beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2016-2020 vastgesteld. In dit beleidsplan heeft de gemeente zich als doel gesteld om extra aandacht te geven aan een aanpak van de schuldenproblematiek kort bij de burger en in een zo vroeg mogelijk stadium. Speerpunten hierbij zijn: Korte wacht- en doorlooptijden, ondersteuning bieden bij het realiseren van financiële stabiliteit en waar mogelijk werken aan een schuldenvrije toekomst. Daarnaast wordt sterk ingezet op preventie en vroegsignalering.	
<u>Implementatie plan van aanpak beschermingsbewind</u> Vanaf 2016 is onderzocht op welke wijze wij als gemeente afspraken kunnen maken met bewindvoerders, met als doel te komen tot een "pool" van bewindvoerders waar wij als gemeente nauw mee gaan samenwerken. Belangrijkste doel hierbij zal zijn dat burgers niet langer dan noodzakelijk onder beschermingsbewind komen te staan en daar waar mogelijk burgers middels lichtere ondersteuningsinstrumenten dan beschermingsbewind, weer financieel zelfstandig worden. We zijn ook aangesloten bij het landelijke proces (2016-2017) waarin afspraken gemaakt worden met bewindvoerders en in 2018 hebben we ook een lokaal convenant met bewindvoerders.	
<u>Monitoring afspraken verbeterlab schuldhulpverlening</u> In 2016 heeft er een verbeterlab schuldhulpverlening plaatsgevonden en op basis daarvan zijn er een aantal specifieke gezamenlijke doelen geformuleerd t.a.v. effectieve ketensamenwerking, en een gemeenschappelijke routekaart. In 2017 is gestart met het verzamelen van gegevens en op basis van de analyse van de gegevens in 2018 gaan we afspraken maken op welke wijze we schuldhulp effectiever vormgeven.	
<u>Uitvoeren invulling extra gelden voor kinderen en armoede</u> Het college besteedt de extra middelen voor kinderen in armoede zowel om de gevolgen van armoede als de oorzaken van armoede aan te pakken. Het aanbod aan materiële ondersteuning uitgebreid en gebundeld als Kindpakket, aan kinderen is gevraagd wat zij belangrijk vinden in de aanpak van kinderen in armoede en er zijn nieuwe initiatieven ontplooid die bijvoorbeeld gericht zijn op een succesvolle schoolloopbaan van kinderen, zodat de kans kleiner is dat ze als volwassene weer in armoede terechtkomen.	
<u>Experiment Participatiewet</u> In 2018 wordt invulling gegeven aan de besluitvorming inzake een Maastrichts vertrouwensexperiment Participatiewet.	
<u>Start Jongerenperspectieffonds (invulling motie jongeren en schulden, juli 2016)</u> In 2018 starten we met een integrale aanpak voor jongeren met schulden, die niet in aanmerking komen voor een wettelijk schuldhulpverleningstraject. Omdat het van belang is de stress bij de jongeren weg te nemen, worden de schulden van de jongeren overgenomen door de gemeente, zodat ze nog maar te maken hebben met 1 schuldeiser. In een integrale aanpak worden de schulden aangepakt en wordt een nieuw perspectief op werk en/of scholing geboden.	

Meer mensen maken gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Budgetwijzer Maastricht "Pas op je geld"</u> In 2017 is de gemeentelijke digitale budgetwijzer verder uitgebreid, geïmplementeerd en geëvalueerd. In 2018 komen we op basis van de evaluatie tot een verbeterde digitale budgetwijzer.	
<u>Uitbrengen inkomenskaart</u> In 2018 gaan we een geactualiseerde inkomenskaart van Maastricht uitbrengen en organiseren we netwerkbijeenkomsten. Met deze kaart worden inkomensondersteunende voorzieningen belicht aan hulpverleners in de stad.	
<u>Uitbrengen schuldenkaart</u> In 2018 gaan we een geactualiseerde schuldenkaart van Maastricht uitbrengen. Met deze kaart kan worden beoordeeld welke voorzieningen op het terrein van schuldhelpverlening ingezet kunnen worden.	
<u>Uitbrengen oppluskaart</u> In 2018 gaan we een geactualiseerde oppluskaart uitbrengen. In deze kaart worden mogelijkheden aangegeven van voorzieningen waar burgers met een lager inkomen gebruik van kunnen maken.	
<u>Vereenvoudiging gegevensuitvraag en terugdringen non-gebruik</u> In 2017 zijn we gestart met een vereenvoudiging van de gegevensuitvraag, variatie in termijnen bij bepaalde kostensoorten te hanteren, standaard herhaal aanvragen te realiseren. Bovendien gaan we in 2018 klanten meer pro actief benaderen en hen wijzen op de mogelijkheid om voor meer inkomensondersteunende maatregelen in aanmerking te komen. Doel is om het non gebruik van bijzondere bijstand en inkomensondersteunende maatregelen te verlagen.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

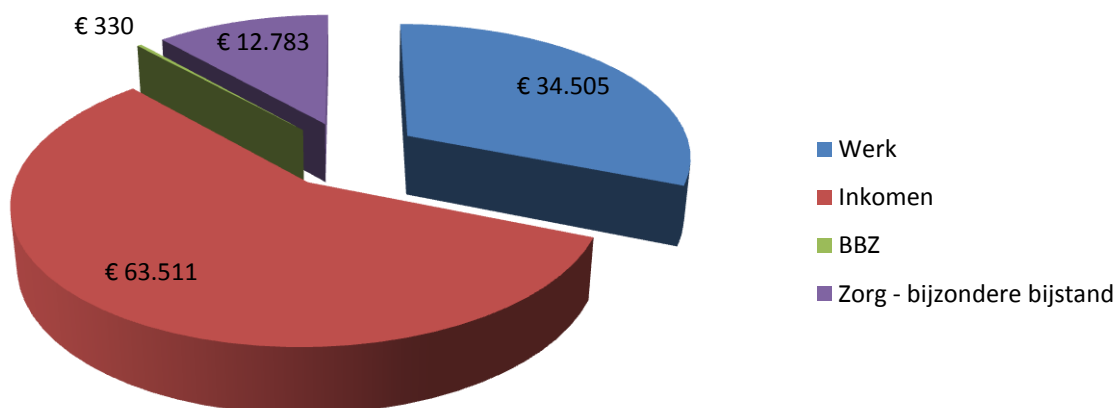
Exploitatie (bedragen in euro's * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	14.445.461	14.547.214	14.389.880	14.332.981	14.332.981
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	99.615.609	96.581.934	95.325.695	94.008.770	93.204.010
Subtotaal Lasten	114.061.070	111.129.148	109.715.575	108.341.751	107.536.991
Ontvangen subsidies	63.913.159	72.913.159	71.913.159	69.913.159	68.613.159
Overige opbrengsten	4.925.179	5.063.022	5.063.022	5.063.022	5.063.022
Subtotaal Baten	68.838.338	77.976.181	76.976.181	74.976.181	73.676.181
Totaal saldo baten en lasten	-45.222.733	-33.152.966	-32.739.393	-33.365.570	-33.860.810
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	1.287.000	224.148	0	0	0
Geraamd resultaat	-43.935.733	-32.928.818	-32.739.393	-33.365.570	-33.860.810

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Intensivering N / Bezuiniging V programma 4 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Armoedebelaid	2.200 N	1.900 N	1.900 N	1.900 N
> Dekking overschot BUIG middelen	2.200 V	1.900 V	1.900 V	1.900 V
BUIG middelen (i-deel)	9.000 V	8.000 V	7.000 V	4.700 V
Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157				

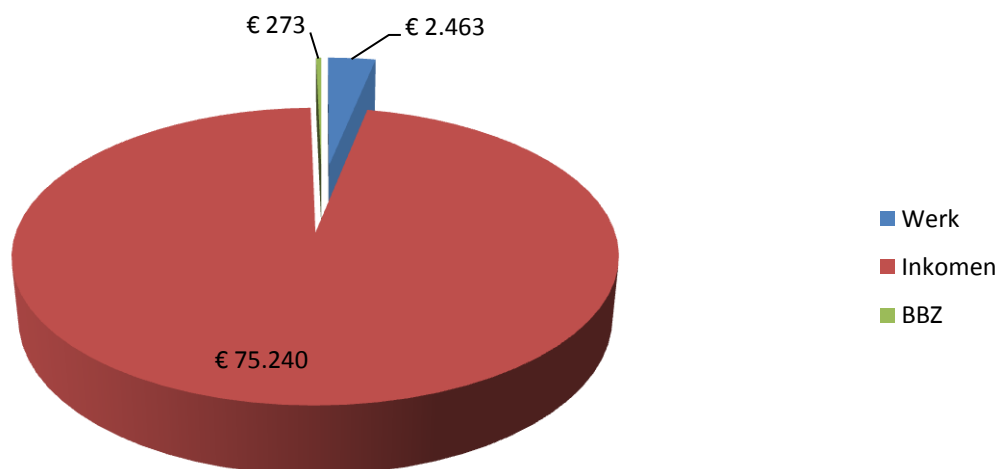
Programma 4: lasten

bedragen x 1.000

Programma 4: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Inwoners van Maastricht kunnen gezond en veilig opgroeien en oud worden, hun talenten blijven ontwikkelen en naar vermogen meedoen aan onze samenleving. Ze zijn zo veel mogelijk zelfredzaam en voelen zich bij elkaar betrokken. Onze stad biedt de mogelijkheden aan haar inwoners om collectief en individueel tot ontplooiing te komen, zodat haast iedereen zodra hij/zij volwassen is in zijn /haar eigen onderhoud en eigen inkomen kan voorzien. Iedereen telt mee, doet mee en zorgt mee.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030 (actualisatie 2008)
- Sociale Visie 2013 (raad, 23 april 2013)
- Toekomstagenda 2022 Sociaal Domein, 2022, Maastricht-Heuvelland Regionale nota gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2012-2015 “een gezonde koers voor Zuid-Limburg” (raad, 31 mei 2011).
- Beleidsplan Jeugd 2014-2018 Maastricht (raad, 19 februari 2014)
- Regionaal gezondheidsbeleid 2016-2019

► Wat merkt de burger daarvan?

Het sociale domein kent vanaf 2015 een aantal nieuwe taken die door Rijk en Provincie naar de gemeenten zijn gedecentraliseerd (3 D's). We willen daarmee de ondersteuning en zorg dichterbij de burgers brengen en zoveel mogelijk maatwerk leveren. Het streven is dat burgers zoveel mogelijk in staat zijn dan wel in staat worden gesteld om op eigen kracht in het “gewone” leven zaken op te pakken. “Normalisatie en veerkracht” zijn uitgangspunt. In de nieuwe definitie van Positieve Gezondheid is volgens Machteld Huber “gezondheid het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het kader van sociale, fysieke, en emotionele uitdagingen”. Daarmee staan de mens, de regie over zijn leven en zijn veerkracht centraal en niet de ziekte of beperking.

In 2016 is de toekomstagenda: “Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland, 2022” regio Maastricht-Heuvelland vastgesteld. Deze agenda beschrijft wat onze inwoners op 31 december 2018 merken van de maatregelen en activiteiten op het terrein van:

- Het versterken van de individuele kracht.
- Het versterken van de collectieve kracht.
- De burger centraal stellen in plaats van het systeem.
- En het ondersteunen van mensen die tijdelijk of permanent geen regie kunnen voeren over het eigen leven en/of een chronische beperking hebben.

Het gehele sociale domein inclusief de transformatieopgave is gericht op de in dit programma benoemde maatschappelijke effecten. Dit programma is dan ook ingedeeld naar deze maatschappelijke effecten aangevuld met de in het huidige tijdsgewricht noodzakelijke innovatie en transformatie:

Iedereen telt mee.

- Meer burgers voelen dat ze ertoe doen.
- Minder mensen worden buitengesloten.

Iedereen doet mee.

- Meer burgers organiseren zelfstandig activiteiten en voelen zich verantwoordelijk voor de eigen omgeving.
- Meer verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving, zelfsturing.
- Betere competenties om mee te kunnen doen.

Iedereen zorgt mee.

- Burgers kunnen langer zelfstandig wonen.
- Meer bewoners zorgen voor elkaar.

► *BBV beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ²
% jongeren 12 tm 21 jaar met een delict voor de rechter	2014	2,3	2,7	1a
	2015	1,3	1,6	
% jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp tov alle jongeren tot 18 jaar	2015	14,1	10,3	1b
	2016	14,3	10,9	
% jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel tov alle jongeren tot 18 jaar	2015	2,0	1,4	1b
	2016	1,7	1,2	
% jongeren 12 tm 22 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel tov alle jongeren 12 tm 22 jaar	2015	0,5	0,6	1b
	2016	0,5	0,6	
Per 10.000 inwoners, aantal Wmo-clients met een maatwerkarrangement (een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen Wmo)	2015	758	580	1c
1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016 (voor peiljr 2014 en 2015) en versie 6-9-2017 (voor peiljr 2016)' waarbij geldt: (1a) Verwey Jonker Instituut, Kinderen in Tel; (1b) CBS-Beleidsinformatie jeugd; (1c) CBS- gemeentelijke monitor sociaal domein Wmo. 2) De meest recente peiljaren zijn weergegeven.				

► *Maastrichtse beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Bron ¹
% Maastrichtenaren dat ondersteuning als passend ervaart	2016	78	1
	Ambitie 2018	80	
aantal meldingen van discriminatie in Maastricht bij Antidiscriminatiebureau Limburg	2014	42	2
	2016	38	
	Ambitie 2018	38	
aantal meldingen over handicap/chronische ziekte in Maastricht bij Antidiscriminatiebureau Limburg	2014	5	2
	2016	5	
	Ambitie 2018	5	
% Maastrichtenaren dat vindt dat ze voldoende contacten heeft buiten school, werk of huishouden	2014	75	3
	Ambitie 2018	75	
% Maastrichtenaren dat actief is geweest om de buurt te verbeteren	2014	17	3
	Ambitie 2018	17	
% Maastrichtenaren dat bereid is om actief mee te helpen aan beheer in de openbare ruimte	2014	18	3
	Ambitie 2018	18	
% Maastrichtenaren dat vrijwilligerswerk doet	2014	26	3
	Ambitie 2018	26	
% Maastrichtenaren dat het er helemaal mee eens is dat mensen elkaar helpen in de buurt	2014	9	3
	Ambitie 2018	9	
% Maastrichtenaren dat hulp biedt bij het brengen en halen van mensen in de buurt	2014	6	3
	Ambitie 2018	6	
% Maastrichtenaren dat hulp biedt bij het doen van boodschappen voor mensen in de omgeving	2014	4	3
	Ambitie 2018	4	
% Maastrichtenaren dat een of meerdere maatwerkvoorzieningen heeft op het terrein van de Wmo en Jeugdwet	2015	2	4
	Ambitie 2018	2	
Aantal meldingen veilig thuis	2015	75	5
	Ambitie 2018	75	

% Maastrichtenaren ouder dan 55 jaar dat vrijwilligerswerk doet	2013	64	5
	Ambitie 2018	64	
1) Bron: (1) Cliënttevredenheidsonderzoek; (2) ADV Limburg; (3) Stadspeiling; (4) Gemeente Maastricht Sociale Zaken; (5) Gemeente Maastricht			
2) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.			

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Gemeenschappelijke regeling GGD Zuid Limburg.
- Gemeenschappelijke regeling Subsidiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg.
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz.

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

► Iedereen telt mee

Onze ambitie is dat Maastrichtenaren ongeacht hun leeftijd, achtergrond en/of beperking in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en naar vermogen deel kunnen nemen aan activiteiten in de samenleving. Deze ambitie wordt niet alleen gerealiseerd door extramuralisering maar vergt een maatschappelijk klimaat waarin (meer) mogelijkheden ontstaan voor mensen die zich op de een of andere manier buitengesloten voelen. Naast het vergroten van de toegankelijkheid van accommodaties, verenigingen, activiteiten is een belangrijke taak van gemeente, maatschappelijke organisaties en burgers om in de stad en buurten ontmoetingen voor te bereiden, te arrangeren en interactie, dialoog te faciliteren. Speciale aandacht is er voor de zelfredzaamheid van ouderen die steeds langer blijven thuis wonen en bij wie er meer risico op vereenzaming is. We ondersteunen daar waar nodig het vormen van buurt- en bewonersnetwerken en activiteiten zodat sociaal isolement wordt voorkomen

Sociale inclusie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Stimuleren sociale inclusie</u> In 2018 wordt ondermeer ingezet op: • Zoveel als mogelijk algemeen toegankelijk maken van de (professionele) dagbesteding en het verbinden/integreren hiervan met/in het reguliere aanbod. • Het verder implementeren van het plan van aanpak VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking. • Het uitvoering geven aan 3 geprioriteerde thema's uit de nulmeting te weten: – deskundigheidsbevordering over het onderwerp inclusie: door trainingen voor ambtenaren en andere-publieke functionarissen, gegeven door mensen met een beperking. – Panden worden gescreend op toegankelijkheid conform het geldende bouwbesluit / bouwbeleidsplan 2015-2018. – Organiseren van een Europese conferentie, gericht op het ontwikkelen en uitwisselen van methodieken voor de bevordering van Inclusief Onderwijs. • Het stimuleren van initiatieven ter voorkoming van eenzaamheid o.a. door: – Faciliteren van nieuwe activiteiten zoals: huiskamers voor en door senioren, seniorenambassadeurs, ouderen en zingeving. – Aansluiting zoeken met vrijwilligersorganisaties, initiatieven in buurten en netwerken voor senioren. • Versterken van de positie van de senioren o.a. door:	

- Uitvoeren van de speerpunten uit de Toekomstagenda 'Senior in Maastricht 2016-2018' zoals senioren doen mee en senioren zijn goed geïnformeerd. - Onderzoek naar de verbetering van de communicatie met/informatie voor senioren en de aanpak hiervan. • Stimuleren en faciliteren van de realisatie van een dementievriendelijke samenleving.	
--	--

Tegengaan en voorkomen van discriminatie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Regionale aanpak discriminatie</u> • Subsidiëren van Stichting antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV-Limburg). • Als centrumgemeente opdracht verlenen aan AntiDiscriminatieVoorziening-Limburg (ADV-Limburg) om meldingen en klachten aangaande discriminatie inclusief monitoring en registratie af te handelen alsmede het initiëren en stimuleren van preventie van discriminatie.	

► *Iedereen doet mee*

De sociale ambitie van deze stad is dat in ieders bestaanszekerheid is voorzien; dat iedereen naar vermogen kan meedoen aan het sociaal, economisch en cultureel leven, dat ieder de kans heeft zijn talenten te ontplooiën, zijn ambities te realiseren en dat iedereen wil bijdragen aan de kwaliteit van (samen-) leven van anderen. Gezondheid speelt een belangrijke factor in de bestaanszekerheid van onze inwoners. Vanuit het concept "positieve gezondheid" van Machteld Huber, komt de visie dat niet alleen ziekten, gebreken of afwijkingen bepalen hoe ziek of gezond iemand is, maar ook de veerkracht en het vermogen om de regie over ons leven te blijven voeren. Maastricht spreekt daarom van "naar vermogen meedoen" als zijnde een juiste balans tussen draagkracht en draaglast. Daar hoort eveneens bij dat inwoners zich betrokken voelen: bij elkaar en bij hun omgeving en er actief verantwoordelijkheid voor dragen. De rol van de gemeente is ondersteuning en stimulering, dit kan inhoudelijk danwel financieel zijn.

Stimuleren maatschappelijke participatie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Stimuleren van zelfsturing en zelfregie van buurten en bewoners</u> Het streven is dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor de eigen leefomgeving en elkaar. Thema's als het bevorderen van diversiteit, integratie, een goede toegankelijkheid van voorzieningen (iedereen kan meedoen) maken hier onderdeel van uit. Concrete aandachtspunten hierbij zijn ondermeer: • Evalueren van de nieuwe verordening subsidies vrijwilligersactiviteiten. • Beoordelen van de toekenning van subsidies door de nieuw ingestelde gemengde commissie. • Ondersteunen van de ontwikkeling van buurtnetwerken al naar gelang de behoeften van de afzonderlijke netwerken • Invoeren verbeteringen in het proces rond de flexibele subsidies naar aanleiding van het collegebesluit en de stadsronde eind 2017. • Intensiveren en meer in onderlinge samenhang brengen van de communicatie (instrumenten) voor subsidiemogelijkheden, aanvraagprocedures, toekenningen en afwijzingen van subsidieaanvragen. • Creëren van meer samenhang in de ondersteuning vanuit Trajekt, de gemeente en via de website MaastrichtDoet voor vrijwilligersactiviteiten als de Vrijwilligersprijzen, de Open Dag. • Live gaan van de vernieuwde website MaastrichtDoet. • Uitvoeren beleid gemeenschapshuizen.	

Aanpak publieke gezondheid	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoeren van regionaal beleidsplan 2016-2019 en GIDS</u> Op basis van het eind 2016 vastgestelde regionaal beleidsplan publieke gezondheid en de richtlijnen uit de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad (GIDS) worden in 2018 volgens drie programmalijnen uitvoeringsacties verder ingezet. Dit doen we samen met burgers, vrijwilligers, (zorg)organisaties, ondernemers en kennisinstellingen.	
<u>Uitvoeren programmalijn 1: Gezonde jeugd</u> • Verbreden van de implementatie van succesvolle onderdelen uit het project: "Gezonde Basisschool van de Toekomst" in het onderwijs oa: – scholen stimuleren en ondersteunen om zelf initiatieven te ontwikkelen en uit te voeren ter bevordering van de gezondheid van leerlingen, middels gerichte ondersteuning door Maastricht Sport en de GGD-ZL: Basisschool in Beweging. – aansluiting in het MBO bij systematiek van Knooppunten in het onderwijs (tussen schoolmaatschappelijk werk, zorgcoördinatoren, toegangsmedewerkers gemeente en JGZ), zoals deze ook zijn ontwikkeld in PO/VO ter verbetering van vroegsignalering; – streven naar een gezond gewicht voor alle jongeren met een integrale aanpak van overgewicht bij de jeugd van 0-19 jaar via de JOGG-aanpak. Deelname aan de proeftuin ketenzorg kinderen met overgewicht: Your Coach Next Door.	
Uitvoeren programmalijn 2: Gezonde wijk • Formuleren van gezamenlijke doelen, resultaten en acties/activiteiten en afspraken om deze te realiseren door een gezamenlijke aanpak in de wijk door burgers, professionals en gemeente in samenhang met Blauwe Zorg in de Wijk en de Sociale Teams. • Positieve Gezondheid implementeren (als dialooginstrument) in de wijken door het informeren, opleiden en uitdagen van burgers om zelf met initiatieven te komen en aan te geven welke behoeften zij hebben. Dit op basis van gezondheidsgegevens van de wijk, aangevuld en geprioriteerd door burgers. • Via opdracht aan de GGD het begrip positieve gezondheid uitdragen waardoor de veerkracht van mensen wordt verbeterd.	
Uitvoeren programmalijn 3: Aandacht voor kwetsbare personen • Snelle en adequate ondersteuning in zelfregie en waar nodig doorgeleiding naar benodigde zorg op maat. • Versterken van (vroeg)signalering door specifieke kennis te bevorderen in samenwerkingsverbanden in wijken (meldcodes, eerste hulp bij GGZ). • Proactief en outreachend opzoeken van mensen in kwetsbare situatie, door vrijwilligersinzet en via sleutelfiguren in wijken. • Versterken van samenwerkingsverbanden en processen gericht op ondersteuning en opvang van kwetsbare personen.	
Ondersteuning bij opvoeden en opgroeien	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Preventie</u> Vanuit de toekomstagenda wordt ingezet op het voorkomen van (meer) problemen door gerichte en samenhangende focus op preventie. Concrete aandachtspunten voor 2018 zijn: • Verhogen samenhang en effectiviteit in preventieaanpak, daarbij onderscheid maken in drie doelgroepen (algemeen tot geïndiceerd voor preventie) en bij specifieke groep versterken verbinding met jeugdhulp c.q. zorg (voorbeeld: Voorzorg en aansluiten bij pilot versterken preventieve aanpak dyslexie en your coach next door). • Opstellen uitvoeringsplan n.a.v. aanbevelingen onderzoek UM naar versterken preventieve aanpak GGZ. • Inzet preventie laten aansluiten bij ondersteuningsprofielen van school (gezonde en veilige school). • Uitvoeren programmalijn: "gezonde jeugd" uit het regionale beleidsplan publieke gezondheid.	

<u>Vroegsignalering</u> Vanuit de toekomstagenda worden niet alleen bij mensen met een ondersteuningsbehoefte, maar samenlevingsbreed signalen opgepakt: leerkrachten, burens, familie en vrienden kunnen met zorgen en signalen uit hun omgeving terecht. Dit wordt in 2018 ondermeer gestimuleerd door: • Uitvoeren evaluatie knooppunt op school met partners uit knooppunt: Team Jeugd, Jeugdgezondheidszorg, Schoolmaatschappelijk Werk met intern begeleiders en zorgcoördinatoren van scholen. • Uitvoeren tussentijdse evaluatie en evt. aanpassing capaciteit en inzet POH Jeugd en Gezin bij huisartsen. • Versterken signalering via doorontwikkeling IKC's en in de verbinding passend onderwijs-jeugdhulp: uitvoeren pilot (met passend onderwijs) presentie opvoedondersteuning op Letterdoes en Manjefiek, verbeteren aansluiting JGZ op po-school in NO (aansluiting blauwe zorg). • Stapsgewijs versterken van oplossingsgericht werken vanuit team Jeugd, in 2018 accent op verbinding jeugd en jongeren (18-/18+), verbinding aansluiting jeugdhulp- onderwijs-participatie en versterken verbinding met armoede. • Realisatie laagdrempelige voorziening voor jongeren met kopzorgen (Headspace).	
<u>Monitoring en communicatie</u> • Betere gebiedsgerichte en actuele informatie over opvoeden en opgroeien, agenda met activiteiten zowel voor ouders als professionals. • Betere gebiedsgerichte informatie over gebruik jeugdhulp. • Versterken netwerk en ontwikkeling van vraag-app voor kwetsbare jongeren. • Vereenvoudiging processen en administratieve ballast, bijvoorbeeld rond school en dyslexie-aanbieder en inzet Sociaal Medische Indicatie. • Vaker en beter gebruik van 1Gezin, 1Plan 1Regisseur.	

► *Iedereen zorgt mee*

Maastrichtenaren zijn zoveel mogelijk in staat om samen met hun directe omgeving een adequate oplossing te vinden voor hun zorg- of opvoedvraag en hier ook zoveel mogelijk zelf invulling aan te geven. Mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers vervullen een belangrijke rol in het 'zorgen voor elkaar'. We vinden het belangrijk dat zij hun taak goed kunnen vervullen. Daarom zorgen wij voor faciliteiten en ondersteuning die maken dat mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers hun (zorg)taken kunnen vervullen en dat overbelasting kan worden voorkomen.

Gemeente en (samenwerkende) maatschappelijke organisaties bieden via verschillende kanalen informatie en ondersteuning. Wij stimuleren initiatieven ter ondersteuning en versterking van (digitale) vaardigheden. Niet alle ondersteuningsvragen kunnen ondervangen worden met een eigen netwerk, vrijwillige inzet of lichte ondersteuning. Op basis van de mogelijkheden van de inwoner wordt via de toegang Wmo en Jeugd passende ondersteuning gezocht. Dit gebeurt zoveel mogelijk integraal en in samenspraak met mantelzorger, verzorger en/of vrijwilliger.

Versterken zelfregie en keuzevrijheid	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Beter ontsluiten van informatie</u> Informatie is belangrijk om zelf concreet invulling te kunnen geven aan het langer zelfstandig kunnen blijven wonen en het zelf kunnen inrichten en vormgeven van de zorg. Concrete aandachtspunten in 2018 zijn: • De informatie en adviesfunctie van Trajekt in de wijkservicepunten wordt verschoven naar de sociale teams en de loketten van Sociale Zaken. • Door de sociale teams en loketten van Sociale Zaken wordt uitvoering gegeven aan deze informatie en adviesfunctie. • Het verbeteren van het bereik en de kwaliteit van de digitale instrumenten MaastrichtHelpt, WeHelpen.nl oa door in 2018 te starten met een pilot helpdesk digitale instrumenten. • Uitvoering geven aan ThuisinMaastricht.	

<u>Stimuleren en faciliteren van (informele) cliëntondersteuning.</u> Voor diegenen die ondersteuning nodig hebben om zelf concreet invulling te kunnen geven aan het langer zelfstandig kunnen blijven wonen is er cliëntondersteuning. Concrete aandachtspunten in 2018 zijn: • Uitvoering geven aan het koploperschap op het gebied van onafhankelijke cliëntondersteuning in opdracht van de VNG, Ieder(in) en de Koepel Adviesraden Sociaal Domein. • Uitvoering geven aan plan van aanpak “onafhankelijke cliëntondersteuning” Maastricht-Heuvelland - visieontwikkeling informele en formele cliëntondersteuning, - herkenbaarheid en vindbaarheid vergroten - versterken samenwerking en samenhang oa door het creëren van meer samenhang tussen de dienstverlening van MEE, Steunpunt Mantelzorg en Trajekt. • Stimuleren en faciliteren van de inzet van (informele) cliëntondersteuning in relatie tot het keukentafelgesprek. • Stimuleren en faciliteren van de inzet van (informele) cliëntondersteuning zodat burgers beter in staat zijn zelf hun dienstverlening in te kopen. • Stimuleren en faciliteren verbinding tussen professionals en vrijwilligers in het kader van familiegroeps-, ondersteuningsplan.	
---	--

Ondersteuning Informele Zorg	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Het ondersteunen en stimuleren van sociale netwerken en informele zorg</u> De wens van cliënten om (langer) thuis te blijven wonen, vraagt samen met de nieuwe Wmo en de hervorming van de langdurige zorg om een andere ondersteuning van mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers. De speerpunten voor 2018 voor Informele Zorg zijn benoemd in de Toekomstagenda Sociaal Domein en resulteren ondermeer in de volgende prestaties: • Bewustzijn creëren over mantelzorg als onderdeel van het dagelijkse leven door het stimuleren van activiteiten oa met het bedrijfsleven, het onderwijs en de huisartsen/praktijkondersteuners. • Vergroten van bereik mantelzorgers/vrijwilligers en bieden van passende ondersteuning door: - Betrekken van de belangrijkste mantelzorger(s) bij het opstellen van het (familie)ondersteuningsplan. - Afspraken tussen gemeenten en o.a. huisartsen, scholen enz. over het laagdrempeliger maken van de informatie, adviesfunctie met betrekking tot mantelzorg. - Vergroten van het bereik voor de website wehellen.nl via de module “ mantelzorg “ van wehellen. • Meer erkenning en waardering mantelzorgers door het uitvoeren van de mantelzorgwaardering 2018. • Het voorkomen overbelasting van mantelzorgers door: - Implementeren plan van aanpak “respijtzorg M-H”. - Ontwikkelen en inzetten van alternatieve vormen van respijtzorg voor mantelzorgers en verzorgers. - Uitvoeren pilot “passende mantelzorgondersteuning”. - Afspraken tussen gemeente en andere organisaties aangaande dreigende overbelasting of ontspoorde zorg (ism veilig thuis) oa door vroegsignalering en passende mantelzorgondersteuning.	

Passende ondersteuning	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Doorontwikkeling passende ondersteuning</u> Burgers die zich met een ondersteuningsverzoek melden bij de gemeente ontvangen ondersteuning die aansluit op hun individuele situatie. Concrete aandachtspunten voor 2018 t.a.v. het gemeentelijk ondersteuningsaanbod zijn oa: • Cliënten actief te helpen gebruik te maken van de (algemeen) toegankelijke participatiemogelijkheden. • De rol van vrijwilligers bij de professionele ondersteuning te stimuleren en te faciliteren. • Een evenwichtig en in onderlinge samenhang ontwikkeld (eigen) bijdrage beleid met aandacht voor cumulatie van kosten. • De thuisondersteuning in onderlinge samenhang te brengen. • Digitalisering bezwaarschriften.	

Opvang en onderdak	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Opvang van dak- en thuislozen</u> Voor burgers in zeer kwetsbare posities die niet (geheel) zelfstandig kunnen wonen en de regie over hun leven niet kunnen voeren, neemt de gemeente deze (tijdelijk) over en een biedt een veilige en beschermde omgeving en begeleiding in hun traject naar nieuwe perspectieven. De beoogde prestaties uit programma 5/6 kennen binnen verschillende aandachtspunten voor 2018 een duidelijke relatie met programma 2: veiligheid. Concrete aandachtspunten voor 2018 zijn oa: • Een nieuwe Centrale Voordeur, afgestemd op de 'transformatie SoZa, als gezamenlijke portal bij instroom voor dak- en thuislozen en burgers die vanwege psychische problematiek in een beschermde omgeving moeten wonen. • Inrichten van de Centrale Achterdeur als gezamenlijke portal bij uitstroom (zowel voor Maatschappelijke Opvang, Beschermd Wonen, zwerfjongeren, vrouwenopvang). • Stimuleren vrijwilligers-, burgerinitiatieven waarbij het doel is samen met doelgroepen de leefbaarheid en veiligheid in een buurt waar een zorgvoorziening of Beschermd Wonen operationeel is te verbeteren. • Verbeteren overgang tussen opvang/beschermd Wonen 18-/18+. • Bieden van tijdelijke noodopvang aan vluchtelingen die geen aanspraak hebben op opvang van rijkswege. • Implementeren van het regionaal plan van aanpak: "Verwarde Personen". • Bevorderen zelfregie van de Maatschappelijke Zorg-doelgroep door het bouwen van een samenhangend palet van dagbestedings- en activeringsactiviteiten van verschillende doelgroepen (kwetsbare burgers met geestelijke, verstandelijke en lichamelijke beperkingen). Hiervoor is het participatieloket in het leven geroepen, waarbij samenwerking tussen zorgaanbieders zoals het Leger des Heils, Xonar Vrouwenopvang, Radar, etc. aan de ene kant en MTB en Relim aan de ander kant wordt versterkt. • Intensiveren van de samenwerking tussen Relim en MTB, waarbij Relim zich richt op de meest kwetsbare doelgroepen, met name groepen met een 1-30% arbeidsvermogen. Dit als voortraject om verder via bijvoorbeeld MTB naar regulier werk te groeien. • Toepassen van een passende en eenduidige financieringssysteem van de producten opvang en onderdak (=transformatie-opdracht: efficiënter afspraken met uitvoerders maken: onderscheid subsidie/inkoop). • Afbouwen van de collectieve opvang binnen de Maatschappelijke Opvang. Specifieke problematieken binnen deze collectieve opvang zo spoedig mogelijk scheiden en via de Centrale Voordeur binnen een persoonlijk zorg-ondersteuningsplan toeleiden naar maatwerktrajecten. Hiertoe maken we afspraken met aanbieders mbt volumes van de verschillende arrangementen, doorlooptijden en flexibele inzet van begeleiding. • Ondersteunen en faciliteren van initiatieven uit de samenleving ten behoeve van zwerfjongeren. • Uitvoering geven aan het Plan van Aanpak Zwerfjongeren 2017-2020, speerpunten zijn: (1) formuleren met relevante partners van een werkmethode voor vroeg signalering/preventie risico/zwerfjongeren; (2) omzetten van leegstaande BW woningen	

naar opvangplekken zwerfjongeren, indien het afgeronde onderzoek in 2017 dit heeft uitgewezen. (3) laagdrempelige spreekuren organiseren/opzetten centraal coördinatiepunt risico/zwerfjongeren; (4) uitbreiding crisisplekken zwerfjongerenopvang; (5) onderzoek naar de mogelijkheid van kleinschaliger opvang zwerfjongeren; (6) pilot 'Van de Straat' uitvoeren.	
--	--

► *Innovatie en transformatie*

Realisatie toekomstagenda sociaal domein	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoeren actieplan toekomstagenda sociaal domein</u> De toekomstagenda Sociaal Domein zet in op een aantal doelstellingen verwoord onder het kopje wat merkt de burger ervan. Deze doelstellingen zijn vertaald in een actieplan. Het actieplan 2016-2017 is grotendeels afgerond. Voor 2018 geldt uitvoering geven aan het nog in 2017 op te stellen nieuwe actieplan 2018.	

Inzet sociaal Investeringsfonds (SIF)	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoeren tender Sociaal Investeren</u> - Op basis van de opgedane ervaringen met de in 2016 vastgestelde Regeling: "Sociaal Investeren" en de uitgevoerde tenders, kijken we in 2018 of we de regeling aanpassen en een nieuwe tenderronde uitschrijven. - Continueren van de inzet in: - Borgen van de de zorgkroegen als algemene voorziening. - Ontwikkelen van bestaande burgerinitiatieven naar algemene voorzieningen die leiden tot minder professionele inzet oa door het faciliteren (in de vorm van subsidiering en ondersteuning) van: wijkhuis/Masterhome van The Masters als vernieuwend zorgconcept (met cofinanciering van Provincie Limburg), Stichting Boerderij Daalhoeve en Athos Eet-Maakt-Doet.	
<u>Intensivering samenwerking sociaal domein – 1^e lijn gezondheidszorg</u> Voortzetten van de pilot 'Blauwe Zorg' in de buurten Wittevrouweveld. Wyckerpoort, Limmel en Nazareth.	
<u>Monitoring</u> Samen met Universiteit Maastricht i.s.m. Hogeschool Zuyd en belanghebbende partijen, waaronder de zorgvragers, vrijwilligers, buurtbewoners wordt uitvoering gegeven aan een meerjarig onderzoeksprogramma met betrekking tot de realisatie van het zorgkroegconcept en de vernieuwende zorgconcepten. De resultaten worden in 2018 aan de raad gepresenteerd.	

► *Onderbouwing draaiknoppen Sociaal Domein 2018 € 3,5 mln.*

Jeugd

- Sterker sturen op inzet van trajecten die effectief zijn, door een inhoudelijke toets op het voorgestelde traject/arrangement;
- Toetsen van de doorverwijzingen van onder andere huisartsen, met name indien sprake is van zware arrangementen. Hierover in gesprek gaan met huisartsen en andere doorverwijzers;
- Onderzoek of uitbreiden van de inzet van praktijkondersteuners bij huisartsen (POH) mogelijk is. De ervaringen met de huidige inzet van deze ondersteuners in 10 huisartsenpraktijken lijken erop te wijzen dat hun acteren bijdraagt aan een verschuiving van dure maatwerkvoorzieningen naar goedkopere voorzieningen die even adequaat zijn. We gaan in overleg met de huisartsen en POH's om te onderzoeken of het zinvol is het aantal ondersteuners uit te breiden naar meer huisartsenpraktijken;
- Verschuiven naar inzet van het voorliggend veld door vergroten van de inzet van school maatschappelijk werk;

- Terugdringen van stapeling van trajecten jeugdzorg door cliënten beter te volgen en aanbieders aan te spreken op stapeling en doorverwijzingen naar elkaar;
- Sturen op de trajectduur door cliënten beter te volgen en aanbieders aan te spreken op langdurige trajecten wanneer niet duidelijk is of dit iets oplevert;
- Andere afspraken maken met een aantal aanbieders over de financiering van hun inzet. Bijvoorbeeld financiering via subsidies die een plafond kennen en de introductie van financiële prikkels voor de aanbieder om sneller resultaat te boeken;
- Beëindiging van trajectmogelijkheden die niet worden benut door cliënten;
- Dyslexie-arrangementen: verbeteren screening op scholen en vereenvoudiging administratieve proces;
- Herverdeling van de taken tussen front- en backoffice team jeugd;
- Verminderen administratieve lasten door vereenvoudiging procedures, onder andere declaratieprotocol;
- Sterkere sturing op de uitputting van de begroting, zowel kwalitatief als kwantitatief. Hiertoe wordt het contractmanagement met aanbieders en communicatie naar de toegang geïntensiveerd (sterkere controle op inhoud en omvang van geleverde diensten), zodat afwijkingen eerder worden gesignaleerd en daarop adequater wordt geacteerd. Sanctiemogelijkheden richting aanbieders die niet conform afspraak leveren, worden daadwerkelijk ingezet. Dit wordt niet alleen voor jeugd gedaan, maar ook voor beschermd wonen.

Wmo, waaronder beschermd wonen

- Zelf regie voeren op de toegang tot beschermd wonen. Tot nu toe was die voordeur extern georganiseerd en namen aanbieders van beschermd wonen deel aan die voordeur. Deze suboptimale aanpak is losgelaten, de gemeente voert de voordeur in eigen beheer uit. Alleen complexe aanvragen worden multidisciplinair afgehandeld, minder complexe aanvragen worden door de reguliere toegangsteams afgehandeld. De professionaliteit van de toegangsteams wordt daartoe verder uitgebouwd;
- Sturen op omzetting van persoonsgebonden budgetten (PGB) naar Zorg in Natura (ZiN) voor de doelgroep van beschermd wonen wanneer dit goedkoper is. Dit PGB wordt namelijk niet altijd benut door de cliënt. Bovendien past ZiN beter bij de cliënten die behoefte hebben aan beschermd wonen;
- Betere afstemming van het aangeboden arrangement op de behoefte van de cliënten, zowel qua zwaarte als looptijd/duur. Hiertoe worden momenteel keukentafelgesprekken gevoerd met overgangsccliënten (herindicaties);
- Verminderen van de instroom vanuit voorliggende voorzieningen, zoals individuele begeleiding zonder verblijf, door nieuwe indicaties vanuit de toegang;
- Meer differentiëren in reikwijdte van keukentafelgesprekken, meer zelfregie bij zorgvrager wanneer dit mogelijk is. Enkelvoudige vragen worden enkelvoudig en daarmee sneller afgehandeld;
- Sturen op de inzet van WLZ als de cliënt hierop recht heeft. Vooral bij cliënten waarvoor tegelijkertijd verschillende arrangementen worden ingezet (stapeling) rijst de vraag of zij niet beter af zijn met de WLZ. Deze cliënten worden geholpen bij hun WLZ aanvraag(traject);
- Met woningcorporaties afspraken maken over het aanbod van meer passende woonruimtes voor uitstromers;
- Intensiveren van de samenwerking met de zorgverzekeraars;
- Aanpassen inkoopmodel, onderzocht wordt of het terugbrengen van het aantal aanbieders en een andere financieringssysteem met meer partnerschap mogelijkheden biedt voor een effectiever aanbod van beschermd wonen tegen lagere kosten.

Participatie

- Intensivering van de re-integratie-inspanningen ter beperking van de uitkeringsuitgaven (zogenaamde schadelastbeperking). Samen met Podium24 worden uitkeringsgerechtigden extra geactiveerd richting regulier werk.
- Optimalisatie van de re-integratieketen en het instrumentarium. Er wordt sterker ingezet op doorlopende ontwikkellijnen, mogelijk gemaakt door een mix van op elkaar aansluitende instrumenten. Deze ontwikkeltrajecten bieden concreet perspectief op een betaalde baan;

- Differentiatie van klantcontacten, bijvoorbeeld door voor bepaalde groepen een groepsaanpak te volgen als dit meerwaarde biedt. Dit wordt nu reeds gedaan bij bijvoorbeeld de 45+ aanpak. Deze werkwijze wordt voor andere groepen toegepast. Daarnaast wordt de contactfrequentie met de consulent van SZMH nader afgestemd om het activeringspotentieel van de cliënt.
- Transformatie van uitvoeringsorganisatie SZMH: inrichting van integrale teams (jeugd, wmo, onderwijs en participatie), die gebiedsgericht werken, herinrichting van de procesondersteuning en bedrijfsvoering.

Meerjarig perspectief draaiknoppen

Via bovengenoemde maatregelen worden structurele besparingen gerealiseerd. Naast deze maatregelen worden in 2018 voorbereidingen eveneens getroffen voor de realisatie van verdere besparingen vanaf 2019. Het tekort op het sociale domein belooft immers meer dan € 3,5 mln. Zo wordt een differentiatie van inkoopstrategie naar type arrangementen voorbereid. De inmiddels binnen de gemeente ontwikkelde ervaringsdeskundigheid op dit terrein biedt mogelijkheden om verschillende wijzen van inkoop te hanteren voor verschillende segmenten op de markt. Het totale zorgpakket zal worden ingekocht via een mix van bestuurlijk aanbesteden, subsidies en reguliere aanbestedingen. De komende periode wordt het college per kwartaal geïnformeerd over de voortgang van de maatregelen.

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

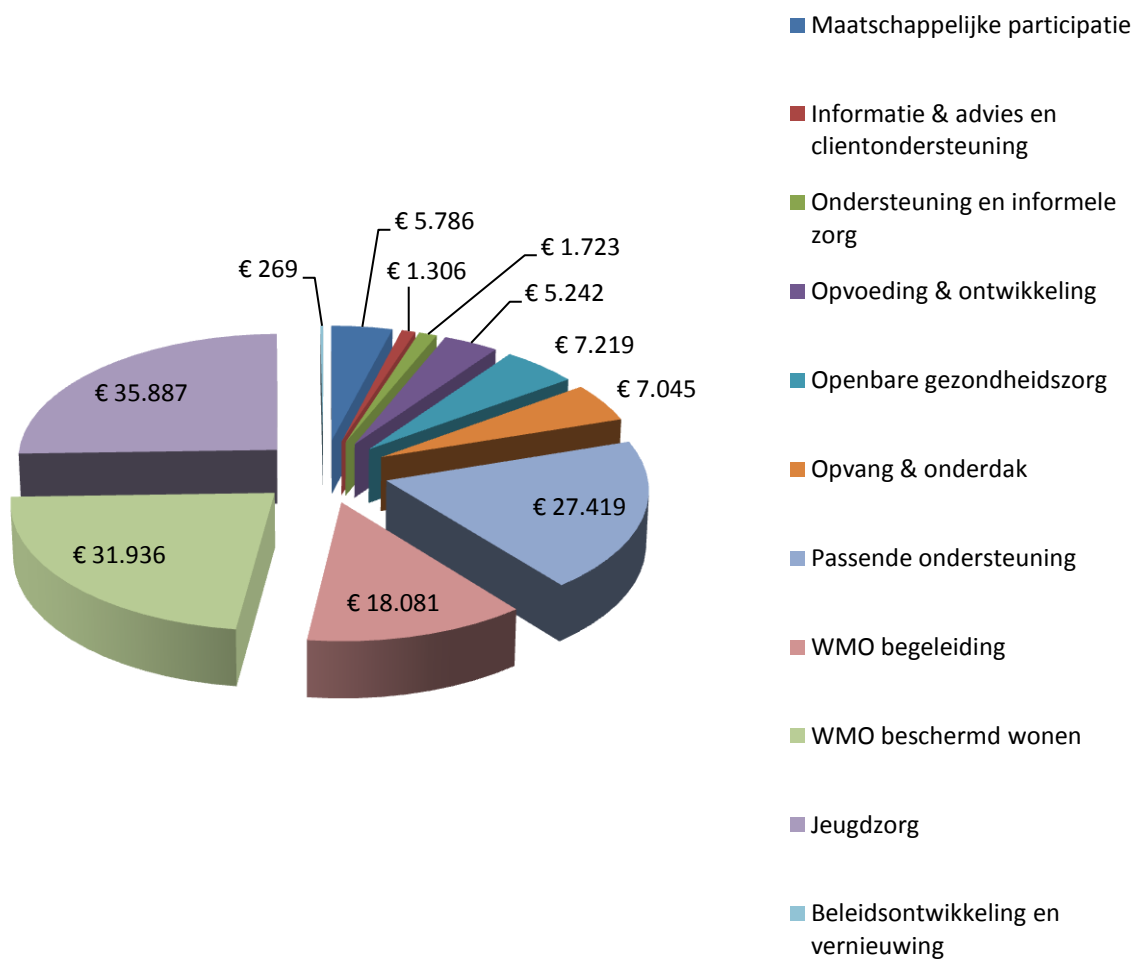
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	163.381	109.744	92.820	92.388	91.955
Apparaatskosten	10.654.609	10.951.457	10.951.457	10.951.457	10.951.457
Verstrekke subsidies	30.529.758	29.797.289	29.857.806	29.918.323	29.978.841
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	93.299.884	101.053.953	99.135.995	96.527.684	95.211.013
Subtotaal Lasten	134.647.632	141.912.443	140.038.078	137.489.852	136.233.266
Ontvangen subsidies	2.822.602	2.512.602	2.512.602	2.512.602	2.512.602
Overige opbrengsten	13.242.775	13.399.100	13.399.100	13.399.100	13.399.100
Subtotaal Baten	16.065.377	15.911.702	15.911.702	15.911.702	15.911.702
Totaal saldo baten en lasten	-118.582.255	-126.000.740	-124.126.376	-121.578.150	-120.321.564
Storting in reserves	81.000	0	0	0	0
Ottrekking aan reserves	3.861.769	2.147.000	2.168.627	863.000	128.000
Geraamd resultaat	-114.801.486	-123.853.740	-121.957.749	-120.715.150	-120.193.564

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Intensivering N / Bezuiniging V programma 5/6 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Tekort Jeugd en WMO (excl. BUIG middelen)	13.500	13.500	13.500	13.500
> dekking draaikoppen sociaal	-3.500	-6.000	-7.500	-8.400
<i>Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157</i>				

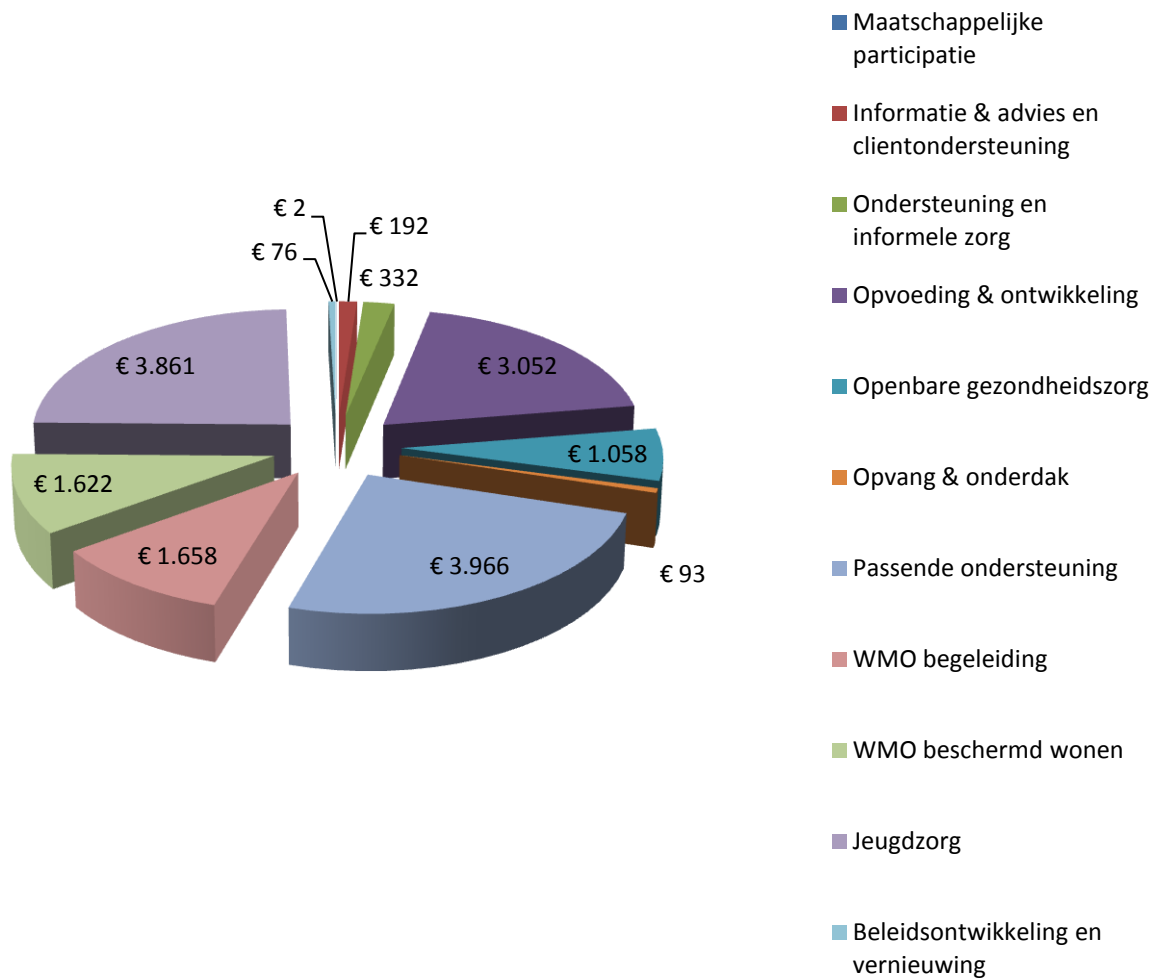
Programma 5 & 6: lasten

bedragen x 1.000

Programma 5 & 6: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Meer Maastrichtenaren laten sporten en bewegen.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Sportnota 2020 “Mee@bewegen” (vastgesteld 21 mei 2013)
- Nota Spreidingsplan Buitensportaccommodaties (vastgesteld 26 februari 2008)
- Nota Sportparkmanagement (besproken mei 2009 in raadscommissie Breed Welzijn)
- Nota Uitvoeringsorganisatie Sport (vastgesteld 31 mei 2011)
- Structuurvisie 2012-2030 (vastgesteld 29 mei 2012)
- Economische visie “Made in Maastricht” (vastgesteld 19 februari 2013)
- Sociale visie Maastricht “De kracht van 121.327” (vastgesteld 18 juni 2013)
- Nota sport- en bewegingsstimulering (vastgesteld november 2013)
- Nota samenhangende beleidskaders 3D Maastricht-Heuvelland (feb. 2014)
- Nota toekomstbestendige binnensportaccommodaties (vastgesteld 21 april 2015)
- Nota Evaluatie exploitatie Geusseltbad (vastgesteld 5 april 2016)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Voor (nagenoeg) elke Maastrichtenaar is er binnen een straal van 1000 meter vanaf zijn/haar woning een sport- en beweegaanbod dat veilig en toegankelijk is. Maastrichtenaren beschikken over kwalitatief goede sport- en recreatievoorzieningen.
- Sportverenigingen zijn sterke, vitale en financieel gezonde verenigingen.
- Maastricht Sport ontwikkelt zich naar een organisatie die maximaal klantgericht en efficiënt is.
- Er is samenhang tussen de drie D's waarvan sport en bewegen meer en meer een integraal onderdeel vormt.

► BBV beleidsindicatoren

indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Gemiddelde gemeenten 100.000 – 300.000 inw.	Bron ¹
% inwoners dat niet sport tov totaal aantal inwoners	2014	53,3	49,5	1a
1) Bron ‘waarstaatjegemeente.nl versie 6-9-2017’ waarbij geldt: (1a) RIVM zorgatlas. 2) Het meest recente peiljaar is weergegeven.				

► Maastrichtse beleidsindicatoren

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Bron ¹
% Maastrichtenaren van 18+jaar dat tenminste 12 keer per jaar deelneemt aan sport (schooltijd telt niet, vakanties wel; RSO-norm)	2010	57	1
	2014	59	
	Ambitie 2020	>65	
% Maastrichtenaren van 18+jaar dat op tenminste 5 dagen per week een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit verricht (NNGB norm) Norm kan mogelijk in de loop van 2018 wijzigen tgv advies van de Gezondheidsraad.	2010	49	1
	2014	48	
	Ambitie 2020	>53	
1) Bron: Buurtpeiling/elke 4 jaar			
2) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.			

2. Wat gaan we daarvoor doen?

De uitvoering van de actiepunten uit de sportnota 2020 Mee®Bewegen verloopt voorspoedig. Uit de voortgangsrapportage blijkt dat nog uit te voeren is de nota sport- en beweegvriendelijke omgeving en het (eventueel) verder uitvoering geven aan de laatste tranche spreidingsbeleid buitensportaccommodaties.

► Verbonden partijen

“Stichting Personeelsbeheer Sport” : zie verderop in paragraaf 2.

► Sport- en bewegingsstimulering

Verbeteren bewegingscultuur, gezondheid en stimuleren sociale participatie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Innovaties uitvoering sport- en bewegingsstimulering</u> In 2018 vindt verdere implementatie plaats van de uitvoeringsnota bewegingsstimulering van december 2013, waarbij de thema's onderwijs, sociale participatie, gezondheid en sport als uitgangspunt dienen. Prioriteit ligt zoals afgesproken in de uitvoeringsnota bewegingsstimulering bij inzet in buurten en leeftijdsgroepen die onder het Maastrichts gemiddelde scoren qua sport- en beweegparticipatie. Hierbij leidend is het jaarprogramma 2018. Hierbij worden de beleidsvelden sport en bewegen, onderwijs, gezondheidszorg en welzijn en participatie verbonden. Hierbij wordt qua inhoud en wijk aangesloten op de wijkpilot Blauwe Zorg.	
Uitvoering jaarprogramma sport- en beweegparticipatie 2018. Concrete acties in 2018 zijn ondermeer:	
1 Onderwijs	
Uitvoering actieplan kwaliteitsvol sport- en beweegklimaat voor jongeren in Maastricht. Met basisonderwijs is een 'op maat' actieplan uitgewerkt en uitgevoerd voor de basisscholen met als doel het vergroten van het sport, beweeg en gezondheidsklimaat voor leerlingen in en rondom de school. Hierbij worden bestaande initiatieven maximaal geactiveerd en is gekeken naar de eigenheid van de verschillende scholen.	
2 Gezondheid	
- Via een netwerkaanpak wordt met verschillende andere organisaties (MUMC+, GGD, Onderwijs en SMPM) een breder bereik gerealiseerd van het project Jongeren op gezond gewicht zoals dat in 2016 is opgestart in een tweetal achterstandswijken. In samenwerking met de GGD en de gemeente werken scholen ook aan hun eigen gezondheidsbeleid. Aspecten van trakteren, eten en drinken en de inrichting van het schoolplein komen aan bod met name in de aandachtswijken Malberg en Limmel/Nazareth. Deze werkwijze wordt vervolgens als voorbeeld gebruikt voor de rest van de stad. - In het project Beweeg Bewust! worden patiënten die te weinig bewegen zonder medische oorzaak en patiënten met risicofactoren, milde chronische ziekte en/of beperkingen, in een gebiedsgerichte ketenaanpak vanuit de (huisartsen)praktijk begeleid naar een gezondere leefstijl. Het persoonlijk beweegprogramma kan 3 jaar duren. Beweeg Bewust! draait momenteel bij Gezondheidscentrum van Kleef, Medisch Centrum Mosae Forum, AZM herstellzorg en gaat komend jaar uitgezet worden bij MUMC+ Hart- en Vaatcentrum, Medisch Centrum Maastricht Noord Oost en Zorgpark Scharn.	
3 Participatie	
Via het programma "Health Check" worden vijftigplussers uit Maastricht die te weinig bewegen of die zichzelf halfjaarlijks willen monitoren op de aspecten lenigheid, uithoudingsvermogen, kracht en balans getest. Deelnemers die meer willen bewegen worden via de 'Matched Care' methode een passend beweegaanbod geboden. Fontys Sporthogeschool ontwikkelt het aanbod en biedt	

de 1op1 begeleiding gedurende 10-12 weken met als doel een blijvende sport en/of beweegdeelname te realiseren. • Om te zorgen voor een goed en gevarieerd aanbod op het gebied van sporten en bewegen voor mensen met een beperking, werkt een aantal partijen in Maastricht al enkele jaren intensief samen onder de noemer '(On)beperkt Sportief'. Het gaat daarbij om Maastricht Sport, de Stichting Samen Onbeperkt, Talent, Radar, Maasveld, Stichting Vrienden van de Merici en de afdeling Licht & Liefde van de Mosae Zorggroep. Dit moet leiden tot een gevarieerd aanbod beweging en activering voor mensen met een beperking. • In het kader van het streven naar een vitalere samenleving is door een aantal partijen in relatie tot sporten en bewegen een convenant gesloten die wordt uitgevoerd. Hierdoor hebben betrokken partijen betere contacten en organiseren gezamenlijk projecten. Het gaat om een aantal partijen dat op dit gebied werkzaam is, gemeente, MVV en de stichting Maatschappelijke Projecten Maastricht. • Samen Sportief: In het kader van dagbesteding en participatie wordt sport en bewegen ingezet om cliënten in de Maatschappelijke Opvang en mensen aan de rand van de samenleving aan het bewegen/sporten te krijgen en te houden. Bijvoorbeeld in de programmering van de nieuwe Geusseltsporthal.	
---	--

Regionale afstemming sportbeleid en -initiatieven	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>De regionale samenwerking van beleid en uitvoering in de regio</u> De Impulsregeling van het Ministerie van VWS inzake het project Grenzeloos Actief is gekoppeld aan het bestaande lokale initiatief voor gehandicapten en chronisch zieken waardoor een samenwerking ontstaat in het Heuvelland. Deze regeling zal met name zorg dragen voor afstemming van het aanbod van sporten en bewegen voor iedereen met een beperking.	

► *Accommodaties*

Efficiënt gebruik en verhuur sportaccommodaties en voorzieningen	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Verhogen bezettingsgraden binnensport:</u> De uitvoering van de nota 'Toekomstbestendige Binnensportaccommodaties' heeft tot nu toe geleid tot de sluiting van 8 gym- en sportzalen. Met betrekking tot de renovatie van sporthal De Heeg wordt onderzocht hoe deze geschikt te maken is voor gebruik door het basisonderwijs (IKC De Heeg), in combinatie met sloop van de gymzalen van OBS De Kring en OBS de Perroen aan de Stellendaal en de Borghaag. Gebruikers van deze laatste twee worden door Maastricht Sport ondersteund bij het vinden van andere sportaccommodaties. Er vindt een actualisatie plaats van de bezetting van de binnensportaccommodaties en de onderwijsontwikkelingen. Hierbij wordt in tegenstelling tot de uitvoeringsnota Toekomstbestendige binnensportaccommodaties, die zich met name richtte op gymzalen en sportzalen, ook gekeken naar de huidige en toekomstige situatie van de sporthallen. Er wordt onder andere gekeken naar de mogelijkheden die verdergaande samenwerking met externe aanbieders op het gebied van onderwijshuisvesting ons bieden om de bezetting van onze onderwijs- en sportaccommodaties verder te optimaliseren.	
<u>Uitvoering (spreidingsbeleid) buitensportaccommodaties</u> Uitgangspunt van het spreidingsbeleid is een robuuste sportinfrastructuur door concentratie op multifunctionele parken, gecombineerd met een aantal ondersteunende kleinschalige sportvoorzieningen op buurt- en wijkniveau. In 2018 worden in het kader van de tweede tranche spreidingsbeleid buitensportaccommodaties, verdere stappen gezet op basis van de in raadsnota's vastgestelde uitgangspunten door opheffing van Sportpark Zuid en aanpassing hiervoor op Sportpark Heugem. In 2018 zal tevens de mogelijkheid worden verkend van een derde tranche spreidingsbeleid buitensportaccommodaties.	

<u>Aanpassingen sportpark Jekerdal</u> In 2017 is de atletiekbaan vervangen en in 2018 zal het Bieslandgebouw worden vervangen.	
<u>Verhogen dekkingspercentages</u>(= verhouding tussen inkomsten uit verhuur en kosten) en eerlijker en simpeler maken van de tarievenstructuur sport. Wij werken toe naar een hoger dekkingspercentage van onze accommodaties. Eind 2017 is de nieuwe Tarievennota gebaseerd op de vastgestelde kaders in de sportnota (tarieven eerlijker en simpeler) ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad. De voorgestelde tarievenstructuur leidt tot nieuwe dekkingspercentages en tarieven.	
<u>Nota sport- en beweegvriendelijke omgeving</u> Op basis van de opdracht uit de sportnota 2013 en de compacte actualisatie van het accommodatiebeleid sport (eind 2017) wordt de nota sport- en beweegvriendelijke omgeving ontwikkeld. Hiermee wordt gestart in 2017 en besluitvorming vindt plaats begin 2018. De openbare ruimte wordt steeds belangrijker als plaats voor vormen van sporten en bewegen en sporten wordt steeds individueler. In deze nota zal tevens een drietal onderwerpen terugkomen waarover met de raad is gesproken: - Blauwe Loper; - Mogelijkheden openbaar zwemwater; - Mogelijkheden calisthenics.	
<u>Exploitatie zwembad</u> Begin 2016 is de evaluatie van het Geusseltbad uitgewerkt en vertaald naar een nieuwe exploitatiebegroting. De exploitatie van het Geusseltbad vindt in 2018 plaats binnen de kaders van deze nieuwe begroting. Er vinden verbeteringen van de exploitatieplaats op basis van de vastgestelde draaiknoppen: • Er wordt actief gewerkt aan het verhogen van het aantal bezoekers door: ○ Uitbreiden van les- en doelgroepen zwemmen ○ Ontwikkelen arrangementen voor de doelgroep ouderen, chronisch zieken en beperkten • De kosten voor de bedrijfsvoering worden teruggebracht door: ○ Zelftoezicht tijdens verenigingszwemmen ○ Anders vorm geven schoonmaak ○ Betere verhouding toezichthouders/instructeurs • De kosten voor het onderhoud worden teruggebracht door: ○ Het groenonderhoud wordt opnieuw vormgegeven ○ De onderhoudscontracten worden opnieuw ingevuld De verbonden partij 'Stichting Personeelsbeheer Sport' is de werkgeversstichting van (een gedeelte) van het personeel van de voormalige 3 zwembaden. De stichting is opgericht onder een andere cao, zodat medewerkers flexibeler en dus klantgerichter kunnen worden ingezet dan onder de overheidsarbeidsvoorwaarden. In deze stichting zitten ongeveer 40 medewerkers inclusief schoonmaakpersoneel.	
<u>sporthal Geusselt</u> De sporthal is in de zomer van 2017 opgeleverd. De sporthal fungeert als proeftuin voor het combineren van sport, zorg, ondersteuning en sport en onderwijs door inrichting van het aanbieden van SportZorgParticipatieArrangementen. Zie ook programma 5/6. 2018 is het eerste volledige exploitatiejaar voor de sporthal. In 2018 worden de genoemde zorgarrangementen verder uitgewerkt.	
<u>Boulodrome</u> Oplevering van de Boulodrome vindt eind 2017 plaats. 2018 is het eerste volledige exploitatiejaar voor de Boulodrome door stichting Boulodrome. De stichting realiseert een gedeelte van de inrichting en draagt zorg voor het beheer en de exploitatie van de hal.	

► *Sportparkmanagement*

Sportparkmanagement	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoering sportparkmanagement</u> Conform besluitvorming in de Sportnota is de inzet van sportparkmanagement herijkt. Op sportpark West en sportpark Geusselt wordt invulling gegeven aan het sportparkmanagement in de vorm van onderhoud, beheer en toezicht. Hierbij wordt in het kader van een grotere betrokkenheid en participatie gestuurd op een grotere mate van zelfbeheer door de verenigingen en wordt de combinatie gezocht met het bewegings- en activeringstraject ' (On)beperkt Sportief' zoals genoemd onder het kopje sport en bewegingsstimulering.	

► *Verenigingsondersteuning*

Verenigingsondersteuning	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoering verenigingsondersteuning</u> Vanuit verenigingsondersteuning wordt de algemene verenigingsondersteuning en maatwerkondersteuning geboden indien een (probleem)situatie (bijvoorbeeld fusie of verplaatsing) dit noodzakelijk maakt. Hierbij moet duidelijk zijn dat de vereniging zelf geen oplossing kan vinden en dat deze ondersteuning ook niet geboden kan worden door sportbonden of collega-verenigingen. Een voorbeeld hiervan is ondersteuning bij het herplaatsen van gebruikers van onze binnen- en buitensportaccommodaties.	

► *Evenementen*

De gemeente Maastricht werkt vanuit haar Limburgse positie als hoofdstad (soms samen met de provincie) aan het stimuleren/versterken van evenementen met een bovenregionale en/of internationale uitstraling'.

Evenementen	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoering evenementen</u> - De Amstel Goldrace is een internationaal topevenement met een grote economische spin off voor de stad en de regio. Een actuele ontwikkeling is de toevoeging van een prof-dameswedstrijd aan de koers vanaf 2017. Het contract loopt af in 2017, waarbij de intentie is dit te verlengen tot 2022. Maastricht wordt hiermee als startlocatie behouden en daarmee de economische spin off van het groeiende wielertoerisme. De fietssport biedt ook grote kansen om de verbindingen van de stad naar het Heuvelland te leggen, naar de Grensmaas en naar de Euregio. - Het contract voor de Iron Man is in 2017 met een jaar verlengd en loopt tot en met 2018. Eind 2017 begin 2018 lopen de onderhandelingen over een nieuw contract voor een periode van 3 jaar. - Doorontwikkeling vanaf 2018 van Jumping Indoor Maastricht (JIM) tot een vijfsterren wereldbekerevenement. - Huldiging Maastricht sportman/sportvrouw/sportteam van het jaar. Begin 2018 vindt weer de jaarlijkse huldiging plaats van de meest succesvolle sporters in 2017 van Maastricht.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	3.198.091	2.039.763	2.076.721	2.048.856	1.925.708
Apparaatskosten	2.696.981	2.771.736	2.784.929	2.784.929	2.784.929
Verstrekte subsidies	14.283	14.512	14.512	14.512	14.512
Storting in voorzieningen	3.281.015	3.367.937	3.376.937	3.376.937	3.376.937
Overige lasten	3.117.865	3.170.473	2.848.895	2.760.709	2.654.709
Subtotaal Lasten	12.308.235	11.364.420	11.101.993	10.985.942	10.756.794
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.416.770	2.528.729	2.593.587	2.688.587	2.778.561
Subtotaal Baten	2.416.770	2.528.729	2.593.587	2.688.587	2.778.561
Totaal saldo baten en lasten	-9.891.465	-8.835.691	-8.508.406	-8.297.355	-7.978.233
Storting in reserves	240.765	244.617	244.617	244.617	244.617
Onttrekking aan reserves	750.186	692.146	492.146	426.702	320.702
Geraamd resultaat	-9.382.043	-8.388.162	-8.260.877	-8.115.270	-7.902.148

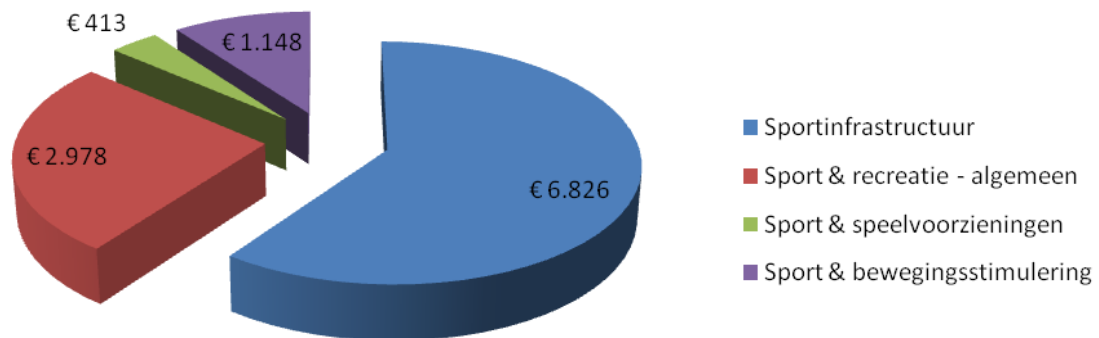
Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 7 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021
Sportaccommodaties	MJIP	25		454	454	454	454
Upgrade sportpark Jekerdal	MJIP	25		530			
Upgrade sporthal De Heeg				pm			
Herontwikkeling sportpark Heugem (uit reserve spreidingsbeleid)	Rendabel	25		3.300			
Herontwikkeling spreidingsplan restant (uit reserve spreidingsbeleid)	Rendabel	25			369		

Intensivering N / Bezuiniging V programma 7 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
JIM (3 jaren)	50 N	50 N	50 N	
Amstel gold race (5 jaren)	25 N	25 N	25 N	25 N
Iron man (3 jaren)	80 N	80 N	80 N	
Tour de France (2018 of 2019 of 2020)	525 N			
> Dekking toeristenbelasting bovenstaande posten	680 V	155 V	155 V	25 V
Spreidingsbeleid sport (park Zuid samenvoeging)			75 V	75 V
Tarievennota sport (draaiknop uit begroting 2017)		20 V	40 V	152 V
<i>Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157</i>				

Programma 7: lasten

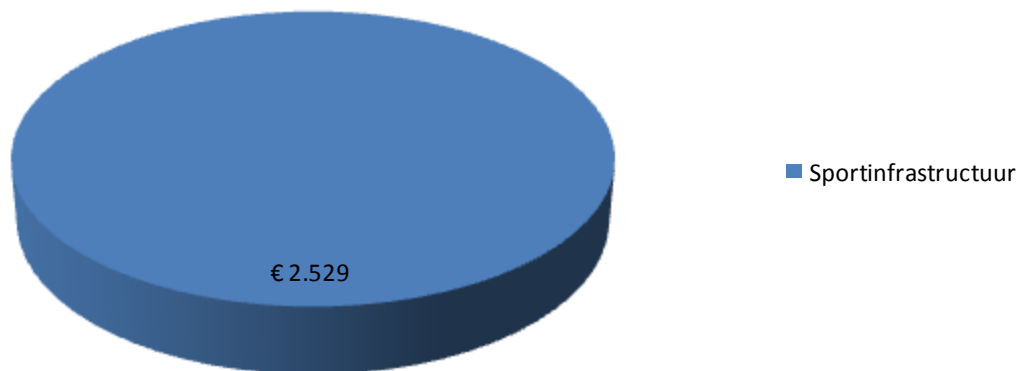
bedragen x 1.000

De opbrengsten betreffen de verhuur van binnen- en buitensportaccommodaties en de inkomsten Geusseltbad.

Programma 7: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het mogelijk maken van een 'culturele carrière' voor iedereen door in te zetten op het behoud van de kracht van onze infrastructuur als een van de landelijke culturele brandpunten. Daarbij hebben wij het initiatief genomen tot het ontwikkelen van de stedelijke culturele regio Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen.

Wij stimuleren in Maastricht het (landelijk) debat omtrent innovatieve culturele praktijken, met name over onze ambitie om cultuur in relatie tot de directe omgeving sterker te positioneren; een vitaal cultureel klimaat heeft positieve invloed op andere maatschappelijke opgaven (vestigingsklimaat, sociale stijging, stedelijke ontwikkeling).

► Beleidsmatige context

- Rijksbeleid: Cultuurplan 2017-2020
- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- 'Maastricht, Stad van Culturele Carrières' (raad, oktober 2008)
- Startnotitie 'Cultuur een Rol van betekenis' (raad 28 april 2015)
- Innovatieagenda Cultuur (Raad 8 maart 2016)
- Notitie Focus en Reductie (raad, Kaderbrief 8 juli 2014)
- Economische Visie 'Made in Maastricht' (raad, 22 januari 2013)
- Uitvoeringsprogramma creatieve industrie (Raad 10 februari 2014)
- Stedelijke Agenda Zuid Limburg (opgave 'cultuur')

► Wat merkt de burger daarvan?

- Elke burger kan meedoen (actief en passief) aan cultuur.
- Er is sprake van een groot en divers structureel cultuuraanbod mét een groot bereik.
- Maastricht heeft een sterke professionele kunstensector, (inter)nationaal onderscheidend en eureginaal verbonden.
- Er is een hoge belevingswaarde van het in Maastricht aanwezige culturele erfgoed.
- Cultuur wordt meer zichtbaar binnen het stedelijk netwerk.

► BBV beleidsindicatoren

Vanwege het ontbreken van beleidsindicatoren vanuit het BBV passend bij programma 8 worden hier geen indicatoren vermeld.

► Maastrichtse beleidsindicatoren

Indicator	2016	2017	Ambitie 2018	Bron ¹
Aantrekkelijke Stad, Positie 'Cultureel Aanbod'	11	10	9	1
BIS-Advies Raad voor Cultuur per 4 jaar ²	positief	positief	positief	2
Positie Maastricht Erfgoedstad	2	2	2	3

1) Bronnen: (1) Atlas voor gemeenten (2) Advies RvC; (3) Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

2) BIS = landelijke Basisinfrastructuur.

2. Wat gaan we daar voor doen?

► Verbonden partijen

Het “Regionaal Historisch Centrum Limburg” is de enige verbonden partij in Programma 8. Beleidsprestaties die bijdragen aan de programmadoelstelling worden verderop in paragraaf 2 beschreven.

► Cultuurparticipatie en cultureel erfgoed.

Burgerbetrokkenheid en maatschappelijke relevantie is noodzakelijk als voedingsbodem en draagvlak voor kunst en cultuur. Het is dus zaak om zoveel mogelijk burgers actief te betrekken. Dit gebeurt door gemeentelijke culturele instellingen en externe (subsidie)partners. Bij de externe (subsidie)partners gebeurt dit via de subsidiebeschikkingen. Bij de eigen instellingen vanuit de dienstverleningsopdrachten en een innovatieopdracht aan Centre Ceramique/Kumulus natuurhistorisch Museum. Het beleid Cultuurparticipatie en Cultureel erfgoed geven wij vorm langs de lijn van **innovatie** en de hoofdfuncties **Informatie, Educatie, Presentatie en Participatie**.

Bij Centre Ceramique – Kumulus – NHMM is een transitieproces in uitvoering, onder de noemer ‘Op weg naar een Cultuur-, Erfgoed- en Kenniswerkplaats van de toekomst’. Uitgangspunt is om de huidige voorzieningen in stand te houden, maar dan wel geïnnoveerd en (financieel en inhoudelijk) toekomstbestendig en in een nieuwe samenhang met andere cultuurinstellingen en -initiatieven in de stad. De Raadswerkgroep transitie Centre Céramique – Kumulus – NHMM begeleidt dit proces.

Innovatie	Uitvoeren Innovatieagenda Cultuur	
Beoogde prestaties 2018		Realisatie 2018
2018 is het tweede en laatste jaar van de uitvoering van de Innovatieagenda Cultuur. We ronden de opdracht van de Raad af: • We voeren de tweede tranche van de subsidieregeling Innovatieagenda Cultuur uit: beoordeling en beschikking toegewezen initiatieven, monitoring, uitvoering, evaluatie resultaten. • We voeren de cultuurmonitor/cultuurscan uit. • Via Cultuurmakelaar bouwen we de netwerken uit op het vlak van de erfgoedbeleving, amateurkunsten, creatieve industrie. • We faciliteren jongereninitiatieven gericht op cultuurparticipatie via een nieuw netwerk i.s.m. Code043. • We voeren de thematische programmering erfgoed ('Erfgoed beweegt') uit in samenwerking met de Maastrichtse erfgoedinitiatieven. • We stellen een toekomstscenario Amateurkunsten op, samen met het amateurkunstenveld. • We stellen de eindevaluatie van de Innovatieagenda Cultuur op.		

Informatie	Het bieden van onafhankelijke en openbaar toegankelijke informatie over cultuur en maatschappij in de meest brede zin.	
Beoogde prestaties 2018		Realisatie 2018
<u>Het aanbieden van een bibliotheekvoorziening (Centre Ceramique).</u> In het kader van het transitie- en innovatieproces Centre Ceramique/Kumulus/Natuurhistorisch Museum wordt onder andere ingezet op de volgende speerpunten: • De bibliotheek stelt fysieke en digitale informatiedragers beschikbaar voor alle bewoners. In 2018 stabiliseren we het fysieke bereik (25.000 leden en 375.000 bezoeken) en zetten we in op een doorgroei van het digitale bereik met 25 % (in 2016 : 386.000 bezoeken). • We zetten de digitalisering van collecties voort in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek. In 2018 worden 5000 banden van Centre Céramique gedigitaliseerd. • Om het digitaal bereik van de historische collectie te vergroten starten we met aanbod		

workshops en trainingen voor het bevorderen van de digitale skills van personen, historische verenigingen en heemkundekringen..	
- De pilot 'vrij lezen' met het VMBO wordt uitgebreid naar de eerste twee studie jaren. - Via het centrale Taalhuis in Centre Céramique en vijf taalpunten in de stad wordt het programma voor laaggeletterdheid voortgezet i.s.m. Leeuwenborg en Trajekt. - We bieden ca. 30 cursussen voor met name senioren (omgang met nieuwe media). - We zijn een netwerk informatiepunt (500 in de Eu): Europe Direct. We organiseren 2 publieksactiviteiten voor 300 bezoekers en leveren scholen informatie over Europa. - We starten in 2018, onder voorwaarde van structurele ondersteuning door de Provincie Limburg, de nieuwe praktijk voor het verzamelen, beheren en ontsluiten van de limburgers in samenwerking met RHCL, SHCL en LGOG.	
<u>In samenhang presenteren van Maastrichts erfgoed in en vanuit Centre Céramique</u> - Via 'Verhalen van Maastricht': leggen we de verbinding tussen de collecties van de stadsbibliotheek, NHMM, archeologie, keramiek etc. in de vorm van digitale en beeldende presentaties (zowel in eigen huis als in de stad). In 2018 staan 3 'verhalen' gepland: 'Heiligdomsvaart', 'Europees jaar van het Erfgoed' en Verloren Jeugd' (Kinderarbeid). - We transformeren de website "Zicht op Maastricht" in een site, die gebruikt kan worden op elk type (mobiele) apparatuur en die extra gebruiksmogelijkheden biedt via een app.	
<u>Subsidiëring van de lokale omroep RTV Maastricht.</u> RTV Maastricht draagt zorg voor een onafhankelijke nieuws- en informatievoorziening voor de lokale samenleving. Ook bieden zij een crossmediaal platform voor productie, uitwisseling en uitzending van programma's. Additioneel stimuleren en faciliteren zij burgers om zelf direct publieke informatie te produceren en te verspreiden. Concrete aandachtspunten in 2018 zijn: - Bereik: - TV: 36% van de inwoners; Radio 11% (stabilisering landelijk -dalende trend). - Website Rtm: stijging t.o.v. 2016 van 15% naar 40.000 bezoekers per maand. - Facebook Nederlands: stijging t.o.v. 2016 van 30% naar 17.000 volgers. - Facebook Engels: stijging t.o.v. 2016 van 50% naar 3000 volgers. - In 2018 wordt aandacht besteed aan de gemeenteraadsverkiezingen. - RTVM programmeert i.s.m. met Centre Ceramique: een gezamenlijke nieuwsvoorziening, open radiostudio en mobiele opnamemogelijkheden rond inhoudelijke thema's van Centre Ceramique, Kumulus en Natuurhistorisch Museum. - Programma's voor en door jongeren en de Engelstalige gemeenschap worden uitgebreid.	

Educatie	Het bevorderen van educatieve mogelijkheden op het gebied van kunst en cultuur door instandhouding van Kumulus, het centrum voor Amateurkunstbeoefening.	
Beoogde prestaties 2018		Realisatie 2018
<u>Voortzetten ondersteuningsprogramma onderwijs.</u> Cultuureducatie op jonge leeftijd legt de basis voor cultuuredeelnemers op latere leeftijd en vormt zodoende een basaal onderdeel van het cultuurbeleid. - We continueren het programma 'Toon je Talent' op ca. 50% van alle basisscholen in Maastricht en 4 scholen in het Heuvelland. - We continueren "Toon je Talent" in het VMBO voor alle scholen in Maastricht (onder voorbehoud van cofinanciering door OCW). - We streven naar het doorgeleiden van 75 leerlingen vanuit "Toon je Talent" naar Kumulus.		
<u>Aanbieden van activiteiten in de buurten.</u> Activiteiten in buurten vormen een wezenlijk onderdeel van het cultuurbeleid: In het verlengde van het programma 'Toon je Talent' bieden we zowel in school als in buurtactiviteiten (de 'Kunstketel') in 8 wijken activiteiten aan voor ongeveer 650 deelnemers aan kortdurende activiteiten en 50 in een jaarcursus.		

<u>Aanbieden buitenschoolse kunsteducatie.</u> Het cursusaanbod wordt, ondersteund door een klantgerichte en multimediale marketing verder vernieuwd: • Naast het reguliere jaaraanbod van jaarcursussen (stabilisering op 2400 deelnemers) bieden we een nieuwe set van (30) vraaggeoriënteerde workshops en korte cursussen aan, die inspelen op de nieuwe trends, en die waar nodig plaatsvinden op 'andere' tijdstippen, voor minimaal 300 deelnemers. • De talentscholen van Kumulus (voorbereiding op een professionele kunstopleiding) voegen we samen en multidisciplinair werken is mogelijk. Streven: 75 deelnemers. • De verbreden de samenwerking met het VO-Bonnefantencollege op het gebied van dans, naar muziek. • We ontwikkelen samen met andere culturele instellingen (Lumière, Marres, Theater) minimaal 3 nieuwe innovatieve activiteiten om de link tussen cultuureducatie en de kunstpraktijk te versterken.	
--	--

Presentatie	Het bieden van een breed pallet aan presentatiemogelijkheden van kunst en cultuur.	
Beoogde prestaties 2018		Realisatie 2018
<u>Het aanbieden van theatervoorzieningen door Theater aan het Vrijthof</u> Het Theater aan het Vrijthof is dé plaats voor de presentatie van podiumkunsten (professioneel en amateur) en is actieve regisseur van culturele festivals in de stad. Streven is een publieks-bereik van 115.000 betalende bezoekers en 10.000 vrij toegankelijk. • We programmeren zowel een breed toegankelijk aanbod als een (inter-)nationaal kwaliteitsaanbod van topproducties. • We organiseren mede de beeldbepalende en internationale festivals Musica Sacra, Nederlandse Dansdagen, During Tefaf, en Festival Jong. • We zetten de samenwerking voort met en ondersteuning van onder andere de huisgezelschappen Opera Zuid, Philharmonie Zuidnederland en Toneelgroep Maastricht, • De akoestiek van de Papyruszaal wordt aangepast.		
<u>Het aanbieden van een Stadshalfunctie in/door Centre Ceramique.</u> De stadshal in Centre Ceramique blijft dé open ontmoetingsplaats voor de stad en organiseert een breed scala van openbaar toegankelijke debatten, presentaties, workshops en exposities. • We versterken het imago van de stadshal als dé plek voor documentaire fotografie o.a. door programmering van World Press Photo. • We vernieuwen het tentoonstellingsconcept van de stadshal (meer interactief, mediamix). • We combineren de programmering in Centre Ceramique en op locatie in de stad met andere initiatieven (o.a. Festival Jong) en bieden ruimte voor amateurkunsten en jong professioneel talent (beeldend, theater, muziek). • We bieden ruimte voor ontmoetingen in het kader van de internationale programmering door het Maastricht International Center (MIC).		
<u>Het presenteren van de natuurhistorie door/in het Natuurhistorisch Museum.</u> Het Natuurhistorisch Museum toont het verleden op het gebied van natuurhistorie, gekoppeld aan actuele en voor iedereen toegankelijke thema's met 'Bèr en 'Carlo' als middelpunt. • We organiseren tentoonstellingen en activiteiten voor 30.000 bezoekers (inclusief onderwijs) en minimaal 125.000 online bezoekers. • We versterken de actieve beleving van wetenschap via nieuwe educatieve programma's in het kader van het Sciencelab en het Educatielab voor scholen en voor bezoekers. • De mogelijkheden tot het beleefbaar maken van de vindplaats van de mosasaurus in de Encigroeve worden samen met de stichting SOME verkend.		
<u>Subsidiëring Muziekgieterij Maastricht.</u> De Muziekgieterij Maastricht is het stedelijk poppodium voor productie, educatie en presentatie en is de ontmoetingsplek voor muzikanten, publiek en producenten uit stad en (Eu)regio. De Muziekgieterij zet ondermeer in op:		

• Voortzetting van de programmering van 75 producties en facilitering van 40 producties van derden. • Continueren van de ondersteuning van de activiteiten van de International Studentclub. • Begeleiding van de nieuwbouw Muziekijerij.	
<u>Subsidiëring popfestival.</u> Een jaarlijks meerdaags popfestival in de stad voorziet in de behoefte van een grote groep popmuziek liefhebbers aan een buitenfestival en levert daarmee tevens een belangrijke bijdrage aan het culturele imago van Maastricht. Voor 2018 zetten we in op een duurzaam festival in financieel, organisatorisch en artistiek opzicht, met aandacht voor talentontwikkeling en lokale en regionale bands.	
<u>Uitvoering archieftaken door Regionaal Historisch Centrum Limburg.</u> Op basis van de Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Limburg voert RHCL wettelijke archieftaken voor de gemeente Maastricht uit. Inzet in 2018: • Duurzame archivering, in het bijzonder digitale duurzaamheid: Implementatie van het nationale e-depot voor (overheids-)archieven en van de Innovatieagenda voor het Archiefwezen 'Archief 2020'. • Uitvoering van "Publiek dienstverlening Perspectief 2020": betere digitale bereikbaarheid van archieven.	

Participatie Bevordering van meedoen aan kunst en cultuur door iedereen.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Stimuleren en ondersteunen amateurkunst en volkscultuur</u> Amateurkunst en volkscultuur is een wezenlijk onderdeel van ons cultuurbeleid. • We ondersteunen het amateurkunstenveld door middel van Kunstactief: het steunpunt voor de amateurkunsten (logistiek, organisatie evenementen, webplatform Kunstactief). • We subsidiëren amateurkunsten op basis van ledenaantallen (verenigingen) en via projectsubsidies voor innovatieve ideeën. • We geven uitvoering aan het Jeugd Cultuurfonds. • Via Tout Maastricht realiseren we projecten voor o.a. Jongeren, Buurten, en Ouderen. • We ontwikkelen een duurzaam toekomstscenario voor de amateurkunsten (= speerpunt Innovatieagenda cultuur) samen met de stad en partners.	

► Productieklimaat

In het advies voor het landelijk Cultuurplan 2017-2020 van de Raad voor Cultuur, wordt voorgesteld om in de toekomst het rijksbeleid 'om te draaien': eerst plannen vanuit de stedelijke regio's, die dan vervolgens door Rijk kunnen worden ondersteund. De huidige BasisInfraStructuur (BIS) zal dan scherper of opnieuw gedefinieerd gaan worden. Een en ander kan fundamentele veranderingen voor de positie van Maastricht opleveren: Maastricht wil de eigen culturele kracht behouden en tegelijkertijd trekker zijn van een stedelijke culturele regio als uitgangspunt voor (landelijk) cultuurbeleid. Maastricht is in dat kader trekker van 'Cultuur' binnen de 'Agenda stedelijke Netwerk Zuid Limburg'.

Handhaven status als Maastricht Cultureel Brandpunt	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Faciliteren (huisvesting) en subsidiëren van professionele instellingen</u> Het duurzaam in stand houden van de professionele kunstensector (productie- en presentatie-instellingen) en evenementen, in samenwerking met het Rijk (BIS-infrastructuur) en de Provincie is noodzakelijk voor een vitaal productieklimaat in de stad. Hiertoe zetten we in 2018 ondermeer in op: • De incubator performing arts AINSI heeft in 2017 het 10-jarig bestaan gevierd. Op dit moment zijn vrijwel alle atelier- en bedrijfsruimten verhuurd. AINSI heeft de afgelopen jaren zijn plaats in het Maastrichtse culturele veld ingenomen. De tijdelijke impuls gelden	

uitvoeringsprogramma creatieve industrie lopen in 2017 af. Verankering en doorontwikkeling van de incubatorfunctie dient vanuit de gebruikers zelf opgepakt te worden. • We faciliteren startende culturele ondernemingen in Maastricht door aansluiting op de nieuwe integrale werkwijze voor werk- en broedplaatsen (organisatie van laagdrempelige ruimte voor starters, en doorstroom en uitstroom op basis van groeiend ondernemerschap).	
<u>Opwaarderen van de fysieke infrastructuur voor kunst en cultuur</u> Hiertoe zetten we in 2018 ondermeer in op: • We breiden de Muziekgieterij uit in de Timmerfabriek. • We passen akoestiek en techniek van de Papyruszaal en DSM-zaal van Theater aan het Vrijthof aan, o.a. ten behoeve van de Philharmonie Zuidnederland.	
<u>Doorontwikkeling talentontwikkeling en ondernemerschap in de kunsten</u> Naast de fysieke infrastructuur zetten we in op het versterken van de kansen voor jonge makers, in het bijzonder in de podiumkunsten, om in Maastricht de eerste stappen in hun professionele carrière te kunnen zetten. Daarmee wordt een brede culturele infrastructuur ook voor de toekomst veilig gesteld. Hiertoe zetten we in 2018 ondermeer in op de ondersteuning van 'Via Zuid'. We bouwen de werking van Via Zuid verder uit met muziekprojecten in samenwerking met ketenpartners van de muziekketen .	
<u>Euregionale informatie uitwisseling cultuuraanbod</u> Het over de grens, dan wel in eigen stad bij de internationale gemeenschap en de bezoeker kenbaar maken van het aanbod bepaalt in hoge mate de aantrekkelijkheid van Maastricht als cultuurstad. Voor 2018 leggen we volgende accenten: • We vergroten de meertaligheid van het Maastrichtse cultuuraanbod, zowel in de communicatie als in de vorm van het aanbod. • We zetten de samenwerking voort tussen lokale /regionale overheden en het particulier initiatief in euregionaal verband, ten aanzien van de informatie uitwisseling en vermarkting van het cultuuraanbod.	
<u>Ontwikkeling culturele Stedelijke Regio</u> Als voorbereiding op het te wijzigen landelijk cultuurbeleid vanaf 2020, functioneert Maastricht als trekker voor het overleg met betrekking tot cultuur binnen de 'Stedelijke Agenda Zuid Limburg'. We ontwikkelen gezamenlijke standpunten (uitgangspunten, spreiding, afstemming, euregio) met Heerlen en Sittard-Geleen als voorbereiding op een propositie vanuit het stedelijk netwerk ten behoeve van het landelijk cultuurbeleid na 2020. Een en ander in afstemming met het Rijk, de Raad voor Cultuur, het KOM en de provincie. Een eerste concept collectieve propositie (door gehele veld, de gemeenten en de provincie Limburg), wordt opgeleverd voorjaar 2018.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

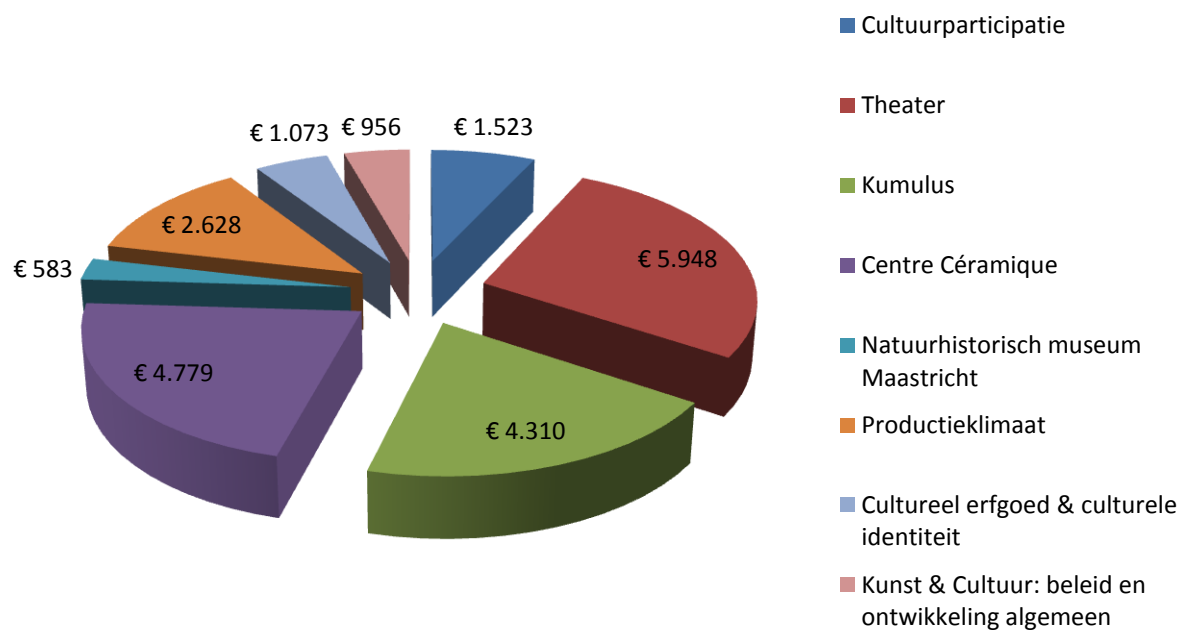
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	761.668	1.124.447	1.119.219	1.114.458	1.102.376
Apparaatskosten	7.931.564	8.149.588	8.149.588	8.149.588	8.149.588
Verstrekke subsidies	3.976.818	4.009.499	4.014.140	4.014.140	4.014.140
Storting in voorzieningen	175.831	948.591	948.591	948.591	948.591
Overige lasten	10.563.198	7.567.149	7.358.792	7.343.541	7.349.541
Subtotaal Lasten	23.409.079	21.799.274	21.590.330	21.570.318	21.564.236
Ontvangen subsidies	539.622	543.622	543.622	543.622	543.622
Overige opbrengsten	5.507.509	5.512.537	5.512.537	5.512.537	5.512.537
Subtotaal Baten	6.047.131	6.056.159	6.056.159	6.056.159	6.056.159
Totaal saldo baten en lasten	-17.361.949	-15.743.115	-15.534.171	-15.514.159	-15.508.077
Storting in reserves	117.117	118.991	118.991	118.991	118.991
Onttrekking aan reserves	1.462.487	260.262	28.251	0	0
Geraamd resultaat	-16.016.579	-15.601.844	-15.624.911	-15.633.150	-15.627.068

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 8 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021
Theater 3)	MJIP	25		900			
Timmerfabriek: volwaardige popzaal	MJIP	40		500			
<i>Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157</i>							

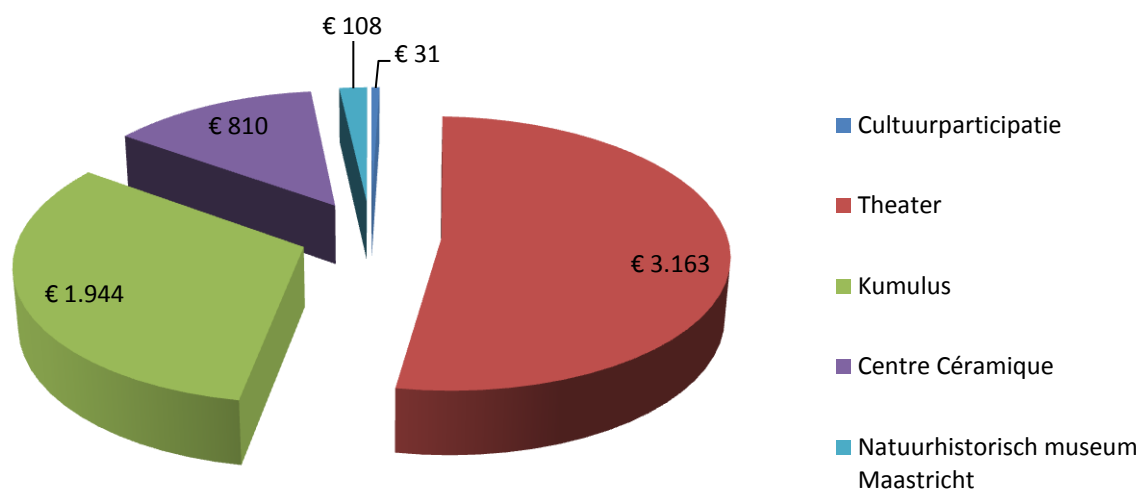
Programma 8: lasten

bedragen x 1.000

Programma 8: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige, kwantitatief passende en toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur in de stad, waarin ieder individu zich thuis voelt en zijn talenten kan ontwikkelen om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Economische Visie (19 februari 2013)
- Algemene kaders Sociale Visie (18 juni 2013)
- Integraal Huisvestingsplan Integrale Kindcentra Maastricht 2015-2024 (raad, 1 februari 2016)
- Beleidsplan Jeugdwet (februari 2014)
- Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland (raad, 19 januari 2016)
- Beleid Participatiewet met bijbehorende verordeningen (raad, 17 mei 2016)
- Beleidskader Participatiewet Maastricht-Heuvelland (raad, februari 2014)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Minder onderwijsachterstanden op basis van milieu van herkomst
- Minder schoolverzuim en minder voortijdige schoolverlaters
- Minder kinderen in het speciaal onderwijs en tweedelijns zorgtrajecten
- Minder jeugdwerkloosheid
- Meer kwetsbare jongeren toeleiden naar duurzaam werk
- Toekomstbestendige (ontgroening) spreiding van onderwijsvoorzieningen in de stad
- Hoger gemiddeld opleidingsniveau Maastrichtse beroepsbevolking
- Meer kansen op sociale stijging en hogere arbeidsparticipatie

► BBV beleidsindicatoren

indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ²
Absoluut verzuim. Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1000 inwoners van 5 – 18 jaar.	2016	0,2	3,0	1a
Relatief verzuim. Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar dat ongeoorloofd afwezig is, per 1000 inwoners van 5 – 18 jaar.	2016	34,1	31,0	1a
% voortijdige schoolverlaters ³ (= % van totaal aantal leerlingen VO en MBO van 12 - 23 jaar, dat voortijdig dus zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat)	2012	4,9	3,8	1b
	2014	3,2	2,3	
% achterstandsléerlingen (= % leerlingen 4 tot en met 12 jaar in primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand)	2012	14,3	11,7	1c

1) Meest recente peiljaren zijn weergegeven.

2) Bron: 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016 (cijfers 2012) en 6-9-2017 (cijfers 2014 en 2016)' waarbij geldt: (1a) Ingrado; (1b) Dienst Uitvoering Onderwijs; (1c) Verwey Jonker Instituut, Kinderen in Tel.

► *Maastrichtse beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Bron ²
% doelgroepkinderen dat deelneemt aan VVE programma	2012	47	1
	2016	78	
	Ambitie 2018	80	
Aantal geconcentreerde onderwijsvoorzieningen naar Integrale Kindcentra	2012	32	2
	2016	29	
	Ambitie 2018	28	
1) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.			
2) Bron: (1) VVE monitor; (2) Gemeente Maastricht			

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Verbonden partijen*

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer
- Gemeenschappelijke regeling Leerplicht/RMC.

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

► *Openbaar basisonderwijs*

Toezicht houden op openbaar onderwijs	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Wettelijke taak toezichthouderfunctie</u> Het bevoegd gezag over het openbaar onderwijs in Maastricht is overgedragen aan de verzelfstandigde schoolbesturen komLeren en LVO. De gemeenteraad ziet toe op behoud van de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs, via het begrotingsrecht over de huisvesting van het openbaar onderwijs, het overlegrecht over de jaarstukken van deze schoolbesturen en het goedkeuren van statuten en voordracht van toezichthouders met het aandachtsgebied openbaar onderwijs van deze besturen.	

► *Onderwijshuisvesting*

In standhouden/ontwikkelen fysieke onderwijsinfrastructuur	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Voldoen aan de huisvestingsplicht</u> Acties om te voldoen aan de huisvestingsplicht voor onderwijsinstellingen voor (voortgezet) speciaal, primair en voortgezet onderwijs en spreiding/concentratie van voorzieningen zijn: • Opstellen programma onderwijshuisvesting 2018. • Realiseren programma onderwijshuisvesting 2017 (afgestemd op de overgebleven verplichtingen na de decentralisatie van het onderhoud naar de schoolbesturen). • Uitwerken van de Structuurvisie t.a.v. herschikking en spreiding Integrale Kindcentra Maastricht (spreiding primair onderwijs en kinderopvang) als reactie op de ontgroening, door het uitvoeren van 1^e fase Uitvoeringsplan 2015-2019 van het Integraal Huisvestingsplan Integrale Kindcentra Maastricht. • Start herschikking huisvesting voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs.	

Integraal samenwerken met onderwijsinstellingen	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Verbeteren en versterken van onderwijsinfrastructuur in stad en regio:</u> • Regie voeren (samen met centrumgemeenten) op regionale gemeentelijke samenwerking met schoolbesturen (Stuurgroep Onderwijs Z-L) • In samenspraak met Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) als antwoord op de ontgroening komen tot een toekomstbestendige herschikking van het Voortgezet Onderwijs in Maastricht, in regionale afstemming met regiogemeenten en met het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO). • Regie voeren (samen met Primair Onderwijs en Kinderopvang) op realisatie van kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige Integrale Kindcentra Maastricht; concentratie van voorzieningen en spreiding over de stad. • Sturen op ontwikkelingen Passend Onderwijs in relatie tot herschikking en spreiding van speciaal onderwijs en toekomstige huisvesting van leerlingen met speciale leerarrangementen in het regulier onderwijs en in relatie tot Leerlingenvervoer. • Sturen op de samenwerking in het scholennetwerk om te streven naar een vloeiende overgang van school naar (een vorm van) werk voor leerlingen die niet verder kunnen in het onderwijs. • Faciliteren van onderwijsinnovaties (doorlopende leerlijnen VMBO-MBO; Entreeopleiding MBO/netwerk Praktijkonderwijs (PRO)-Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en Integrale Kindcentra). • Sturen op strategische agenda Euregionaal Onderwijs (stuurgroep en expertteam) om meer kinderen te sensibiliseren voor het gebruik van de taal van onze burens en tegelijkertijd werkgelegenheidskansen te vergroten voor jongeren op de Euregionale arbeidsmarkt.	

Verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Partner zijn van het onderwijs in de afstemming met het regionale arbeidsmarktbeleid:</u> • Sturen op de herinrichting beroepsonderwijs in Zuid-Limburg, c.q. Maastricht-Heuvelland, in vakmanschaproutes (MBO niveau 2/3) en technologieroutes (MBO niveau 4) als doorgaande leerlijnen VMBO-MBO Techniek. • Sturen op en faciliteren van de implementatie van “Voordeel en Vervolg” gericht op training, scholing en arbeidsmarkttoeleiding van kwetsbare jongeren uit Praktijkonderwijs, Voortgezet Speciaal Onderwijs en MBO1 en MBO2 in samenwerking met Leerwerkbedrijf MTB (Convenant VSV, Jeugdwet en Participatiewet) • Uitvoeren aanvalsplan Jeugdwerkloosheid met extra aandacht voor werkgeversbenadering voor kwetsbare jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt • Sturen op de aansluiting op scholen vanuit het project Samen naar een werkende toekomst (dedicated accountmanager van Podium 24) in het kader van aanpak jeugdwerkloosheid • Sturen op de uitvoering van het 3^e VSV-convenant met het rijk en het onderwijsveld voor wat betreft het RMC-aandeel daarin, tezamen met de gemeenten Sittard-Geleen en Heerlen voor de periode 2017-2020 (RMC-Management Regio39). • Inzet consulent kwetsbare jongeren met kerntaak Praktijkonderwijs/VSO/MBO1-Entree op de grens van uitstrooprofielen Dagbesteding en Arbeid. • Aansluiten bij scholen al preventief vormgeven, voordat de leerling uitstroomt, via het scholennetwerk. Bij Vso/Pro/Entree/Vmbo sluit het Jongerenteam SZMH aan o.a. via consulent kwetsbare jongeren en accountmanager Podium 24.	

Inkopen volwasseneneducatie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Inkopen van educatieve trajecten:</u> Vanaf januari 2015 is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs gewijzigd. Het wetsvoorstel laat de gedwongen winkelnering bij de Regionale Opleidingscentra (ROC) los en vergroot de beleidsvrijheid van gemeenten. De wet voorziet in regionale samenwerking in de zogenaamde	

Arbeidsmarktregio's. De contactgemeente voor arbeidsmarktregio Zuid-Limburg is de gemeente Heerlen. Het educatiebudget voor de gehele regio Zuid-Limburg wordt door het rijk overgemaakt aan de contactgemeente. Voor 2018 wordt ervoor gekozen de educatiemiddelen voor de regio Maastricht-Heuvelland (vanuit Heerlen), conform gewijzigde regelgeving, voor 80 % in te zetten bij het ROC Leeuwenborgh voor de inzet van formele educatietrajecten gericht op opleidingen Nederlands als tweede taal (NT2) en opleidingen Nederlands en rekenen. Voor de overige 20 % van de educatiemiddelen is ervoor gekozen deze in te zetten in laagdrempelige non-formele educatie, waarbij nauw wordt samengewerkt met vrijwilligers in de buurtgerichte (digi)taalpunten en (digi)taalhuizen.	
--	--

Voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid (wettelijke taak/bestuursakkoord Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) Rijk-Gemeenten):</u> Vanuit onze wettelijke taak om onderwijsachterstanden te bestrijden zetten wij in 2018 ondermeer in op: • Coördinatie van en regie op realisatie vroegtijdige taalinterventies (VVE) in de voorschoolse peuteropvang en op het inrichten van schakelklassen in het basisonderwijs • Verder vormgeven van de doorgaande (VVE-)lijn voorschoolse peuteropvang – vroegschoolse aanpak in Integrale Kindcentra.	
<u>Aanpakken segregatie en stimuleren integratie:</u> Blijven sturen op heterogene leerlingenpopulaties bij herschikking en spreiding van voorzieningen in toekomstige Integrale Kindcentra en het Voortgezet Onderwijs.	
<u>Onderwijsondersteuning, bevorderen dagarrangementen en verlengde leertijd op weg naar Integrale Kindcentra:</u> Faciliteren en ondersteunen van schoolbesturen en kinderopvang bij • Het verbeteren van de kwaliteit tijdens schooltijd/opvang gekoppeld aan onderwijsdoelen en gemeentelijke beleidsdoelen (o.a. sport/bewegen, gezondheid, kunst en cultuur, veiligheid en burgerschapszin/participatie, natuur en milieueducatie) die overeen gekomen zijn in een Lokale Educatieve Agenda (LEA). • Het vormgeven van dagarrangementen binnen de kindcentra, gekoppeld aan gemeentelijke beleidsdoelen met ondersteuning van gemeentelijke uitvoeringsorganisaties Maastricht Sport, Kumulus, CNME en Trajekt.	

Sturen op sluitende zorgstructuren in en om het onderwijs	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Afstemmen beleidsmaatregel Passend Onderwijs en Jeugdhulp:</u> • Sturen op een integrale aanpak in de ondersteuning van jongeren in en buiten school, dichtbij hun belangrijkste leefdomeinen, met als doel te komen tot gecombineerde arrangementen van onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp, gerichte begeleiding en behandeling, beter zelfstandig functioneren en uiteindelijk toeleiding naar werk. • Inrichten van sluitend netwerk van Onderwijs, Kinderopvang en Jeugdhulp dat past in de werkwijze van Kindcentra en in de totale sociale netwerkstructuur (Sociale Wijkteams). • Tweemaal per jaar voeren van Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) ten aanzien van het ondersteuningsplan Passend Onderwijs van de samenwerkingsverbanden Primair en Voortgezet Onderwijs in afstemming met het Beleidsplan Jeugd van de gemeenten Maastricht-Heuvelland en Zuid-Limburg. Werken aan een gezamenlijke ontwikkelagenda.	

Voorkomen van voortijdig schoolverlaten	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018

<u>Integrale regionale aanpak van voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV):</u> De gemeente coördineert in samenspraak met contactgemeente Heerlen en contactschool SVOPL de regionale beleidsaanpak VSV en stuurt op de uitvoering. • Sturen op het verbinden van onderwijsinnovaties zoals Focus op Vakmanschap (MBO) en Passend Onderwijs (PO, VO en MBO), met beleidsmaatregelen VSV en Aanpak Jeugdwerkloosheid (en inzet middelen), in afstemming met regionaal Arbeidsmarktbeleid en uitvoering van Participatiewet en Jeugdwet. • Sturen op de verbinding in de zorgaanpak in scholen waarbij Team Onderwijs en Team Jeugd afstemmen en integraal samenwerken wanneer leerlingen(verzuim)problematiek raakt aan gezinsproblematiek.	
--	--

Integrale uitvoering Leerplicht en RMC taken binnen GR Maastricht - Heuvelland	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018

<u>Verbeteren van de Registratie:</u> Een belangrijk aspect van het aantoonbaar voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten is registratie en monitoring. Aandachtspunten in 2018 hierbij zijn o.a.: • Continue verbeteren van registratie en melding (wettelijke taak Leerplicht en Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum (RMC)) op verzuim en voortijdig schoolverlaten; • Verbeteren koppeling LP- RMC-bestanden met het vrijstellingenloket en BRON/DUO-Groningen en met de in het onderwijs ingevoerde applicatie Intergrip • Koppeling van RMC-module met GWS (Sociale Zaken) • Gebruiken van SUWI-Net en het Inlichtingenbureau ten behoeve van monitoren van VSV.	
--	--

<u>Voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (preventie):</u> Belangrijk onderdeel van ons beleid is het inzetten op preventie. Om zodoende de omvang van de benodigde repressieve aanpak te beperken. De preventieve inzet krijgt ondermeer vorm via: • Uitvoeren van de leerplichtwet (handhaven) en participatie in keten- en zorgnetwerken. • Samenwerking met de onderwijsinspectie in geval van schoolcontroles ter verbetering van het verzuimbeleid en bijbehorende administratie. • Mederegie op uitvoering van de Regionale Convenant VSV 2015-2020 van RMC-regio 39, gesloten met Rijk en onderwijsinstellingen. • Sturen op het uitvoeren van Plan van aanpak Convenant VSV in M H; • Actieve inzet van Team Onderwijs (Leerplicht/RMC/Jongeren@Work/Jongerenteam) SZMH op persoonsgerichte aanpak. • Actieve inzet van Team Onderwijs LP op scholen voor V(S)O en MBO (o.a. spreekuur en structurele overleggen met kern en ketenpartners).	
---	--

<u>Opsporen en aanpakken van risicoverzuimers en voortijdige schoolverlaters:</u> Bij de repressieve inzet zetten wij in op een persoonsgerichte aanpak via trajectbegeleiding. Dit krijgt vorm door o.a.: • Gericht opsporen van risicoverzuimers en voortijdige schoolverlaters, door Leerplicht én Jongeren@Work in het kader van het Actieplan Jeugdwerkloosheid Zuid-Limburg en het begeleiden van deze jongeren terug naar school of naar werk. • Participeren in zorg- en justitiële netwerken in afstemming met kern- en ketenpartners (ook met de jeugdteams in M-H). • Coördineren en voorzitten van multidisciplinair (met kern- en ketenpartners) samengesteld Expertteam. • Versterken samenwerking van Team Onderwijs met Podium 24 en de teams Participatie als Jongerenteam, in de werkstructuur van SZMH en van Leerplicht met de verschillende teams Jeugd in de buurgemeenten (GR). • Versterken advies en consultatiefunctie van externe professionals jeugdhulp in de school. Vindplaats school/IKC wordt meer werkplaats voor samenhang in de aanpak van risico-jeugd.	
---	--

Verzorgen van leerlingenvervoer	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoeren van de Gemeenschappelijke Regeling-Leerlingenvervoer</u> Voor de gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten, Meerssen, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittern en Vaals voert Maastricht de gemeenschappelijke regeling leerlingenvervoer uit. Naast onder andere het opstellen van de verordening, beschikkingen en contractmanagement verzorgen, betekent het concreet: • Leerlingen vervoeren naar de voor hen dichtstbijzijnde en meest toegankelijke school; • Aanbieden van voor de leerling "passend" vervoer; • Rekening houden met financieel economische aspecten en een zo effectief mogelijke reistijd voor kinderen.	
<u>Verzorgen van vervoer Asielzoekerskinderen</u> • Vervoeren van Asielzoekerskinderen met verblijfsvergunning naar geconcentreerde NT2-Taalklassen.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

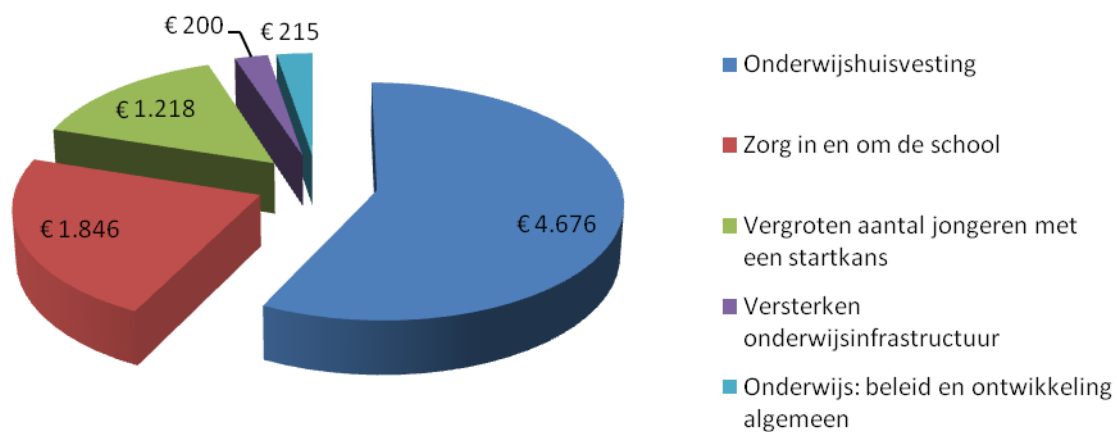
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	4.701.089	2.732.464	2.803.254	2.837.633	2.807.990
Apparaatskosten	1.665.425	1.712.057	1.712.057	1.712.057	1.712.057
Verstrekte subsidies	197.043	200.196	200.196	200.196	200.196
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	4.801.265	3.509.831	3.509.831	3.509.831	3.509.831
Subtotaal Lasten	11.364.822	8.154.548	8.225.338	8.259.717	8.230.074
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.258.246	2.309.085	2.309.085	2.309.085	2.309.085
Subtotaal Baten	2.258.246	2.309.085	2.309.085	2.309.085	2.309.085
Totaal saldo baten en lasten	-9.106.576	-5.845.462	-5.916.252	-5.950.631	5.920.988
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-9.106.576	-5.845.462	-5.916.252	-5.950.631	5.920.988

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 9 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021
Onderwijshuisvesting	MJIP	40		3.100	3.050	3.050	
Onderwijshuisvesting	Rendabel	40		5.000	1.943		
Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157							

Programma 9: lasten

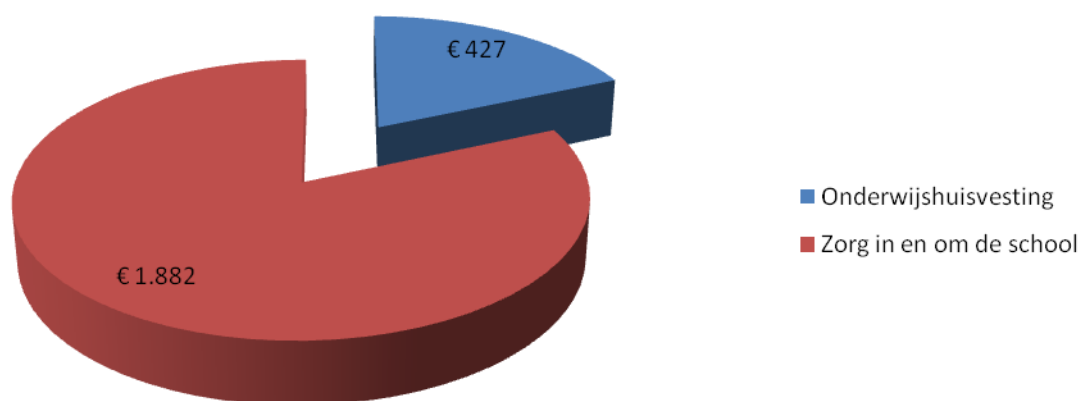
bedragen x 1.000

De opbrengsten zijn met name de bijdragen van regiogemeenten in leerlingenvervoer, leerplicht en voortijdige schoolverlaters.

Programma 9: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling

Versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de stad.

Dit programma faciliteert hierbij tal van functies uit andere begrotingsprogramma's.

Het programma werkt op een aantal manieren aan de ruimtelijke kwaliteit van de stad:

- Door het ruimtelijk raamwerk van de stad te versterken. Hier gaat het om de verbetering van de verkeersinfrastructuur, van de groene en andere openbare ruimtes en van de publieke voorzieningen;
- Door de stedelijkheid van de stad verder te ontwikkelen. Onder stedelijkheid wordt verstaan een klimaat waarin mensen elkaar spontaan persoonlijk kunnen ontmoeten. Deze ontmoetingen worden via dit programma gefaciliteerd door de ruimtelijke mogelijkheid voor ontmoetingen te versterken op diverse schaalniveau's (van binnenstad tot buurtcentrum);
- Door permanent delen van de stad te verbouwen om ze gereed te maken voor nieuwe wensen en uitdagingen. Trefwoorden hierbij zijn herstructurering en herbestemming.
- Door het cultureel erfgoed van de stad te behouden en te ontwikkelen, onder andere door monumentale gebouwen en structuren te beschermen, te restaureren en nieuwe functies te geven.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Structuurvisie 2012 (raad 29 mei 2012)
- Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019 (raad 26 januari 2010) inclusief financiële consequenties (raad 29 maart 2011)
- Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid (raad 24 april 2012)
- Meerjarenontwikkelingsplan (MOP) 2010-2014 ISV III (raad 15 december 2009)
- Antwoord van de Sphinx (raad 22 januari 2013)
- Locatiekeuze PDV-concentratie (raad 22 februari 2011)
- Ruimtelijk Mobiliteitspakket (RMP) Noord (raad 22 februari 2011) en Noorderbrugtracé (raad 26 juni 2012)
- Projectbesluit Tram Vlaanderen-Maastricht (raad 18 december 2012)
- Bestuursovereenkomst integraal project A2 Passage c.a. Maastricht (raad 21 februari 2006)
- Masterplan + 2011 Geusseltpark (raad 25 januari 2011)
- Revitalisering Beatrixhaven (raad 29 maart 2011)
- Integrale Buurt- en Wijkontwikkelingsplannen (raad 23 februari 2010)
- Meerjarenuitvoeringsprogramma Maastricht-Heuvelland (raad 29 juni 2010)
- Samenwerkingsovereenkomst GOMV (raad 29 juni 2010)
- Springlevend Verleden, Beleidsnota Cultureel Erfgoed (raad 29 mei 2007) en Vestingvisie (raad 25 januari 2011)

► Wat merkt de burger daarvan?

Programma 10 werkt faciliterend aan de realisatie van de doelstellingen van de programma's 3, 5/6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 en 14) en komt dus vooral tot uitdrukking in de daar benoemde maatschappelijke effecten. In samenhang met al deze programma's beoogt dit programma het volgende maatschappelijk effect te bereiken: een kwalitatief hoogwaardige en aantrekkelijke stedelijke omgeving.

► BBV beleidsindicatoren

Vanwege het ontbreken van beleidsindicatoren vanuit het BBV passend bij programma 10 worden hier geen indicatoren vermeld.

► Maastrichtse beleidsindicatoren

Indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Bron*
Oordeel Maastrichtenaar over zijn woonomgeving	2014	7,3	1
	2016	7,3	
	Ambitie 2018	≥ 7,3	
*Bron: (1) Stadspeiling			

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Wijk Ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV
- Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV
- Stichting administratiekantoor Dataland
- Projectbureau A2
- Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci- gebied

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

► Bestemmingsplannen en stadsontwikkeling

Ook in 2018 heeft de voortschrijdende actualiseringsopgave van bestemmingsplannen de aandacht .

Met postzegelbestemmingsplannen en/of projectafwijkingenbesluiten worden ruimtelijke uitvoeringsprojecten gefaciliteerd (inclusief regelen exploitatieovereenkomsten).

Met ruimtelijke verkenningen, studies en onderzoeken worden de kaders en randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen en initiatieven geformuleerd.

Conform wettelijke verplichting worden verzoeken om tegemoetkoming in schade als gevolg van juridisch-planologische mutaties (planschade) adequaat afgehandeld.

Belangrijk is een goede communicatie naar en participatie van bewoners, belanghebbenden en belangstellenden bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De verantwoordelijkheid voor die communicatie en participatie en daarmee voor het creëren van een zo groot mogelijk draagvlak voor die ontwikkeling leggen we vooral neer bij de initiatiefnemer. Dit voorkomt aan de achterkant veel juridische procesgang naar de Raad van State. Het laten meedenken van burgers met plannen in de directe omgeving, zorgt voor een gedragen plan. Wij als gemeente sturen hier ook op bij de initiatiefnemers.

Fase 3 van het Maastricht-LAB gebeurt met twee nieuwe interne kernpartners. Het LAB blijft fungeren als platform en experimenteerruimte voor projecten die worden aangedragen vanuit de (lokale) overheid, markt én maatschappij. Ook in 2018 zijn de kernactiviteiten voor het LAB het:

- 1) experimenteren met concrete projecten en vraagstukken
- 2) verbinden van diverse personen, partijen en 'stadmakers',
- 3) leren van experimenten en discussies, kennis ontwikkelen en verder verspreiden en
- 4) programmeren van publieke bijeenkomsten om het publieke debat over nieuwe stedelijke ontwikkelingen te stimuleren.

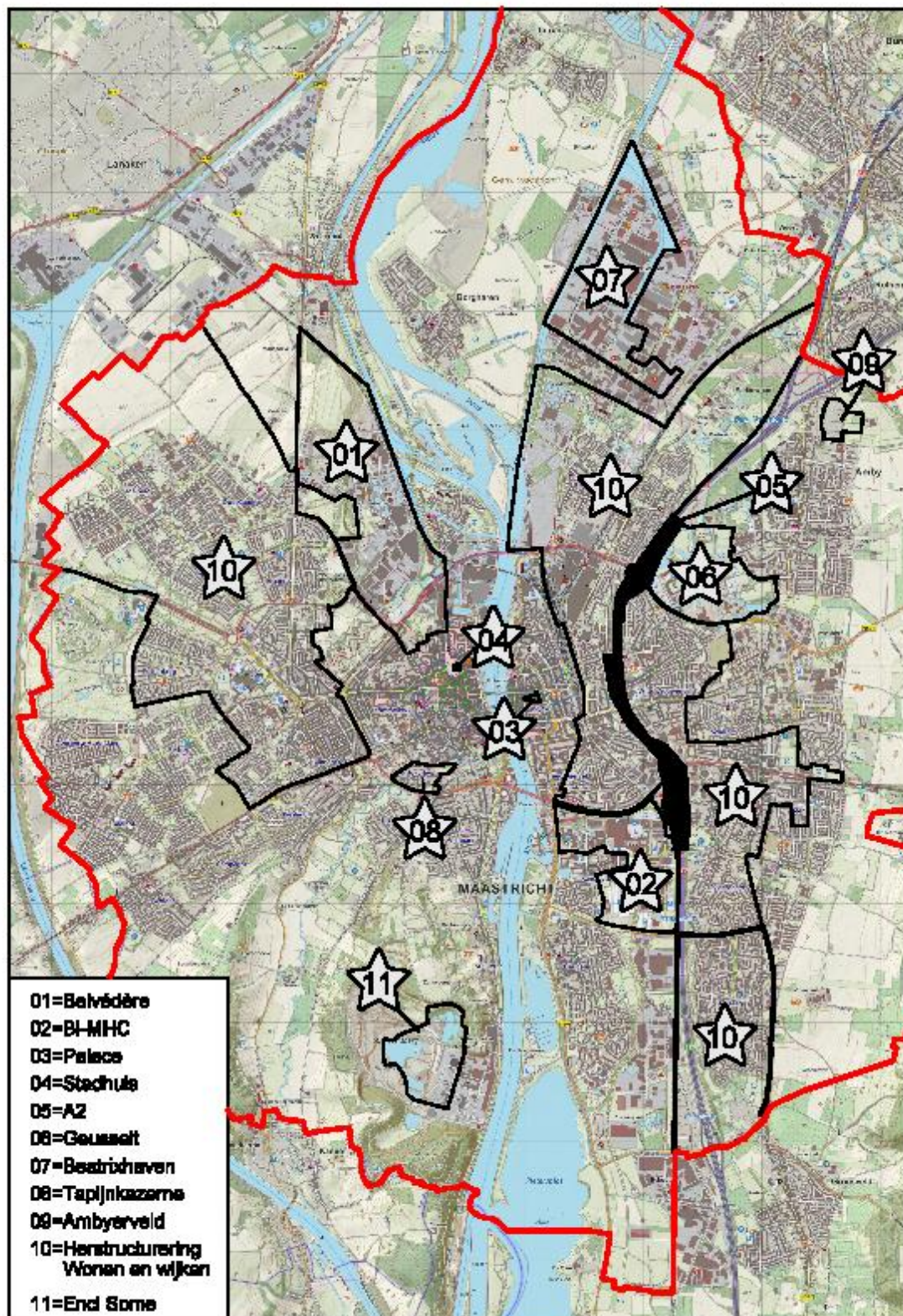
De toekomst van het LAB is tot en met 2020 geborgd. Qua thematiek focust het LAB zich op tijdelijke projecten die als strategisch instrument dienen voor nieuwe stadsontwikkeling en programmering in de openbare ruimte. Daarnaast is het broedplaatsenbeleid een nieuw belangrijk thema. Hiervoor vervult het LAB de rol van kwartiermaker.

Vernieuwing stadsontwikkeling en vaststellen bestemmingsplannen	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Vaststellen bestemmingsplannen, beheer c.q. reguliere actualisering</u> In 2018 staan de volgende "reguliere" bestemmingsplannen op de planning: • Maastricht Noordwest (voorheen Malberg en Oud Caberg) • Facetbestemmingsplan woningsplitsing en woningomzetting • Facetbestemmingsplan Maastrichts Erfgoed • Parapluplan parkeerregelingen • Veegplan detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen n.a.v. de regionale structuurvisie ruimtelijke economie Zuid Limburg • N.a.v. jurisprudentie uitvoeren van een scan om na te gaan of evenementen afdoende in bestemmingsplannen geregeld zijn.	
<u>Vaststellen ontwikkelbestemmingsplannen (uitwerkingen brandpunten/ stedelijke projecten en faciliteren particuliere gebieds- en locatieontwikkelingen).</u> • In 2018 stellen we bestemmingsplannen vast voor gebiedsontwikkelingen/uitwerkingen van de stedelijke projecten/brandpunten o.a.: ○ Retailpark Belvedere ○ Aanpassing bestemmingsplan A2-traverse ○ ENCI ○ Zonneweide Lanakerveld • We faciliteren naar schatting een 15-tal particuliere gebieds- en locatieontwikkelingen, die zich in de loop van 2018 aandienen, met een postzegelbestemmingsplan of een projectafwijkingsbesluit (omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan). Op de planning voor 2018 staan o.a. Palace, Molenhof en Gerlachus.	

► *Grootstedelijke projecten*

Insteek van stadsontwikkeling is het ruimtelijk raamwerk van de stad te versterken. Hier gaat het om de verbetering van de verkeersinfrastructuur, van de groene en andere openbare ruimtes en van de publieke voorzieningen. Ook willen we de stedelijkheid van de stad verder ontwikkelen. Onder stedelijkheid verstaan we een klimaat waarin mensen elkaar spontaan persoonlijk kunnen ontmoeten. Dit betekent dat permanent delen van de stad verbouwd worden om ze gereed te maken voor nieuwe wensen en uitdagingen. Trefwoorden hierbij zijn herstructurering en herbestemming. De rol van de gemeente in stadsontwikkeling is aan verandering onderhevig. De complexiteit is toegenomen en de realisatie/ontwikkeling wordt meer en meer door de markt overgenomen. Dit vraagt een continue samenhangende sturing, regie en actieve rol door de gemeente op programma's en gebiedsontwikkeling.

Fig. Overzicht grootstedelijke projecten in Maastricht

schaal 1 : 40.000
(Aan deze figuur kunnen geen rechten worden ontleend)

1 Belvédère Maastricht (uitvoering door verbonden partijen Wijk Ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV en Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV)	
Met de kaders zoals verwoord in "Het Antwoord van de Sphinx" is de insteek van de ontwikkeling van dit gebied om tal van functies (wonen, werken, onderzoeken, leren, ontspannen, experimenteren) op nieuwe manieren met elkaar te verbinden. De werkzaamheden zijn onder te verdelen in drie deelgebieden: Binnensingel, Frontenpark en Bedrijventerrein Bosscherveld inclusief Noorderbrugtracé.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> Deelgebied/grex Belvédère 1 Binnensingel • Verder uitontwikkelen woningbouw in Sphinx Zuid; • Verdere uitbouw Timmerfabriek tot culturele hotspot. • Ontwikkelen locatie Landbouwbelang samen met betrokkenen. Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark • Het Frontenpark is een groot gebied in ontwikkeling met meerdere belangen c.q. functies (verbindingen, natuur, cultuur, recreatie, evenementen). Tegelijk met het nader uitwerken van de visie (continue proces) worden werkzaamheden voorbereid en parallel met de uitvoering van het Noorderbrugtracé gefaseerd gerealiseerd. Het gaat om zaken als om het verder en beter ontsluiten van het park, het maken van snelle verbindingen met de overige delen van het Sphinxkwartier, het herstellen van de vesting, het in stand houden van het klimaat voor flora en fauna en het toevoegen en mogelijk maken van programma in het park (tijdelijk en permanent). Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug • Vormgeven van de ontwikkeling van het Retailpark Belvédère dat ligt aan het nieuwe Noorderbrugtracé en de nieuwe Belvédèrelaan; • Verder revitaliseren van het bestaande industrieterrein Bosscherveld. • Planvoorbereiding inpassing tramtracé.	
<u>Uitvoering</u> Deelgebied/grex Belvédère 1 Binnensingel • ingebruikname Eiffel door The Student Hotel en gedeeltelijke invulling van de koppen met mix van wonen, werken, detailhandel en horeca passend bij Sphinxkwartier; • Start realisatie laatste fase woningbouw Lindenkruis (90 woningen); • Herbestemmen van oude Sphinxpanden (Festivillage, Brikkegebouw, Mouleurs/Belgen) met bij Sphinxkwartier passende functies; • Start realisatie Loods 5 (Mouleurs/Belgen), Maison Blanche Dael (Brikkegebouw) en Olround Bowling (Festivillage); • Start realisatie twee Collectief Particulier Opdrachtgeverschap-initiatieven (40-50 woningen) aan de Maagdendries (Sphinx Zuid); • Start realisatie woningbouw (huur/koop) aan Maagdendries (Sphinx Zuid) door Sphinx Zuid BV (352 woningen); • Timmerfabriek: realisatie nieuwe Muziekgieterij en verbeteringen aan bestaande gebouw (inclusief toonzaal Bureau Europa); • Realisatie nieuwe openbare ruimte rond Eiffelgebouw; • Inrichten passage naast Eiffel als Sphinxpassage ('verhaal van de Sphinx' vertellen); • Verder oppakken ontwikkeling locatie Landbouwbelang op basis van door raad vastgestelde randvoorwaarden. Vervolg gesprekken met belangstellenden, eventueel gevolgd door openbare tender. In tussentijd wordt huidige gebruik veilig gecontinueerd en in kader van broedplaatsenbeleid gezocht naar alternatieve locatie huidige gebruikers.	

Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark • Realisatie verbinding Hoge en Lage Fronten (onderdeel werk Noorderbrug); • Oplevering fase 2 herstel vestingwerken inclusief wandelverbinding richting Bassin; • Experimenteren met Gashouder en omgeving voor evenementen en activiteiten (experimenten en flexibilisering); • Start aanleg evenemententerrein (i.c.m. Noorderbrug); • Aanleg fiets- en wandelpaden naar en door het park (i.c.m. Noorderbrug); • Verbinding naar/herinrichting van parkeerplaats Cabergerweg ; • Verder ontwikkelen deellocatie Het Radium, met speciale aandacht voor de eerste etage LABgebouw en het uitvoeren van een eerste verkenning van de mogelijkheden voor de Cokesfabriek. Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug • Verdere realisatie/afronding Noorderbrugtracé (knoop Boschpoort/Frontensingel/Cabergerweg); • Realisatie laatste kavel van fase1 van Retailpark Belvédère. • (Planologisch) uitwerken en voorbereiden van ontwikkeling fase 2 van het Retailpark.	
---	--

2 Brightlands – Maastricht Health Campus (BL-MHC)	
Met onze gebiedspartners UM, azM en Provincie zijn afspraken gemaakt die moeten leiden tot een transformatie van Randwyck-Noord. Deze transformatie is nodig om onze gezamenlijke ambitie / doelstelling voor de Brightlands Maastricht Health Campus (BL-MHC) waar te kunnen maken, namelijk het door laten groeien van de campus tot een economische motor, een campus van internationale allure. Onderdeel van de afspraken is de vaststelling van een nieuwe structuurvisie voor het gebied, de Brightlands Maastricht Health Campus, waarvan de uitwerking en realisatie in fasen plaatsvindt. De investeringen in de opwaardering van het MECC versterken de uitstraling en positionering van het beurzen- en congrescentrum en vormen zo een belangrijke bijdrage aan de economische vitaliteit in het gebied en de stad in het algemeen.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> • Aanbesteden/gunnen van de uitvoering van plandeel 1 (fase 1/Hart van het gebied, park en hoofdontsluiting); • De definitie van plandeel 2 BL-MHC door de gebiedspartners; • Uitwerking van de verbinding tussen MECC en Brightlands Maastricht Health Campus; • MUMC: de planvorming van nieuwbouwinitiatieven Mosae Vita; • Studie naar een gezamenlijke permanente parkeeroplossing in relatie tot plandeel 1, in samenwerking met de gebiedspartners; • MECC: de besteksuitwerking voor de verbouw/nieuwbouw (programma-onderdelen 2 t/m 6) in 1^e kwartaal, waarna de (Europese) aanbesteding van de aannemer wordt opgestart. Doorlooptijd aanbestedingsprocedure tot najaar, waarna contractering aannemer.	
<u>Uitvoering</u> • Project plandeel 1 (fase 1/Hart) BL-MHC, waaronder gewijzigde verkeersinfrastructuur en aanleg van een groen hart met waterpartijen in de nabijheid van het universitaire sportcentrum; • Begeleiding van diverse (nieuwbouw)projecten binnen Maastricht Health Campus (o.a. Mosae Vita en de nieuwbouw van het Protonentherapiecentrum (PTC)); • Start gefaseerde uitvoering verbouw/nieuwbouw MECC najaar 2018 t/m 2020; • Aanpak leegstand en hergebruik: ○ Permanente monitoring en analyse, samen met externe belanghebbenden in relatie tot het nieuwe Masterplan; ○ Actieve begeleiding van initiatieven, matchen acquisitieresultaten en leegstands aanbod.	

Binnenstad	
3 Palace	
De naam "Palace" refereert aan de voormalige cinema in Wyck. Na beëindiging van de bioscoopactiviteiten is een kans ontstaan voor nieuwe functie(s) op deze centrumlocatie. Na lang onderhandelen heeft de gemeente overeenstemming bereikt met een initiatiefnemer over de herontwikkeling van deze locatie, met een hotel, hotelappartementen, stadsvilla's, ondergrondse parkeergarage en nieuwe openbare ruimte. Met de initiatiefnemer is overeenstemming bereikt over het bouwprogramma en een te doorlopen 'stappenplan'. Indien in 2017 het haalbaarheidsonderzoek voor het hotel positief is: komen tot definitieve ontwerpen voor de opstallen en openbare ruimte.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> Daaropvolgende vinden in 2018 de volgende activiteiten plaats: • Vaststellen bestemmingsplan en (zo nodig) opstarten onteigeningsprocedure; • Voorbereiden bouwrijp maken plangebied; • Aanvragen omgevingsvergunningen.	
4 Stadhuis	
De restauratie van het Stadhuis beoogt om het rijksmonument te waarborgen voor de toekomst onder andere door continuering van de bestuursfunctie, conservering van cultuurhistorische interieuronderdelen en het nemen van diverse constructie-technische maatregelen. Inmiddels zijn in 2017 de bouwkundige en installatietechnische werkzaamheden afgerond en is voor 2018 een provinciale bijdrage toegezegd voor de restauratie van de interieuronderdelen.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoering</u> In 2018 is de uitvoering van de restauratie van de waardevolle interieuronderdelen van het Stadhuis in volle gang. De uitvoering zal minimaal lopen tot eind 2018. Op hoofdlijnen betreft dit het restaureren van het: • Goudleer; • Gewelfschilderingen; • Schouwstukken; • Gerechtigheidspaneel.	
5 A2 (uitvoering door verbonden partij Projectbureau A2)	
De focus lag in 2017 op het afronden van alle infrastructuur in het gehele plangebied, inclusief het aanleggen van de Groene Loper en parklaan en inrichten van het openbaar gebied. Eveneens is gestart met de herinrichting van het gebied op maaiveld rondom de centrum-ontwikkeling-oost (Koningspark, Gemeenteflat, AH). Door Avenue2 wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van het stedenbouwkundig masterplan.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> • Invulling geven aan de kansen tot verduurzaming van de A2 gebiedsontwikkeling, zoals verwoord in het plan "Mijn gezonde Groene Loper 2030"; • De uitwerking van diverse ontwikkellocaties o.a. Vikingsite (voormalig KPN-terrein), Europaplein, Voltastraat en Beatrixhaven; • Het uitwerken van de oost-west verbindingen en de aansluiting van de Groene Loper op de bestaande infrastructuur. • Het uitwerken van een voorkeursalternatief tot aan bestuurlijke besluitvorming (Stad & Spoor) t.b.v. de interwijkverbinding tussen Groene Loper, spoor en Maastricht-West;	

<u>Uitvoering</u> - In 2018 ligt focus van de realisatie van de infrastructuur op de aanleg van de Groene Loper, parklaan en de inrichting van het openbaar gebied tussen Geusselt en Europaplein; - In 2018 wordt gestart met de realisatie van de gebiedsontwikkeling(en) in het gebied tussen Geusselt en Europaplein; - Tevens vindt in 2018 de oplevering van het Koningsplein-Oranjeplein plaats.	
--	--

Geusselpark en Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
6 Geusselpark	
In het Masterplan Geusselpark+, dat het resultaat was van de herijking van het oorspronkelijke plan uit 2006, wordt inkleuring gegeven aan de ambities en opgaven die de gemeenteraad al bij de start van dat decennium voor het Geusseltgebied bepaalde: het transformeren van een gemengde bedrijfs- en kantorenlocatie naar een multifunctionele, stedelijke omgeving met wonen, sport en recreatie als belangrijke thema's.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> In 2018 zijn we voorbereidend bezig met: - De planontwikkeling woonschegge 2 (en mogelijk 1), inclusief ontwerp openbare infrastructuur zal worden opgepakt, indien en zodra initiatieven door Bouwinvest daartoe worden genomen. Wij zijn nog in afwachting daarvan; - Begeleiding particulier initiatief Apple Health Park (onder voorbehoud van het sluiten van een initiatiefovereenkomst en financiële haalbaarheid van het plan); het initiatief ligt bij de private partij, wij zijn in afwachting van diens berichten; - Vorbereiding ontwerp voor inpassing Groene Loper in parkeerplaatsen Stadionplein en in park in samenwerking met Avenue2; - Onderzoek herinrichting Stadionplein ter optimalisatie parkeercapaciteit.	
<u>Uitvoering</u> In 2018 zijn we uitvoerend bezig met: Afronding onderdelen openbare infrastructuur/park (waaronder definitieve inrichting/doortrekking vijfverpartijen en overkluizing laatste 'open' deel Fontijn en Tapgraaf temidden van Sportpark Geusselt.	
Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
Zie programma 14, onderdeel Groen, Natuur en Landschap.	

7 Beatrixhaven	
De revitalisering van het industrieterrein Beatrixhaven betreft een drietal ingrepen, namelijk het vernieuwen/herstellen van de kademuuren, het creëren van 5,5 ha bedrijventerrein voor zware industrie en het realiseren van de derde poot (spoor tot in de bedrijfshal, naast weg en water) van het Trimodaal overslagcentrum.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoering</u> - In 2018 wordt de verkoop van de voormalige bedrijventerreinen van ACI, MTB en Sligro via een makelaar verder voortgezet; - Het Trimodaal overslagcentrum is volledig in bedrijf in 2018. De verbetering van de fietsveiligheid aan de voorzijde langs de Ankerkade zal in 2018 worden opgepakt; - Naar aanleiding van eerder gevoerde gesprekken met de stakeholders (ProRail en bedrijven) over oplossingen voor de doortrekking van de A2/A79-aansluiting tot de Galjoenweg (Kraakweg). wordt een alternatief verkeersplan ontwikkeld dat naar verwachting in 2018 afgerond zal worden.	

Overige projecten

8 Tapijnkazerne

In 2017 is het definitieve parkontwerp en gebouwonwerp gepresenteerd aan de stad en is gestart met de uitvoering van de eerste fase van de herinrichting van het park.

Beoogde prestaties 2018

Realisatie 2018

Planvorming, studies en uitwerkingen

- In 2018 zal door de Universiteit Maastricht in overleg met de gemeente nadere invulling worden gegeven aan de functies die in de gebouwen op Tapijn zullen landen. Ook het toekomstige horecaconcept en de (activiteiten)programmering op Tapijn wordt in overleg met diverse stakeholders verder vormgegeven.

Uitvoering

- In 2018 wordt de eerste fase van de parkaanleg afgerond. Afstemming met de eerste fase restauratie en nieuwbouw die door de Universiteit Maastricht in 2018 wordt uitgevoerd, is hierbij essentieel.

9 Ambyerveld

De uitbreidingslocatie Ambyerveld, aan uiterste noordoostzijde van de stad, wordt ontwikkeld door de gemeente in samenwerking met Bouwfonds Ontwikkeling. Het gebied biedt ruimte aan 35 vrije sector kavels, 22 consumentgerichte vrije sector woningen (ontwikkeling door Bouwfonds) en twee wooncomplexen, allen in het topsegment.

Beoogde prestaties 2018

Realisatie 2018

Uitvoering

In 2018 zijn we uitvoerend bezig met de vervolgitgifte 1e fase vrije sector kavels voor 10 woningen, via een externe makelaar. De uitgifte van de laatste 9 kavels van deze fase staat gepland voor de jaren 2019 t/m 2021. De uitgifte van fase 2, 9 vrije sector kavels en 2 superkavels, staat gepland voor de jaren 2021 t/m 2023.

10 Herstructurering: projecten Wonen en Wijken

Een aantal ontwikkelingen gaf aanleiding tot een andere organisatie van het werken aan Maastrichtse wijken. In plaats van de "oude" wijkaanpak, is de nieuwe samenwerking onder de vlag van Wonen en Wijken georganiseerd rond vijf actuele thema's (Wonen en zorg, Doe-democratie, Betaalbaarheid en duurzaamheid, Woonruimteverdeling, Woonmilieus) in nauwe samenwerking met de corporaties. De status van "brandpunt" van het oude programma Wijkenaanpak is daarmee komen te vervallen. De verdere herstructurering in Maastricht levert een belangrijke bijdrage aan de verbetering van groene en stedelijke woonmilieus. De hiermee samenhangende projecten worden daarom toegelicht onder "overige projecten". De herijking van de herstructurering is eind 2016 vastgesteld, vervolgens worden de onderdelen vanaf 2017 verder ten uitvoer gebracht.

Beoogde prestaties 2018

Realisatie 2018

• Wittevrouweveld: ○ Realisatie en oplevering (Scharnerweg en herinrichting Koningsplein en Oranjepleinpark) in afstemming op plan Groene Loper van Avenue2. ○ Inbreng van middelen door de Stichting Stadspark Maastricht Oost t.b.v. de realisatie van diverse “plus”voorzieningen in samenwerking met de gemeente Maastricht; ○ Realisatie en oplevering revitalisering Frankenstraat Wittevrouweveld aansluitend op vernieuwing AH i.s.m. initiatiefgroep Kleurrijk Vrouweveld; ○ Afronding planvorming IKC Groene Loper i.s.m. KomLeren en andere partners zal 2018/2019 plaats vinden. Tijdelijk gebruik vml. Theresiaschool door Werkhuis en Caracola wordt voortgezet in 2018, in afwachting van de planvorming van het IKC in afstemming met andere transitie in het sociale domein; ○ Afronding planontwikkeling Tillystraat/Stadhoudersstraat heeft in 2017 plaats gevonden. Servatius start met de uitvoering in 2018 en de aanbesteding van de openbare ruimte wordt door de gemeente in gang gezet. ○ Verder is Maasvallei bezig met planontwikkeling Bauduinstraat	
• Limmel Nazareth: ○ Het Hoothoesprogramma fase twee (winkels, appartementen en woningen) is in 2018 in volle uitvoering en de ontwikkelende partij heeft de ambitie het totale programma in 2019 af te ronden; ○ Gebiedsontwikkeling Kanjelzone. Herontwikkeling Hoeve Rome. Met een ondernemer uit Limmel en de organisatie The Masters wordt in 2018 een geïntegreerd exploitatieplan opgesteld. Het gebouw wordt geschikt gemaakt voor de exploitatie. De kinderboerderij wordt als organisatie zodanig versterkt dat een toekomstbestendig functioneren gewaarborgd is; ○ Start nieuwbouw studentenhuysvesting Hotelschool (door Zuyd Hogeschool). Het waterschap levert de nieuwe waterbuffer op in 2018 en de Hogeschool Zuyd start met de bouw van een nieuwe campus; ○ Start herstructurering Askalonstraat Limmel i.s.m. Servatius (renovatie en sloop/ nieuwbouw). De vervangende nieuwbouw start in 2018 (het renovatiegedeelte is inmiddels in 2017 afgerond) alsook de vernieuwing van de openbare ruimte. ○ Verdere vernieuwing Nazareth i.s.m. Woonpunt renovatie, sloop/ nieuwbouw, openbare ruimte; ○ Afronding herinrichting Rijdam-terrein tot openbare ruimte, in nauwe samenwerking met de buurt. Werkzaamheden worden in 2018 opgeleverd. Vertraging is toe te rekenen aan gecompliceerde saneringsverplichting.	
• Wyckerpoort: ○ Planontwikkeling zuidwand Old Hickoryplein. De realisatie van het door Servatius voor de zuidwand ingediende en positief beoordeelde plan wordt in 2018 afgerond. In 2018 beleeft de planontwikkeling Kolonel Millerstraat een tweede start. Woonpunt, Servatius, Avenue 2 en gemeente overleggen opnieuw over een integrale planontwikkeling.	
• Heer-Scharn: ○ Start vernieuwing Heer i.s.m. Maasvallei: start uitvoering nieuwbouw Dampstraat, afronding maaiveldinrichting Petrus Bandenplein, ○ Tot slot wordt er gewerkt aan een herinrichtingsplan met de omwonenden van de voetbalvelden aan de Akersteenweg.	
• Malberg: ○ Verdere nieuwbouw Zouwdalrand Malberg door AM Wonen; ○ Afronding gefaseerde aanleg grondwal steenfabriek Wienerberger; ○ Gebiedsontwikkeling Albertknoop i.s.m. Belgische overheden en bedrijven.	
• Caberg-Malpertuis: ○ Opleveren openbare ruimte nieuwbouw Koraalstraat e.o.; ○ Komen tot overeenkomst en DO herontwikkeling Widelanken; ○ Diverse renovatieprojecten (groot onderhoud huurwoningen) in uitvoering.	

• Mariaberg: ◦ Uitvoering vernieuwing Trichterveld door Maasvallei loopt door met toepassing van het afgesproken maatwerk voor bewoners; ◦ De aanpak Blauwdorp en realisatie Blauwe Loper is gestart: uitvoering van fase 1, zijnde renovaties door Servatius, en voorbereidingen van fase 2 (uithuizing/sloop woningen Servatius, aanleg verbinding Blauwe Loper).	
• Brusselse Poort: ◦ Die nieuwe eigenaar HB Capital is zich aan het oriënteren over de toekomst van het winkelcentrum. Om die reden kan dan ook op dit moment geen inzicht worden verkregen in planvorming e.d.	
• Zonneweide Lanakerveld: ◦ Samen met de buurt wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn inzake visievorming, ruimtelijke inpassing en participatie. Afhankelijk van de uitkomsten, wordt een proces opgestart van uitvraag in de markt voor realisatie van de zonneweide en wordt het bestemmingsplantraject gestart.	
• De Heeg Roserije: ◦ Er wordt onderzoek uitgevoerd naar kansen voor en verbeteringen van ontmoetingsplekken met betrokkenen als de eigenaar, Woonpunt, en buurtbewoners	

11 Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci-gebied

De opgaven die vervat zijn in het ook door de gemeente ondertekende Plan van Transformatie voor het Enci-gebied worden geregistreerd door een stichting, Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci-gebied (SOME), die opgericht is door de Provincie Limburg, het bedrijf Enci, Natuurmonumenten, de Stichting Sint Pieter Adembenemend (de omwonenden) en de gemeente Maastricht. De gemeente is momenteel bestuurlijk vertegenwoordigd in de stichting door een extern persoon.

Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> In het najaar van 2017 zal SOME naar verwachting het ontwerp bestemmingsplan aanbieden aan het college met het verzoek de formele procedure te starten. Voorzien wordt dat het plan in 2018 wordt vastgesteld. In 2018 zal, op basis van een meerjarenprogramma, een besluit genomen worden over de financiering van de stichting en de randvoorwaarden om tot ontwikkeling en exploitatie van de overgangszone en groeve te komen. De openstelling van de groeve inclusief het zwemwater heeft ertoe geleid dat heroverwogen wordt of deze voorziening wel handhaafbaar is tegen de achtergrond van extensieve recreatie. Tot slot wordt er een definitief besluit genomen over de toekomst van de hele oveninstallatie, incl. de schoorsteen.	

Verbonden partij Stichting administratiekantoor Dataland

Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
DataLand verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Daarmee ontzorgt DataLand de gemeente.	
DataLand ondersteunt de gemeentelijke informatiehuishouding op het gebied van de gemeentelijke geo-, WOZ- en vastgoedinformatie door: - actieve kwaliteitsbewaking; - vertegenwoordiging van het gemeentelijk belang; - organisatie en coördinatie van het Gemeentelijk Geoberaad (i.s.m. VNG); een landelijk ambtelijk en bestuurlijk podium voor gemeentelijke standpunten op het terrein van de ruimtelijke informatie.	

► *Bouwtoezicht*

Door middel van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de bouwregelgeving wordt een hoogwaardige en veilige (bebouwde) leefomgeving gewaarborgd. Gezien het historisch karakter van de stad Maastricht worden hierbij hoge eisen gesteld aan welstandstechnische- en hoog monumentale waarden.

Uitvoeren bouwtoezicht	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Handhaven fysieke ruimte</u> Dit gaan we in 2018 o.a. doen door: • reageren op meldingen illegaal bouwen en strijd met bestemmingsplan (WRO) • reageren op meldingen van milieuovertredingen • toezicht op brandveiligheid door controles van verblijfsgebouwen evenals panden met kamerverhuur voor studenten (project Veilige kamers); • reguliere controles milieu bij industrie • extra aandacht voor welstandscontrole op monumenten van de binnenstad.	
<u>Verstrekken omgevingsvergunningen Wabo</u> Dit is een wettelijke taak en een continu proces, waarbij de nadruk ligt op de bouwvergunningen. De milieuvergunningen en het milieutoezicht worden door de RUD Zuid Limburg uitgevoerd. In 2018 zetten we bij de bouw in op: • intensief bouwtoezicht op vooral constructieve- en brandveiligheid alsmede respectering van monumentale waarden van panden in de Binnenstad; • afhandeling van ± 1.200 omgevingsvergunningen, waarvan een deel betrekking heeft op de legalisaties van studentenkamers (project Veilige kamers); • begeleiden van aanvragen duurzaam bouwen met gerichte informatie.	
<u>Verordening kwaliteitseisen VTH</u> Als uitwerking van deze door de gemeenteraad in 2016 vastgestelde verordening, wordt op regionale schaal van Zuid Limburg een gezamenlijk plan ontwikkeld, waarin kwaliteitseisen worden opgenomen voor de taken vergunnen, toezicht en handhaven. <u>Nieuwe wetgeving</u> Volgens de laatste berichtgevingen is de ingangsdatum van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen uitgesteld tot 1 januari 2019. Met deze wet verschuift de verantwoordelijkheid voor kwaliteitsborging bij bouwwerken van gemeenten naar private keuringsinstanties. De ontwikkelingen worden op de voet gevolgd en waar nodig worden voorbereidingen getroffen voor de uitvoeringsorganisatie Vergunnen en Toezicht.	
<u>RUD Zuid Limburg</u> De RUD Zuid-Limburg adviseert over, dan wel verleent, voor 18 gemeenten en de provincie, in mandaat omgevings- (milieu-, bouw-, sloop-, enzovoort.) vergunningen, houdt daar toezicht op en treedt zo nodig handhavend op. Voor Maastricht worden enkel de basistaken en enkele specialistische taken milieu verricht, vastgelegd in het jaarlijks uitvoeringsprogramma.	
<u>Toezicht op De Karosseer</u> De in 2012 ingezette koers van gemeentebrede en gecoördineerde controle en handhaving van de bedrijven van De Karosseer wordt voortgezet. Dit geldt ook voor de overige woonwagenlocaties en de locaties met woonboten.	

► *Monumenten, archeologie en cultuurhistorie (cultureel erfgoed)*

Wij zetten ons in voor de instandhouding van het cultureel erfgoed van de stad. Wij vinden dit erfgoed van belang voor de identiteit, de ruimtelijke kwaliteit en de eigenheid van de stad en tevens een belangrijke economische factor. Wij beschermen ons cultureel erfgoed (zowel objecten als structuren) via onze bestemmingsplannen. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zetten wij instandhouding van cultureel erfgoed als belangrijke randvoorwaarde in.

Instandhouden cultureel erfgoed en archeologie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
Om aan bovenstaande doelstelling te voldoen zetten we in 2018 ondermeer in op: • Uitvoeren actieplan stimulering bewustzijn monumenteigenaren. Aandachtspunten in 2018 zijn: * Toegankelijk maken restauratierichtlijnen * Verbeteren website * Opzetten informatie-apps * Organiseren restauratiemarkt • Uitvoeren actieplan "Erfgoed Bewust, Bewaard, Bemind". Aandachtspunten in 2018 zijn: * Bouwhistorische ondersteuning * Professionalisering Open Monumentendag. * Ontwikkelen menukaart voor restauratie * Toepassen informatie-app * Opstellen verbeterboek voor complexen op te stellen • De provincie Limburg heeft voor het restaureren van monumenten een subsidieregeling op basis van cofinanciering. De gemeente coördineert subsidie-aanvragen van eigenaren van rijksmonumenten. • Uitvoeren jaarschijf 2018 onderhoud vestingwerken en walmuren (zie P13), hierbij volgen we het opgestelde programma uit 2016. • Uitvoeren aanstralingbeleid op prominente monumentale panden in samenwerking met eigenaren (zoals b.v. het Bonnefantenmuseum) en op civiele kunstwerken (zoals b.v. de Servaasbrug). • Uitvoeren van wettelijke taken op gebied van archeologie en monumenten, dat betekent het toetsen van de omgevingsvergunningen en restauratiewerken. • Daarnaast het uitvoeren van de Bevoegd Gezag rol voor archeologie binnen de gemeentegrenzen van Maastricht. Hiertoe behoort het begeleiden van het archeologische onderzoek bij o.a. de herinrichting van Tapijn en de gebiedsontwikkeling Belvédère • Tezamen met 8 andere gemeentes in Zuid-Limburg en de Provincie geven we vorm aan het programma Via Belgica. Onder andere het verder uitwerken van de archeologische app. • In het kader van het Interreg V EMR programma Terra Mosana gaan we samen met Euregionale partners de geschiedenis van de Euregio Maas-Rijn vertellen door middel van innovatieve technieken. • Verder zullen we samen met de provincie en de regio de digitalisering voor cultureel erfgoed gaan uitwerken om dit beter publiek toegankelijk te maken.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	9.834.164	4.231.954	4.189.827	5.967.370	6.561.980
Apparaatskosten	6.928.007	7.121.991	7.121.991	7.121.991	7.121.991
Verstrekte subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	2.321.887	1.143.696	1.143.696	1.143.696	1.143.696
Overige lasten	13.979.181	11.938.753	8.984.753	11.880.753	7.330.494
Subtotaal Lasten	33.063.239	24.436.395	21.440.268	26.113.811	22.158.162
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	26.930.845	19.136.827	14.067.871	17.062.975	14.523.641
Subtotaal Baten	26.930.845	19.136.827	14.067.871	17.062.975	14.523.641
Totaal saldo baten en lasten	-6.132.393	-5.299.568	-7.372.397	-9.050.836	-7.634.521
Storting in reserves	1.797.886	1.724.386	1.549.386	1.308.906	1.018.341
Onttrekking aan reserves	477.500	243.000	1.953.000	1.953.000	31.741
Geraamd resultaat	-7.452.779	-6.780.954	-6.968.783	-8.406.742	-8.621.121

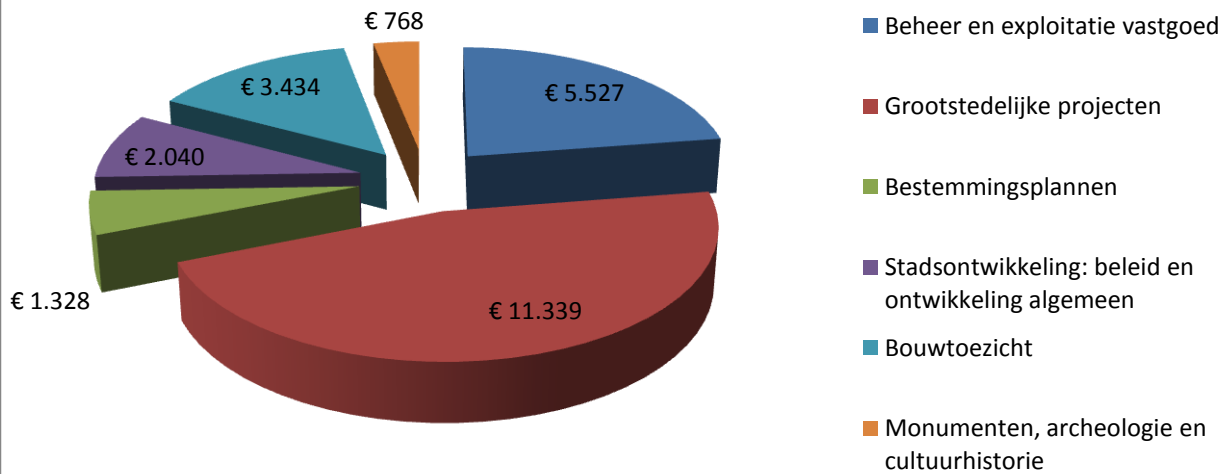
Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 10 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021
Achtervang Noorderbrug	MJIP	40		2.300	2.300		
Achtervang Belvedere	MJIP	40				2.300	2.300
Brightlands MHC	MJIP	40		1.750	75	675	
Tapijn	MJIP	40		1.000	1.000		
MECC	Rendabel	20		5.000	6.871	5.000	
Noorderbrug	Rendabel	40			31.400		

Intensivering N / Bezuiniging V programma 10 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Omgevingswet	400 N	-pm	-pm	-pm
> dekking I&A budget	200 V			
<i>Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157</i>				

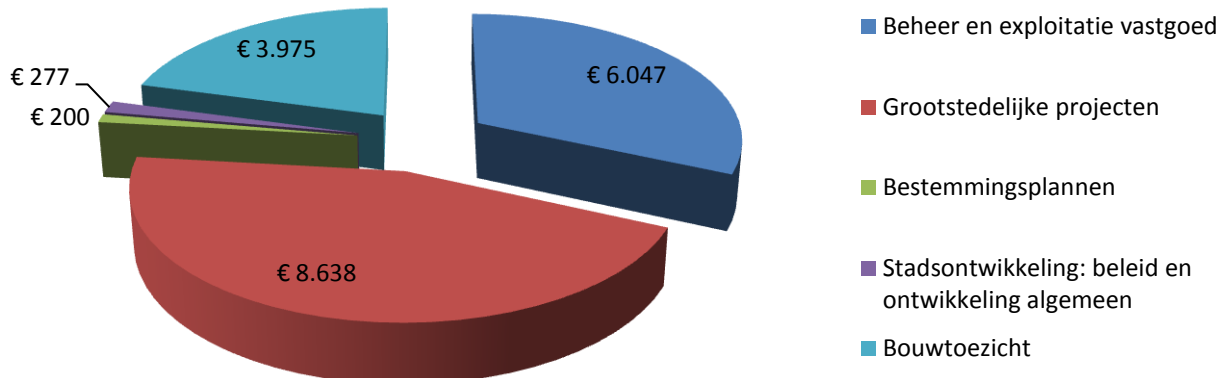
Programma 10: lasten

bedragen x 1.000

Programma 10: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

In Maastricht en de omliggende regionale woningmarkt zorgen voor voldoende woningen van voldoende kwaliteit, rechtvaardig verdeeld voor wat betreft de sociale huursector en aansluitend bij de wensen van zowel de huidige bewoners als nieuwe (potentiële) bewoners.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014-2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Structuurvisie (vastgesteld 29/5/2012)
- Lokale woonagenda (vastgesteld 18/9/2012)
- Woonprogrammering Maastricht 2016-2020 (vastgesteld 27/9/2016)
- Regionale structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (vastgesteld 27/9/2016)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Woningzoekende vindt snel een woning, omdat aanbod beter aansluit op de vraag.
- Door een beheerste uitbreiding van de woningvoorraad wordt overaanbod (en daarmee prijsdaling, slechte verhuurbaarheid en leegstand) voorkomen.
- Bewoners zijn tevreden over hun buurt en directe woonomgeving. Potentiële nieuwe bewoners hebben voldoende keuze bij het zoeken van een woning in Maastricht.

► BBV beleidsindicatoren

indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ²
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1000 woningen ³	2013	1,3	7,8	1a
	2014	1,6	6,7	

1) Meest recente peiljaar is weergegeven.

2) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016 (voor peiljr 2013) en versie 6-9-2017 (voor peiljr 2014)' waarbij geldt: (1a) ABF - Systeem woningvoorraad.

3) Deze vanuit het BBV verplicht gestelde indicator heeft voor Maastricht beperkte waarde. Omdat onze bevolking weinig tot niet groeit is er sprake van weinig nieuwbouw.

► *Maastrichtse beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Bron ²
Oordeel Maastrichtenaar over zijn woonomgeving (1=zeer slecht; 10=zeer goed)	2014	7,3	1
	2016	7,3	
	Ambitie 2018	≥ 7,3	
Ontwikkeling woningvoorraad. Aantal eenheden per jaar	2015	184	2
	2016	537	
	Ambitie 2018	160	
% woningzoekenden < 30jaar dat met succes een corporatiewoning heeft gevonden	2015	15,5	3
	2016	13,0	
	Ambitie 2018	X ³	
% woningzoekenden 30-55 jaar dat met succes een corporatiewoning heeft gevonden	2015	16,1	3
	2016	13,4	
	Ambitie 2018	X ³	
% woningzoekenden > 55 jaar dat met succes een corporatiewoning heeft gevonden	2015	26,3	3
	2016	21,2	
	Ambitie 2018	X ³	
% woningzoekenden (gemiddeld over alle leeftijden) dat met succes een corporatiewoning heeft gevonden	2015	17,5	3
	2016	14,6	
	Ambitie 2018	X ³	
1) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.			
2) Bron: (1) Stadspeiling; (2) Woonprogrammering Maastricht 2016-2020; (3) Jaarrapportage Woningbureau Maastricht			
3) Ambitie: gelijke slaagkans voor alle leeftijdsgroepen (=gemiddelde over alle leeftijden). Deze slaagkans is een dynamisch getal, dat van jaar op jaar kan variëren, al naar gelang verhouding vraag en aanbod. Daarom is ervan afgezien om hier een getalsmatige ambitie te formuleren.			

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Verbonden partijen*

De verbonden partij “Wonen boven winkels Maastricht NV” is sinds medio 2016 een beheersorganisatie. De NV heeft op het gebied van woningontwikkeling geen betekenis meer. Daarom is deze niet in programma 11 opgenomen maar wél terug te vinden bij de paragraaf verbonden partijen.

► *Wonen*

Wonen is van oudsher een overheidstaak. De gemeente heeft daarbij primair de rol van regisseur. De uitvoering van het woonbeleid ligt immers hoofdzakelijk bij andere partijen. Het feit dat daarbij een toenemend beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de individuele burger wordt gedaan, maakt deze regiefunctie van de gemeente des te belangrijker.

De beoogde maatschappelijke effecten proberen we te bereiken door zowel op lokale als op regionale schaal de regiefunctie in te vullen, vertaald in de trits strategische visievorming, tactische doorvertaling en operationalisatie.

Visieontwikkeling	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
Eind 2017/begin 2018 zal een nieuwe woonvisie worden vastgesteld. Deze is/wordt in een interactief proces met stedelijke partners en in samenspraak met de raadswerkgroep wonen opgesteld. Het proces is mede afgestemd op het proces van de te ontwikkelen Omgevingsvisie.	

Borgen tactische doorvertaling visie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
A Lokaal <u>1) Stedelijke meerjarenovereenkomst en jaarlijkse prestatieafspraken</u> Sinds 2015 worden op basis van de stedelijke meerjarenovereenkomst Wonen en Wijken themagewijs prestatieafspraken met de corporaties gemaakt. Deze afspraken voldoen aan de vereisten van de Woningwet. In 2018: ○ worden samen met de stedelijke partners de eind 2017 af te sluiten afspraken voor 2018 uitgevoerd; ○ worden in het voorjaar samen met de corporaties de afspraken voor het jaar 2017 (gemaakt in 2016) geëvalueerd; ○ worden vanaf het voorjaar, op basis van de nieuwe woonvisie, de afspraken voor 2019 voorbereid. <u>2) Doorvertaling lokale woonvisie</u> De uitvoering van de nieuwe lokale woonvisie vindt primair plaats via de prestatieafspraken met de corporaties. Deze visie is voor de corporaties de basis voor hun voorstellen ("bod") voor de invulling van de prestatieafspraken voor 2019. In 2017 hadden onderstaande thema's prioriteit bij de uitvoering. Deze zijn voor de begroting 2018 geactualiseerd. Zowel de thema's zelf als de uitwerking daarvan kunnen wijzigen als de nieuwe woonvisie daar aanleiding toe geeft. • Zorg en seniorenhuisvesting Het langer thuis wonen wordt gestimuleerd door middel van een voorlichtingscampagne (hoe maak je een woning levensloopbestendig(-er)). Verder wordt de positie van personen met een WMO-verhuisindicatie op de sociale huurwoningmarkt verbeterd door de verhuisindicatie beter te laten aansluiten op het woningaanbod in de diverse huursegmenten. Er wordt een plan van aanpak gereed gemaakt waarbij duidelijk is welke ketenpartner op het gebied van wonen, welzijn en zorg wanneer en met welke middelen een bijdrage gaat leveren aan voldoende zorggeschikt woningaanbod in Maastricht.	

Huisvesting vergunninghouders Het Rijk stelt op basis van inwonertal van gemeenten en de prognose van instroom van vluchtelingen de huisvestingstaakstelling vast. Programmatische sturing in Maastricht vindt plaats via 'Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen in Maastricht'. Over de huisvesting van vergunninghouders maakt de gemeente jaarlijks afspraken met corporaties via de bestuursopdracht woonruimteverdeling. De wettelijke taakstelling zal binnen de mogelijkheden van gemeenten, corporaties en andere ketenpartners worden uitgevoerd. Daarbij wordt aangesloten bij de provinciale afspraken vanuit het zogenaamde Limburgse Maatwerk. Dit betekent naast reguliere huisvesting (in corporatiewoningen) het zoveel mogelijk benutten van bestaande woningen en ander vastgoed. Uitgangspunt blijft een rechtvaardige en evenwichtige woonruimteverdeling voor alle huisvestingsdoelgroepen en daar waar noodzakelijk het creëren van tijdelijke woonvormen binnen de provinciale beleidskaders. Studentenhuisvesting De vraag naar en het aanbod van (zelfstandige en onzelfstandige) studentenhuisvesting wordt gemonitord. Daarnaast ondersteunen wij de verdere uitrol van het keurmerk Prettig Wonen. In 2017 is de pilot Student en Leefbaarheid afgerond. De uitkomsten hiervan zullen - binnen het kader van het Actieprogramma Student en Stad- worden verwerkt in de verdere verbetering van de integrale inzet gericht op leefbaarheid in relatie tot studentenhuisvesting/kamergewijze verhuur. Eind 2018 wordt conform afspraak met de raad gestart met een evaluatie van het beleid voor het splitsen en omzetten van woningen. Aanpak particuliere woningvoorraad Er wordt overleg gevoerd met de regio Zuid-Limburg en het ministerie van BZK over de vraag of Zuid-Limburg een proeftuin kan worden voor een bredere, meer grootschalige aanpak van de particuliere woningvoorraad, met name op het gebied van knellende regelgeving. Mede afhankelijk hiervan wordt in Maastricht een pilot opgezet voor de aanpak van enkele woningen in de meest urgente buurt(en) met relatief veel particulier bezit. Tijdelijk wonen In 2017 is een pilot opgezet voor de realisatie van maximaal 20 tijdelijke huurwoningen in het betaalbare segment voor diverse doelgroepen (bijvoorbeeld starters, jongeren en vergunninghouders). Deze zullen naar verwachting in 2018 zijn opgeleverd. Op basis van een evaluatie zal uiterlijk in 2019 besluitvorming plaatsvinden over een eventueel vervolg van de pilot.	
<u>3) Uitvoeren beleid woningsplitsing en kamerverhuur</u> In 2018 wordt conform de bestaande kaders geadviseerd over plannen voor splitsen en omzetten van woningen. Deze kaders bestaan uit het in juli 2016 vastgestelde beleid, aangevuld met de collegebesluiten van maart en april 2017 over de uitkomsten van de nulmeting kamergewijze verhuur en het op experimentele basis invoeren van het afstandscriterium bij kamergewijze verhuur. De evaluatie van het afstandscriterium wordt eind 2018 gestart, als onderdeel van de evaluatie van het totale beleid voor splitsen en omzetten. Het ontwerp facetbestemmingsplan woningsplitsing en woningomzetting wordt in het eerste kwartaal 2018 ter inzage gelegd. Dit is de juridisch-planologische doorvertaling van het beleid. Na vaststelling door de raad beschikt de stad over een stadsbreed en voor alle buurten gelijkloidend planologisch regime.	

B Regionaal	
<u>1 Doorvertaling structuurvisie wonen Zuid-Limburg</u> De structuurvisie wonen Zuid-Limburg wordt doorvertaald in een (sub-)regionale woonprogrammering.	

Borgen operationele vertaling visie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
A Lokaal	
<u>1. Afspraken maken over uitvoering lokaal woonbeleid en daaraan gerelateerde onderwerpen</u> Gezamenlijk uitvoering geven aan de prestatieafspraken 2018 en voorbereiden en vaststellen van prestatieafspraken 2019. Gemeente, corporaties en huurdersbelangenverenigingen voeren hierover periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg. Met de andere woningmarktpartijen maken we afspraken op planniveau.	
<u>2. Vraaggericht bouwen stimuleren</u> Er wordt ruimte geboden aan initiatieven voor (collectief) particulier opdrachtgeverschap (CPO) op de volgende locaties: de gebiedsontwikkeling A2 en Belvédère, de herstructurering i.o.m. de betrokken marktpartijen en de kavels bij Ambyerveld. Initiatieven worden actief gefaciliteerd en ondersteund. In 2018 wordt verdere uitvoering gegeven aan het in november 2016 door de raad vastgestelde actieplan Vraaggericht Bouwen. Dit betekent meer communicatie over het thema vraaggericht bouwen en subsidies voor procesbegeleidingskosten van CPO-projecten (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) en kluswoningen.	
<u>3. Woonruimteverdeling</u> De gemeente is ambtelijk vertegenwoordigd in het beleidsteam woonruimteverdeling. De uitvoering van de in 2016, in het kader van de prestatieafspraken herijkte afspraken over de woonruimteverdeling, zal worden gevolgd. Verder wordt de integratie van het Woningbureau en Thuis in Limburg gevolgd, met bijzondere aandacht voor het niveau van (off- en online) dienstverlening voor de Maastrichtse woningzoekende en de (blijvende) implementatie van de woonruimteverdelingsafspraken. De resultaten van de woonruimteverdeling worden getoetst aan de in het beleidsteam vastgestelde "verdeelbegroting" en de in gemeentelijke begroting opgenomen beleidsindicator "'slagkansen'".	
B Regionaal	
<u>1. Regionale programmering</u> Alle woningbouwplannen voor de subregio Maastricht-Heuvelland worden regionaal getoetst aan de SVWZL (StructuurVisie Wonen Zuid-Limburg) om te bepalen of zij doorgang kunnen vinden en dus op de regionale programmeringslijst kunnen worden geplaatst.	
<u>2. Structureel grensoverschrijdend vooroverleg</u> Het structurele overleg tussen Maastricht en Riemst en Lanaken wordt beëindigd. In de plaats daarvan wordt door de provincies Belgisch en Nederlands Limburg, in overleg met alle grensgemeenten, een grensoverschrijdende Woonmonitor ontwikkeld. Doel is in eerste instantie het vergelijkbaar maken van gegevens en het ontwikkelen van een gezamenlijke monitor, die wellicht in de toekomst aanleiding kan zijn tot gezamenlijke afspraken.	

Overig	
Monitoring • <u>Stedelijke programmering woningbouw.</u> Via de provinciale woonmonitor wordt de voortgang in de woningbouw en de ontwikkeling van de plancapaciteit gevolgd. Indien nodig, stellen wij aparte aanvullende rapportages op. • <u>Meerjarenovereenkomst en prestatieafspraken met corporaties.</u> Elk jaar worden de afspraken over het voorgaande jaar gezamenlijk geëvalueerd en met de raad gedeeld. • <u>Provinciale Woonmonitor</u> Voor deze monitor leveren wij jaarlijks de benodigde gegevens aan. Met de provincie blijven wij in overleg over verdere verbetering van deze monitor. De provinciale monitor geeft een gedetailleerd beeld over de ontwikkelingen op de woningmarkt, met name provinciaal en regionaal en op onderdelen ook lokaal.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	2.600.985	2.114.908	878.313	865.704	793.578
Apparaatskosten	489.193	502.890	502.890	502.890	502.890
Verstrekte subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	4.304.225	3.398.098	2.336.851	1.122.225	140.461
Subtotaal Lasten	7.394.403	6.015.897	3.718.055	2.490.820	1.436.930
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	40.292	41.420	41.420	41.420	41.420
Subtotaal Baten	40.292	41.420	41.420	41.420	41.420
Totaal saldo baten en lasten	-7.354.111	-5.974.476	-3.676.634	-2.449.399	-1.395.509
Storting in reserves	144.366	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	3.362.558	2.454.881	1.393.634	179.008	42.006
Geraamd resultaat	-4.135.919	-3.519.595	-2.283.000	-2.270.391	-1.353.503

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 11 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021
Gem. aandeel stedelijke Ontwikkeling	MJIP	20/40		640	640	640	640
<i>Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157</i>							

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het zorgen voor een robuuste en duurzame bereikbaarheid.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Structuurvisie 2030 (vastgesteld op 29 mei 2012)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Verbeteren bereikbaarheid
- Verbeteren verkeersveiligheid
- Verhogen fietsgebruik
- Verhogen OV-gebruik
- Optimalisatie van vraag en aanbod parkeren
- Verduurzamen van mobiliteit

► BBV beleidsindicatoren

indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ²
aantal ziekenhuisopnamen na verkeers- ongeval met een motorvoertuig als aandeel van totaal aantal ongevallen die leiden tot een ziekenhuisopname (%)	2014	5	7	1a
	2015	7	8	
aantal ziekenhuisopnamen na verkeersongeval met een fietser als aandeel van totaal aantal ongevallen die leiden tot een ziekenhuisopname (%)	2014	8	10	1a
	2015	7	10	
1) Meest recente peiljaar is weergegeven. 2) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016 (voor peiljr 2014) en versie 6-9-2017 (voor peiljr 2015)' waarbij geldt: (1a) VeiligheidNL.				

► *Maastrichtse beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Bron ²
Aantal fietsers dat Maasbruggen passeert	2014	25.000	2
	2016	25.000	
	Ambitie 2018	27.000	
aantal betaalde parkeerplaatsen in het centrum	2014	7300	3
	2016	7210	
	Ambitie 2018	7300	
aantal betaalde parkeerplaatsen op P+W locaties	2014	525	3
	2016	1248	
	Ambitie 2018	525	
aantal betaalde parkeerplaatsen op P+R locaties	2014	400	3
	2016	360	
	Ambitie 2018	650	

1) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.

2) Bron: (1) Adviesbureau VIA ; (2) Gemeente Maastricht (visuele telling); (3) Q-Park en gemeente Maastricht

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Verbonden partijen*

In dit programma wordt niet nader ingegaan op de beleidsprestaties van een bepaalde verbonden partij, omdat er geen verbonden partij is die specifiek beleidsinspanningen verricht voor het bereiken van de doelstelling van programma 12.

► *Robuuste verkeersinfrastructuur*

Om onze ambitie voor een duurzaam bereikbare stad te realiseren moet de verkeersinfrastructuur voor zowel auto, fiets en openbaar vervoer toekomstbestendig zijn. Binnen de stad, maar zeer zeker ook in de relatie met de (eu)regio.

Verbeteren grensoverschrijdende verbindingen	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Realisatie van de Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht</u> • Bestemmingsplan in ontwerp gereed • Vaststellen definitief verkeersontwerp • Principebesluit rondom demarcatiepunt hoofdspoor-lokaal spoor • Definitieve vormgeving infra + aanvullende voorzieningen • Voorbereiding uitvoering, verkeersmaatregelen	

<u>Verbeteren treinverbindingen in (Eu)regio</u> - De Railagenda van Provincie Limburg omvat ambities voor het verbeteren van de railverbindingen in de (Eu)regio. De gemeente ondersteunt het belang van deze verbindingen en ondersteunt de provincie bij het realiseren van de ambities ten aanzien van de drielandentrein (Aken – Heerlen – Maastricht – Luik) en uitbreiding station Maastricht Noord met extra perrons. - De drielandentrein zal in stappen in gebruik genomen worden in de periode 2020 en 2022. De realisatie van de extra perrons is, mede afhankelijk van een besluit over de noodzakelijke rijksbijdrage, voorzien in 2020. - Daarnaast wordt samengewerkt aan de sneltramverbinding naar Hasselt (zie: Realisatie van de Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht).	
--	--

Aanpak knelpunten	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Goede bereikbaarheid tijdens majeure werkzaamheden:</u> De afgelopen jaren heeft Maastricht Bereikbaar de hinder in Maastricht beperkt. Dit programma is financieel gedekt tot eind 2017 (zie ook kopje Beter Benutten). In 2018 zal ook sprake zijn van majeure werkzaamheden (zie onderwerp realisatie Noorderbrug). Er is nog geen financiële dekking voor de continuering van de hinderaanpak in 2018. Het huidige hinderpakket kost ca. €2,7 mln en heeft dekking in het lopende programma (50/50 Rijk/Regio cofinanciering). Om het hinderpakket ook voor 2018 in te kunnen zetten tijdens de majeure werkzaamheden is een kostenbegroting van ca. 900.000 euro nodig. Het hinderpakket bevat de volgende maatregelen die indien er financiële dekking is ook in 2018 ingezet kunnen worden: 1. Reistijdmetingen: nauwkeurige monitoring van het verkeer op basis van Bluetooth data. 2. Probeer de E-bike: e-bikes die bewoners en bezoekers gratis kunnen uitproberen. 3. Fiets en win bewoners/ stallingsactie Maastricht. 4. Gedragscampagne <i>Heel Maastricht Fietst</i>. 5. Nextbike Probeer actie: probeeraanbod voor het deelfietssysteem. 6. Aantrekkelijke OV aanbiedingen per doelgroep (1) Ontdek het OV, (2) OV- maand abonnement €20,- (3) 2 sterren abonnement €20, (4) Tourpas en (5) inzet €2,- kaartje. 7. Dit is mijn P+R dag Park & Ride campagne en probeeraanbod. 8. P+R Noord & Zuid gratis, aanbod maandabonnement €20. 9. Informatie via www.maastrichtbereikbaar.nl en sociale media, o.a. via de slimme kaart met actuele hinder, werkzaamheden, vertragingen en parkeercapaciteit. 10. Backoffice: telefonische backoffice voor ondersteuning aan gebruikers. 11. Monitoring en evaluatie op basis van enquêtes, projectevaluaties en telcijfers. 12. Tellussen Op basis van tellingen het gebruik van de maatregelen monitoren.	
<u>Realisatie Noorderbrug</u> De Noorderbrug wordt conform plan uitgevoerd. Mijlpalen 2018: - Afbouw Knooppunt Boschpoort inclusief herstel fietsverbinding over de Noorderbrug - Ombouw Cabergerweg en Frontensingel - Ingebruikname vernieuwde hoofdverkeerssysteem .	

<u>Fiets</u> • Vaststellen nieuw fietsverkeersplan. • Oplevering fase 1 (Meerssen-Beek) van de snelfietsroute tussen Maastricht en Sittard (zie programma Beter Benutten) en besluitvorming inzake fase 2 Meerssen-Maastricht • Continueren gedragsbeïnvloedingmaatregelen binnen het programma Beter Benutten Maastricht Bereikbaar (BBMB) evenals diverse stimuleringsactiviteiten (E-bike, OV-fiets). De omvang hiervan is afhankelijk van het vervolg van het programma Beter Benutten • Verdere planuitwerking en besluitvorming inzake vlakfietsroute Maastricht-Aken zodat de uitvoering eind 2018 kan starten. • Inzet van evenementenfietsstallingen. • Opstellen plan voor invulling fietsstraat Mergelweg in samenspraak met de omgeving. • Verbreden profiel op (deel) Borgharenweg (fase 1) waardoor de kwaliteit van de fietsroute en de veiligheid voor de fietser wordt verbeterd. • De Fietsstructuur op en rondom de Groene Loper en de Noorderbrug wordt afgebouwd en in gebruik genomen.																																																			
<u>Uitvoering Mobiliteitsprogramma</u> Het mobiliteitsprogramma heeft een omvang van € 573.000. Insteek is om dit bij concrete projecten zoveel als mogelijk aan te vullen met provinciale subsidies of bijdragen van derden (w.o. BBMB). De projecten die in het mobiliteitsprogramma voor 2018 worden opgenomen zijn: (bedragen per project zijn indicatief): <table><thead><tr><th></th><th>totaal</th><th>MJIP</th><th>BDU</th><th>derden</th></tr></thead><tbody><tr><td>Fiets</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Fietsstraat Mergelweg (fase 2)</td><td>200.000</td><td>200.000</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Trambaanfietsroute</td><td>4.000.000</td><td>200.000</td><td>2.000.000</td><td>1.800.000</td></tr><tr><td>Verkeersveiligheid</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Meeliften met het onderhoudsprogramma</td><td>83.000</td><td>83.000</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Post onvoorzien</td><td>90.000</td><td>90.000</td><td></td><td></td></tr><tr><td>- Bijdrage aan borrelbus 2018</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>- Bijdrage aan autoloze zondag - Parcours</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Totaal</td><td>4.373.000</td><td>573.000</td><td>2.000.000</td><td>1.800.000</td></tr></tbody></table>		totaal	MJIP	BDU	derden	Fiets					Fietsstraat Mergelweg (fase 2)	200.000	200.000			Trambaanfietsroute	4.000.000	200.000	2.000.000	1.800.000	Verkeersveiligheid					Meeliften met het onderhoudsprogramma	83.000	83.000			Post onvoorzien	90.000	90.000			- Bijdrage aan borrelbus 2018					- Bijdrage aan autoloze zondag - Parcours					Totaal	4.373.000	573.000	2.000.000	1.800.000	
	totaal	MJIP	BDU	derden																																															
Fiets																																																			
Fietsstraat Mergelweg (fase 2)	200.000	200.000																																																	
Trambaanfietsroute	4.000.000	200.000	2.000.000	1.800.000																																															
Verkeersveiligheid																																																			
Meeliften met het onderhoudsprogramma	83.000	83.000																																																	
Post onvoorzien	90.000	90.000																																																	
- Bijdrage aan borrelbus 2018																																																			
- Bijdrage aan autoloze zondag - Parcours																																																			
Totaal	4.373.000	573.000	2.000.000	1.800.000																																															
<u>Uitvoering OV-concessie Provincie Limburg:</u> In 2018 zullen de werkzaamheden in het ontwikkelteam met vervoerder Arriva en opdrachtgever Provincie Limburg worden gecontinueerd. Verbetermogelijkheden in het openbaar vervoer zullen op haalbaarheid worden onderzocht. Er zal daarnaast specifiek aandacht zijn voor de verdere elektrificatie van de stadslijnen in Maastricht. De gemeente Maastricht heeft hierin een signaalfunctie.																																																			
<u>Nieuw verkeersveiligheidsplan</u> In 2018 wordt een nieuw verkeersveiligheidsplan vastgesteld.																																																			

► *Beter Benutten*

Het programma Maastricht Bereikbaar is onderdeel van het landelijke programma Beter Benutten. Het programma is erop gericht de hinder te beperken en slimme en duurzame mobiliteit structureel te stimuleren via innovatie, samenwerking en gedragsbeïnvloeding. Het programma heeft een looptijd van 2015 tot eind 2017 voor de realisatie van de projecten en een omvang van € 30,5 mln. met 50/50 cofinanciering Rijk/regio. Het programma wordt gekenmerkt door een sterke Publiek Private

Samenwerking. Naast overheden zijn er momenteel 50 grote werkgevers uit de regio actief aangesloten. De partijen werken samen in één dedicated programmaorganisatie en handelt slagvaardig en effectief. Al ruim 5 jaar levert dit programma talloze resultaten op het gebied van bereikbaarheid van de regio, duurzaamheid, implementeren van innovaties en hinderbeperkende maatregelen. In totaal behaalde het programma tot en met eind 2016 al 2.250 spitsmijdingen per dag in de ochtendspits. Vooral de werkgeversaanpak en de fiets-, OV en P+R stimulering dragen bij aan de spitsmijdingen. De reeds gereduceerde autokilometers besparen per jaar evenveel CO2 als 150 huishoudens produceren. Het programma wordt afgerond en geëvalueerd in de eerste helft van 2018.

In 2018 zal het programma lopende worden afgerond. Daarnaast hebben de bestuurders in de Stuurgroep zich uitgesproken om een vervolg te geven aan het programma in de zogenaamde Korte Termijn Aanpak 2018-2021. Het doel van dit nieuwe programma wordt bereikbaarheid verbeteren en CO2 uitstoot reduceren (doelen Rijk en Regio), gekoppeld aan de regio-specifieke doelen (1) grenzeloze agglomeratie met vitale inwoners, (2) bereikbare en leefbare steden en (3) een bruisend, multi-issue PPS samenwerkingsnetwerk. Het nieuwe programma wordt in de tweede helft van 2017 verder uitgewerkt. Ook zal er wederom sprake zijn van 50/50 cofinanciering. De benodigde bijdrage van de gemeente is nog onbekend. Uitgaande van een in omvang vergelijkbaar programma als de afgelopen periode is ca. €7 mln nodig van de gemeente Maastricht ("slechts" 23% van het totale programmabudget).

Maastricht Bereikbaar	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
- Afronden en evalueren van het lopende programma Beter Benutten 2015-2017. - Opzetten en opstarten van het nieuwe programma Korte Termijn Aanpak 2018-2021, met daarin: - Het behouden en verder uitbreiden van de succesvolle publiek-private samenwerking in de werkgeversaanpak, de Regioregie, MEA Industrie en de implementatie van het ITS spoor Talking Traffic. Het in stand houden van het programmabureau is hiervoor randvoorwaardelijk. - Continueren en verder door ontwikkelen van succesvolle formules op het gebied van fiets- en OV stimulering, P&R en knooppuntenimpuls, werkgeversaanpak, slim parkeren, logistiek voor stad en regio en de opschaling van Talking Traffic pilots in de regio. - Slimme financiële deals met overige regionale en Rijks partners is randvoorwaardelijk voor de inzet van de middelen.	

Stimuleren gebruik van OV en fiets	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoering programma Vervolg Beter Benutten Maastricht Bereikbaar (VBBMB)</u> Het programma VBBMB bevat een investeringsvolume van € 30,5 mln. Naast de fysieke projecten (zie robuuste verkeersinfrastructuur) wordt uitvoering gegeven aan een uitgebreid programma waaronder: - afspraken met werkgevers, - invulling geven aan regioregie (afstemming wegwerkzaamheden), - fietsstimuleringsactiviteiten (o.a. E-bike, continuering burn fat not fuel, uitgifte punt OV-fietsen, start project bike-share ism Arriva); - doorontwikkeling website Maastricht Bereikbaar; - vervolgfase beloningsprogramma 'in beweging' - aanhaking bij het interregionale ITS-project 10% van het programma.	
<u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren exploitatie (brom)fietsstallingen.</u> Beheer en (laten) exploiteren van de 2 fietsenstallingen met toezicht.	
<u>Uitbreiding fietsstalling station Maastricht</u> In december 2017 wordt het project met een capaciteit van ongeveer 3.000 fietsen opgeleverd. Hierna worden in 2018 de projecten 'uitbreiding busstation' en 'inrichting Stationstraat' verder uitgewerkt.	

► *Parkeren als sturingsinstrument*

De gemeente Maastricht biedt aan de bezoeker en bewoner een gedifferentieerd parkeerproduct aan. Dit parkeerproduct wil enerzijds tegemoet komen aan de wensen van de bewoner en bezoeker en anderzijds invulling geven aan de duurzaamheids- en gezondheidsvraagstukken in Maastricht.

Aanpak parkeerknelpunten	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Monitoring:</u> In gebruik nemen van een parkeermonitor straatparkeren en garageparkeren	
<u>Actualiseren parkeerbeleidplan</u>	
<u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren van het regime Topdagen;</u> Het huidige verkeerssysteem is op 20 – 25 dagen ontoereikend om het verkeersaanbod te verwerken. Op deze dagen worden verkeersregelaars op straat gezet en specifieke verkeersmaatregelen getroffen om de bezoeker welkom te heten. Hierbij wordt intensief samengewerkt met Q-park, Veolia en de nood- en hulpdiensten.	
<u>P+R terreinen</u> • monitoring gebruik P+R terreinen (Zuid en Oost) • Exploitatie, beheer en onderhoud P+R terrein Maastricht noord en overige P+R terreinen afhankelijk van de evaluatie.	

► *Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur*

Het goed beheren en onderhouden van de verkeersinfrastructuur waarborgt de veiligheid en bereikbaarheid van de stad Maastricht. Onderdeel hiervan is het netwerk aan verkeersregelininstallaties in de stad.

Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
• Uitvoering van vervanging van 6 VRI's in het kader van Noorderbrugtrace • Vervanging VRI's : T001, T055, T165, AFS915 en AFS916 – de vervanging van de laatste twee is mede afhankelijk van evaluatie kentekenherkenning & T055 en 165 is mede afhankelijk van voorgang tram. • Evaluatie kentekenherkenning Randwijck.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	5.024.053	3.792.922	3.652.463	3.523.753	3.455.811
Apparaatskosten	3.282.109	3.374.008	3.374.008	3.374.008	3.374.008
Verstrekte subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	5.785.720	5.016.517	4.669.551	3.940.505	3.940.505
Subtotaal Lasten	14.091.882	12.183.447	11.696.022	10.838.266	10.770.324
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	11.261.182	11.341.730	11.341.730	11.341.730	11.341.730
Subtotaal Baten	11.261.182	11.341.730	11.341.730	11.341.730	11.341.730
Totaal saldo baten en lasten	-2.830.700	-841.716	-354.291	503.465	571.407
Storting in reserves	3.028.284	2.913.991	3.072.347	1.914.922	1.914.922
Onttrekking aan reserves	3.886.667	2.868.541	2.936.630	1.679.032	1.619.212
Geraamd resultaat	-1.972.317	-887.167	-490.009	267.574	275.696

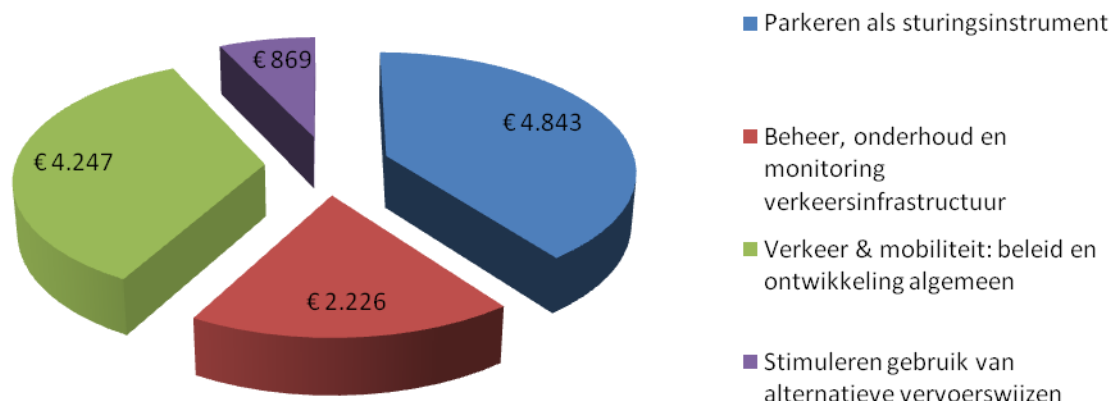
Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 12 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021
Mobiliteit (reguliere mob. programma)	MJIP	20		590	590	590	590
Verkeersmaatr/recontstr. Tongerseweg	MJIP	25		2.500			
Tram	Rendabel	30		2.000			
VRI's	Rendabel	15		2.290	816	239	1.393
Parkeren	Rendabel	div.		1.105	2.230		
Stationsomgeving	MJIP	40		1.000			

Intensivering N / Bezuiniging V programma 12 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Beleidsnota parkeren (raadsbesluit)	100 N	100 N	100 N	100 N
Verkeersmaatregelen Maastricht West	-pm	-pm	-pm	-pm
Autoloze zondag	65 N	65 N	65 N	65 N
<i>Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157</i>				

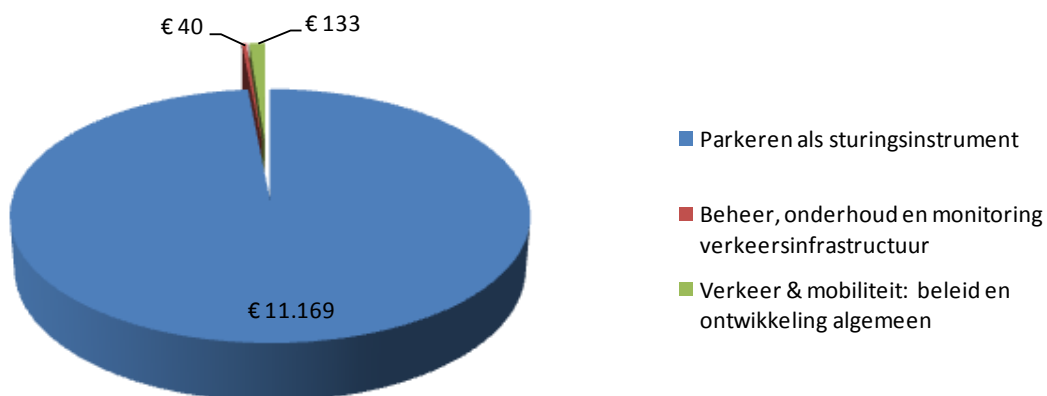
Programma 12: lasten

bedragen x 1.000

Programma 12: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Een openbare ruimte die op een sobere, maar functionele en veilige manier beheerd wordt waarbij door zelfbeheer de betrokkenheid van de burger in de openbare ruimte wordt vergroot.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
 - Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
 - Structuurvisie (vastgesteld op 29 mei 2012)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Openbare ruimte. Een beeldkwaliteit “hoog” (CROW-norm A), “basis” (CROW-norm B), dan wel “laag” (CROW-norm C) conform door de raad vastgestelde ambitieniveaus.
- Water. Veiligheid, binnen door het Rijk gestelde normen, wat betreft overstromingsgevaar (water) en volksgezondheid (rioleringen).
- Begraafplaats. Gelegenheid voor openbare begrafenissen.

► BBV beleidsindicatoren

Vanwege het ontbreken van beleidsindicatoren vanuit het BBV passend bij programma 13 worden hier geen indicatoren vermeld.

► Maastrichtse beleidsindicatoren

Indicatoren	2013	2014	2016	Ambitie 2018	Bron ³
Kwaliteitsniveau					
Groenvoorzieningen ¹	B		B/C	C	1
Bomen ¹	B		B	B	
Verhardingen hoofdwegen en voetgangersgebied ¹	-		B	B	
Verhardingen rest ¹	B		C	C	
Schoon binnen de singels ¹	A/B		A/B	A	
Schoon buiten de singels ¹	B		B	B	
Openbare verlichting ¹	B		A	B	
Civiele kunstwerken	veilig			veilig ²	
Oordeel inwoners (rapportcijfer)					
Perken, plantsoenen en parken eigen buurt		6,4	6,2	6,0	2
Onderhoud wegen, paden en pleintjes eigen buurt		6,2	5,5	6,0 ⁴	
Schoonhouden openbare ruimte eigen buurt		6,3	6,0	6,0 ⁵	
1) CROW kwaliteitsniveau 2) In Leidraad civiele kunstwerken 2015 – 2019 (raad, 19-2-2016) is bij het kwaliteitsniveau civiele kunstwerken gekozen voor ‘versoerd scenario’ (veilig). 3) Bron: (1) Monitor extern bureau in opdracht gemeente; (2) Stadspeiling 4) Ambitie hoofdwegen en voetgangersgebied binnenstad: 7,5 5) Ambitie schoonhouden openbare ruimte binnenstad: 7,5					

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Verbonden partijen

In dit programma wordt niet nader ingegaan op de beleidsprestaties van een bepaalde verbonden partij, omdat er geen verbonden partij is die specifiek beleidsinspanningen verricht voor het bereiken van de doelstelling van programma 13.

► Openbare ruimte

Realisatie en monitoring beeldkwaliteit openbare ruimte.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Toepassen IBOR.</u> Het college heeft de nota Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) als overkoepelend document van alle IBOR producten (bestaand beleid) bij brief van 17 maart 2017 aan de raad gestuurd. Op basis hiervan wordt IBOR in 2018 geactualiseerd voortgezet.	
<u>Onderhoud en beheer groenvoorzieningen</u> De basistaak onderhoud en beheer van groen is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld C. Aandachtspunten in 2018 zijn o.a.: • Het in de beleidsvorming groenonderhoud voor 2018 e.v. meenemen van de uitkomsten stadsronde groenonderhoud (van 1 november 2016). • Basisniveau is zoals gezegd CROW-C voor het hele areaal, waar buurten meer willen, kan dat via zelfbeheer of burgerparticipatie. • Verdere omvorming van vervuigd areaal naar nieuw – onderhoudsextensief – areaal. • Verdere omvorming van onderhoudsintensief areaal naar onderhoudsextensief areaal. • Het project snippergroen wordt uiterlijk in 2018 afgerond waarna de resultaten aan de raad zullen worden teruggekoppeld. • Verdere opvolging van “mijn groen Maastricht”. • Het gereed komen van het gemeentelijk groenstructuurplan en de leidraad Groen.	
<u>Onderhoud en beheer bomen</u> De basistaak onderhoud en beheer van bomen is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B. In 2018 ligt het accent op groeiplaatsverbetering/boomvervanging o.a. in delen van de Alexander Battalaan, prins Bisschopssingel, Demertstraat en De Griend; verder speelt vervanging van kastanjes wegens de kastanje bloedingsziekte	
<u>Onderhoud en beheer Verhardingen</u> • Uitvoering geactualiseerd jaarprogramma Groot-Onderhoud-wegen. • Uitvoering meerjaren programma waaronder diverse straten in City, Biesland, Nazareth.	
<u>Onderhoud en beheer civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, etc.)</u> • Naar aanleiding van de vastgestelde leidraad wordt het meerjarenprogramma uitgevoerd op basis van een Europese aanbesteding, dit wil zeggen het reguliere onderhoud zoals reinigen, betonrenovaties en conserveren • Verder worden waar nodig inspecties en onderzoeken uitgevoerd.	
<u>Schoonhouden openbare ruimte</u> De basistaak het schoonhouden van openbare ruimte is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld A binnen de singels en minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B buiten de singels. Aandachtspunt in 2018 is o.a. aanpak preventie zwerfafval.	
<u>Onderhoud en beheer openbare Verlichting</u> De basistaak onderhoud en beheer van openbare verlichting is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B. In 2018 zal opvolging worden gegeven aan de projecten die voortkomen uit de leidraad openbare verlichting.	

<u>Onderhoud en beheer walmuren en vestingwerken</u> De basistaak onderhoud en beheer van walmuren en vestingwerken, is gericht op een duurzame instandhouding met behoud van flora- en fauna waarde. In 2018 wordt verder invulling gegeven aan de herstelwerkzaamheden en zal de (financiële) haalbaarheid van het project renovatie Jekermuren in beeld worden gebracht.	
<u>Onderhoud en beheer infrastructurele elementen</u> De inspanningen zijn gericht op een instandhouding van de aanwezige infrastructurele elementen in de openbare ruimte. Inmiddels zijn de cultuurhistorische objecten qua onderhoudsbehoefte opnieuw in beeld gebracht en wordt een leidraad cultuurhistorische objecten opgesteld. Op basis hiervan zal het onderhoud van deze objecten in 2018 worden aanbesteed.	
<u>Metten en evalueren van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte</u> Om de sturing op het beheer van de openbare ruimte te faciliteren wordt structureel en intensief gemonitord. Dit doen we o.a. door: • Het jaarlijks monitoren van groen en schoon door een objectieve meet- en schouw-methode. • In verband met de inhaalslag D-wegen in 2014/2015 is de geplande wegininspectie van 2015 eind 2016 uitgevoerd; de volgende inspectie zal in 2018 plaatsvinden.	
<u>Ingebruikname nieuw areaal</u> Conform besluitvorming in de raad zullen areaaluitbreidingen in de stad, waarvoor geen budgetten waren / zijn gereserveerd, opgenomen worden in de onderhoudsprogramma's (m.n. groen, verhardingen, schoon). Voor 2018 betreft het gedeelten van o.a. de projecten - Noorderbrug incl. Frontenpark, Groen Raamwerk, RMP, PDV-locatie; - Statenkwartier Nutsbedrijven; - Klevarie; - A2-traverse. met een gezamenlijk areaal van ca. 27 ha.	

► Water

De gemeentelijke zorgplicht voor stedelijk afvalwater is een resultaatsverplichting waarbij een beperkte keuze mogelijk is. De zorgplichten voor het hemel- en het grondwater hebben het karakter van een inspanningsverplichting, waarbij de gemeente bij de uitvoering de beleidsvrijheid heeft die aanpak te kiezen die zij, gelet op de lokale omstandigheden, doelmatig vindt. Van de gemeente wordt verwacht dat er keuzes over de zorgplichten worden gemaakt die worden vastgelegd in een verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Adequate waterafvoer ter minimalisatie risico van overstromingen en voor volkgezondheid	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Voorkomen wateroverlast</u> • In 2018 worden de resultaten van het MIRT onderzoek inzake hoogwaterveiligheid aan de Raad ter besluitvorming aangeboden. • In het kader van de MIRT systematiek wordt in 2018 door het BO-Mirt bepaald of Maastricht de verkenningsfase mag opstarten. • Op basis van de uitgevoerde klimaatonderzoeken in 2017 wordt in 2018 een relatie gelegd met het groenstructuurplan en wordt onderzocht welke groengebieden kansrijk zijn voor waterretentie. • Participatie in projecten waarin afkoppeling van hemelwater kansrijk is.	

<u>Rioolbeheer</u> • uitvoering milieumaatregelen met als vermindering riooloverstorten, bijvoorbeeld aanleg stuwputten en rioolaanpassingen. • Uitvoering van maatregelen met als doel vermindering wateroverlast • Op basis van het Gemeentelijk rioleringsplan en het regionaal waterplan wordt de samenwerking verder uitgewerkt, geïntensiveerd en geprofessionaliseerd.	
<u>Binnenhavens / waterlossingen</u> Geen bijzonderheden.	

► *Algemene begraafplaats*

In het kader van de Wet op de lijkbezorging (Wlb) heeft de gemeente de plicht ervoor te zorgen dat alle burgers, los van hun geloofsovertuiging, begraven kunnen worden of dat er voor hen een asbestemming (verstrooiing of asurnplaatsing) kan plaatsvinden. Daarom beheert de gemeente een begraafplaats.

Exploiteren algemene begraafplaats	
Het afronden van het onderzoek naar een rendabele exploitatie, de openbare marktconsultatie en het opstellen van een businessplan zijn in de eerste helft van 2017 vrijwel geheel gerealiseerd. Het uitbesteden van (delen) van de bedrijfsvoering heeft eveneens plaatsgevonden, maar helaas geen inschrijvingen opgeleverd. De samenwerking met een externe partner op het gebied van een uitvaartcentrum, nieuwe producten en/of de bedrijfsvoering zal daarom niet plaatsvinden. Wel zijn er intenties om met de exploitant van het nieuwe crematorium aan de Meersenerweg (la Grande Suisse) afspraken te maken over as-verstrooiing en -bijzettingen op de algemene begraafplaats. Voor de opwaardering van de begraafplaats is inmiddels een (groen)beheerplan opgesteld en voor de uitvoering hiervan is een krediet gereserveerd bij de behandeling van de begroting/vaststelling van de kaderbrief 2016. In het najaar van 2017 zal aan het college een integraal plan worden voorgelegd ten aanzien van: 1. De vaststelling van het bedrijfsplan; 2. De beschikbaarstelling van het krediet; 3. De opwaardering van de buitenruimte; 4. De productuitbreiding en 5. Wijziging van het bestemmingsplan.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
• Opwaardering begraafplaats; verbetering van de paden- en groenstructuur, nieuwe informatievoorziening en uitbreiden van diverse functies op het gebied van as verstrooiing, urnengraven en -bijzettingmogelijkheden. • Afronden van het onderzoek naar een rendabele exploitatie, openbare marktconsultatie, opstellen businessplan en uitbesteden van (delen) van de bedrijfsvoering c.q. samenwerking met een externe partner.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	4.974.232	4.035.288	4.221.977	4.120.180	4.079.454
Apparaatskosten	6.813.509	7.003.715	7.003.715	7.003.715	7.003.715
Verstrekte subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	9.153.838	8.398.908	8.467.323	8.467.835	8.468.346
Overige lasten	15.488.178	14.908.147	14.908.147	14.908.147	14.917.913
Subtotaal Lasten	36.429.758	34.346.058	34.601.162	34.499.878	34.469.429
Ontvangen subsidies	22.892	22.892	22.892	22.892	22.892
Overige opbrengsten	17.335.694	17.938.489	17.970.143	18.021.504	18.062.443
Subtotaal Baten	17.358.586	17.961.381	17.993.035	18.044.396	18.085.335
Saldo voor resultaatbestemming	-19.071.171	-16.384.677	-16.608.127	-16.455.481	-
Storting in reserves	847.348	685.002	685.002	685.002	685.002
Ottrekking aan reserves	1.849.458	336.203	523.916	437.005	374.921
Saldo na resultaatbestemming	-18.069.061	-16.733.475	-16.769.212	-16.703.478	16.694.174

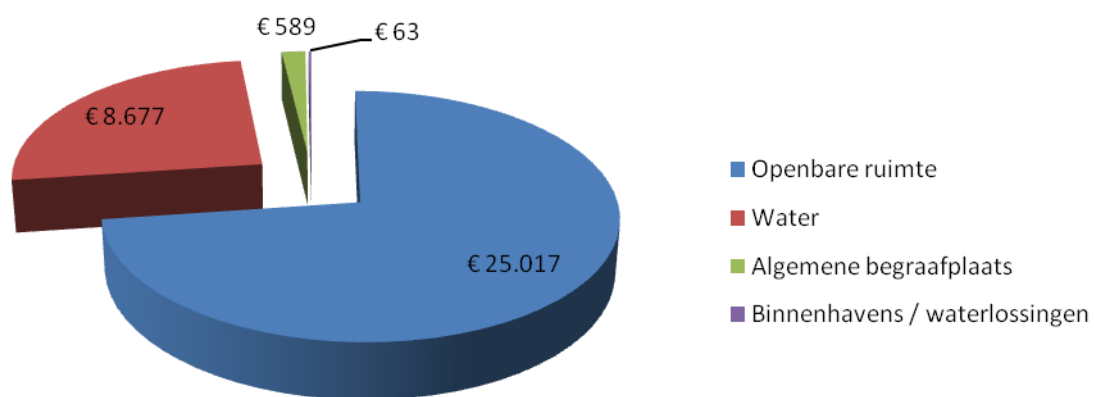
Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 13 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021
Openbare Verlichting	Rendabel	div.		4.209	553	553	553
Riolering	Rendabel	30		1.344	1.581	1.250	6.722

Intensivering N / Bezuiniging V programma 13 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Onderhoud spoorwegovergang Sappi	65	65	65	65
Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157				

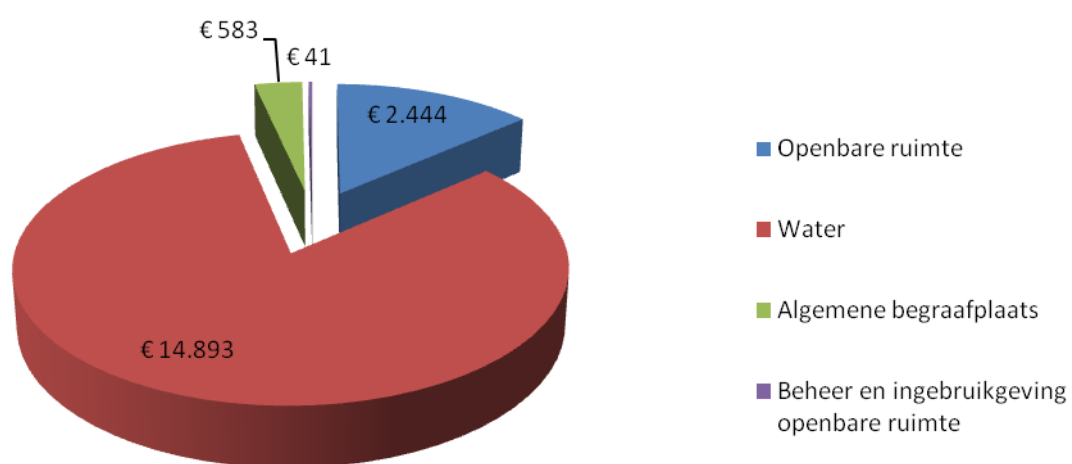
Programma 13: lasten

bedragen x 1.000

Programma 13: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het natuur- en milieubeleid in Maastricht is gericht op:

- Integratie verbetering van de lokale milieukwaliteit als bijdrage aan de leefbaarheid (o.a. geluid, lucht, bodem, afval);
- Bijdragen aan het oplossen van milieuproblemen op hogere schaalniveaus (o.a. klimaatbeleid, duurzaamheid, circulaire economie).

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008 (raad, 12 mei 2008)
- Structuurvisie 2030 (raad, 29 mei 2012)
- Klimaatneutraal 2030 (raad, 16 oktober 2007)
- Afvalloos 2030 (raad, 5 april 2016)
- Uitvoeringsplan Maastrichts Energie Akkoord MEA

► Wat merkt de burger daarvan?

- Voldoende groen van goede kwaliteit
- Beperken geluidshinder
- Geschikte bodemkwaliteit (gebieds- en functiegericht)
- Toegankelijkheid tot bodeminformatie
- Goede luchtkwaliteit
- Veiligheid bij transport van- en omgaan met gevaarlijke stoffen (externe veiligheid)
- Beperken en aanpassen van onnatuurlijke klimaatsverandering
- Verhogen maatschappelijke medeverantwoordelijkheid op gebied van natuur en milieu.
- Optimale mix wat betreft milieudoelstellingen, serviceniveau, kosten en (sociale) werkgelegenheid t.a.v. afvalinzameling en -verwerking.
- Service en dienstenpakket als ondersteuning in particuliere uitdaging inzake energietransitie

► BBV beleidsindicatoren

indicator	Peiljr ¹	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inw.	Bron ²
% hernieuwbare elektriciteit ³	2014	0,8	5,1	1a
	2015	0,9	5,8	
Aantal kg fijn restafval per inwoner ⁴	2014	108	204	1b
	2015	110	200	

1) Het meest actuele peiljaar is weergegeven.

2) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016 (voor peiljr 2014) en versie 6-9-2017 (voor peiljr 2015)' waarbij geldt: (1a) Rijkswaterstaat klimaatmonitor; (1b) CBS-Statistiek huishoudelijk afval.

3) Dit is elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

4) Huishoudelijk restafval kan ingedeeld worden in fijn restafval (met name bestaand uit GFT, oud papier en karton, kunststof, glas, blik, textiel, KCA, luiers) en grof restafval. In Maastricht wordt alleen het fijn restafval opgehaald. Bij de milieuparken kunnen mensen terecht met alle soorten restafval.

Indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Bron ²
Aantal kg fijn en grof restafval per inwoner (plaats Maastricht in landelijke afvalbenchmark) ³	2014	114 (1)	1
	2015	118 (2)	
	2016	110 (2) ⁴	
% recycling (plaats Maastricht in landelijke afvalbenchmark)	2014	72 (1)	1
	2015	72 (1)	
	2016	74 (1) ⁴	
	Ambitie 2018	≤ 3	
Afvalbeheerkosten, plaats Maastricht in landelijke afvalbenchmark	2014	6	1
	2015	36	
	Ambitie 2018	≤ 10	
Serviceniveau, plaats Maastricht in landelijke afvalbenchmark	2014	3	1
	2015	8	
	Ambitie 2018	≤ 10	
aantal geluidbelaste woningen in Maastricht door:			2
wegverkeer 55-64 dB	2013	13000	
	Ambitie 2018	13000	
wegverkeer > 65 dB	2013	1700	
	Ambitie 2018	800	
treinlawaai 55-64 dB	2013	900	
	Ambitie 2018	900	
treinlawaai > 65 dB	2013	300	
	Ambitie 2018	300	
industrielawaai 55-64 dB	2013	500	
	Ambitie 2018	500	
Industrielawaai > 65 dB	2013	100	
	Ambitie 2018	100	
aantal spoedeisende bodemlocaties in Maastricht	2014	3	3
	2015	2	
	2016	6	
	Ambitie 2018	5	
aantal gevoelige objecten in Maastricht waarbij de landelijke grenswaarde uit het besluit luchtkwaliteit wordt overschreden als gevolg van gemeentelijke wegen t.a.v.			4
NO2 (stikstofdioxide)	2015	0	
	2016	0	
	Ambitie 2018	0	
PM10 (fijnstof)	2015	0	
	2016	0	
	Ambitie 2018	0	
1) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.			
2) Bron: (1) Landelijke benchmark afval gemeenteklasse B (30%-49% hoogbouw) in opdracht van o.a. Ministerie voor Infrastructuur en Milieu; (2) Geluidbelastingkaarten; (3) Jaarlijkse voortgangsrapportage spoedlocaties Midterm Review ; (4) Rapportage luchtkwaliteit.			
3) Huishoudelijk restafval kan ingedeeld worden in fijn restafval (met name bestaand uit GFT, oud papier en karton, kunststof, glas, blik, textiel, KCA, luiers) en grof restafval. In Maastricht wordt alleen het fijn restafval opgehaald. Bij de milieuparken kunnen mensen terecht met alle soorten restafval.			
4) Dit zijn voorlopige cijfers.			

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)
- Vereniging afvalsamenwerking Limburg (ASL)
- Gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas
- Gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

► Groen, natuur en landschap

Maastricht is een compacte stad in een weids landschap. De groene toekomst van de stad is een van de speerpunten van het ruimtelijk beleid van de stad, vastgelegd in de Structuurvisie 2030 (Ruimte voor Ontmoeting). Onder het motto “versterken en verbinden” willen we de grote landschappelijke buitengebieden St- Pietersberg-Jekerdal-Cannerberg, Grensmaas en Terraspark de komende jaren met elkaar verbinden via de groene zones Landgoederengebied, Dousberg/Zouwdal en Grensgebied Maastricht-Eijsden. Deze vormen samen een groene ring rondom de stad, die van groot belang is voor de stad als recreatief uitloopgebied.

Ook willen we het landschap meer de stad in trekken door het creëren van groene longen in het stedelijk gebied, zoals de Kanjelzone en de groene wiggen in Maastricht-West. Die groene longen eindigen in de grote stadsparken. Met de realisatie van het Frontenpark en het Tapijnpark wordt de parkengordel fors uitgebreid. De parken zijn bij uitstek de plekken voor ontmoeting en beweging.

In de wijken en buurten willen we nieuwe groene plekken toevoegen, eventueel ook voor de tijdelijkheid op voorlopig nog niet te bebouwen locaties. Dit draagt bij aan een goede woonkwaliteit, luchtkwaliteit, gezondheid, bewegings- en ontmoetingsruimte en aan het realiseren van een duurzame, klimaatbestendige stad.

Het deelgebied Itteren van het Grensmaasproject wordt definitief ingericht en opgeleverd als natuurgebied.

In de Landgoederenzone (Buitengoed Geul en Maas) is een verdere vergroening en publieke beleefbaarheid daarvan voorzien door o.a. een herinrichting van de gronden, behorende bij de buitenplaatsen La Grande Suisse en Villa Kanjel.

Een permanente opgave is bewoners te stimuleren zelf een bijdrage te leveren aan de vergroening van de stad, zowel in collectief verband als individueel.

Realiseren voldoende groen van goede kwaliteit	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Groen in wijken</u> In de wijken cq. het stedelijk gebied wordt vergroening nagestreefd door het faciliteren van particuliere groene initiatieven, ook in de tijdelijkheid op nog te bebouwen locaties. Een concreet voorbeeld is het project “Mijn Groen Maastricht” zie hiervoor programma 13.	

<u>Uitvoeren Grensmaasproject</u> • Het deelgebied Itteren wordt in 2018 opgeleverd, in combinatie met de aanleg van het passeervak Julianakanaal noordelijk van Itteren. • Deelgebied Bosscherveld is thans in uitvoering. Vanaf medio 2018 vinden de afrondende en civiele werkzaamheden plaats. • In alle deelgebieden wordt de gerealiseerde natuur in eigendom en beheer overgedragen aan Staatsbosbeheer. • De recreatievijver Itteren is in 2017 gereed gekomen. Consortium Grensmaas heeft de beheer-en onderhoudsverplichting op zich genomen voor een periode van 5 jaar. In deze periode wordt gezocht naar een definitieve terreinbeheerder voor de recreatievijver. • Een ander onderdeel van het Grensmaasproject is de realisatie van een faunabrug over het Julianakanaal nabij de brug Itteren. De haalbaarheid hiervan en de wijze van uitvoering wordt in 2018 onderzocht.	
<u>Rivierpark Maasvallei</u> • De aanleg van de recreatieve fietspaden vindt plaats in de periode 2018-2019 gekoppeld aan de uitvoering en oplevering van (de deelgebieden van) het Grensmaasproject. • De samenwerkende Nederlandse Grensmaasgemeenten, de provincie Limburg, Natuurmonumenten, Staatsbosheer en het Regionaal Landschap Kempen Maasland (als vertegenwoordigende organisatie van de Vlaamse Grensmaasgemeenten) zetten de bestaande samenwerking voort voor een periode van 5 jaar. Daartoe is een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst gesloten en wordt in het 4^e kwartaal 2017 een nieuw Uitvoeringsprogramma 2017-2021 vastgesteld. Begin 2018 wordt dit Uitvoeringsprogramma uitgewerkt in een concreet Actieplan voor 2018.	
<u>Buitengoed Geul en Maas (BGM)</u> • Het samenwerkingsverband BGM tussen de gemeenten Maastricht-Meerssen-Valkenburg aan de Geul en de provincie Limburg wordt voor de periode 2018-2022 gecontinueerd. • Voor het gebied BGM (voorheen de zgn. Landgoederenzone) is in 2014 een gebiedsvisie vastgesteld. Op basis van deze visie is in de periode 2014-2017 gewerkt aan: herbestemming cultureel erfgoed, verdere vergroening van het gebied en landschapsontwikkeling, publieke toegankelijkheid en het realiseren van routes (fietsen en wandelen) en promoten van het gebied als interessant stadsuitloop- en recreatief gebied. Uit de in 2017 uitgevoerde evaluatie blijkt dat er goede resultaten zijn geboekt, maar dat er nog veel te doen is. Prestaties 2018 zijn o.a.: ○ Afronden c.q. realiseren van in voorbereiding en/of uitvoering zijnde projecten herbestemmingen Villa Kanjel, Grande Suisse en Gravenhof, vergroening Xonarlocaties Mariënwaard en Severen, Routenetwerk fase 2 inclusief Beukenlaan. ○ Begin 2018 wordt voor nieuwe projecten een concreet Actieplan opgesteld.	

<u>Realiseren gemeentelijk NDE-beleid</u> Het CNME geeft in opdracht van de gemeente jaarlijks via een jaarprogramma uitvoering aan het gemeentelijk Natuur en Duurzaamheid Educatie (NDE) beleid. Op hoofdlijnen betreft dit voor 2018: • <u>“Centrum”-activiteiten:</u> Activiteiten t.a.v. participatie, publiekscommunicatie en advisering bij o.a. buurtinitiatieven, vrijwilligers, stadslandbouw en projecten Operatie Steenbreek en Mijn Groen Maastricht door enthousiasmeren voor vergroening c.q. begeleiden zelfbeheer; • <u>“Natuur/ecologie”-activiteiten:</u> Activiteiten waarbij het CNME een ambassadeursrol dan wel een voorbeeldfunctie heeft voor natuur, zoals bij Natuurtuinen Jekerdal, of partner is bij natuuractiviteiten. Tevens activiteiten gericht op draagvlak creëren en faciliteren bij stadsnatuurontwikkelingen en natuurbeleid, zoals b.v. de stadsnatuurvisie; • <u>“Milieu/duurzaamheid”-activiteiten:</u> Projecten zoals ‘Energiecoaches (huurders en huiseigenaren)’, ‘Schone Maas’ en ‘Bewustwording luchtkwaliteit’; • <u>“Educatie/onderwijs”-activiteiten:</u> Activiteiten zoals arrangementen onderzoeken en ontwikkelen voor structureel gefundeerd Natuur en Milieu onderwijs. Maar ook onderwijs en voorlichting geven over groen en duurzaamheid bij schooltuinen, via schoolgerichte campagnes en projecten (o.a. boomfeestdag).	
<u>Groenstructuurplan/ Stadsnatuurvisie</u> • In 2018 wordt gewerkt aan nieuwe beleidskaders voor het groen in de stad: het Groenstructuurplan en Leidraad Groenbeheer 2019-2023 worden in samenhang opgesteld. Naar verwachting wordt in het najaar 2018 de nieuwe Omgevingsvisie vastgesteld. De belangrijkste elementen uit het Groenstructuurplan en de Leidraad Groenbeheer worden hierin verwerkt. Aansluitend op de Omgevingsvisie worden beide sectorale beleidskaders eind 2018 afgerond en vastgesteld. • In Maastricht is een particulier initiatief genomen om in 2017/ 2018 een stadsnatuurvisie op te stellen. Via een interactief proces krijgt de stadsnatuurvisie in 2017/ 2018 gestalte. Hij wordt als bouwsteen gebruikt voor het groenstructuurplan.	

► *Milieubeheer (lv3 veld)*

Onder dit thema behoort het beleid met betrekking tot resp. leefbaarheid en duurzaamheid:

Leefbaarheid:

Maastricht is een compacte stad en heeft daarmee diverse milieukundige voordelen: bijvoorbeeld het sparen van het landschap en een groot potentieel voor het openbaar vervoer en fiets. Maar het bij elkaar brengen van vele en diverse functies als wonen, werken en verkeer op een relatief klein grondgebied leidt ook tot uitdagingen op milieugebied, zoals luchtvervuiling, bodemverontreiniging, geluidsoverlast, externe veiligheid en stank. Maastricht streeft naar een gebiedsgerichte aanpak waarbij de milieudoelen worden gebaseerd op de functie of het profiel van het gebied. Dit gebiedsgericht milieubeleid betekent ook evenwicht tussen dynamiek en rust. Dit speelt op diverse geografische niveaus.

Duurzaamheid:

Duurzaamheid is een integraal thema dat veel verder gaat dan de acties die zich richten op energiebeleid en klimaatverandering. Duurzaamheid zien we als integraal thema, dat de componenten people, planet en profit omvat. Daarmee is duurzaamheid relevant voor diverse programma's in de begroting. Voor zover het gaat om het aspect planet, zijn de acties in dit programma onderdeel aan de orde.

Streven naar geschikte bodemkwaliteit en gebruik van de ondergrond	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Uitvoeringsprogramma Convenant bodem en ondergrond 2016 – 2020</u> <u>Vanuit het uitvoeringsprogramma zetten we in 2018 in op:</u> • Aanpak speedlocaties . Afhankelijk van de onderzoeksgegevens uit 2017 is de verwachting dat voor : - 1 locatie sprake is van verspreidingsrisico's. Beheers- en/of saneringsmaatregelen	

dienen door de eigenaar te worden uitgewerkt (Borgharenweg) - 1 locatie sprake is van ecologische risico's. Noodzakelijke maatregelen zullen uiterlijk voor 31-12-2020 door de veroorzaker moeten zijn voltooid (Schutterijweg) - 1 locatie sprake is humane risico's en/of verspreidingsrisico's. Beheers en/of saneringsmaatregelen worden afhankelijk van een juridische toets door de gemeente uitgewerkt (Seringenstraat) • Uniformering bodemgegevens conform landelijk protocol uitvoering. • Monitoring (kwalitatief en kwantitatief) van het gehele grondwater van de gemeente Maastricht conform het in 2017 vastgestelde ontwerp.	
<u>Aanpakken nieuwe bodemverontreinigingen</u> In samenwerking met de RUD zien wij er ook in 2018 op toe dat alle nieuwe gevallen van bodemverontreiniging volledig worden opgeruimd.	
<u>Voorkomen nieuwe bodemverontreinigingen</u> Door het opnemen van bodemvoorschriften in omgevingsvergunningen worden nieuwe bodemverontreinigingen voorkomen.	
<u>Toetsen bodemkwaliteit bij gewijzigd gebruik.</u> Wij zien er op toe dat er bij wijziging van het gebruik van de bodem geen situaties ontstaan waarbij de kwaliteit van de bodem niet voldoet aan de kwaliteit behorend bij het geactualiseerde bodemgebruik.	
<u>Actualisatie gemeentelijk bodembeleid</u> De actualisatie van de Bodemkwaliteitskaart wordt in 2018 afgerond. Bij significante wijzigingen wordt het gemeentelijk bodembeleid in 2018 aangepast. Gelijktijdig wordt in 2018 het (mogelijk deels aan te passen) bodembeleid vertaald in de nieuwe Omgevingsvisie.	

Beperken geluidhinder	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste geluidskwaliteit.</u> Via toetsing en advies wordt met behulp van akoestisch onderzoek, gezorgd dat ingediende plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse hogere grenswaardenbeleid zijn vastgesteld. Uit ervaring blijkt dat ongeveer 80% van de geadviseerde plannen en initiatieven voldoet aan de doelstelling uit het hogere grenswaardenbeleid (100% is niet haalbaar door integrale afweging van andere belangen).	
<u>Uitvoer schermenproject spoor</u> Door vertraging als gevolg van extra variantenonderzoek en besluitvorming door het Ministerie en ProRail is de uitvoering van het geluidsscherm gepland begin 2018. De keuze voor de schermvariant wordt eind 2017 gemaakt. Het geluidsscherm zal voor ca. 25 woningen een behoorlijke verlaging van de geluidsbelasting betekenen.	
<u>Uitvoeren geluidsisolatieprojecten</u> • Naar verwachting wordt in 2018 gestart met geluidisolatie van woningen aan de Wilhelminasingel, waarna dit project 2019 wordt afgerond. • Mogelijk dat in 2018 ook wordt gestart met een geluidsisolatieproject aan de Scharnerweg/Meerssenerweg in afstemming met uitvoering van groot onderhoud door de corporatie. • Als gevolg van de hoge geluidbelasting worden circa 80 woningen aan de Hertogsingel voorzien van geluidwerende maatregelen. Uitvoering is gestart na de bouwvak van 2017 en wordt afgerond in 2018. • Voor de geluidsisolatie van woningen langs de Tongerseweg is de voorbereidings-subsidie toegekend en is het saneringsprogramma vastgesteld. In 2017 is met de werkzaamheden gestart. Afronding zal plaatsvinden in 2018.	
<u>Evaluatie geluidsreductieplan Bosscherveld</u> In 2017 is in beeld gebracht of de uitvoering van de voorgestelde maatregelen uit het geluidreductieplan op schema liggen. Voor de maatregelen die niet zijn gehaald wordt een plan van aanpak opgesteld dat begin 2018 ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.	
<u>Actualisatie actieplan geluid.</u> Het huidige actieplan geluid loopt in juli 2018 af. In overeenstemming met Europese regelgeving moet actualisatie plaatsvinden. De actualisatie van het actieplan geluid zal medio 2018 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.	
<u>Actualisering gemeentelijk geluidbeleid</u> De actualisering van het geluidbeleid is afhankelijk van het invoeringstraject van de Omgevingswet. In 2018 wordt het gemeentelijk geluidbeleid vertaald in de nieuwe Omgevingsvisie.	

Streven naar goede luchtkwaliteit	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Plan van aanpak Bewustwording Luchtkwaliteit</u> • De uitvoering van het Plan van Aanpak (PvA) Bewustwording Luchtkwaliteit is in 2017 gestart met het privé meetbuisjes project en het educatieproject bij scholen. In 2018 wordt het privé meetbuisjes project afgerond met een jaarrapportage. Op basis van de gemeten waarden wordt bekeken of acties op bepaalde locaties nodig zijn. Het educatieproject wordt bij voldoende aanmeldingen van scholen in 2018 voortgezet. • In 2018 worden ook de andere maatregelen uit het PvA opgepakt, waarbij o.a. de mogelijkheid wordt onderzocht van een vervangingsregeling voor oude brommers en scooters.	
<u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste luchtkwaliteit</u> Via toetsing en advies wordt gezorgd dat plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen die in de wet en in het Maastrichtse beleid zijn vastgesteld. Dit doen we	

door ervoor te zorgen dat 100 % van de plannen en initiatieven voldoen aan de wettelijke grenswaarden.	
<u>Actualisering locatiebeleid luchtkwaliteit.</u> De actualisering van het locatiebeleid luchtkwaliteit wordt in 2018 opgenomen in de nieuwe Omgevingsvisie.	
<u>Milieuzone Statensingel</u> Ons voornemen is om de milieuzone eind 2017/begin 2018 ongewijzigd met 2 jaar te verlengen tot 2020.	
<u>Update landelijk monitoringstool</u> Ook in 2018 zal de jaarlijkse update van de monitoringstool plaatsvinden. Met deze tool wordt landelijk bekeken waar nog overschrijdingen van de luchtkwaliteitsnormen optreden. Indien in Maastricht overschrijdingen aanwezig zijn zal een voorstel voor maatregelen worden opgesteld. Op dit moment is er geen aanleiding om aan te nemen dat op het gemeentelijke weggennet nog overschrijdingen aanwezig zullen zijn.	
<u>Uitvoering Motie luchtkwaliteit</u> Naar aanleiding van de motie luchtkwaliteit binnenstad heeft in 2016 een onderzoek plaatsgevonden naar mogelijke maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Dit heeft begin 2017 geresulteerd in een verzoek van de raad om een haalbaarheidsstudie milieuzone uit te voeren . Besluitvorming hierover zal eind 2017 plaatsvinden. Eventuele maatregelen die hieruit volgen zullen in 2018 worden opgepakt.	

Bewaken externe veiligheid	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Evalueren beleid Externe Veiligheid</u> De evaluatie van de beleidsvisie Externe Veiligheid wordt in 2018 opgenomen in de nieuwe Omgevingsvisie.	

Aanpak van de energietransitie	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
<u>Maastrichts Energie akkoord</u> In het Coalitieakkoord 2014-2018 is aangegeven dat een Energie Akkoord Maastricht wordt opgesteld en dat hiervoor € 800.000 beschikbaar is. Het Akkoord en bijbehorend programma is in 2015 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd en wordt om de 4 jaar geactualiseerd. Uitvoering vindt plaats via een gezamenlijke aanpak met het platform Cool, maatschappelijke organisaties en instellingen, burgers en bedrijven. Dit verloopt via akkoorden in de volgende actielijnen: Gebiedsontwikkeling, Industrie, Wonen, Duurzame Mobiliteit, de gemeentelijke organisatie. Totaal zijn inmiddels 18 energie akkoorden gesloten; dit aantal wordt in 2018 met nog minimaal twee akkoorden uitgebreid. Ook starten Limburgse Energie Ambassadeurs energiescans bij schoolgebouwen wat kan resulteren in extra akkoorden. Voorbeelden van projecten voor 2018 zijn: • het Energieloket wordt in samenwerking met Limburgse gemeenten doorontwikkeld • de groep van energiecoaches voor particulier advies wordt vergroot met energiecoaches voor huurders • verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, duurzame openbare verlichting en 'maaslicht' en pilot e-car sharing • uitrol van de aanbesteding van de laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer, • deelname aan landelijke awareness- en verander programma's in Maastricht (nacht van de nacht, , Groene Voetstappen, Buurkracht). • Uitrol van programmering duurzame voorbeeldwoning Enexiswoning • Pilot uitrol aardgasvrije woningen Zouwdalveste • uitrol van Europese programma's waaronder See2d0 en Ace retrofitting.	

• Planvorming duurzame voorbeeldbuurten ism Provincie Limburg • Planvorming samenwerking regiogemeenten Zuid Limburg • Uitrol van de service provider voor de particuliere woningeigenaar; • Uitrol van de Duurzaamheidslening gemeente Maastricht; • Verdere uitbreiding van het warmtenet richting de binnenstad en aanstelling procesmanager warmte; • Uitvoering geven aan de prestatie afspraken woningbouwcorporaties; • Verdere ontwikkeling van de zonneweide Lanakerveld; • Continuering van het project Sneller en Beter Naar nul-op-de- Meter (SBNOM); • Continuering groencompensatie dienstreizen; De uitvoering vindt deels plaats via de volgende bovenlokale Green Deals: Warmtenet Maastricht, Duurzame Energiecentrale Limburg, Zero Emission Busvervoer, Zero Emission Stadslogistiek, Laadinfrastructuur, Energie Prestatiekeuring pilotprojecten; Smart Energy Cities; Aardgasvrije wijken.	
<u>Klimaatbegroting</u> Bij deze begroting is invulling gegeven aan de bij motie Klimaatbegroting via de bijlage Samen aan de slag #missionzeromaastricht bij deze programmabegroting is gevoegd. De energietransitie is een fysieke en een sociale transitie. Een zo ingrijpende transitie vraagt om een gerichte aanpak. In Maastricht is daarom in samenwerking met Platform Cool en de Universiteit van Maastricht een strategie ontwikkeld die aansluit bij de complexiteit van het samenbrengen van technische en sociale innovatie: het uitvoeringsprogramma Maastrichts Energie Akkoord (MEA), vastgesteld door de raad in 2015. Voor deze transitie is geen blauwdruk, dit wordt ism de samenleving vorm gegeven. Er zijn gemeenten die kiezen voor een Roadmap waarin vooral helder is welke hoeveelheid CO2 bespaard moet worden en hoeveel duurzame energie nodig is. Een dergelijke technische aanpak, oefening, gaat geheel voorbij aan de realiteit en sociale dynamiek van een samenleving en is niet wenselijk. In de bijlage Samen aan de slag #missionzeromaastricht staat verwoord wat de opgave voor Maastricht is, welke resultaten #missionzeromaastricht heeft gerealiseerd en welke de opgave op middenlange en lange termijn zijn.	
<u>DECL (Duurzame Energie Centrale Limburg)</u> Medio 2015 is Imtech failliet verklaard en is het project zoals het oorspronkelijk door de provincie in de markt is gezet, beëindigd. De curator is momenteel aan het onderzoeken of marktpartijen geïnteresseerd zijn om het project DECL als geheel dan wel op onderdelen over te nemen. De Omgevingsvergunning voor de zonne-energiecentrale en de biomassacentrale zijn verleend en voor de biomassacentrale is tevens een positieve SDE+ beschikking afgegeven. Inmiddels is de SDE+ subsidie beëindigd omdat niet binnen de gestelde termijn een aanvang is gemaakt met de productie van duurzame warmte en/of elektriciteit. Om tactische redenen worden gesprekken gevoerd met de curator om de Omgevingsvergunning voor de zonne-energiecentrale te laten overschrijven naar Bodemzorg Limburg B.V. Samen met Bodemzorg Limburg B.V. worden partijen uitgenodigd die bereid zijn de zonne-energiecentrale op de Belvédèreberg te realiseren. De gemeente zal de voortgang van de realisatie van de zonne-energiecentrale op de Belvédèreberg en/of de biomassacentrale verder faciliteren en daar waar dit wenselijk en noodzakelijk is acties ondernemen opdat de zonneweide Belvédèreberg en de biomassacentrale Bosscherveld tot ontwikkeling kan worden gebracht door marktpartijen.	

Inzamelen, preventie en hergebruik afval	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
Het jaar 2018 staat op afvalgebied met name in het teken van de verdere uitwerking van het in april 2016 vastgestelde beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020 waarin de circulaire economie centraal staat (ambitie: halvering van het aantal kg's restafval per inwoner per jaar in 2020 ten opzichte van 2014): • Evaluatie van de eind 2017 uitgevoerde afvalproeven in drie wijken (hoogbouwwijk Boschpoort, laagbouwwijk Boschpoort, centrumwijk Jekerkwartier noord). • Besluitvorming in de raad over gemeentebrede uitrol van nieuwe inzamelsystemen vanaf 2019. • Intensivering van inzet op bewustwording en preventie door lokale en regionale communicatie.	
Bij het te voeren afvalbeleid werkt Maastricht samen met de volgende "verbonden partijen": ○ Vereniging Afval Samenwerking Limburg (ASL): ○ platform voor beleidsafstemming en -uitwisseling; ○ gezamenlijke aanbestedingen en contracten (restafval, GFT, kunststoffen). ○ Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas: ○ Exploitatie en beheer van een viertal milieuparken.	
In de regio wordt samengewerkt met: ○ Buurgemeenten Meerssen en Valkenburg aan de Geul, o.a. op het vlak van: ○ Gemeenschappelijke Regeling voor milieuparken; ○ Inzamelwerkzaamheden door Stadsbeheer Maastricht; ○ Beleidsafstemming en – uitwisseling; ○ Gezamenlijke communicatie; ○ Gezamenlijke projecten en pilots. ○ De Gemeenschappelijke Regeling Rd4 te Heerlen (reinigingsdienst voor 10 gemeenten in Oostelijke Mijnstreek en Heuvelland) o.a. op het vlak van: ○ Intentieovereenkomst / samenwerkingsovereenkomst. Gezamenlijke aanbestedingen. ○ Beleidsafstemming t.a.v. onder andere milieuparken. ○ Samenwerking op het gebied van ICT en bedrijfsvoering. ○ Gezamenlijke communicatie.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	868.852	656.215	753.401	682.529	742.824
Apparaatskosten	4.964.848	5.095.229	5.095.229	5.095.229	5.095.229
Verstrekke subsidies	165.819	168.678	168.678	168.678	168.678
Storting in voorzieningen	206.670	191.962	191.962	191.962	191.962
Overige lasten	9.977.114	10.107.049	10.107.049	10.107.049	10.107.049
Subtotaal Lasten	16.183.303	16.219.133	16.316.319	16.245.447	16.305.742
Ontvangen subsidies	142.000	142.000	142.000	142.000	142.000
Overige opbrengsten	19.332.356	19.497.349	19.714.104	19.654.871	19.717.254
Subtotaal Baten	19.474.356	19.639.349	19.856.104	19.796.871	19.859.254
Totaal saldo baten en lasten	3.291.053	3.420.216	3.539.785	3.551.424	3.553.512
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	115.816	0	0	0
Geraamd resultaat	3.291.053	3.536.032	3.539.785	3.551.424	3.553.512

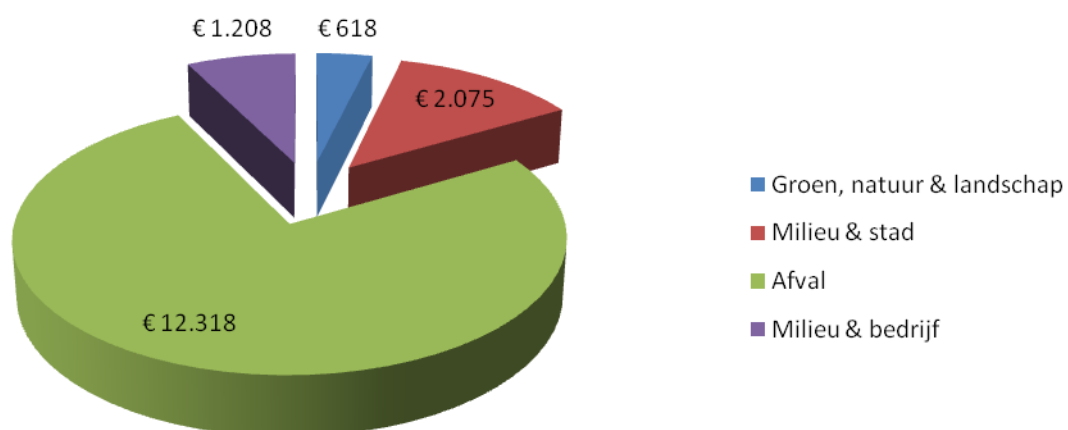
Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 14 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021
Groen, natuur en landschap	MJIP	20		213	213	213	213
Milieustations/perrons	Rendabel	div.		717		445	

Intensivering N / Bezuiniging V programma 14 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Maatregelen luchtkwaliteit (zie budgettair kader)	-pm	-pm	-pm	-pm
Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157				

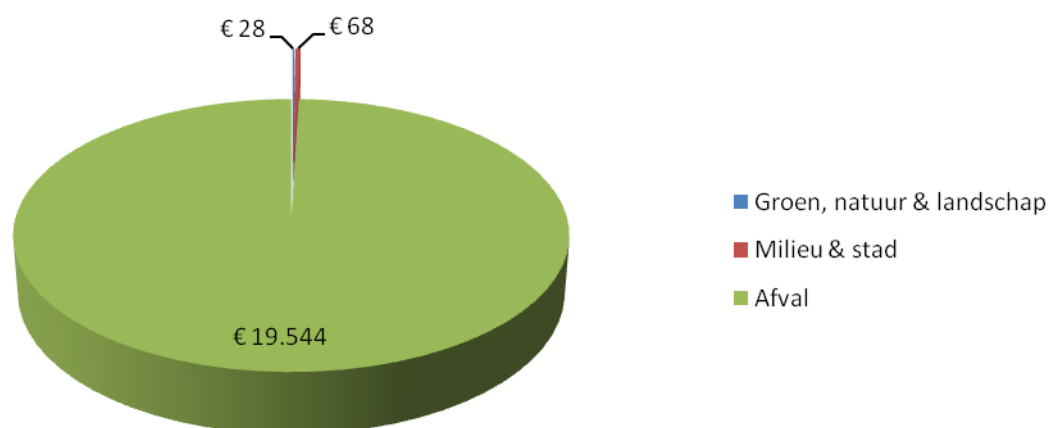
Programma 14: lasten

bedragen x 1.000

Programma 14: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het behouden van een solide financiële huishouding zodat doelstellingen van andere programma's financieel gedekt zijn.

Dit programma heeft vooral een financieel technisch karakter en wijkt daarmee sterk af van de andere programma's doordat een inhoudelijk programma ontbreekt. In het programma zijn belangrijke gemeentebrede inkomsten- en uitgavenramingen zoals de algemene uitkering uit het gemeentefonds, algemene belastingen en rente-inkomsten en rentelasten geraamd. Ook worden op dit programma stelposten voor toekomstige gemeentebrede kostenposten zoals kapitaallasten opgenomen.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Nota Reserves, voorzieningen, weerstandsvermogen en risicomanagement (raad, 16-12-2015)
- Kadernota Governance (raad, 20-12-2011)
- Financiële verordening (raad, laatste wijziging 8-12-2015)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programmaonderdeel levert indirect een bijdrage aan de maatschappelijke effecten bij alle andere programmaonderdelen.

► BBV beleidsindicatoren

	Maastricht ¹			Gemid. gemeenten 100.000-300.000 inw.		Bron
	2015	2016	2017	2016	2017	
Gemiddelde WOZ-waarde woningen (x € 1000)	-	180	-	192	X ¹²	1a
% demografische druk ¹¹	-	44,9	60,3	47,9	62,5	1b
Gemeentelijke woonlasten in euro's per jaar ¹³ :						
- Gemid. totaalbedrag éénpersoonshuishouden	-	694	708	638	642	1c
- Gemid. totaalbedrag meerpersoonshuishouden	-	729	743	706	708	
Formatie per 1 januari uitgedrukt in aantal fte per 1000 inwoners ³	-	12	12,3	X ¹²	X ¹²	2
Bezetting per 1 januari uitgedrukt in aantal fte per 1000 inwoners ⁴	-	11 ⁸	11,2	X ¹²	X ¹²	2
Apparaatskosten per inwoner ⁵	827 ⁹	813	-	X ¹²	X ¹²	2
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom plus totale kosten inhuur ⁶	14,5 ¹⁰	15,7	-	X ¹²	X ¹²	2
Overhead (% van totale lasten) ⁷	-	-	10,7	X ¹²	X ¹²	2

- 1) Meest recente peiljaar is weergegeven.
- 2) Bronnen:
 - (1) 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016 (cijfers 2016) en 6-9-2017 (cijfers 2017)' waarbij geldt: (1a) CBS - Statistiek waarde onroerende zaken; (1b) CBS-bevolkingsstatistiek; (1c) COELO – Groningen;
 - (2) Gemeente Maastricht.
- 3) *BBV-definitie Formatie.*
 Het gaat hier om toegestane formatie in fte ambtelijke organisatie voor het begrotingsjaar op 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste instelling, een tijdelijke instelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is equivalent van 36-uur werkweek. Heeft een gemeente formatieplaatsen opgenomen, die de gemeente uitvoert voor een andere overheidsorganisatie (verhuurde fte's aan bijvoorbeeld een andere overheidsorganisatie of een shared service organisatie) dan dienen deze in mindering te worden gebracht op de totale formatieve omvang.
- 4) *BBV-definitie Bezetting.*
 Het gaat hier om het werkelijk aantal fte (dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan) dat werkzaam is. Ook boventallige medewerkers worden meegeteld. Bij deze begroting 2018 is uitgegaan van bezetting op 1 januari 2017. Bij Jaarstukken 2018 wordt de bezetting op 1 jan. 2018 geteld bij bezetting op 31 dec. 2018 en dan gedeeld door 2.
- 5) *BBV-definitie Apparaatskosten.*
 Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Kort gezegd: Apparaatskosten zijn alle personele - en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (excl. griffie en bestuur).
- 6) *BBV-definitie Externe inhuur*
 Inhuur betreft het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen de organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. Het kan onder andere gaan om de inzet van uitzendkrachten, zzp'ers of detacheringsovereenkomsten. Het kan zowel gaan om inhuur voor tijdelijke vervanging of voor inhuur van specialisten met specialistische vakkennis die ontbreekt in uw organisatie. Niet: uitbesteding. Kenmerk van inhuur is dat ingehuurde functionaris een plaats krijgt in de hiërarchie van de organisatie. Definitie is conform HR monitor A+O fonds.
- 7) *BBV-definitie Overheadkosten.*
 Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
- 8) Totaal aantal fte in 2017: 1.506
- 9) Totaal apparaatskosten Jaarrekening 2016: € 99,8 mln.
- 10) Totaal loonsom Jaarrekening 2016: € 91,1 mln; Totaal kosten externe inhuur Jaarrekening 2016: € 17,028 mln.
- 11) In 2017 heeft het CBS de definitie van Demografische druk gewijzigd.
 Definitie 2017: som van aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot aantal personen van 20 tot 65 jaar.
 Definitie 2016: som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.
 Door het wijzigen van de definitie kunnen de cijfers van 2017 niet vergeleken worden met die van 2016. Wel kan bekeken worden hoe Maastricht zich in 2016 of in 2017 verhoudt ten opzichte van het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten. De cijfers laten dan zien, dat Maastricht zowel in 2016 als ook in 2017 een demografische druk had/heeft die iets lager lag/ligt in vergelijking met het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten.
- 12) Het BBV schrijft voor dat benchmarken plaatsvindt via de cijfers gepubliceerd op waarstaatjegemeente.nl. Ontbreken op deze site cijfers, dan leidt dit tot lege cellen in deze tabel.
- 13) De stijging van de woonlasten in Maastricht is groter dan in andere gemeenten, omdat gemiddeld bekeken in andere gemeenten de tarieven van afvalstoffenheffing en rioolheffingen dalen, terwijl onze tarieven stijgen als gevolg van de prijsindex van 2,2%. Voor meer details wordt verwezen naar de lokale lastenparagraaf.

► *Maastrichtse beleidsindicatoren*

	2014	2015	2016	Ambitie 2018
Aantal tijdige betalingen binnen 30 dagen door gemeente Maastricht (%)	94	95	92	90

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Algemene Inkomsten en uitgaven*

Een sluitende meerjarenbegroting waarbij sprake is van materieel begrotingsevenwicht (structurele lasten worden afgedekt met structurele opbrengsten)	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
Realisatie jaarschijf 2018 van de efficiencytaakstelling van € 15,4 mln. en takenreductie 2011-2018 binnen afspraken coalitieakkoord.	
Monitoren rijksbeleid en financiële gevolgen daarvan voor onze begroting.	
Maximale verwerving van externe subsidies.	
Afronding van de implementatie van de vernieuwing BBV voor gemeenten.	

Inzichtelijk maken financiële risico's en zo goed mogelijk beheersen. Voldoende weerstandsvermogen om deze risico's af te dekken.	
Beoogde prestaties 2018	Realisatie 2018
Verder gaan met de implementatie van risicomanagement systeem.	
De kasgeldlimiet en renterisiconorm worden niet overschreden.	
De spelregels van het treasurystatuut worden opgevolgd.	
Streven naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening.	
Voldoen aan de eisen van de provinciale toezichthouder om te komen tot een meerjarig repressief toezicht.	

3. Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	11.854.561	12.788.190	13.541.291	14.053.734	14.148.901
Apparaatskosten	44.487.011	45.092.010	45.001.205	44.877.308	44.877.308
Verstrekte subsidies	350.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Storting in voorzieningen	0	366.389	366.389	366.389	366.389
Overige lasten	37.948.343	15.288.381	16.110.413	16.390.784	16.116.364
Subtotaal Lasten	94.639.915	73.634.970	75.119.298	75.788.215	75.608.962
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	327.392.213	312.391.167	309.692.464	310.013.495	309.025.482
Subtotaal Baten	327.392.213	312.391.167	309.692.464	310.013.495	309.025.482
Totaal saldo baten en lasten	232.752.298	238.756.198	234.573.166	234.225.280	233.416.520
Storting in reserves	20.020.247	14.331.799	15.381.477	15.563.818	15.722.598
Onttrekking aan reserves	36.126.671	14.209.183	14.486.064	14.606.965	14.318.942
Geraamd resultaat	248.858.722	238.633.581	233.677.753	233.268.427	232.012.864

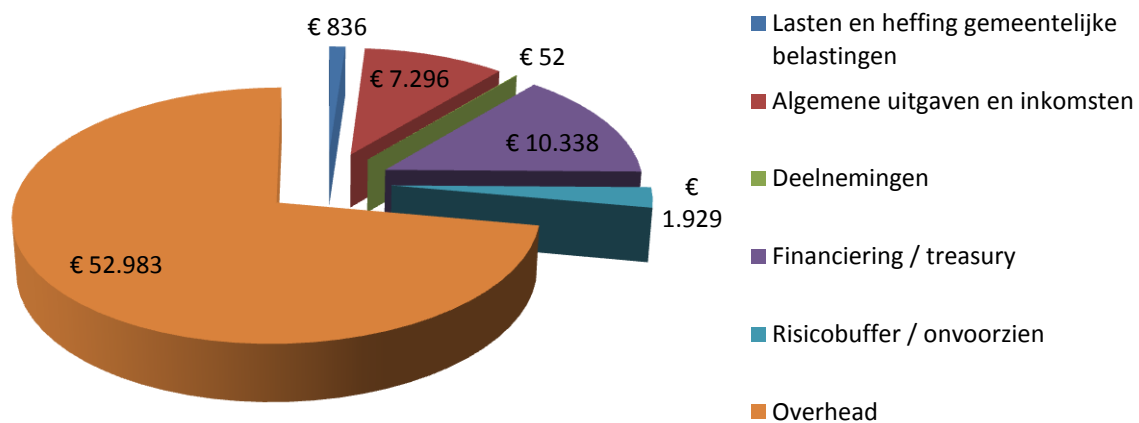
Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 15 (bedragen x € 1.000)				2018	2019	2020	2021
Productiemiddelen	Rendabel	div.		8.883	4.770	3.936	4.314

Intensivering N / Bezuiniging V programma 15 (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Algemene Uitkering Gemeentefonds	111 V	183 V	485 V	678 V
BNG (vanaf 2020 reeds verdubbeld)	168 V	168 V		
Zie voor toelichting Hfdst. 3 p.145-157				

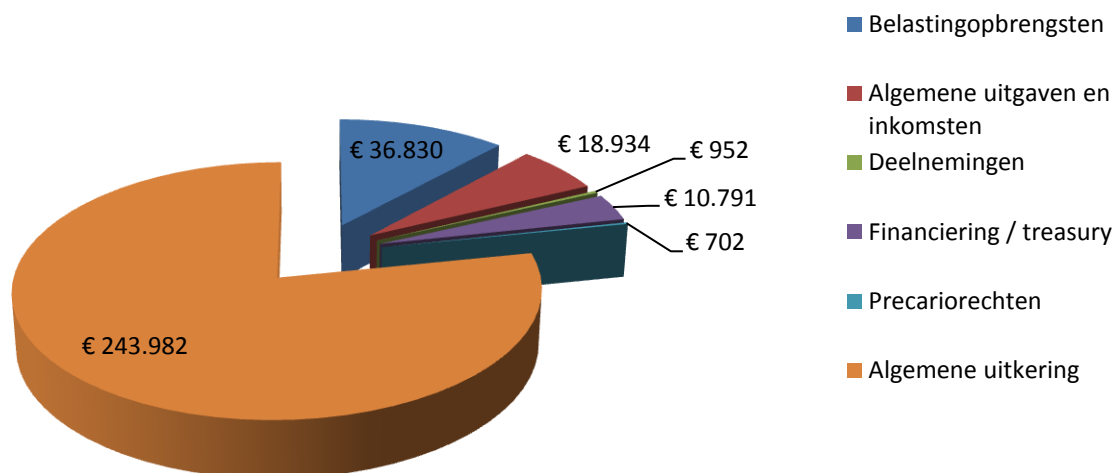
Programma 15: lasten

bedragen x 1.000

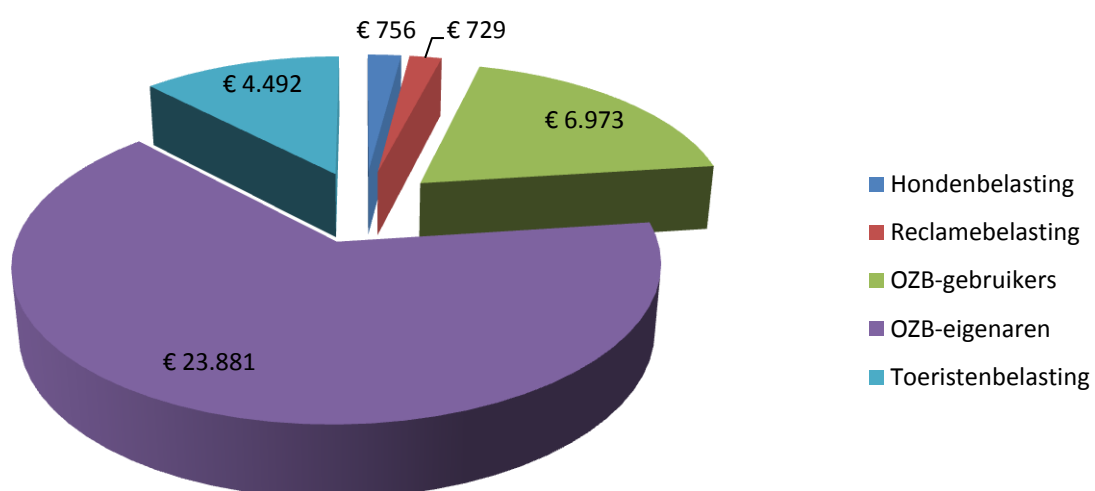
Programma 15: baten

bedragen x 1.000

Specificatie belastingopbrengsten

bedragen x 1.000

HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE BEGROTING

3.1 Toelichting op de financiële begroting

In dit hoofdstuk wordt, naast de financiële uitgangspunten voor de begroting, voornamelijk ingegaan op het budgettaire kader 2018-2021 en worden de budgettaire ontwikkelingen ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting toegelicht.

Hieronder in paragraaf 3.2 volgt een toelichting op de financiële uitgangspunten die ten grondslag hebben gelegen aan deze begroting. In paragraaf 3.3 wordt het budgettaire kader toegelicht. In paragraaf 3.4 tenslotte volgt een uiteenzetting van de financiële positie van onze gemeente en worden de geplande investeringen beschreven.

3.2 Uitgangspunten van de ramingen

De begroting voor 2018 is opgesteld op basis van het wijzigingsbesluit Besluit Begroting en Verantwoording d.d. 5 maart 2016. Bij het samenstellen van de begroting zijn verder de volgende uitgangspunten voor de ramingen gehanteerd.

3.2.1 Indexering

Voor de indexering hebben we in 2013 een systeemwijziging doorgevoerd. De prijsindex wordt alleen toegepast op het begrotingsjaar 2018. De jaren 2019 t/m 2021 worden niet geïndexeerd voor prijsontwikkeling. Met andere woorden: begrotingsjaar 2018 is weergegeven in lopende prijzen en de jaren daarna in vaste prijzen. Reden hiervoor is dat de prijsontwikkeling over de jaren heen lastig te prognosticeren is en vaak in de volgende meerjarenbegroting weer bijgesteld moet worden. Door nu de jaren na het begrotingsjaar niet te indexeren wordt voorkomen dat de prijsindex steeds moet worden bijgesteld. Bijkomend voordeel is dat de ontwikkeling over de jaren duidelijker toe te lichten is.

De ramingen voor 2018 zijn geïndexeerd met het indexcijfer IMOC (prijs overheidsconsumptie netto materieel) uit het Centraal economisch plan (CEP) van maart 2017 van het Centraal Planbureau voor wat betreft de materiële kosten. Deze bedraagt 1,6%. Voor de loonkosten hanteren we het percentage zoals opgenomen in de CEP ramingen voor "Loonvoet sector overheid" te weten 2,8%. Dit percentage is voldoende voor het opvangen van de loonsomstijging van de CAO 2017-2018 en de verwachte stijging van de premies (o.a. pensioenpremie). De opbrengsten worden geïndexeerd met een gemiddelde van de materiële- en loonkostenstijging, zijnde 2,2%.

3.2.2 Onvoorzien en risicobuffer

In programma 15 van de begroting is een post onvoorzien is opgenomen van € 0,242 mln. structureel. Deze post is bedoeld om incidentele uitgaven die bij de begroting niet werden voorzien op te kunnen vangen. Daarnaast is er op hetzelfde programma een risicobuffer opgenomen van jaarlijks € 1,687 mln. Als gevolg van extra stortingen ten behoeve van grotere risico's is de risicobuffer opgehoogd.

In paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt deze risicobuffer afgezet tegen de risico's waarmee de gemeente wordt geconfronteerd.

Tabel: Verloop risicobuffer 2018-2021

(bedragen x € 1.000)

	2018	2019	2020	2021
Post onvoorzien	242	242	242	242
Risicobuffer begroting	1.087	1.087	1.087	1.087
Extra stortingen begroting 2016	600	1.000	1.000	1.000
Extra stortingen begroting 2017			500	500
Risicobuffer 2018-2021	1.929	2.329	2.829	2.829

3.2.3 Rente

Bij de wijzigingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de toerekening van rente een belangrijk aandachtspunt (vanaf begrotingsjaar 2018).

De Commissie BBV adviseert om geen rente meer te berekenen over het eigen vermogen. Dit advies heeft de gemeente Maastricht overgenomen.

Daarnaast schrijft het BBV voor dat we geen resultaat meer mogen hebben op het taakveld Treasury. De doorgerekende rente (omslagrente) aan de producten/taakvelden moet gelijk zijn aan de begrote rentekosten, welke zijn gebaseerd op de rentepercentages zoals die thans door banken in rekening wordt gebracht.

Voor de gemeente Maastricht betekent dit het volgende:

1. De enige reserve waarover wij nog rente berekenden was het Vruchtboomfonds (5,8%). Ter vervanging van de voormalige dividenden van Nutsbedrijven werd namelijk aan het Vruchtboomfonds onttrokken. De rente die we toerekenden aan het Vruchtboomfonds maakte deze onttrekking mogelijk.
Nu deze rente aan het Vruchtboomfonds komt te vervallen, zal er ook geen onttrekking meer gedaan worden aan het Vruchtboomfonds.
2. Nu we over het eigen vermogen geen rente meer mogen berekenen én geen resultaat meer mogen hebben op Treasury, daalt de omslagrente van 3,5% naar 0,5%. Door de daling van deze interne rentelasten is de onttrekking uit het Vruchtboomfonds niet meer nodig. Per saldo zijn er dus geen gevolgen voor de exploitatie en is budgettair neutraal. Bovendien blijft het Vruchtboomfonds eeuwigdurend.

3.2.4 Gemeentefonds septembercirculaire 2017

De jaarlijkse groei van het gemeentefonds wordt bepaald door de normeringssystematiek, de zogenaamde 'trap af/trap op systematiek'. Hiermee wordt bedoeld dat de jaarlijkse groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan de groei van de rijksuitgaven. Extra uitgaven, bezuinigingen, mee- en tegenvallers op de rijksbegroting hebben in deze systematiek direct invloed op de omvang van het gemeentefonds.

Op 19 september 2017 is het Prinsjesdag geweest. De demissionaire regering heeft haar plannen voor 2018 bekend gemaakt (Miljoenennota). De gevolgen van de Miljoenennota voor de algemene uitkering van het gemeentefonds (AU) zijn verwerkt in het budgettaire kader van onze begroting. Dit betekent dat in de voorliggende begroting de ramingen van de algemene uitkering gemeentefonds, de integratie-uitkering Sociaal domein en de decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn gebaseerd op de septembercirculaire 2017.

3.3 Van begroting 2017 naar begroting 2018

Kaderbrief 2017 (bedragen * € 1.000)	2018	2019	2020	2021
saldo Begroting 2017	-793	-82	421	421
Autonome, wettelijke ontwikkelingen en reeds besloten				
1 Algemene Uitkering Gemeentefonds	561	244	611	512
2 tekort Jeugd en WMO (excl. BUIG middelen)	-13.500	-13.500	-13.500	-13.500
> dekking draaiknoppen sociaal	3.500	6.000	7.500	8.400
3 BUIG middelen (i-deel)	9.000	8.000	6.000	4.700
4 onderhoud spoorwegovergang SAPPI	-65	-65	-65	-65
5 veilig thuis	-550	-550	-550	-550
6 Omgevingswet	-400	pm	pm	pm
> dekking I&A budget	200			
7 beleidsnota parkeren (raadsbesluit)	-100	-100	-100	-100
8 versterking crisisbeheersing en rampenbestrijding	-180	-180	-180	-180
> dekking begroting Veiligheidsregio (afh v AB)	0	180	180	180
te dekken autonome ontwikkelingen	-1.534	29	-104	-603
Afweegbare ontwikkelingen				
aangenomen moties				
9 armoede	-2.200	-1.900	-1.900	-1.900
> dekking overschot BUIG middelen	2.200	1.900	1.900	1.900
10 verkeersmaatregelen Maastricht West	-pm	-pm	-pm	-pm
11 maatregelen luchtkwaliteit	-pm	-pm	-pm	-pm
12 autoloze zondag	-65	-65	-65	-65
collegebesluiten				
13 JIM (3 jaren)	-50	-50	-50	
14 amstel gold race (5 jaren)	-25	-25	-25	-25
15 Iron man (3 jaren)	-80	-80	-80	
16 Tour de France (2018 of 2019 of 2020)	-525			
> dekking toeristenbelasting (posten 13 t/m 16)	680	155	155	25
te dekken moties/collegebesluiten	-65	-65	-65	-65
Claims				
17 verhogen (wijk)veiligheidsbeleving	-155	-155		
18 aanpak radicalisering/jihadisme	-75	-75		
19 student en stad	-150			
Te dekken claims	-380	-230	0	0
Totaal te dekken	-2.772	-348	252	-247
Dekkingsmogelijkheden				
20 spreidingsbeleid sport (park Zuid)			75	75
21 tarievennota sport (draaiknop uit begroting 2017)		20	40	152
22 nettering onkostenvergoedingen raadsleden	54	54	54	54
23 BNG (vanaf 2020 reeds verdubbeld)	168	168		
24 incidentele dekking	2.550			
Totaal dekking	2.772	242	169	281
Nieuw saldo Begroting 2018	0	-106	421	34

Toelichting op het budgettaire kader

1. Algemene uitkering

In het budgettaire kader is de Septembercirculaire 2017 verwerkt. De algemene uitkering laat voor de jaren 2018 en verder een gemengd beeld zien, met beperkte schommelingen. Per saldo fluctueert de uitkering met een, ten opzichte van de Kaderbrief 2017, een overschot in 2018 van 450 V en een tekort in 2021 van 166 N.

2. Tekort Jeugd en Wmo (exclusief BUIG middelen)

Bij de Kaderbrief 2017 is voor 3 D's (Jeugd -€ 5,1 mln. en Wmo € -€ 3,3 mln.) een prognose afgegeven van in totaal € 8,4 mln. tekort voor het jaar 2017. Deze prognose voor 2017 was volledig gebaseerd op de jaarrekening 2016. In de Kaderbrief is aangegeven dat dit een voorlopige prognose betreft en bij de 1e monitor 3-D's een nieuwe prognose afgegeven zou worden. Inmiddels is ook uw raad over de monitor 3-D's geïnformeerd op 19 september jongstleden. De nieuwe prognose laat een tekort zien van € 13,5 mln. (exclusief het overschot BUIG-middelen). De toename van het tekort wordt veroorzaakt door de verlaging van de budgetten 2017 ten opzichte van 2016 als gevolg van dalende Rijksbijdragen. Deze prognose is in het budgettaire kader van deze begroting meerjarig verwerkt.

Tegenover het verwachte tekorten stonden in de kaderbrief de draaiknoppen als dekkingsmiddel. Voor 2018 gaan we ervan uit dat € 3,5 mln. aan dekking wordt gerealiseerd (zie programma 5/6). Net zoals bij Kaderbrief 2017 kunnen we voor de andere jaren nog geen goede, harde onderbouwingen voor de oplopende reeks van de draaiknoppen maken. Vandaar dat we de meerjarige reeks van de draaiknoppen uit de Kaderbrief 2017 ook voor deze begroting handhaven. Dit laat onverlet dat getracht wordt zo spoedig mogelijk tot budgettaire neutraliteit te komen. We houden echter rekening met het feit dat we de eerstkomende jaren nog tekorten op Jeugdzorg en Wmo zullen hebben. Deze worden in eerste instantie opgevangen door de geraamde overschotten op de BUIG middelen (zie hieronder). Mochten deze ontoereikend blijken, bijvoorbeeld door aanpassing van het objectieve verdeelmodel van de BUIG middelen, dan is ons weerstandsvermogen nog ruim voldoende om dit op te vangen.

Voor de onderbouwing van de draaiknoppen Sociaal Domein van € 3,5 mln. voor 2018 verwijzen we naar Programma 5/6 (pagina 63).

3. BUIG middelen (verwachte voordelen)

In de Kaderbrief 2017 hebben we uitgelegd welke positieve gevolgen het nieuwe objectieve verdeelmodel van de BUIG middelen voor Maastricht heeft (deze middelen zijn bedoeld voor de bijstandsuitkeringen). Daarnaast hebben we uitgelegd waar het overschot deels voor wordt gebruikt, namelijk de tekorten op 'armoede' en de tekorten op de begroting van MTB. Met het restant overschot BUIG middelen zijn we behoedzaam omgegaan: alleen voor 2018 hebben we een groot deel gebruikt als dekkingsmiddelen voor de begroting 2018. Nu het perspectief meerjarig is verslechterd door het grotere, verwachte tekort op de 3D's en het ophogen van de taakstelling voor de draaiknoppen niet realistisch kan worden onderbouwd, stellen we voor om het grootste deel van het overschot ter dekking van de tekorten op de 3D's in te zetten. Daarbij realiseren we ons dat dit minder behoedzaam is dan bij Kaderbrief 2017, maar niet irrealistisch, aangezien dit ook de meest recente prognoses zijn. Het bekende risico is dat het macrobudget conjunctureel gevoelig is en de verdeling ervan ook afhankelijk van de onderlinge prestaties van de gemeenten. Niettemin blijft overeind dat het nieuwe objectieve verdeelmodel in 2018 dat voor 100% wordt ingezet (in 2017 was dit nog maar 75%) gunstig uitpakt voor Maastricht.

4. Onderhoud spoorwegovergang Sappi

Binnen het project Noorderbrug-trace is de goederenlijn Lanaken-Maastricht gelegen welke onderdeel is van het hoofdspoorwegennet. Op deze goederenlijn wordt de spoorwegovergang Bosscherweg aangepast en een nieuwe overgang Bedrijventerrein op het Sappi terrein gerealiseerd. De kosten hiervan worden gedekt binnen dit project. De kosten van de onderhoudswerkzaamheden die in de toekomst door ProRail worden uitgevoerd voor deze nieuwe c.q. aangepaste overgangen worden door ProRail in rekening gebracht bij de beheerder zijnde de Gemeente Maastricht. Aan deze verrekening ligt een ministerieel besluit ten grondslag. Deze onderhoudskosten wilden we in eerste instantie (zie Marap 2016)

in een keer afkopen, maar vanwege het feit dat de overgang niet permanent is, worden de jaarlijkse kosten in het budgettaire kader opgenomen zolang de overweg open blijft.

5. Veilig thuis

Vanaf 2017 worden de werkzaamheden van Veilig Thuis uitgevoerd door de GGD. Vanaf 2018 is extra inzet nodig vanwege een aantal structurele wijzigingen wat betreft de werkzaamheden van Veilig Thuis die niet aan de orde waren toen het Centrum voor Huiselijk Geweld, en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (die onder bureau Jeugdzorg vielen), nog verantwoordelijk waren voor deze casuïstiek. De wijzigingen betreffen:

- Het Rijk heeft een wettelijk landelijk handelingsprotocol ingesteld, dat veel arbeidsintensiever is dan de oorspronkelijke werkwijze; zo is bijvoorbeeld het “vierogen”- principe ingevoerd en worden strengere eisen gesteld aan dossiervorming.
- Medio 2017 gaat de afhandeling van politiemeldingen over van het Veiligheidshuis naar Veilig Thuis. Uit monitoringscijfers van januari en februari van 2017 blijkt dat dit een verdubbeling van het aantal af te handelen meldingen betekent.
- In het afgelopen jaar is een sterke stijging van het aantal meldingen ontstaan. Mogelijk als gevolg van de landelijke mediacampagne om Veilig Thuis onder de aandacht te brengen bij burgers en professionals. Dit betekent dat men het meldpunt weet te vinden, ook bij meldingen die eerder minder in het zicht waren zoals meldingen over ouderenmishandeling. De toename zit deels ook in anonieme meldingen die meer tijd vergen omdat eerst nader onderzoek nodig is voordat kan worden doorgeleid of triage plaats kan vinden.

Deze wijzigingen zijn verwerkt in het bedrijfsplan van Veilig Thuis inclusief formatieberekening op basis van landelijke ervaringscijfers en benchmark. De formatieberekening is extern en intern kritisch bekeken en wordt redelijk bevonden gezien alle taken die bij Veilig Thuis komen te liggen. Tevens is deze in lijn met landelijke inzet op Veilig Thuis in andere Nederlandse regio's. Hoewel het onderdeel van huiselijk geweld overgeheveld wordt van het Veiligheidshuis naar Veilig Thuis blijven de overige onderdelen van de aanpak bij het voorliggende veld. Door de complexiteit en het integrale proces is een bezuiniging bij het Veiligheidshuis niet te verwachten. Voor Maastricht betekent de toegenomen werkzaamheden voor Veilig Thuis dat de totale jaarlijkse bijdrage structureel met € 550.000 euro omhoog gaat naar € 900.000 per jaar.

6. Omgevingswet

De voorbereiding voor de implementatie van de nieuwe Omgevingswet (naar verwachting treedt de wet in 2020 in werking) is in Maastricht van start gegaan. Landelijk is overeengekomen dat gemeenten zelf de eigen invoeringskosten (zgn. transitiekosten) moeten dragen. Daaronder vallen in elk geval de aansluiting van eigen digitale voorzieningen op het landelijke digitale stelsel, aanpassing van werkprocessen, organisatie- en cultuurveranderingstrajecten, kennis en opleiding, communicatie en de gevolgen van minder legesopbrengsten en een taakverschuiving naar meer toezicht en handhaving. Het is niet aan de orde dat er structureel meer middelen zullen komen, dus de transitie dient structureel budgetneutraal te worden uitgevoerd. Daartoe is landelijk afgesproken dat besparingen, die de invoering van de Omgevingswet op termijn eventueel met zich meebrengt (bv. efficiencywinsten en minder onderzoekslasten) niet via het Gemeentefonds worden afgeroemd en dus ten gunste van de gemeente komen om daarmee de meerkosten en minder opbrengsten te mitigeren.

In de aanloop naar de Omgevingswet worden echter ook incidentele kosten t.b.v. de voorbereiding gemaakt. In de begroting 2017 was hiervoor een bedrag van € 100.000 voor 2017 plus een pm voor de jaren erna opgenomen. Inmiddels is ook voor 2018 een concretere inschatting beschikbaar op basis van het plan van aanpak en het ambitiesdocument. De in het ambitiesdocument voorgestane insteek vraagt extra inzet t.a.v. aanpassen van werkprocessen, ruimtelijk instrumentarium (omgevingsvisie en omgevingsplan) en de rol van de overheid (cultuur). Een belangrijke component hierbij is informatiemanagement/digitalisering vanwege de verplichtingen die de Omgevingswet stelt aan het nieuwe digitale stelsel omgevingsrecht (DSO). Dit maakt dat de begrote kosten voor 2018 hoger liggen dan 2017.

Verder vooruit prognosticeren dan 2018 is nog niet mogelijk aangezien veel van de wetteksten nog niet zijn uitgekristalliseerd. Het is bijvoorbeeld nog niet bekend welke bouwactiviteiten vergunningvrij worden en dus ook niet wat dit mogelijk betekent voor de legesinkomsten of het takenpakket van vergunningverlening. Ook is nog niet bekend aan welke vereisten de informatievoorziening en digitalisering precies moet voldoen en kan nog geen onderbouwde inschatting gemaakt worden van de

kosten die hiermee gemoeid zullen zijn. Daarom zal er pas zodra hier duidelijkheid over is (op zijn vroegst bij de kaderbrief in 2018) een businesscase worden opgesteld met een vooruitblik tot 2024 voor de investeringskosten en de mogelijke exploitatielasten en frictiekosten.

7. Maatregelen Beleidsnota parkeren

De maatregelen uit de aangepaste Beleidsnota Parkeren betreffen regulering van het parkeren in 3 buurten in de C-Zone (nu nog niet gereguleerde parkeerzone). De reguleringsmaatregelen betreffen het verbeteren van parkeeroverlast, veroorzaakt door langparkeerders in woonbuurten. In het raadsbesluit “Reguleren C-zone” van 1 november 2016 is ten aanzien van de kosten van maatregelen opgenomen: “structurele kosten kunnen niet opgevangen worden binnen de huidige meerjarenbegroting straatparkeren dan wel binnen programma 12 (verkeer en mobiliteit). Bij de Kaderbrief 2017 zal de afweging plaatsvinden over de dekking. Hierbij wordt primair gekeken binnen programma 12 (verkeer en mobiliteit). Mocht dit geen soulaas bieden dan worden de kosten opgenomen in het gemeentebrede budgettaire kader”.

Inmiddels is in overleg met de buurten voor Boschpoort en Heugemerveld gekozen voor combiparkeren respectievelijk een parkeerduurbepanking. Deze maatregelen zijn uiteindelijk kostenneutraal. Voor de buurt Annadal/Brusselsepoort is overleg met de buurt afgerond. De situatie is daar aanzienlijk complexer. Uiteindelijk bleek er in de buurt meer draagvlak te bestaan voor een blauwe zone. Derhalve kiest het college ervoor om in deze wijk een blauwe zone in te voeren. De kosten hiervoor bedragen € 100.000 op jaarbasis, voornamelijk handhavingskosten.

8. Versterking crisisbeheersing en rampenbestrijding

Ontwikkelingen op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing vragen een ander soort voorbereiding en stellen meer eisen aan de coördinatie- en regiefunctie van de veiligheidsregio dan nu het geval is. Uit praktijkervaringen en de laatst gehouden systeemtest blijkt dat de crisisbeheersing van de Veiligheidsregio op onderdelen niet voldoet aan de huidige eisen. Met name communicatie en informatiemanagement zijn onder de maat. Uit onderzoek blijkt dat de Veiligheidsregio over onvoldoende formatie beschikt om voldoende invulling te geven aan de wettelijke en door het bestuur geformuleerde multidisciplinaire taken op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het slimmer organiseren van multidisciplinaire taken en een verdere samenwerking met de Veiligheidsregio Noord Limburg leidt tot efficiëntie, maar hiermee kan het geconstateerd probleem niet volledig worden opgelost. In de concept begroting 2018 van de veiligheidsregio is het perspectief (de doorontwikkeling) voor de Veiligheidsregio Zuid Limburg verwerkt en zijn de personele en financiële consequenties hiervan inzichtelijk gemaakt. Voorgesteld wordt een veiligheidsbureau in te stellen van waaruit de crisisbeheersingtaken worden georganiseerd. Daartoe worden alle relevante taken overgeheveld van de afzonderlijke diensten (brandweer, GHOR, bevolkingszorg) naar het nieuwe bureau. Om de crisisbeheersing weer naar een voldoende niveau te tillen is een uitbreiding van 8 fte aan personele middelen noodzakelijk plus 1 fte flexibel in middelen. Het gaat hierbij grotendeels om andere deskundigheid en andere vaardigheden, dan die er nu aanwezig zijn in de Veiligheidsregio. De directeur van de veiligheidsregio is eindverantwoordelijk. Zo ontstaat er een eenduidige aansturingslijn en is er één aanspreekpunt voor bestuurders en partners in het netwerk. Deze uitbreiding betekent een budgetuitbreiding van € 859.750. Deze lasten worden in de concept begroting op basis van inwoneraantal verdeeld over de leden van de Veiligheidsregio. Een andere mogelijkheid die vanuit Maastricht tijdens de bespreking van de concept begroting van de veiligheidsregio naar voren is gekomen, is de zienswijze dat door de veiligheidsregio in het perspectief van de door haar op te stellen meerjarenbegroting ten aanzien van de extra claim gezocht dient te worden naar alternatieve dekkingsmogelijkheden vanaf 2019. Inmiddels is duidelijk dat onze zienswijze niet door het AB is overgenomen. Bij de opstelling van de begroting 2019 van de Veiligheidsregio Zuid Limburg zal een ambtelijke werkgroep geformeerd worden bestaande uit financieel en inhoudsdeskundigen van de vier grote en twee middelgrote gemeenten. Deze werkgroep zal participeren bij de totstandkoming van deze begroting.

9. Armoedebeleid

Zoals reeds aangegeven bij begroting 2017 is er sprake van een naar verwachting structureel tekort op het budget voor armoedebeleid, dat derhalve bij begroting 2017 opgehoogd is. Vanwege het gedeeltelijke open einde karakter van armoedebeleid monitoren we uiteraard continue of deze bijstelling structureel afdoende is. Ook bij kwijtscheldingen zien we een vergelijkbare ontwikkeling die ook structureel lijkt te zijn. Daarnaast zijn een aantal moties aangenomen die extra uitgaven met zich meebrengen en daarmee

het (structurele) tekort vergroten. Het in deze kaderbrief structureel opgenomen bedrag is nodig voor het tekort op kwijtscheldingen en als toekomstig budget voor uitgaven t.g.v. de motie Jongeren en Schulden (incidenteel) en de motie extra gelden kinderen in armoede (structureel). Het is exclusief de innovatieve acties uit het actieplan armoede m.u.v. het vertrouwensexperiment waarvoor wel incidenteel geld beschikbaar komt.

10. Verkeersmaatregelen Maastricht West

Tijdens de raadspeiling op 31 januari 2017 is door een meerderheid van de raad de wens uitgesproken een aantal maatregelen zo snel mogelijk te realiseren. Afgesproken is om de maatregelen de komende maanden verder uit te werken op uitvoerbaarheid en haalbaarheid. De raad zal hierover naar verwachting voor de zomer van 2017 geïnformeerd worden middels een RIB. Het tijdspad voor de verdere uitwerking en onderzoeken verschilt per maatregel. Duidelijk is wel dat sommige maatregelen alleen mogelijk zijn indien er extra middelen beschikbaar komen. Het gaat dan om:

1. Verbeteren fietsverbindingen. De kosten hiervoor zijn in de rapportage 'Verkeersmaatregelen Maastricht-West' benoemd en globaal uitgewerkt en lopen op tot bijna € 17 miljoen. Verdere uitwerking zal als onderdeel van het op te stellen fietsplan plaatsvinden. Het fietsplan zal naar verwachting medio 2018 gereed zijn.
2. Reconstructie Tongerseweg. Zie hiervoor het mijp (par. 3.4.2)
3. Instellen van een vrachtwagen verbod bij diverse grensovergangen. De kosten hiervoor zijn geschat op eenmalig € 50.000 en jaarlijks € 200.000. Een verdere detaillering van de inhoudelijke en financiële consequenties wordt zoals gezegd nader onderzocht.
4. Het realiseren van een P+R Maastricht-West met een capaciteit van ongeveer 100 auto's. De kosten zijn sterk afhankelijk van de uiteindelijke locatie. De locaties Noord en Zuid hebben op dit moment prioriteit vanwege hun toegevoegde waarde tijdens de tijdelijke afsluiting van de Noorderbrug. Dit betekent voor P+R Maastricht West dat de planvorming gestart kan worden eind 2017. Inhoudelijke en financiële uitwerking zal bij kaderbrief 2018 voorgelegd worden.
5. Landbouwverkeer op Tongerseweg

Bezien wordt of het zinvol en mogelijk is om een specifieke gedragscampagne in samenwerking met de sector en de provincie op te starten. Deze campagne zal gericht moeten zijn op de piek van dit type verkeer tijdens de oogstperiode in het najaar. De kosten hiervoor zijn indicatief geschat op eenmalig € 25.000. Een verdere detaillering van de inhoudelijke en financiële consequenties wordt zoals gezegd nader onderzocht. Een concreet voorstel aangaande punt 2 en 3 ligt voor in de raad van 31 oktober 2017.

11. Maatregelen luchtkwaliteit

In het kader van de raadspeiling op 31 januari 2017 is door de meerderheid van de raad de wens uitgesproken de haalbaarheid te onderzoeken van maatregelen die de luchtkwaliteit in de stad verder verbeteren en niet alleen te wachten op maatregelen vanuit het Rijk en Europa. Het gaat dan om:

1. Onderzoeken van de haalbaarheid (o.a. draagvlak, uitvoerbaarheid en financierbaarheid) van een milieuzone voor de binnenstad. De kosten hiervan bedragen indicatief € 4 mln. incidenteel en € 2 mln. structureel
2. Het verder versterken, dwingender maken van de stadsdistributie.
3. Onderzoek naar verruimen van het autoluw gebied in binnenstad
4. Overige maatregelen

Deze maatregelen worden verder onderzocht op uitvoerbaarheid en haalbaarheid. Uiterlijk voorjaar 2018 verwachten we de resultaten van de onderzoeken te kunnen presenteren. Aangaande, autoluwe binnenstad wordt tevens een pilot uitgevoerd met selectieve toegang in Randwyck door middel van camera's.

12. Autoloze zondag

Naar aanleiding van een motie van de Raad heeft het College de opdracht aangenomen tot het organiseren van een op zich zelf staande autoloze zondag in het centrum van Maastricht. Deze autoloze zondag zal naast het afsluiten van het centrum voor gemotoriseerd verkeer ook een inhoudelijk programma krijgen. De kosten van een op zichzelf staande autoloze zondag bedragen € 65.000. De concrete invulling van de autoloze zondag in 2018 zal middels een plan van aanpak in februari 2018 gereed zijn.

13. Jumping Indoor Maastricht Wereldbeker

De gemeente Maastricht werkt vanuit haar Limburgse positie als hoofdstad nauw samen met de Provincie Limburg rondom 'het stimuleren/versterken van evenementen met een bovenregionale en/of internationale uitstraling'. Een mogelijkheid die zich nu voordoet is de doorontwikkeling van de Jumping Indoor Maastricht (JIM) tot een 5 sterren wereldbeker evenement. JIM is nu een 3 sterren evenement. Beoogd is dat alleen JIM een wereldbeker (5 sterren) evenement van Nederland wordt. De positie en bekendheid van het MECC en Maastricht wordt versterkt. JIM vormt ook een krachtig uithangbord voor de paardensector in heel Limburg. Vandaar dat de Provincie substantieel (75%) bijdraagt. De van gemeente Maastricht gevraagde bijdrage is € 50.000 per jaar.

14. Amstel Goldrace

De gemeente Maastricht werkt vanuit haar Limburgse positie als hoofdstad nauw samen met de Provincie Limburg rondom 'het stimuleren/versterken van evenementen met een bovenregionale en/of internationale uitstraling'. De Amstel Goldrace is een internationale top evenement met een grote economische spin off voor de stad en de regio. Een actuele ontwikkeling is de toevoeging van een prof dameswedstrijd aan de koers vanaf 2017. Het contract loopt af in 2017. Aan de orde is nu de verlenging voor de periode 2018-2022. Gelet op de Europese marktontwikkelingen bij wielervedstrijden, de toevoeging van de dameskoers en gestegen kosten van bijvoorbeeld beveiliging van het parcours vraagt de AGR organisatie € 25.000 extra per jaar van de gemeente Maastricht. Ook Provincie Limburg en Valkenburg dragen bij. Maastricht wordt hiermee als startlocatie behouden en daarmee ook de positie in de jaarronde en de economische spin off van het groeiende wielertoerisme. De fietssport biedt ook grote kansen om de verbindingen van de stad naar het Heuvelland te leggen, naar het Rivierenpark en naar de Euregio.

15. IRONMAN Maastricht Limburg

De gemeente Maastricht werkt vanuit haar Limburgse positie als hoofdstad constructief samen met de Provincie Limburg rondom 'het stimuleren/versterken van evenementen met een bovenregionale en/of internationale uitstraling'. Een voorbeeld van succesvolle samenwerking op dit gebied is de IRONMAN. De IRONMAN Maastricht Limburg heeft zich in 3 jaar al bewezen als economisch en sportief succesvol en gedragen internationaal evenement. Het is de enige wedstrijd die crossing borders gaat en daarmee de Euregio ook grote kansen biedt. Het kent ook positieve effecten voor de breedtesport. Het huidige contract loopt af in 2017. Alle betrokken partijen hebben uitgesproken een nieuw contract 2018-2020 af te willen sluiten, met de (wederzijdse) intentie het evenement duurzaam te binden aan de stad. De van de gemeente Maastricht gevraagde bijdrage is € 80.000 per jaar.

16. Tour de France Finish

De gemeente Maastricht werkt vanuit haar Limburgse positie als hoofdstad nauw samen met de Provincie Limburg rondom 'het stimuleren/versterken van evenementen met een bovenregionale en/of internationale uitstraling'. Op verzoek van de Provincie nemen we een reservering op ten behoeve van de Provinciale onderhandeling om een touretappe in Zuid Limburg te laten eindigen, in Maastricht. Indien succesvol betekent dit een internationaal top evenement met een grote economische spin off voor de stad en de Provincie. De Provincie heeft vanuit haar speerpunt wielersport de wens om een Touretappe naar Zuid- Limburg te halen. Zij voert hiervoor actief lobby. Valkenburg aan de Geul is al formeel partner in dit traject richting de Tour organisatie A.S.O. De Provincie vraagt dit ook aan gemeente Maastricht. Door beide opties (bergfinish te Valkenburg dan wel een sprintfinish in Maastricht) aan te bieden aan de A.S.O. wordt de kans vergroot dat een touretappe wordt toegewezen aan Limburg. De Maastrichtse bijdrage behoeft uiteraard alleen verleend te worden als de Tour kiest voor Zuid- Limburg én de keuze valt op een sprintfinish in Maastricht. De van de gemeente Maastricht gevraagde bijdrage is maximaal € 525.000 eenmalig.

17. Verhogen (wijk)veiligheidsbeleving

Uit de Integrale Veiligheidsmonitor 2015 (IVM 2015) blijkt dat de veiligheidsbeleving in een aantal buurten in Maastricht duidelijke verbetering behoeft. Doelstelling vanuit het gemeentelijk veiligheidsbeleid in brede zin is om de veiligheidsbeleving in Maastricht structureel te verbeteren. De buurten waar het hier om gaat zijn buurten waar Veilige Buurten Teams (VBT's) actief zijn. Aan de hand van initiatieven/prioriteiten

vanuit de buurt gaan de VBT's aan de slag om de fysieke en sociale veiligheid in de buurten te verbeteren. Om het gewenste effect vanuit deze VBT's te kunnen realiseren is het van groot belang dat de gemeente - met nog meer aansluiting bij de beleving in de buurt – kiest voor een pro-actieve benadering en snelle en voor de buurt herkenbare, oplossingsgerichte voorstellen. Hiertoe gaat de gemeente inzetten op het structureel verbeteren van de anticipatie op de buiten de organisatie gevraagde snelheid en accuraatheid door een betere en meer integrale verbinding met de VBT's. Gedurende twee jaar wordt hierop extra inzet gepleegd die moet leiden tot een extra impuls m.b.t. verbeteren van de veiligheidsbeleving in de buurten en het vertrouwen van de burger in de overheid en nog meer aandacht en focus voor het adequaat (snel, integraal, slagkracht) werken aan initiatieven en verzoeken van burgers en buurten. Concreet is binnen de gemeente reeds een taskforce Veiligheidsbeleving ingesteld waarin deelnemers vanuit verschillende organisatieonderdelen met de VBT's meekijken naar vraagstukken die door een VBT zijn ingebracht maar die niet of onvoldoende zijn opgepakt. Deze taskforce moet werken aan het vertrouwen van de burger in de overheid door te komen met oplossingen en door het uitwerken van een werkmethode om in de toekomst onnodige vertraging tegen te gaan. De taskforce moet naar de toekomst toe in toenemende mate mandaat krijgen. Daar waar de complexiteit de taskforce te boven gaat dient een procesregisseur veiligheidsbeleving te komen tot adequate oplossingen. Dit bij elkaar moet het lerend vermogen van de organisatie nog verder verbeteren aansluitend bij het proces dat al met het coalitieakkoord is ingezet. Bij Mijn Groen Maastricht heeft een vergelijkbare werkwijze geleid tot meer inzet en betrokkenheid vanuit burgers en meer vertrouwen in die zelfde overheid. Het lerend vermogen van de bewoners is deels geborgd in de Veilige Buurten Aanpak doordat bewoners zelf ervaren dat ze invloed hebben op hun eigen veiligheidsbeleving. De opbouwwerkers spelen bij het stimuleren van dit leerproces een belangrijke rol. Vanuit de taskforce en de procesregisseur veiligheidsbeleving wordt dit lerend vermogen verder geprikkeld door de intrinsieke motivatie en actieve betrokkenheid nog meer te benutten. Na twee jaar dient de verbeterde integrale verbinding met de VBT's organisatiebreed verankerd te zijn en kan de impuls stoppen.

18. Aanpak radicalisering/jihadisme

Preventie van radicalisering en polarisatie maakt een belangrijk deel uit van de totale aanpak radicalisering. Vroege signalering en gerichte interventie zijn de kern van het preventieve werk. Cruciaal is een sterke informatiepositie van de regievoerende (lokale)overheid. Een goede relatie met scholen, moskeeën, sleutelfiguren in de wijk, gemeenschappen, belangenorganisaties en eerstelijns werkers is van groot belang voor een succesvolle aanpak. Deze partijen staan immers het dichtst bij jongeren die voor radicale ideeën vatbaar zijn. Zij kunnen veranderingen waarnemen en het gesprek aangaan. Ze zijn bekend met 'hun' jongeren en hun sociale omgeving. Daardoor kunnen zij voorzien in aanvullende informatie en signalen helpen duiden. Een brede, multidisciplinaire benadering werkt daarbij het beste.

Binnen de Maastrichtse aanpak van radicalisering is de versterking van de informatiepositie noodzakelijk. In de huidige situatie is de verbinding vanuit de gemeente met de in dit kader meest relevante personen en partijen nog onvoldoende en vraagt om versterking.

Deze is te realiseren door verder te investeren in de samenwerking, vertrouwen en relatie met en tussen bestaande initiatieven en betrokken partijen (zoals moskeeën, buurtplatforms, jongerenwerkers), door het verbreden van het gemeentelijk netwerk en door een intensievere samenwerking tussen het sociale domein en veiligheidsdomein op lokaal, (eu-)regionaal en landelijke schaalniveau. Doel is bestaande initiatieven uit te bouwen en van daaruit toe te werken naar een netwerk van burgers en organisaties die zich willen inzetten voor de maatschappij om polarisatie en radicalisering tegen te gaan.

Een meer gestructureerde aanpak middels de inzet van een ervaren procescoördinator maakt het mogelijk dit proces te versnellen en te verdiepen, zodat we als lokale overheid in een vroegtijdig stadium radicalisering en polarisatie signaleren en in de positie zijn adequaat in te grijpen. Uitgangspunt is dat daarbij wordt aangesloten op landelijke en provinciale initiatieven en daarbij optimaal gebruik te maken van de financieringsmogelijkheden die in dat kader geboden worden.

19. Student en stad

In het actieprogramma Student en Stad zijn 5 prioriteiten vastgesteld: branding van Maastricht als internationale universiteitstad, bloeiend studentenleven, openbaar vervoer en bereikbaarheid, communicatie en informatie, leefbaarheid en integratie. Eerder werd voor 2016 en 2017 een stimuleringsbudget van elk jaar € 150.000 toegezegd om meer slagkracht te kunnen ontwikkelen en initiatieven te ondersteunen en ontwikkelen die aansluiten bij deze 5 prioriteiten. Hiervoor zijn o.a. vier belangrijke pilots ontwikkeld: de portal Mymaastricht.nl (alle informatie over wonen, werken en studeren

en recreëren in Maastricht voor internationale studenten); de Housing Helpdesk (vraagbaak & organisatie om te komen tot een verbeterd aanbod studentenhuysvesting) en Match (makel en schakelpunt voor vrijwilligersorganisaties – studenten). Deze pilots zijn allen veelbelovend, maar zitten nog in de opstartfase en hebben nog geen zelfstandige businesscase kunnen ontwikkelen. Om dit mogelijk te maken continueren wij het stimuleringsbudget ook in 2018.

Dekking

20. Spreidingsbeleid sport(park Zuid)

Na de zomer ligt in het kader van het spreidingsbeleid buitensport, besluitvorming inzake sportpark Zuid voor. Hoewel een exploitatiebegroting nog moet worden opgesteld ligt bij positieve besluitvorming een minimale besparing ten gevolge van het afstoten van velden ten bedrage van € 75.000 in de lijn der verwachtingen.

21. Tarievennota sport (draaiknop uit begroting 2017)

Na de zomer ligt de tarievennota sport voor ter besluitvorming. Bij positieve besluitvorming verwachten we vanaf 2019 een beperkte oplopende besparing ten gevolge van het invoeren van kostprijsgeoriënteerde tarieven.

22. Nettering onkostenvergoedingen raadsleden

Een bedrag van circa € 180.000 valt structureel vrij t.g.v. een wetswijziging in de belasting van onkostenvergoedingen voor raadsleden. Deze autonome ontwikkeling valt onder de zogeheten algemene middelen en zou daarmee normaliter als autonome dekking dienen. De griffie/werkgevers-commissie wil een substantieel deel hiervan inzetten voor de uitvoering van het jaarplan griffie 2017-2018 inclusief de daarbij behorende formatie uitbreiding en bekostiging van de acties die voortvloeien uit de evaluatie nieuwe werkwijze. Inmiddels heeft uw raad een positief besluit genomen. Er resteert een bedrag van € 54.000 als autonome dekking.

23. BNG

BNG Bank heeft een sterke kapitaalpositie, welke bevestigd is door de bevredigende uitkomst van de stresstest voor Europese systeemrelevante banken in juli 2016. De nettowinst is in 2016 fors gestegen (€ 369 mln. vs € 228 mln. in 2015). Derhalve stijgt ook de dividenduitkering € 1,64 per aandeel (€ 1,02 per aandeel in 2015). Als Maastricht hadden we een dividend geraamd van € 0,4 mln. Het uiteindelijke dividend 2016 voor Maastricht wordt als de aandeelhouder ermee instemmen, € 0,57 mln. De naar risico gewogen solvabiliteit van BNG Bank is verder toegenomen. De leverage ratio heeft nu reeds de voorgestelde minimumnorm per 01-01-2018 gehaald. Gebaseerd op deze gegevens gaan we uit van een hoger dividend de komende jaren (2018 en 2019). Met ingang van 2020 zijn we reeds bij begroting 2017 uitgegaan van een winstuitkering van 50%. Dit is gedaan in de verwachting dat de BNG dan helemaal aan de Europese normen voldoet.

24. Incidentele dekking

Om de jaarschijf 2018 sluitend te maken wordt voorgesteld om eenmalig een taakstelling op te nemen van ruim € 2 mln. Deze zal grotendeels worden ingevuld onttrekkingen aan reserves. Deze zullen u tijdig worden voorgelegd.

3.4 Uiteenzetting van de financiële situatie

3.4.1 Reserves en voorzieningen

Naast het totaal aan baten en lasten zijn ook de reserves en voorzieningen van belang voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De reserves geven een indicatie van het weerstandsvermogen van de gemeente, dat wil zeggen de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen. De voorzieningen zijn gekoppeld aan kwantificeerbare risico's en in die zin minder vrij besteedbaar. De gemeente heeft weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. De voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn hiervoor bepalend.

Aan het begin van het begrotingsjaar 2018 heeft de gemeente naar verwachting € 164,4 mln. aan reserves en € 39,6 mln. aan voorzieningen. Het totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen is opgenomen in bijlage 3. Daarbij is conform gewijzigde voorschriften in het BBV ook aangegeven welke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves structureel van aard zijn. Met name bij de financieringsreserves voor productiemiddelen gaat het om structurele toevoegingen en onttrekkingen omdat deze reserves dienen ter dekking van de kapitaallasten van de productiemiddelen. Hierna volgt een nadere toelichting op de reserves.

Algemene reserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 4,7 mln. aan algemene reserves. Een algemene reserve is een reserve waaraan gemeentebreed door de raad geen bestemming is gegeven; deze reserve dient om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie).

Financieringsreserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 25,4 mln. aan financieringsreserves. De financieringsreserves zijn bedoeld om (toekomstige) kapitaallasten van investeringen in verkeersregelininstallaties, riolen, buitensportaccommodaties en overige productiemiddelen te bekostigen.

Vruchtboomfonds (beklemde bestemmingsreserve)

De raad heeft in 2000 besloten tot verkoop van de aandelen Nutsbedrijven voor een bedrag van € 229 mln. In de begroting van 2001 is van deze middelen € 147 mln. renderend weggezet in het vruchtboomfonds. Renderend wil zeggen dat over het saldo van de reserve 5,8% rente wordt bijgeschreven. In 2009 is ook de opbrengst van de verkoop aandelen Essent (€ 16,4 mln.) in het vruchtboomfonds gestort. Tegenover de renteopbrengst staat een aantal door de raad geaccordeerde structurele onttrekkingen. Dit zijn: compensatie dividend Nutsbedrijven (€ 7,2 mln.), onttrekking t.b.v. exploitatie (€ 1,3 mln.), kwijschelding Diftar (€ 1,0 mln.), huisvesting SEZ (€ 1,1 mln.), rente erfpacht (€ 700.000), bezwaarschriften OZB (€ 600.000) en huisvesting Mosae Forum (€ 600.000) en overige posten.

Vanaf 2018 wordt er geen rente meer bijgeschreven op het Vruchtboomfonds, hier tegenover staat dat er ook geen onttrekking meer hoeft plaats te vinden voor de compensatie dividend Nutsbedrijven en onttrekking t.b.v. exploitatie (zie par. 3.2.3 Rente).

Het begrote saldo van de reserve Vruchtboomfonds aan het begin van het begrotingsjaar circa € 110 mln. Op basis van de huidige berekening zijn de uitgaven en inkomsten in evenwicht. Dit betekent dat er niet wordt ingeteerd op het vruchtboomfonds en dat het fonds eeuwigdurend is.

Bestemmingsreserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 21,6 mln. aan bestemmingsreserves. Een aantal grote bestemmingsreserves wordt hieronder nader toegelicht.

Innovatieopdracht Welzijn en zorg

Bij de kaderbrief 2011 en de innovatieopdracht Welzijn en Zorg van mei 2011 is besloten om financiële voordelen, die in aanloop naar het realiseren van de taakstelling geboekt worden, te gebruiken voor de frictiekosten en voor de kosten van ontwikkeling van alternatieve werkwijzen.

Investeringsfonds duurzame sociale infrastructuur

Betreft de bij de marap/jaarrekening 2014 ingestelde reserve “Investeringsfonds duurzame sociale infrastructuur”.

Decentralisaties sociaal Domein

Deze reserve is gecreëerd in aanloop naar de decentralisaties om opstartkosten, investeringen, transformatie en innovaties in het sociale domein te bekostigen. Met name het transformatie- en innovatieproces is nog in volle gang.

Stadsvernieuwing/ Stedelijke vernieuwing ISV

Deze reserve was eerst een voorziening en is bij jaarrekening 2016 op verzoek van de accountant als reserve gerubriceerd.

Economische/culturele impulsprojecten

Bij de begroting 2014 heeft de gemeenteraad (bij amendement) van de restgelden Maastricht Culturele Hoofdstad ad € 3 mln. een investeringsfonds ingesteld voor sociale/economische/culturele impulsprojecten. In de Kaderbrief 2014 is van deze € 3 mln. € 2 mln. gereserveerd voor impulsprojecten voor de creatieve industrie en € 1 mln. voor de innovatieagenda Cultuur.

Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost

De bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling Maastricht NoordOost betreft vooruitontvangen middelen die aangewend worden bij de uitvoering van de wijkontwikkelingsplannen Noord Oost.

Mecc

Het congrescentrum en de expofoyer zijn eigendom van de gemeente Maastricht. De exploitatie MECC is een gesloten budgetsysteem. Over- en onderschrijdingen en grote onderhoudslasten komen ten laste van deze reserve.

Mobiliteitsfonds

Het mobiliteitsfonds is ingesteld op basis van het raadsbesluit PPS Mobiliteit; initiële fase (raadstuk 23-2002) en de in 2003 opgestelde kadernotitie is het “Mobiliteitsfonds” ingesteld. Doelstelling van het Mobiliteitsfonds is het faciliteren van het mobiliteitsbeleid. Naast het leveren van cofinanciering bij investeringsprojecten wordt de reserve aangewend voor incidentele afdekking onrendabele exploitaties. Het mobiliteitsfonds werd gevoed door de inkomsten uit het straatparkeren en de inkomsten uit de erfpacht voor de parkeergarages (PPS-parkeren). Inmiddels zijn de structurele opbrengsten Parkeren ingezet voor structurele uitgaven zoals € 1,4 mln kapitaallasten “Verleggen Noorderbrug” en bewaakte (gratis) fietsenstallingen. Deze zijn nu in de begroting tegen elkaar weg gestreept. Voorgaande betekent dat vanaf 2019 eventuele incidentele exploitatievoordelen op rekeningsbasis in het mobiliteitsfonds worden gestort.

Spreidingsplan Buitensportaccommodaties

Deze reserve is ingesteld voor de transformatie/nieuwe investeringen i.k.v. spreidingsbeleid buitensport. Door veranderende wetgeving (BBV) is dit een financieringsreserve geworden. Er vinden geen stortingen meer plaats. De onttrekkingen zijn kapitaallasten (afschrijvingskosten) van sportinvesteringen i.k.v. spreidingsplan buitensportaccommodaties. Per 1 januari 2017 is € 5,6 mln beschikbaar vanuit de financieringsreserve en € 1.816.000 vanuit het MJIP 2016-2019.

3.4.2 Investeringsperspectief

In deze paragraaf wordt, in afwijking van eerdere begrotingen, de totale investeringsruimte uit meerjareninvesteringsplan, rendabele investeringen en investeringen in productiemiddelen gepresenteerd. Dit mede naar aanleiding van de opmerkingen van de accountant over de impliciete besluitvorming met betrekking tot de investeringen van productiemiddelen. Voor beelden van investeringen kunnen heel divers zijn. Bijvoorbeeld vrachtauto's maar ook ICT middelen of meubilair. In overleg met de accountant volstaat een totaalstelling zoals die is opgenomen onder programma 15. Onder het totaaloverzicht wordt een toelichting gegeven op de nieuwe MJIP investeringen, die ook in de Kaderbrief zijn vermeld (zie genummerde verwijzingen). Tot slot wordt een overzicht gegeven van de beschikbare investeringsruimte de komende jaren.

Prg.	Meerjareninvesteringsplan x € 1.000		Afschr. termijn		2017	2018	2019	2020	2021
1	Dienstauto college	Rendabel	5			90			
3	International Students Club	MJIP	25		400				
7	Sportaccommodaties	MJIP	25		908	454	454	454	454
	Klimaatbeheersing zorgbad	MJIP	40		40				
	Sporthal Geusselt	MJIP	40		4.352				
	Sporthal Geusselt	Rendabel	40		1.117				
	Upgrade sportpark Jekerdal 1)	MJIP	25	nieuw		530			
	Upgrade sporthal De Heeg 2)			nieuw		Pm			
	Herontwikkeling sportpark Laan in den Drink	Rendabel	25		1.999				
	Herontwikkeling sportpark Heugem	Rendabel	25			3.300			
	Herontwikkeling spreidingsplan restant	Rendabel	25				369		
	Boulodrome	MJIP	40		803				
8	Theater	Rendabel	div.		1.174				
	Theater 3)	MJIP	25		800	900			
	Theater zonnepanelen	Rendabel	15		89				
	Kumulus zonnepanelen	Rendabel	15		76				
	Timmerfabriek: volwaardige popzaal	MJIP	40		2.500	500			
	KIOR (restant 2013/2014)	MJIP	5		84				
	Bankastudio's 4)					170			
9	Onderwijshuisvesting	MJIP	40			3.100	3.050	3.050	
	Onderwijshuisvesting	Rendabel	40		5.872	5.000	1.943		
10	Achtersvang Noorderbrug	MJIP	40		4.600	2.300	2.300		
	Achtersvang Belvedere	MJIP	40					2.300	2.300
	A2 bijdrage	MJIP	40		13.863				
	Brightlands MHC	MJIP	40		2.500	1.750	75	675	
	Masterplan Randwijck	MJIP	40		324				
	Herijking herstructurering	Rendabel	40		2.800				
	Tapijn	MJIP	40			1.000	1.000		
	MECC	Rendabel	20		2.100	5.000	6.871	5.000	
	Stadhuis	MJIP	40		1.435				
	Noorderbrug	Rendabel	40				31.400		
	Boulodrome	Rendabel	25		70				
11	Gem. aandeel stedelijke Ontwikkeling	MJIP	20/40		1.881	640	640	640	640
	Afwaardering stedelijke programmering	MJIP	40		895				
12	Mobiliteit (reguliere mob. programma)	MJIP	20		1.388	590	590	590	590
	Verkeersmaatr/recontstr. Tongerseweg 5)	MJIP	25	nieuw		2.500			
	Tram	Rendabel	30		7.501	2.000			
	VRI's	Rendabel	15		3.115	2.290	816	239	1.393
	Parkeren	Rendabel	div.		353	1.105	2.230		
	Beter Benutten 2e fase 2015-2017	MJIP	40		2.000				
	Stationsomgeving 6)	MJIP	40	nieuw	1.000	1.000			
13	Begraafplaats	MJIP	25		620				
	Openbare Verlichting	Rendabel	div.			4.209	553	553	553
	Riolering	Rendabel	30		16.808	1.344	1.581	1.250	6.722
14	Groen, natuur en landschap	MJIP	20		852	213	213	213	213
	Frontenpark	MJIP	40		500				
	Lucht en Geluid	MJIP	5		384				
	Duurzaamheid	MJIP	10		667				
	Milieustations/perrons	Rendabel	div.		2.902	717		445	
15	Productiemiddelen	Rendabel	div.		7.707	8.883	4.770	3.936	4.314
		MJIP			42.796	15.647	8.322	7.922	4.197
		Rendabel			53.683	33.938	50.533	11.423	12.982
		Totaal			96.479	49.585	58.855	19.345	17.179

Onder de investeringen 2017 zijn naast de investeringen MJIP 2017 ook de investeringen uit eerdere jaren opgenomen welke nog niet of gedeeltelijk zijn uitgevoerd (de zogenaamde restantkredieten).

Toelichting nieuwe investeringen

1. Sportpark Jekerdal

Op Sportpark Jekerdal dient een aantal aanpassingen plaats te vinden omdat de kleedclubaccommodatie niet meer toereikend is voor de hoeveelheid sporters die daar actief is. Er zijn 4 varianten onderzocht door een werkgroep die o.a. bestaat uit een vertegenwoordiging van de verenigingen die het park gebruiken en de Stichting Faciliteitengebouw Jekerdal. De voorkeursvariant behelst het navolgende: het huidige Bieslandgebouw, heeft het einde van de technische levensduur bereikt en kan niet meer worden gerenoveerd. Ter vervanging wordt een vervangende nieuwe opstal (210m²) gerealiseerd met twee kleed-wasruimtes, een extra scheidsrechtersruimte, een EHBO-fysioruimte en een aantal bergruimtes. De totale kosten hiervoor bedragen circa € 530.000.

2. Sporthal de Heeg

In de wijk de Heeg ligt een aantal verouderde binnensportaccommodaties. Het betreft sporthal de Heeg en twee gymzalen. Bij kaderbrief is aangegeven dat de mogelijkheden onderzocht worden om de in de wijk gelegen sporthal te renoveren/vervangen ten behoeve van het gebruik door het primair onderwijs en sportgebruikers. Dit heeft geleid tot een variantenstudie met drie varianten gericht op de renovatie (minimaal of volledig) of nieuwbouw van de sporthal. Ter illustratie indicatief kost minimale renovatie € 3,2 mln., verregaande renovatie kost € 4,4 mln. en een nieuwbouw van gelijke omvang op dezelfde locatie kost indicatief € 7,7 mln. waarbij de feitelijke omvang van deze laatste fors kan variëren afhankelijk van de omvang, invulling en inpassing van een nieuw gebouw. Hoewel renovatie sneller en mogelijk (iets) goedkoper is, staat het college geen korte termijn oplossing voor maar een gedegen toekomstbestendige invulling. Een invulling waarbij moet worden gekeken naar inpassing in de omgeving en de plannen van de nieuwe eigenaar van het winkelcentrum De Heeg. Daarnaast een invulling waarbij de resultaten van de tweede tranche toekomstbestendige binnensportaccommodaties meegenomen kunnen worden. Ook moet gekeken worden naar meer optimale functionaliteit voor de gebruikers, waaronder WMO cliënten, en de mogelijkheden voor klimaatneutraliteit van de sportzaal/hal. Een en ander vergt een langere voorbereidingstijd, waarbij ook de financiële gevolgen goed in beeld moeten worden gebracht.

Aan de dekkingskant zal conform verzoek van de raad de beoogde dekking uit de voor spreidingsbeleid buitensport gelabelde middelen die na 2019 resteren onderwerp zijn van de beknopte actualisatie sportaccommodatiebeleid die eind 2017/begin 2018 met de raad besproken zal worden. Andere dekkingsbronnen zijn het uitstel van gebruikers- en eigenaarsonderhoud en de besparing t.g.v. de te sluiten gymzalen in de Heeg. Aanvullend wordt ook bezien of dekking uit de krimpbudgetten die wij vanuit het Rijk ontvangen mogelijk is. Indien deze dekkingsbronnen niet toereikend blijken zal het MJIP als achtervang dienen. De komende tijd zal samen met de gebruikers (huidig en toekomstige) een integraal plan opgesteld worden waarbij de relatie met de ontwikkeling van het centrum alsmede de stadsbrede ontwikkeling van de binnensportaccommodaties wordt betrokken.

3. Verbouwing Theater

Bij Kaderbrief 2017 heeft u ingestemd met reserveren van € 0,9 mln. extra ten behoeve van de verbouwing van het Theater aan het Vrijthof.

4. Initiatief M-LABROZ Bankastudio's

Onderzoek (mei 2016) naar de bouwkundige toestand van het voormalig ROZ-gebouw aan de Bankastraat 3 heeft uitgewezen dat de brandveiligheid en conditie van het gebouw bijzonder slecht waren. Het tijdelijk gebruik door de stichting Samenwerkende Ateliers Maastricht (SAM) kon niet langer worden gecontinueerd. Om die reden is, met inachtneming van een redelijke termijn, in overleg met SAM het gebruik opgezegd per 1 oktober 2016.

Huurders van ruimtes in het pand hebben in die periode, samen met sympathisanten, een initiatief-groep opgericht onder de naam M-LABROZ Bankastudio's teneinde te komen tot een toekomstbestendige invulling van het bestaande pand. Naar aanleiding hiervan is het besluit tot sloop opgeschort en is M-LABROZ in de gelegenheid gesteld te onderzoeken of het pand een nieuwe bestemming kan worden gegeven op basis van een sluitend businessplan. Inmiddels is er een businessplan opgeleverd dat door het college is beoordeeld met de volgende conclusies:

- 1) het initiatief Bankastudio's kan, vooruitlopend op het te formuleren popbeleid, een positieve bijdrage leveren middels zijn productie-, educatie- en ketenfunctie;
- 2) er dient in de Bankastudio's geen podium-/presentatiefunctie te worden gerealiseerd;
- 3) uitbreiding van het aanbod aan oefenruimtes in Maastricht is gewenst en lijkt mogelijk;
- 4) met de buurtinitiatieven en omwonenden dient te worden nagegaan of het initiatief op draagvlak kan rekenen en onder welke voorwaarden;
- 5) de business-case kan sluitend worden gemaakt indien de gemeente een eenmalige investeringsbijdrage verstrekt van € 170.000.
- 6) vanwege de onderliggende economische waarde kan het pand niet zonder meer voor € 1 worden overgedragen. Daarom wordt voorgesteld het pand beschikbaar te stellen middels een jaarlijkse erfpachtcanon van € 3.420, gebaseerd op de taxatie en de gemeentelijke erfpachtsvoorwaarden. In de meest recente exploitatieopzet is voorzien dat deze kosten gedragen kunnen worden door M-LABROZ.

Het college stelt voor om de eenmalige en maximale bijdrage van de gemeente in het investeringsoverzicht te reserveren en direct te voteren zodat het initiatief haar businesscase kan vervolmaken met meeneming van conclusies 2, 3 en 6 en de definitieve businesscase door het college beoordeeld kan worden opdat de eenmalige investeringsbijdrage verstrekt kan worden.

5. Verkeersmaatregelen Maastricht West (aanpak Tongerseweg)

Een meerderheid in de raad heeft tijdens een raadspeiling op 31 januari 2017 aangegeven te willen onderzoeken of het mogelijk is de Tongerseweg (deel Javastraat – grens) vooruitlopend op periodiek groot onderhoud te reconstrueren. Een dergelijke reconstructie beoogt de overlast van het wegverkeer voor de omwonenden te verminderen. Enerzijds door de snelheid van het wegverkeer te verminderen door het aanbrengen van enkele wegwitbuigingen (snelheidsremmers) en het creëren van een smaller dwarsprofiel over de gehele lengte van het tracé. Anderzijds door het vernieuwen van de wegconstructie of delen daarvan zodat lichte trillingen als gevolg van oneffenheden verminderen en het geluid van het wegverkeer zoveel als mogelijk door het wegdek wordt geabsorbeerd.

Conform afspraak is deze maatregel in meer detail uitgewerkt zodat vooraf met een grote mate van zekerheid kan worden vastgesteld dat door de maatregel de overlast voor omwonenden daadwerkelijk en voor lange termijn afneemt. Dit blijkt enkel het geval wanneer ook de wegfundering volledig wordt vernieuwd. Dit maakt dat de totale kosten van de benodigde ingreep € 3,5 mln. bedragen. Deze kosten kunnen worden verdeeld in de volgende delen:

- Wegonderhoud € 0,6 mln. (ten laste van onderhoudsprogramma)
- Verkeerstechnische aanpassingen € 0,4 mln. (ten laste van het mobiliteitsfonds)
- Aanpak geluid- en trillingshinder omwonenden € 2,5 mln.

Het wegonderhoud gaat ten laste van het bestaande onderhoudsprogramma en de verkeerstechnische aanpassingen ten laste van het mobiliteitsfonds. Specifiek voor de aanpak van geluid- en trillingshinder zijn geen bestaande budgetten beschikbaar. Een concreet voorstel ligt dan ook voor in de raadsvergadering van 31 oktober 2017.

6. Stationsomgeving

Zie separaat raadsbesluit d.d. 6 juni 2017.

Naast de bovenstaande investeringen zien we ook een aantal ontwikkelingen op de langere termijn (2019 e.v.). Deze ontwikkelingen zijn nog niet te kwantificeren (PM) net als de beschikbare (gemeentelijke) dekkingsmogelijkheden ervoor. Vanuit financieel solide beleid willen wij deze ontwikkelingen desalniettemin vermelden aangezien zij in de toekomst zeer zeker gaan spelen en zij mogelijk ook een claim op het MJIP zullen leggen. Het gaat om de volgende ontwikkelingen:

- Nieuwe wetgeving aangaande IKC's
- Concretisering gebiedsontwikkeling ENCI
- Stationsomgeving fase 2
- A2 aansluiting op de binnenstad
- Integrale aanpak Kademuren Jeker
- Projecten vanuit de samenwerkingen Geul en Maas en Rivierpark Maasvallei,
- Derde fase Beter benutten Maastricht Bereikbaar
- MIRT verkenning Stad en Spoor
- Investeringsmaatregelen luchtkwaliteit

- Uitvoeringsprogramma Beleidsplan verkeersveiligheid
- Uitvoeringsprogramma Beleidsplan fiets
- Uitvoeringsstrategie Hoogwaterveiligheid
- Upgrading Stadionplein Geusselt

Voor al deze ontwikkelingen geldt dat zij nader verkend worden met de verschillende betrokken partijen. Ook de raad zal hierbij vroegtijdig betrokken worden.

Hieronder wordt het overzicht gegeven van de nog beschikbare onrendabele investeringsruimte. De besluitvorming van de Memorie van Toelichting bij de Kaderbrief 2017 over het extra krediet voor de verbouwing van het Theater aan het Vrijthof is hierin verwerkt.

Investerings 2018-2021 (x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Investeringsvolume	10.900	10.500	10.400	9.750
Bestaande investeringen	10.547	8.322	7.922	4.197
Nieuwe investeringen:				
Stationsomgeving	1.000			
Verkeersmaatregelen West/Tongerseweg	2.500			
Upgrade sportpark Jekerdal	500			
Upgrade sporthal De Heeg	pm			
Verbouwing Theater aan het Vrijthof	900			
Bankastudio's	170			
Saldo investeringsruimte	-4.717	2.178	2.478	5.553
Cumulatief saldo investeringsruimte	-4.717	-2.539	-61	5.492

3.4.3 Taakstellingen

Dit is een nieuwe paragraaf die op verzoek van de provincie is toegevoegd aan onze begroting. In de gemeentelijke begroting zijn enkele taakstellingen opgenomen. Hieronder volgen ten behoeve van een totaalbeeld een aantal taakstellingen die nog gerealiseerd moeten worden.

Taakstellingen	2018	2019	2020	2021
Versterking crisisbeheersing en rampenbestrijding:	180	180	180	180
Dekking via de begroting van de Veiligheidsregio		-180	-180	-180
Armoedebeleid	2.200	1.900	1.900	1.900
Dekking overschot BUIG middelen	-2.200	-1.900	-1.900	-1.900
Tekort Jeugd en WMO (excl. BUIG middelen)	13.500	13.500	13.500	13.500
Dekking draaiknoppen Sociaal	-3.500	-6.000	-7.500	-8.400
Dekking overschotten (aanvullende) BUIG middelen	-9.000	-8.000	-6.000	-4.700
JIM	50	50	50	
Amstel Gold Race	25	25	25	25
Iron Man	80	80	80	
Tour de France	525			
Dekking toeristenbelasting	-680	-155	-155	-25
Dekking Tarievennota sport		-20	-40	-152
Spreidingsbeleid sport (park Zuid)			-75	-75

HOOFDSTUK 4 VERPLICHTE PARAGRAFEN

4.1 Lokale lastenparagraaf

4.1.1 Inleiding

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen heel direct in hun portemonnee. Politiek gezien is daarom van belang de transparantie van de berekeningswijze voor de kostendekkende tarieven. Dit betreft afval, riolen en leges. De overige belastingen en parkeerbelastingen betreffen een algemene inkomstenbron.

Vernieuwing BBV 2017

Door de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn nieuwe begrotingsregels van kracht. De nieuwe regels hebben ook invloed op de kostenonderbouwing van gemeentelijke heffingen. Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle kosten voor deze tarieven, die maximaal kostendekkend mogen zijn, in een keer uit de uitvoeringsinformatie af te leiden. Vanaf begroting 2017 moeten gemeenten daarom in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten opnemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. De wijze van kosten toerekenen is niet gewijzigd. De verplichting is bij besluit van 5 maart 2016 in het BBV opgenomen (artikel 10 BBV).

Wettelijke grondslag

Welke heffingen gemeenten mogen opleggen, is vastgelegd in de Gemeentewet (Gw).

De heffingen zijn te verdelen in 2 soorten:

- heffingen waarbij een product of dienst wordt geleverd en waarvoor de burger betaalt (afvalinzameling, riolering, paspoort, rijbewijs, huwelijk, omgevingsvergunningen, parkeeronthefing, enzovoort). Bij deze heffingen mogen de begrote opbrengsten niet hoger zijn dan de begrote lasten (artikelen 228a en 229 Gw);
- heffingen die als algemene inkomstenbron dienen en geen directe relatie hebben met een geleverd product of dienst (artikelen 220, 224, 226, 227, 228 Gw). Deze heffingen worden gebruikt om algemene voorzieningen te realiseren zoals aanleggen en onderhouden van wegen en groenvoorzieningen, stimuleren van economie, bouwen en exploiteren van sportparken en zwembad, ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers, enzovoort.

De heffingen waarbij er een relatie is met een product of dienst zijn vervolgens in te delen in 2 soorten:

- de dienst wordt voortdurend en gedurende langere tijd geleverd en wordt opgelegd middels een aanslag gemeentelijke belastingen (afvalinzameling en riolering);
- je betaalt per geleverde dienst in de vorm van leges (voorbeelden zijn: paspoort, rijbewijs, huwelijk, omgevingsvergunningen en parkeeronthefing).

4.1.2 Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Coalitieakkoord 2014-2018

Wij houden in deze begroting onverkort vast aan de onderstaande afspraak uit ons coalitieakkoord: Uitgangspunt is een sluitend meerjarenperspectief, zonder lastenverhoging voor de Maastrichtse inwoners en bedrijven (behoudens inflatie). Het streven naar 100% kostendekkende tarieven wordt daarbij niet losgelaten.

Indexering

De ramingen voor 2018 zijn geïndexeerd met het indexcijfer IMOC (prijs overheidsconsumptie netto materieel) uit het Centraal economisch plan (CEP) van maart 2017 van het Centraal Planbureau voor wat betreft de materiële kosten. Deze bedraagt 1,6%. Voor de loonkosten hanteren we het percentage zoals opgenomen in de CEP ramingen voor “Loonvoet sector overheid” te weten 2,8%. Dit percentage is voldoende voor het opvangen van de loonsomstijging van de CAO 2017-2018 en de verwachte stijging

van de premies (o.a. pensioenpremie). De opbrengsten worden geïndexeerd met een gemiddelde van de materiële- en loonkostenstijging, zijnde 2,2%.

Daarbij gelden de volgende uitzonderingen:

- in 2018 vindt, net als in 2017, geen indexering plaats van de begraafrechten;
- in 2018 vindt, net als in 2017, geen indexering plaats van de tarieven voor vergunningparkeren;
- in 2018 vindt, net als in 2017, geen indexering plaats van de tarieven bij de milieuparken, behalve voor de tarieven van A- en B-hout, puin en grond;

Alle belasting met de tarieven en leges voor de gemeente Maastricht inclusief de bijbehorende verordeningen landen in het boekje 'Belastingverordeningen en tarieven 2018 gemeente Maastricht'. Deze worden tegelijk met de programmabegroting 2018 in een raadsvergadering in november aan uw raad ter vaststelling voorgelegd. Met uitzondering van de Verordening Onroerende zaakbelastingen Maastricht 2018. Het gegeven dat eerst eind 2017 de gevolgen van de WOZ-herwaardering bekend zijn, maken dat de tarieven OZB in de raadsvergadering van december aan uw raad ter vaststelling wordt voorgelegd

4.1.3 Geraamde inkomsten van de lokale heffingen

Tabel: opbrengsten belastingen 2016-2018

(bedragen x € 1.000)

Programma		Belastingsoort	Werkelijke opbrengst 2016	Gewijzigde geraamde opbrengst 2017	Geraamde opbrengst 2018	Toelichting in paragraaf
<i>Maximaal kostendekkende belastingen (per belasting)</i>						4.1.4
13	BsGW	Rioolheffing	12.710	13.075	13.314	
14		Afvalstoffenheffing (incl. verkoop restzakken)				
	BsGW		16.006	16.294	16.549	
<i>Kostendekkende leges (in totaliteit)</i>						4.1.5
13		Begraafrechten	642	583	583	
10/13		Leges fysieke diensten	4.184	4.227	4.674	
1		Leges burgergerichte diensten	2.758	2.086	2.252	
<i>Algemene belastingen en parkeerbelasting</i>						4.1.6
15	BsGW	OZB eigenaar woningen	13.867	14.253	14.567	
15	BsGW	OZB eigenaar niet woningen	9.060	9.113	9.313	
15	BsGW	OZB gebruiker niet-woningen	6.571	6.823	6.973	
15	BsGW	Hondenbelasting	787	740	756	
15	BsGW	Toeristenbelasting	4.077	3.740	3.811	
15	BsGW	Precariobelasting	672	681	701	
15	BsGW	Reclamebelasting	683	707	728	
12		Parkeren	9.459	9.776	9.992	
		Totaal	79.363	82.098	84.213	

4.1.4 Maximaal kostendekkende belastingen (per belasting)

Rioolheffing

In september 2013 is het huidige gemeentelijk rioleringsplan (GRP) door de raad vastgesteld. Uitgaande van de daarin geraamde inkomsten en uitgaven is het kostendekkende basistarief voor 2013 berekend op € 170,53 per heffingseenheid per jaar. In de periode 2014 tot en met 2017 kon worden volstaan met een stijging van de heffing met het gemeentelijk inflatiecijfer.

In 2017 wordt een nieuw verbreed gemeentelijk rioleringsplan voor de periode 2018-2022 door de raad vastgesteld. Eventuele gevolgen voor het tarief worden daarbij inzichtelijk gemaakt.

Vooralsnog kan ook voor 2018 worden volstaan met een stijging met het gemeentelijke prijsindexcijfer, zijnde 2,2%. Dat resulteert in een heffing van € 185,42.

(bedragen in €)

Berekening van kostendekkendheid van de heffing riolen 2018	
Directe kosten taakveld	7.209.269
Inkomsten taakveld	-111.289
Netto kosten taakveld	7.097.980
Toe te rekenen kosten	3.009.347
Overhead	1.269.705
Kwijtscheldingen	308.625
BTW	1.562.227
Totale kosten	13.247.884
Opbrengst heffingen	13.247.884
Dekking	100%

Onderstaande tabel geeft inzicht in de tariefopbouw voor 2018:

Tabel: Tarieven rioolheffing

(bedragen in €)

	2017	2018
Rioolheffing eigenaar	134,62	137,58
Rioolheffing gebruiker tot 250 m ³	46,81	47,84
251 m ³ - 50.000 m ³ per 250 m ³	371,51	379,68
Van 50.001 – 500.000 m ³ per 250 m ³	246,79	252,22
Van 500.001 – 3 mln. m ³ per 250 m ³	123,22	125,93

Afvalstoffenheffing

Tarieven 2018

Voor de afvalstoffenheffing 2018 (vastrecht, vastrecht stortkoker, restzak 50 l., restzak 25 l.) kan worden volstaan met de reguliere indexverhoging van 2,2%. Bij de keuze voor de doorrekening van het vastrecht en de prijs van de zakken hebben we ons laten leiden door het principe van “de vervuiler betaalt” en 100% kostendekkendheid.

Toekomstige ontwikkelingen

Toekomstige ontwikkelingen wat betreft de hoogte van de afvalstoffenheffing zijn met name afhankelijk van besluitvorming over de verdere uitwerking van het beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020, dat in april 2016 in de raad is vastgesteld. Betreffende besluitvorming is voorzien voor 2018, dan besluit de raad over stadsbrede aanpassing van inzamelsystemen om de doelstellingen van het beleidsplan te kunnen halen. Financiële consequenties daarvan worden bij de besluitvorming in 2018 in beeld gebracht. Tot en

met het jaar 2018 stijgt de afvalstoffenheffing enkel met de jaarlijkse reguliere indexverhoging en/of als gevolg van eventuele dwingende rijksmaatregelen.

Milieuparken

Het vaststellen van de tarieven op de milieuparken is een verantwoordelijkheid van de Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas (GR). Deze zijn benoemd in de begroting van de GR 2018. De ontwerpbegroting, waarin de tariefstelling is opgenomen, is door onze raad afgelopen voorjaar voorzien van een positieve zienswijze en vervolgens door het bestuur van de GR vastgesteld. De gemeentelijke bijdrage aan de GR is voor 2018 bepaald op € 15,17 per inwoner (in 2017: € 14,87 per inwoner). De totale bijdrage aan de GR Geul en Maas past in het budgettaire kader van de gemeentelijke meerjarenbegroting.

De poorttarieven voor de burger blijven grotendeels hetzelfde. Alleen voor enkele specifieke stromen (A- en B-hout, puin en grond) worden vanaf 2018 nieuwe poorttarieven gehanteerd. Bij de tarievenstructuur wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de tarieven van samenwerkingspartner Rd4.

(bedragen in €)

Berekening van kostendekkendheid van de heffing afval 2018	
Directe kosten taakveld	12.210.306
Inkomsten taakveld	-4.397.747
Netto kosten taakveld	7.812.559
Toe te rekenen kosten:	1.178.597
Overhead	2.944.579
Kwijtscheldingen	1.871.454
BTW	1.691.063
Totale kosten	15.498.252
Opbrengst heffingen	15.154.544
Dekking	98%

Tabel Tarieven afvalstoffenheffing/Diftar

(bedragen in €)

	2017	2018
Vastrecht	260,90	266,64
Vastrecht bij gebruikmaking stortkoker of ondergrondse restafvalcontainer	316,52	323,48
Restzak 50 liter/ inworp ondergrondse restafval- container (per keer max. 50l)	0,83	0,85
Restzak 25 liter	0,49	0,50

4.1.5 Kostendekkende leges (in totaliteit)

Algemeen

Ter verscherping van de kostendekkendheid is de Legesverordening gesplitst in een Legesverordening 'fysieke' diensten en een Legesverordening 'burgergerichte' diensten. Het onderscheid is gemaakt omdat grotere verschillen in kostendekkendheid tussen verschillende heffingen in beroepsprocedures over opgelegde heffingen in het nadeel van de gemeente kunnen werken. De 'fysieke' diensten hebben van oudsher een relatief hogere kostendekkendheid, voor de 'burgergerichte' diensten is dat minder het geval.

De Gemeentewet bepaalt dat de kostendekkendheid van heffingen wordt bepaald op het niveau van de gehele legesverordening. Het compenseren van relatief lagere kostendekkendheid voor de ene dienst met een relatief hogere kostendekkendheid voor een andere dienst is toegestaan. Dit wordt

kruissubsidiëring genoemd. Vanaf 28 december 2009 werd de mogelijkheid tot kruissubsidiëring echter beperkt door invoering van nieuwe regelgeving in de vorm van de Europese dienstenrichtlijn. Dit had tot gevolg dat kruissubsidiëring alleen nog werd toegestaan binnen clusters van sterk samenhangende vergunningsstelsels. Bij onze eigen gemeentelijke toets van kostendekkendheid van vergunningen wordt rekening gehouden met de beperkingen tot kruissubsidiëring ten gevolge van de invoering van de Europese Diensten Richtlijn en de Wabo.

Alle leges worden geheven op basis van de legesverordening burgergerichte diensten en de legesverordening fysieke diensten.

Begraafrechten

In 2017 heeft een aanbesteding plaatsgevonden. Door de komst van mogelijk twee crematoria in en direct buiten Maastricht, blijkt er vanuit de markt geen interesse te bestaan voor het doen van investeringen op de begraafplaats.

Conform de door het college vastgestelde beleidsuitgangspunten wordt nu verder gewerkt aan een bedrijfsplan, op basis waarvan de raad zal worden gevraagd een krediet beschikbaar te stellen voor opwaardering van de (fysieke) kwaliteit van de begraafplaats.

Het bedrijfsplan voorziet in een gedeeltelijke sanering van het aantal reguliere graven, een verlaging van de onderhoudskosten en uitbreiding van de begraafplaats ten behoeve van de aanleg van een herdenkingsbos en extra strooiweide.

Met oog hierop blijven de tarieven - net als in voorgaande jaren - voorsnog op gelijk niveau en worden deze niet geïndexeerd.

(bedragen in €)

Berekening kostendekkendheid Begraafrechten	2018
Directe kosten taakveld	589.145
Inkomsten taakveld	0
Netto kosten taakveld	589.145
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	124.002
BTW	0
Totale kosten	713.147
Opbrengst heffingen	583.125
Dekking	82%

Fysieke diensten

De leges voor 'fysieke' diensten worden verhoogd met de index van 2,2%. Daarnaast zijn in de tarieventabel 2018 enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd.

Kostendekkendheid

In de inleiding (coalitie akkoord 2014-2018) staat dat het streven naar 100% kostendekkende tarieven wordt nagestreefd. Het uitgangspunt is dat leges voor vergunningen, met uitzondering van horeca en detailhandel, maximaal kostendekkend zijn. Voor de leges voor de horeca en detailhandel geldt dat ze in deze coalitieperiode met niet meer dan de inflatie worden verhoogd. In de Legesverordening fysieke diensten zijn de Horecatarieven (en gerelateerd) doorgerekend en op elkaar afgestemd (hoofdstuk 3). Deze tarieven zullen met de index van 2,2% stijgen. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de kostendekkendheid van de verschillende titels.

Kostendekkendheid Legesverordening Fysieke diensten	titel 1	titel 2	titel 3	totaal
Kosten taakvelden, inclusief omslagrente	1.622.512	3.434.364	1.622.512	
Inkomsten taakvelden, exclusief heffingen	0	0	0	
Netto kosten taakveld	1.622.512	3.434.364	1.622.512	
Toe te rekenen kosten	861.105	2.887.960	419.393	4.168.459
Overhead inclusief omslagrente	419.506	1.417.294	138.112	1.974.911
BTW	7.791	120.665	31.103	159.559
Totale kosten	1.288.403	4.425.919	588.608	6.302.929
Opbrengst heffingen	232.290	3.975.454	76.476	4.284.220
Dekkingspercentage	18,03%	89,82%	12,99%	67,97%

Titel 1 betreft de vergunningen in het kader van o.a. kansspelen, verkeer en vervoer en APV

Titel 2 betreft de vergunningen in het kader van de WABO (bouwactiviteiten)

Titel 3 betreft de vergunningen in het kader van o.a. horeca en evenementen.

Het kostendekkendheidspercentage van met name titel 1 en 3 is verre van kostendekkend. Dit is verklaarbaar omdat landelijk gezien de meeste gemeenten ervoor kiezen om hier maatschappelijke verantwoorde tarieven te hanteren (zelden > 30%) en de gemeente Maastricht bovendien de nodige privaatrechterlijke inkomsten verwerft uit evenementen als bijv. pachtsommen bij carnaval.

Belangrijk is dat wij bij juridische procedures, welke veelvuldig voorkomen bij titel 2 kunnen aantonen dat de gemeente Maastricht voldoet aan het vereiste dat er geen winst mag worden gemaakt.

Burgergerichte diensten

Het rijk maximeert enkele tarieven, waaronder de verklaring omtrent gedrag (VOG), naturalisatie en optie, paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen. Deze tarieven worden gebruikelijk in november of december bekendgemaakt, dat is nadat de belastingverordeningen en -tarieven Maastricht 2018 door uw raad zijn vastgesteld. Daarom is u in de verordening opgenomen dat de bevoegdheid om die tarieven vast te stellen is overgedragen aan het college. De tarieven worden waar nodig afgerond op veelvouden van € 0,05 vanwege efficiënt beheer van de Easycash en lagere kosten van geldtransport.

De overige leges voor 'burgergerichte' diensten worden verhoogd met de index van 2,2%. Alleen van 3 tarieven, die zijn gebaseerd op de benodigde tijd, worden de tarieven geharmoniseerd met eenzelfde tarief in de legesverordening fysieke dienstverlening. Het betreft de artikelen, Daarnaast zijn in de tarieventabel 2018 enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd.

4.1.6 Algemene belastingen en parkeerbelasting

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Jaarlijks vindt een herwaardering plaats in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Dit betekent dat de WOZ-waarden voor het jaar 2018 worden gebaseerd op een nieuwe waardepeildatum, namelijk 1 januari 2017. Alle belastingplichtige WOZ-belanghebbenden zullen in 2018 een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen met de nieuwe WOZ-waarde, gebaseerd op taxaties die op het moment van de samenstelling van deze begroting nog worden bepaald. Eind 2017 is bekend hoe de waarde-ontwikkeling uitpakt en welke gevolgen dit heeft voor de tarieven. De hieruit voortvloeiende OZB-verordening 2018 zal in een raadsvergadering in december 2017 aan u worden voorgelegd. Ons beleid betreffende de stijging van de OZB wordt hierdoor echter niet gewijzigd. In deze begroting is rekening gehouden met de geïndexeerde opbrengstenstijging van 2,2%.

Hondenbelasting

Ten opzichte van 2017 wordt voor 2018 een prijsindex van 2,2% toegepast. Hoewel de hondenbelasting een algemene belasting is, en er dus geen dienst tegenover staat (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de

afvalstoffenheffing), wordt door de belastingbetalers toch vaak een relatie gelegd met de voorzieningen die er voor honden in stand worden gehouden zoals losloopgebieden, hondentoiletten, afvalbakken en zakjes voor hondenpoep en dergelijke. De kwaliteit van die voorzieningen is mede bepalend voor de acceptatie van de belasting.

Tabel Tarieven hondenbelasting

(bedragen in €)

	2017	2018
1 ^e hond	84,02	85,87
2 ^e hond	121,09	123,75
3 ^e en meer	146,35	149,57
Kennel	336,82	344,23

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting in Maastricht wordt gedifferentieerd naar de aard van de accommodaties waarvan gebruik wordt gemaakt. Naarmate de accommodatie luxer is, is het tarief hoger. De tarieven worden geïndexeerd met 2,2%. Voor een overnachting in een driesterrenhotel bijvoorbeeld bedraagt de toeristenbelasting in 2018 € 4,01 per persoon per nacht (vorig jaar € 3,92).

De markt voor overnachtingen is erg in beweging. Niet alleen neemt het aantal B&B's toe, ook worden overnachtingsmogelijkheden aangeboden via Airbnb en soortgelijke websites. De BsGW voert voortdurend controles uit om deze nieuwe aanbieders te achterhalen en in de heffing te betrekken. In tegenstelling tot de reguliere B&B's levert dat bij de aanbieders via Airbnb problemen op, omdat de betreffende aanbieders zich nauwelijks melden en Airbnb geen medewerking verleend. Desondanks doet de BsGW onderzoek naar elk van deze aanbieders en betreft iedereen in de heffing waar dat mogelijk is.

De begroting voor 2018 is ten opzichte van 2017 verhoogd met een bedrag van € 500.000, omdat de realisatie al enkele jaren structureel hoger is dan de begroting. Deze verhoging van de toeristenbelasting wordt gecompenseerd door een verlaging van de van de begrote opbrengsten van de precariobelasting en reclamebelasting, elk met een bedrag van € 250.000. De realisatie van de precario- en toeristenbelasting is namelijk al enkele jaren structureel lager dan de begroting.

Precariobelasting

Precariobelasting is op basis van de Gemeentewet te kwalificeren als een algemene inkomsten-verwervende belasting. Vanwege de aard en het karakter, ook gezien de historie, bestaat er een zekere relatie met het begrip dienstverlening. De gemeente verstrekt namelijk de gunst om voorwerpen op de gemeentegrond toe te staan. Tevens kan deze belasting gezien worden als een regulerende belasting als instrument om vervuiling of vernieling van de openbare ruimte tegen te gaan.

In 2016 is samen met een extern bureau de precarioverordening herijkt. Dit heeft geleid tot een nieuwe verordening en tarieventabel 2017, waarbij deze zijn gedereguleerd en voldoen aan wet- en regelgeving. Voor 2018 zijn enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd en worden de precariotarieven geïndexeerd met 2,2%;

Alle precariobelastingen worden geheven op basis van de Verordening precariobelasting Maastricht 2018 die zal worden opgenomen in de 'Belastingverordeningen en tarieven 2018 gemeente Maastricht'.

De begroting voor 2018 is ten opzichte van 2017 verlaagd met een bedrag van € 250.000, omdat de realisatie al enkele jaren structureel achterblijft bij de begroting. Deze verlaging van de precariobelasting wordt gecompenseerd door een verhoging van de begrote opbrengsten van de toeristenbelasting met eenzelfde bedrag. De realisatie van de toeristenbelasting is namelijk al enkele jaren structureel hoger dan de begroting.

Reclamebelasting

Bij raadsbesluit van 19 december 2008 is de verordening reclamebelasting vastgesteld. In 2009 zijn de aanslagen voor het eerst opgelegd aan de ondernemers die voldoen aan de in deze verordening gestelde criteria. Voor 2018 wordt een prijsindex van 2,2% toepast ten opzichte van 2017.

De begroting voor 2018 is ten opzichte van 2017 verlaagd met een bedrag van € 250.000, omdat de realisatie al enkele jaren structureel achterblijft bij de begroting. Deze verlaging van de reclamebelasting wordt gecompenseerd door een verhoging van de begrote opbrengsten van de toeristenbelasting met eenzelfde bedrag. De realisatie van de toeristenbelasting is namelijk al enkele jaren structureel hoger dan de begroting.

Parkeerbelasting

In onderstaande tabel staan de meerjarige tarieven aangegeven.

Tabel: Tariefstaffel uurtarieven garageparkeren en straatparkeren 2017/2018				bedragen in € per uur
Jaar	Parkeergarages	Straatparkeren		Tariefsverhoging hoog tarief straatparkeren t.o.v. tarief voorgaand jaar
		Hoog	Laag	
2017	Ringestructuur (+index) 1 - € 1 = 17 minuten 2 - € 1 = 22 minuten 3 - € 1 = 27 minuten 4 - € 1 = 42 minuten	2,60	1,40	0%
2018	Ringestructuur (+index) 1 - € 1 = 17 minuten 2 - € 1 = 22 minuten 3 - € 1 = 27 minuten 4 - € 1 = 42 minuten	2,60	1,40	0%

Locaties per ring:

Ring 1 Garage Vrijthof; Ring 2 OLV, Mosae Forum en het Bassin; Ring 3 garages Colonel, de Griend, Plein 1992 en Sphinx parkeerterrein; Ring 4 Bonnefantenmuseum en parkeerterrein Cabergerweg.

Tarieven

De tarieven voor garageparkeren, P&R en de P&W parkeerterreinen, worden conform de PPS afspraken binnen de ringestructuur geïndexeerd. De tarieven voor straatparkeren (parkeertickets en vergunningen) blijven conform coalitieakkoord gelijk.

Beleid / reguleren parkeerdruk

Het ontwikkelen van een sturend parkeerbeleid is een van de drie sporen bij de ontwikkeling van een duurzaam bereikbare stad. Een stad die leefbaar dient te zijn voor haar inwoners. Daarom worden bezoekers van de stad steeds meer verleid om aan de rand van de stad en/of in de goed bereikbare, parkeergarages te parkeren. Om gewenst gedrag te stimuleren is een ringenmodel ingevoerd voor garageparkeren. Parkeren aan de rand van de stad is mogelijk op de Park en Walk locaties en de Park & Ride locaties in de Beatrixhaven en bij het MECC.

P&R noord / Beatrixhaven

De Park & Ride noord kent een combinatietarief voor parkeren en reizen per shuttle bus of met de trein (OV). In 2017 was dit tarief € 2,00 per persoon of € 5,00 voor een groep van 3-5 personen. Voor het tarief van 2018 maken Maastricht Bereikbaar en Arriva opnieuw tariefafspraken.

P&R zuid / MECC

Sinds 22 juli 2017 is de Park & Ride zuid bij het MECC geopend, voorlopig voor een periode van 1 jaar. Het kent een combinatietarief voor parkeren en reizen per shuttle bus. In 2017 was dit tarief € 2,00 per persoon. Voor het tarief van 2018 maken Maastricht Bereikbaar en Arriva opnieuw tariefafspraken.

4.1.7 Lastendruk burgers en bedrijven

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2018 voor een gemiddeld huishouden in Maastricht, dat woont in een eigen woning (gemiddelde waarde circa € 195.000). Het verschil in lastendruk bedraagt 2,2%, de verhoging in geld bedraagt € 15,80.

Tabel Rekenvoorbeeld lastendruk burger

(bedragen in €)

voor gezinnen	2017	2018
Gemiddelde WOZ- Lasten waarde woning *)	187.000	195.000
OZB-eigenaar *)	248,74	254,21
Rioolheffing eigenaar	134,62	137,58
Rioolheffing gebruiker	46,81	47,84
Vastrecht afvalstoffenheffing	260,90	266,64
Restzakken	24,90	25,50
1 bezoek milieupark	10,00	10,00
Totaal	725,97	741,77

*) Dit zijn voorlopige bedragen; de definitieve (gemiddelde) WOZ-waarde en OZB-tarieven worden in december vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.

**) Deze bedragen zijn gebaseerd op een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50l. per jaar.

Tabel Positie op de lokale lastenladder

(bedragen in €)

	2016	2017
gemiddelde lasten Nederland	723	723
gemiddelde lasten Nederlandse 100.000+ gemeenten	679	678
gemiddelde lasten meerpersoonshuishouden Maastricht*	702	716
ranglijst 100.000+ gemeenten (1 = laagste lasten) In 2016 betreft het 36 gemeenten, in 2017 betreft het 38 gemeenten)	14	19

*In de atlas "Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2017" van Coelo staat voor Maastricht een gemiddeld lastenniveau van € 743. Dit bedrag is dan ook opgenomen in de tabel met de BBV-beleidsindicatoren van programma 15 (p. 136). Coelo gaat bij de berekening van afvalstoffenheffing uit van een gemiddelde van 62,5 restzakken voor een meerpersoonshuishouden, terwijl het gemiddeld gebruik in Maastricht veel lager ligt, namelijk op 30 restzakken. Om een goede vergelijking te maken met de andere gemeenten is het totaalbedrag woonlasten in bovenstaande tabel dan ook naar beneden aangepast met $(32,5 \times € 0,83) = € 27,01$ per meerpersoonshuishouden en bedraagt € 716.

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2018, uitgerekend voor een gemiddelde winkel in Maastricht.

Het verschil in lastendruk bedraagt 2,2%, de verhoging in geld bedraagt € 69,01.

Tabel Rekenvoorbeeld lastendruk bedrijven (winkel)

(bedragen in €)

Lasten voor bedrijven	2017	2018
WOZ-waarde niet-woning	550.000	560.000
OZB-eigenaar *)	1.468,50	1.500,81
OZB-gebruiker *)	1.199,00	1.225,38
Rioolheffing eigenaar	134,62	137,58
Rioolheffing gebruiker	46,81	47,84
Vastrecht reinigingsrecht	260,90	266,64
Restzakken **)	24,90	25,50
Totaal	3.134,73	3.203,75

*) Dit zijn voorlopige bedragen; de definitieve (gemiddelde) WOZ-waarde en OZB-tarieven worden in december vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.

**) Deze bedragen zijn gebaseerd op een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50l. per jaar.

4.1.8 Kwijtscheldingsbeleid

Ons bestaande kwijtscheldingsbeleid wordt gehandhaafd. Dit betekent dat als men niet in staat is de aanslag gemeentelijke belastingen te betalen, men een verzoek om kwijtschelding kan indienen. Kwijtschelding kan alleen worden aangevraagd voor rioolheffing gebruikersdeel, afvalstoffenheffing en hondenbelasting (1^e hond).

Bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek wordt aan de hand van de gegevens van een aanvraagformulier iemands persoonlijke financiële situatie onderzocht. Criteria die hierbij gehanteerd worden zijn vastgelegd in de leidraad Invordering van de BsGW. Samenvattend vindt er in hoofdzaak een onderzoek plaats naar het hebben van vermogen en schuldaflossing per maand aan derden die onevenredig is met de inkomsten en uitgaven. Daarnaast wordt er een berekening gemaakt van de betalingscapaciteit. Tevens wordt sinds een aantal jaren ten behoeve van het verlenen van automatische kwijtschelding informatie opgevraagd bij het Inlichtingenbureau.

Bij volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen komt men tevens in aanmerking voor vergoeding van de kosten van restzakken.

Omschrijving	2016*	2017**
	Aantal	Aantal
Toegekend – volledig	6.656	4.988
Toegekend - Gedeeltelijk	755	5
Afgewezen	2.584	1.982
Subtotaal	9.995	6.975
Nog te behandelen	1.008	1.470
Totaal	11.003	8.445

* stand per 1 september 2016

** stand per 1 juli 2017

kwijtschelding	realisatie per 01-09-2016	realisatie per 01-09-2017	prognose na afhandeling alle verzoeken
2016	€ 1.792.560	€ 1.980.945	€ 2.220.000
2017		€ 1.752.489	€ 2.255.000
2018			€ 2.305.000

4.2 Bedrijfsvoering

In onze bedrijfsvoering staan drie organisatiedoelen centraal:

1. Optimale dienstverlening;
2. Hoogwaardige beleidsadvisering;
3. Efficiënte bedrijfsvoering.

Al onze inspanningen, projecten en acties in de HRM-sfeer moeten hier uiteindelijk aan bijdragen. Onze ambtelijke organisatie is in beweging. Daarbij gaat het al een aantal jaren om het aanbrengen van meer balans tussen de mens en het systeem. De nadruk ligt vooral op de ontwikkeling van ons management en medewerkers. De organisatie faciliteert hen in die beweging.

4.2.1 Bedrijfsvoeringsprogramma/projecten

Personeel en Organisatie

Dit komt ook tot uitdrukking in onze vernieuwde HRM-visie 'Fit en Duurzaam'. Duurzame inzetbaarheid van ons management en onze medewerkers staat daarin centraal. Om dat te bereiken wordt stevig geïnvesteerd in het ontwikkelen van (nieuwe) vaardigheden, houding en gedrag bij onze medewerkers, wordt beweeglijkheid in het werk gestimuleerd en wordt daarnaast ook ingezet op gezondheid en fit blijven. Ook worden enkele zaken in het werkgeverschap gemoderniseerd. Dit alles past binnen onze HRM-doelstelling om één van de beste werkgevers non-profit te zijn in 2018.

Concrete zaken die daarbij horen, zijn bijvoorbeeld:

- Het stimuleren van dynamiek en horizontale personele mobiliteit in de organisatie (doorontwikkeling Move@Maastricht);
- Het evalueren en finslijpen van Het Goede Gesprek (functionerings- en beoordelingssystematiek);
- Het monitoren van acties in de teams voortvloeiend uit het Medewerkersonderzoek 2017;
- Het doorontwikkelen van "Learn@Maastricht";
- Het opzetten van innovatieve acties rond gezond en fit blijven.

Regionale samenwerking

In 2018 zal het Shared Service Center Zuid-Limburg (SSC-ZL) naar verwachting zijn dienstverlening verder uitbouwen en op de gewenste vlieghoogte komen. Deze bedrijfsvoerings gemeenschappelijke regeling is een uitvoeringsorganisatie t.b.v. bedrijfsvoeringstaken op het gebied van gezamenlijke inkopen, Personeels- en salarisadministratie (PSA) en onderhoud en beheer van ICT/informatiediensten (ID). Deelnemers zijn Sittard-Geleen, Maastricht en Heerlen.

Door de vertraging die ontstaan is als gevolg van het negatief advies van de OR Maastricht over het SSC-ZL en hun gang naar de Ondernemingskamer is het SSC-ZL momenteel nog nauwelijks bemenst. De gemeenteraad wordt over de uitkomsten van het juridisch traject op de hoogte gehouden en wat dit betekent voor de voortgang. Colleges en raden van de deelnemende gemeenten houden vast aan de verdere uitbouw van het SSC-ZL. De voorbereidingen voor de samenwerking worden ondertussen voortgezet. Er wordt overigens al twee jaar operationeel samengewerkt op het gebied van gezamenlijk inkopen.

Vanaf 2018 zullen naar verwachting dan ook de medewerkers vanuit de PSA en ID vanuit de drie moederorganisaties overgaan naar de GR. Het jaar 2018 staat dan in het teken van de verdere inrichting en groei van dienstverlening. Zo wordt er gewerkt met een gezamenlijke inkoopkalender en gestuurd op de verdere inkoopprofessionalisering via category management.

De PSA processen worden gezamenlijk verder gestandaardiseerd en gedigitaliseerd.

Vorbereidingen worden getroffen door het SSC-ZL om ook andere gemeenten te laten toetreden en diensten te laten afnemen.

Informatiemanagement en automatisering

De planvorming voor 2018 zal plaatsvinden door middel van portfoliomanagement, een aanpak die al enige jaren door de gemeentelijke organisatie is omarmd. Waar mogelijk wordt het portfolio afgestemd met de gemeenten Sittard-Geleen en Heerlen. Het MTBV beoordeelt, prioriteert en stelt de in het IenA-portfolio 2018 voorgestelde initiatieven vast.

De belangrijkste thema's voor 2018:

- In juli 2019 wordt de eerste tranche van de Omgevingswet ingevoerd. Om de toekomstige transitie goed te kunnen laten verlopen is in 2017 een plan van aanpak vastgesteld en in uitvoering gezet om de bestaande processen, de gegevensstromen en de ondersteunende ICT-componenten in beeld te brengen. Dit om in 2018 een transitieplan in gang te kunnen zetten zodat tijdig kan worden voldaan aan de invoeringswet.
- Gemeentelijke informatie is 24 uur per dag beschikbaar via www.gemeentemaastricht.nl. Daarnaast zijn er veel producten en diensten online verkrijgbaar. Van alle gemeentelijke producten komen er 165 in aanmerking voor online dienstverlening. Via de website zijn er inmiddels 131 beschikbaar. De laatste 34 producten worden in 2018 afgemaakt (zie ook programma 1). In de verdere ontwikkeling worden ook de achterliggende processen verder digitaal ondersteund en worden er verbeteringen gerealiseerd met betrekking tot digitale archivering.
- De samenwerking op het gebied van informatiemanagement en automatisering tussen de gemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen zal verder worden geïntensiveerd. Er zal een gezamenlijk informatiebeleidsplan worden ontwikkeld. Daarbij worden concrete organisatievraagstukken op dit vlak zoveel mogelijk gezamenlijk opgepakt (portfoliomanagement).
- Voortzetten uitvoering Digitale Agenda 2020 die door KING/VNG is opgezet om tot één efficiënte overheid te komen die open en transparant is en massaal inzet op digitalisering en collectivisering waar dat kan. In 2018 zal o.a. Elektronisch factureren worden opgepakt. Eind 2018 is het kunnen verwerken van E-facturen van leveranciers verplicht. E-factureren is het digitaal versturen en automatisch verwerken van een factuur. Het levert tijd op omdat automatische verwerking fouten vermindert.
- Diverse organisatieonderdelen zullen ook in 2018 nog bezig zijn met het verbeteren van hun bedrijfsprocessen met behulp van het lean-gedachtegoed: betere klantorientatie en slimmere en slanke processen. Sommige organisatieonderdelen zijn lean aan het incorporeren in bedrijfsvoering om te voorkomen dat de verbeteringen éénmalig zijn.

Informatiebeveiliging / ENSIA

Vanuit informatiebeveiligingsoptiek zijn er twee belangrijke ontwikkelingen:

- Met ingang van 2017 worden alle zelfevaluaties die de gemeente uitvoert in het kader van de verantwoording inzake informatieveiligheid onder één noemer gebracht. In het verleden moesten de gemeenten zelfevaluaties los van elkaar doorvoeren en deze via het college doorzenden naar de verschillende toezichthouders van het Rijk. Dit is nu gewijzigd. De zelfevaluatie wordt nu voorgelegd tkn. aan college en raad. Van een verticale verantwoording naar een horizontale verantwoording dus. Dit wordt in het kort aangeduid door het acroniem ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Met ENSIA wordt een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) ingevoerd.

In ENSIA zijn de volgende zelfevaluaties onder één noemer gebracht:

- De zelfevaluatie Basisregistratie Personen (BRP) / Paspoortuitvoeringsregeling (PUN);
- De audit Digitale persoonsidentificatie (DigiD);
- De zelfevaluatie Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en Basisregistratie
- Grootchalige Topografie (BGT);
- De zelfevaluatie Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWInet).

In de periode 1 juli tot 31 december wordt de eerste ENSIA zelfevaluatie uitgevoerd door een gemeentebrede werkgroep.

Begin 2018 zal het College op basis van de ENSIA zelfevaluatie een verklaring informatiebeveiliging afgeven. Nu nog beperkt tot Digid en Suwinet. Op basis van de verklaring zal een onafhankelijke IT audit worden uitgevoerd in het begin van 2018.

Door middel van het jaarverslag conform p&c cyclus, zal het College verantwoording aan de Raad afleggen omtrent de staat van de informatieveiligheid binnen de gemeente.

- AVG. Per 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat er vanaf die datum dezelfde privacywetgeving geldt in de hele Europese Unie (EU). De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geldt dan niet meer. In 2017 is gestart met de implementatie van de verordening. In 2018 wordt deze afgerond.

Financiën

De financiële functie is gericht op een duurzame en solide financiële positie van de gemeente Maastricht en zorgt voor een tijdige en volledige financiële informatievoorziening. In 2018 is er vooral aandacht voor de volgende projecten en activiteiten:

- Zorgen voor een structureel sluitende en in evenwicht zijnde meerjarenbegroting passend binnen de wettelijke regels. Maastricht heeft meerjarig repressief toezicht tot en met 2018. Om dat te behouden moet de begroting 2018 tot en met 2021 sluitend worden gepresenteerd.
- Opleveren van de jaarlijkse P&C producten, waaronder Programmabegroting, Jaarrekening (inclusief coördineren accountantscontrole) en Kaderbrief.
- Het project “herziening Besluit Begroting en Verantwoording” (gestart in 2016). Naar aanleiding van het rapport Staf Depla zijn de regels aangepast om te komen tot een versterking van de horizontale sturing door de raad.
- De interne audit Inkoop & Aanbesteding en de verbetergroep aanbestedingen.
- Verdere implementatie van de vennootschapsbelasting.
- Fiscale advisering bij grote projecten.
- In het kader van de doorontwikkeling van het Tax control framework is in het bijzonder aandacht voor de fiscale monitoring: het beoordelen van de opzet, het bestaan en de werking van de getroffen fiscale beheersingsmaatregelen (o.a. door middel van zelfcontrole/steekproeven).

Communicatie

Het organisatieonderdeel communicatie helpt de gemeentelijke organisatie en het bestuur om een oprechte dialoog met de bewoners, bedrijven, organisaties en bezoekers van de stad te ontwikkelen. Transparante, maximale en eerlijke informatie is daarvoor de basis, die vervolgens bij de zeer diverse doelgroepen optimaal beschikbaar komt. Een oprechte dialoog is gebaseerd op vertrouwen, gelijkwaardigheid, interactie, participatie en samenwerking. Ook staat het organisatieonderdeel communicatie voor de verbinding van de vele verschillende citymarketingactiviteiten in de stad tot een coherent beeld van Maastricht (branding). Want een krachtige, eenduidige positionering leidt tot het makkelijker vasthouden en aantrekken van de doelgroepen die de vitaliteit van de stad bouwen: bewoners, bezoekers, bedrijven en instellingen.

Naast de dagelijkse advisering en ondersteuning ontwikkelt het organisatieonderdeel communicatie drie strategische programma's die de communicatieve relatie tussen de overheid en de stad verbeteren en de positionering van de stad versterken:

1. Het traject 'de communicatieve gemeente' wordt voortgezet. Aangezien communicatie een lijnverantwoordelijkheid is, wordt de organisatie communicatiever gemaakt, zowel in houding (participatie, co-creatie, een luisterende overheid) als techniek (begrijpelijke brieven, mails, webteksten en samenvattingen van collegenota's). Focus ligt in 2018 bij de invoering van de Omgevingswet.
2. Het onlangs gelanceerde Thuis in Maastricht (TIM) wordt verder uitgebouwd. TIM is het online platform van en voor (potentiële) bewoners van Maastricht. Het is een plek waar kennis en initiatieven worden uitgewisseld, gesprekken worden gevoerd, ideeën worden gelanceerd en bewoners een podium krijgen. TIM is niet de zoveelste website, maar verzamelt juist bestaande sites en initiatieven in één overzichtelijk platform. In de komende vijf jaar willen we TIM laten uitgroeien tot hét leidend medium voor bewoners van Maastricht voor nieuws, informatie over buurt en van de gemeente en vooral voor onderlinge ontmoeting en initiatief. TIM is niet van de gemeente, maar van de gemeenschap: de rol van de overheid beperkt zich tot het aanjagen van initiatief en betrokkenheid bij het platform.
3. Op het gebied van citybranding wordt voortgebouwd op het onderzoek dat de burgemeester heeft laten verrichten naar de ambities van Maastricht (internationale stad, universiteitsstad, hoofdstad). In 2017 is duidelijk geworden of er draagvlak is in de stad voor de oprichting van Maastricht Brand Partners. Doel daarvan is om de vele partijen in de stad te binden op een eenduidige positionering van Maastricht: partijen die door hun werk de naamsbekendheid en imago (het merk) van Maastricht beïnvloeden en voor hun werk afhankelijk zijn van dat merk. De afgesproken propositie luidt: “Maastricht is een sociale en saamhorige stad, die zich steeds nadrukkelijker ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad, met een top leefwerk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bezoekers en bedrijven.”

Controlling

Binnen de gemeentelijke organisatie is controlling zowel centraal als decentraal gepositioneerd. De onafhankelijkheid van controlling gemeentebreed is geborgd door een concerncontrollerstatuut dat de onafhankelijke positie van de concerncontroller ten opzichte van de rest van de organisatie regelt.

Voor 2018 willen wij controlling verder vormgeven vanuit het reeds opgestelde gemeentebrede interne controleplan. Hierbij zal rekening gehouden worden met de eerdere adviezen vanuit de accountant t.a.v. de inrichting van meer centrale sturing aangaande verbijzonderde controle. Daarbij dient interne controle zo doelmatig mogelijk te worden ingericht. Daar hoort bij het voorkomen van onnodige (dubbele) controles en het streven naar meer systeemgerichte controles. Dit zal de komende jaren nadrukkelijk in nader overleg met de accountant en decentrale controlling binnen de separate organisatieonderdelen worden nagestreefd.

4.2.2 Cijfers over bedrijfsvoeringsthema's

De gemeentelijke bedrijfsvoering heeft een onmisbare en ondersteunende functie bij het uitvoeren van onze taken. Op basis van een aantal indicatoren willen we onze bedrijfsvoering ook objectief de maat nemen om op basis daarvan mogelijke verbetergebieden te verkennen. Deze indicatoren zijn:

- formatieontwikkeling;
- realisatie efficiencytaakstelling;
- ziekteverzuim;
- realisatie externe inhuur.

Tabel Formatieontwikkeling (in fte)

Aantal fte	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018
Formatie (begroot)	1.537	1.566	1.481	1.440	1.425	1.400	1.398	1.346	1.415	1.491	1.506	
Bezetting (werkelijk)	1.400	1.390	1.400	1.369	1.372	1.352	1.307	1.281	1.284	1.327	1.374	

* stand augustus 2017

Tabel Realisatie efficiencytaakstelling (x € 1.000)

Totale taakstelling	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Begroting	1.345	2.591	4.640	6.655	1.000	4.210	5.550	7.000	8.775	10.600	13.695	15.400*
Realisatie	1.345	2.591	4.640	6.655	946	4.210	5.550	7.000	8.775	10.600	13.695	15.400*

* inclusief de mutaties bij Kaderbrief 2016, waaronder inkomsten paspoorten niet-ingezetenen en de vierde directeur Sociaal

Tabel Ziekteverzuim

Ziekteverzuim	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal	5,9 %	6,7 %	7,1 %	6,3 %	6,0 %	5,4 %	6,1%	6,0%	6,1%	

* stand ultimo juli 2017

Tabel Externe inhuur (x € 1.000)

Externe inhuur	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018
Inhuur	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	8.327	10.815	13.474		
Inhuur 3D's						1.200	3.284	3.554		
Totaal	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	9.527	14.099	17.028	10.737	

* Betreft de stand per augustus 2017

Banenafpraak Sociaal Akkoord 2013

De banenafpraak is een landelijke afspraak opgenomen in het Sociaal Akkoord 2013. Afgesproken is ondermeer dat de gehele Nederlandse overheid voor 1 januari 2024 25.000 banen heeft ingevuld voor mensen met een arbeidsbeperking. De banenafpraak is opgenomen in de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten uit 2015. Inmiddels heeft het kabinet besloten om over te gaan tot het activeren van de quotumregeling voor de gehele overheidssector. Gebleken is dat de overheid er in 2016 niet in is geslaagd om voldoende extra banen te creëren voor mens met een achterstand op de arbeidsmarkt.

Op dit moment is nog niet bekend wat het invoeren van deze quotumregeling voor de individuele overheidsorganisaties gaat betekenen. Nadere informatie hierover wordt opgenomen in de Kaderbrief 2018.

De gemeente Maastricht heeft op dit moment 2 medewerkers, in een garantiebanaan geplaatst. Conform de vorig jaar gemaakte afspraken wordt er geworven voor 4 garantiebanaan binnen Stadsbeheer. Deze banen zullen voor 1 januari 2018 zijn ingevuld. Daarnaast zijn er op detacheringsbasis 147 extra banen gecreëerd voor medewerkers uit de doelgroep. Verder zal onze organisatie, waar mogelijk, mensen met een arbeidsbeperking een kans bieden. We gaan ervan uit dat wij daarmee, in ieder geval voorlopig, voldoen aan de quotumregeling.

4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de door u vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen is, conform wet- en regelgeving, het beleid opgenomen dat het college moet uitvoeren om de geïdentificeerde risico's zo goed mogelijk te beheersen. De betrokken paragraaf bij de begroting geeft aan hoe robuust de begroting is en gaat in op de vraag hoe financiële risico's kunnen worden opgevangen. Voor het beoordelen van deze robuustheid is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's, waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden en de aanwezige weerstandscapaciteit ter dekking van deze risico's. Conform de hiervoor genoemde kadernota wordt deze robuustheid als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$
----------------------------	---

Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1. Hieronder besteden we eerst aandacht aan de beschikbare weerstandscapaciteit en vervolgens aan de risico-inventarisatie (benodigde weerstandscapaciteit) en ten slotte aan de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

4.3.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om risico's van financiële aard (niet-begrote kosten), die zich onverwacht kunnen voordoen en die van substantiële aard zijn, te kunnen dekken. Dit kunnen zowel incidentele als structurele middelen zijn. Op grond van de vereisten van het BBV kan de weerstandscapaciteit uit diverse elementen bestaan: de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. In de gemeente Maastricht worden ook de risicobuffer, de post onvoorzien en de egaliseringsreserves tot het weerstandsvermogen gerekend.

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Tabel Weerstandscapaciteit in meerjarenperspectief bedragen x € 1.000

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Onvoorzien/risicobuffer	1.929	2.329	2.829	2.829
Post onvoorzien	242	242	242	242
Risicobuffer	1.687	2.087	2.587	2.587
Eigen vermogen	24.878	21.314	20.669	22.493
Algemene reserve	4.724	4.724	4.724	4.724
Ov. bestemmingsreserves	20.154	16.590	15.945	17.769
Langlopende voorzieningen	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0
Weerstandscapaciteit	26.807	23.643	23.498	25.322
Totale lasten	487.757	478.829	477.228	469.901
Als % van de totale lasten	5,5%	4,9%	4,9%	5,4%

Aangezien onze tarieven voor rioolrecht, rioolheffing en reinigingsrecht volledig kostendekkend* zijn, gaan we bij de onbenutte belastingcapaciteit uit van geen extra ruimte.

4.3.2 Risico-inventarisatie

Het begrip 'risico' wordt niet altijd juist toegepast. Zo moeten beleidswensen of de daaruit voortkomende budgettaire claims waarvoor aan organisatieonderdelen geen middelen ter beschikking zijn of worden gesteld, niet als risico worden vermeld. Hier is namelijk geen sprake van een risico omdat een financiële verplichting pas zou ontstaan door een beleidsbeslissing waarop de gemeente zelf (overwegende) invloed heeft. In de door u in juni 2009 vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen (actualisatie is gepland eind 2015) is voor het risicobegrip uitgegaan van de volgende, in het kader van strategisch integraal risicomanagement algemeen gebruikte, omschrijving: "een onzekere gebeurtenis die negatieve effecten (schade) kan hebben op de realisatie van de beleidsdoelstellingen c.q. de totstandkoming van de vastgestelde producten en diensten van een organisatie". Dit risicobegrip omvat dus ook de niet-materiële risico's en ook de risico's waarvan verondersteld wordt dat hier adequate beheersmaatregelen voor zijn getroffen. Een breed risicobegrip stelt ons beter in staat te beoordelen of er sprake is van beheerste bedrijfsprocessen in brede zin en maakt het mogelijk gericht verbeteringen door te voeren.

In deze paragraaf worden risico's opgenomen waarvan de financiële consequenties nog niet (volledig) in de begroting zijn verwerkt. De vorderingen op dubieuze debiteuren worden niet als risico opgenomen in deze paragraaf, omdat hiervoor voorzieningen moeten worden getroffen. Voor het overgrote deel betreft het de risico's uit de programmabegroting 2017 en jaarrekening 2016 bekende risico's. Waar nodig zijn deze geactualiseerd. In deze paragraaf worden alleen die risico's opgenomen die een dusdanige omvang hebben dat ze materieel zijn in verhouding tot ons totale begrotingssaldo.

1. Risico's in het gemeentefonds
2. Decentralisatie rijkstaken
3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering
4. Verbonden partijen
5. Risico's cofinanciering
6. Open einde-regelingen
7. Tram Vlaanderen Maastricht
8. Fiscale risico's
9. Eigen risico claims
10. Juridische procedures

Ad 1. Risico's in het gemeentefonds

Voor het gemeentefonds, de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente, geldt het principe van 'gelijk trap op, gelijk trap af' (normeringssystematiek). Dit betekent dat het fonds groeit of krimpt met de rijksuitgaven. Geeft het Rijk meer uit, dan groeit het gemeentefonds met hetzelfde percentage. De uiteindelijke uitkering is daardoor niet op voorhand vast te stellen, maar afhankelijk van de gerealiseerde rijksuitgaven. Bovendien leidt de ontwikkeling van de maatstaven (bijvoorbeeld het aantal uitkeringsgerechtigden), waarop de verdeling van het gemeentefonds over alle gemeenten is gebaseerd, tot verdeeleeffecten die niet altijd kunnen worden voorzien.

Ad 2. Decentralisatie rijkstaken (integratie-uitkering Sociaal domein)

Bij de Kaderbrief 2017 is voor 3D's (Jeugd - € 5,1 mln. en Wmo - € 3,3 mln.) een prognose afgegeven van in totaal € 8,4 mln. tekort voor het jaar 2017. Deze prognose voor 2017 was volledig gebaseerd op de jaarrekening 2016. In de Kaderbrief is aangegeven dat dit een voorlopige prognose betreft en bij de 1e monitor 3D's een nieuwe prognose afgegeven zou worden. Inmiddels is ook uw raad over de monitor 3D's geïnformeerd op 19 september jl. De nieuwe prognose laat een tekort zien van € 13,5 mln. (exclusief het overschot BUIG-middelen). De toename van het tekort wordt veroorzaakt door de verlaging van de budgetten 2017 ten opzichte van 2016 als gevolg van dalende Rijksbijdragen. Deze prognose is in het budgettaire kader van deze begroting meerjarig verwerkt.

Tegenover het verwachte tekort stonden in de kaderbrief de draaiknoppen als dekkingsmiddel. Voor 2018 gaan we ervan uit dat € 3,5 mln. aan dekking wordt gerealiseerd. De onderbouwing hiervan is opgenomen in deze begroting. Net zoals bij Kaderbrief 2017 kunnen we voor de andere jaren nog geen goede, harde onderbouwingen voor de oplopende reeks van de draaiknoppen maken. Vandaar dat we de meerjarige reeks van de draaiknoppen uit de Kaderbrief 2017 ook voor deze begroting handhaven.

Ad 3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering (Convenant Bodemsanering 2015-2019)

Uit onderzoek blijkt dat er 1 locatie is met alleen verspreidingsrisico's; er is 1 locatie met verspreidingsrisico's én potentiële humane risico's en er zijn 4 locaties met zeer waarschijnlijk ecologische risico's. Deze locaties worden verder onderzocht.

Echter, ook als dit traject is afgerond blijft er een risico. Bij nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld nieuwe initiatieven of een wijziging van de bestemming van de locatie) bestaat het risico dat de betreffende locatie alsnog spoedlocatie wordt. In de begroting 2013 is een groot deel van het budget en apparaatskosten ingezet als structurele bezuiniging onder de randvoorwaarde dat, als er nieuwe spoedlocaties moeten worden aangepakt en de kosten niet kunnen worden verhaald op de eigenaar/initiatiefnemer, deze kosten ten laste komen van de algemene middelen (post onvoorzien). In de nieuwe convenantperiode zijn aanvullende middelen vanuit het Rijk via een Decentralisatie-uitkering voor Maastricht beschikbaar gesteld. In deze periode ligt het accent van dit nieuwe convenant vooral op onderzoek naar instrumentarium voor duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond. Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om de nazorgmaatregelen die plaatsvinden op gesaneerde locaties met restverontreinigingen te beëindigen of te verlagen, op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze die hiervoor is benodigd. Voor Maastricht verwachten we dat er geen extra budget noodzakelijk is.

Ad 4. Verbonden partijen

De verbonden partijen (bestuurlijk én financieel belang) worden ingedeeld in: deelnemingen, publieke private samenwerking (meestal stichtingen) en gemeenschappelijke regelingen. Hierna worden de risico's van gemeenschappelijke regelingen in het algemeen en een aantal verbonden partijen specifiek nader toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Van een gemeenschappelijke regeling is sprake als het bestuur van twee of meerdere gemeenten of andere publiekrechtelijke overheidslichamen samen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer belangen van die gemeenten. Het algemene risico is dat een meerderheid van de gemeenten een besluit kan nemen dat afwijkt van een standpunt van de afzonderlijke gemeente.

Daarnaast loopt een individuele gemeente ook specifieke risico's. Te denken valt aan de kosten bij uittreding van een van de deelnemers en het collectief verantwoordelijkheid dragen bij verlies. In de paragraaf Verbonden partijen zijn, conform het Besluit begroting en verantwoording, alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente Maastricht deelneemt, opgenomen.

WOM Belvédère BV (Maastricht Noord – herijking Belvédère)

In de raad van juni 2013 is de herijking grondexploitatie Belvédère vastgesteld. Deze grex liet over een looptijd van 10 jaren een geprognosticeerde onrendabele top zien in een bandbreedte van ongeveer € 70 tot 80 mln. Een onrendabele top in orde van grootte waarvan ook reeds sprake was bij de start van het project in 2004. De geprognosticeerde onrendabele top is verklaarbaar in relatie tot de diepgang van de opgave waar we voor staan en is fors, afgezet tegen de andere opgaven waar Maastricht voor staat. Er is een aantal oplossingsrichtingen in beeld gebracht om deze grex beheersbaar te krijgen en te houden. Het MJIP fungeert als ultiem vangnet. De omvang van deze achtervang is afhankelijk van het grexverloop en de resultaten van de oplossingsrichtingen. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat gebeurt jaarlijks in juni/juli.

De hiervoor genoemde onrendabele top heeft zich in de afgelopen jaren via een aantal maatregelen in neerwaartse richting ontwikkeld en bedroeg in 2016 ongeveer € 50 tot 55 mln. inclusief de rentevoordelen. In het kader van actualisatie grex 2017 is wederom goed gekeken naar de risico's van de grex en naar nieuwe mogelijkheden voor een verdere realistische neerwaartse bijstelling van de onrendabele top. Dit heeft geleid tot een daling van de onrendabele top hetgeen leidt tot een negatief saldo van € 14 tot 19 mln. incl. rentevoordeel. Alhoewel er een overzichtelijke en beheersbare grexsituatie lijkt te zijn ontstaan, betekent dit allerm minst dat we er zijn: de grex bevat nog een aantal positieve aannames die de komende jaren waargemaakt moeten worden. Daardoor blijft een strakke aansturing en de noodzaak van de financiële achtervang onverkort overeind.

MTB NV

De gemeente heeft diverse rollen in relatie tot MTB: als aandeelhouder en financier, als afnemer van dienstverlening, als opdrachtgever vanuit de gemeentelijke zorgplicht om het werk te behouden voor de ruim 1.000 se die bij MTB werken op grond van de Wsw alsook voor de doelgroep Participatiewet waarvoor MTB als leerwerkbedrijf fungeert.

De Wsw-taken worden primair bekostigd vanuit het Participatiebudget (Wsw-deel) van de Participatiewet (onderdeel van de 3D's). Echter, in de periode 2014-2020 wordt hierop door het Rijk bezuinigd. Ten einde de tekorten te beperken is de opdracht van MTB in 2015 verbreed en is daarnaast een herstructurering gestart. Hiervan is uw raad in kennis gesteld. Verwacht wordt dat MTB bijgevolg het tekort de komende jaren stabiel kan houden (ongeveer € 2 mln.). Dekking hiervan is meerjarig voorzien via het BUIG-budget (Inkomensdeel). Of, in geval er onvoldoende BUIG-overschot is, vanuit het Participatiebudget (Werkdeel), indien daarvoor op realisatiebasis voldoende ruimte resteert.

Een ander mogelijk risico is dat de organisatie, in relatie tot de verbrede opdracht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, qua reguliere personele capaciteit door een ondergrens zakt. Dit heeft uiteraard nadrukkelijk de aandacht.

Project A2 / De Groene Loper

Het integrale project A2 / De Groene loper is een langjarig project met een horizon in de gebiedsontwikkeling tot 2026. De openstelling van de tunnel is conform planning eind 2016 gerealiseerd. Gezien de grote complexiteit en de ervaring in andere recente tunnelprojecten een prestatie. Daarnaast zijn in 2016 ook de eerste gebiedsontwikkelingstrajecten opgestart. Gezien de opgave van 1.043 woningen en maximaal 30.000 m2 overige functies, is ook hier een voortvarende ontwikkeling, gezien de marktomstandigheden en de wijzigingen bij de moedermaatschappijen, niet vanzelfsprekend. Het risicobeheer op het project vindt plaats door het Projectbureau A2. Als onderdeel van de opdracht, is een budget beschikbaar voor het opvangen van risico's.

Ad 5. Risico's van cofinanciering

Daar waar de projecten gedekt worden door middel van cofinanciering loopt de gemeente het risico dat zij, als gevolg van subsidievoorschriften, pas achteraf geconfronteerd wordt met lagere subsidiebijdragen dan oorspronkelijk was voorzien. Van een dergelijke cofinanciering is bijvoorbeeld sprake bij alle EU-projecten, maar ook bij provinciale projecten.

Ad 6. Open einde-regelingen

De gemeente Maastricht kent een aantal regelingen (onder andere Leerlingenvervoer, Wmo, bijzondere bijstand, armoedebelid, Jeugdzorg, Veilig Thuis) met een zogenaamd open-eindkarakter. Op een open-eindregeling kan altijd een beroep worden gedaan als de aanvrager aan de regels voldoet. De hoogte van geraamde budgetten kan dan geen reden zijn tot weigering van de aanvraag. Voor zover aan de bovenstaande risico's een financiële waarde kan worden gegeven, hebben deze invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente Maastricht.

Ad 7. Tram Vlaanderen Maastricht

In 2014 is een review uitgevoerd op het totale dossier. Er is gekeken naar techniek, budget, planologie en de planning. De uitkomsten zijn met de raad en Provinciale Staten gedeeld en de colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten hebben opdracht gekregen om het vervolgproces Tram Vlaanderen-Maastricht in gang te zetten. Op basis van het besluit van het college van Burgemeester en Wethouders en het college van Gedeputeerde Staten zijn 2 varianten voor een tijdelijke eindhalte voor de Wilhelminabrug uitgewerkt. Conform het besluit inzake de keuze voor een van de varianten, heeft de verdere uitwerking (zowel financieel als inhoudelijk) van de voorkeursvariant plaatsgevonden. De raad heeft op 20 oktober 2015 en Provinciale Staten op 6 november 2015 ingestemd met de scopeaanpassing. Conform de Kaderovereenkomst is deze scope-aanpassing voorgelegd aan de partners in het project Tram Vlaanderen-Maastricht. Tijdens het overleg hebben alle partijen het belang van de sneltram voor de grensoverschrijdende samenwerking en economische ontwikkeling van de regio onderschreven en ingestemd met de scopeaanpassing. De partners hebben definitief besloten het tramproject Hasselt-Maastricht uit te gaan voeren. Dat hebben de colleges besloten op basis van een overleg met de Vlaamse overheid eind mei. Partijen zijn het daarbij eens geworden over het definitieve tracé en hebben afspraken over een aantal zaken gemaakt. Hiermee worden het verleden en de gevolgen daarvan afgesloten en worden de schouders van alle partners onder het tramproject gezet om

dit tot een goed einde te brengen. Het wordt nog een hele opgave om het project samen met de partners te realiseren. Een groot aantal procedures en afstemmingsvraagstukken zullen nog nader uitgewerkt moeten worden. Naar verwachting zal begin 2018 de vaststelling van het bestemmingsplan door de raad plaatsvinden.

Ad 8. Fiscale risico's

De gemeente Maastricht wordt - mede door veranderingen in wet- en regelgeving - geconfronteerd met een aantal risico's/onzekerheden op fiscaal gebied, waaronder:

Btw sport

Het Ministerie van Financiën heeft reeds meerdere malen aangegeven de btw-sportvrijstelling aan te moeten passen als gevolg van Europese jurisprudentie. Deze aanpassing kan aanzienlijke (negatieve) consequenties voor de gemeentelijke (sport)begroting met zich meebrengen. Aangezien het kabinet op korte termijn, binnen de budgettaire kaders, nog geen mogelijkheid ziet om de budgettaire gevolgen hiervan in te passen, is een definitieve ingangsdatum van de genoemde wijziging op dit moment nog niet bekend.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. De gemeente Maastricht heeft de gevolgen hiervan in kaart gebracht en verwerkt in de jaarrekening 2016. Zowel door de gemeente zelf - als ook op landelijk niveau - vindt er nog nadere afstemming plaats met de Belastingdienst over de ingenomen standpunten en de uitleg van de nieuwe wetgeving. Het is vooralsnog niet duidelijk wanneer deze nadere afstemming definitief wordt afgerond.

Btw straatparkeren

Er loopt momenteel een rechtszaak over de vraag of het aanbieden van straatparkeren door gemeenten moet worden onderworpen aan de heffing van btw. De Advocaat-Generaal van de Hoge Raad is onlangs tot de conclusie gekomen dat gemeenten inderdaad voor deze activiteit als btw-ondernemer moeten worden aangemerkt. De Hoge Raad zelf heeft nog geen uitspraak gedaan in deze zaak.

Ad 9. Eigen risico claims

De gemeente is vanaf 2015 eigenrisicodragers voor aansprakelijkheidsclaims. De oorspronkelijk betaalde premie wordt vanaf 2015 gereserveerd. Schadebedragen groter dan € 75.000 worden uit deze reserve betaald of indien deze leeg is uit de post onvoorzien. Inmiddels is de reserve bijna € 0,3 mln. groot.

Ad 10. Juridische procedures

Geusseltbad/combinatiegebouw

Er loopt nog een bodemprocedure bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw tegen de gemeente van een nevenaannemer werktuigbouwkundige installaties en de nevenaannemer elektrotechnische installaties. Zij claimen vertragingsschade tot een bedrag van € 800.000. De gemeente is van mening dat de vertraging een gevolg is van de gebrekkige coördinatie door de hoofdaannemer die hiervoor ook verantwoordelijk was. De mondelinge zitting van deze procedure is door de Raad van Arbitrage voor de Bouw vastgelegd in december 2017. Een uitspraak wordt ongeveer 3 maanden later verwacht.

4.3.3 Ratio weerstandsvermogen

In deze paragraaf wordt aangegeven of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Dit wordt gedaan door een relatie te leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit (par. 4.3.1.). De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van deze berekening vormt het weerstandsvermogen. Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1 (=voldoende). Op basis van de huidige inschattingen kan worden aangegeven dat de ratio weerstandsvermogen in 2018 voldoende is.

In de kadernota weerstandsvermogen is ook aangegeven dat indien de kwalificatie boven “voldoende” stijgt, er financiële ruimte ontstaat. Gelet op de huidige economische omstandigheden wordt het weerstandsvermogen in stand gehouden.

4.3.4 Kengetallen

Als gevolg van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten de volgende kengetallen worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze kengetallen maken het de raad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Tabel: Kengetallen gemeente Maastricht

Verloop van de kengetallen	Verslag 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
netto schuldquote	69%	77%	96%	100%	96%	93%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	57%	78%	85%	82%	79%
solvabiliteitsratio	27%	26%	21%	20%	20%	21%
structurele exploitatieruimte	3%	1%	1%	0%	0%	0%
grondexploitatie	2%	4%	2%	2%	2%	2%
belastingcapaciteit	98%	99%	101%	100%	100%	100%

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van Maastricht zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van een onderverdeling naar drie categorieën. Dit zijn: groen (goed/weinig risico), oranje (voldoende/voorzichtigheid geboden) en rood (onvoldoende/veel risico). In onderstaande tabel de standaard percentages die daarvoor gebruikt worden. Deze percentages zijn gebaseerd op algemene normwaarden (die bijvoorbeeld ook door de Provincie wordt gebruikt bij de publicatie van ranglijsten).

Tabel: Onderverdeling in categorieën met bijbehorende percentages per kengetal

Kengetallen:	Groen (goed/weinig risico)	Oranje (voldoende/ voorzichtigheid geboden)	Rood (onvoldoende/ veel risico)
Netto schuldquote	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Netto schuldquote met correctie	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% t/m 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% t/m 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% t/m 105%	> 105%

Hierna volgt een analyse per kengetal.

Netto schuldquote (schulden minus vorderingen) / baten)

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het kengetal bestaat uit 2 ratio's: zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden. Een hoge schuld kan immers veroorzaakt worden doordat afgesloten leningen worden doorgeleend. Ten opzichte van begroting 2017 zijn de netto schuldquotes gestegen. Dit komt omdat de gemeente meer gaat investeren 2018 en daarnaast zal het eigen vermogen dalen. De netto schuldquote ligt echter nog aan de onderkant van het oranjespectrum. Dat wil zeggen dat er rekening mee dient worden te gehouden maar er nog geen hoge risico's zijn voor de gemeente.

Solvabiliteitsratio (eigen vermogen / totaal vermogen)

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen en het bezit van de gemeente is afbetaald. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de

weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat het verwachte solvabiliteitsratio in 2018 is verslechterd t.o.v. 2017. Deze verslechtering wordt vooral veroorzaakt door een daling van het eigen vermogen vooral door de geraamde onttrekkingen aan de reserve A2 die nu leeg is in samenloop met een geraamde stijging van de langlopende schulden. De ratio van 21% is niet zorgwekkend wel blijft aandacht voor de financiële situatie geboden zodat de gemeente niet onder de grenswaarde van 20% zal komen.

Structurele exploitatieruimte (structurele baten minus structurele lasten) / totale baten)

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief % betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken (een negatief % niet). Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de baten en lasten in evenwicht zijn. Op basis van het positief kengetal blijkt dat er weinig structurele ruimte is (1%) om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Echter is de begroting voldoende in evenwicht waardoor de structurele baten de structurele lasten dekken.

Grondexploitatie

Grondexploitatie kan risicovol zijn als de gemeente veel grond heeft. Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevendende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De invloed van de huidige plannen op de exploitatie is daarom zeer gering te weten: 2%.

Belastingcapaciteit

De ruimte die de gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten wordt verstaan OZB, de rioolheffing en de reinigingsrechten voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden voortaan bekend gemaakt in de jaarlijkse meicirculaire. Het kengetal wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoons-huishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar daarvoor. Het verloop van de belastingcapaciteit is stabiel en we zitten met € 732 net iets boven het landelijk gemiddelde van € 723.

In overeenstemming met het coalitieakkoord stijgen de lokale lasten tot en met het jaar 2018 enkel met de jaarlijkse reguliere indexverhoging (en als gevolg van eventuele dwingende rijksmaatregelen). Toekomstige ontwikkelingen zijn niet zeker, omdat de begroting 2019 opgesteld zal worden door een nieuwe coalitie na de gemeenteraadsverkiezingen.

Maar het ligt voor de hand dat het gemeentelijk beleid ten aanzien van de lokale lasten ook na 2018 gehandhaafd blijft. Daardoor zal het kengetal belastingcapaciteit in 2019 en volgende jaren 100% zijn of mogelijk iets lager.

Algemene conclusie financiële positie

De financiële positie van de gemeente Maastricht kan als “voldoende” worden beoordeeld. Het totaalbeeld van de financiële weerbaar- en wendbaarheid is enigszins veranderd ten opzichte van begroting 2017. Dit komt vooral door een aantal investeringen die de gemeente Maastricht heeft gedaan waardoor de vaste schulden stijgen en het eigen vermogen daalt. Uit de ratio weerstandsvermogen (zie paragraaf 4.3.3.) dat we “voldoende” in staat zijn om financiële tegenvallers op te vangen.

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze financieringsparagraaf wordt er aandacht geschonken aan het treasurybeleid, de ontwikkeling van de (korte en lange) rente en de rentevisie, de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en de verwachte financieringsbehoefte, de ontwikkeling van de leningenportefeuille inclusief de hieraan verbonden risico's, de financiering van de activa en de omslagrente, het schatkistbankieren en de vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en dan met name de notitie rente van de commissie BBV.

4.4.2 Treasurybeleid

Het beleid van de gemeente Maastricht ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut 2014 gemeente Maastricht', dat begin 2014 door het college is vastgesteld. Het statuut behelst het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste hoofdlijnen van het statuut, ingegeven door de voorschriften uit hoofde van de wet Financiering Decentrale overheden (FiDO) en aanverwante regelgeving, zijn:

- wettelijk kader;
- beleidsuitgangspunten;
- doelstellingen;
- taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- risicobeheer;
- beleid ten aanzien van financiering, verstrekken van leningen, uitzetten van middelen, garanties en het gebruik van derivaten.

In het treasurystatuut is opgenomen dat het treasurybeleid 1 keer per 4 jaar wordt geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. In voorkomende gevallen (bijvoorbeeld bij wetswijzigingen) vindt deze evaluatie eerder plaats. In het 4^e kwartaal van 2017 zal deze evaluatie plaatsvinden en zal een geactualiseerd treasurystatuut aan het college worden voorgelegd.

4.4.3 Ontwikkeling van de korte en lange rente / rentevisie

Sinds 10 maart 2016 staat de referentierente van de Europese Centrale Bank (ECB) op 0,00%. De referentierente wordt ook wel herfinancieringsrente genoemd. Dit is de rente die banken moeten betalen wanneer ze geld opnemen bij de ECB. Banken kunnen echter ook geld lenen bij andere banken of financiële instellingen. De rente wordt dan bepaald door de marktwerking van vraag versus aanbod. De gemeente Maastricht leent op haar beurt geld bij deze banken, andere financiële instellingen of bij andere decentrale overheden. Het beleid is om in een normale rentemarkt (korte rente is goedkoper dan lange rente) maximaal kort te lenen binnen de bepalingen van de kasgeldlimiet (zie paragraaf 4.4.4).

Aangezien Maastricht voor het korte segment vooral financieringen op daggeldbasis aantrekt, wordt er voor het begrotingsjaar 2018 rekening gehouden met een tarief van 0,00 % voor op te nemen 'kort geld'. Voor (tijdelijk) in de schatkist van het Rijk te plaatsen overtollige middelen (zie paragraaf 4.4.7) gaan we uit van geen rentevergoeding (0%). De lange rente blijft historisch gezien laag, maar lijkt voorzichtig de weg naar boven in te slaan. Voor begrotingsjaar 2018 gaan we vooralsnog uit van een kapitaalmarktrente van 1,75% voor lineaire leningen met een looptijd tussen de 20 en 30 jaar.

4.4.4 Kasgeldlimiet, financieringsbehoefte en renterisiconorm

De kasgeldlimiet wordt berekend door een vastgesteld percentage (8,5%) te nemen over het begrotingstotaal. De limiet voor Maastricht voor 2018 komt daarmee op circa € 43,2 mln. Dit is het maximum bedrag waarvoor kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mogen worden aangetrokken.

Voor 2018 is de verwachting dat er naast kort geld, ook weer langlopende leningen voor de eigen financiering aangetrokken dienen te worden ter grootte van in totaal circa € 100 mln. (m.n. door investeringen in het MECC-gebouw, in de onderwijshuisvesting, de sportinfrastructuur, de openbare verlichting en de verkeersregelinstallaties). Daarnaast dienen aflopende langlopende geldleningen geherfinancierd te worden. In 2019 loopt deze behoefte verder op met circa € 50 mln., in 2020 nog eens met circa € 10 mln. en in 2021 ook met circa € 10 mln. (in de periode 2018-2021 naast herfinancieringen van aflossingen op langlopende geldleningen m.n. ook de aankoop van de verlegde Noorderbrug van de WOM Belvédère). Eén en ander is uiteraard afhankelijk van de voortgang van deze en andere projecten.

Daar waar voorheen nog per kwartaal aan de provincie moest worden gerapporteerd in het kader van de kasgeldlimiet, is dit vanaf 2009 een regulier onderdeel van de begrotingscyclus geworden. Conform richtlijnen wordt in onderstaande tabel derhalve gerapporteerd over de liquiditeitspositie en de kasgeldlimiet in het 3^e en 4^e kwartaal van 2016 en het 1^e en 2^e kwartaal van 2017.

Liquiditeitspositie t.o.v. kasgeldlimiet t.b.v. begroting 2018

(bedragen x € 1000,-)	3 ^e kw 2016	4 ^e kw 2016	1 ^e kw 2017	2 ^e kw 2017
Liquiditeitspositie	-34.591	-42.248	-90.820	-93.569
Kasgeldlimiet	-45.882	-45.882	-42.627	-42.627
Ruimte	11.291	3.634	-48.193	-50.942

De kasgeldlimiet mag – conform bepalingen in de wet FiDO – twee achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. De gemeente Maastricht heeft in 2017 maximaal gebruik gemaakt van deze bepaling en aldus het 1^e en 2^e kwartaal van 2017 de kasgeld-limiet overschreden.

Door in de loop van het 2^e kwartaal van 2017 langlopende leningen aan te trekken en door de ontvangst van de uitkering uit het BTW-compensatiefonds per ultimo 2^e kwartaal, is de liquiditeitspositie in het 3^e kwartaal van 2017 weer onder de kasgeldlimiet gedaald.

De renterisiconorm is vooral bedoeld ervoor te zorgen dat decentrale overheden hun (her)financieringen gespreid in de tijd aantrekken. Hierdoor beperkt men het risico dat in enig jaar veel ge(her)financierd dient te worden, terwijl dan net een hoge rente heerst en daardoor de rentelasten te hoog zouden kunnen worden. Vanaf 2009 wordt de norm berekend door 20% te nemen van het begrotingstotaal. Voor 2018 is de geprognosticeerde norm circa € 101,7 mln. Dit betekent dat het totaal aan renteherzieningen plus aflossingen in het begrotingsjaar maximaal € 101,7 mln. mag zijn. De gemeente Maastricht blijft de komende jaren ruim binnen deze norm. Onderstaande tabel – welke een verplicht onderdeel vormt van deze financieringsparagraaf – verduidelijkt dit:

Modelstaat B: Renterisico vaste schuld over de jaren 2018-2021 (bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2018	2019	2020	2021
(1)	Renteherzieningen	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	28.828	31.127	23.396	16.629
(3)	Renterisico (1+2)	28.828	31.127	23.396	16.629
(4)	Renterisiconorm	101.694	100.065	99.502	98.010
(5a) = (4) > (3)	Ruimte onder renterisiconorm	72.866	68.938	76.106	81.381
(5b) = (3) > (4)	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
Berekening	Renterisiconorm				
(4a)	Begrotingstotaal	508.472	500.325	497.508	490.049
(4b)	Percentage regeling	20	20	20	20
(4) = (4a)x(4b)/100	Renterisiconorm	101.694	100.065	99.502	98.010

4.4.5 Ontwikkeling leningportefeuille

De geprognosticeerde omvang van de opgenomen langlopende geldleningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2018 circa € 326,1 mln. Deze portefeuille dekt enerzijds de financieringsbehoefte van de eigen organisatie (financiering activa en bedrijfsvoering), anderzijds zijn leningen voor de uitoefening van de gemeentelijke publieke taak ter funding van Maastrichtse woningbouwcorporaties, gelieerde instellingen en gemeentelijke deelnemingen aangetrokken. De geprognosticeerde omvang van de verstrekte langlopende geldleningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2018 circa € 127,8 mln.

Ten aanzien van de opgenomen leningenportefeuille zijn geen risico's te benoemen. De aflossingsmomenten zijn goed gespreid in de tijd, zodat er geen vergroot renterisico ontstaat in enig jaar (zie ook paragraaf 4.4.4. onderdeel renterisiconorm).

40,6% (circa € 51,9 mln.) van de verstrekte leningenportefeuille is gedekt door een zekerheid, met name het recht van 1e hypotheek. 59,4% (circa € 75,9 mln.) is niet gedekt door een (vorm van) zekerheid. De grootste leningen die niet zijn gedekt door zekerheden zijn leningen die verstrekt zijn aan de WOM Belvédère (€ 62,7 mln.), de MTB (€ 12,1 mln.) en aan Enexis (€ 0,7 mln.). Als enig overgebleven aandeelhouder van de WOM Belvédère was het uit praktische overwegingen gewenst het bestaande recht van 1e hypotheek op de bezittingen van de WOM Belvédère te royeren. Bij verkoop van bezit hoeft de gemeente Maastricht nu niet meer telkens gedeeltelijk royement te verlenen. Zodra er echter een nieuwe partij in de WOM Belvédère instapt, zal er per ommegaande weer hypotheek t.g.v. de gemeente Maastricht gevestigd worden, dit ter meerdere zekerheid op de door de gemeente Maastricht aan de WOM Belvédère verstrekte leningen.

De MTB heeft via een raadsbesluit een achtergestelde lening ontvangen van in totaal € 12,1 mln. Het risicoaandeel voor Maastricht op deze lening bedraagt 79% ofwel circa. € 9,6 mln. Meerssen en Eijssden-Margraten zijn namelijk de overige aandeelhouders en dus risicodragers voor in totaal 21%, zijnde € 2,5 mln.

Bij de verkoop van de Essent aandelen heeft de gemeente Maastricht een aantal leningen verstrekt aan Enexis. Op dit moment staat nog 1 lening open die per 1 januari 2018 een restantschuld heeft van € 0,7 mln. Enexis kan gezien worden als een zeer solide bedrijf. Het risico op non-betaling is erg klein te noemen. In 2019 wordt deze lening door Enexis volledig afgelost.

4.4.6 Financiering activa en renteomslag

De bepalingen en richtlijnen van de notitie Rente 2017 van de commissie BBV zijn met ingang van begroting 2018 in werking getreden. Dit betreft vooral de bepalingen i.r.t. de hoogte van de omslagrente, zoals:

- er mag geen (groot) resultaat meer zijn op het taakveld treasury;
- er moet rente worden toegerekend aan de taakvelden, waarbij de hoogte van de rente wordt bepaald aan de hand van de werkelijke externe rentelasten;
- er wordt door de commissie BBV aanbevolen om geen rente meer te vergoeden over het eigen vermogen, welke aanbeveling door de gemeente Maastricht is overgenomen;
- er dient een correctie op de omslagrente plaats te vinden indien de afwijking tussen de werkelijke rentelasten en de omslagrente > 25% bedraagt.

De activa van de gemeente Maastricht worden gefinancierd met zowel eigen als vreemd vermogen. Over de diverse activa wordt voor begrotingsjaar 2018 een rentevergoeding van 0,5% (= de omslagrente) berekend en toegerekend aan de betreffende taakvelden. Voor begrotingsjaar 2017 bedroeg de omslagrente nog 3,5%, waardoor er een begroot renteresultaat op het taakveld treasury ontstond. Met het verlaagde omslagrente% van 0,5% is er nagenoeg geen begroot renteresultaat meer op het taakveld treasury.

De commissie BBV adviseert om vanaf begrotingsjaar 2018 een renteschema in de paragraaf financiering op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening. Zie onderstaand schema:

Renteschema t.b.v begroting 2018:				
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€ 7.070.131
b.	De externe rentebaten (idem)		-/-	€ -2.469.089
	Saldo rentelasten en rentebaten			€ 4.601.042
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€ -	
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€ -	
c3.	De rentebaai van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	€ -	
			-/-	€ -
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€ 4.601.042
d1.	Rente over eigen vermogen		+/+	€ -
d2.	Rente over voorzieningen		+/+	€ -
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€ 4.601.042
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	€ 4.543.371
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury			€ -57.671

4.4.7 Schatkistbankieren

Eind 2013 is de regeling schatkistbankieren decentrale overheden (als onderdeel van de wet Financiering decentrale overheden) van kracht geworden. Dit betekent dat (m.u.v. een drempelbedrag) alle overtollige middelen in de schatkist van het Rijk gestald moet worden. Het drempelbedrag voor Maastricht bedraagt voor 2018 circa € 3,8 mln. Dit drempelbedrag wordt berekend aan de hand van een formule gerelateerd aan het begrotingstotaal 2018. Gemiddeld genomen per kwartaal mag deze drempel niet worden overschreden. Om dit te bewaken worden de saldi van de diverse bankcircuits dagelijks bekeken en waar nodig afgeroomd naar het Rijk. Voor Maastricht zal afoming naar de schatkist slechts sporadisch plaats vinden, aangezien Maastricht geen (tijdelijke of structurele) overtollige middelen heeft.

4.4.8 Wet houdbare overheidsfinanciën

Met de wet Hof zijn de Europese begrotingsregels voor de landen die deelnemen aan de euro in de nationale wetgeving verankerd. De wet Hof bepaalt dat rijk en decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning gaan leveren om het tekort weer volgens Europese afspraken terug te dringen (maximaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp) is toegestaan).

De tekortnorm voor de decentrale overheden gezamenlijk is voor 2017 bepaald op 0,3% van het bbp. Afgesproken is dat de EMU-tekortruimte niet nader wordt verdeeld over gemeenten, provincies en waterschappen, met het gevolg dat voor 2017 geen referentiewaarden op het niveau van individuele provincies, gemeenten en waterschappen beschikbaar komen. Er is nog geen besluit genomen over de EMU-tekortnorm in 2018.

4.5 Verbonden partijen

Voor het uitvoeren van een groot deel van haar taken werkt de gemeente samen met andere organisaties. Aan deze samenwerking kan op verschillende manieren invulling worden gegeven afhankelijk van de wijze waarop de gemeente invloed wil uitoefenen op de uitvoering van de publieke taak. De rol die de gemeente vervult in zo'n samenwerking varieert van 'meer op afstand' - bijv. door het verstrekken van subsidies² - tot meer directe sturing. Als er redenen zijn om in een samenwerking

² Voor een overzicht van jaarlijkse subsidies wordt verwezen naar bijlage 5.

directer te sturen wordt dit meestal ingevuld door een bestuurlijk én een financieel belang te nemen in een organisatie. Er is dan sprake van een met de gemeente verbonden partij.

Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang wordt vertaald als zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Binnen de gemeente kan een driedeling worden gemaakt in soorten van verbonden partijen, namelijk deelnemingen, publiek-private samenwerkingsverbanden (pps-constructies) en gemeenschappelijke regelingen.

In deze paragraaf komt eerst de gemeentelijke visie op verbonden partijen aan de orde zoals die is vastgelegd in de Kadernota governance. Vervolgens geven we in een risicoanalyse aan welke verbonden partijen in 2018 extra aandacht verdienen. Daarna wordt van alle verbonden partijen kort aangegeven wat de stand van zaken is en welke beleidsontwikkelingen er spelen. Hierbij is ook een aantal samenwerkingsverbanden opgenomen dat strikt genomen niet onder bovengenoemde definitie van verbonden partij valt, maar dat wel van groot belang is voor het behalen van onze doelstellingen in 2018. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in:

- deelnemingen (privaatrechtelijk) (4.5.3);
- publiek private samenwerking (4.5.4);
- gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijk) (4.5.5);
- stichtingen personeelsbeheer (4.5.6).

De begrotingen van deze laatste categorie, de gemeenschappelijke regelingen, zijn digitaal beschikbaar via de website www.gemeentemaastricht.nl, via de knop Bestuur en organisatie/jaarlijks terugkerende documenten.

4.5.1 Kadernota Governance

In 2011 heeft uw raad de kadernota Governance gemeente Maastricht vastgesteld. Hiermee liggen de kaders vast voor de sturing en het toezicht op bestaande en eventueel toekomstige participaties in verbonden partijen. Ook als taken worden uitgevoerd door externe partijen, blijft de gemeente te allen tijde verantwoordelijk voor realisatie van de door uw raad vastgestelde beleidsdoelen. Deze verantwoordelijkheid wordt ingevuld door het government governance model te gebruiken voor de aansturing van externe partijen.

Voor de vertegenwoordiging in verbonden partijen zijn de uitgangspunten:

- De wethouder middelen vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder bij de vennootschappen waarin de gemeente deelneemt en bewaakt de financiële continuïteit en rentabiliteit van de onderneming;
- De rol van de gemeente als opdrachtgever wordt vervuld door de portefeuillehouder. Deze vakwethouder maakt afspraken (contracten, concessies en/of subsidievoorwaarden) met de verbonden partij. Is bij de verbonden partij een overheidscommissaris of externe bestuurder of een andere wethouder of burgemeester als bestuurder of commissaris aangesteld, dan vindt aansturing van het gemeentelijk belang plaats in onderling overleg;
- Voor wat betreft de vertegenwoordiging van de gemeente in het bestuur van vennootschappen, stichtingen, verenigingen, coöperaties etc. geldt als uitgangspunt dat collegeleden of ambtenaren bij voorkeur geen zitting nemen in de raad van commissarissen, raad van bestuur, directie of dagelijks bestuur. Dit vanwege de mogelijke rolconflicten en discussie over functievermenging. Op basis van een risicoanalyse vooraf kan van dit uitgangspunt worden afgeweken. In een dergelijke analyse wordt bepaald of het voordeel van (beter) behartigen van het publiek belang, wat met een gemeentelijke vertegenwoordiging wordt beoogd, opweegt tegen de risico's die geïnventariseerd zijn.

De afwijkingen ten aanzien van de gemeentelijke vertegenwoordiging in vennootschappen en stichtingen zijn bij de kadernota apart benoemd. Begin 2013 hebben we deze afwijkende vertegenwoordigingen geëvalueerd en besproken met de commissie Algemene zaken en middelen. Belangrijkste conclusie is dat er in een klein aantal gevallen gemotiveerd wordt afgeweken van bovengenoemde uitgangspunten

voor vertegenwoordiging in een verbonden partij. Dit blijven we periodiek evalueren in de commissie Begroten en Verantwoorden.

4.5.2 Risicoanalyse

Tussen verbonden partijen bestaan verschillen in de mate van financiële en beleidsmatige belangen. Door het inzichtelijk maken van deze risico's kunnen we prioriteiten stellen voor het monitoren van bepaalde verbonden partijen. Ons beleid is erop gericht extra aandacht te besteden aan verbonden partijen met een hoog financieel en beleidsmatig belang. Jaarlijks wordt bij de begroting een inschatting gemaakt van het financieel en beleidsmatig belang, waarbij onder financieel belang het financieel risico wordt verstaan. Hierbij wordt een indeling gemaakt naar 4 categorieën: hoog financieel/hoog bestuurlijk belang, hoog financieel/laag beleidsmatig belang, laag financieel/hoog beleidsmatig belang en laag financieel/laag beleidsmatig belang:

	Laag financieel belang	Hoog financieel belang
Hoog beleidsmatig belang	• EMM • Limburg economic development • GGD • WML • Omnibuzz • Leerlingenvervoer	• WOM Belvédère • MTB • Projectbureau A2 • Veiligheidsregio • KBL • MECC Maastricht
Laag beleidsmatig belang	• Regionaal Historisch Centrum Limburg • Wonen boven Winkels Maastricht • Exploitatiemaatschappij 't Bassin • Bodemzorg Limburg • CNME • SLIM • Starterscentrum Zuid-Limburg • Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci-gebied • Dataland • Regionale Samenwerking Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie • Antidiscriminatievoorziening Limburg • Maastricht Culturele Hoofdstad	• Milieuparken Geul en Maas • Enexis • BNG • Afvalsamenwerking Limburg • RUD • BsGW • SSC-ZL • Sociale dienst Maastricht-Heuvelland • Stichting Personeelsbeheer Sport • Stichting Culturele en Civiele Dienstverlening Kunsten

Voor 2018 leidt dit ertoe dat wij extra aandacht zullen besteden aan: WOM Belvédère BV, MTB, Projectbureau A2, Veiligheidsregio, Kredietbank Limburg en MECC.

Voor deze partijen zullen we indien van toepassing gebruik maken van de onderstaande sturingsinstrumenten:

- (meerjaren)plannen;
- (meerjaren)begroting;
- outputafspraken;
- voorwaarden en richtlijnen.

Verder zullen we per verbonden partij afspraken maken over de volgende zaken:

- rapportages;
- kwalitatieve en kwantitatieve informatievoorziening;
- jaarverslag en jaarrekening;
- evaluatie van de relatie.

4.5.3 Deelnemingen

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	347.334 van de 55.690.720 aandelen
Eigen vermogen begin/eind	€ 4.163 mln. / € 4.486 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 145.348 mln. / € 149.514 mln.
Resultaat	€ 369 mln.
	N.B. Betreft cijfers 2016

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het door de BNG uitgegeven schuld papier heeft de hoogst mogelijke creditrating van Standard & Poor's (AAA) en Moody's (Aaa) en een rating van AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

De aandelen BNG Bank zijn voor 50% eigendom van gemeenten, provincies en een waterschap. De andere helft is in handen van het Rijk. Het dividendbeleid van de bank gaat uit van een regulier pay-out percentage van 50% van de winst na belastingen. Om echter te kunnen voldoen aan de Basel III norm (door de kredietcrisis zijn banken verplicht grotere reserves aan te houden) heeft BNG Bank voorlopig t/m 2018 het pay-out percentage verlaagd naar 25%. De gemeente Maastricht heeft 347.334 aandelen à € 2,50 per aandeel.

BNG Bank is beursgenoteerd en om die reden gehouden aan regels van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Het verstrekken van koersgevoelige informatie (waaronder verwachtingen over vermogen en resultaat) is gebonden aan regels. Gegevens over het jaar 2017 komen pas in maart 2018 beschikbaar. De nettowinst over 2016 bedroeg € 369 miljoen. Gezien het pay-out percentage van 25% bedroeg het uit te keren dividend ca. € 91 miljoen. Gegeven het aantal aandelen en een dividend van € 1,64 per aandeel, betekende dit voor de gemeente Maastricht een dividenduitkering van ca. € 0,57 miljoen.

De nettowinst steeg in het 1^e halfjaar van 2017 (de verslagperiode) met 92% naar € 242 miljoen. Het renteresultaat steeg dankzij de lage financieringskosten naar € 222 miljoen, een stijging van € 31 miljoen t.o.v. de vergelijkbare periode in 2016. Het resultaat financiële transacties kwam in de verslagperiode uit op € 132 miljoen. Het resultaat financiële transacties is positief beïnvloed, zowel door gerealiseerde als door ongerealiseerde marktwaardeveranderingen, vooral als gevolg van het opkoopprogramma van de Europese Centrale Bank en de stijging van de lange rentetarieven in de verslagperiode.

Als gevolg van de relatief lage vraag en de toegenomen concurrentie, mede naar aanleiding van het huidige monetaire beleid, verwacht BNG Bank dat de omvang van de nieuw te verstrekken langlopende leningen over 2017 lager zal uitkomen dan over 2016.

Het renteresultaat over 2017 zal naar verwachting uitkomen binnen een bandbreedte van € 420 tot € 450 miljoen. Door de volatiliteit op de financiële markten is het niet mogelijk een gefundeerde uitspraak te doen over de ongerealiseerde resultaten binnen het resultaat financiële transacties. Vooral daarom acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte netto winst over 2017. In de begroting van de gemeente Maastricht is in het begrotingsjaar 2017 en in de volgende begrotingsjaren een dividenduitkering van € 0,4 miljoen opgenomen.

BNG Bank is sinds 2005 huisbankier van de gemeente Maastricht. Bij de laatste aanbesteding bancaire dienstverlening is het huisbankierschap wederom aan BNG gegund voor een periode van 3 jaar (2015 t/m 2017), met een optie tot verlenging van 2 keer 1 jaar, dus t/m 2019. De afspraken tussen BNG Bank en de gemeente Maastricht zijn vastgelegd in een financieringsovereenkomst.

Naam	Wijk ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Via uitgifte van bouwrijpe grond, voorwaarden scheppen voor een kwalitatief hoogwaardig stedelijke ontwikkeling van het plangebied
Zeggenschap	100% gemeente (1% via de Exploitatiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9% aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelenkapitaal € 15 mln. (150.000 aandelen elk nominaal € 100, waarvan 1 aandeel is ondergebracht bij EMM). Achtergestelde leningen € 53 mln., rente onder condities.
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 8,986 mln. / € 10,413 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 87,535 mln. / € 112,974 mln.
Resultaat	€ 0,500 mln. negatief
	Cijfers 2016

Met aan de basis de vaststelling van het masterplan Belvédère door de raad in 2004 en de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst Belvédère door de drie samenwerkende partners Bouwinvest Projecten BV, ING Real Estate Development Holding BV en gemeente Maastricht in 2004, is in 2005 de Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV opgericht. In financieel opzicht participeerden de drie samenwerkende partners elk met € 22,68 mln. waarvan € 5 mln. in de vorm van gestort aandelenkapitaal en € 17,68 mln. in de vorm van een achtergestelde lening.

ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen daarop en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitatiemaatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9% grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de WOM uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In januari 2013 heeft de raad een nieuw startmoment gecreëerd en de ruimtelijke en programmatische kaders voor het Belvédère-gebied binnen de singels, voor het Frontenpark en voor het gebied buiten de singels (in combinatie met bedrijventerrein Bossherveld met daarin de Noorderbrug) vastgesteld. Indachtig het raadsbesluit van januari 2013 is het investeringsscenario als basis genomen voor de herijking van de grondexploitatie (grex) Belvédère (vaststelling door de raad: juni 2013). Bij deze herijking is ook gekeken naar het governance-vraagstuk van WOM Belvédère BV. De raad heeft besloten dat de organisatie van het programma Maastricht-Noord strak gaat aansluiten bij de reguliere gemeentelijke lijnorganisatie en dat de Belvédère WOM BV voorlopig als operationeel vehicle blijft bestaan in afwachting van mogelijke voordelen die dat kan bieden. Conform de door uw de raad vastgestelde nota Governance gemeente Maastricht vindt besluitvorming in WOM-verband plaats na besluitvorming binnen de gemeente. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat is gebeurd, voor het eerst in juni 2013 en dit gebeurt jaarlijks in juni/juli. De afgelopen jaren is de gebiedsontwikkeling na jaren van relatieve stilstand in een stroomversnelling gekomen. Het nieuwe Noorderbrugtracé is in gebruik en het totale infraproject is naar verwachting eind 2018 gereed, Retailpark Belvédère is in ontwikkeling, de herbestemming van de oude panden in het Sphinxkwartier is in volle gang (The Student Hotel, Pathé, Loods 5, Maison Blanche Dael etc.), woningbouw komt van de grond en het Frontenpark wordt ontwikkeld. De concrete activiteiten die in 2018 zullen plaatsvinden zijn opgenomen in Programma 10.

Naam	Wonen boven winkels Maastricht N.V.
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Renovatie van etages boven winkels en andere bedrijfsruimten in het centrum van de stad, voor wonen voor vooral jongeren en studenten, die gericht is op de instandhouding van de panden in de binnenstad en ter bevordering en verlevendiging van die binnenstad
Zeggenschap	Als aandeelhouder en voorzitter raad van commissarissen
Aandelen/financieel belang	1/3 aandeelhouder, verstrekte subsidies en leningen
Programma	11 Wonen
Eigen vermogen begin/eind	negatief € 0,491 mln. / negatief € 0,458 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 34,5 mln. / € 34,1 mln.
Resultaat	Winst € 0,018 mln.
	Cijfers betreffen Jaarbericht 2016

De nv Wonen boven Winkels Maastricht (WbWM) heeft in haar 25 jarig bestaan haar bestaansrecht bewezen. In de Maastrichtse binnenstad zijn dankzij haar succesformule (samenwerking gemeente Maastricht – Universiteit Maastricht – Woningstichting Woonpunt) 454 nieuwe woningen in de Maastrichtse binnenstad gerealiseerd. Het project heeft in brede maatschappelijke zin bijgedragen tot een leefbare en aantrekkelijke binnenstad. Een bijkomstig effect is dat veel monumenten gerenoveerd zijn. De versterkte woonfunctie heeft ook bijgedragen aan de lokale economie in de binnenstad.

Door ontwikkelingen op de markt en de hoge onrendabele toppen heeft de Raad van Commissarissen WbWM in 2015 besloten om de portefeuille niet verder uit te breiden en de lopende projecten stop te zetten. Het restant van de investeringsbijdrage is teruggeloeid naar de aandeelhouders. Door verder geen ontwikkelactiviteiten meer op te zetten verandert het karakter van de vennootschap van een ontwikkelorganisatie naar een beheerorganisatie. De aandacht komt te liggen op waardebehoud van het gerealiseerde vastgoed en verbetering van de financiële positie van de NV op de korte termijn.

Naam	Enexis Holding N.V./Attero en andere uit verkoop Essent voortvloeiende rechtspersonen
Vestigingsplaats	Arnhem
Openbaar belang	Beschikbaarheid energie
Zeggenschap	Via VEGAL (Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg)
Aandelen/financieel	0,1957 procent van de aandelen en dividenduitkering
Programma	15 Algemene inkomsten en uitgaven
Eigen vermogen begin/eind	€ 3.607 mln. / € 3.704 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 2.591 mln. / € 2.608 mln.
Resultaat	€ 207 mln.
	Cijfers 2016

In 2009 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent aan energiebedrijf RWE. In 2011 zijn ook de EPZ-aandelen (Electriciteits-Productiemaatschappij Zuid-Nederland waaronder kerncentrale Borssele) overgedragen. En in 2014 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf van Attero aan private equity organisatie Waterland. Uit de verkoop aan RWE en Waterland vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder a t/m f voort. Gemeente Maastricht is aandeelhouder in deze deelnemingen.

a. Enexis Holding N.V.

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 mln. huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

De winst over 2016 is met ca. 7% gedaald ten opzichte van een jaar ervoor. Het dividendbeleid van Enexis holding is gericht op een pay-out ratio van 50 procent, mits de wettelijke verplichte investeringen zeker gesteld zijn. De voor 2016 voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 0,69 per aandeel (€ 0,75 in 2015). In 2016 is (over het jaar 2015) een dividenduitkering ontvangen van € 0,22 mln. (voor dividendbelasting).

b. CBL Vennootschap B.V.

Hierin is namens de verkopende aandeelhouders het CBL-fonds (cross border lease) ondergebracht. Dit fonds dient ter dekking van het risico van vervroegde beëindiging van de CBL's.

c. Vordering Enexis B.V.

Enexis beschikte ten tijde van de aankoop van de gas- en elektriciteitsnetten niet over voldoende liquide middelen om de koopprijs te betalen. Derhalve is deze omgezet in een lening van Essent. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. De eerste drie tranches van de lening zijn afgelost. Thans loopt nog de vierde tranche.

d. Verkoop vennootschap B.V.

In het kader van de verkoop van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.

Eind juni 2016 zijn RWE en Verkoop Vennootschap BV tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims, te weten € 29,8 mln. Het restantbedrag afgerond € 83 mln. is door JP Morgan uitbetaald aan de vennootschap. Op het moment vindt doorbetaling plaats aan de aandeelhouders naar rato van hun belang in Verkoop Vennootschap B.V.

Eind juni 2016 is tevens het General Escow Fonds geliquideerd.

e. CSV Amsterdam B.V.

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:

1. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
2. namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland");
3. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld.

f. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen (van de EPZ-aandelen / kerncentrale Borssele). Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.

Naam	NV Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Burgers toegang verschaffen tot (drink)water tegen acceptabele kosten
Zeggenschap	Als aandeelhouder met 8% van de aandelen
Aandelen/financieel	€ 186.058 (41 aandelen à € 4.538 nominaal)
Risico	Beperkt tot financiële inleg
Programma	Programma 15 Inkomsten en Uitgaven
Resultaat	Positief resultaat 2015 € 7,649 mln.
Eigen vermogen begin/eind	€ 188,5 mln. per 1/1/2016 // € 194,7 mln. per 31/12/2016
Vreemd vermogen begin/eind	€ 384,3 mln. per 1/1/2016 // € 384,3 mln. per 31/12/2016

WML is de drinkwaterproducent en -leverancier voor de hele provincie Limburg. Provincie Limburg bezit bijna een kwart van de aandelen, de rest is verdeeld onder de Limburgse gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De aandeelhouders hebben in 2006 ingestemd met een verlaging van de drinkwaterprijs. Met deze prijsverlaging laat WML haar klanten meeprofiteren van behaalde bedrijfsresultaten. Als gevolg hiervan is er geen sprake van dividenduitkering.

De gemeente Maastricht heeft 41 van de 500 aandelen, zijnde 8,2% van de stemmen. WML heeft ook in 2016 gewerkt aan een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten. Het drinkwaterbedrijf boekte een positief resultaat van € 6,2 mln. (2015: € 7,6 mln.). Ten opzichte van 2015 is het resultaat gedaald. De daling van € 1,4 mln. wordt vooral veroorzaakt door een afname van de opbrengsten als gevolg van de doorgevoerde tariefverlaging in 2016 en hogere afschrijvingen. Over het jaar 2016 is geen dividend uitgekeerd. Door een daling in de bedrijfskosten past WML in de jaren 2016 tot en met 2019 een tariefskorting toe.

Naam	Bodemzorg Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Openbaar belang	Nazorg over veertien stortplaatsen, waaronder Belvédère en Sandersweg
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel	50 procent van de aandelen is verdeeld over de Limburgse gemeenten; de andere 50 procent is door de provincie overgedragen aan Nazorg Limburg BV
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 2.9 mln. / € 3.2 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 1.7 mln. / € 1.8 mln.
Resultaat	positief € 309.000. Cijfers 2016

Bodemzorg Limburg (voorheen bekend onder de naam Nazorg Limburg BV) functioneert vanaf 1998 als zelfstandige vennootschap met als aandeelhouders de provincie Limburg (50 procent) en de Limburgse gemeenten (50 procent). Vanaf 2003 is er een organisatorische scheiding aangebracht tussen Bodemzorg Limburg en Essent Milieu. Dit betekent dat Bodemzorg Limburg als een geheel zelfstandige onderneming functioneert. In 2009 is de provincie uit de BV gestapt. Bodemzorg Limburg blijft haar activiteiten uitvoeren: Administratieve vastlegging van alle gegevens en verplichtingen die van toepassing zijn op de desbetreffende locatie; Het meten en registreren van de invloed van de stortlocaties op de omgeving (monitoring) en rapportage aan het bevoegd gezag; Het beheren en in stand houden van alle voorzieningen die zijn aangebracht en het voldoen aan alle verplichtingen die te maken hebben met het eigendom; Het vervangen van bestaande voorzieningen of het aanbrengen van nieuwe voorzieningen mocht dat noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt gestreefd naar een nuttige toepassing van deze locaties, zoals de ontwikkeling van zonneparken op een aantal locaties of natuurontwikkeling.

Voortvloeiend uit de afspraken tussen de Limburgse colleges met Bodemzorg Limburg wordt voor het beheer van voormalige stortplaatsen een inwonerbijdrage van € 0,25 in de afvalbegroting opgenomen. Niet uit de balans blijken verplichtingen voor de vennootschap zijn de meerjarig huurcontracten van het kantoor en de nakoming van verplichtingen die zijn aangegaan voor een door DSM aan een separate Stichting overgedragen locatie Heidekampark.

Verwacht wordt dat de balans voor 2018 alsmede het resultaat weinig afwijken van de door de aandeelhoudersvergadering vastgestelde jaarrekening 2016.

Naam	MECC Maastricht BV
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het exploiteren van een expositie- en congrescentrum
Zeggenschap	99,9999 procent (90 procent gemeente rechtstreeks en 10 procent via Exploitatiemaatschappij Maastricht (EMM))
Aandelen/financieel belang	Aandelen (10 aandelen à € 0,10)
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 245.518 / € 485.399
Vreemd vermogen begin/eind	€ 6,38 mln. / € 5,55 mln.
Resultaat	€ 239.881 positief Cijfers 2016

Doel van het MECC Maastricht BV is het exploiteren van een expositie- en congrescentrum als motor in de regionale economie. Hierbij ruimte en invulling geven aan het zakelijk toerisme en een podium bieden voor het brede ondernemersveld om zich te presenteren en kennis te delen. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar de samenwerking met en versterking van de Health Campus Maastricht

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de samenwerking met RAI en oprichting van de besloten vennootschap MECC Maastricht BV, waarin de activiteiten van MECC BV zijn ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90 procent) en indirect via EMM (10 procent) de enige aandeelhouder is. MECC Maastricht biedt organisatoren, deelnemers en bezoekers van beurzen, congressen en evenementen het maximale succes door een flexibele opstelling, optimale service en ondernemende instelling. Als modern beurs- en congrescentrum draagt MECC Maastricht daarmee nadrukkelijk bij aan de aantrekkelijkheid van Maastricht. Medio 2014 is de ontvlechting van de backoffice activiteiten van RAI afgerond en daarmee is MECC Maastricht BV volledig zelfstandig.

Daarna kon gewerkt worden aan de strategische visie, welke in 2015 stukje bij beetje werd uitgerold. Belangrijke peilers zijn het versterken van het congresstoerisme, het verlengen van het contract met TEFAF en het uitbouwen van de samenwerking met (de partners in) de Health Campus Maastricht. Daarnaast is onderzocht hoe de beurzen versterkt kunnen worden met het introduceren van nieuwe (eigen) titels.

In 2015 heeft de gemeente het deel van het vastgoed dat in eigendom was bij Annexum, overgenomen (Hallen, Entree, passages, %urocentre, catering en gedeeltelijk parkeren). Hierdoor is het volledige vastgoed MECC (m.u.v. parkeergarage P5) in eigendom van de gemeente.

Daarop volgend heeft in 2016 en voorjaar 2017 een verkenning door het MECC en de gemeente plaatsgevonden naar een investeringsimpuls in de upgradering en uitbreiding van het MECC en de congresfaciliteiten. Dit heeft geleid tot een plan voor een investering van ca. € 30 mln. in de jaren t/m 2021. Op basis van dit plan heeft medio 2017 de raad besloten de in 2015 gereserveerde gelden voor de investeringen ad €17,2 mln. definitief te voteren. De uitwerking ter voorbereiding van de aanbesteding zal begin 2018 afgerond zijn.

In 2017 is tevens een start gemaakt, vooruitlopend op de uitvoering van het investeringsplan als geheel, met de herinrichting van de parkeerplaatsen P3/P4. Begin 2018, voor aanvang Tefaf, zal dit onderdeel gereed zijn.

In 2018 zal gestart worden met de aanbesteding van het investeringsplan die moet leiden tot een definitieve gunning oor de uitwerling uiterlijk in het laatste kwartaal van 2018.

Na gereedkoming van de beoogde investering, zal het congresgedeelte gegroeid zijn van een capaciteit van 3.000 bezoekers, naar ca. 5.000 bezoekers. Hierdoor zal de omzet met ca. € 2,0 mln. gaan groeien.

De niet uit de balans blijkende verplichtingen van de vennootschap zijn een pensioenverplichting en huurovereenkomsten voor de gebouwen van de gemeente Maastricht en de Exploitatie Maatschappij Maastricht.

Naam	Exploitatie Maatschappij Maastricht (EMM) BV
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het beheren en verwerven van registergoederen voor beurzen, sport, tentoonstellingen
Zeggenschap	Als aandeelhouder, als commissaris en directeur
Aandelen/financieel belang	49.999 van de 50.000 aandelen; rekening-courantfaciliteit bij de gemeente en een lening verstrekt
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 1,22 mln. / € 1,33 mln. (rekening 2016)
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,26 mln. / € 0,13 mln. (rekening 2016)
Resultaat	€ 110.234 (rekening 2016)

De gemeente houdt 99,99 procent van het aandelenkapitaal van EMM. Eén aandeel is in bezit van de stichting VVV. De primaire doelstelling van EMM is de bevordering van bedrijvigheid in Maastricht in het algemeen en van toerisme in het bijzonder. EMM heeft:

- a. 10 procent van de aandelen in MECC Maastricht BV (gemeente Maastricht bezit de overige 90 procent rechtstreeks);
- b. Eén aandeel in Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV;
- c. Eén aandeel in de Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV;
- d. Een beperkte vastgoedportefeuille.

Door de holdingstructuur van EMM zijn er nauwelijks opbrengstgenererende activiteiten. De vastgoedportefeuille is daarmee bepalend voor het resultaat van EMM.

Ad a: MECC Maastricht BV

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de huidige samenwerking met RAI en oprichting van de besloten vennootschap MECC Maastricht BV, waarin de huidige activiteiten van MECC BV zijn ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90 procent) en indirect via EMM (10 procent) de enige aandeelhouder is. Met de participatie van EMM in MECC Maastricht BV wordt voorkomen dat een 100 procent overheidsdeelneming ontstaat. MECC Maastricht BV draait na een aantal moeilijke jaren, sinds 2013 weer positieve resultaten. De verwachting is dat de komende jaren de positieve trend in omzet en resultaat verder wordt doorgezet. In de periode 2018 – 2020 wordt ca. € 30 mln. geïnvesteerd in de upgrading en uitbreiding van het MECC.

Ad d: Vastgoedportefeuille

De vastgoedportefeuille van EMM bestaat uit een tweetal winkelpanden aan de Avenue Céramique (95 en 175) welke verworven zijn ter stimulering van het winkelklimaat in Céramique. Het winkel-aanbod in Céramique is nog steeds kwetsbaar. In de afgelopen periode hebben beide panden een periode van leegstand gekend, maar zijn inmiddels van een nieuwe huurder voorzien. Getracht is de betreffende panden te verkopen, maar dat is nog niet gelukt.

Daarnaast huurt EMM de parkeergarage P5 in het MECC-complex van de SNS Reaal Groep. Deze parkeergarage wordt langlopend doorverhuurd tegen een variabele huur aan MECC Maastricht BV. Het aantal bezoekers dat gebruik maakt van de parkeervoorzieningen van het MECC bepaalt daarmee in grote mate het resultaat van EMM via de opbrengsten van het parkeren. De parkeeropbrengsten zijn sinds 2014 weer stijgend en dragen inmiddels weer positief bij aan het resultaat. Daarnaast wordt in samenspraak met de gemeente gekeken of verwerving van P5 tot de mogelijkheden behoort.

De vennootschap heeft een niet uit de balans blijvende verplichting in de huurovereenkomst met SNS inzake P5 tot 2020.

Naam	Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Gebiedsmanagement, het beheren, onderhouden en exploiteren zodat voorwaarden worden geschapen voor een dynamische haven voor plezierjachten met hoogwaardige voorzieningen
Zeggenschap	100 procent gemeente (1 procent via de Exploitatiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9 procent aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelen (€ 540.336)
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,050 mln / € 0,50 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,634 mln. / € 0,635 mln.
Resultaat	positief € 0,002 mln.
NB: betreft cijfers 2016	

In december 2000 is besloten tot deelname van de gemeente Maastricht in Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV, samen met de andere twee partijen die actief zijn in Belvédère, te weten Bouwinvest en ING RED. Per partner was de participatie nominaal € 343.557 waarvan € 163.445 in de vorm van een achtergestelde lening en € 180.112 in de vorm van gestort aandelenkapitaal. ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitatie-maatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9 procent grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In 2013 heeft herfinanciering van de BV Bassin plaatsgevonden middels leningverstrekking door WOM Belvédère BV ter waarde van het bedrag dat afgelost moest worden aan de gemeente Maastricht (inclusief de overgenomen leningen van ING en Bouwinvest).

De verbetering van het bestaansrecht van de ondernemers in 't Bassin is in twee categorieën te verdelen: enerzijds de upgradering en herontwikkeling van de totale omgeving Bassin en anderzijds maatregelen en acties rechtstreeks gericht op 't Bassin. In relatie tot de algehele upgradering van de omgeving zijn de afgelopen jaren Pathé, UNU Merit (samenwerkingverband UM Maastricht en UN) en filmhuis Lumière geopend. Dit jaar is ook het icoon van het gebied, het Eiffelgebouw, volledig gerestaureerd en betrokken door The Student Hotel. De koppen worden voorbereid voor de functies wonen, werken, detailhandel en horeca. De toename van het aantal spelers en functies in het gebied heeft ook geleid tot meer evenementen die een positieve afstraling op het Bassin hebben. Zo vinden jaarlijks Het Parcours, Docfest en Crosscurrents plaats in het Sphinxkwartier. Steeds meer nieuwe initiatieven melden zich. In 2018/2019 Het komende jaar vindt opnieuw een forse impuls in de omgeving plaats met de verbouwing en uitbreiding Timmerfabriek en Muziekgieterij en de komst van Loods 5 en Maison Blanche Dael en de verdere upgradering van de openbare ruimte in het Sphinxkwartier.

Direct gericht op het Bassin is de half-automatisering van sluis 20 in het vaarseizoen van 2016 in gebruik genomen. Tevens is een dekkend WiFi-netwerk aangelegd vanaf het Bassin tot in Eijsden-Margraten. In het voorjaar van 2016 zijn de aanlegsteigers aan de noordzijde van het Bassin vernieuwd. Ook het voorterrein Bassin/Timmerfabriek is in 2017 gereed gekomen en draagt bij aan een verbeterde verblijfskwaliteit. De tweede fase (aan de noordzijde van het Bassin) is in het voorjaar van 2017 uitgevoerd. Voor 2018 wordt gewerkt aan een vernieuwd verlichtingsplan en directe wandelverbindingen met het Frontenpark.

Naam	NV MTB regio Maastricht
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	In stand houden en beheren van een organisatie die gespecialiseerd is in het op bedrijfsmatige basis aanbieden van zo veel mogelijk passend werk en relevante werkervaring aan gehandicapten en aan personen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	711 van 900 (79%) aandelen en jaarlijkse subsidie boven op de rijksbijdrage rentevrije achtergestelde lening zonder hypothecaire zekerheid rentedragende rekening-courantfaciliteit.
Risico	Gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering Wsw. Financiële risico's door teruglopen rijkssubsidie per arbeidsplaats
Programma	Programma 4 Sociale Zekerheid en re-integratie / Programma 15
Eigen vermogen begin/eind	€ 3,2 mln. / € 3,2 mln. Hierin is begrepen een achtergestelde lening van de deelnemende gemeenten van € 12,1 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 12,5 mln. / € 12,5 mln.
Resultaat	2016: € 0 (na tekort financiering via subsidie van € 0,83 mln. door gemeenten)

In het kader van de oude Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende geschikte arbeidsplaatsen voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. MTB regio Maastricht NV is hiervoor de uitvoerende organisatie. Naast de gemeente Maastricht participeren de gemeenten Eijsden-Margraten en Meerssen in de NV. Maastricht vervult mede namens deze gemeenten de opdrachtgeversrol richting MTB. Hiervoor wordt jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst met MTB afgesloten.

MTB is in 2015 omgebouwd voor de uitvoering van drie functies, te weten: (natuurlijke) afbouw Wsw-oud, uitvoering arbeidsmatige dagbesteding Wmo en leerwerkbedrijf voor de brede gemeentelijke doelgroep Participatiewet. Overwegingen hierbij zijn continuïteit en rust voor de oude doelgroep Wsw, een extra mogelijkheid tot participatie door arbeidsmatige dagbesteding voor arbeidsgehandicapten (gefinancierd uit de Wmo) en een optimale mogelijkheid tot doorstroom voor de doelgroep van de Participatiewet via de leerwerkbedrijffunctie. In 2016 is het bedrijf gestart met de uitvoering van deze bijgestelde opdracht. Op basis van de opgedane ervaringen is in 2017 een verdere optimalisatie van die uitvoering ter hand genomen.

Door alle maatregelen (inclusief de afbouw van het bedrijf en het treffen van een reorganisatievoorziening van € 3 mln. daartoe) worden de financiële tekorten weliswaar beperkt, maar duidelijk is dat de uitvoering van de Wsw gepaard blijft gaan met tekorten. De oorzaak hiervan ligt in het verschil tussen de loonkosten van de Wsw-ers en de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde subsidie. Die bijdrage daalt immers van 2014 tot en met 2020 met ca. € 5.000 per Wsw-er. Slechts een deel daarvan kan worden gecorrigeerd met de genoemde maatregelen. De salariskosten van de Wsw-medewerkers vormen namelijk zo'n 80% van de begroting van de Wsw-bedrijven. De mogelijkheden om deze kostenpost te verkleinen zijn beperkt, gezien de salarissen bij CAO bepaald zijn en er een wettelijke verplichting is om deze mensen werk aan te bieden.

Ondanks dat het tekort blijft bestaan is MTB een duurzaam bedrijf, dat ook in de toekomst verantwoordelijk blijft voor het bieden van werk en ontwikkelmogelijkheden aan de brede gemeentelijke doelgroep. Het tekort dat blijft bestaan zal door de aandeelhoudende gemeenten worden gedekt. Het aandeel van de gemeente Maastricht in het structurele tekort van MTB bedraagt circa € 2 mln. Dekking hiervan is meerjarig voorzien via het BUIG-budget (Inkomensdeel). Indien het overschot op het BUIG-budget ontoereikend is, zal het Participatiebudget (Werkdeel) ter dekking worden ingezet, mits daarvoor op realisatiebasis voldoende ruimte resteert.

MTB heeft over 2016 een beter resultaat gerealiseerd dan begroot. Begroot was een tekort van € 1,3 mln.; het resultaat is € 0,83 mln. negatief. Het begrote tekort is door de aandeelhoudende gemeenten reeds als subsidie verstrekt. Het teveel betaalde zal, zoals gebruikelijk, worden verwerkt in de cijfers over het jaar 2017.

Naam	Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	De stichting draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de overgangszone tussen het huidige fabriekscomplex van ENCI en de geplande natuurontwikkeling in de groeve
Zeggenschap	Eén bestuurder op voordracht van de gemeente (Overige partners: Natuurmonumenten, ENCI Holding N.V., Stichting Sint-Pietersberg Adembenemend en Provincie Limburg)
Programma	10 Stadsontwikkeling

De gemeente Maastricht heeft met de ENCI overeenstemming bereikt over het beëindigen van de mergelwinning in de Pietersberg per juni 2018. Basisvoorwaarde was dat er een plan moest komen dat richting gaf aan de omvorming/verandering van het ENCI-gebied. In 2009 is overeenstemming bereikt tussen Provincie Limburg, omwonenden, gemeente Maastricht en Natuurmonumenten en dat heeft geleid tot het plan van transformatie. In dat plan is onder andere bepaald dat er een overgangs-zone komt tussen de natuurontwikkeling van de groeve (na 2018) en de overblijvende cement-productie op het huidige fabriekscomplex van ENCI. Die overgangszone moet gevuld worden met zowel bedrijvigheid als leisure. De opbrengsten van die overgangszone worden gebruikt ter financiering van de verdere natuurontwikkeling van de groeve (wordt eigendom van Natuurmonumenten).

ENCI draagt het terrein dat aangewezen is als overgangszone, over aan de Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME). Deze stichting is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de overgangszone. In het plan van transformatie zijn criteria opgenomen waarlangs de keuze gemaakt wordt of een bedrijf wel of niet mag komen. Dat is een nieuwe constructie omdat normaal gesproken een bestemmingsplan aangeeft wat waar wel of niet komen mag. Binnen het bestuur van de stichting is ook de gemeente vertegenwoordigd in de persoon van een bestuurder. Hiermee heeft de gemeente zowel een publiekrechtelijke (vergunningen, bestemmingen, milieucontrole) als een privaatrechtelijke positie in het ENCI-dossier.

Per 2015 is de persoonlijke invulling van de bestuurlijke vertegenwoordiging door de gemeente in de stichting gewijzigd. Het college heeft een extern persoon voorgedragen om die rol te vervullen. Daarmee wordt het gewenste onderscheid tussen publiek- en privaat belang en –handelen meer gewaarborgd.

De stichting is in september 2015 gestart met een verdere uitwerking van de ontwikkelingsstrategie voor de overgangszone. De verdieping moet duidelijkheid verschaffen over de verhouding van bebouwd en onbebouwd oppervlak binnen de zone, de ontsluiting, de infrastructuur en de aard van de te accommoderen (bedrijfs)activiteiten. Parallel daaraan wordt een aanvraag voorbereid om het te vernieuwen bestemmingsplan in te richten binnen de kaders van de Crisis- en Herstelwet. Deze wet biedt ruimere mogelijkheden om combinaties van activiteiten mogelijk te maken.

In 2016 is de noordelijke toegang tot de groeve opgeleverd in de vorm van een trap en een uitkijkplatform. Er is een begin gemaakt met het bouwrijp maken van de 38+ NAP zone van de Overgangszone en er is een schetsontwerp gemaakt voor het eerste gebouw in dit gebied: een servicegebouw dat de toekomstige ontwikkelingen zal faciliteren. Ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan is een plan MER opgesteld.

In 2017 is de trap opengesteld voor het publiek. Ook is het zwemwater bereikbaar gemaakt en zijn aan de zuidzijde 2 noodbruggen geplaatst waardoor het groeveverkeer en bezoekersstromen gescheiden konden blijven. In mei heeft het publiek massaal de groeve bezocht (meer dan 90.000 bezoekers in 5 weken!). In combinatie met het mooie weer en de gratis toegang ontstonden er met name rondom het zwemwater taferelen die onveilig, vervuilend en verstorend waren. De situatie was niet te handhaven. Dat heeft ertoe geleid dat het bestuur van SOME in juni heeft besloten de groeve te sluiten voor publiek en op zoek is gegaan naar een meer verantwoorde vorm van openstelling, in lijn met de afspraken in het Plan van Transformatie. Eind oktober zal de groeve opnieuw opengaan voor de wandelende bezoekers. Het zwemwater blijft vooralsnog ontoegankelijk. De verwachting is dat medio 2018 een beheersvorm gevonden is die het element water op een verantwoorde manier kan toevoegen aan het te bezoeken gebied.

Eind 2017 zal het bestuur van SOME het opgestelde concept ontwerp bestemmingsplan Enci-gebied aanbieden aan het college met het verzoek dit in procedure te brengen. Met de vaststelling van dit bestemmingsplan zullen de partijen binnen SOME zich geplaatst zien voor de opgave om de toekomstige bezoekersstromen op een goede en verantwoorde manier te leiden naar het Enci-gebied, voldoende service faciliteiten te voorzien in de groeve en een start te maken met de feitelijke herinrichting en exploitatie van de overgangszone.

Naam	Dataland BV
Vestigingsplaats	Gouda
Openbaar belang	Actueel houden van geometrische gegevens gekoppeld aan administratieve gegevens en deze gegevens verstrekken aan derden
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,7 mln. / € 0,7 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,5 mln. / € 0,6 mln.
Resultaat	Negatief € 0,1 mln.
	Cijfers jaarrekening 2016

Sinds 1 juli 2003 participeert de gemeente in Dataland BV. De gemeente is de verbinding aangegaan met het volgende doel. Het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed en hieraan gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven. Daartoe wordt een actieve bijdrage verleend aan de realisatie en het gebruik van het Stelsel van Basisregistraties. DataLand ondersteunt gemeenten bij de ontwikkeling en het gebruik van de informatie-infrastructuur die zowel gemeenschappelijke voorzieningen voor de binnengemeentelijke gegevenshuishouding omvatten alsook de vele informatierelaties met afnemers. Op basis van de certificaten (60.000 à € 0,1) deelt de gemeente mee in de winst die de stichting van de BV ontvangt.

Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag. Het betreft een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden. Verstrekking van gegevens aan afnemers vindt plaats tegen verstrekkingskosten. Deze inkomsten worden door DataLand gebruikt om de driedelige taken van de organisatie – een stichting zonder winstoogmerk – uit te voeren. Jaarlijks wordt een vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten wordt daarnaast aan certificaathoudende gemeenten uitgekeerd. Financiële jaarverslagen kunnen worden opgevraagd via info@DataLand.nl.

DataLand verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Daarmee ontzorgt DataLand de gemeente.

DataLand ondersteunt de gemeentelijke informatiehuishouding op het gebied van de gemeentelijke geo-, WOZ- en vastgoedinformatie door:

- actieve kwaliteitsbewaking;
- vertegenwoordiging van het gemeentelijk belang;
- organisatie en coördinatie van het Gemeentelijk Geoberaad (i.s.m. VNG); een landelijk ambtelijk en bestuurlijk podium voor gemeentelijke standpunten op het terrein van de ruimtelijke informatie.

Verder is deelname niet anders te zien dan een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang en met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie, overheidsloket, e-government, dienstverlening, een transparante en betrouwbare overheid evenals de stroomlijning van basisgegevens.

Dankzij de samenwerking met deelnemende gemeenten, vele afnemers en andere betrokkenen bij de overheidsinformatievoorziening is DataLand uitgegroeid tot het landelijke kennis- en dataknooppunt voor vastgoed, geo- en WOZ gerelateerde gemeentelijke gegevens.

4.5.4 Publiek-private samenwerking (PPS)

Naam	Projectbureau A2
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het realiseren van een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse
Zeggenschap	Lid stuurgroep
Programma	10 Stadsontwikkeling

De projectorganisatie A2 Maastricht is een formeel samenwerkingsverband van het Rijk (ministerie van infrastructuur en milieu), de provincie Limburg en de gemeenten Meerssen en Maastricht om 'een plan voor stad en snelweg' te realiseren voor een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse. De grondslag daarvoor vormt de Bestuursovereenkomst (2003) en de Samenwerkingsovereenkomst (juni 2006) waarin de projectdoelen, de inhoudelijke en financiële kaders en de masterplanning is vastgelegd. Er is door de bevoegde gezagen een stuurgroep ingesteld die als opdrachtgever fungeert voor de projectdirecteur en zijn projectorganisatie.

De A2-projectdoelen zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst omvatten de doorstroming van het verkeer, de bereikbaarheid van de stad, de leefbaarheid en de opheffing van de barrièrewerking. Deze doelen zijn verder uitgewerkt in twaalf maatschappelijke toepisen als basis voor een onderliggend programma van eisen en wensen (vraagspecificatie inclusief ambitiedocument). De aanbesteding is medio juli 2009 afgerond met de vaststelling van De Groene Loper als het beste plan. Het integrale plan De Groene Loper voorziet tijdens en vooral na ondertunneling in de realisering van in beginsel 1.100 woningen en maximaal 30.000 meter commercieel vastgoed. Dit plan is in oktober 2009 contractueel vertaald in een Overeenkomst integrale gebiedsontwikkeling project A2 Maastricht. In 2010 is het plan planologisch vertaald in een Tracébesluit en in twee bestemmingsplannen. Vanaf 2011 is op basis van deze besluiten (allen onherroepelijk) begonnen met de realisering infrastructuur (2011 – 2017) en vastgoed (tot 2026).

Redenerend vanuit parallelle belangen is in 2013 tussen de partijen een coherent pakket van beheersmaatregelen overeengekomen voor de resterende periode tot oplevering. Een en ander binnen de door de raad vastgestelde inhoudelijke en financiële kaders voor het A2-project. Dit totaalpakket borgt niet alleen de toekomstige samenwerking, maar met dit totaalpakket is het indexeringsrisico betreffende het contractbudget is afgekocht en het planningsrisico beheersbaar gemaakt.

Op de contractueel vastgelegde uitgangspunten van samenwerking en het principe 'best for project' tussen opdrachtgever (projectorganisatie namens Maastricht en RWS) en opdrachtnemer (Avenue2 namens Ballast Nedam en Strukton) vindt bestuurlijk overleg plaats om in deze tot optimale afstemming te komen (met name de planning en afwegingen in het kader van de stedelijke programmering van de gemeente Maastricht in totaliteit).

In 2014 zijn de eerste concrete stappen gezet in de gebiedsontwikkeling en zijn reële kansen aanwezig. De volle aandacht is benodigd om het kansrijke doch kwetsbare gebiedsontwikkeling gestalte te geven, zodat aan dit belangrijke deel van het project succesvol ingevuld wordt. In 2017 is door Avenue2 de stedenbouwkundige doorontwikkeling vastgelegd in vormgevingsvisie C welke met de welstand en de gemeenteraad is besproken. Hiermee kan Avenue2 de feitelijk gebiedsontwikkeling starten.

Eind 2016 is de tunnel in gebruik genomen en in 2017 is gewerkt aan de aansluiting op het lokale wegennet, de aanleg van de parklaan en Groene Loper en de inrichting van het openbaar gebied. Samen met partners is in 2017 centrumontwikkeling Oost vormgegeven en uitgevoerd, zijnde de renovatie van de gemeenteflat, de verbouwing van de AH en de vernieuwing van het Koningspark. Hiermee is een mooie impuls gegeven aan het gebied.

Naam	Stichting Lifescience Incubator Maastricht (SLIM)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Bedrijfsruimte beschikbaar stellen aan aan life sciences gekoppeld bedrijfsleven (kenniseconomie)
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur: het College van B&W heeft op 11 juli 2017 voorgesteld dit te beëindigen. Statuten worden daarvoor aangepast
Aandelen/financieel belang	Eenmalige stichtingskosten
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur
Programma	10 Stadsontwikkeling

Het College van B&W heeft op 11 juli 2017 voorgesteld terug te treden als bestuurslid van de Stichting Life Sciences Incubator Maastricht (SLIM). De wethouder Economie was sinds 2002 vertegenwoordigd in het bestuur. In dat jaar verstrekke de gemeente ook een financiële bijdrage aan de ontwikkeling van een Life Science Incubator in Maastricht. Dat doel van SLIM werd bereikt met Biopartner I en II gebouwen aan de Oxfordlaan 70. Belangrijke reden om uit te treden is tevens dat vertegenwoordiging in een dergelijk bestuur niet meer past in de governance van de gemeente Maastricht. Dit besluit wordt in de loop van 2017 opgenomen in een wijziging op de statuten van SLIM.

Naam	Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Ontwikkelen en beheren van ecologische en duurzame kwaliteiten in verstedelijkt gebied; door middel van educatie en voorlichting de stadsbewoners betrekken bij alle aspecten van hun natuurlijke leefomgeving.
Zeggenschap	Op basis van een “quasi in house constructie”
Aandelen/financieel belang	Gemeentelijke opdracht van € 0,50 mln. (vanaf 2013)
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,267 mln. / € 0,151 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,184 mln. / € 0,278 mln.
Resultaat	negatief resultaat 2016 - € 34.645 Cijfers over 2016 op basis van concept jaarrekening

Het CNME geeft uitvoering aan het Natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE)-beleid van de gemeente. Op hoofdlijnen betreft dit voor het jaarprogramma 2018:

- **“Centrum”-activiteiten:**
Activiteiten t.a.v. participatie, publiekscommunicatie en advisering bij o.a. buurtinitiatieven, vrijwilligers, stadslandbouw en projecten Operatie Steenbreek en Mijn Groen Maastricht door enthousiasmeren vergroening c.q. begeleiden zelfbeheer;
- **“Natuur/ecologie”-activiteiten:**
Activiteiten waarbij het CNME een ambassadeursrol dan wel een voorbeeldfunctie heeft voor natuur, zoals bij Natuurtuinen Jekerdal, of partner is bij natuuractiviteiten- en -ontwikkelingen en tevens draagvlak creëren en faciliteren bij stadsnatuurontwikkelingen en natuurbeleid;
- **“Milieu/duurzaamheid”-activiteiten:**
Projecten zoals ‘Energiecoaches (huurders en huiseigenaren)’, ‘Schone Maas’ en ‘Bewustwording luchtkwaliteit’;
- **“Educatie/onderwijs”-activiteiten:**
Activiteiten zoals arrangementen onderzoeken en ontwikkelen voor structureel gefundeerd Natuur en Milieu onderwijs.
En onderwijs en bewustwording leveren van groen en duurzaamheid bij schooltuinen, schoolgerichte campagnes en projecten (o.a. boomfeestdag).

Naam	Stichting StartersCentrum Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Uitvoering geven aan startersbeleid (voorlichting en advies)
Zeggenschap	Bestuurslid
Aandelen/financieel belang	Jaarlijks € 0,38 per capita
Risico	Beperkt tot de eigen inbreng
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,289 mln. / € 0,273 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	n.v.t.
Resultaat	Resultaat 2016 - € 17.636,- (gedekt uit de algemene reserve)

Stichting Starters Centrum Limburg geeft –mede- uitvoering aan het Maastrichtse startersbeleid. En is daarbij vooral gericht op de zgn. pre-startfase; een goed voorbereide starter heeft méér kans van slagen! Voor starters en zzp'ers is het StartersCentrum het eerste aanspreekpunt in hun ondernemerschap. Zij begeleiden, adviseren, inspireren én stimuleren de startups in onze regio. Van de oriëntatiefase tot 2 jaar na de feitelijke start. Het StartersCentrum heeft een compleet dienstenaanbod, variërend van persoonlijke adviesgesprekken, bijeenkomsten en trainingen tot specifieke ondernemersprojecten (bijvoorbeeld voor 45+ en de creatieve industrie). De creatieve industrie en expats krijgen extra aandacht. Diensten worden gratis aangeboden voor inwoners (starters) uit de deelnemende gemeenten. Dit wordt mogelijk gemaakt door een uniek samenwerkingsverband tussen Limburgse gemeenten en een aantal regionale partners. Deelnemende gemeenten betalen € 0,38 per capita.

Naam	Stichting Limburg Economic Development
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Het doen realiseren van het Brainpor 2020-programma inclusief aanpalende regionaal-economische speerpunten in Zuid-Limburg
Zeggenschap	Bestuurslid
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage € 6 per inwoner
Programma	P3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€573.018
Vreemd vermogen begin/eind	N.v.t.
Resultaat	Voorlopig resultaat: € 227.915

Het initiatief voor de oprichting van LED is genomen in het voorjaar van 2010. Toen besloten de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht samen met de provincie, het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen intensief te gaan samenwerken om Zuid-Limburg economisch op de kaart te zetten. De actielijnen van LED binnen het programma van Brainport 2020 vormen de basis hiervoor. LED richt zich op de topsectoren van Chemie en Materialen, Life Sciences & Health, met de cross-overs naar Zorg & Systems, Nieuwe Energie, Technologie & Zorg, Energie, Logistiek, Smart Services & Leisure. Kenmerkend voor de Brainportaanpak is de inzet op sterke clusters en een integrale aanpak op de domeinen van Technology, Business, People en Bascis. LED is een ontwikkelorganisatie. LED jaagt de Brainport 2020-projecten aan, stimuleert, faciliteert en versnelt daar waar nodig. Voor 2016-2020 liggen de inhoudelijke accenten op Agenda Stad, Brightlands Innovation Factory, integrale MKB aanpak; vraaggerichte arbeidsmarktaanpak en economische profilering.

Naast de gemeenten dragen ook het Zuid-Limburgse bedrijfsleven en de onderzoeks- en onderwijsinstellingen financieel bij. Vanaf begin 2012 is gestart met een klein bestuur, waarmee snel uit de startblokken kon worden gekomen. Tegelijkertijd ontstond de noodzaak om het in gang gezette beleid breder af te stemmen. Daarom is in 2014 en 2015 ingezet op bestuursverbreding. Inmiddels zijn vertegenwoordigd: Onder-nemend Limburg, het grootbedrijf, drie campussen, de ziekenhuizen, de Maastricht University, de Open Universiteit, Zuyd Hogeschool, de ROC's, de gemeenten en de Provincie Limburg. In 2016 participeerden 15 van de 18 Zuid-Limburgse gemeenten in LED en dragen € 6 per inwoner bij. De gemeenteraden van Heerlen en Vaals hebben november 2016 aangegeven respectievelijk het lidmaatschap in het bestuur en de bijdrage aan LED in 2017 te beëindigen. Naar aanleiding van deze besluiten zijn er gesprekken op bestuurlijk niveau met zowel de betreffende gemeenten om hen wel bij LED te blijven betrekken en te kijken hoe zij eventueel wel vanaf 2018 kunnen aanhaken en of het bestuurlijk construct moet worden aangepast. Nu (augustus 2017) zijn de uitkomsten hiervan nog niet duidelijk.

LED heeft de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De Stichting Regiobranding is opgegaan in de Stichting LED.

Naam	Stichting Maastricht Culturele Hoofdstad 2018 (in liquidatie)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Realisatie kandidaatstelling (en bij selectie uitvoering) project Maastricht Culturele Hoofdstad van Europa in 2018
Zeggenschap	Zetel in raad van toezicht
Aandelen/financieel belang	Subsidie vanuit Programmabegroting 8 (cultuur) in werkingskosten (€ 400.000 per jaar tot en met 2013)
Programma	8 Kunst en cultuur

Na het niet behalen van de titel is de stichting per 1 januari 2014 in liquidatie gegaan en is onze structurele bijdrage in de vorm van een jaarlijks subsidie stopgezet. De verantwoording van de Interregsubsidie heeft langer geduurd dan verwacht. Inmiddels is dit afgerond. De eindafrekening wordt in het eerste kwartaal 2018 verwacht. De tussentijdse prognose wijst op een licht batig saldo dat, na volledige afronding van alle liquidatiekosten, ingezet wordt voor een vergelijkbaar doel.

4.5.5 Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Adviesfunctie over afval, belangbehartiging over bovenprovinciale afval-aangelegenheden, coördinatie/adviesrol over afvalcontracten met marktpartijen, afvalkenniscentrum
Zeggenschap	Wethouder Willems is bestuurslid
Aandelen/financieel belang	Jaarlijkse bijdrage naar rato van aantal inwoners ter bekostiging van ASL-werkapparaat
Programma	Programma 14 Natuur, milieu en afval

Hoewel er geen sprake is van een formele gemeenschappelijke regeling (GR), lijkt dit samenwerkingsverband tussen de gemeenten in de vorm van een vereniging qua doelstelling en structuur wel op een GR. Vandaar dat is gekozen om deze vereniging bij de 'gemeenschappelijke regelingen' onder te brengen.

De vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) is op 24 november 2004 opgericht als opvolger van de vereniging van contractanten Afvalverwijdering Limburg (AVL), waarvan de bestuurlijke ondersteuning bij Essent Milieu was ondergebracht. Deze situatie en het feit dat de provincie sinds 2003 niet langer beleidsmaker op afvalgebied is, bracht de Limburgse gemeenten tot de conclusie dat krachtenbundeling onontbeerlijk is. De afvalmarkt wordt grootschaliger en ingewikkelder, terwijl de afvalkennis in de afgelopen periode bij de Limburgse gemeenten verloren is gegaan. De vereniging ASL organiseert en bundelt Limburgse afvalkennis in een vereniging die het publieke belang dient door middel van de volgende vier programmalijnen: kennis, advisering en ondersteuning, belangenbehartiging en coördinatie marktbenadering. Activiteiten van de ASL worden gedekt door een bijdrage per inwoner (in de afgelopen jaren € 0,10 per inwoner per jaar).

In 2018 zijn verlengingen van alle onder ASL-beheer zijnde afvalcontracten aan de orde: restafval, GFT en PMD (Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen en Drankenkartons). Voor PMD vindt eind 2017 een landelijke evaluatie plaats. Het is niet ondenkbaar dat deze evaluatie leidt tot het opnieuw moeten aanbesteden van (PMD) in 2018. Dat kan prijsconsequenties tot gevolg hebben.

Als gevolg van gemeentelijke verkiezingen zullen er in 2018 wijzigingen in het Bestuur van ASL optreden. Tevens loopt de bestuurstermijn van wethouder Willems af. Het is van belang dat Maastricht haar bestuursfunctie in ASL continueert.

Naam	Milieuparken Geul en Maas
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Aanbieden brengplaats voor afval
Zeggenschap	Voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van inwoners
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	Programma 14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 216.792 / € 112.003
Vreemd vermogen begin/eind	€ 207.436 / € 206.230
Resultaat	€ 193.674 (positief)
	Cijfers betreffen de jaarrekening 2016.

Met ingang van 2003 is de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas in werking getreden. Het betreft een gemeentelijke samenwerking gericht op het zorgen voor een voorziening waar burgers huishoudelijke afvalcomponenten kunnen brengen. De gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul nemen hieraan deel. Gezamenlijk exploiteren en beheren deze gemeenten hiervoor vier milieuparken.

De milieuparken bevinden zich in Maastricht (Randwyck, Beatrixhaven en het nieuwe milieupark Het Rondeel) en Valkenburg aan de Geul (de Valkenberg).

De begroting van de GR Geul en Maas bestaat aan de batenkant uit

- een inwonerbijdrage;
- opbrengst verwerkingskosten recyclebare afvalstromen;
- bijdrage gemeenten verwerkingskosten gemeentelijke restzak;
- poorttarieven.

De begroting wordt elk jaar door het bestuur van de GR vastgesteld, nadat zij de gemeenteraden daarover hebben geraadpleegd.

In 2015 is de GR voor drie jaar verlengd, voor de jaren 2016 tot en met 2018. In die drie jaar oriënteren de gemeenten zich op verdergaande samenwerking op het gebied van afval. Dit om in te kunnen spelen op nieuw Rijksbeleid (VANG, Van Afval Naar Grondstof) en om invulling te kunnen geven aan het beleid voor Circulaire Economie.

In samenwerking met de GR Rd4 (11 gemeenten in oostelijk Zuid-Limburg) zal in 2018 gewerkt worden met een gezamenlijk toegangssysteem. Met nieuwe afvalpasjes kunnen de inwoners van beide GR-gebieden bij alle milieuparken in het verwerkingsgebied van beide GR'en terecht.

Naam	GGD Zuid Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Bevordering collectieve volksgezondheid
Zeggenschap	Wethouder gezondheidzorg en burgemeester (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Aandelen/financieel belang	Subsidie/inkooprelatie/verliesbijdrage naar rato van inwonertal
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal
Programma	Programma 5 en 6 Welzijn en Zorg
Eigen vermogen begin/eind	€ 4.201.460 / € 3.261.927
Vreemd vermogen begin/eind	€ 12.539.032 / € 9.566.370
Resultaat	€ -203.952
	Cijfers 2016

De GGD Zuid-Limburg (GGD-ZL) is een gemeenschappelijke regeling van achttien Zuid-Limburgse gemeenten en als zodanig uitvoerder van het gemeentelijk/regionaal gezondheidsbeleid.(368 fte) Organisatieonderdeel van de GGD is de Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR). GHOR wordt aangestuurd door het Algemeen Veiligheidsbestuur Zuid-Limburg en maakt onderdeel uit van de GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Vanaf 2015 maakt het onderdeel Veilig Thuis annex het

Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) deel uit van de GR GGD-ZL. In 2016 is een bedrijfsplan vastgesteld, daarmee is Veilig Thuis vanaf 2017 een volwaardig programma, met een eigen programmabegroting.

In de periode 2011 t/m 2015 heeft de GGD-ZL een bezuiniging gerealiseerd van 11%. (Voor GHOR 8% en voor HALT 13%). Onderdeel van deze bezuiniging is de nieuwe huisvesting van de backoffice van de GGD in Heerlen. Deze verhuizing wordt in 2017 nog afgerond. De financiering van de GGD geschiedt op basis van het inwonertal per gemeente. De bevolkingsontwikkeling is de afgelopen jaren dusdanig dat het aandeel van de gemeente Maastricht relatief stijgt. Maastricht is immers de enige Zuid-Limburgse gemeente met een groeiende bevolking.

Voor de periode 2016-2019 zijn de GGD en de gemeenten een ontwikkelpartnerschap aangegaan. Na afsluiting van de vorige beleidsperiode, waarin de financiële taak-stellingen zijn behaald en de gemaakte inhoudelijke afspraken zijn gerealiseerd, werd gekozen voor een scenario dat in beginsel uitgaat van een gelijkblijvend budget, met een jaarlijkse indexatie conform de nu geldende regels. Met ingang van 2017 is ook het toezicht Wmo aan het takenpakket toegevoegd. De GGD Zuid Limburg en de gemeenten zoeken samen naar antwoorden op de inhoudelijke ambities. Hierbij wordt gezocht naar slimme verbindingen, zowel op inhoudelijk, organisatorisch en financieel vlak. In deze zoektocht biedt het regionale gezondheids-beleid 'Gezondheid in Zuid-Limburg: van signaalrood naar bronsgroen', een gezamenlijke houvast op weg naar een gezonder Zuid-Limburg.

Veilig Thuis is zoals hierboven vermeld een onderdeel van de GGD Zuid Limburg en als zodanig ook verwerkt in de begroting 2018 van de GGD-ZL. Op verzoek van de gemeenten is Veilig Thuis hierbij als programma verwerkt en is het niet langer meegenomen in het programma GGD. Sinds het ontstaan van Veilig Thuis wordt stap voor stap gewerkt aan het inrichten van een betrouwbare en kundige organisatie met een gezonde bedrijfsvoering. Dat bleek geen eenvoudige opgave en een zoektocht voor gemeenten en GGD. Met tijdelijke middelen werd een impuls gegeven aan het wegwerken van wachtlijsten, terwijl de kwaliteitseisen landelijk werden aangescherpt en het aantal meldingen bleef stijgen. Daar komt nog bij dat Veilig Thuis Zuid-Limburg als enige Veilig Thuis organisatie in Nederland de meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling van de politie nog niet zelf registreert en beoordeelt. Medio 2016 is door de Zuid-Limburgse bestuurders de ambitie uitgesproken om dit te gaan veranderen en deze meldingen vanaf 1 juli 2017 bij Veilig Thuis te laten binnenkomen. Dit conform de wettelijke taak van Veilig Thuis. Daarmee is deze begroting 2018 het eerste jaar waarin Veilig Thuis met volwaardig takenpakket is opgenomen.

Naam	Kredietbank Limburg (KBL)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Kredietverlening en schuldhulpverlening
Zeggenschap	Drie stemmen in algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur
Aandelen/financieel belang	Achtergestelde lening/inkooprelatie /verliesbijdrage naar rato van inwonertal (50 procent) en verstrekte leningen (50 procent)
Risico	Aandeel in eventueel verlies naar rato van inwonertal en verstrekte leningen
Programma	Programma 4 Sociale zekerheid en re-integratie
Eigen vermogen begin/eind	€ 445.424 / € 76.331
Vreemd vermogen begin/eind	€ 10.164.929 / € 11.353.036
Resultaat	€ 369.093 negatief
	Cijfers 2016

De deelnemende gemeenten hebben een inkooprelatie met KBL, maar eventuele tekorten komen ook voor rekening van de gemeenten. In 2016 heeft KBL een negatief exploitatieresultaat behaald van € 0,369 mln. In het Dagelijks Bestuur is besloten het negatief resultaat geheel ten laste te brengen van het eigen vermogen (weerstandsvermogen) van de KBL. Het eigen vermogen wordt hierdoor verlaagd van € 445.000 naar € 76.000. Door de verlaging van het eigen vermogen is over het boekjaar 2016 geen sprake van een gemeentelijke bijdrage in het negatieve resultaat.

De primaire begroting 2017 heeft een positief exploitatieresultaat van € 104.000, gebaseerd op de Dienstverleningsoverkomsten (DVO's) 2016. In de startprognose 2017 wordt het exploitatieresultaat geschat op € 24.000 in plaats van € 104.000 positief, gebaseerd op de afgesloten DVO's 2017. Ondanks de hogere te verwachten baten zijn de te verwachten lasten voor wat betreft salarissen en bureau- en

administratielasten (verplichte aanbesteding ICT-beheer 1 x per 4 jaar) dusdanig gestegen dat het begrote exploitatieresultaat € 80.000 lager is geprognosticeerd.

KBL heeft voor 2018 een begroting opgesteld die een overschot laat zien van € 0,033 mln. Dit betekent dat op basis van de verwachte omzet in 2018 geen aanvullende bijdrage van de deelnemende gemeenten noodzakelijk zal zijn. Hierbij is ervan uitgegaan dat de productafname van dienstverlening (m.n. schuldhelpverleningstrajecten, maar ook budgetbeheer en beschermings-bewind) door de g.r.-gemeenten gelijk zal zijn aan 2017.

Naam	Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het (wettelijk) bewaren, beheren en benutten van de archiefbescheiden en collecties van gemeente en Rijk die berusten in de openbare archiefbewaarplaats RHCL en toezicht houden op de niet-overgedragen (digitale) archiefbescheiden binnen de informatiehuishouding van de gemeente Maastricht
Zeggenschap	Drie leden in algemeen bestuur
Aandelen/financieel belang	Bekostigingsrelatie (GR RHCL)
Programma	Programma 8 Kunst en cultuur
Eigen vermogen begin/eind	€ 431.872 / € 703.804
Vreemd vermogen begin/eind	€ 4.636.356 mln. / € 5.926.487 mln.
Resultaat	€ 246.338 positief Cijfers 2016

De Gemeenschappelijke Regeling RHC Limburg (RHCL) bestaat uit de partijen Gemeente Maastricht en Rijk (Ministerie OCW) en is ontstaan uit een fusie tussen het Rijksarchief in Limburg en Gemeentearchief Maastricht in 2004.

De GR RHCL is ingesteld met het doel de belangen van de minister en de gemeente bij alle (wettelijke) aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden van de overheid in gezamenlijkheid te behartigen: het verwerven, bewaren, beheren en ter beschikking stellen van de archieven en collecties (bijvoorbeeld beeldmateriaal). Het RHCL is een openbare archiefbewaarplaats in de zin van de Archiefwet. Door middel van digitale dienstverlening en een studiezaal zijn de archieven en collecties raadpleegbaar voor een breed publiek. Tevens wordt de duurzame toegankelijkheid op lange termijn van (digitale) overheidsinformatie gewaarborgd. Inmiddels vormt ook samenwerking bij de ontwikkeling van duurzame opslag (e-Depot) van digitaal gevormde overheidsarchieven een speerpunt van regionaal beleid bij de aangesloten overheden. Het RHCL heeft dienstverlenings-overeenkomsten afgesloten met de Provincie Limburg, Gemeente Eysden-Margraten, Valkenburg a/d Geul en Vaals. In 2018 worden de werkzaamheden die sinds 2016 ontplooid zijn gecontinueerd. Op basis van de opdracht van het Rijk inzake de duurzame toegankelijkheid handhaaft de GR RHCL als topprioriteit tot 2020 'digitale duurzaamheid'. De daarmee samenhangende implementatie van het nationale E-depot voor (overheids)archieven en de Innovatie-agenda voor het Archiefwezen "Archief 2020" vormen de belangrijkste programmalijnen in 2018. Deze vinden hun weerslag in de visie E-Archief RHC Limburg. Ondanks de omschakeling naar de digitaliserings-systematiek blijft de papieren werkelijkheid voorlopig ook nog een feit. Het bewaken van een goede fysieke toestand en het toegankelijk maken van deze archieven is ook in 2018 een permanent proces. Daarnaast wordt in 2018 uitvoering gegeven aan de realisatie en uitvoering van de nieuwe visie 'Publieksdienstverlening Perspectief 2020 (2016)'. Ontwikkelingen ten aanzien van de dienstverlening hebben, evenals in voorgaande jaren, vooral plaats op het vlak van de digitale on-line beschikbaarstelling opdat een veel groter publieksbereik gaat plaatsvinden.

Naam	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing
Zeggenschap	4 van de 25 stemmen in het algemeen bestuur; burgemeester is voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur en voorzitter van de veiligheidsregio Zuid Limburg
Financieel belang	Bijdrage volgens vastgestelde verdeelsleutel (deels naar rato inwoneraantal, deels op basis van historische kosten)
Programma	Programma 2 Veiligheid
Eigen vermogen	31-12-2016 € 9,886 mln.
Algemene reserve	31-12-2016 € 0,859 mln.
Vreemd vermogen	31-12-2016 € 50,378 mln.
Resultaat	2016 € 0,447 mln.

Met ingang van 1 januari 2012 zijn de 18 Zuid-Limburgse gemeenten deze GR aangegaan op grond van de Wet veiligheidsregio's. Hiermee worden brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal niveau geïntegreerd om een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren. In bestuurlijk opzicht kent het bestuur drie bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Voor de beleidsvoorbereiding van de GR is de veiligheidsdirectie verantwoordelijk die bij deze taak wordt ondersteund door het programmabureau. Dit programmabureau staat ook ten dienste van de drie bestuursorganen. De commandant van de brandweer, de directeur publieke gezondheid, de chef van de politie-eenheid Limburg en de coördinerende gemeentesecretaris vormen samen de veiligheidsdirectie. De veiligheidsdirectie staat aan de basis van het samenhangend beleid voor alle hulpverleningsdiensten (brandweer, GHOR en politie) en de gemeenten. Hierbij moet worden opgemerkt dat het bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (hierna: VRZL) verantwoordelijk is voor de brandweer, zowel op beleidsvlak als op operationeel gebied.

Nieuwe programma-/productbegroting VRZL 2018

De begroting 2018 van de Veiligheidsregio is opgesteld conform de (gewijzigde) richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV). Daarnaast zijn de op 9 december 2016 door het algemeen bestuur vastgestelde "uitgangspunten begroting 2018 en jaardocument 2016" gehanteerd. Naast de gewijzigde richtlijnen BBV is eerder de afspraak gemaakt om te komen tot een programma-/productbegroting VRZL. In de opmaat naar deze programma-/productbegroting is de voorgaande twee jaren reeds een eerste opzet gemaakt en aangeboden. In de begroting 2018 van de Veiligheidsregio is het oorspronkelijke budget van de verschillende onderdelen geconsolideerd. De nieuwe productbegroting bestaat uit drie programma's. Deze zijn Programma rampenbestrijding en crisisbeheersing, Programma brandweezorg en het Programma ondersteuning.

Versterking crisisbeheersing en rampenbestrijding

Ontwikkelingen op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing vragen een ander soort voorbereiding en stellen meer eisen aan de coördinatie- en regiefunctie van de Veiligheidsregio dan nu het geval is. Met name communicatie en informatiemanagement zijn onder de maat. Uit onderzoek blijkt dat de Veiligheidsregio over onvoldoende formatie beschikt om voldoende invulling te geven aan de wettelijke en door het bestuur geformuleerde multidisciplinaire taken op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. In de begroting 2018 van de Veiligheidsregio is het perspectief (de doorontwikkeling) voor de Veiligheidsregio Zuid-Limburg verwerkt en zijn de personele en financiële consequenties hiervan inzichtelijk gemaakt. Voorgesteld is een veiligheidsbureau in te stellen van waaruit de crisisbeheersing-taken worden georganiseerd. Om de crisisbeheersing weer naar een voldoende niveau te tillen is een uitbreiding van 8 fte aan personele middelen noodzakelijk plus 1 fte flexibel in middelen. Het gaat hierbij grotendeels om andere deskundigheid en andere vaardigheden, dan die er nu aanwezig zijn in de Veiligheidsregio. De directeur van de Veiligheidsregio is eindverantwoordelijk. Zo ontstaat er een eenduidige aansturingsslijn en is er één aanspreekpunt voor bestuurders en partners in het netwerk. Deze uitbreiding betekent een budgetuitbreiding van € 859.750. Deze lasten worden in de begroting op basis van inwoneraantal verdeeld over de leden van de Veiligheidsregio. Het bestuur van de

Veiligheidsregio heeft de begroting 2018 van de Veiligheidsregio in haar vergadering van 16 juni vastgesteld.

Naam	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitvoeren van de wettelijke milieutaken
Zeggenschap	Een stem in zowel algemeen bestuur en dagelijks bestuur (10 % weging)
Programma	Programma 14 Natuur, milieu, water en afval
Eigen vermogen	31-12-2016 € 1,520 mln. (inclusief rekeningresultaat 2016)
Algemene reserve	31-12-2016 € 0,539 mln.
Vreemd vermogen	31-12-2016 nihil
Resultaat	2016 € 0,45 mln.

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg is per 1 januari 2013 opgericht en is gevestigd in een vleugel van het provinciehuis. De RUD heeft als taak de uitvoering van de wettelijke milieuvergunning- en toezichttaken van een deel van de Maastrichtse bedrijven. In de RUD Zuid-Limburg zijn alle 18 Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie vertegenwoordigd.

De nieuwe toekomstvisie "Samen op weg naar 2020" is vastgesteld december 2016. De RUD Zuid-Limburg bestaat inmiddels 3 jaar en de eerste fase van de ontwikkeling van de organisatie is afgerond. Een goed moment om de doelen en ambitie van de samenwerking van de 19 deelnemende partijen te herijken en de visie voor de komende vier jaar vast te leggen. Gericht op 2020 is de ambitie voor de RUD ZL: "In 2020 is de RUD ZL de gezaghebbende milieuautoriteit, waarbij de focus vooral ligt bij de complexe milieutaken, het bevorderen van veiligheid in de regio, incidentpreventie en het bieden van meerwaarde voor de opdrachtgevers vanuit bundeling van specialistische kennis."

De missie en visie van de organisatie zijn op basis van deze ambitie als volgt aangescherpt.

Missie: "Wij als RUD Zuid-Limburg werken samen met onze partners aan de totstandkoming van een veilige leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit."

Visie: "Wij zijn voor onze opdrachtgevers de gezaghebbende milieuautoriteit en wij bieden meerwaarde door bundeling van specialistische kennis, door een goede kennis van de lokale situatie, een efficiënte bedrijfsvoering en continuïteit van dienstverlening."

Er is een geactualiseerde dienstverleningsovereenkomst vastgesteld met ingangsdatum 1 januari 2017. Het takenpakket bestaat voor alle deelnemers uit het basistakenpakket (packagedeal tussen VNG, IPO en ministerie). Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen en de Intergemeentelijke Milieudienst voegen daar ook hun specialistische milieutaken aan toe. De RUD Zuid-Limburg is door de staatssecretaris aangewezen om taken op het gebied van Besluit risico zware ongevallen (BRZO) voor de hele provincie Limburg uit te voeren. De gemeente Maastricht heeft 7,7 fte ingebracht, die per 1 januari 2017 definitief overgaan naar de RUD. De RUD is uitsluitend een uitvoeringsorganisatie. De individuele gemeenten blijven volledig verantwoordelijk voor het milieubeleid. De front-Office (onder andere loketfunctie) blijft bij de gemeente.

Ieder jaar wordt een werkprogramma opgesteld waarin de opdrachten van inrichtinggebonden taken (het zogenaamde pakketdeel) en de taken die niet inrichtinggebonden zijn (het zogenaamde programmadeel) is vastgelegd. Per kwartaal krijgt de gemeente een voortgangsrapportage betreffende de uitvoering van dit werkprogramma.

Het beleid van de RUD Zuid-Limburg is erop gericht om te beschikken over een weerstandsvermogen dat voorziet in dekking van de gepercipieerde en gekwantificeerde risico's. Dit bepaalt de ondergrens van het weerstandsvermogen. Er wordt gestreefd naar een weerstandsvermogen van 1,0 wat wil zeggen dat de middelen die beschikbaar zijn om tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit) precies voldoende van omvang zijn, om de geïnventariseerde risico's op te vangen. De bovengrens wordt gevormd door de in de Gemeenschappelijke Regeling opgenomen begrenzing van 10% van de exploitatiebegroting van het volgende jaar.

De RUD Zuid-Limburg is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen. Er is een huurovereenkomst aangegaan voor kantoorruimte en parkeerplaatsen en ICT-voorzieningen met de provincie Limburg. In 2016 is door de RUD Zuid-Limburg een bedrag van €

0,3 mln. betaald aan huur. Vanaf 2020 vervalt de korting door de Provincie en zal de huur stijgen (in 2020 met € 0,1 mln. en in 2021 nog eens met € 0,1 mln.).

Naam	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
Vestigingsplaats	Roermond
Openbaar belang	WOZ-waardering en heffen en innen van lokale heffingen op rechtmatige wijze en zo doeltreffend, doelmatig en klantvriendelijk mogelijk
Zeggenschap	Lid algemeen bestuur met stemrecht op basis van aandeel in de kosten
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van verdeelsleutel (aantallen aanslagregels, WOZ-objecten, aanslagbiljetten en klantcontacten)
Risico	Risico voor kosten bedrijfsvoering komen voor rekening van de regeling
Programma	14 Natuur, milieu en afval en 15 Algemene inkomsten en uitgaven
Eigen vermogen begin/eind	€ 284.000 negatief / € 998.000 negatief
Vreemd vermogen begin/eind	€ 5.998.000 / € 5.439.000
Resultaat	€ 714.000 negatief
	Cijfers Jaarrekening 2016

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) heft en int lokale belastingen namens haar deelnemers, beheert de authentieke basisregistraties en verzorgt de uitvoering van de wet WOZ voor de gemeentelijke deelnemers. BsGW voert deze taken uit voor haar deelnemers, 30 gemeenten en het waterschap. Dit doet BsGW op rechtmatige wijze en zo doeltreffend, doelmatig en klantvriendelijk mogelijk. BsGW is een uitvoerende en dienstverlenende organisatie die op basis van maatschappelijk algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes wordt geleid. In dat verband streeft zij naar een optimale schaalgrootte.

Gemeente Venlo, Waterschap Roer en Overmaas en Waterschap Peel en Maasvallei hebben deze zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011. De samenwerking is ook aangegaan als groeimodel gericht op uitbreiding van de samenwerking met andere gemeenten.

Per 1 januari 2014 is gemeente Maastricht toegetreden in deze gemeenschappelijke regeling (GR). Per 1 januari 2018 bestaat de GR uit 31 leden, 30 gemeenten en het waterschap. Het betreft de gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal, Weert en het Waterschap Limburg.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Shared Service Center Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Bedrijfsvoeringsorganisatie met (hoofd) standplaats Heerlen
Openbaar belang	Uitvoering van ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Iedere gemeente heeft een lid in het bestuur, het huidige bestuur bestaat uit wethouders Middelen van de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht
Financieel belang	Dekking kosten SSC geschiedt via doorbelasting van geleverde dienstverlening aan gemeenten en bijdragen
Programma	Programma 15 Algemene inkomsten en uitgaven

Met ingang van 23 oktober 2015 is de gemeenschappelijke regeling Shared Service Center Zuid-Limburg opgericht als bedrijfsvoeringsorganisatie. Deze GR heeft tot doel de uitvoering van de gezamenlijke ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht. Deze bedrijfsvoeringsprocessen hebben in 2017 betrekking op tenminste de taken: gezamenlijke inkooptrajecten, informatie services (beheer en onderhoud ICT en beheer gezamenlijke generieke applicaties) en personeels- en salarisadministratie.

De door bestuur opgestelde aan de raden toegezonden begroting van deze GR 2018 is nog een proforma begroting en bedraagt € 3,963 mln. excl. BTW. De begroting is sluitend. Lasten en baten zijn in evenwicht. De baten bestaan uit gemeentelijke bijdragen voor geleverde dienstverlening aan de 3 deelnemende gemeenten plus een algemene bijdrage per gemeente ter dekking van overheadkosten.

Deze zijn verwerkt in deze programmabegroting. De algemene bijdrage wordt gedekt uit de inkoopvoordelen die gerealiseerd worden door de door het SSC-ZL uitgevoerde gezamenlijke inkoop en aanbesteding.

Naam	Omnibuzz
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Bevordering zelfredzaamheid & participatie
Zeggenschap	Wethouder Wmo (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Aandelen/financieel belang	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (50%) + pashouders (50%) / afrekening daadwerkelijke vervoerskosten
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (50%) + pashouders (50%) / afrekening daadwerkelijke vervoerskosten
Programma	Programma 5 en 6 Welzijn en Zorg

Sinds 11 mei 2016 werken 32 Limburgse gemeenten binnen de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz samen aan toekomstbestendig doelgroepenvervoer. Omnibuzz draagt zorg voor een goede uitvoering van collectief en individueel vraagafhankelijk vervoer voor reizigers met een door de gemeente verstrekte Wmo-indicatie voor "Vervoer op Maat", zodat zij optimaal kunnen blijven deelnemen in de maatschappij. Omnibuzz verzorgt het contractmanagement en –beheer en heeft een ontwikkelingfunctie binnen dit doelgroepenvervoer. Daarnaast verzorgt Omnibuzz de ritaanname (callcenter) en tactische regie. Vervoerders plannen deze ritten vervolgens in n ritten deze ritten. Vanaf 2020 zal ook de planning overgaan naar Omnibuzz en zullen eveneens gefaseerd nieuwe doelgroepen instromen (gedacht wordt aan Wmo/jeugd-dagbesteding/begeleiding/dagopvang en Leerlingenvervoer). Zo wordt toegewerkt naar een regiemodel in het (brede) doelgroepenvervoer. De bezetting van Omnibuzz is 61,5 fte (enkel Wmo-vervoer).

Totale bijdrage van de gemeente Maastricht in 2017 (kosten bedrijfsvoering Omnibuzz, regie en planning + vervoerskosten minus eigen bijdrage reizigers) zijn begroot op € 2.960.790 (betreft verlengd boekjaar vanaf 11 december 2016). Voor 2018 is een bedrag van €2.789.342 begroot.

Gemeenschappelijke regelingen zonder rechtspersoonlijkheid

De gemeenschappelijke regelingen zijn te verdelen in de openbare lichamen, de gemeenschappelijke organen en de centrumregelingen. De laatste twee worden gekenmerkt door het ontbreken van rechtspersoonlijkheid.

Naam	Regionale Samenwerking Leerplicht (RSL) en regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC)
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, de Wet op het voortgezet onderwijs, Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra
Zeggenschap	Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland. Conform Leerplichtwet wordt het Jaarverslag Leerplicht-RMC jaarlijks door de raad van Maastricht vastgesteld en aangeboden aan de colleges van de deelnemende gemeenten die hun respectieve gemeenteraden actief informeren.
Financieel belang	Financiering vindt plaats door het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt de leerplichtfunctie efficiënter uitgevoerd. Bijdrage op basis van twee verdeelsleutels: aantal zorgleerlingen en aantal leerplichtigen. Aanvullende financiering vanuit Convenant Voortijdig Schoolverlaten met OCW en ESF.
Programma	9 Onderwijs

Het regionaal uitoefenen van de bevoegdheden in zake het toezicht op de naleving van de (herziene) Leerplichtwet, Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, Wet op het voortgezet onderwijs, Wet Educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra. De leerplichtambtenaar (lpa) is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (Lpw) door jongeren en/of ouders/verzorgers. Hij

bewaakt het recht op onderwijs voor de jongere en verleent hulp aan jongeren, ouders/verzorgers en scholen als de jongere door (dreigend) schoolverzuim in zijn vorming en ontplooiing wordt belemmerd en als er sprake is van problematisch gedrag. Het toezicht heeft het karakter van maatschappelijke zorg. Deze maatschappelijke zorg heeft een multidisciplinair karakter waarbij de nadruk ligt op een goede samenwerking met allerlei hulpverlenende instanties en scholen, zodat de jongere en/of ouders/verzorgers als nodig snel en adequaat verwezen kunnen worden.

De regionale meld- en coördinatiefunctie wordt in het zelfde werkgebied uitgevoerd. Het gaat vooral om het melden van voortijdige (niet-leerplichtige) schoolverlaters en het bestrijden van voortijdig schoolverlaten. De RMC-functie behelst het registreren, het in beeld brengen en houden van jongeren van 12 tot 23 jaar die nog geen startkwalificatie (diploma havo/vwo of mbo-2) hebben gehaald en hun trajectbegeleiding terug naar school en andere opleiding of naar werk.. Gekozen is voor een centrumgemeenteconstructie door het hoge uitvoeringsgehalte van de regeling. Wijziging van beleid komt niet snel voor.

Naam	Gemeenschappelijke regeling subsidiëring Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV-Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van wettelijke taken op het gebied van antidiscriminatie
Zeggenschap	Gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de ADV-Limburg
Aandelen/financieel belang	Bijdrage op basis van inwoners/verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	5/6 Samenleven

Sinds 2009 voert de ADV-Limburg werkzaamheden uit zoals omschreven in het raadsbesluit beleidsvoorstel ADV-Limburg 2009. Daarvoor hebben de gemeenten in Noord- en Midden- Limburg en Zuid-Limburg ingestemd met de voorgestelde beperkte GR die de centrumgemeenten Roermond en Maastricht mandateert om namens de beide regio's de subsidierelatie met de ADV-Limburg vorm te geven. De dienstverlening van de ADV-Limburg is volledig geïmplementeerd en uitgebouwd tot een netwerkorganisatie. Het ADV Limburg voert de Wga uit voor 29 van de 33 Limburgse gemeentes.

Naam	Leerlingenvervoer
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Waarborgen bereikbaarheid en toegankelijkheid van onderwijs
Zeggenschap	Deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van het leerlingenvervoer overgedragen aan Maastricht als centrumgemeente. De deelnemende gemeenten blijven wel zelf verantwoordelijk voor de beleidsmatige kant van het leerlingenvervoer
Financieel belang	Het organiseren van leerlingenvervoer is een wettelijke taak en een open einderegeling. Financiering vindt plaats via het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt het leerlingenvervoer efficiënter uitgevoerd
Programma	9 Onderwijs

De gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witten en Vaals participeren in een gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer om:

- De efficiëntie en effectiviteit van de uitvoering van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer te vergroten en de dienstverlening te verbeteren;
- De kwetsbaarheid in de uitvoering van onder andere specialistische werkzaamheden te verkleinen en beter te kunnen inspelen op snel wijzigende omstandigheden op het terrein van het leerlingenvervoer;
- De continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen;
- De kwaliteit van het vervoer optimaal te houden en/of te optimaliseren;
- De kosten zo veel mogelijk in de hand te houden.

Naam	Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvelland
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitvoering van de werkzaamheden van de sociale diensten van de deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Elke gemeente heeft een lid in het portefeuillehoudersoverleg sociale zaken. Maastricht heeft zelf zeggenschap op de bedrijfsvoering
Financieel belang	Bijdrage in apparaatskosten volgens vastgestelde verdeelsleutel, programmabudgetten gaan ten laste van de individuele gemeenten.
Programma	4 Sociale zekerheid en re-integratie

De gemeente Maastricht voert als centrumgemeente de participatiewet en aanverwante regelingen uit namens alle deelnemers (zijnde Maastricht, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul). De deelnemende gemeenten hebben zelf directe regie en controle op de dienstverlening van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Zij bepalen zelf, maar wel zoveel als mogelijk in gezamenlijkheid, autonoom beleid en verordeningen.

Bestuurlijk gezien wordt de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie aangestuurd door de zes verantwoordelijke portefeuillehouders. De aansturing zal gebeuren op basis van de door de colleges vastgestelde centrumregeling.

4.5.6 Stichtingen personeelsbeheer

Naam	Stichting Personeelsbeheer Sport
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het in dienstbetrekking hebben en houden van medewerkers. Desbetreffende medewerkers te detacheren aan de sportorganisatie van de gemeente Maastricht met al daartoe behoort of daartoe gediensig is. Alles in de ruimste zin van het woord.
Zeggenschap	De stichting heeft een bestuur waarvan minimaal twee bestuursleden gemeente ambtenaar moeten zijn met de functie directeur.
Aandelen/financieel belang	Alle kosten van de stichting worden doorbelast aan Maastricht Sport
Programma	7 Sport

In de Stichting Personeelsbeheer Sport zitten medewerkers die een dienstbetrekking hebben binnen de CAO Zwembaden en waarvan de loonkosten direct worden doorbelast naar het Geusseltbad. Jaarlijks wordt de jaarrekening besproken met het bestuur van de Stichting Personeelsbeheer Sport. Alle kosten bijvoorbeeld opleidingskosten, salaris, verzekeringen worden doorbelast aan Maastricht Sport.

Naam	Stichting Culturele en Civiele Dienstverlening Kunsten (SCCDK)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het uitvoeren van civiele diensten (horeca) voor het Theater aan het Vrijthof. Het in opdracht en voor rekening en risico van het Theater aan het Vrijthof organiseren van culturele evenementen in Maastricht.
Zeggenschap	Directeur Theater aan het Vrijthof is tevens directeur van SCCDK, toezicht door bestuur SCCDK
Aandelen/financieel belang	Voor- en nadelig resultaat wordt verrekend met het Theater
Programma	8 Cultuur

De SSCDK verricht, onder leiding van de directeur van het Theater en een onafhankelijk bestuur, civiele diensten voor het Theater, voornamelijk inzet van horecapersoneel. Voor deze werknemers is de horeca CAO van toepassing. In 2017 zal nader onderzoek worden gedaan door de gemeente Maastricht naar het bestaansrecht van deze stichting in 2018.

4.6 Duurzame kapitaalgoederen

De gemeente Maastricht heeft een omvang van 6006 ha. Binnen dit gebied heeft de gemeente de infrastructuur (wegen/verhardingen, kunstwerken, water, riolering), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen in beheer. Een goede eigentijdse kwaliteit van deze kapitaalgoederen is

een randvoorwaarde voor een goede leefbaarheid en bevordert de ontwikkeling van de stad in alle opzichten. In deze paragraaf wordt ingegaan op het onderhoud van de aanwezige kapitaalgoederen.

1. Infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte

Algemeen beleidskader

Vanuit de zorg voor een structureel goed, veilig en efficiënt leef- werk- en woonmilieu voor de burger geeft de gemeente jaarlijks aanzienlijke bedragen uit aan het verkrijgen/vervaardigen en onderhouden van kapitaalgoederen. De provincie vindt het als toezichthouder van belang dat uit de paragraaf kapitaalgoederen blijkt dat de beschikbaar gestelde budgetten toereikend zijn om het door de raad vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren. Daartoe verwacht de provincie de belangrijkste informatie over ten minste de kapitaalgoederen wegen, riolering, groen en gebouwen. In het bijzonder dient inzicht te worden verschaft in actuele beheerplannen, de van toepassing zijnde kwaliteitsniveaus en de mate van achterstallig onderhoud.

Deze verantwoordingsinformatie is samenvattend verwoord in de nota "Integraal Beheer Openbare Ruimte" die door het college bij raadsinformatiebrief van 7 maart 2017 is aangeboden aan de gemeenteraad (IBOR-nota 2017). Aanleiding daarvoor waren de door de rekenkamer van Maastricht in mei 2014 gedane aanbevelingen voor het beheer van de openbare ruimte in de gemeente.

Deze overkoepelende nota bevat op zichzelf geen nieuw beleid en beschrijft achtereenvolgens:

1. de stand van zaken: welk beleid geldt voor de zes onderdelen van de openbare ruimte (verhardingen, civiele kunstwerken, water en rioleringen, openbaar groen, schoon en Ov);
2. nieuwe ontwikkelingen: welke (externe en interne) ontwikkelingen beïnvloeden het huidige en toekomstige beheer van de openbare ruimte in Maastricht?
3. de integraliteit van beleid: waar en hoe komen de zes onderdelen met elkaar samen? Hoe krijgt de integrale aanpak die al in 2003 is vastgelegd in het eerste beleidsplan IBOR, concreet vorm?

Ad 1: Met betrekking tot het eerste punt beschrijft deze nota in vogelvlucht het beleid vanaf het in 2003 vastgestelde beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte). Deze eerste IBOR-nota beoogde een instrumentarium aan te reiken om te komen tot een meer integrale ontwikkeling van de openbare ruimte. In 2003 koos de gemeenteraad voor de kwaliteitsniveaus basis, schoon, heel en veilig. In het kernwinkelgebied en de parken koos de raad voor het kwaliteitsniveau "aandacht".

Gaandeweg de rit bleek dat de gestelde doelstellingen uit 2003 niet allemaal haalbaar bleken. In het raadsbesluit "Herijking beleid integraal Beheer Openbare Ruimte 2010-2013" (2009) is toen gekozen voor bijstelling waarbij het streven werd gericht op het realiseren in 2013 van het toen nieuw geformuleerde ambitieniveau. Dit is ook als hoofddoelstelling opgenomen in programma 13 "Beheer openbare ruimte en buurtgericht werken".

Vanaf ongeveer 2009 is ook steeds meer invulling gegeven aan de wens om de met de raad afgesproken ambitieniveaus te verankeren in zogenaamde "leidraden". Deze kunnen worden beschouwd als plannings- en sturingsinstrumenten voor de ambtelijke opdrachtgever (Beleid en Ontwikkeling) richting de diverse opdrachtnemers (o.a. Stadsbeheer). In feite vormen de leidraden een beleidstalige vertaling van raadsambities in termen van onderhoudsinspanningen, keuzemogelijkheden en geld.

De overkoepelende IBOR-nota 2017 verwijst ook naar het raadsbesluit "Kwaliteitsbeelden Openbare Ruimte" (2011) waarbij is besloten om aan te sluiten op de landelijke CROW-normering.

Ad 2: Met betrekking tot het tweede punt is in de IBOR-nota 2017 ondermeer ingegaan op assetmanagement, diverse vormen van burgerparticipatie en de nieuwe Omgevingswet.

Ad 3: Tot slot beschrijft de nota een aantal aspecten van integraal werken waarbij is ingegaan op diverse zaken die hier aan bijdragen, te weten het Integraal Overleg Openbare Ruimte (IOOR), het klachtenmeldpunt, het beheersysteem, zelfbeheer en het toekomstige beleid. Wat het toekomstig beleid betreft worden de belangrijkste sturingsdocumenten op rij gezet en wordt, wat de leidraden betreft, aangegeven wanneer deze geactualiseerd zullen worden.

Met betrekking tot de toekomst heeft de rekenkamer gevraagd zorg te dragen voor meer informatie voor het management en de raad over IBOR in de vorm van integrale rapportages. Deze aanbeveling is in de IBOR-nota 2017 opgepakt door aan te geven dat dit ten minste jaarlijks zou gaan gebeuren door integraal in te gaan op de stand van zaken m.b.t. het beheer van de openbare ruimte als bijlage bij de begroting. Dit is voor het eerst gebeurd bij de begroting 2015, echter thans zal hier meer aandacht aan worden besteed en wel in deze bijlage kapitaalgoederen. Deze bijlage is derhalve niet alleen een

verantwoordingsdocument wat betreft het beheer van de kapitaalgoederen maar beoogt ook een integraal overzicht te geven van de belangrijkste actuele IBOR-ontwikkelingen.

Tegen de achtergrond van het beschreven beleidskader zullen wij hierna ingaan op de ontwikkelingen wat betreft de afzonderlijke kapitaalgoederen in de openbare ruimte, te weten wegen/verhardingen, civiele kunstwerken, water en riolering, groen, openbare verlichting en verkeersregelinstanties.

Wegen/Verhardingen

Algemeen/ontwikkelingen

Uit de database van de gemeente Maastricht blijkt dat het totale oppervlak van de verhardingen ca 5.812.700 m2 bedraagt. Daarvan bestaat de helft uit asfalt (49,3%) en de andere helft bestaat uit elementenverhardingen (46,3%); het restant bestaat voornamelijk uit natuurstenen verhardingen. De wegen worden in principe tweejaarlijks geïnspecteerd en monitoringsgegevens worden verwerkt in een beheerssysteem. Dit systeem wordt vervolgens gebruikt om de onderhoudskosten van het totale wegareaal te berekenen op netwerkniveau.

In de leidraad verhardingen 2014 – 2018 is geconstateerd dat er sprake was van achterstallig onderhoud; wat het areaal asfaltverhardingen betreft verkeerde 16 % hiervan in de zogenaamde CROW-categorie, d.w.z. onvoldoende. Wat elementenverhardingen betreft bedroeg dit percentage 6%. Deze gegevens zijn voor de raad aanleiding geweest een eenmalig impulsbudget te genereren van ruim 8 miljoen euro om hiermee een inhaalslag uit te voeren. Verder is het structureel beschikbare budget voor groot onderhoud verhardingen verhoogd met ongeveer 4 ton per jaar. Hierover zijn raadsinformatiebrieven gestuurd naar de raad op 13 januari 2015 en op 18 juni 2015.

Bij RIB d.d. 25 augustus 2017 is de raad geïnformeerd over de belangrijkste resultaten van de inhaalslag. Daaruit blijkt dat de kwaliteit van de asfaltverhardingen in beheer bij de gemeente Maastricht tussen 2013 en 2016 duidelijk is verbeterd. Wat de elementenverhardingen betreft is sprake van een genuanceerder beeld. De kwaliteit van het areaal elementenverhardingen is sterk verbeterd als wordt gekeken naar de prioriteitenlijst (de aangepakte 700 slechtste wegen, van de ca 1800 wegen). Areaalbreed beschouwd is er evenwel sprake van een lichte stijging van de arealen elementenverhardingen in de D-categorie (van 6% naar 8%).

De komende 2 jaar zal dan ook fors geïnvesteerd worden in het verbeteren van het areaal elementenverhardingen in de gemeente (zie programma grootonderhoud wegen 2017 - 2019).

Beleidskader

Leidraad verhardingen.

Onderhoudsniveau

De raad heeft met CROW-C gekozen voor gekozen voor een functioneel basis onderhoudsniveau met een wettelijk verantwoord veiligheidsniveau; het kwaliteitsbeeld qua onderhoud is sober. Alleen voor het voetgangersgebied en de hoofdwegen is gekozen voor een hoger kwaliteitsniveau (CROW-B).

Programma groot onderhoud wegen 2017 - 2019

Met inachtneming de resultaten van de inhaalslag zijn de jaarprogramma's groot onderhoud wegen tegen het licht gehouden en hierop –waar mogelijk- afgestemd. Dit leidt tot het beeld zoals aangegeven in de tabellen. Hieruit blijkt duidelijk dat de gemeente de komende 2 jaren fors zal investeren in de aanpak van de elementenverhardingen. De programma's voor 2017 en 2018 liggen (nagenoeg) vast, het programma 2019 heeft de status "indicatief" om daarmee maximale flexibiliteit te behouden.

Vervangingsprogramma 2017

Wegen	Wijk	Raming incl. VTO
Porthoslaan - Castelmorrelaan - Gardelaan - Anjoulaan	Biesland	€ 460.000,00
Atoomstraat	Heer	€ 310.000,00
Borgharenweg/Sluisdijk (verbreding weg naar 6 meter icm	Borgharen/Limmel	€ 270.000,00

aanleg fietspad door BESIX		
Bouillonstraat - Bredestraat - Papenstraat	City	€ 295.000,00
Recessenplein - Drossaardruwe - Laathofruwe/Floretruwe (tot Vendelplein)	Malberg	€ 740.000,00
Antoon van Elenstraat	Brusselsepoort	€ 380.000,00
Meerssenerweg aanpassen kruising nabij Viaductweg (bijdrage vanuit onderhoud)		€ 50.000,00
Risicoreservering voor bovenstaande projecten		€ 100.000,00
Totale vervangingsbudget 2017		€ 2.605.000,00

Vervangingsprogramma 2018

Wegen	Wijk	Raming incl. VTO
De Griend	Sint Maartenspoort	€ 250.000,00
Chambertinlaan	Campagne (Z-W)	€ 100.000,00
Emelionlaan	Campagne (Z-W)	€ 75.000,00
Hoverenstraat	Amby	€ 75.000,00
Lage Kanaaldijk, deel achter Enci richting Belgische grens incl. zelfde deel Maasboulevard	Villapark (Z-W)	€ 300.000,00
Mergelweg, deel einde bebouwde kom tot aan Poppelmonderweg	Sint Pieter	€ 350.000,00
Belfort, nog nader te bepalen obv analyse inspecties	Belfort	€ 300.000,00
Onderhoud elementenverhardingen via OMOP uitvoering 2 jaren (2018 en 2019)	Stadsbreed	€ 750.000,00
Risicoreservering voor bovenstaande projecten		€ 250.000,00
Totale vervangingsbudget 2018		€ 2.450.000,00

Vervangingsprogramma 2019 (indicatief)

Wegen	Wijk	Raming incl. VTO
Aldenhofpark (voetgangersgebied)	Jekerdal	€ 150.000,00
Appiushof, fietspad en voetpad	Daalhof	€ 60.000,00
Via Regia, ventweg tussen Dr. Bakstraat en tankstation	Brusselsepoort (N-W)	€ 120.000,00

Bergweg, deel tussen Papenweg en Burg. Ceulenstraat	Villapark (Z-W)	€ 120.000,00
Forcadentstraat, parkeerplaatsen en ontsluitingswegen flats	Malpertuis	€ 150.000,00
Kennedysingel incl fietspaden (op- en afrit nabij Rabobank tot aan voegovergang)	Randwyck	€ 250.000,00
Kennedybrug incl fietspaden	Randwyck	€ 300.000,00
Belfort, nog nader te bepalen obv analyse inspecties	Belfort	€ 300.000,00
Meidoorn/Hanedoorn, parkeervakken asfalteren + deklaag	Scharn	€ 200.000,00
Onderhoud elementenverhardingen via OMOP uitvoering 2 jaren (2018 en 2019)	Stadsbreed	€ 750.000,00
Risicoreservering voor bovenstaande projecten		€ 250.000,00
Totale vervangingsbudget 2019		€ 2.650.000,00

Relatie programma's

Programma 13, Product 'Verhardingen'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2017	2018	2019	2020	2021
13: Beheer Openbare Ruimte	VERHARDINGEN	4.063.782	4.134.374	4.134.374	4.134.374	4.134.374

Civiele Kunstwerken

Algemeen/ontwikkelingen

Bij raadsinformatiebrief van 4 maart 2016 is de door het college vastgestelde leidraad civiele kunstwerken voor de planperiode 2015 – 2019 aan de gemeenteraad aangeboden. Uit de leidraad blijkt dat het areaal aan civiele kunstwerken in Maastricht in een redelijke tot goede toestand verkeert, dat de risico's als acceptabel worden ingeschat en dat de veiligheid niet in het geding is. Voorts is op basis van diagnoses en berekeningen vastgesteld dat de onderhoudswerkzaamheden kunnen plaatsvinden binnen de huidige budgetten. Binnen Maastricht zijn in totaliteit 493 kunstwerken gelegen waarvan er 376 eigendom zijn van de gemeente en de overige zijn van andere beheerders (Rijkswaterstaat, Waterschap, prorail e.d.). Meer dan de helft van de kunstwerken bestaat uit trappen, de overige kunstwerken bevatten vooral keermuren (69 stuks) en bruggen (63 stuks) waarvan 5 over de Maas.

In het kader van de werkzaamheden t.b.v. de leidraad zijn alle objecten geschouwd en zijn er rapportages opgesteld. Voordeel hiervan is dat de belangrijkste basisgegevens nu goed toegankelijk zijn ondergebracht in ons beheersysteem voor de openbare ruimte. Verder bevat de leidraad een beheerstrategie die er -vrij vertaald- op neer komt dat we sturen op risico's en dat we niet alleen maar schades opnemen en herstellen. Waar risico's te groot waren is direct tot reparatie overgegaan, denk bijvoorbeeld aan de constructieve reparatie van de brug 5 koppen in de binnenstad; ook zijn diverse kleine reparaties verricht, denk bijvoorbeeld aan het vervangen van spijlen in een leuningwerk of het vervangen van rotte planken in een voetgangersbrug.

Alle geschouwde objecten zijn ondergebracht in zogenaamde werkpakketten. Deze werkpakketten beschrijven en bundelen werkzaamheden van dezelfde aard en/of omvang, denk bijvoorbeeld aan betonreparaties en metselwerkherstel, conserveringswerkzaamheden of reiniging. De diverse werkpakketten zijn vervolgens als totaliteit op de markt gezet in een Europese aanbesteding; de opdracht is deze zomer (2017) verleend. Gelet op de doorlooptijd van de voorbereidende werkzaamheden is er voor gekozen het totale pakket te laten uitvoeren binnen twee jaar, d.w.z. vóór najaar 2019.

Reeds in de leidraad is aangegeven dat het huidige budget civiele kunstwerken niet toereikend is om daarmee ook de kademuuren in de stedelijke Jeker te kunnen onderhouden. Er is weliswaar budget voor

gereserveerd maar een aanpak van de kademuren van de stedelijke Jeker vereist een integrale aanpak die ingewikkelder is dan elders gebruikelijk. Denk o.a. aan milieueisen en aan eisen m.b.t. flora en fauna. Bovendien heeft de stedelijke Jeker een historische waarde, is deze beeldbepalend voor een deel van het historisch centrum en vormt daarmee één geheel vanuit cultuurhistorisch oogpunt. Dit vereist een totaalaanpak waarbij de herstelopgave nog groter is door de combinatie van particulier en gemeentelijk eigendom. Volgens de huidige planning kan een businesscase hierover pas in de loop van 2018 worden vastgesteld door het college.

De leidraad geeft aan dat er nog relatief weinig bekend is over de veiligheid ten aanzien van draagvermogen en kerend vermogen van kunstwerken. Daarom is op basis van leeftijd en gebruik aanvullend onderzoek uitgevoerd naar ca 71 objecten waarvan we aanvankelijk te weinig wisten. Dit heeft geleid tot het oordeel dat deze objecten een laag risico hebben en derhalve veilig zijn maar op onderdelen is aanvullend onderzoek aan de orde. Dit onderzoek is deels vertaald in de zogenaamde WOW-batch (Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders) waarbij een aantal onderzoeken van grote objecten is uitgevoerd samen met Rijkswaterstaat.

De afgelopen periode is ook groot onderhoud uitgevoerd aan de liften van de Hoeg Brök. Tot slot kan vermeld worden dat wij nadrukkelijk aandacht hebben besteed aan de Maasboulevardtunnel: met name de tunneltechnische installaties zijn bekeken en waar nodig aangepakt, dit mede met het oog op de noodzakelijke certificeringen.

Beleidskader

Leidraad civieltechnische kunstwerken 2015-2020.

Uit de leidraad civieltechnische kunstwerken 2015-2020 blijkt dat met het bestaande budget de civieltechnische kunstwerken op een adequaat niveau onderhouden kunnen worden.

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is in de leidraad technisch bepaald en via de zogenaamde RAMS-systematiek vertaald in termen van te hanteren niveau's van veiligheid, functioneren en duurzaamheid. Gekozen is voor het versoberd scenario waarbij alleen schades worden aangepakt die een veiligheidsrisico vormen of een verhoogde kans op kapitaalvernietiging hebben. De uitvoering wordt programmatisch en gebundeld georganiseerd. Uitgangspunt is sober maar doelmatig onderhoud.

Relatie tot programma's

Programma 13, Product 'Civiele Kunstwerken'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2017	2018	2019	2020	2021
13: Beheer Openbare Ruimte	CIVIELE KUNSTWERKEN	1.798.231	1.834.939	1.903.354	1.903.866	1.904.377

Rioleringen/water

Algemeen/ontwikkelingen

De totale lengte rioleringen bedraagt ca. 570 km. Nadat de laatste herstelwerkzaamheden in 2015 zijn afgerond is het rioolstelsel technisch weer op orde. Op basis van een volgende inspectieronde die binnen 5 jaar in Maastricht oost weer dient aan te vangen zal wederom worden beoordeeld of reparatie aan de orde is, dit om het stelsel te laten voldoen aan de vereiste kwaliteitscriteria.

In 2017 is het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld, in het GRP wordt niet alleen teruggekeken naar datgene wat er is gerealiseerd maar het plan geeft ook richting aan de opgaven voor de periode 2018-2022. Daarbij wordt aangegeven welke maatregelen noodzakelijk zijn, welke investeringen daarbij horen en welke consequenties dit heeft voor de hoogte van het rioolrecht.

De afgelopen planperiode heeft met name in het teken gestaan van de verdere verbetering van de waterkwaliteit, daarvoor zijn een aantal bergingsvoorzieningen gerealiseerd die er voor moeten zorgen dat er minder ongezuiverd rioolwater op oppervlaktewater zoals de Jeker of de Geusseltvijvers wordt geloosd. In het nieuwe GRP (2018-2022) ligt een nadrukkelijke focus op het aspect waterkwantiteit, dit heeft niet alleen betrekking op de Maas maar ook op het regionaal systeem. In dit kader is er in de periode 2016-2017 in gezamenlijkheid met een aantal buurgemeenten en het Waterschap Limburg een uniek onderzoek uitgevoerd. Daarbij zijn de werking van rioleringsstelsel, het oppervlaktewatersysteem

en de oppervlakkige afstroming integraal onderzocht en vervat in een totaal-rapportage. Door bepaalde neerslaggebeurtenissen te simuleren is er een goed beeld ontstaan van de mogelijk kwetsbare panden en straten binnen Maastricht die gevoelig zijn voor wateroverlast. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal de komende planperiode worden gewerkt aan mogelijke oplossingsrichtingen, dit betekent dat aanvullend onderzoek zal worden verricht en dat er een uitvoeringsstrategie moet worden bepaald. Het is van belang om daarbij aansluiting te zoeken bij het Groenstructuurplan en de leidraad groen die in 2018 ter besluitvorming worden aangeboden, het zoeken van synergie is van belang om op verantwoorde wijze de stad klimaatproof te maken. Daarmee wordt invulling gegeven aan het terugdringen van wateroverlast als gevolg van extreme neerslag maar zal ook een bijdrage worden geleverd aan de voorkoming van hittestress, uiteindelijk doel is om te werken aan een klimaatadaptieve stad.

Naast de regionale wateropgave is er in 2017 ook gewerkt aan de (inter)nationale opgave, dit heeft betrekking op de Maas. In 2016 heeft Maastricht vanuit het Deltaprogramma de opdracht gekregen om op basis van het eerder opgestelde "plan van aanpak hoogwaterveiligheid Maastricht", verder onderzoek uit te voeren naar kansrijke oplossingen. Op basis hiervan is in 2017 gewerkt aan een verdere verdieping. Daarin worden in samenspraak met de gemeente Eijsden-Margraten, Provincie Limburg en het Waterschap Limburg de kansrijke oplossingen verder onderzocht, dit om Eijsden-Margraten en Maastricht te beschermen tegen overstromingen bij mogelijk hogere afvoeren in de Maas. De resultaten daarvan worden verwerkt in het rapport "Ontwikkelingsvisie Zuidelijk Maasdal". Na afronding van de onderzoeksfase wordt de ontwikkelingsvisie Zuidelijk Maasdal aangeboden aan de Raad en vervolgens aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, daar wordt op basis van een aantal criteria beslist of het project door mag naar de zogenaamde verkenningfase.

In de verkenningfase worden mogelijke alternatieven bekeken en kansrijke oplossingsrichtingen geselecteerd, dit op basis van een maatschappelijke kosten-baten analyse. Dit moet uiteindelijk leiden tot een voorkeursalternatief. Dit voorkeursalternatief wordt in de planuitwerkingsfase verder uitgewerkt in varianten en deze fase resulteert in een projectplan voor de definitieve variant. Het Ministerie beslist in 2018 of het project ontwikkelingsvisie zuidelijk Maasdal door kan naar de verkenningfase. Een en ander is onder afhankelijk van de financiering en de mogelijke financieringsbronnen.

Buiten deze wateropgaven staat het GRP ook in het teken van de verdere samenwerking in de regio, Maastricht participeert al langere tijd in het samenwerkingverband "Maas en Mergelland", hierin wordt samengewerkt op het gebied van (afval)waterbeheer. Maastricht is zowel bestuurlijk als ambtelijk trekker van dit samenwerkingsverband en de deelnemende partijen hebben de intentie uitgesproken om vanaf 2018 nog intensiever samen te werken op een aantal onderdelen.

Beleidskader

Gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022.

Onderhoudsniveau

In het kader van de zorgplicht dient het rioolstelsel te functioneren binnen vastgestelde kaders. Door het ingezette traject van reiniging, inspectie en reparatie is het rioolstelsel technisch gezien weer op orde.

Relatie programma's.

Programma 13, Product 'Water'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2017	2018	2019	2020	2021
13: Beheer Openbare Ruimte	RIOLERING	1.347.652	1.374.453	1.374.453	1.374.453	1.374.453
	BINNENHAVENS & WATERLOSSINGEN	53.492	54.348	54.348	54.348	54.348

Groen

Algemeen/ontwikkelingen

De oppervlakte groen binnen Maastricht bedraagt ca. 485 hectare, inclusief de begraafplaats aan de Tongerseweg en natuurterreinen; daarnaast heeft Maastricht een bomenbestand bestaande uit ca. 33.000 laan- en parkbomen. Binnen dit beleidsveld spelen een aantal ontwikkelingen.

1. Onder de naam *Mijn Groen Maastricht* zijn sinds eind 2014 drie verschillende maatregelen in één proces georganiseerd, te weten omvormen, vervangen en zelfbeheer Groen:
 - Omvormen van arbeidsintensieve beplanting in arbeidsextensieve beplanting.
 - Vervangen beplanting, vitaal maken van “uitgeleefde” beplanting door nieuwe, arbeidsextensieve beplanting.
 - Zelfbeheer groen: een vorm van burgerparticipatie die niet helemaal nieuw was binnen Maastricht, maar als concreet pilotproject wel. Zelfbeheer groen sluit aan bij het coalitieakkoord *Wij, Maastricht!* en is opgenomen als een fysiek leertraject binnen de *bestuursopdracht Burgerparticipatie*.

De stand van zaken is als volgt:

- Uitgevoerd in 2016: de wijken Pottenberg, Amby, Heugemerveld, Belfort, Daalhof, Wykerpoort
- Op het programma voor 2017 staan: De Heeg, Caberg, Oud-Caberg, Brusselse Poort en Malpertuis. De Heeg is inmiddels uitvoeringsgereed: in het najaar volgen Caberg en Oud Caberg, (ontwerpgereed en informatieavond gehouden). Malpertuis en Brusselse Poort zijn in voorbereiding.

Tabel uitvoeringsjaren 2015, 2016

Wijk	Ontwerp	Communicatie-moment	Uitvoering voorzien	Omvorming in Are	Vervanging in Are
Malberg (2015)	Gereed	Gehouden	Uitgevoerd	23	20.
Heugem (2015)	Gereed	Gehouden	Uitgevoerd	28	13.
Wyckerpoort	Gereed	Gehouden	Uitgevoerd	18	9.
Daalhof	Gereed	Gehouden	Uitgevoerd	45	19.
Belfort	Gereed	Gehouden	Uitgevoerd	37	20
Amby	Gereed	Gehouden	Uitgevoerd	36	21
Heugemerveld	Gereed	Gehouden	Uitgevoerd	11	6
Pottenberg	Gereed	Gehouden	Uitgevoerd	9	10
Totaal				207	118

2. *Project Snippergroen*. Dit project houdt in dat er via een wijkgerichte aanpak wordt geïnventariseerd waar gronden van de gemeente Maastricht zijn toegevoegd aan privé-tuinen (van particulieren of evt van huurders van een corporatiewoning). Betrokkenen worden dan aangeschreven en krijgen –na toetsing- de kans om het betreffende grondstuk aan te kopen. De stand van zaken per augustus 2017 is de volgende. Er zijn ondertussen meer dan 1000 dossiers afgehandeld. De omzet van het project (inclusief het nog te verwachten deel) bedraagt bijna een miljoen; na aftrek van externe - en interne kosten is het winstgevend. Het project wordt eind 2017 afgerond; de evaluatie zal begin 2018 aan de raad worden toegestuurd.

3. *Leidraad Groen/Groenstructuurplan*

Momenteel wordt gewerkt aan de opstelling van het gemeentelijk groenstructuurplan (strategisch/kaderstellend document t.a.v. lange termijn ambitie groen, natuur en landschap); dit plan is kaderstellend voor de tegelijkertijd op te stellen leidraad groenbeheer (tactisch/ operationeel uitvoeringsdocument t.b.v. beheer openbaar groen). Voor de totstandkoming van beide nota's is een procesdocument opgesteld. De planning daarvan richt zich op medio 2018. Door Onderzoek en Statistiek is inmiddels gestart met een enquête over het openbaar groen(beheer) onder de bevolking van Maastricht.

4. *Begraafplaats*

De exploitatie van de begraafplaats staat onder druk. Vandaar dat wij na een mislukte aanbesteding (jan. 2017) een nieuw bedrijfsplan hebben opgesteld, gericht op een toekomstigbestendige exploitatie van de begraafplaats, met als uitgangspunten:

- Behoud monumentaal gedeelte;

- Gefaseerd verkleinen areaal reguliere graven;
- Versterken natuurlijk karakter door het toevoegen van nieuwe functie “herdenkingsbos”;
- Versterken openbaar karakter c.q. functie van wijkpark;
- Accommoderen passende culturele activiteiten en evenementen;
- Wegwerken achterstallig onderhoud van paden en groenstructuur;
- Verminderen van exploitatiekosten.

Aan het eind van dit jaar beslist de raad over de beschikbaarstelling van een krediet van € 0,6 mln. En zal gestart worden met de omvorming en vervanging van de groenstructuur en verder dient een bestemmingswijziging te worden voorbereid ten behoeve van de uitbreiding van het areaal met nieuwe functies.

Beleidskader

Leidraad groen
Structuurvisie 2030.

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau voor het onderhoud van groen is vastgesteld op kwaliteitsniveau C; het niveau voor bomen op kwaliteitsniveau B. Via objectieve schouwen in de openbare ruimte wordt de kwaliteit van groen gemeten.

De vitaliteit en veiligheid van bomen wordt beoordeeld op basis van een zogenaamde VTA (**Visual Tree Assessment**). Volgens deze methode kunnen (interne) gebreken ontdekt worden aan de hand van een visuele controle van de boom. Voor het dagelijkse onderhoud worden de bomen beoordeeld conform de geldende CROW systematiek. Hierbij scoort het onderhoud van de bomen een gemiddelde B-kwaliteit. Het onderhoud van het openbaar groen in Maastricht scoorde vooralsnog een B-kwaliteit. Dit is boven het door de raad in 2010 vastgesteld niveau van C. Dat zal komende jaren veranderen, na een nieuwe aanbesteding en aangepast onderhoudsregiem door Stadsbeheer, dat nu is afgestemd op beeldkwaliteit CROW-C.

Relatie tot programma's

Programma 13, Producten 'Groenvoorzieningen', 'Bomen' en 'Natuurbeheer'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2017	2018	2019	2020	2021
13: Beheer Openbare Ruimte	GROENVOORZIENINGEN	3.628.322	3.704.493	3.704.493	3.704.493	3.704.493
	BOMEN	1.026.547	1.047.667	1.047.667	1.047.667	1.047.667
	NATUURBEHEER	357.565	363.286	363.286	363.286	363.286

Schoonhouden openbare ruimte

Algemeen/ontwikkelingen

De basistaak van het schoonhouden van openbare ruimte is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld A binnen de singels en minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B buiten de singels.

Waarbij er sinds 2016 speciale aandacht is voor een preventieve aanpak van zwerfafval: gericht op educatie en bewustwording en samenwerking met betrokken partners. Eén van de acties hierbinnen is bijvoorbeeld het #Pick it Up project. #Pick it Up stimuleert scholen, maatschappelijke organisaties en buurtbewoners om gezamenlijk de wijk in te trekken om de strijd aan te gaan met zwerfafval, en combineert dit met educatie op maat.

Een ander thema dat speelt is de onkruidbestrijding op verhardingen. Uit milieuoverwegingen is de gemeente in 2010 gestopt met chemische onkruidbestrijding van onkruid op verhardingen en in beplantingen. Een gevolg daarvan is dat onkruid daardoor langer zichtbaar is omdat we met de niet-chemische methode pas kunnen beginnen als het onkruid is opgekomen, en blijven de wortels van het onkruid onder de grond intact. Daarnaast duren de werkzaamheden op deze milieuvriendelijkere manier ook langer. Er is kortom verhoogde inzet nodig om met niet-chemische onkruidbestrijding hetzelfde resultaat te behalen.

Onderhoudsniveau

Voor Schoon geldt een onderhoudsniveau van CROW-kwaliteitsbeeld A voor de binnenstad, en CROW-kwaliteitsbeeld B voor het gebied buiten de singels.

Relatie programma's
Programma 13, product "Schoon".

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2017	2018	2019	2020	2021
13: Beheer Openbare Ruimte	SCHOON	4.866.506	4.960.428	4.960.428	4.960.428	4.960.428

Openbare Verlichting

Algemeen/ontwikkelingen

In Maastricht staan er bijna 21.000 stuks masten, waaraan in totaal bijna 23.000 stuks armaturen zijn bevestigd.

Eind 2015 is de leidraad openbare verlichting vastgesteld, hieruit is gebleken dat binnen het toegewezen budget niet alle armaturen die het einde van de technische levensduur hebben bereikt kunnen worden vervangen. Deze verschuiven derhalve door naar de volgende beleidsperiode (2020-2024). Door op een andere manier om te gaan met het beheer en onderhoud en daaraan verbonden uitvoering worden de risico's echter in voldoende mate beheerst.

Voor de openbare verlichting zijn we begin dit jaar gestart met de ontwikkeling van een LED armatuur dat voldoet aan de huidige flora en fauna wetgeving (o.a. vleermuisvriendelijk), waarbij ook nadrukkelijk gekeken wordt naar de sociale veiligheid. Dit betekent dus een combinatie van amber (vleermuisvriendelijk) licht en wit (sociale veiligheid) licht, welke dagelijks een bepaald scenario doorloopt en ook nog seizoensafhankelijk functioneert. Het eerste project dat op deze wijze is gerealiseerd is de "Keersluis Limmel"; we gaan wij dit de komende tijd evalueren en waar nodig bijsturen.

Een andere ontwikkeling binnen de openbare verlichting, die al geruime tijd gaande is, betreft de toepassing van de zogenaamde slimme LED armaturen. Deze LED armaturen zijn op afstand te beheren en aan te sturen. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden van integratie van sensoren, waarop de openbare verlichting gestuurd kan worden. Dit willen we de komende jaren steeds meer invulling aan gaan geven. Hierbij wordt dan ook steeds meer gekeken naar de koppeling met andere vakdisciplines. Openbare verlichting wordt dan de basis voor "Internet of Things".

Aangezien veiligheid voor ons zeer belangrijk is zijn we dit jaar ook gestart met de controle c.q. metingen van alle overspanningen van de openbare verlichting. De resultaten hiervan verwachten we binnenkort te ontvangen en op basis hiervan wordt dan een uitvoeringsplan gemaakt, welke wij dan begin 2018 willen gaan aanbesteden.

Momenteel zijn we ook druk bezig om de areaalgegevens van de openbare verlichting op te schonen in het beheerssysteem, waarbij ook gekeken wordt hoe wij de nieuwste ontwikkelingen (binnen de openbare verlichting) het beste in het beheerssysteem kunnen registreren. Eind 2017 willen we dit afgerond hebben.

Na een succesvolle innovatieve gezamenlijke aanbesteding (samen met Provincie Limburg (penvoerder), Gemeente Schinnen, Gemeente Sittard-Geleen en Gemeente Meerssen) van het onderhoud zal voor Gemeente Maastricht per 1 januari 2018 het nieuwe onderhoudscontract ingaan, waarbij we contractmanagement gaan toepassen. Samen met de andere partijen willen we ook op regelmatige basis onze ervaringen delen en kijken op welke vlakken we nog meer kunnen samenwerken.

Een belangrijk aandachtspunt voor de komende tijd waar wij invulling (samen met andere vakdisciplines) aan willen geven is de installatieverantwoordelijkheid voor de eigen installaties.

Beleidskader

Leidraad openbare verlichting 2015-2019

Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018

Structuurvisie 2030

Energienota 2009

Onderhoudsniveau

De openbare verlichting wordt onderhouden op basiskwaliteit B, dit conform de IBOR afspraken. De beeldkwaliteit wordt in de jaarlijkse schouw meegenomen en scoort een gemiddelde B-kwaliteit. Het verlichtingsniveau zal in 2016 worden gemeten.

Relatie tot programma's

Programma 13, Product 'Openbare verlichting'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2017	2018	2019	2020	2021
13: Beheer Openbare Ruimte	OPENBARE VERLICHTING	358.814	365.990	365.990	365.990	365.990

Verkeersregelinstallaties

De gemeente Maastricht heeft ongeveer 60 verkeersregelinstallaties (inclusief zeven afsluitingen) in beheer en onderhoud. In de nota verkeerslichten Maastricht zijn de concrete tactische kaders vastgelegd voor het al dan niet plaatsen, regelen, ontwerpen en beheren van de verkeersregelinstallaties in de gemeente Maastricht. De nota geldt voor de periode van 2010 tot 2018.

Vanaf 2016 wijzigt de verkeerssituatie in de gemeente Maastricht structureel als gevolg van de ondertunneling van de A2, de aanleg van de tram en de verlegging van de Noorderbrug. Na 2016 zal opnieuw worden bekeken of en hoe de gewijzigde verkeerssituatie om nieuw beleid vraagt ten aanzien van verkeerslichten.

Beleidskader

Nota verkeerslichten Maastricht, opgesteld in 2010, nog niet vastgesteld (in afwachting van het afronden van de toekomstvisie Dynamisch VerkeersManagement).

Beleidsbrief 'Op weg naar een duurzame bereikbaarheid',

Bestuursakkoord: 'bevorderen fiets en openbaar vervoer'

Fietsplan

Onderhoudsniveau

Verkeersregelinstallaties zijn onderdeel van de te beheren openbare ruimte en dus geldt de zogenaamde basiskwaliteit schoon, heel en veilig uit het Beleidsplan IBOR. Om te concretiseren wat dit kwaliteitsniveau inhoudt voor het beheer en onderhoud van verkeersregelinstallaties is de publicatie 145 van het C.R.O.W. van toepassing.

Zowel de frequentie als de basis uitrusting is vergeleken met wat in Maastricht de laatste jaren gangbaar is. Hieruit blijkt dat de frequenties vrijwel overeen komen met de frequenties, die de gemeente Maastricht hanteert bij het beheer en onderhoud van verkeersregelinstallaties. De basis uitrusting van een "CROW" verkeersregelinstallatie is echter in vergelijking met een Maastrichtse verkeersregelinstallatie soberder.

Naast dat de verkeersregelinstallaties schoon, heel en veilig moeten functioneren, moeten verkeersregelinstallaties blijvend een bijdrage leveren aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad. Een verkeersregelinstallatie met de basis voorzieningen, die het CROW hanteert, volstaat dan niet in Maastricht. In de praktijk betekent dat bij de vervanging van verkeersregelinstallaties extra voorzieningen worden ingebouwd om de bereikbaarheid van Maastricht te optimaliseren.

Relatie tot programma's

Programma 12, Product Beheer, onderhoud en monitoring verkeersinfrastructuur.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Totaal begrote kosten NCFB				
		2017	2018	2019	2020	2021
12: Verkeer & Mobiliteit	VERKEERSREGELINSTALLATIES (VRI)	399.763	406.159	406.159	406.159	406.159
	ANWB-BEWEGWIJZERING	97.971	99.539	99.539	99.539	99.539
	PARKEER ROUTE INFORMATIE SYSTEEM (PRIS)	18.920	19.222	19.222	19.222	19.222

2. Vastgoed

Het gemeentelijk vastgoed in de gemeente Maastricht omvat zes categorieën vastgoed, waarbij het maatschappelijk vastgoed drie subcategorieën kent:

1. Huisvesting voor de eigen bestuurlijke en ambtelijke organisatie;
2. Onderwijs (primaire, speciaal en voortgezet);
3. Maatschappelijk vastgoed;
 - a. Culturele voorzieningen;
 - b. Welzijnsvoorzieningen;
 - c. Sportgebouwen en terreinen;
4. Overig vastgoed, onder andere commercieel vastgoed (woningen, winkels, kantoren);
5. Tijdelijk beheer van verworven gebouwen en gronden, objecten ten behoeve van de bouwgrondexploitatie (BGE);
6. Onbebouwde terreinen en parkeergarages (OOG).

Bebouwd	Gemeentelijke huisvesting	9 vastgoedobjecten
	Kantoor en overige bedrijfsruimte	50
	Overige ruimten	150
	Schoolgebouwen	59
	Sociaal/cultuur/welzijn/maatschappelijke huisvesting	40
	Winkels	8
	Binnensportaccommodaties (inclusief in pandige bij scholen)	34
	Buitensportaccommodaties	39
	Woningen (incl. woningen in tijdelijk beheer als genoemd onder 5.	245
Onbebouwd/ parkeergarages	Grond (pachtcontracten, ingebruikgevingsovereenkomsten en volkstuinen)	918
	Jacht-/visrechten	16
	Parkeergarages	9

Algemeen beleidskader

In 2012 is de Structuurvisie vastgesteld. Dit is een beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn, tot 2030, is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen vastgelegd. In 2012 is parallel aan de structuurvisie de kadernota Grond- en vastgoedbeleid Maastricht 2012 vastgesteld.

Via de structuurvisie en de *kadernota Grond- en Vastgoedbeleid* wordt aangegeven hoe en met welke instrumenten aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken uitvoering wordt gegeven. Beide genoemde nota's zullen in het kader van de aanstaande Omgevingswet een herziening/actualisatie gaan krijgen. De voorbereidingen daartoe zijn reeds aangevangen.

Ten aanzien van het vastgoedbeleid geldt als uitgangspunt een kostendekkende exploitatie. Voor nieuwe vastgoedprojecten of nieuwe vastgoedaankopen, ongeacht onder welke van de bovenstaande vastgoedsoorten zij vallen, geldt als uitgangspunt een sluitende business case wat betreft de exploitatie. Indien bij dergelijke nieuwe investeringen geen sprake is van een sluitende business case voor zowel de investering als voor de daarop volgende exploitatie, kan het project niet worden gerealiseerd. Actualisatie van de meerjaren onderhoudsplanning in verband met bedoelde nieuwe investering maakt standaard onderdeel uit van de betreffende business case.

Voor structureel verliesgevend, niet meer in de vastgoedportefeuille passende vastgoedobjecten, wordt een afweging gemaakt tussen behouden of afstoten.

Strategische portefeuillesturing zal meer en meer zijn intrede doen. Daartoe is in het najaar van 2016 een vastgoedtool geïmplementeerd waarmee, middels een integrale afweging, een vastgoedkeuze per object

gemaakt kan worden. Deze afweging bestaat uit het in kaart brengen en wegen van verschillende perspectieven die betrokken zijn bij het maken van een vastgoedkeuze. Hiervoor zullen de verschillende stakeholders worden betrokken bij het invullen van een scorekaart per object. Deze stakeholders bestaan uit het bestuur, beleidsmedewerkers en management, de gebruikers, controllers, bouwkundige managers en betreffende portefeuillemanagers. De huidige vastgoedportefeuille kan hiermee objectief in kaart worden gebracht en de vastgoedkeuzes per object worden gebundeld in een vastgoedstrategie voor de vastgoedportefeuille. Een pilot van 100 gemeentelijke panden heeft plaatsgevonden, bestaande uit panden ten behoeve van gemeentelijke huisvesting, Sociaal Cultureel Maatschappelijke voorzieningen en panden voor primair onderwijs en bijbehorende binnensportaccommodaties. In het voorjaar van 2017 is deze pilot afgerond en een vastgoedstrategie voor dit gedeelte van de vastgoedportefeuille geschreven en vastgelegd in een vastgoedvisie. In het najaar van 2017 zal het overige deel van de vastgoedportefeuille geanalyseerd worden middels dezelfde methode waardoor er eind 2017 een vastgoedvisie voor de gehele portefeuille opgeleverd gaat worden.

Het *planmatig onderhoud* van het vastgoed gebeurt binnen de gemeente op basis van meerjaren onderhoudsplanningen die zijn vastgelegd in een geautomatiseerd systeem. Deze planningen worden ieder 4-5 jaar geactualiseerd, de laatste actualisatie heeft plaatsgevonden in 2015/16. Van het vastgoed is hierin vastgelegd wat de huidige staat van onderhoud is en wat er jaarlijks aan werken dient te worden uitgevoerd om de onderhoudsstatus per vastgoedobject op *minimaal conditiescore 3 te behouden, e.e.a. volgens de wettelijke NEN-norm 2767*. Zodoende wordt voorkomen dat er op enig moment sprake is van achterstallig onderhoud. Conditiescore 3 betreft een redelijke kwaliteit waarbij incidenteel storingen kunnen optreden. Bij het reguliere (eigenaars)onderhoud wordt tevens rekening gehouden met het feit dat de gemeente duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan. De aan te houden norm conditiescore 3 wordt door de gemeenteraad jaarlijks impliciet met de bekrachtiging van de Programmabegroting vastgesteld.

Ook in het jaar 2018 wordt met meerjaren onderhoudsplanningen gewerkt waardoor het onderhoud van deze kapitaalgoederen "in control" is. Daarbij wordt bij het onderhoud ook uitvoering gegeven aan het gemeentelijk *duurzaamheidsbeleid*. Zo wordt bij reguliere vervangingen van bijvoorbeeld c.v.-ketels, daken of beglazing gekeken naar de mogelijkheid om energiezuinige c.v.-ketels te plaatsen als ook vervanging door hoogrendementsglas (HR++ etc). In het kader van het lokale energieakkoord zijn in 2016 en 2017 energie-scans uitgevoerd van een aantal objecten. De uitslagen zijn in 2017 bekend geworden. De resultaten hiervan zijn verwerkt en de verbeterpunten die hieruit voortvloeien worden projectmatig vanaf 2018 aan de diverse huurders voorgelegd zodat deze daarna kunnen worden uitgewerkt. De financiering hiervan zal in beginsel verdisconteerd worden in de huur. Verder heeft er een aanbesteding plaatsgevonden voor het plaatsen van PV panelen op een 5-tal gemeentelijke objecten, welke dienen voor gemeentelijke huisvesting. De gunning hiervan heeft plaatsgevonden en er is gestart met het plaatsen van panelen op de bewuste daken. Op dit moment zijn 4 panden gereed, het laatste object volgt in najaar 2017.

Indien de plaatsing en de financiële kaders uitkomen zoals gepland kunnen er mogelijk op meer panden zonnepanelen geplaatst worden. Dit wordt vanaf 2017 bekeken.

Vastgoed in tijdelijk beheer, zijnde vastgoed dat is/wordt aangekocht voor planontwikkelingen wordt in beginsel niet meegenomen in de reguliere onderhoudsplanningen zoals die in het geautomatiseerde systeem verwerkt zijn. Hiervoor geldt doorgaans een apart onderhoudsregime dat uitgaat van zeer sober en hooguit noodzakelijk (calamiteiten)onderhoud.

Tegen de achtergrond van het hierboven beschreven beleidskader zullen wij hierna afzonderlijk ingaan op de hier onderscheiden vastgoedsegmenten. De segmenten zijn onderverdeeld in bebouwd onroerend algemeen en meer specifiek onderwijs, gemeenschapshuizen, sport en cultuur

Bebouwd Onroerend Goed (algemeen) Tot deze portefeuille wordt hier alle niet nader gespecificeerd bebouwd onroerend goed gerekend. Te denken valt hier onder meer aan: gebouwen voor eigen gemeentelijke huisvesting, andere kantoorgebouwen, winkels, kinderboerderij maar ook bijvoorbeeld congres- en beurzencomplex het MECC.,

Het beheer geschiedt binnen de bovenstaande algemene beleidskaders zoals die voor alle vastgoed onderdelen gelden.

Voor het vastgoedobject MECC zij hier in het bijzonder vermeld dat er in de komende jaren significante investeringen plaatsvinden. Nadat in 2016 de architectenselectie voor de aanpak van de investeringen

had plaatsgevonden is in 2017 gestart met de eerste aanpassingen. te weten de parkeeromgeving P3/P4. Hierop volgend zal het definitief ontwerp van de verbouwing worden opgesteld waarna de aanbesteding hiervoor in 2018 kan plaatsvinden. Verder is aan de parkeergarage P5 een grondig herstel- en reparatieplan uitgevoerd, waardoor deze weer goed en volwaardig kan functioneren..

Onderwijs

Investerings in onderwijshuisvesting gebeuren langs de lijn van de bestaande spreidingsplannen *basisonderwijs* en speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs. De Raad heeft op 19 januari 2016 het Integraal Huisvestingsplan Kindcentra Maastricht 2015-2024 vastgesteld. De 35 huidige basisschoollocaties, diverse peuterspeelzalen en kinderopvangcentra, worden geleidelijk samengevoegd tot integrale kindcentra. Enerzijds ingegeven door noodzaak (door ontgroening staat ruim een kwart van de scholen leeg), maar anderzijds uitmondend in meer kwaliteit in kinderopvang en basisonderwijs en een gezondere financiële positie voor alle betrokken partijen. De gemeente investeert ruim € 16 miljoen in de periode 2016-2021. In 2017 is gestart met de planvorming voor uitbreiding IKC JF Kennedy en realisering IKC De Heeg. Oplevering wordt verwacht in voorjaar 2019. De voorbereiding om tot de noodzakelijk uitbreiding van het United World College wordt in 2018 opgepakt.

Wat betreft het *(voortgezet) speciaal onderwijs* is er een pas op de plaats gemaakt in afwachting van de ontwikkelingen rondom “passend onderwijs” en dient er een actualisering van het spreidingsplan plaats te vinden. De locatie voor voortgezet speciaal onderwijs, welke de gemeente Maastricht in Meerssen huurde van de gemeente Meerssen, is per 1 september 2016 afgestoten. Vanwege het feit dat deze leerlingen een diplomagerichte leerlijn (HAVO) volgen, zijn de leerlingen in het kader van “passend onderwijs” vanaf 1 september 2016 gehuisvest in de locatie voor het voortgezet onderwijs (voorbereidend hoger beroepsonderwijs) aan de Eenhoornsingel.

In het *(voortgezet) speciaal onderwijs* heeft het schoolbestuur vanwege de forse daling van het aantal leerlingen besloten de leerlingen van een aantal onderwijsrichtingen die inhoudelijke raakvlakken met elkaar hebben samen te voegen. Daartoe was het noodzakelijk dat de locatie Marienwaard met een 4-tal tijdelijke lokalen werd uitgebreid. Het betekent verder dat een schoolgebouw inclusief gymzaal in Malberg en een schoolgebouw inclusief noodlokalen aan de Severenstraat worden afgestoten.

Per 1 januari 2015 is het onderhoud van de scholen in het primair onderwijs overgeheveld naar de schoolbesturen. De gemeente zal geen aanvragen meer ontvangen voor een financiële bijdrage in de kosten van onderhoud. Een situatie die reeds sinds 2005 geldt voor het voortgezet onderwijs. De gemeente kan wel nog worden aangesproken op zgn. constructiefouten (w.o. asbestsaneringen). In het kader van de verwachte vrijkomende schoolgebouwen zullen een aantal schoolgebouwen de komende jaren aan de gemeente worden teruggeleverd. De gebouwen die afgelopen jaren aan de onderwijsbestemming zijn onttrokken en daarmee weer juridisch eigendom van de gemeente zijn, zijn aan een NEN 2767 inspectie onderworpen en opgenomen in het reguliere onderhoudregime van de gemeente Maastricht. Voor deze panden zullen herbestemmingen (verkoop, verhuur, sloop) worden gezocht.

Vanwege de ‘onderbezette’ bovenbouwgroepen, als gevolg van de ontgroening en de terugloop van leerlingen, in de drie scholengemeenschappen heeft het schoolbestuur (LVO) in samenspraak met de gemeente en andere onderwijspartners in de stad een educatieve visie voor de lange termijn uitgewerkt. Het streven is om de nieuwe huisvestingsplannen vóór 1 februari 2018 in te kunnen dienen voor het programma onderwijshuisvesting 2019 (voorbereidingskrediet). Op 11 april 2017 heeft er een themabijeenkomst plaatsgevonden waar de Toekomstvisie van LVO werd gepresenteerd aan de gemeenteraad en medezeggenschapsraden.

Gemeenschapshuizen

In de periode 2015 en 2016 zijn diverse interactieve bijeenkomsten georganiseerd met burgers en andere stakeholders (o.a. zorginstellingen, raadsleden, buurtplatforms, besturen gemeenschapshuizen en ambtenaren). Daarnaast zijn twee pilots uitgevoerd waarin de behoefte van bewoners aan ontmoetingsplekken en accommodaties is onderzocht. De uitkomst van dit proces is verwoord in de raadsnota ‘Ruimte voor initiatief, het vervolg op het integraal accommodatiebeleid’ en is vastgesteld.

Met betrekking tot kostendekkendheid, tarieven en subsidies zijn voor het maatschappelijk vastgoed de volgende uitgangspunten richtinggevend:

- verhuur vindt plaats tegen tenminste kostendekkende tarieven;
- commerciële partijen betalen een marktconform, commercieel tarief;
- gebruikers/huurders die een kostendekkend tarief niet kunnen betalen kunnen een 'huursubsidie' vragen.

Nu de rol van de gemeentelijke overheid steeds meer verandert van een sterk sturende overheid naar een overheid die mee mogelijk maakt, wordt het faciliteren/ondersteunen van initiatiefnemers steeds belangrijker om de gemeentelijke beleidsdoelen te realiseren. De transformatie van het sociale domein is volop in gang. Daarom wordt het contactpunt 'sociale initiatieven' voor de duur van 2 jaar ingericht om meer inzicht te krijgen op de vragen van initiatiefnemers.

Ook de gemeenschapshuizen maken deel uit van het project inzake de energiescans. Niet alleen is het mogelijk om hiermee de verduurzaming in te zetten maar wellicht ook de exploitatie te verbeteren door een beter inzicht in en daadwerkelijk elektra- en gasverbruik. Zoals reeds vermeld zullen de eventuele maatregelen vanaf 2017 worden bestudeerd en vanaf 2018 worden uitgevoerd. De besturen van de gemeenschapshuizen is begin 2017 reeds de gelegenheid geboden om aan te sluiten bij de energie-inkoop van de gemeente Maastricht waardoor er kostenbesparing kan plaatsvinden. Van deze gelegenheid is goed gebruik gemaakt.

Sport

In 2013 is de sportnota 2020 vastgesteld. Ten aanzien van *buitensportaccommodaties* blijft de ambitie van het spreidingsbeleid ten aanzien van de pijler 'accommodaties' overeind, maar de uitvoering wordt afhankelijk gesteld van de mogelijkheden en initiatieven die zich aandienen.

Het beheer en onderhoudsniveau van onze sportaccommodaties is, naast de reeds vermelde conditiescore 3, gericht op het niveau: schoon, heel en veilig.

Ten aanzien van *binnensportaccommodaties* is afgesproken dat de nu nog veelal traditionele binnensportaccommodaties worden omgevormd tot moderne accommodaties die alle dagen vol in bedrijf zijn. Ze zijn goed bereikbaar, toegankelijk, schoon, heel, veilig en betaalbaar. Waar nodig worden accommodaties herbestemd of gesloten. De gemeenteraad heeft in 2015 daartoe de uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld, waarbij besloten is dat in 2015 en 2016 vijf binnensportaccommodaties niet langer noodzakelijk zijn voor onderwijs- en sportgebruik. Uit nader onderzoek is gebleken dat additioneel nog twee extra locaties kunnen worden afgestoten. Het totaal kwam daarmee op 7.

Door o.a. sloop en alsnog continuering van het onderwijsgebruik bleven er uiteindelijk 4 accommodaties over voor verhuur en/of verkoop. Na consultatie was vervolgens verder gebleken dat geen van de belangstellenden de geldende kostprijs huur kon betalen, waardoor uiteindelijk is overgegaan tot openbare verkoop. Eén accommodatie is inmiddels verkocht en ten aanzien van de andere zijn de gesprekken gaande. De verkopen zullen een doorloop kennen naar 2018. Als gevolg van de hierboven genoemderealisatie van de eerste Integrale kindcentra worden overigens nog een tweetal accommodaties gesloopt.

Met betrekking tot het in mei 2013 in gebruik genomen Geusseltbad en de in het gebouw geïntegreerde kleed-/clubaccommodaties voor hockey en voetbal zijn op basis van het definitief opgeleverde gebouw eveneens meerjaren onderhoudsplanningen gemaakt. De reservering groot onderhoud bedraagt in 2018 € 294.000. De verwachting is dat hiermee op een adequate wijze het onderhoud kan worden uitgevoerd.

De *nieuwe sporthal Geusselt* is inmiddels opgeleverd en opgenomen in beheer en onderhoud.

Onderhoudsniveau buiten- en binnensport.

In het kader van het spreidingsplan is een kwaliteitsbeoordeling uitgevoerd bij alle bestaande *buitensportaccommodaties* in eigendom zijnde van de gemeente. Conclusie uit dit onderzoek is dat het onderhoudsniveau op basisniveau is (=veilig en functioneel). Dit staat gelijk aan de conditiescore 3 (volgens de NEN2767) Een hoger onderhoudsniveau dan conditie score 3 is alleen aan de orde bij die accommodaties die als multifunctioneel sportpark gekenmerkt zijn.

De jaarlijkse reservering voor het planmatig onderhoud buitensport bedraagt in 2018 € 170.540.

Ook voor de gemeentelijke *binnensportaccommodaties* (sporthallen, sport- en gymzalen) is er een meerjaren onderhoudsplan. Er wordt zoveel mogelijk volgens dit plan gewerkt, hoewel het onderhoudsbudget de afgelopen jaren wel extra onder druk heeft gestaan waardoor meerdere malen reguliere onderhoudswerkzaamheden (niet zijnde calamiteiten) zijn doorgeschoven. Op grond van de bestandsanalyse blijkt dat de onderhoudsstaat overwegend voldoende is maar er blijven onvolkomenheden die nadere aandacht behoeven. Het eigenarenonderhoud wordt in nauwe afstemming met de gebruiker, Maastricht Sport, uitgevoerd.

De jaarlijkse reservering voor het planmatig onderhoud binnensport bedraagt in 2018 € 307.827.³ In 2017 heeft er een asbestinventarisatie plaatsgevonden bij de binnensportaccommodaties, die eind 2e kwartaal is afgerond. De noodzakelijke maatregelen die hieruit voortkomen worden in de jaren 2017 en verder getroffen.

Cultuur

Het streven is een stad met duurzame structurele voorzieningen voor culturele carrières voor iedereen; professional, amateur, burgers en voor de stad als geheel.

De raad heeft in 2012 definitief ingestemd met de 1e fase van de Timmerfabriek. In deze 1e fase zou de Timmerfabriek in afgeslankte vorm verbouwd worden en onderdak bieden aan filmhuis Lumière, Bureau Europa, Toneelgroep Maastricht en een expositieruimte. In oktober 2014 besloot de gemeenteraad het plan Timmerfabriek zodanig te wijzigen dat er in structurele huisvesting voor poppodium Muziekgieterij werd voorzien met vergroting capaciteit alsook werd in de bouw voorzien in de huisvesting van een International Student Club. Toneelgroep Maastricht maakt daarbij niet langer deel uit van het Timmerfabriekplan. Het pand is medio 2014, op basis van een sluitende businesscase en op basis van aannames en benchmark gegevens, overgedragen van de WOM Belvedere naar de gemeentelijke vastgoedportefeuille. De exploitatie van het pand vindt nu nog plaats binnen het project Timmerfabriek en is daardoor dus nog afgezonderd van de exploitatie van de vastgoed portefeuille. Het nieuwe filmhuis Lumière is in het derde kwartaal 2016 opgeleverd en in september 2017 is gestart met de bouwwerkzaamheden van de capaciteitsvergroting van Muziekgieterij. Daadwerkelijke programmering in de nieuwe Muziekgieterij kan verwacht worden in het eerste kwartaal van 2019. De verbouwing van de Toonzaal en aanpalende ruimten gebeurt vooral in de zomermaanden van 2018.

Financiële consequenties/begroting onderhoudsvoorzieningen.

Voor het correctief en planmatig onderhoud van de hierboven uiteengezette gemeentelijke vastgoedportefeuille zijn de volgende voorzieningen/reserves beschikbaar.

- Jaarlijks is gemiddeld een bedrag van € 2.359.000 nodig om de gemeentelijke vastgoedportefeuille in de huidige bouwkundige staat van onderhoud (conditiescore 3, NEN 2767) te houden.
Dit bedrag is gebaseerd op een aantal vaste factoren;
 - 10-jaren meerjarenonderhoudsplanung (MJOP) vanuit Planon.
 - Reservering voor kleine calamiteiten.
 - Reservering voor beperkte wettelijke verplichtingen.
 - Reservering voor onderhoudscontracten.
 - Reservering voor project uitvoeringskosten.

Vanuit de vastgoedexploitatie wordt jaarlijks € 2.359. mln. gestort in het onderhoudsfonds. In dit bedrag is geen rekening gehouden met eventuele buitensporige calamiteiten (bijv. grootschalige asbestsaneringen, of ingrijpende (nieuwe) wettelijke verplichtingen) of renovaties van objecten die een significant financieel budget vereisen.

De komende 10 jaren vindt er diverse malen een tussentijdse evaluatie plaats om, met name, mutaties in de portefeuille goed op te kunnen vangen.

Het afstoten van diverse vastgoedobjecten in de afgelopen jaren is niet of nauwelijks van invloed geweest op de benodigde hoogte van het jaarlijks benodigde bedrag, dit als gevolg van het feit dat er ook weer diverse grootschalige, vaak veel complexer vastgoedobjecten met bijbehorend zwaarder onderhoudsprofiel aan het gemeentelijk vastgoedareaal wordt toegevoegd. Te denken valt hier bijvoorbeeld aan het Geusseltbad, nieuwe Geusseltsporthal, Timmerfabriek (w.o.

³ Na actualisering meerjaren onderhoudsplanung nieuwe sporthal wordt bedrag eventueel aangepast.

Lumière) en het MECC, maar ook teruglevering voormalige schoolgebouwen van primair en voortgezet (speciaal) onderwijs en gymzalen.

In 2018 zal opnieuw een herijking plaatsvinden om de storting beter te laten aansluiten bij de daadwerkelijke praktijk.

- Verder worden voor de sportaccommodaties de volgende middelen uit het Programma 7 Sport jaarlijks beschikbaar gesteld:
 - voor de buitensportaccommodaties jaarlijkse storting in het onderhoudsfonds ad. € 170.540;
 - voor de binnensport op basis van de huidige accommodaties incl. nieuwe sporthal Geusselt € 307.8275;
 - voor het Geusseltstadion vindt in 2018 een storting plaats van € 152.426 voor groot onderhoud vanuit de vastgoedexploitatie en verhuring aan MVV.

Voor het Geusseltbad en Stadion Geusselt worden separate onderhoudsvorzieningen aangehouden.

Voor het onderhoud van de gemeentelijke vastgoed-objecten zijn de volgende voorzieningen/reserves beschikbaar:

	Saldo 1 jan.2017	Saldo 31 dec.2017 ⁴	Saldo 31 dec.2018 ⁵
Voorziening			
Voorziening vangnet MJOP-BOG	€ 110.218	0	0
Preventief onderhoud Bebouwd Onroerend goed	€1.014.285	€623.467	€ 816.779
Preventief onderhoud scholen	€ 71.671	€ 0,00	0
Preventief onderhoud stadion Geusselt	€ 266.913	€154.737	€ 133.010
Voorziening onderhoud buitensport	€ 289.320	€385.625	€ 506.592
Voorziening onderhoud Geusseltbad	€ 728.115	€ 918.025	€ 1.097.759
Voorziening onderhoud binnensport	€ 192.059	€272.467	€ 317.208
Voorziening jachthaven St.Pieter	€ 161.364	€ 202.698	€ 244.693
Frictiekosten af te stoten gymzalen	€694.221	€560.221	€ 446.221
Egalisatiereserve en onderhoudsreserve MECC	€ 3.967.923	€5.765.809	€ 7.490.195
Totaal	7.496.089	8.883.049	11.052.457

Voor een verdere doorkijk naar de stortingen en onttrekking wordt korthedshalve verwezen naar de Staat C als onderdeel van de programma begroting 2018

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Grond- en vastgoedbeleid algemeen

Grond- en vastgoedbeleid zijn beide ondersteunende disciplines voor de realisatie van gemeentelijke (beleids)doelstellingen en maken onderdeel uit van een breder scala instrumenten (net als bijvoorbeeld bestemmingsplannen). Beleidskeuzes gaan vooraf aan de inzet van instrumenten zoals grond- en vastgoedbeleid. Bij grondbeleid gaat het vaak om ruimtelijke doelstellingen, samenhangend met stedelijke ontwikkeling van wonen, werken en voorzieningen en grote projecten. Bij vastgoedbeleid gaat het over de manier waarop de gemeente haar vastgoed op een zodanige manier in kan zetten dat de gemeentelijke (huisvesting)doelen zo doeltreffend en doelmatig gerealiseerd worden.

⁴ Betreft de saldi van 1 jan. 2017 vermeerderd met de storting en verminderd met de onttrekking (geraamd onderhoud)

⁵ Betreft de saldi van 1 jan. 2018 vermeerderd met de storting zonder onttrekking omdat onderhoudswerken nog moeten worden uitgevoerd.

Om Maastricht toekomstbestendig te maken en te houden is een duurzaam gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid van groot belang. De economische en demografische ontwikkelingen alsmede de gevolgen van de economische crisis met bijgevolg grootscheepse Rijksbezuinigingen hebben ook in Maastricht hun impact gehad. Het ingezette herstel lijkt zich steeds verder door te zetten, zij het dat er landelijk gezien toch wel grote verschillen zijn waar te nemen. Is er in de grote steden in het westen van het land sprake van een forse groei in de markt en toenemende vraag, in de meer perifere gebieden van het land, waar onze gemeente deel van uitmaakt is sprake van een meer geleidelijke verbetering van de situatie op de grond- en vastgoedmarkt.

4.7.2 Vigerende beleidskaders

Structuurvisie

In 2012 vastgesteld, is dit hét beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn (tot 2030) is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren vastgelegd. Met de implementatie van de nieuwe Omgevingswet, zal deze structuurvisie vervangen worden door een nieuwe Omgevingsvisie (zie o.a. par. Ontwikkelingen)

Kadernota grond- en vastgoedbeleid

De gemeenteraad heeft in april 2012 de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid vastgesteld. Met de nota geeft de gemeente aan op welke wijze en met welke instrumenten zij aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken uitvoering wenst te geven. De kadernota is een van de bouwstenen en instrumenten om uitvoering te kunnen geven aan het ruimtelijk ordeningsbeleid van de gemeente, zoals vastgelegd in de structuurvisie.

De gemeente Maastricht heeft in de kadernota aangegeven een actieve rol met een proactief aankoopbeleid op de grond- en vastgoedmarkt te willen continueren voor zover het de acht aangewezen brandpunten betreft, zij het met maatwerk. Buiten de aangewezen brandpunten zal de gemeente vooral regulerend en kaderstellend optreden door middel van het publiekrechtelijke instrumentarium. Van dit laatste kan overigens bij raadsbesluit worden afgeweken.

In de kadernota wordt ook nog op andere onderwerpen nader ingegaan, waarnaar korthedshalve zij verwezen,

m.b.t. grondbeleid:

- publiek private samenwerking (PPS)
- verwervingsbeleid
- gronduitgifte en grondprijzenbeleid
- faciliteren private initiatieven
- financiële uitgangspunten risico-reserve
- besluitvormingsprocedure, kaderstelling en controle

m.b.t. vastgoedbeleid:

- beleid op gebouw- of projectniveau: sluitende business case
- besluitvorming investeringsprogramma en –projecten
- beleid op vastgoedportefeuilleniveau (geïntegreerd meerjarenprogramma, dekking portefeuillebeleid, segmenten in het portefeuillebeleid, zijnde maatschappelijk vastgoed, onderwijshuisvesting, monumenten, tijdelijk beheer en verduurzaming).
- kadernota IAB (Integraal AccommodatieBeleid).

Ook voor de nota Grond- en vastgoedbeleid geldt, dat deze met de komst van een nieuwe gemeentelijke Omgevingsvisie een actualisatie zal krijgen. (Zie o.a par. Ontwikkelingen)

4.7.3 Grond- en vastgoedbeleid in relatie tot de programma's

Middels grondexploitatie (bouwterreinen in projecten) en faciliteren in gemeentelijke vastgoed-accommodaties wordt bijgedragen aan de maatschappelijke effecten zoals deze zijn opgenomen in de diverse programmaplannen van deze begroting.

Naast het specifieke Programma 10 Stadsontwikkeling, wordt tevens bijgedragen aan het realiseren van effecten op het gebied van:

- Programma 3 “Economie en werkgelegenheid” doordat mede via de grondexploitatie bedrijventerreinen worden aangelegd (Revitalisering Beatrixhaven, Bedrijventerrein Maastricht-Zuid) en (verbouwings)investeringen worden gedaan in locaties voor bijzondere doeleinden (bijv. Mecc, Health Campus) waardoor werkgelegenheid voor de stad en regio kan worden gerealiseerd. Voorts wordt voorzien in mogelijkheden tot vestiging van de mode- en creativiteitsindustrie o.a. Fashionhouse in Vredesteingebouw
- Programma 5 en 6 “Samenleven”, doordat mede via grondexploitatie bouwterreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat welzijnsaccommodaties (zoals gemeenschapshuizen) gerealiseerd kunnen worden en door middel van gemeentelijk vastgoedbeheer accommodaties (maatschappelijk vastgoed) ter beschikking kunnen worden gesteld ten behoeve van bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, zoals opvang dak- en thuislozen, kinderopvang etc.
- Programma 7 “Sport”, doordat mede via grondexploitatie terreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat sportaccommodaties worden aangelegd en dat voorzien wordt in de realisatie van binnen- en buitensportaccommodaties (bijv. Multifunctionele kwaliteitssportparken, Zwembad Geusselt, nieuwe Sporthal, Boulodrome alsook ster- en speelvoorzieningen).
- Programma 8 “Kunst en Cultuur”, doordat mede via grondexploitatie terreinen worden gefaciliteerd ten behoeve van het versterken van de aanwezigheid van (kunst)instellingen en kunstproducenten en via nieuwbouw en beheer van vastgoedaccommodaties voor kunst- en cultuurvoorzieningen. Te denken valt hier aan Timmerfabriek (Muziekgieterij, Kunstateliers (Theresiaplein), Vredesteingebouw (Toneelgroep Maastricht).
- Programma 9 “Onderwijs”, doordat mede via grondexploitatie terreinen en via inzet/verkoop van gemeentelijke vastgoedaccommodaties worden gefaciliteerd ten behoeve van onderwijsvoorzieningen. Te denken valt aan realisatie van diverse Integratie Kindcentra, zoals: IKC de Geluksvogel in Limmel, IKC De Groene Loper en IKC De Heeg. E.e.a. met het oog op het totstandkomen van een goed onderwijsklimaat in Maastricht.
- Programma 11 “Wonen”, doordat mede middels grondexploitatie (realisatie bouwterreinen) de in programma 10 vermelde projecten onder meer uitvoering wordt gegeven aan de volkshuisvestingsbehoefte van Maastricht en regio alsmede aan het versterken van de kwaliteit en variatie in woonmilieus in de herstructureringsbuurten en uitleglocaties.
- Programma 12 “Verkeer en mobiliteit”, doordat mede middels het gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid kan worden voorzien in de beschikbaarstelling van gronden en vastgoedobjecten, welke bijdragen aan de totstandkoming van de robuuste structuren ten behoeve van een duurzame bereikbare stad. Te denken valt hierbij aan het A2-project, het Maaskruisend verkeer in Programma Noord, Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht en de realisatie van een ondergrondse fietsenstalling bij Centraal Station in Wyck.
- Programma 14 “Natuur, milieu, water en afval” doordat mede middels grondexploitatie en gronduitgifte ten aanzien van nieuwbouwprojecten duurzaamheids- en milieuvriendelijke maatregelen worden bedongen en dat in het kader van nieuwbouw en bouwkundig onderhoud van gemeentelijk vastgoed maatregelen worden getroffen op het gebied van duurzaamheid, zoals bijvoorbeeld bij Geusseltbad, A-labeling bij nieuwbouw, vervanging door energiezuinige installaties in gebouwen, teneinde de doelstellingen van klimaatneutraal Maastricht te kunnen behalen.

4.7.4 Ontwikkelingen

Algemeen

Na jaren van aanhoudende conjuncturele teruggang en de hiermee gepaarde gaande vraaguitval en saneringen in programma's/stedelijke projecten, zijn de signalen na een voorzichtig herstel in de afgelopen 2 jaar inmiddels weer redelijk positief te noemen.

Het ingezette herstel lijkt zich door te zetten. De vraag naar nieuwe woningen, bedrijfsterreinen en kantoorgebouwen komt weer enigszins op gang. Niettemin is in de regio nog altijd krimp aan de orde en is de financiële positie van de corporaties nog altijd kwetsbaar. De eerste voorzichtige tekenen van investeringsbereidheid van de corporaties dienen zich aan.

Op het gebied van maatschappelijk vastgoed vinden nog steeds flinke verschuivingen plaats. Te denken valt hierbij aan de toename in vrijkomende onderwijsaccommodaties als gevolg van terugloop in leerlingenaantallen. Weliswaar lijken we in meerdere voorkomende gevallen ten aanzien van het vrijkomend 'onderwijsvastgoed' erin te slagen herbestemmingen en herinvullingen te realiseren, een en

ander betekent evenwel nog steeds dat hier een behoorlijke opgave ligt. In dat opzicht drukt de leegstand en het niet altijd direct voorhanden zijn van een nieuw perspectief op korte termijn de exploitatieresultaten van dergelijke complexen.

Ook ten aanzien van de veranderingen in de sector zorg en welzijn, o.a. als gevolg van zware bezuinigingsoperaties in het kader van de 3 decentralisaties in de Jeugdzorg, Participatiewet en WMO (landelijk ad ruim € 4 miljard), blijven op dit moment de aangekondigde grote gevolgen van afstoting van zorgvastgoed nog uit. Van harde saneringsgolven door afstoting van Vastgoed lijkt vooralsnog geen sprake.

In de Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV, zie hierna) wordt jaarlijks middels een doorkijk in meerjarenperspectief geschetst wat een en ander voor Maastricht zou kunnen betekenen.

Stedelijke programmering woningbouw

Vanaf 2010 heeft de gemeente de plancapaciteit voor de nieuwbouw van woningen binnen de stad teruggebracht van 12.000 naar 3.500 woningen. De huidige plancapaciteit is nog zo'n 3.400 woningen (exclusief studentenhuisvesting). Tot en met het jaar 2020 is er nog behoefte aan de bouw van 500 tot 1000 woningen; deze moeten gezien de behoefte in hoofdzaak gebouwd worden op rustige plekken in of in de directe nabijheid van de binnenstad. Na 2020 is de behoefte aan het toevoegen van woningen onzeker, maar het is belangrijk dat er plancapaciteit beschikbaar blijft die snel kan worden ingezet als de markt daarom vraagt. Ondanks de beperkte bouwopgave wil Maastricht zich blijven vernieuwen om haar vitaliteit te behouden. Zo kan de stad ook voor de toekomstige generaties een aantrekkelijke woonstad zijn en mensen voor kortere of langere tijd aan zich binden. Om dit te bereiken zijn met de in 2016 vastgestelde Nota Stedelijke Programmering Woningbouw 2016-2020 keuzes gemaakt en maatregelen genomen.

Voorziening Stedelijke Herprogrammering

Op 26 januari 2010 is de "Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019" vastgesteld. Tengevolge van dit besluit dienden voorgenomen (NIEGG) en lopende exploitaties waar mogelijk aangepast te worden met programmatische en financiële consequenties als gevolg. Het onvermijdbare verlies van de stedelijke programmering (inclusief afwikkelen tekort Karosseer) bedroeg hierbij € 55,2 mln.

De stedelijke programmering woningbouw is een continu en dynamisch proces. Programmeringen worden periodiek gemonitord en geanalyseerd en indien nodig tussendoor bijgesteld (periodieke herijking / risicomanagement). Tengevolge hiervan is in 2014 geconstateerd dat er met betrekking tot het bedrijventerrein Lanakerveld de komende jaren geen ontwikkeling zal plaatsvinden. Dientengevolge is er in 2014 een additionele voorziening getroffen ad € 9,9 mln.

Conform afspraak zou na vijf jaar de stedelijke programmering worden herzien. Dit proces is in 2014 opgestart met als resultaat de Nota Stedelijk Programmering 2016-2020. De belangrijkste conclusies hierbij zijn dat er naast een te hoge plancapaciteit ook onwenselijk geachte programmeringen zijn voor wat betreft soort/type woning dan wel locatie. Om ook voor de toekomst de stad Maastricht te behouden als aantrekkelijke woonstad bevat de nota dan ook een palet aan maatregelen. De financiële vertaling van de consequenties voor de gemeentelijke grondexploitaties heeft in de jaarrekening 2015 plaatsgevonden. Voorgaande heeft geresulteerd in een additionele storting in de voorziening stedelijke programmering ad € 17,7 mln.

Over alle jaren heen is hiermee in totaliteit € 82,8 mln. aan voorzieningen getroffen. Inmiddels is vast komen te staan dat voor een bedrag ad € 34,33 mln. het verlies onherroepelijk is en heeft aanwending van de verliesvoorziening plaatsgevonden. Het resterend saldo verliesvoorziening stedelijke herprogrammering bedraagt derhalve nog € 48,47 mln.

Grondprijzenbeleid en uitgiftevoorwaarden

In 2013 zijn door de raad de algemene verkoop- en erfpachtvoorwaarden vastgesteld. Voorts is in 2013 de nieuwe Nota grondprijzen 2013 vastgesteld. De grondprijzenbrief 2017 is begin 2017 vastgesteld. De grondprijzenbrief 2018 zal eind 2017 aan het college worden voorgelegd. Evenals bij de actualisatie van het Grond- en Vastgoedbeleid in het licht van de nieuwe Omgevingswet, zal in 2019 als gevolg van de

introductie van nieuwe regelgeving rondom kostenverhaal bij lokatieontwikkelingen ook het grondprijzenbeleid een actualisatie ondergaan.

PPS

Voor de ontwikkelingen en risico's aangaande PPS-constructies verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen en de risicoparagraaf.

MPGV

In de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid Maastricht 2012 zijn met het oog op een intensievere risicobeheersing een aantal nadere uitwerkingsnota's aangekondigd (MPGV, nota algemene risico(bedrijfs)reserve en nota waarderen en afschrijven), onder meer ter uitvoering van de gedane aanbevelingen van de Rekenkamer in het kader van het onderzoek naar het gemeentelijk Grondbeleid in 2011.

Op basis van voornoemde kadernota is in 2013 een aanvang gemaakt met de eerste Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV). Deze meerjarenprognose plaatst daarmee niet alleen de gemeentelijke grondexploitaties maar ook de gemeentelijk vastgoed-exploitaties in meerjarenperspectief. Het doel van de MPGV is om op basis van een periodieke risico-inventarisatie een actueel overzicht te verschaffen van alle grond- en vastgoedexploitaties. De MPGV is daarmee meteen een jaarlijks te actualiseren onderbouwing van de benodigde hoogte van de aan te houden algemene bedrijfsreserve Beleid & Ontwikkeling dan wel het gemeentebrede weerstandsvermogen.

De MPGV geeft een financiële vertaling van het huidige gemeentelijke beleid en werkwijze (programmatisch, parameters, weerstandsvermogen) binnen het economische klimaat en informeert de gemeenteraad, kort gezegd, over:

- De stand van zaken in de grond- en vastgoedexploitaties qua programma, planning en financiën.
- Ontwikkelingen in het afgelopen jaar.
- Prognoses in meerjarenperspectief per exploitatie en voor de totale portefeuille van de kasstromen en daarmee samenhangende financieringsbehoefte.
- Overzicht van de risico's van de grond- en vastgoedexploitaties en mutaties daarin.

Grondexploitatie

Belangrijke uitgangspunten bij het beoordelen van de resultaten van de grondexploitatie zijn het voorzichtigheidsprincipe (verliezen nemen wanneer ze zich voordoen) en realisatieprincipe (winsten nemen bij voldoende zekerheid van behalen). Deze uitgangspunten hanterende bij het beoordelen van de effecten van de economische crisis en de hieruit voortvloeiende stedelijke herprogrammering zorgden er voor dat de afgelopen jaren een substantiële afwaardering en verliesvoorziening (zie ook voorgaande paragraaf inzake de Voorziening Stedelijke Herprogrammering) met betrekking tot de grondexploitatie heeft plaatsgevonden. Voorts kenmerkt de toekomstige grondexploitatie van de gemeente Maastricht zich door inbreidings- en herstructureringsopgaven welke een beperkter/geen winstpotentieel kennen dan het exploiteren van (grootschalige) uitleggebieden.

Deze kenmerken, tezamen met de in verleden genomen verliesneming stedelijke herprogrammering, zorgen ervoor dat de meest recente hercalculaties (jaarrekening 2016) een geprognosticeerd resultaat laten zien van € 0,46 mln. positief (€ 0,42 mln. contante waarde). Hoewel er inmiddels sprake is van een kentering in de economische neergang en de economie weer aantrekt, vragen de nog altijd aanwezige te hoge plancapaciteit en ongewenste programmeringen qua soort/type woning dan wel locatie om onverminderd scherpe aandacht voor afbouw en omzetting. Dit om ook voor de toekomst de stad Maastricht te behouden als aantrekkelijke woonstad.

Voor een verdere detaillering en toelichting op de grondexploitaties verwijzen wij naar de hercalculaties jaarrekening 2016 alsmede de MPGV 2016.

De commissie BBV heeft middels een nieuwe notitie grondexploitaties aanvullen/nieuwe regels voor grondexploitaties vastgesteld. Met ingang van 2016 gelden deze nieuwe regels. Voor verdere uitwerking van deze regels en mogelijke effecten verwijzen wij naar de verderop opgenomen alinea actuele ontwikkelingen.

Beheer en exploitatie

De afgelopen periode zijn forse stappen gezet om het aantal vastgoedobjecten dat in financiële zin fors negatief drukt op de gemeentelijke vastgoedportefeuille verder terug te dringen (bijv. verkoop vml. Bonnefantencollege a/d Tongerseweg 135, verkoop Francois de Veyestraat 4-6 vml. Rijkskantoorgebouw aan COA en verkoop Capucijnenstraat 43-45, zijn er nog enkele panden die bijzondere aandacht vragen en extra inspanningen. Bedoeld zijn hier in het bijzonder de leegstand in de gemeentelijke panden Randwycksingel 22 en Francois de Veyestraat 9.

De afname in leerlingenaantallen en afstoting van schoolgebouwen – mede in het kader van de vorming van nieuwe Integrale Kind Centra (IKC's) - hebben hun uitwerking in toenemende herhuisvestingsbewegingen en daardoor toenemende leegstand van vrijkomende onderwijsgebouwen.

Met betrekking tot het uitvoering geven aan de op 21 april 2015 door de gemeenteraad vastgestelde uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld, waarbij werd besloten dat in 2015 en 2016 vijf binnensportaccommodaties niet langer noodzakelijk zijn voor onderwijs- en sportgebruik en worden afgestoten, kan worden opgemerkt dat er in de markt toch redelijke interesse bestaat tot afname van dit vastgoed. Weliswaar leidt dit in sommige gevallen tot boekverlies doordat de marktprijs lager uitvalt, maar krijgen deze objecten toch een nieuwe (andere) invulling.

Weerstandsvermogen/Algemene reserve

De uitwerking van de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen (= de financiële achtervang voor de potentiële risico's in de gemeentelijke grond- en vastgoedexploitaties) vindt plaats in de MPGV. Samenvattend kan gesteld worden dat:

De benodigde weerstandscapaciteit van de grond- en vastgoedexploitaties wordt jaarlijks in de MeerjarenPrognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV) bepaald aan de hand van de optelsom van:

- het niet afgedekte resultaat van het reële scenario van de vastgoedportefeuille voor de toekomstige jaren;

- de generieke risico's voortvloeiende uit de worst case doorrekening van de plannen in exploitatie, bouwprojecten en vastgoedportefeuille, waarbij per risico een parameter is aangehouden die jaarlijks wordt gewogen met een percentage.

- de projectrisico's voortvloeiende uit de risicoanalyse van de overige plannen Ontwikkeling;

Actuele ontwikkelingen

Met de komst van de nieuwe Omgevingswet (hierna Ow) (verwachte inwerkingtreding 1e kwartaal 2019) en de aanpalende wetgeving, waaronder de Aanvullingswet grondeigendom, die naar verwachting min of meer gelijktijdig in de Ow zal opgaan, zal het wettelijk instrumentarium voor toekomstige inrichting van de fysieke woon- en leefomgeving forse veranderingen ondergaan en geheel op een nieuwe leest worden geschoeid.

Zo komt er gewijzigde regelgeving ten aanzien van nieuwe instrumenten voor de ruimtelijke planvorming (o.a. omgevingsvisie, programma, omgevingsplan), kostenverhaalsregeling, voorkeursrecht en zal ook de onteigeningsregelgeving geheel worden gewijzigd.

Deze nieuwe regelgeving zal gevolgen hebben voor huidige gemeentelijke structuurvisie, die straks in een nieuwe omgevingsvisie zal opgaan. Dit zal ook betekenen dat het gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid, zoals vastgelegd in de Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid (raadsbesluit april 2012), alsdan een herijking c.q. herziening zal ondergaan. Het voornemen bestaat dan ook om de herziening die voor het grond- en vastgoedbeleid, inclusief het bijhorend verwervings- en taxatieprotocol, aanvankelijk in 2017 was beoogd, eerst dan ter hand te nemen als het hierboven genoemd nieuw wettelijk kader in werking is getreden.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting. Deze invoering kan leiden tot een belastingplicht voor de vastgoed- en bouwgrondexploitatie. De gemeente Maastricht heeft een stuurgroep aangesteld om de gevolgen en eventuele beheersmaatregelen voor de gemeente in kaart te brengen. Vooralsnog is het standpunt van de stuurgroep dat zowel vastgoedexploitaties (fiscaal gezien normaal vermogensbeheer alsmede verliesgevend) als wel de bouwgrondexploitatie (fiscaal

gezien verliesgevend) niet leiden tot een vennootschapsbelastingplicht. Overleg met de belastingdienst vindt momenteel nog plaats.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Zoals eerder genoemd heeft de commissie BBV een nieuwe notitie omtrent grondexploitaties gepubliceerd. De redenen hiervoor zijn de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid en de aankomende Omgevingswet. De afbakening was ook onvermijdelijk in het kader van de aankomende Vpb-plicht voor gemeenten. Het heeft namelijk een bijdrage geleverd in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten. De belangrijkste wijzigingen behelzen:

Grondexploitaties (ook wel bouwgronden in exploitaties = BIE):

1. De looptijd van grondexploitaties wordt in principe beperkt tot 10 jaar (> 10 jaar enkel toegestaan mits goed gemotiveerd en geautoriseerd door de raad);
2. geen indexering meer toepassen op toekomstige opbrengsten welke een langere planningshorizon hebben dan 10 jaar (verplichte maatregel);
3. verplichte eenduidige kostentoerekening grondexploitaties (kosten Wro=kosten BBV = kosten Vpb);
4. rentetoerekening aan grondexploitaties baseren op werkelijke rente vreemd vermogen;
5. de disconteringsvoet wordt gelijkgesteld aan het meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank (ECB), zijnde 2%.

Voorgenoemde wijzigingen hebben hun vertaling in de hercalculaties 2016 gekregen. Uiteraard zullen ook toekomstige grondexploitaties getoetst worden aan het voldoen aan voorgenoemde wijzigingen.

BIJLAGEN

Bijlage 1

Samenstelling van het college van B&W

De samenstelling van het college per 2018:

**Mw. Annemarie Penn –
te Strake**

Burgemeester,
Integrale Veiligheid &
Openbare orde, (Eu)regionale
Samenwerking, Public Affairs,
Lobby, Communicatie,
Toezicht & Handhaving,
Woonwagenzaken

Dhr. André Willems

Wethouder Sociale
Zekerheid, Re-integratie en
Arbeidsmarktbeleid,
Armoede, Integraal
Ouderenbeleid,
Stadsbeheer, Sport &
Recreatie en tevens loco-
burgemeester

Mw. Mieke Damsma

Wethouder Cultuur,
Onderwijs, Jeugdzorg,
Gezondheid en Student &
Stad

Dhr. Jack Gerats

Wethouder Wmo, Welzijn,
Burgerparticipatie,
Buurten en Vergunning-
verlening

Dhr. Gert-Jan Krabbendam

Wethouder Ruimtelijke
Ontwikkeling, Wonen,
Landschapsinrichting, Natuur,
Monumenten, Archeologie,
Duurzaamheid, Milieu, Water
en Dierenwelzijn

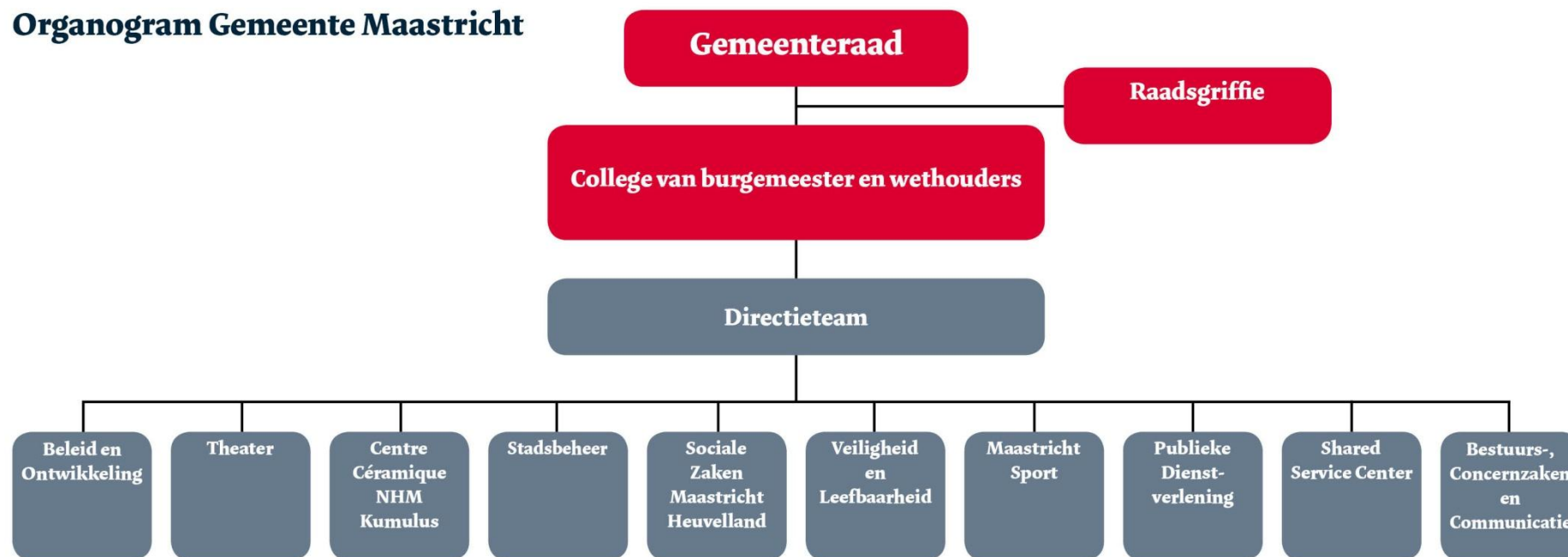
Dhr. John Aarts

Wethouder Economie,
Mobiliteit, Financiën,
Vastgoed, Personeel &
Organisatie

Dhr. Piet Buijtels

Gemeentesecretaris

Organogram Gemeente Maastricht

Bijlage 3

Reserves en voorzieningen

Onderdeel			Stand per 1-1-2017	Correctie resultaat 2016	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-17
RESERVES								
Programma 1: Bestuur en dienstverlening								
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	40.410	0	0	16.410	0	56.820
Verkiezingen	PD	br	615.405	0	0	174.271	200.000	589.676
			655.815	0	0	190.681	200.000	646.496
Programma 2: Integratie veiligheid								
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	0	320.000	0	0	320.000	0
			0	320.000	0	0	320.000	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid								
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	145.500	0	0	73.782	100.000	119.282
Evenementenfonds	BO	br	182.630	0	0	40.320	60.000	162.950
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	271.969	0	0	133.729	250.000	155.698
			600.099	0	0	247.831	410.000	437.930
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie								
Intensivering re-integratie	BO	br	511.148	0	0	0	287.000	224.148
Herstructurering MTB (t/m 2015 voorziening)	AD	br	1.831.624	0	0	0	1.000.000	831.624
			2.342.772	0	0	0	1.287.000	1.055.772
Programma 5 en 6: Samenleven								
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	1.171.629	0	0	0	426.000	745.629
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	4.848.130	0	0	0	1.727.130	3.121.000
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	882.499	0	0	81.000	963.499	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	2.185.141	0	0	0	745.140	1.440.001
			9.087.399	0	0	81.000	3.861.769	5.306.630
Programma 7: Sport en recreatie								
Combinatie functie	SP	br	595.457	0	0	240.765	505.186	331.036
Spreadingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	5.667.539	0	0	0	0	5.667.539
			6.262.996	0	0	240.765	505.186	5.998.575
Programma 8: Kunst en cultuur								
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	1.462.487	0	0	0	1.462.487	0
Heiligdomsvaart	BO	br	43.119	0	0	8.538	0	51.657
Reuzenfestival	BO	br	12.376	0	0	5.271	0	17.647
Theater: Groot onderhoud	TH	br	0	204.342	0	103.309	0	307.651
			1.517.982	204.342	0	117.118	1.462.487	376.955
Programma 10: Stadsontwikkeling								
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	958.241	0	0	0	477.500	480.741
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	br	3.093.623	874.300	0	1.797.886	0	5.765.809
			4.051.864	874.300	0	1.797.886	477.500	6.246.550
Programma 11: Wonen								
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	0	6.442.959	0	144.366	2.517.796	4.069.529
Krimpgebieden	BO	br	844.762	0	0	0	844.762	0
			844.762	6.442.959	0	144.366	3.362.558	4.069.529
Programma 12: Verkeer en mobiliteit								
Mobiliteitsfonds	BO	br	1.704.462	386.100	0	817.613	2.413.583	494.592
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	0	0	0	1.330.560	1.300.428	30.132
Productiemiddelen Verkeersregelinstanties	BO	f	3.208.793	0	0	880.111	172.656	3.916.248
			4.913.255	386.100	0	3.028.284	3.886.667	4.440.972

Onderdeel			Stand per 1-1-2017	Correctie resultaat 2016	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-17
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken								
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	258.706	0	0	0	258.706	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	0	333.989	0	0	333.989	0
Vestingvisie	BO	br	0	708.267	0	0	708.267	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	1.085.297	0	0	847.348	548.496	1.384.149
			1.344.003	1.042.256	0	847.348	1.849.458	1.384.149
Programma 14: Natuur, milieu en afvalbeleid								
Egalisatiereserve afval	BO	br	417.826	0	0	0	0	417.826
			417.826	0	0	0	0	417.826
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven								
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682	0	0	0	0	4.723.682
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	AD	br	117.803.409	-2.200.000	8.210.678	1.953.498	15.817.164	109.950.421
Egalisatiereserve I&A	BCC	br	1.053.193	0	0	270.144	980.144	343.193
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	147.975	0	0	0	0	147.975
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	836.148	0	0	0	250.000	586.148
Productiemiddelen SZ	SZ	f	400.306	0	0	94.062	25.031	469.337
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	681.063	0	0	75.000	75.000	681.063
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	VL	er	256.435	590.971	0	9.000	206.000	650.406
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.037.123	0	0	131.539	104.294	1.064.368
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	700.815	0	0	2.219.053	2.888.049	31.819
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	2.356.597	0	0	2.467.991	1.560.392	3.264.196
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.288.554	0	0	1.858.400	1.231.514	1.915.440
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	665.553	0	0	21.026	507.358	179.221
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	br	691.580	0	0	327.600	35.000	984.180
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	174.396	0	0	226.200	195.213	205.383
Bedrijfsreserve / Personele fricties BenO	BO	er	0	607.082	0	0	607.082	0
Productiemiddelen VL	VL	f	544.708	0	0	122.640	151.957	515.391
Productiemiddelen SB	SB	f	3.942.537	0	0	1.550.000	1.346.396	4.146.141
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	499.268	0	0	0	100.000	399.268
Productiemiddelen PD	PD	f	1.401.834	0	0	144.309	23.943	1.522.200
Kumulus: automatisering	KUMCC	f	157.878	0	0	0	157.878	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	KUMCC	f	906.205	0	0	223.978	-241.818	1.372.001
Kumulus: instrumentarium	KUMCC	br	0	184.561	0	0	184.561	0
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	KUMCC	br	0	58.664	0	0	58.664	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	KUMCC	br	23.224	0	0	0	23.224	0
Productiemiddelen Theater	TH	f	64	0	0	115.129	111.426	3.767
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	477.789	0	0	0	245.000	232.789
Productiemiddelen Sport	SP	f	40.689	0	0	0	20.000	20.689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197	0	0	0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	KUMCC	er	67.448	0	0	0	-31.353	98.801
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	KUMCC	er	31.353	0	0	0	31.353	0
Spaarvariant MTB	AD	br	0	0	0	0	0	0
WA eigen risico	SSC	br	0	285.621	0	0	0	285.621
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	0	241.554	0	0	0	241.554
Uitvoering Nog te betalen	SB	br	0	578.131	0	0	578.131	0
Uitvoering Nog te betalen	SP	br	0	279.582	0	0	279.582	0
Uitvoering Nog te betalen	BO	br	0	6.541.818	0	0	6.541.818	0
Incidenteel resultaat	AD	br	668	2.308.000	0	0	2.308.668	0
			140.910.692	9.475.984	8.210.678	11.809.569	36.371.671	134.035.252
Totaal reserves programma's 1 t/m 15								
			172.949.465	18.745.941	8.210.678	18.504.848	53.994.296	164.416.635

Onderdeel			Stand per 1-1-2017	Rente	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-17
VOORZIENINGEN								
Programma 1: Bestuur en dienstverlening								
APPA	BCC	v	2.807.686	0	0	0	0	2.807.686
			2.807.686	0	0	0	0	2.807.686
Programma 7: Sport en recreatie								
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	1.056.948	0	0	1.199.336	1.661.030	595.254
Onderhoud buitensportaccommodaties / klee- clubgebouwen (gebruiker)	SP	v	66.079	0	0	225.856	291.935	0
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgenouwen (eigenaar)	BO	v	289.320	0	0	167.854	71.549	385.625
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	192.059	0	0	302.980	222.572	272.467
Onderhoud binnensportaccommodaties (gebruiker)	SP	v	3.764	0	0	327.145	330.909	0
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	57.695	0	0	82.153	139.848	0
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	728.115	0	0	255.461	65.551	918.025
Onderhoud Geusseltbad (gebruiker)	SP	v	32.559	0	0	348.000	380.559	0
Jachthaven St.Pieter	BO	v	161.364	0	0	41.334	0	202.698
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v	694.221	0	0	0	134.000	560.221
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	53.164	0	0	150.025	48.452	154.737
Speelvoorzieningen	SP	v	634.056	0	0	180.871	446.722	368.205
			3.969.344	0	0	3.281.015	3.793.127	3.457.232
Programma 8: Kunst en cultuur								
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	KUMCC	v	139.748	0	0	53.747	90.231	103.264
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	KUMCC	v	98.484	0	0	19.900	9.986	108.398
Groot onderhoud CC	KUMCC	v	662.639	0	0	86.688	33.538	715.789
Groot onderhoud NHMM	KUMCC	v	122.664	0	0	15.497	9.860	128.301
Voormalig personeel	KUMCC	v	2.200.000	0	0	0	410.000	1.790.000
Theater: inkomstendering Musica Sacra	TH	v	4.069	0	0	0	4.069	0
			3.227.604	0	0	175.832	557.684	2.845.752
Programma 9: Onderwijs								
Onderhoud schoolgebouwen	BO	v	1.473	0	0	0	1.473	0
			1.473	0	0	0	1.473	0
Programma 10: Stadsontwikkeling								
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	110.218	0	0	0	110.218	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	1.505.580	0	0	2.321.887	3.204.000	623.467
Grondbank	BO	v	70.159	0	0	0	70.159	0
			1.685.957	0	0	2.321.887	3.384.377	623.467
Programma 11: Volkshuisvesting								
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	1.731.153	0	0	0	670.000	1.061.153
			1.731.153	0	0	0	670.000	1.061.153
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken								
Productiemiddelen Riolen	BO	v	14.155.413	0	0	5.099.459	1.268.593	17.986.279
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	681.671	0	0	0	681.671	0
IBOR groen/bomen	BO	v	844.660	0	0	706.042	914.874	635.828
IBOR verhardingen	BO	v	2.566.095	0	0	2.679.884	3.694.884	1.551.096
IBOR kunstwerken	BO	v	829.817	0	0	668.453	1.332.000	166.270
IBOR infrastructurele werken	BO	v	71.932	0	0	0	71.932	0
			19.149.588	0	0	9.153.838	7.963.954	20.339.472

Onderdeel			Stand per 1-1-2017	Correctie resultaat 2016	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-17
Programma 14: Natuur, milieu en afvalbeleid								
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	978.680	0	0	206.670	221.629	963.721
			978.680	0	0	206.670	221.629	963.721
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven								
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	0	0	20.260
Individueel Keuze Budget	AD	v	0	0	0	0	0	0
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000	0	0	0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.160.000	0	0	0	0	3.160.000
			7.480.260	0	0	0	0	7.480.260
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15								
			41.031.745	0	0	15.139.242	16.592.244	39.578.743
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN								
			213.981.210	18.745.941	8.210.678	33.644.090	70.586.540	203.995.379

Onderdeel			Stand per 1-1-2018	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-18
RESERVES						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	56.820	15.053	0	71.873
Verkiezingen	PD	br	589.676	177.059	200.000	566.735
			646.496	192.112	200.000	638.607
Programma 2: Integrale veiligheid						
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid						
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	119.282	74.962	100.000	94.244
Evenementenfonds	BO	br	162.950	40.965	60.000	143.915
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	155.698	135.869	160.000	131.567
			437.930	251.796	320.000	369.726
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie						
Intensivering re-integratie	BO	br	224.148	0	224.148	0
Herstructurering MTB (t/m 2015 voorziening)	AD	br	831.624	0	0	831.624
			1.055.772	0	224.148	831.624
Programma 5 en 6: Samenleven						
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	745.629	0	352.000	393.629
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	3.121.000	0	1.125.000	1.996.000
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	0	0	0	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	1.440.001	0	670.000	770.001
			5.306.630	0	2.147.000	3.159.630
Programma 7: Sport en recreatie						
Combinatie functie	SP	br	331.036	244.617	380.186	195.467
Spreadingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	5.667.539	0	79.960	5.587.579
			5.998.575	244.617	460.146	5.783.046
Programma 8: Kunst en cultuur						
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	0	0	0	0
Heiligdomsvaart	BO	br	51.657	8.674	60.262	69
Reuzenfestival	BO	br	17.647	5.355	0	23.002
Theater: Groot onderhoud	TH	br	307.651	104.962	200.000	212.613
			376.955	118.991	260.262	235.684
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	480.741	0	243.000	237.741
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	br	5.765.809	1.724.386	0	7.490.195
			6.246.550	1.724.386	243.000	7.727.936
Programma 11: Wonen						
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	4.069.529	0	2.454.881	1.614.648
Krimpgelden	BO	br	0	0	0	0
			4.069.529	0	2.454.881	1.614.648
Programma 12: Verkeer en mobiliteit						
Mobiliteitsfonds	BO	br	494.592	999.069	1.358.774	134.887
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	30.132	1.206.815	1.163.838	73.109
Productiemiddelen Verkeersregelinstanties	BO	f	3.916.248	708.107	346.421	4.277.934
			4.440.972	2.913.991	2.869.033	4.485.930

Onderdeel			Stand per 1-1-2018	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-18
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	0	0	0	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	0	0	0	0
Vestingvisie	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	1.384.149	685.002	336.203	1.732.948
			1.384.149	685.002	336.203	1.732.947
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid						
Egalisatiereserve afval	BO	br	417.826	0	115.816	302.010
			417.826	0	115.816	302.010
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682	0	0	4.723.682
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	AD	br	109.950.421	5.899.972	6.369.194	109.481.199
Egalisatiereserve I&A	BCC	br	343.193	274.466	0	617.659
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	147.975	0	0	147.975
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	586.148	0	250.000	336.148
Productiemiddelen SZ	SZ	f	469.337	75.568	25.108	519.796
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	681.063	40.000	40.000	681.063
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	VL	er	650.406	109.000	199.229	560.177
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.064.368	116.995	99.300	1.082.063
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	31.819	2.087.840	2.085.755	33.905
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	3.264.196	2.026.087	1.772.993	3.517.290
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.915.440	969.010	1.257.219	1.627.231
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	179.221	0	30.974	148.247
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	br	984.180	332.842	100.000	1.217.022
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	205.383	160.377	238.135	127.625
Bedrijfsreserve / Personele fricties BenO	BO	er	0	0	0	0
Productiemiddelen VL	VL	f	515.391	109.158	121.843	502.706
Productiemiddelen SB	SB	f	4.146.141	1.394.901	1.338.453	4.202.589
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	399.268	0	0	399.268
Productiemiddelen PD	PD	f	1.522.200	121.226	122.223	1.521.204
Kumulus: automatisering	KUMCC	f	0	0	0	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	KUMCC	f	1.372.001	195.317	137.305	1.430.013
Kumulus: instrumentarium	KUMCC	br	0	0	0	0
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	KUMCC	br	0	0	0	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	KUMCC	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Theater	TH	f	3.767	136.676	134.460	5.983
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	232.789	0	232.000	789
Productiemiddelen Sport	SP	f	20.689	0	20.000	689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197	0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	KUMCC	er	98.801	0	0	98.801
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	KUMCC	er	0	0	0	0
Spaarvariant MTB	AD	br	0	282.364	0	282.364
WA eigen risico	SSC	br	285.621	0	0	285.621
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	241.554	0	0	241.554
Uitvoering Nog te betalen	SB	br	0	0	0	0
Uitvoering Nog te betalen	SP	br	0	0	0	0
Uitvoering Nog te betalen	BO	br	0	0	0	0
Incidenteel resultaat	AD	br	0	0	0	0
			134.035.252	14.331.799	14.574.191	133.792.860
Totaal reserves programma's 1 t/m 15			164.416.635	20.462.694	24.204.680	160.674.649

Onderdeel			Stand per 1-1-2018	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-18
VOORZIENINGEN						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
APPA	BCC	v	2.807.686	0	0	2.807.686
			2.807.686	0	0	2.807.686
Programma 7: Sport en recreatie						
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	595.254	1.218.525	1.480.448	333.331
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-clubgebouwen (gebruiker)	SP	v	0	229.469	225.856	3.613
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed-clubgebouwen (eigenaar)	BO	v	385.625	170.540	49.573	506.592
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	272.467	307.827	263.086	317.208
Onderhoud binnensportaccommodaties (gebruiker)	SP	v	0	332.380	327.145	5.235
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	0	83.467	82.153	1.314
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	918.025	294.000	114.266	1.097.759
Onderhoud Geusseltbad (gebruiker)	SP	v	0	355.000	355.000	0
Jachthaven St.Pieter	BO	v	202.698	41.995	0	244.693
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v	560.221	0	114.000	446.221
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	154.737	152.426	174.153	133.010
Speelvoorzieningen	SP	v	368.205	182.307	250.000	300.512
			3.457.232	3.367.936	3.435.680	3.389.488
Programma 8: Kunst en cultuur						
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	KUMCC	v	103.264	54.607	90.805	67.066
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	KUMCC	v	108.398	20.218	54.117	74.499
Groot onderhoud CC	KUMCC	v	715.789	88.085	426.957	376.917
Groot onderhoud NHMM	KUMCC	v	128.301	15.745	38.025	106.021
Voormalig personeel	KUMCC	v	1.790.000	0	387.000	1.403.000
Theater: inkomstendering Musica Sacra	TH	v	0	0	0	0
			2.845.752	178.655	996.904	2.027.503
Programma 9: Onderwijs						
Onderhoud schoolgebouwen	BO	v	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	0	0	0	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	623.467	2.359.037	2.165.725	816.779
Grondbank	BO	v	0	0	0	0
			623.467	2.359.037	2.165.725	816.779
Programma 11: Volkshuisvesting						
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	1.061.153	0	346.000	715.153
			1.061.153	0	346.000	715.153
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Riolen	BO	v	17.986.279	4.254.762	1.467.606	20.773.435
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	0	0	0	0
IBOR groen/bomen	BO	v	635.828	717.338	537.500	815.666
IBOR verhardingen	BO	v	1.551.096	2.722.763	2.682.825	1.591.034
IBOR kunstwerken	BO	v	166.270	685.691	210.000	641.961
IBOR infrastructurele werken	BO	v	0	0	0	0
			20.339.472	8.380.554	4.897.931	23.822.096

Onderdeel			Stand per 1-1-2018	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-18
Programma 14: Natuur, milieu en afvalbeleid						
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	963.721	191.962	107.259	1.048.424
			963.721	191.962	107.259	1.048.424
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	20.260
Individueel Keuze Budget	AD	v	0	0	0	0
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000	0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.160.000	0	0	3.160.000
			7.480.260	0	0	7.480.260
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15			39.578.743	14.478.144	11.949.499	42.107.388
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN			203.995.379	34.940.838	36.154.179	202.782.038

Onderdeel			Stand per 1-1-2019	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-19
RESERVES						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	71.873	15.053	18.450	68.476
Verkiezingen	PD	br	566.735	177.059	400.000	343.794
			638.607	192.112	418.450	412.269
Programma 2: Integrale veiligheid						
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid						
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	94.244	74.962	100.000	69.206
Evenementenfonds	BO	br	143.915	40.965	60.000	124.880
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	131.567	135.869	115.000	152.436
			369.726	251.796	275.000	346.522
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie						
Intensivering re-integratie	BO	br	0	0	0	0
Herstructurering MTB (t/m 2015 voorziening)	AD	br	831.624	0	0	831.624
			831.624	0	0	831.624
Programma 5 en 6: Samenleven						
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	393.629	0	263.627	130.002
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	1.996.000	0	1.235.000	761.000
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	0	0	0	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	770.001	0	670.000	100.001
			3.159.630	0	2.168.627	991.003
Programma 7: Sport en recreatie						
Combinatie functie	SP	br	195.467	244.617	280.186	159.898
Spreadingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	5.587.579	0	211.960	5.375.619
			5.783.046	244.617	492.146	5.535.517
Programma 8: Kunst en cultuur						
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	0	0	0	0
Heiligdomsvaart	BO	br	69	8.674	0	8.743
Reuzenfestival	BO	br	23.002	5.355	28.251	106
Theater: Groot onderhoud	TH	br	212.613	104.962	0	317.575
			235.684	118.991	28.251	326.424
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	237.741	0	103.000	134.741
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	br	7.490.195	1.549.386	1.850.000	7.189.581
			7.727.936	1.549.386	1.953.000	7.324.322
Programma 11: Wonen						
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	1.614.648	0	1.393.634	221.014
Krimpgelden	BO	br	0	0	0	0
			1.614.648	0	1.393.634	221.014
Programma 12: Verkeer en mobiliteit						
Mobiliteitsfonds	BO	br	134.887	1.157.425	1.145.496	146.816
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	73.109	1.206.815	1.282.451	-2.526
Productiemiddelen Verkeersregelinstanties	BO	f	4.277.934	708.107	508.929	4.477.112
			4.485.930	3.072.347	2.936.876	4.621.401

Onderdeel			Stand per 1-1-2019	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-19
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	0	0	0	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	0	0	0	0
Vestingvisie	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	1.732.948	685.002	523.916	1.894.033
			1.732.947	685.002	523.916	1.894.033
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid						
Egalisatiereserve afval	BO	br	302.010	0	0	302.010
			302.010	0	0	302.010
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682	0	0	4.723.682
Vruchboomfondsen (Nutsbedrijven)	AD	br	109.481.199	6.997.650	6.355.393	110.123.456
Egalisatiereserve I&A	BCC	br	617.659	274.466	0	892.125
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	147.975	0	0	147.975
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	336.148	0	250.000	86.148
Productiemiddelen SZ	SZ	f	519.796	75.568	111.977	483.387
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	681.063	0	0	681.063
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	VL	er	560.177	109.000	72.565	596.612
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.082.063	116.995	125.983	1.073.074
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	33.905	2.087.840	2.136.027	-14.282
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	3.517.290	2.026.087	1.845.544	3.697.833
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.627.231	969.010	1.294.101	1.302.140
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	148.247	0	30.974	117.273
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	br	1.217.022	332.842	65.000	1.484.864
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	127.625	160.377	222.901	65.101
Bedrijfsreserve / Personele fricties BenO	BO	er	0	0	0	0
Productiemiddelen VL	VL	f	502.706	109.158	161.495	450.369
Productiemiddelen SB	SB	f	4.202.589	1.394.901	1.260.186	4.337.304
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	399.268	0	0	399.268
Productiemiddelen PD	PD	f	1.521.204	121.226	275.942	1.366.488
Kumulus: automatisering	KUMCC	f	0	0	0	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	KUMCC	f	1.430.013	195.317	151.191	1.474.138
Kumulus: instrumentarium	KUMCC	br	0	0	0	0
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	KUMCC	br	0	0	0	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	KUMCC	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Theater	TH	f	5.983	128.676	126.785	7.875
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	789	0	0	789
Productiemiddelen Sport	SP	f	689	0	0	689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197	0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	KUMCC	er	98.801	0	0	98.801
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	KUMCC	er	0	0	0	0
Spaarvariant MTB	AD	br	282.364	282.364	0	564.728
WA eigen risico	SSC	br	285.621	0	0	285.621
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	241.554	0	0	241.554
Uitvoering Nog te betalen	SB	br	0	0	0	0
Uitvoering Nog te betalen	SP	br	0	0	0	0
Uitvoering Nog te betalen	BO	br	0	0	0	0
Incidenteel resultaat	AD	br	0	0	0	0
			133.792.860	15.381.477	14.486.064	134.688.274
Totaal reserves programma's 1 t/m 15			160.674.649	21.495.728	24.675.964	157.494.413

Onderdeel			Stand per 1-1-2019	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-19
VOORZIENINGEN						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
APPA	BCC	v	2.807.686	0	0	2.807.686
			2.807.686	0	0	2.807.686
Programma 7: Sport en recreatie						
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	333.331	1.218.525	1.353.587	198.269
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-clubgebouwen (gebruiker)	SP	v	3.613	229.469	225.856	7.226
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed-clubgenouwen (eigenaar)	BO	v	506.592	170.540	70.549	606.583
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	317.208	307.827	306.152	318.883
Onderhoud binnensportaccommodaties (gebruiker)	SP	v	5.235	332.380	327.145	10.470
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	1.314	83.467	82.153	2.628
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	1.097.759	297.000	52.056	1.342.703
Onderhoud Geusseltbad (gebruiker)	SP	v	0	361.000	361.000	0
Jachthaven St.Pieter	BO	v	244.693	41.995	0	286.688
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v	446.221	0	148.000	298.221
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	133.010	152.426	21.857	263.579
Speelvoorzieningen	SP	v	300.512	182.307	250.000	232.819
			3.389.488	3.376.936	3.198.355	3.568.069
Programma 8: Kunst en cultuur						
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	KUMCC	v	67.066	54.607	0	121.673
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	KUMCC	v	74.499	20.218	0	94.717
Groot onderhoud CC	KUMCC	v	376.917	88.085	0	465.002
Groot onderhoud NHMM	KUMCC	v	106.021	15.745	0	121.766
Voormalig personeel	KUMCC	v	1.403.000	0	327.000	1.076.000
Theater: inkomstendering Musica Sacra	TH	v	0	0	0	0
			2.027.503	178.655	327.000	1.879.158
Programma 9: Onderwijs						
Onderhoud schoolgebouwen	BO	v	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	0	0	0	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	816.779	2.359.037	2.606.459	569.357
Grondbank	BO	v	0	0	0	0
			816.779	2.359.037	2.606.459	569.357
Programma 11: Volkshuisvesting						
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	715.153	0	715.153	0
			715.153	0	715.153	0
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Riolen	BO	v	20.773.435	4.254.762	1.499.260	23.528.938
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	0	0	0	0
IBOR groen/bomen	BO	v	815.666	717.338	537.500	995.504
IBOR verhardingen	BO	v	1.591.034	2.722.763	2.682.825	1.630.972
IBOR kunstwerken	BO	v	641.961	689.272	1.000.000	331.233
IBOR infrastructurele werken	BO	v	0	0	0	0
			23.822.096	8.384.135	5.719.585	26.486.646

Onderdeel			Stand per 1-1-2019	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-19
Programma 14: Natuur, milieu en afvalbeleid						
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	1.048.424	191.962	208.198	1.032.187
			1.048.424	191.962	208.198	1.032.187
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	20.260
Individueel Keuze Budget	AD	v	0	0	0	0
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000	0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.160.000	0	0	3.160.000
			7.480.260	0	0	7.480.260
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15			42.107.388	14.490.725	12.774.750	43.823.363
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN			202.782.038	35.986.453	37.450.714	201.317.777

Onderdeel			Stand per 1-1-2020	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-20
RESERVES						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	68.476	15.053	18.360	65.168
Verkiezingen	PD	br	343.794	177.059	0	520.853
			412.269	192.112	18.360	586.021
Programma 2: Integratie veiligheid						
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid						
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	69.206	74.962	89.000	55.168
Evenementenfonds	BO	br	124.880	40.965	60.000	105.845
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	152.436	135.869	175.000	113.305
			346.522	251.796	324.000	274.318
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie						
Intensivering re-integratie	BO	br	0	0	0	0
Herstructurering MTB (t/m 2015 voorziening)	AD	br	831.624	0	0	831.624
			831.624	0	0	831.624
Programma 5 en 6: Samenleven						
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	130.002	0	52.000	78.002
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	761.000	0	761.000	0
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	0	0	0	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	100.001	0	50.000	50.001
			991.003	0	863.000	128.003
Programma 7: Sport en recreatie						
Combinatie functie	SP	br	159.898	244.617	200.000	204.515
Spreadingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	5.375.619	0	226.702	5.148.917
			5.535.517	244.617	426.702	5.353.432
Programma 8: Kunst en cultuur						
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	0	0	0	0
Heiligdomsvaart	BO	br	8.743	8.674	0	17.417
Reuzenfestival	BO	br	106	5.355	0	5.461
Theater: Groot onderhoud	TH	br	317.575	104.962	0	422.537
			326.424	118.991	0	445.415
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	134.741	0	103.000	31.741
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	br	7.189.581	1.308.906	1.850.000	6.648.487
			7.324.322	1.308.906	1.953.000	6.680.228
Programma 11: Wonen						
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	221.014	0	179.008	42.006
Krimpgelden	BO	br	0	0	0	0
			221.014	0	179.008	42.006
Programma 12: Verkeer en mobiliteit						
Mobiliteitsfonds	BO	br	146.816	0	0	146.816
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	-2.526	1.206.815	1.114.018	90.271
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	BO	f	4.477.112	708.107	565.014	4.620.204
			4.621.401	1.914.922	1.679.032	4.857.292

Onderdeel			Stand per 1-1-2020	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-20
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	0	0	0	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	0	0	0	0
Vestingvisie	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	1.894.033	685.002	437.005	2.142.030
			1.894.033	685.002	437.005	2.142.029
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid						
Egalisatiereserve afval	BO	br	302.010	0	0	302.010
			302.010	0	0	302.010
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682	0	0	4.723.682
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	AD	br	110.123.456	7.194.953	6.339.192	110.979.217
Egalisatiereserve I&A	BCC	br	892.125	274.466	0	1.166.591
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	147.975	0	0	147.975
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	86.148	0	86.148	0
Productiemiddelen SZ	SZ	f	483.387	75.568	144.846	414.108
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	681.063	0	0	681.063
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	VL	er	596.612	109.000	109.000	596.612
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.073.074	116.995	139.387	1.050.682
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	-14.282	2.087.840	2.394.339	-320.781
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	3.697.833	2.026.087	1.885.128	3.838.792
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.302.140	969.010	1.231.149	1.040.001
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	117.273	0	30.974	86.299
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	br	1.484.864	332.842	0	1.817.706
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	65.101	160.377	226.473	-994
Bedrijfsreserve / Personele fricties BenO	BO	er	0	0	0	0
Productiemiddelen VL	VL	f	450.369	107.196	166.729	390.836
Productiemiddelen SB	SB	f	4.337.304	1.394.901	1.315.884	4.416.321
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	399.268	0	0	399.268
Productiemiddelen PD	PD	f	1.366.488	121.226	274.593	1.213.121
Kumulus: automatisering	KUMCC	f	0	0	0	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	KUMCC	f	1.474.138	195.317	145.063	1.524.392
Kumulus: instrumentarium	KUMCC	br	0	0	0	0
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	KUMCC	br	0	0	0	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	KUMCC	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Theater	TH	f	7.875	115.676	118.060	5.491
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	789	0	0	789
Productiemiddelen Sport	SP	f	689	0	0	689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197	0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	KUMCC	er	98.801	0	0	98.801
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	KUMCC	er	0	0	0	0
Spaarvariant MTB	AD	br	564.728	282.364	0	847.092
WA eigen risico	SSC	br	285.621	0	0	285.621
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	241.554	0	0	241.554
Uitvoering Nog te betalen	SB	br	0	0	0	0
Uitvoering Nog te betalen	SP	br	0	0	0	0
Uitvoering Nog te betalen	BO	br	0	0	0	0
Incidenteel resultaat	AD	br	0	0	0	0
			134.688.274	15.563.818	14.606.965	135.645.127
Totaal reserves programma's 1 t/m 15						
			157.494.413	20.280.164	20.487.072	157.287.505

Onderdeel			Stand per 1-1-2020	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-20
VOORZIENINGEN						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
APPA	BCC	v	2.807.686	0	0	2.807.686
			2.807.686	0	0	2.807.686
Programma 7: Sport en recreatie						
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	198.269	1.218.525	1.359.227	57.567
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-clubgebouwen (gebruiker)	SP	v	7.226	229.469	225.856	10.839
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed-clubgenouwen (eigenaar)	BO	v	606.583	170.540	66.245	710.878
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	318.883	307.827	255.327	371.383
Onderhoud binnensportaccommodaties (gebruiker)	SP	v	10.470	332.380	327.145	15.705
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	2.628	83.467	82.153	3.942
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	1.342.703	297.000	30.706	1.608.997
Onderhoud Geusseltbad (gebruiker)	SP	v	0	361.000	361.000	0
Jachthaven St.Pieter	BO	v	286.688	41.995	0	328.683
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v	298.221	0	148.000	150.221
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	263.579	152.426	115.416	300.589
Speelvoorzieningen	SP	v	232.819	182.307	250.000	165.126
			3.568.069	3.376.936	3.221.075	3.723.930
Programma 8: Kunst en cultuur						
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	KUMCC	v	121.673	54.607	0	176.280
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	KUMCC	v	94.717	20.218	0	114.935
Groot onderhoud CC	KUMCC	v	465.002	88.085	0	553.087
Groot onderhoud NHMM	KUMCC	v	121.766	15.745	0	137.511
Voormalig personeel	KUMCC	v	1.076.000	0	265.000	811.000
Theater: inkomstendering Musica Sacra	TH	v	0	0	0	0
			1.879.158	178.655	265.000	1.792.813
Programma 9: Onderwijs						
Onderhoud schoolgebouwen	BO	v	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	0	0	0	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	569.357	2.359.037	2.242.902	685.492
Grondbank	BO	v	0	0	0	0
			569.357	2.359.037	2.242.902	685.492
Programma 11: Volkshuisvesting						
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Riolen	BO	v	23.528.938	4.254.762	1.550.621	26.233.079
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	0	0	0	0
IBOR groen/bomen	BO	v	995.504	717.338	1.278.166	434.676
IBOR verhardingen	BO	v	1.630.972	2.722.763	3.175.000	1.178.735
IBOR kunstwerken	BO	v	331.233	692.853	750.000	274.086
IBOR infrastructurele werken	BO	v	0	0	0	0
			26.486.646	8.387.716	6.753.787	28.120.575

Onderdeel			Stand per 1-1-2020	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-20
Programma 14: Natuur, milieu en afvalbeleid						
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	1.032.187	191.962	148.965	1.075.184
			1.032.187	191.962	148.965	1.075.184
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	20.260
Individueel Keuze Budget	AD	v	0	0	0	0
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000	0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.160.000	0	0	3.160.000
			7.480.260	0	0	7.480.260
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15			43.823.363	14.494.306	12.631.729	45.685.941
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN			201.317.777	34.774.470	33.118.801	202.973.445

Onderdeel			Stand per 1-1-2021	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-21
RESERVES						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
Productiemiddelen BCC (College)	BCC	f	65.168	15.053	18.270	61.951
Verkiezingen	PD	br	520.853	177.059	225.000	472.912
			586.021	192.112	243.270	534.863
Programma 2: Integratie veiligheid						
Aanpak radicalisering / Jihadisme	VL	br	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid						
Wervingsfonds acquisitie	BO	br	55.168	74.962	89.000	41.130
Evenementenfonds	BO	br	105.845	40.965	60.000	86.810
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	113.305	135.869	175.000	74.174
			274.318	251.796	324.000	202.114
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie						
Intensivering re-integratie	BO	br	0	0	0	0
Herstructurering MTB (t/m 2015 voorziening)	AD	br	831.624	0	0	831.624
			831.624	0	0	831.624
Programma 5 en 6: Samenleven						
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	78.002	0	78.002	0
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	0	0	0	0
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	0	0	0	0
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	50.001	0	50.001	0
			128.003	0	128.003	0
Programma 7: Sport en recreatie						
Combinatie functie	SP	br	204.515	244.617	94.000	355.132
Spredingsplan Sport (afschrijvingskosten)	SP	f	5.148.917	0	226.702	4.922.215
			5.353.432	244.617	320.702	5.277.347
Programma 8: Kunst en cultuur						
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	0	0	0	0
Heiligdomsvaart	BO	br	17.417	8.674	0	26.091
Reuzenfestival	BO	br	5.461	5.355	0	10.816
Theater: Groot onderhoud	TH	br	422.537	104.962	0	527.499
			445.415	118.991	0	564.406
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	31.741	0	31.741	0
Egalisatie- en onderhoudsreserve Mecc	BO	br	6.648.487	1.018.341	0	7.666.828
			6.680.228	1.018.341	31.741	7.666.828
Programma 11: Wonen						
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	br	42.006	0	42.006	0
Krimpgelden	BO	br	0	0	0	0
			42.006	0	42.006	0
Programma 12: Verkeer en mobiliteit						
Mobiliteitsfonds	BO	br	146.816	0	0	146.816
Productiemiddelen Parkeren	VL	f	90.271	1.206.815	1.039.717	257.370
Productiemiddelen Verkeersregelinstanties	BO	f	4.620.204	708.107	579.495	4.748.816
			4.857.292	1.914.922	1.619.212	5.153.002

Onderdeel			Stand per 1-1-2021	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-21
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	0	0	0	0
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	br	0	0	0	0
Vestingvisie	BO	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	f	2.142.030	685.002	374.921	2.452.110
			2.142.029	685.002	374.921	2.452.110
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid						
Egalisatiereserve afval	BO	br	302.010	0	0	302.010
			302.010	0	0	302.010
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Algemene reserve	AD	ar	4.723.682	0	0	4.723.682
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	AD	br	110.979.217	7.359.733	6.325.363	112.013.587
Egalisatiereserve I&A	BCC	br	1.166.591	274.466	0	1.441.057
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	PD	er	147.975	0	0	147.975
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	SZ	er	0	0	0	0
Productiemiddelen SZ	SZ	f	414.108	75.568	144.146	345.530
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	SSC	er	681.063	0	0	681.063
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	VL	er	596.612	109.000	109.000	596.612
Productiemiddelen SSC - Algemeen	SSC	f	1.050.682	116.995	251.113	916.563
Productiemiddelen SSC - Werkomgeving	SSC	f	-320.781	2.087.840	2.074.913	-307.853
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	3.838.792	2.026.087	1.893.294	3.971.585
Productiemiddelen BCC (I&A)	BCC	f	1.040.001	969.010	1.099.804	909.207
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	BCC	er	86.299	0	30.974	55.325
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	br	1.817.706	332.842	0	2.150.548
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	-994	160.377	167.189	-7.806
Bedrijfsreserve / Personele fricties BenO	BO	er	0	0	0	0
Productiemiddelen VL	VL	f	390.836	107.196	176.554	321.478
Productiemiddelen SB	SB	f	4.416.321	1.394.901	1.526.987	4.284.235
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	SB	er	399.268	0	0	399.268
Productiemiddelen PD	PD	f	1.213.121	121.226	273.439	1.060.909
Kumulus: automatisering	KUMCC	f	0	0	0	0
Productiemiddelen Kumulus / Cultuur Centrale	KUMCC	f	1.524.392	195.317	131.917	1.587.792
Kumulus: instrumentarium	KUMCC	br	0	0	0	0
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	KUMCC	br	0	0	0	0
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	KUMCC	br	0	0	0	0
Productiemiddelen Theater	TH	f	5.491	109.676	114.249	918
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	SP	er	789	0	0	789
Productiemiddelen Sport	SP	f	689	0	0	689
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	TH	er	197	0	0	197
Bedrijfs/egalisatie reserve Cultuur Centrale	KUMCC	er	98.801	0	0	98.801
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	KUMCC	er	0	0	0	0
Spaarvariant MTB	AD	br	847.092	282.364	0	1.129.456
WA eigen risico	SSC	br	285.621	0	0	285.621
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	br	241.554	0	0	241.554
Uitvoering Nog te betalen	SB	br	0	0	0	0
Uitvoering Nog te betalen	SP	br	0	0	0	0
Uitvoering Nog te betalen	BO	br	0	0	0	0
Incidenteel resultaat	AD	br	0	0	0	0
			135.645.127	15.722.598	14.318.942	137.048.783
Totaal reserves programma's 1 t/m 15			157.287.505	20.148.379	17.402.797	160.033.086

Onderdeel			Stand per 1-1-2021	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-21
VOORZIENINGEN						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
APPA	BCC	v	2.807.686	0	0	2.807.686
			2.807.686	0	0	2.807.686
Programma 7: Sport en recreatie						
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v	57.567	1.218.525	1.199.336	76.756
Onderhoud buitensportaccommodaties / kleed-clubgebouwen (gebruiker)	SP	v	10.839	229.469	225.856	14.452
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed-clubgenouwen (eigenaar)	BO	v	710.878	170.540	66.245	815.173
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v	371.383	307.827	255.327	423.883
Onderhoud binnensportaccommodaties (gebruiker)	SP	v	15.705	332.380	327.145	20.940
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v	3.942	83.467	82.153	5.256
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v	1.608.997	297.000	58.806	1.847.191
Onderhoud Geusseltbad (gebruiker)	SP	v	0	361.000	361.000	0
Jachthaven St.Pieter	BO	v	328.683	41.995	0	370.678
Friciekosten afstoten gymzalen	BO	v	150.221	0	150.221	0
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v	300.589	152.426	115.416	337.599
Speelvoorzieningen	SP	v	165.126	182.307	250.000	97.433
			3.723.930	3.376.936	3.091.505	4.009.361
Programma 8: Kunst en cultuur						
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	KUMCC	v	176.280	54.607	0	230.887
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	KUMCC	v	114.935	20.218	0	135.153
Groot onderhoud CC	KUMCC	v	553.087	88.085	0	641.172
Groot onderhoud NHMM	KUMCC	v	137.511	15.745	0	153.256
Voormalig personeel	KUMCC	v	811.000	0	244.000	567.000
Theater: inkomstenderving Musica Sacra	TH	v	0	0	0	0
			1.792.813	178.655	244.000	1.727.468
Programma 9: Onderwijs						
Onderhoud schoolgebouwen	BO	v	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Vangnet MJOP-BOG	BO	v	0	0	0	0
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v	685.492	2.359.037	1.579.476	1.465.053
Grondbank	BO	v	0	0	0	0
			685.492	2.359.037	1.579.476	1.465.053
Programma 11: Volkshuisvesting						
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	0	0	0	0
			0	0	0	0
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Riolen	BO	v	26.233.079	4.254.762	1.591.560	28.896.281
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	0	0	0	0
IBOR groen/bomen	BO	v	434.676	717.338	1.000.000	152.014
IBOR verhardingen	BO	v	1.178.735	2.722.763	3.000.000	901.498
IBOR kunstwerken	BO	v	274.086	696.434	750.000	220.520
IBOR infrastructurale werken	BO	v	0	0	0	0
			28.120.575	8.391.297	6.341.560	30.170.313

Onderdeel			Stand per 1-1-2021	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-21
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid						
Productiemiddelen afvalbeleid	BO	v	1.075.184	191.962	211.348	1.055.798
			1.075.184	191.962	211.348	1.055.798
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	20.260
Individueel Keuze Budget	AD	v	0	0	0	0
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	4.300.000	0	0	4.300.000
MTB	AD	v	3.160.000	0	0	3.160.000
			7.480.260	0	0	7.480.260
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15						
			45.685.941	14.497.887	11.467.889	48.715.939
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN						
			202.973.445	34.646.266	28.870.686	208.749.025

Onttrekkingen aan reserves Programma 1 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Verkiezingen - Tweede kamerverkiezingen 2017 / Gemeenteraadsverkiezingen 2018 / Provinciale Staten verkiezingen 2019 / Tweede Kamer verkiezingen 2021	200	200	400	0	225
Productiemiddelen College (kapitaallasten)			18	18	18
Totaal Programma 1	200	200	418	18	243
Onttrekkingen aan reserves Programma 2 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Aanpak radicalisering / jihadisme	320				
Onttrekkingen aan reserves Programma 3 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Wervingsfonds acquisitie - stimulering bedrijvigheid	100	100	100	89	89
Evenementenfonds: stimuleren evenementen	60	60	60	60	60
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	250	160	115	175	175
Totaal Programma 3	410	320	275	324	324
Onttrekkingen aan reserves Programma 4 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Intensiveringstrajecten re-integratie:					
Intensivering WSW	24				
Intensivering participatieplaatsen	128	130			
Intensivering jongeren	135	94			
Herstructurering MTB / WSW	1.000				
Totaal Programma 4	1.287	224	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves Programma 5/6 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Innovatieopdracht Samenleven :					
Subsidie Samen voor Maastricht	50	50			
Frictie harmonisatie Kinderopvang	70				
Frictie Vrouwengezondheids centrum	56	52	52	52	78
Vervolg aanpak innovatie o.a. gemeenschapshuizen	250	250	212		
Investeringsopgave duurzame sociale infrastructuur :					
Blauwe zorg	225	225	485		
Tender SIF	500				
Zorgkroegen	50	50			
Masters Daalhoeve Athos	352				
Onderzoek UM	100	100			
Regeling SIF (nieuwe tender)	500				
Beleidskeuzes Bestuur		750	750	761	
Decentralisatie sociaal domein:					
Cofin onderz UM soc veiligheid	35				
Werkbudget ontwikkeling sociaal domein	50	50	50	50	50
Transformatiekosten sociaal domein	120	620	620		
Bijdrage uitvoeringskosten 3D's	540				
Uitvoeringsprogramma opvang vluchtelingen	964				
Totaal Programma 5/6	3.862	2.147	2.169	863	128
Onttrekkingen aan reserves Programma 7 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Combinatiefunctie tbv sportstimulering	505	380	280	200	94
Financieringsreserve Spreidingsplan buitensport (afschrijvingskosten)	0	80	212	227	227
Totaal Programma 7	505	460	492	427	321
Onttrekkingen aan reserves Programma 8 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Sociaal/Economische/Cultuur impulsprojecten:					
Innovatie agenda Kunst en Cultuur	869				
Uitvoeringsprogramma Creatieve Industrie	594				
Heiligdomsvaart 2018		60			
Reuzenfestival 2019			29		
Groot onderhoud Theater - aandeel verbouwing		200			
Totaal Programma 8	1.463	260	29	0	0

Ottrekkingen aan reserves Programma 10 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord/loost :					
Sociale aanpak	202	160	70	70	0
Wijkvisie Heer	250	50			
Planontwikkelingskosten	25	33	33	33	33
MECC: Investeringsplan MECC			1.850	1.850	
Totaal Programma 10	477	243	1.953	1.953	33
Ottrekkingen aan reserves Programma 11 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Stedelijke vernieuwing / ISV :					
Bodem : Aanpak spoedlocaties	275	450			
Bodem : Navos onderzoeken	100	400			
Bodem : gebiedsgericht beleid	191	160	50	50	
Lucht : permanente metingen	78	38	33	87	
Lucht : aanpak bewustwording luchtkwaliteit	187				
Stimulering vraaggericht bouwen	20	406	360		
Woonprogrammering Maastricht	833	833	833		
Geluid : geluidsanering Grote Gracht	173				
Geluid : overige wettelijke geluidsaneringen	100	75	75		
Bijdrage MEA	75				
Buitengeb. Geul en Maas : revitaliseren bomen Vaeshartelt	158				
Buitengeb. Geul en Maas : Severen/Marienwaard	305				
Buitengeb. Geul en Maas : Procesmiddelen		26	26	26	26
Rivierpark Maasvallei : Fietsroutenetwerk		45			
Rivierpark Maasvallei : Veerponten	6	6			
Rivierpark Maasvallei : Procesmiddelen	16	16	16	16	16
Krimpgelden - uitvoeringsprogramma 2017	845				
Totaal Programma 11	3.362	2.455	1.393	179	42
Ottrekkingen aan reserves Programma 12 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Mobiliteitsfonds :					
Bijdrage "treinstation Maastricht-Noord"	300				
Bijdrage Beter Benutten fase 2	1.381				
Bijdrage realisatie Kraakweg	384				
Groot onderhoud/vervanging fietsenstalling Kesselskade	100				
Aanvullende onderzoeken Verkeersmaatregelen West	100				
Bijdrage digitaliseren parkeren 1e fase	120				
Digitaliseren parkeren 2e fase	20	200			
Verkeersmaatregelen west / reconstructie Tongerseweg		400			
Uitbreiding P&R Maastricht- Noord		750			
Ticketautomaten (kapitaallasten)	9	9	8		
Beleidskeuzes bestuur			1.137		
Overigen P12:					
Parkeren - vervangingsplan verkeersautomaten ca (kapitaallasten)	1.300	1.164	1.282	1.114	1.040
Verkeersregelinstallaties - vervangingsplan VRI (kapitaallasten)	173	346	509	565	579
Totaal Programma 12	3.887	2.869	2.936	1.679	1.619
Ottrekkingen aan reserves Programma 13 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Openbare verlichting - vervangingsplan OV (kapitaallasten)	548	336	524	437	375
Achterstallig groot onderhoud verhardingen	259				
Groot onderhoud walmuren en vestingwerken	334				
Uitvoering vestingvisie	708				
Totaal Programma 13	1.849	336	524	437	375
Ottrekkingen aan reserves Programma 14 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Egalisatiereserve afval - afdekking tekort		116			
Ottrekkingen aan reserves Programma 15 (bedragen x€ 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Vruchtboomfonds conform begroting	15.817	6.369	6.355	6.339	6325
Egalisatiereserve I&A (gemeentebreed)	980				
Bedrijfsreserves organisatieonderdelen	2.025	852	418	226	140
Productiemiddelen ICT, Huisvesting en vervoermiddelen (kapitaallasten)	7.841	7.353	7.712	8.042	7.853
Reserve "Nog te betalen 2016"	7.400				
Reserve tbv taakstelling incidentele tekorten 2016/2017	2.309				
Totaal Programma 15	36.372	14.574	14.485	14.607	14.318

Bijlage 4

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2018			Baten 2018		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING	10.549	467	10.081	2.782	200	2.582
Overige kosten verkiezingen		200				
Onttrekking reserve verkiezingen					200	
Tijdelijk personeel (mtb/inhuur) KB 2016		267				
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID	12.716	455	12.261	503	0	503
Verhogen (wijk) veiligheidsbeleving (Kaderbrief 2017)		155			0	
Drugsbeleid/Frontiere KB 16		300			0	
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID	8.344	880	7.464	693	0	693
Student en Stad (Kaderbrief 2015+Kaderbrief 2017)		150				
Business innovative factory (PGB 2017)		50				
Bijdrage aan evenement Jumping Indoor Maastricht (Kaderbrief 2017)		50				
Bijdrage aan evenement Amstel Gold Race (Kaderbrief 2017)		25				
Bijdrage aan evenement Iron Man (Kaderbrief 2017)		80				
Bijdrage aan evenement Tour de France (Kaderbrief 2017)		525				
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	111.129	524	110.605	78.200	224	77.976
Schuldenproblematiek jongeren (Kaderbrief 2017)		300				
Bijzonder lasten tlv reserve intensivering re-integratie		224				
Onttrekking reserve intensivering re-integratie					224	
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN	141.912	2.170	139.742	18.059	2.147	15.912
Seniorenbeleid		23				
Frictiekosten vrouwengezondheidcentrum (Innovatie w+z)		52				
Onttr. res innovatie Welzijn en Zorg (vrouwengezondheidcentrum)					52	
Overige uitgaven (innovatie w+z)		300				
Onttr. res innovatie Welzijn en Zorg (ov.innovatie w+z))					300	
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal		670				
Onttr. Reserve decentralisaties Sociaal					670	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur		1.125				
Onttr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur					1.125	
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE	11.609	270	11.339	3.221	270	2.950
Frictiebudget tbv realisatie draaiknoppen Geusseltbad		232				
Bijdrage reservering onderuitputting kap.lasten (sporthal Geusselt)					232	
Frictiekosten personeel MS		38				
Onttrekking reserve combinatiefunctie					38	
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR	21.918	260	21.658	6.316	260	6.056
Viering Heiligdomsvaart		60				
Onttrekking reserve Heiligdomsvaart					60	
Bijzondere lasten tlv reserve groot onderhoud		200				
Onttrekking reserve groot onderhoud Theater					200	
Reuzenfestival						
Onttrekking reserve Reuzenfestival						

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2018			Baten 2018		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS	8.155	0	8.155	2.309	0	2.309
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING	26.161	825	25.336	19.380	1.043	18.337
Verkoop woningen KB 2016					800	
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost		243				
Onttrekking reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost					243	
Bijzondere lasten tlv egalisatie/onderhoudsreserve MECC						
Onttrekking egalisatie/onderhoudsreserve MECC						
Maastricht LAB (Next)		182				
Omgevingswet (PGB 2017+Kaderbrief 2017)		400				
PROGRAMMA 11: WONEN	6.016	3.300	2.716	2.496	2.455	41
Bijzondere lasten tlv reserve ISV		2.455				
Onttrekking reserve stedelijke vernieuwing (ISV)					2.455	
Actieplan bevolkingsdaling regio Maastricht en Heuvelland (krimpgelden) (septembercirculaire)		845				
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT	15.097	2.580	12.517	14.210	1.358	12.852
Kapitaallasten Ticketautomaten		8				
Onttrekking mobiliteitsfonds i.v.m. kapitaallasten ticketautomaten					8	
Bijdrage TVM		497				
Storting reserve Mobiliteit		725				
Incidentele uitgaven t.l.v. mobiliteitsfonds		1.350				
Onttrekking mobiliteitsfonds m.b.t. incidentele uitgaven					1.350	
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE	35.031	0	35.031	18.298	0	18.298
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL	16.219	0	16.219	19.755	18	19.737
Metten luchtkwaliteit tlv voorziening Lucht					18	
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN	87.967	875	87.092	326.600	692	325.909
Frictiekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)		392				
Incidentele inzet bedrijfsreserve tbv efficiëncytaakstelling		199				
Onttrekking bedrijfsreserve tbv efficiëncytaakstelling					199	
Bijzondere lasten tlv bedrijfsreserve		31				
Onttrekking bedrijfsreserve					321	
Aandelenkapitaal EMM		46				
Enexis (8169) (geldlening)		49			49	
Enci Holding nv (8172) (geldlening)		2			2	
OVERHEAD - HELPDESK / BURGERPANEL (3D)		56				
Bijzondere lasten tlv reserve organisatieontwikkeling		100				
Onttrekking reserve organisatieontwikkeling					100	
Onttrekking bedrijfsreserve					20	
TOTALEN	512.823	12.607	500.216	512.823	8.668	504.155

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2019			Baten 2019		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING	10.500	0	10.500	3.000	400	2.600
Overige kosten verkiezingen						
Onttrekking reserve verkiezingen					400	
Tijdelijk personeel (mtb/inhuur) KB 2016						
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID	12.236	155	12.081	503	0	503
Verhogen (wijk) veiligheidsbeleving (Kaderbrief 2017)		155				
Drugsbeleid/Frontiere KB 16						
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID	7.623	205	7.418	648	0	648
Student en Stad (Kaderbrief 2015+Kaderbrief 2017)						
Business innovative factory (PGB 2017)		50				
Bijdrage aan evenement Jumping Indoor Maastricht (Kaderbrief 2017)		50				
Bijdrage aan evenemenet Amstel Gold Race (Kaderbrief 2017)		25				
Bijdrage aan evenement Iron Man (Kaderbrief 2017)		80			0	
Bijdrage aan evenement Tour de France (Kaderbrief 2017)		0			0	
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	109.716	0	109.716	76.976	0	76.976
Schuldenproblematiek jongeren (Kaderbrief 2017)		0			0	
Bijzonder lasten tlv reserve intensivering re-integratie						
Onttrekking reserve intensivering re-integratie						
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN	140.038	2.169	137.869	18.080	2.169	15.912
Seniorenbeleid						
Frictiekosten vrouwengezondheidcentrum (Innovatie w+z)		52				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (vrouwengezondheidcentrum)					52	
Overige uitgaven (innovatie w+z)		212				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (ov.innovatie w+z))					212	
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal		670				
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal					670	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur		1.235				
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur					1.235	
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE	11.347	38	11.308	3.086	38	3.047
Frictiebudget tbv realisatie draaiknoppen Geusseltbad						
Bijdrage reservering onderuitputting kap.lasten (sporthal Geusselt)						
Frictiekosten personeel MS		38				
Onttrekking reserve combinatiefunctie					38	
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR	21.709	28	21.681	6.084	28	6.056
Viering Heiligdomsvaart						
Onttrekking reserve Heiligdomsvaart						
Bijzondere lasten tlv reserve groot onderhoud						
Onttrekking reserve groot onderhoud Theater						
Reuzenfestival		28				
Onttrekking reserve Reuzenfestival					28	

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2019			Baten 2019		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS	8.225	0	8.225	2.309	0	2.309
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING	22.990	2.075	20.915	16.021	1.953	14.068
Verkoop woningen KB 2016						
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost		103				
Onttrekking reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost					103	
Bijzondere lasten tlv egalisatie/onderhoudsreserve MECC		1.850				
Onttrekking egalisatie/onderhoudsreserve MECC					1.850	
Maastricht LAB (Next)		122				
Omgevingswet (PGB 2017+Kaderbrief 2017)						
PROGRAMMA 11: WONEN	3.718	2.238	1.480	1.435	1.394	41
Bijzondere lasten tlv reserve ISV		1.394				
Onttrekking reserve stedelijke vernieuwing (ISV)					1.394	
Actieplan bevolkingsdaling regio Maastricht en Heuvelland (krimpgelden) (septembercirculaire)		845				
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT	14.768	1.895	12.874	14.278	1.145	13.133
Kapitaallasten Ticketautomaten		8				
Onttrekking mobiliteitsfonds i.v.m. kapitaallasten ticketautomaten					8	
Bijdrage TVM						
Storting reserve Mobiliteit		749				
Incidentele uitgaven t.l.v. mobiliteitsfonds		1.137				
Onttrekking mobiliteitsfonds m.b.t. incidentele uitgaven					1.137	
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE	35.286	0	35.286	18.517	0	18.517
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL	16.316	0	16.316	19.856	18	19.838
Meten luchtkwaliteit tlv voorziening Lucht					18	
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN	90.501	441	90.060	324.179	478	323.701
Frictiekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)		177				
Incidentele inzet bedrijfsreserve tbv efficiëncytaakstelling		73				
Onttrekking bedrijfsreserve tbv efficiëncytaakstelling					73	
Bijzondere lasten tlv bedrijfsreserve		87				
Onttrekking bedrijfsreserve					281	
Aandelenkapitaal EMM						
Enexis (8169) (geldlening)		37			37	
Enci Holding nv (8172) (geldlening)		2			2	
OVERHEAD - HELPDESK / BURGERPANEL (3D)						
Bijzondere lasten tlv reserve organisatieontwikkeling		65				
Onttrekking reserve organisatieontwikkeling					65	
Onttrekking bedrijfsreserve					20	
TOTALEN	504.973	9.244	495.729	504.973	7.623	497.350

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2020			Baten 2020		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING	10.100	0	10.100	2.600	0	2.600
Overige kosten verkiezingen						
Onttrekking reserve verkiezingen						
Tijdelijk personeel (mtb/inhuur) KB 2016						
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID	12.006	0	12.006	503	0	503
Verhogen (wijk) veiligheidsbeleving (Kaderbrief 2017)						
Drugsbeleid/Frontiere KB 16						
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID	7.601	155	7.446	676	0	676
Student en Stad (Kaderbrief 2015+Kaderbrief 2017)						
Business innovative factory (PGB 2017)						
Bijdrage aan evenement Jumping Indoor Maastricht (Kaderbrief 2017)		50				
Bijdrage aan evenemenet Amstel Gold Race (Kaderbrief 2017)		25				
Bijdrage aan evenement Iron Man (Kaderbrief 2017)		80			0	
Bijdrage aan evenement Tour de France (Kaderbrief 2017)		0			0	
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	108.342	0	108.342	74.976	0	74.976
Schuldenproblematiek jongeren (Kaderbrief 2017)		0			0	
Bijzonder lasten tlv reserve intensivering re-integratie						
Onttrekking reserve intensivering re-integratie						
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN	137.490	102	137.388	16.775	102	16.673
Seniorenbeleid						
Frictiekosten vrouwengezondheidcentrum (Innovatie w+z)		52				
Onttr. res innovatie Welzijn en Zorg (vrouwengezondheidcentrum)					52	
Overige uitgaven (innovatie w+z)						
Onttr. res innovatie Welzijn en Zorg (ov.innovatie w+z))						
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal		50				
Onttr. Reserve decentralisaties Sociaal					50	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur						
Onttr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur						
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE	11.231	0	11.231	3.115	38	3.077
Frictiebudget tbv realisatie draaiknoppen Geusseltbad						
Bijdrage reservering onderuitputting kap.lasten (sporthal Geusselt)						
Frictiekosten personeel MS			38			
Onttrekking reserve combinatiefunctie					38	
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR	21.689	0	21.689	6.056	0	6.056
Viering Heiligdomsvaart						
Onttrekking reserve Heiligdomsvaart						
Bijzondere lasten tlv reserve groot onderhoud						
Onttrekking reserve groot onderhoud Theater						
Reuzenfestival						
Onttrekking reserve Reuzenfestival						

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2020			Baten 2020		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS	8.260	0	8.260	2.309	0	2.309
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING	27.423	1.953	25.470	19.016	1.953	17.063
Verkoop woningen KB 2016						
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost		103				
Onttrekking reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost					103	
Bijzondere lasten tlv egalisatie/onderhoudsreserve MECC		1.850				
Onttrekking egalisatie/onderhoudsreserve MECC					1.850	
Maastricht LAB (Next)						
Omgevingswet (PGB 2017+Kaderbrief 2017)						
PROGRAMMA 11: WONEN	2.491	1.024	1.467	220	179	41
Bijzondere lasten tlv reserve ISV		179				
Onttrekking reserve stedelijke vernieuwing (ISV)					179	
Actieplan bevolkingsdaling regio Maastricht en Heuvelland (krimpgelden) (septembercirculaire)		845				
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT	12.753	0	12.753	13.021	0	13.021
Kapitaallasten Ticketautomaten						
Onttrekking mobiliteitsfonds i.v.m. kapitaallasten ticketautomaten						
Bijdrage TVM						
Storting reserve Mobiliteit						
Incidentele uitgaven t.l.v. mobiliteitsfonds						
Onttrekking mobiliteitsfonds m.b.t. incidentele uitgaven						
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE	35.185	0	35.185	18.481	0	18.481
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL	16.245	0	16.245	19.797	18	19.779
Metten luchtkwaliteit tlv voorziening Lucht					18	
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN	91.352	228	91.124	324.620	228	324.392
Frictiekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)						
Incidentele inzet bedrijfsreserve tbv efficienctytaakstelling		109				
Onttrekking bedrijfsreserve tbv efficienctytaakstelling					109	
Bijzondere lasten tlv bedrijfsreserve		117				
Onttrekking bedrijfsreserve					117	
Aandelenkapitaal EMM						
Enexis (8169) (geldlening)						
Enci Holding nv (8172) (geldlening)		2			2	
OVERHEAD - HELPDESK / BURGERPANEL (3D)						
Bijzondere lasten tlv reserve organisatieontwikkeling						
Onttrekking reserve organisatieontwikkeling						
Onttrekking bedrijfsreserve						
TOTALEN	502.167	3.462	498.705	502.167	2.519	499.648

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2021			Baten 2021		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING	10.325	0	10.325	2.825	0	2.825
Overige kosten verkiezingen						
Onttrekking reserve verkiezingen						
Tijdelijk personeel (mtb/inhuur) KB 2016						
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID	11.879	0	11.879	503	0	503
Verhogen (wijk) veiligheidsbeleving (Kaderbrief 2017)						
Drugsbeleid/Frontiere KB 16						
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID	7.470	25	7.445	676	0	676
Student en Stad (Kaderbrief 2015+Kaderbrief 2017)						
Business innovative factory (PGB 2017)						
Bijdrage aan evenement Jumping Indoor Maastricht (Kaderbrief 2017)						
Bijdrage aan evenemenet Amstel Gold Race (Kaderbrief 2017)		25				
Bijdrage aan evenement Iron Man (Kaderbrief 2017)		0			0	
Bijdrage aan evenement Tour de France (Kaderbrief 2017)					0	
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	107.537	0	107.537	73.676	0	73.676
Schuldenproblematiek jongeren (Kaderbrief 2017)		0			0	
Bijzonder lasten tlv reserve intensivering re-integratie						
Onttrekking reserve intensivering re-integratie						
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN	136.233	128	136.105	16.040	128	15.912
Seniorenbeleid						
Frictiekosten vrouwengezondheidcentrum (Innovatie w+z)		78				
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (vrouwengezondheidcentrum)					78	
Overige uitgaven (innovatie w+z)						
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg (ov.innovatie w+z))						
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal		50				
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal					50	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur						
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur						
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE	11.001	0	11.001	3.099	0	3.099
Frictiebudget tbv realisatie draaiknoppen Geusseltbad						
Bijdrage reservering onderuitputting kap.lasten (sporthal Geusselt)						
Frictiekosten personeel MS						
Onttrekking reserve combinatiefunctie						
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR	21.683	0	21.683	6.056	0	6.056
Viering Heiligdomsvaart						
Onttrekking reserve Heiligdomsvaart						
Bijzondere lasten tlv reserve groot onderhoud						
Onttrekking reserve groot onderhoud Theater						
Reuzenfestival						
Onttrekking reserve Reuzenfestival						

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2021			Baten 2021		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS	8.230	0	8.230	2.309	0	2.309
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING	23.177	32	23.145	14.555	32	14.524
Verkoop woningen KB 2016						
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost		32				
Onttrekking reserve wijkaanpak Maastricht Noordoost					32	
Bijzondere lasten tlv egalisatie/onderhoudsreserve MECC						
Onttrekking egalisatie/onderhoudsreserve MECC						
Maastricht LAB (Next)						
Omgevingswet (PGB 2017+Kaderbrief 2017)						
PROGRAMMA 11: WONEN	1.437	42	1.395	83	42	41
Bijzondere lasten tlv reserve ISV		42				
Onttrekking reserve stedelijke vernieuwing (ISV)					42	
Actieplan bevolkingsdaling regio Maastricht en Heuvelland (krimpgelden) (septembercirculaire)						
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT	12.685	0	12.685	12.961	0	12.961
Kapitaallasten Ticketautomaten						
Onttrekking mobiliteitsfonds i.v.m. kapitaallasten ticketautomaten						
Bijdrage TVM						
Storting reserve Mobiliteit						
Incidentele uitgaven t.l.v. mobiliteitsfonds						
Onttrekking mobiliteitsfonds m.b.t. incidentele uitgaven						
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE	35.154	0	35.154	18.460	0	18.460
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL	16.306	0	16.306	19.859	18	19.841
Metten luchtkwaliteit tlv voorziening Lucht					18	
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN	91.332	140	91.192	323.344	140	323.204
Frictiekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)						
Incidentele inzet bedrijfsreserve tbv efficiencytaakstelling		109				
Onttrekking bedrijfsreserve tbv efficiencytaakstelling					109	
Bijzondere lasten tlv bedrijfsreserve		31				
Onttrekking bedrijfsreserve					31	
Aandelenkapitaal EMM						
Enexis (8169) (geldlening)						
Enci Holding nv (8172) (geldlening)						
OVERHEAD - HELPDESK / BURGERPANEL (3D)						
Bijzondere lasten tlv reserve organisatieontwikkeling						
Onttrekking reserve organisatieontwikkeling						
Onttrekking bedrijfsreserve						
TOTALEN	494.449	367	494.082	494.449	360	494.089

Bijlage 5 Overzicht subsidies

De staat van subsidies is geen verplicht onderdeel van de begroting maar wordt sedert enkele jaren opgenomen om toch een indruk te geven van de te verstrekken subsidies. De begroting 2018 bevat immers subsidiebudgetten maar geen subsidies. Deze zijn immers nog niet vastgesteld. Naar aanleiding van signalen vanuit de raad zal ingaande Programmabegroting 2018 de subsidieparagraaf geen overzichtlijstje bevatten van betaalde subsidies van twee jaren voorafgaande aan het nieuwe begrotingsjaar. Dit doet immers geen recht aan de door de raad gewenste transparantie en meer beleidsgestuurde informatie bij begroting en verantwoording bij rekening. In dit overzicht zijn weergegeven de vanuit beleid voorgenomen maximale subsidies van structurele aard en de bovenliggende regelingen en doelen voor flexibele subsidies in het aankomende jaar. Bij de jaarrekening zal een gedetailleerd overzicht worden verstrekt van alle beschikte subsidies compleet met de onderliggende regelingen.

De gemeente Maastricht heeft een structurele subsidierelatie met circa 50 instellingen en verleent daarnaast ongeveer 500 incidentele subsidies per jaar. Het wettelijk kader is vastgelegd in de Algemene Subsidieverordening Gemeente Maastricht 2015 en de diverse nadere regelingen/verordeningen.

Overzicht structurele 'instandhoudingsubsidies'

Subsidies worden verstrekt op basis van de in de begroting opgenomen programma's. Onderstaand een overzicht van de voorgenomen⁶ maximale structurele/instandhouding subsidies voor 2018. Bedragen zijn afgerond op duizendtallen.

<i>Naam instelling</i>	<i>Maximaal</i>
<i>Programma 2 – Integrale Veiligheid</i>	
Stichting Halt	€ 61.000
<i>Programma 3 - Economie en Werkgelegenheid</i>	
Stichting VVV	€ 884.000
<i>Programma 5&6 - Samenleven</i>	
Adviescommissie CIMM	€ 26.000
Adviescommissie ASM (seniorenbeleid)	€ 26.000
Adviescommissie IASD	€ 36.000
Adviescommissie Jongerenraad	€ 40.000
Stichting Radar	€ 26.000
Stichting RIBW	€ 149.000
Stichting Impuls	€ 155.000
Stichting Anti Discriminatie Voorziening(ADV) Limburg	€ 239.000
Stichting Relim	€ 762.000
Steunpunt Mantelzorg	€ 776.000
Stichting Koraalgroep	€ 971.000
Mondriaan	€ 1.348.000
Leger des Heils	€ 1.405.000
GGD (Gemeenschappelijke regeling)	€ 3.213.000
Kindgebonden financiering	€ 2.221.000
Xonar Vrouwenopvang	€ 2.278.000
Stichting Envida	€ 2.572.000
Stichting Trajekt	€ 7.507.000
<i>Programma 8 - Kunst en Cultuur</i>	
Stichting Sint Nicolaas Maastricht	€ 2.100
Stichting Hogeschool Zuyd	€ 3.000
Stichting Oranje Comite Maastricht	€ 5.100
Stichting Studium Chorale Maastricht	€ 6.000
Bestuur Nederlands Bachvereniging	€ 7.000
Stichting Viewmaster	€ 11.000
Popfestival	€ 62.000

⁶ De bedragen zijn geïndexeerd met 1,6%

Stichting Grafische Ateliers Maastricht	€ 16.000
Stichting Fashion Clash	€ 21.000
Stichting Art2Connect	€ 31.000
Stichting Project Sally Maastricht	€ 26.000
Theatergroep Hoge Fronten	€ 26.000
Stichting Jazz Maastricht	€ 37.000
Stichting Uit- Het Parcours	€ 42.000
Jan van Eijck Academie	€ 52.000
Stichting Intro	€ 45.000
Stichting Via Zuid Maastricht	€ 53.000
Stichting Opera Zuid	€ 80.000
Stichting Nederlandse Dansdagen	€ 84.000
Stichting Ateliers Maastricht (beeldende kunst)	€ 100.000
Stichting Musica Sacra	€ 105.000
Nederlandse Architectuurinstituut / Bureau Europa	€ 164.000
Toneelgroep Maastricht	€ 177.000
Marres – Maastricht	€ 196.000
Stichting Lumiere Maastricht	€ 331.000
Philharmonie Orkest Zuid Nederland	€ 213.000
Muziekgieterij	€ 374.000
Stichting Kabelomroep Zuid Limburg (RTV Maastricht)	€ 406.000
Regionaal Historisch Centrum Limburg	€ 905.000
CineSud	€ 26.000
Docfest	€ 26.000

Programma 14 - Natuur, Milieu en Afval

Stichting Kinderboerderij De Wieringerberg	€ 4.100
Stichting Daalhoeve	€ 46.000
Stichting Dierenambulance	€ 17.000
Dierenasiel	€ 82.000
Stichting Centrum Natuur en Milieu Educatie	€ 511.000

Overzicht activiteiten subsidies en subsidieplafonds

Naam regeling	Doel	Doelgroep/subsidieplafond
Subsidieregeling "Bewegen chronisch zieken"	Meer chronisch zieken in staat stellen om aan bewegingsactiviteiten deel te nemen.	Verenigingen en stichtingen Subsidieplafond : € 15.000
Subsidieregeling "Lokaal Educatieve Agenda"	Gericht op het verbeteren van de onderwijsinfrastructuur in relatie tot en in afstemming met relevante gemeentelijke beleidsthema's.	Schoolbesturen primair onderwijs. Subsidieplafond : € 200.000
Subsidieregeling "vrijwilligersactiviteiten welzijn en zorg" Basissubsidies	Basissubsidie gericht op het realiseren/behouden van een basis van vrijwilligersorganisaties als fundament van de sociale infrastructuur. Aanvullend op de basissubsidie kunnen vrijwilligersorganisaties via tenders activiteitensubsidies aanvragen	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 961.557
<i>Flexibele subsidies</i>	Vrijwilligersorganisaties kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten gericht op het verkrijgen van ruimte en het stimuleren van nieuwe initiatieven in de samenwerking tussen organisaties gericht op de doelstellingen van programma 4-5-6.	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 407.000
<i>Subsidie bewonersinitiatiefgeld</i>	Het verbeteren van de eigen woon- en leefomgeving	<i>Bewoners en bewonersgroepen</i>

voor buurten		Subsidieplafond € 75.000
Subsidie Opvoeding en Ontwikkeling (op basis van subsidieregeling professionele instellingen)	Deze regeling is bedoeld voor professionele instellingen ter subsidiering van versterking van de voorkant en innovatie van het systeem om tijdig (ernstige) problematiek te signaleren en hiervoor passende ondersteuning en hulp in te zetten.	Professionele instellingen op het gebied van opvoeding en ontwikkeling Subsidieplafond € 598.000
Regeling "subsidie Amateurlunsten" Structurele subsidies cultuurparticipatie	Betreft structurele (boekjaar)subsidies aan harmonieën, fanfares, koren en toneelverenigingen die voldoen aan de eisen in de regeling t.a.v. gekwalificeerde leiding, lidmaatschap erkende bond, jaarlijks openbaar optreden. Subsidiebedrag mede afhankelijk van ledenaantal. Verenigingen die onder deze regeling vallen, kunnen hiernaast geen projectsubsidies aanvragen (zie hieronder)	Verenigingen Subsidieplafond € 319.000
Regeling "subsidie Amateurlunsten" Projectsubsidies	Projectsubsidies ten behoeve van amateurkunstactiviteiten, NIET zijnde activiteiten van verenigingen die onder de structurele (boekjaar) subsidieregeling vallen. Wordt getoetst op: kwaliteit, Innovatie en participatie.	Verenigingen en stichtingen die geen structurele subsidie (zie hierboven) ontvangen. Subsidieplafond € 37.000
beleidsregels "beeldende kunst en vormgeving" Project subsidies beeldende kunsten via Van Eyck.	Het versterken van het productieklimaat en het vergroten van het cultuurbereik binnen de sector Beeldende Kunst en Vormgeving.	Subsidieplafond € 27.000
Innovatieagenda cultuur	Betreft een subsidieregeling voor innovatieve projectideeën, als onderdeel van de Innovatieagenda Cultuur. Criteria waarop wordt getoetst: - Vernieuwing cultuurpraktijk. - Impact op het publiek. - Verbindingen met de internationale omgeving. - Vergroten zichtbaarheid van cultuur.	Subsidieplafond 2017-2018: € 250.000
Diverse Evenementensubsidie jongerenparticipatie	Gericht op het stimuleren en versterken van samenkracht in de maatschappij met name onder jongeren. Inhoudelijke Onderlegger is de nota DDDjongerenpodium.	Subsidieplafond € 135.000

Bijlage 6 EU subsidies

Overzicht Maastrichtse projecten die medegefinancierd worden met Europese middelen per 30 augustus 2017

Interreg-programma Noordwest Europa, Interreg IVB 2007-2013

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
RoCK, lightrail Vlaanderen-Maastricht (met De Lijn)	€ 2.700.000	50%	€ 1.350.000

Trans Europese Netwerken programma (TEN-T) 2007-2013

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Ondertunneling A2-traverse, deelproject van de totale investeringsopgave (2012)	€ 50.000.000	10%	€ 5.000.000

Europees Sociaal Fonds 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Onderzoek duurzame inzetbaarheid Stadsbeheer en Maastricht Sport (beschikking 5 januari 2015) (ESF Duurzame inzetbaarheid)	€ 20.000	50%	€ 10.000

URBACT III 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Freight TAILS, 1e fase (internationaal consortium o.l.v. Westminster, partnerbudget Maastricht)	€ 8.850	70%	€ 6.195

Europees EFRO-programma OP Zuid-Nederland 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Slimmer en beter naar nul op de meter	€ 164.844	35%	€ 57.695

Interreg-programma Vlaanderen-Nederland, Interreg VA 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
2B Connect (thema: biodiversiteit)	€ 590.400	50%	€ 295.200
See2Do! (thema: duurzaamheid)	€ 252.181	46%	€ 116.695
Grensinformatiepunt	€ 187.875	50%	€ 93.937

Interreg-programma North-West Europe 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Ace Retrofitting (thema: duurzaamheid)	€ 408.517	60%	€ 245.110

Programma Europa voor de burger

Projectnaam		% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Project ELAINE(European Local Authorities Integration Network)		Lumpsum	€ 20.000

EU programme for the Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises (COSME)

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
European Equestrian Route d'Artagnan, EERA, Towards EuroHorse.	€ 328.564	75%	€ 246.418

De projectkosten zijn de kosten voor het hele Europese project. De gemeente Maastricht draagt over een periode van drie jaar € 15.000 bij aan het project.

Bijlage 7

Hercalculaties grondexploitaties

Omschrijving	Begroting 2018
<i>Investerings</i>	9.451.000
<i>Nog te maken kosten:</i>	
Grondverwerving	3.417.000
Bouwrijp maken	16.668.000
Overige kosten c.q. bijdragen	20.742.000
Niet terugvorderbare omzetbelasting	30.000
Rentekosten	2.317.000
Omslagkosten	-
Fonds bovenwijkse voorzieningen	-
Toevoeging reserves	-190.000
<i>Totaal nog te maken kosten</i>	<i>42.984.000</i>
<i>Totaal boekwaarde en nog te maken kosten</i>	<i>52.435.000</i>
<i>Nog te realiseren opbrengsten</i>	
Voorraad bouwgrond	45.990.000
Te ontvangen subsidies	-
Bijdrage SVF/ISV en de algemene dienst	113.000
Overige opbrengsten	6.571.000
Beschikking reserves	221.000
<i>Totaal nog te realiseren opbrengsten</i>	<i>52.895.000</i>
<i>Geraamd nader te concretiseren exploitatieresultaat</i>	<i>460.000</i>

Bijlage 8

Berekening EMU saldo

	Omschrijving	2017	2018	2019
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-27.279	-3.608	-3.180
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	34.214	30.816	46.074
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	15.139	14.478	14.556
-4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	110.403	53.076	60.759
5	Bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen die niet op exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht onder 4	0	0	0
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa tegen verkoopprijs voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
8	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs) voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
-9	Betalingen ten laste van voorzieningen	16.592	11.949	12.775
-10	Betalingen die niet onder de bij 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande vragen	0	0	0
11	Verloop van deelnemingen en aandelen (ja/nee) Zo ja, wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst?	nee --	nee --	nee --
Berekend EMU-saldo		-104.921	-23.340	-16.084

De berekening van het EMU saldo per gemeente is van belang voor de berekening van het nationaal begrotingstekort. Voor het begrotingstekort op nationaal niveau geldt dat dit maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) mag bedragen. Omdat het EMU saldo op een andere wijze wordt berekend dan de wijze waarop de gemeentebegroting is samengesteld, kan het zo zijn dat het EMU saldo negatief is terwijl er toch sprake is van een sluitende begroting.

Bijlage 9 Overzicht taakvelden

In het rapport-Depla 'Vernieuwing van de begroting en de verantwoording van gemeenten' staan adviezen voor vernieuwing. Rode draad in deze adviezen is het streven om het inzicht in de financiële positie -zeker ook voor niet-specialisten- en het onderling vergelijken van gemeentelijke begrotingen beter mogelijk te maken. Voor betere vergelijkbaarheid van financiële informatie is voorgeschreven dat de ramingen in het kader van de begrotingsuitvoering worden opgesteld aan de hand van *verplichte taakvelden*. Zie hieronder dit financiële taakveldenoverzicht.

TAAKVELD 0 : BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Taakveld: BESTUUR (0.1)					0.1
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	18.450	18.360	18.270
Apparaatskosten	2.061.736	2.063.471	2.063.471	2.063.471	2.063.471
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	4.260.479	4.162.827	4.162.827	4.162.827	4.162.827
Subtotaal Lasten	6.322.215	6.226.298	6.244.748	6.244.658	6.244.568
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	81.102	83.373	83.373	83.373	83.373
Subtotaal Baten	81.102	83.373	83.373	83.373	83.373
Saldo voor resultaatbestemming	-6.241.113	-6.142.925	-6.161.375	-6.161.285	-6.161.195
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-6.241.113	-6.142.925	-6.161.375	-6.161.285	-6.161.195

Taakveld: BURGERZAKEN (0.2)					0.2
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	2.982.155	3.061.326	2.794.118	2.794.118	2.794.118
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	1.053.635	1.068.809	1.268.809	868.809	1.093.809
Subtotaal Lasten	4.035.789	4.130.136	4.062.928	3.662.928	3.887.928
Ontvangen subsidies	463.350	473.544	473.544	473.544	473.544
Overige opbrengsten	1.981.226	2.024.813	2.024.813	2.024.813	2.024.813
Subtotaal Baten	2.444.576	2.498.357	2.498.357	2.498.357	2.498.357
Saldo voor resultaatbestemming	-1.591.213	-1.631.779	-1.564.571	-1.164.571	-1.389.571
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-1.591.213	-1.631.779	-1.564.571	-1.164.571	-1.389.571

Taakveld: BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN (0.3)					
					0.3
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	7.097.380	2.152.326	2.115.224	2.127.667	2.727.303
Apparaatskosten	624.257	641.736	641.736	641.736	641.736
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	2.321.887	1.143.696	1.143.696	1.143.696	1.143.696
Overige lasten	1.989.663	1.589.582	3.439.582	3.439.582	1.589.582
Subtotaal Lasten	12.033.186	5.527.341	7.340.239	7.352.682	6.102.318
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	12.176.379	6.047.164	5.183.208	5.160.312	5.249.978
Subtotaal Baten	12.176.379	6.047.164	5.183.208	5.160.312	5.249.978
Saldo voor resultaatbestemming	143.193	519.824	-2.157.030	-2.192.369	-852.339
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	143.193	519.824	-2.157.030	-2.192.369	-852.339

Taakveld: OVERHEAD (0.4)					
					0.4
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	7.904.141	9.467.801	10.048.029	10.377.548	10.189.502
Apparaatskosten	38.564.703	39.305.756	39.429.975	39.482.969	39.482.969
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	366.389	366.389	366.389	366.389
Overige lasten	7.381.189	3.843.167	3.808.930	3.743.931	3.743.932
Subtotaal Lasten	53.850.033	52.983.113	53.653.324	53.970.838	53.782.793
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-53.850.033	-52.983.113	-53.653.324	-53.970.838	-53.782.793
Storting in reserves	2.456.144	1.576.318	1.576.318	1.576.318	1.576.318
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-56.306.177	-54.559.431	-55.229.642	-55.547.155	-55.359.110

Taakveld: TREASURY (0.5)					
					0.5
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	3.950.420	3.320.389	3.113.262	2.916.186	2.819.399
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	14.715.669	7.070.131	7.599.520	7.263.640	7.075.367
Subtotaal Lasten	18.666.089	10.390.520	10.712.782	10.179.826	9.894.766
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	24.127.380	11.742.880	11.651.328	12.113.750	12.238.411
Subtotaal Baten	24.127.380	11.742.880	11.651.328	12.113.750	12.238.411
Saldo voor resultaatbestemming	5.461.291	1.352.360	938.546	1.933.924	2.343.645
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	5.461.291	1.352.360	938.546	1.933.924	2.343.645

Taakveld: OZB - WONINGEN (0.61)					0.61
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	6.822.659	6.972.757	6.972.757	6.972.757	6.972.757
Subtotaal Baten	6.822.659	6.972.757	6.972.757	6.972.757	6.972.757
Saldo voor resultaatbestemming	6.822.659	6.972.757	6.972.757	6.972.757	6.972.757
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	6.822.659	6.972.757	6.972.757	6.972.757	6.972.757

Taakveld: OZB - NIET WONINGEN (0.62)					0.62
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	23.367.117	23.881.193	23.881.193	23.881.193	23.881.193
Subtotaal Baten	23.367.117	23.881.193	23.881.193	23.881.193	23.881.193
Saldo voor resultaatbestemming	23.367.117	23.881.193	23.881.193	23.881.193	23.881.193
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	23.367.117	23.881.193	23.881.193	23.881.193	23.881.193

Taakveld: PARKEERBELASTING (0.63)					0.63
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	134.278	136.426	136.426	136.426	136.426
Subtotaal Lasten	134.278	136.426	136.426	136.426	136.426
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	1.967.103	2.010.379	2.010.379	2.010.379	2.010.379
Subtotaal Baten	1.967.103	2.010.379	2.010.379	2.010.379	2.010.379
Saldo voor resultaatbestemming	1.832.825	1.873.953	1.873.953	1.873.953	1.873.953
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	1.832.825	1.873.953	1.873.953	1.873.953	1.873.953

Taakveld: BELASTINGEN OVERIG (0.64)					0.64
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	1.072.879	1.036.318	1.036.318	1.036.318	1.036.318
Subtotaal Lasten	1.072.879	1.036.318	1.036.318	1.036.318	1.036.318
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	6.393.683	7.261.045	6.736.045	6.736.045	6.606.045
Subtotaal Baten	6.393.683	7.261.045	6.736.045	6.736.045	6.606.045
Saldo voor resultaatbestemming	5.320.804	6.224.726	5.699.726	5.699.726	5.569.726
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	5.320.804	6.224.726	5.699.726	5.699.726	5.569.726

Taakveld: ALGEMENE UITKERING EN OVERIGE UITKERINGE GEMEENTEFONDS (0.7)					0.7
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	225.169	191.169	187.169	187.169	187.169
Subtotaal Lasten	225.169	191.169	187.169	187.169	187.169
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	241.903.341	243.982.171	245.256.072	245.016.115	242.954.310
Subtotaal Baten	241.903.341	243.982.171	245.256.072	245.016.115	242.954.310
Saldo voor resultaatbestemming	241.678.172	243.791.002	245.068.903	244.828.946	242.767.141
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	241.678.172	243.791.002	245.068.903	244.828.946	242.767.141

Taakveld: OVERIGE BATEN EN LASTEN (0.8)					0.8
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	20.719	19.827	399.827	760.000	1.140.000
Apparaatskosten	6.465.590	6.344.747	6.129.723	5.952.832	5.952.832
Verstrekten subsidies	350.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	14.705.266	3.301.402	3.632.282	4.313.533	4.227.385
Subtotaal Lasten	21.541.575	9.765.976	10.261.832	11.126.365	11.420.217
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	25.445.147	19.180.404	15.823.352	15.901.198	16.980.329
Subtotaal Baten	25.445.147	19.180.404	15.823.352	15.901.198	16.980.329
Saldo voor resultaatbestemming	3.903.572	9.414.427	5.561.519	4.774.833	5.560.112
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	3.903.572	9.414.427	5.561.519	4.774.833	5.560.112

Taakveld: VENNOOTSCHAPSBELASTING (0.9)						0.9
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	
Apparaatskosten	0	0	0	0	0	
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0	
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0	
Overige lasten	0	0	0	0	0	
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0	
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0	
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0	
Saldo voor resultaatbestemming	0	0	0	0	0	
Storting in reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo na resultaatbestemming	0	0	0	0	0	

Taakveld: MUTATIES RESERVES (0.10)						0.10
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	
Apparaatskosten	0	0	0	0	0	
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0	
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0	
Overige lasten	0	0	0	0	0	
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0	
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	
Overige opbrengsten	1.268.593	1.467.606	1.499.260	1.550.621	1.591.560	
Subtotaal Baten	1.268.593	1.467.606	1.499.260	1.550.621	1.591.560	
Saldo voor resultaatbestemming	1.268.593	1.467.606	1.499.260	1.550.621	1.591.560	
Storting in reserves	24.034.015	18.886.376	19.919.410	18.703.846	18.572.061	
Onttrekking aan reserves	53.994.296	24.071.180	24.675.718	20.487.072	17.402.794	
Saldo na resultaatbestemming	31.228.874	6.652.410	6.255.568	3.333.847	422.293	

Taakveld: RESULTAAT VAN BATEN EN LASTEN (0.11)						0.11
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	
Apparaatskosten	0	0	0	0	0	
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0	
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0	
Overige lasten	0	0	0	0	0	
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0	
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0	
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0	
Saldo voor resultaatbestemming	0	0	0	0	0	
Storting in reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo na resultaatbestemming	0	0	0	0	0	

Taakveld: CRISISBEHEER EN BRANDWEER (1.1)					1.1
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	138.256	138.256	138.256	11.349
Apparaatskosten	120.520	123.895	123.895	123.895	123.895
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	48.950	48.950	48.950	48.950
Overige lasten	8.012.883	7.741.690	7.561.690	7.561.690	7.561.690
Subtotaal Lasten	8.133.403	8.052.791	7.872.791	7.872.791	7.745.884
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	286.823	289.213	289.213	289.213	289.213
Subtotaal Baten	286.823	289.213	289.213	289.213	289.213
Saldo voor resultaatbestemming	-7.846.580	-7.763.578	-7.583.578	-7.583.578	-7.456.671
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-7.846.580	-7.763.578	-7.583.578	-7.583.578	-7.456.671

Taakveld: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID (1.2)					1.2
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	31.953	20.258	20.166	20.074	19.982
Apparaatskosten	3.594.834	3.694.304	3.694.304	3.694.304	3.694.304
Verstrekten subsidies	197.526	200.892	200.892	200.892	200.892
Storting in voorzieningen	0	11.702	11.702	11.702	11.702
Overige lasten	2.371.262	2.084.263	1.784.263	1.554.263	1.554.263
Subtotaal Lasten	6.195.575	6.011.419	5.711.327	5.481.235	5.481.143
Ontvangen subsidies	110.000	110.000	110.000	110.000	110.000
Overige opbrengsten	101.827	104.067	104.067	104.067	104.067
Subtotaal Baten	211.827	214.067	214.067	214.067	214.067
Saldo voor resultaatbestemming	-5.983.748	-5.797.352	-5.497.260	-5.267.168	-5.267.076
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-5.983.748	-5.797.352	-5.497.260	-5.267.168	-5.267.076

Taakveld: VERKEER EN VERVOER (2.1)					2.1
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	6.606.367	4.846.692	4.766.122	4.687.757	4.620.768
Apparaatskosten	4.182.084	4.298.611	4.298.611	4.298.611	4.298.611
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	3.348.337	3.410.231	3.478.646	3.479.158	3.479.669
Overige lasten	11.376.809	10.197.029	9.850.063	9.121.017	9.121.017
Subtotaal Lasten	25.513.597	22.752.563	22.393.442	21.586.543	21.520.065
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	196.701	201.489	201.489	201.489	201.489
Subtotaal Baten	196.701	201.489	201.489	201.489	201.489
Saldo voor resultaatbestemming	-25.316.896	-22.551.075	-22.191.954	-21.385.055	-21.318.577
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-25.316.896	-22.551.075	-22.191.954	-21.385.055	-21.318.577

Taakveld: PARKEREN (2.2)					2.2
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	1.862.128	1.251.068	1.369.640	1.192.966	1.118.665
Apparaatskosten	1.951.051	2.005.680	2.005.680	2.005.680	2.005.680
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	1.986.174	2.317.953	2.317.953	2.317.953	2.317.953
Subtotaal Lasten	5.799.353	5.574.701	5.693.273	5.516.599	5.442.298
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	9.125.463	9.158.565	9.158.565	9.158.565	9.158.565
Subtotaal Baten	9.125.463	9.158.565	9.158.565	9.158.565	9.158.565
Saldo voor resultaatbestemming	3.326.110	3.583.864	3.465.292	3.641.966	3.716.267
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	3.326.110	3.583.864	3.465.292	3.641.966	3.716.267

Taakveld: RECREATIEVE HAVENS (2.3)					2.3
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	58.006	58.883	58.883	58.883	58.883
Subtotaal Lasten	58.006	58.883	58.883	58.883	58.883
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-58.006	-58.883	-58.883	-58.883	-58.883
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-58.006	-58.883	-58.883	-58.883	-58.883

Taakveld: ECONOMISCHE ONTWIKKELING (3.1)					3.1
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	710.731	555.201	554.366	553.165	551.724
Apparaatskosten	1.713.783	1.761.769	1.761.769	1.761.769	1.761.769
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	1.709.191	1.727.319	1.577.319	1.516.319	1.516.319
Subtotaal Lasten	4.133.705	4.044.289	3.893.454	3.831.253	3.829.812
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	324.689	333.780	333.780	333.780	333.780
Subtotaal Baten	324.689	333.780	333.780	333.780	333.780
Saldo voor resultaatbestemming	-3.809.016	-3.710.509	-3.559.674	-3.497.473	-3.496.032
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-3.809.016	-3.710.509	-3.559.674	-3.497.473	-3.496.032

Taakveld: FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR (3.2)					3.2
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	267.120	271.394	271.394	271.394	271.394
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	466.948	380.419	335.419	395.419	395.419
Subtotaal Lasten	734.068	651.813	606.813	666.813	666.813
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-734.068	-651.813	-606.813	-666.813	-666.813
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-734.068	-651.813	-606.813	-666.813	-666.813

Taakveld: BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN (3.3)					3.3
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	246.000	249.936	249.936	249.936	249.936
Subtotaal Lasten	246.000	249.936	249.936	249.936	249.936
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-246.000	-249.936	-249.936	-249.936	-249.936
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-246.000	-249.936	-249.936	-249.936	-249.936

Taakveld: ECONOMISCHE PROMOTIE (3.4)					3.4
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	12.215	13.479	13.413	13.349	13.284
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	1.072.147	1.089.302	1.089.302	1.089.302	1.089.302
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	1.992.617	2.447.557	1.922.557	1.922.557	1.792.557
Subtotaal Lasten	3.076.979	3.550.338	3.025.272	3.025.208	2.895.143
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.005.998	2.050.130	2.050.130	2.050.130	2.050.130
Subtotaal Baten	2.005.998	2.050.130	2.050.130	2.050.130	2.050.130
Saldo voor resultaatbestemming	-1.070.981	-1.500.208	-975.142	-975.078	-845.013
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-1.070.981	-1.500.208	-975.142	-975.078	-845.013

Taakveld: ONDERWIJSHUISVESTING (4.2)					4.2
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	4.674.543	2.714.171	2.785.046	2.819.510	2.789.952
Apparaatskosten	159.475	163.940	163.940	163.940	163.940
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	3.116.188	1.797.793	1.797.793	1.797.793	1.797.793
Subtotaal Lasten	7.950.206	4.675.904	4.746.779	4.781.243	4.751.685
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	417.693	426.883	426.883	426.883	426.883
Subtotaal Baten	417.693	426.883	426.883	426.883	426.883
Saldo voor resultaatbestemming	-7.532.513	-4.249.022	-4.319.897	-4.354.361	-4.324.803
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-7.532.513	-4.249.022	-4.319.897	-4.354.361	-4.324.803

Taakveld: ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN (4.3)					4.3
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	26.546	18.293	18.208	18.123	18.038
Apparaatskosten	1.505.950	1.548.117	1.548.117	1.548.117	1.548.117
Verstrekten subsidies	3.806.803	3.432.715	3.493.232	3.553.749	3.614.267
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	2.188.497	2.223.513	2.223.513	2.223.513	2.223.513
Subtotaal Lasten	7.527.796	7.222.637	7.283.069	7.343.501	7.403.934
Ontvangen subsidies	2.822.602	2.512.602	2.512.602	2.512.602	2.512.602
Overige opbrengsten	1.840.552	1.882.203	1.882.203	1.882.203	1.882.203
Subtotaal Baten	4.663.154	4.394.805	4.394.805	4.394.805	4.394.805
Saldo voor resultaatbestemming	-2.864.641	-2.827.832	-2.888.264	-2.948.696	-3.009.129
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-2.864.641	-2.827.832	-2.888.264	-2.948.696	-3.009.129

Taakveld: SPORTBELEID EN ACTIVERING (5.1)					5.1
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	1.380.782	1.419.444	1.419.444	1.419.444	1.419.444
Verstrekten subsidies	14.283	14.512	14.512	14.512	14.512
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	855.739	762.566	660.988	580.802	513.268
Subtotaal Lasten	2.250.804	2.196.522	2.094.944	2.014.758	1.947.224
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-2.250.804	-2.196.522	-2.094.944	-2.014.758	-1.947.224
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-2.250.804	-2.196.522	-2.094.944	-2.014.758	-1.947.224

Taakveld: SPORTACCOMMODATIES (5.2)					5.2
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	3.198.091	2.039.763	2.076.721	2.048.856	1.925.708
Apparaatskosten	1.316.199	1.352.292	1.365.485	1.365.485	1.365.485
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	3.100.144	3.185.630	3.194.630	3.194.630	3.194.630
Overige lasten	2.035.261	2.177.540	1.957.540	1.949.540	1.911.074
Subtotaal Lasten	9.649.695	8.755.225	8.594.376	8.558.511	8.396.897
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.416.770	2.528.729	2.593.587	2.688.587	2.778.561
Subtotaal Baten	2.416.770	2.528.729	2.593.587	2.688.587	2.778.561
Saldo voor resultaatbestemming	-7.232.925	-6.226.496	-6.000.789	-5.869.924	-5.618.336
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-7.232.925	-6.226.496	-6.000.789	-5.869.924	-5.618.336

Taakveld: CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE EN CULTUURPARTICIPATIE (5.3)					5.3
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	761.668	810.354	805.126	800.365	788.283
Apparaatskosten	5.041.387	5.179.615	5.179.615	5.179.615	5.179.615
Verstrekten subsidies	2.704.259	2.716.579	2.721.220	2.721.220	2.721.220
Storting in voorzieningen	73.646	404.484	404.484	404.484	404.484
Overige lasten	7.955.309	5.873.237	5.696.891	5.709.891	5.715.891
Subtotaal Lasten	16.536.269	14.984.269	14.807.336	14.815.575	14.809.493
Ontvangen subsidies	458.122	460.329	460.329	460.329	460.329
Overige opbrengsten	4.690.248	4.678.330	4.678.330	4.678.330	4.678.330
Subtotaal Baten	5.148.370	5.138.659	5.138.659	5.138.659	5.138.659
Saldo voor resultaatbestemming	-11.387.899	-9.845.611	-9.668.678	-9.676.917	-9.670.835
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-11.387.899	-9.845.611	-9.668.678	-9.676.917	-9.670.835

Taakveld: MUSEA (5.4)					5.4
Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	6.375	6.375	6.375	6.375
Apparaatskosten	281.240	288.795	288.795	288.795	288.795
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	15.497	64.865	64.865	64.865	64.865
Overige lasten	307.960	222.673	222.673	222.673	222.673
Subtotaal Lasten	604.697	582.708	582.708	582.708	582.708
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	105.601	107.924	107.924	107.924	107.924
Subtotaal Baten	105.601	107.924	107.924	107.924	107.924
Saldo voor resultaatbestemming	-499.096	-474.784	-474.784	-474.784	-474.784
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-499.096	-474.784	-474.784	-474.784	-474.784

Taakveld: CULTUREEL ERFGOED (5.5)					5.5
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	145.281	139.717	139.121	138.525	137.929
Apparaatskosten	555.178	570.723	570.723	570.723	570.723
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	1.364.190	327.085	327.085	327.085	327.085
Subtotaal Lasten	2.064.649	1.037.525	1.036.929	1.036.333	1.035.737
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-2.064.649	-1.037.525	-1.036.929	-1.036.333	-1.035.737
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-2.064.649	-1.037.525	-1.036.929	-1.036.333	-1.035.737

Taakveld: MEDIA (5.6)					5.6
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	307.718	307.718	307.718	307.718
Apparaatskosten	2.608.937	2.681.179	2.681.179	2.681.179	2.681.179
Verstrekten subsidies	1.272.559	1.292.920	1.292.920	1.292.920	1.292.920
Storting in voorzieningen	86.688	479.242	479.242	479.242	479.242
Overige lasten	2.299.930	1.471.239	1.439.228	1.410.977	1.410.977
Subtotaal Lasten	6.268.113	6.232.297	6.200.286	6.172.035	6.172.035
Ontvangen subsidies	81.500	83.293	83.293	83.293	83.293
Overige opbrengsten	711.660	726.283	726.283	726.283	726.283
Subtotaal Baten	793.160	809.576	809.576	809.576	809.576
Saldo voor resultaatbestemming	-5.474.953	-5.422.721	-5.390.710	-5.362.459	-5.362.459
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-5.474.953	-5.422.721	-5.390.710	-5.362.459	-5.362.459

Taakveld: OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE (5.7)					5.7
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	641.300	446.636	420.778	383.520	374.673
Apparaatskosten	2.387.426	2.454.274	2.454.274	2.454.274	2.454.274
Verstrekten subsidies	28.462	28.917	28.917	28.917	28.917
Storting in voorzieningen	886.913	899.646	899.646	899.646	899.646
Overige lasten	3.666.727	4.032.505	4.032.505	4.032.505	4.032.505
Subtotaal Lasten	7.610.828	7.861.978	7.836.120	7.798.862	7.790.015
Ontvangen subsidies	22.892	22.892	22.892	22.892	22.892
Overige opbrengsten	27.614	27.614	27.614	27.614	27.614
Subtotaal Baten	50.506	50.506	50.506	50.506	50.506
Saldo voor resultaatbestemming	-7.560.322	-7.811.471	-7.785.613	-7.748.355	-7.739.508
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-7.560.322	-7.811.471	-7.785.613	-7.748.355	-7.739.508

Taakveld: SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE (6.1)					
					6.1
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	163.381	109.744	92.820	92.388	91.955
Apparaatskosten	1.934.061	1.988.215	1.988.215	1.988.215	1.988.215
Verstrekten subsidies	6.906.549	6.457.728	6.457.728	6.457.728	6.457.728
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	4.871.063	-273.076	-2.774.492	-5.580.119	-7.215.119
Subtotaal Lasten	13.875.054	8.282.610	5.764.271	2.958.212	1.322.779
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	700.248	706.487	706.487	706.487	706.487
Subtotaal Baten	700.248	706.487	706.487	706.487	706.487
Saldo voor resultaatbestemming	-13.174.806	-7.576.124	-5.057.784	-2.251.725	-616.292
Storting in reserves	81.000	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-13.255.806	-7.576.124	-5.057.784	-2.251.725	-616.292

Taakveld: WIJKTEAMS (6.2)					
					6.2
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	1.665.182	1.691.824	1.691.824	1.691.824	1.691.824
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	1.665.182	1.691.824	1.691.824	1.691.824	1.691.824
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	324.771	331.916	331.916	331.916	331.916
Subtotaal Baten	324.771	331.916	331.916	331.916	331.916
Saldo voor resultaatbestemming	-1.340.410	-1.359.908	-1.359.908	-1.359.908	-1.359.908
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-1.340.410	-1.359.908	-1.359.908	-1.359.908	-1.359.908

Taakveld: INKOMENSREGELINGEN (6.3)					
					6.3
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	7.870.438	8.090.810	8.090.810	8.090.810	8.090.810
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	68.642.246	68.533.436	68.615.382	68.421.339	68.421.339
Subtotaal Lasten	76.512.684	76.624.246	76.706.192	76.512.149	76.512.149
Ontvangen subsidies	63.913.159	72.913.159	71.913.159	69.913.159	68.613.159
Overige opbrengsten	2.529.334	2.600.155	2.600.155	2.600.155	2.600.155
Subtotaal Baten	66.442.493	75.513.314	74.513.314	72.513.314	71.213.314
Saldo voor resultaatbestemming	-10.070.191	-1.110.932	-2.192.878	-3.998.835	-5.298.835
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-10.070.191	-1.110.932	-2.192.878	-3.998.835	-5.298.835

Taakveld: BEGELEIDE PARTICIPATIE (6.4)					6.4
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	26.866.657	23.536.816	22.061.529	20.602.153	20.209.490
Subtotaal Lasten	26.866.657	23.536.816	22.061.529	20.602.153	20.209.490
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	10.200	10.424	10.424	10.424	10.424
Subtotaal Baten	10.200	10.424	10.424	10.424	10.424
Saldo voor resultaatbestemming	-26.856.457	-23.526.392	-22.051.105	-20.591.729	-20.199.066
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-26.856.457	-23.526.392	-22.051.105	-20.591.729	-20.199.066

Taakveld: ARBEIDSPARTICIPATIE (6.5)					6.5
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	6.575.023	6.456.403	6.299.070	6.242.171	6.242.171
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	4.106.706	4.511.682	4.648.783	4.985.277	4.573.180
Subtotaal Lasten	10.681.729	10.968.085	10.947.853	11.227.449	10.815.352
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.385.645	2.452.443	2.452.443	2.452.443	2.452.443
Subtotaal Baten	2.385.645	2.452.443	2.452.443	2.452.443	2.452.443
Saldo voor resultaatbestemming	-8.296.085	-8.515.643	-8.495.411	-8.775.006	-8.362.909
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-8.296.085	-8.515.643	-8.495.411	-8.775.006	-8.362.909

Taakveld: MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO) (6.6)					6.6
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	4.352.091	4.473.950	4.473.950	4.473.950	4.473.950
Verstrekten subsidies	1.055.304	1.072.189	1.072.189	1.072.189	1.072.189
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	20.746.841	20.843.172	20.649.580	20.731.316	20.700.523
Subtotaal Lasten	26.154.236	26.389.311	26.195.718	26.277.454	26.246.661
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.282.895	2.300.010	2.300.010	2.300.010	2.300.010
Subtotaal Baten	2.282.895	2.300.010	2.300.010	2.300.010	2.300.010
Saldo voor resultaatbestemming	-23.871.341	-24.089.301	-23.895.708	-23.977.444	-23.946.651
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-23.871.341	-24.089.301	-23.895.708	-23.977.444	-23.946.651

Taakveld: MAATWERKDIENSTVERLENING 18+ (6.71)					6.71
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	1.244.877	1.264.795	1.264.795	1.264.795	1.264.795
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	14.706.670	16.368.373	16.368.373	16.465.555	16.528.585
Subtotaal Lasten	15.951.547	17.633.169	17.633.169	17.730.350	17.793.381
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.769.381	2.813.691	2.813.691	2.813.691	2.813.691
Subtotaal Baten	2.769.381	2.813.691	2.813.691	2.813.691	2.813.691
Saldo voor resultaatbestemming	-13.182.166	-14.819.478	-14.819.478	-14.916.659	-14.979.690
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-13.182.166	-14.819.478	-14.819.478	-14.916.659	-14.979.690

Taakveld: MAATWERKDIENSTVERLENING 18- (6.72)					6.72
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	3.727.042	3.829.918	3.829.918	3.829.918	3.829.918
Verstrekten subsidies	1.097.095	1.118.747	1.118.747	1.118.747	1.118.747
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	25.695.198	32.056.609	32.234.058	32.379.888	32.541.386
Subtotaal Lasten	30.519.335	37.005.274	37.182.723	37.328.553	37.490.051
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	3.907.406	3.963.627	3.963.627	3.963.627	3.963.627
Subtotaal Baten	3.907.406	3.963.627	3.963.627	3.963.627	3.963.627
Saldo voor resultaatbestemming	-26.611.928	-33.041.647	-33.219.096	-33.364.926	-33.526.424
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-26.611.928	-33.041.647	-33.219.096	-33.364.926	-33.526.424

Taakveld: GEESCALEERDE ZORG 18+ (6.81)					6.81
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	554.698	570.230	570.230	570.230	570.230
Verstrekten subsidies	8.573.475	8.202.562	8.202.562	8.202.562	8.202.562
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	26.941.334	31.686.265	32.285.867	32.158.436	32.283.029
Subtotaal Lasten	36.069.507	40.459.056	41.058.658	40.931.227	41.055.820
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.222.778	2.225.298	2.225.298	2.225.298	2.225.298
Subtotaal Baten	2.222.778	2.225.298	2.225.298	2.225.298	2.225.298
Saldo voor resultaatbestemming	-33.846.729	-38.233.759	-38.833.361	-38.705.930	-38.830.523
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-33.846.729	-38.233.759	-38.833.361	-38.705.930	-38.830.523

Taakveld: GEESCALEERDE ZORG 18- (6.82)					6.82
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	0	0	0	0	0

Taakveld: VOLKSGEZONDHEID (7.1)					7.1
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	86.717	89.145	89.145	89.145	89.145
Verstrekten subsidies	6.377.516	6.756.925	6.756.925	6.756.925	6.756.925
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	338.778	372.609	372.609	372.609	372.609
Subtotaal Lasten	6.803.011	7.218.679	7.218.679	7.218.679	7.218.679
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	1.035.295	1.058.072	1.058.072	1.058.072	1.058.072
Subtotaal Baten	1.035.295	1.058.072	1.058.072	1.058.072	1.058.072
Saldo voor resultaatbestemming	-5.767.716	-6.160.607	-6.160.607	-6.160.607	-6.160.607
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-5.767.716	-6.160.607	-6.160.607	-6.160.607	-6.160.607

Taakveld: RIOLERING (7.2)					7.2
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	1.268.593	1.467.606	1.499.260	1.550.621	1.591.560
Apparaatskosten	532.896	547.817	547.817	547.817	547.817
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	5.099.459	4.254.762	4.254.762	4.254.762	4.254.762
Overige lasten	2.152.419	2.406.690	2.406.690	2.406.690	2.406.690
Subtotaal Lasten	9.053.367	8.676.875	8.708.529	8.759.890	8.800.829
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	13.074.961	13.425.745	13.425.745	13.425.745	13.425.745
Subtotaal Baten	13.074.961	13.425.745	13.425.745	13.425.745	13.425.745
Saldo voor resultaatbestemming	4.021.594	4.748.869	4.717.215	4.665.854	4.624.915
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	4.021.594	4.748.869	4.717.215	4.665.854	4.624.915

Taakveld: AFVAL (7.3)					
					7.3
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	221.629	191.998	292.937	233.704	296.087
Apparaatskosten	3.486.567	3.575.556	3.575.556	3.575.556	3.575.556
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	206.670	191.962	191.962	191.962	191.962
Overige lasten	8.210.723	8.358.049	8.358.049	8.358.049	8.358.049
Subtotaal Lasten	12.125.589	12.317.565	12.418.504	12.359.271	12.421.654
Ontvangen subsidies	142.000	142.000	142.000	142.000	142.000
Overige opbrengsten	19.219.742	19.401.734	19.618.489	19.559.256	19.621.639
Subtotaal Baten	19.361.742	19.543.734	19.760.489	19.701.256	19.763.639
Saldo voor resultaatbestemming	7.236.153	7.226.169	7.341.985	7.341.985	7.341.985
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	7.236.153	7.226.169	7.341.985	7.341.985	7.341.985

Taakveld: MILIEUBEHEER (7.4)					
					7.4
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	181.965	146.528	145.825	145.121	144.418
Apparaatskosten	1.211.196	1.245.109	1.245.109	1.245.109	1.245.109
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	1.245.155	1.219.424	1.219.424	1.219.424	1.219.424
Subtotaal Lasten	2.638.316	2.611.061	2.610.358	2.609.654	2.608.951
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	85.000	68.000	68.000	68.000	68.000
Subtotaal Baten	85.000	68.000	68.000	68.000	68.000
Saldo voor resultaatbestemming	-2.553.316	-2.543.061	-2.542.358	-2.541.654	-2.540.951
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-2.553.316	-2.543.061	-2.542.358	-2.541.654	-2.540.951

Taakveld: BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA (7.5)					
					7.5
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	17.233	80.443	80.079	79.825	79.223
Apparaatskosten	186.660	191.886	191.886	191.886	191.886
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	16.576	16.576	16.576	16.576
Overige lasten	390.025	300.319	300.319	300.319	310.085
Subtotaal Lasten	593.918	589.224	588.860	588.606	597.770
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	583.125	583.125	583.125	583.125	583.125
Subtotaal Baten	583.125	583.125	583.125	583.125	583.125
Saldo voor resultaatbestemming	-10.793	-6.099	-5.735	-5.481	-14.645
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-10.793	-6.099	-5.735	-5.481	-14.645

Taakveld: RUIMTELIJKE ORDENING (8.1)					8.1
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	2.615.257	1.959.628	1.955.103	3.720.703	3.716.177
Apparaatskosten	2.212.209	2.274.151	2.274.151	2.274.151	2.274.151
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	1.780.358	1.862.192	1.262.192	1.140.192	1.068.933
Subtotaal Lasten	6.607.824	6.095.971	5.491.446	7.135.046	7.059.261
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	953.525	980.224	980.224	980.224	980.224
Subtotaal Baten	953.525	980.224	980.224	980.224	980.224
Saldo voor resultaatbestemming	-5.654.300	-5.115.747	-4.511.222	-6.154.822	-6.079.037
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-5.654.300	-5.115.747	-4.511.222	-6.154.822	-6.079.037

Taakveld: GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVEN TERREIN) (8.2)					8.2
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	9.658.000	7.927.000	3.723.000	6.741.000	4.112.000
Subtotaal Lasten	9.658.000	7.927.000	3.723.000	6.741.000	4.112.000
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	9.658.000	7.927.000	3.723.000	6.741.000	4.112.000
Subtotaal Baten	9.658.000	7.927.000	3.723.000	6.741.000	4.112.000
Saldo voor resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	0	0	0	0	0

Taakveld: WONEN EN BOUWEN (8.3)					8.3
<i>Exploitatie (bedragen in euro's)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	2.600.985	2.114.908	878.313	865.704	793.578
Apparaatskosten	3.482.274	3.579.778	3.579.778	3.579.778	3.579.778
Verstrekten subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	4.656.070	3.755.575	2.694.327	1.479.700	497.936
Subtotaal Lasten	10.739.329	9.450.260	7.152.417	5.925.181	4.871.291
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	3.930.169	4.016.875	4.016.875	4.016.875	4.016.875
Subtotaal Baten	3.930.169	4.016.875	4.016.875	4.016.875	4.016.875
Saldo voor resultaatbestemming	-6.809.159	-5.433.386	-3.135.543	-1.908.307	-854.417
Storting in reserves	144.366	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-6.953.525	-5.433.386	-3.135.543	-1.908.307	-854.417

TOTAAL

Exploitatie (bedragen in euro's)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021
Kapitaallasten	44.712.526	34.339.179	34.060.185	36.016.386	36.291.920
Apparaatskosten	113.709.157	115.872.641	115.370.488	115.189.693	115.189.693
Verstrekte subsidies	36.633.157	35.712.000	35.777.158	35.837.675	35.898.193
Storting in voorzieningen	15.139.241	14.478.134	14.555.549	14.556.061	14.556.572
Overige lasten	318.556.160	291.958.170	283.713.856	280.286.884	272.363.777
Subtotaal Lasten	528.750.242	492.360.125	483.477.238	481.886.700	474.300.155
Ontvangen subsidies	68.013.625	76.717.819	75.717.819	73.717.819	72.417.819
Overige opbrengsten	433.457.846	412.033.820	404.579.429	407.961.972	404.627.921
Subtotaal Baten	501.471.470	488.751.639	480.297.247	481.679.791	477.045.740
Saldo voor resultaatbestemming	-27.278.771	-3.608.486	-3.179.990	-206.909	2.745.585
Storting in reserves	26.715.525	20.462.694	21.495.728	20.280.164	20.148.379
Onttrekking aan reserves	53.994.296	24.071.180	24.675.718	20.487.072	17.402.794
Saldo na resultaatbestemming	0	0	0	0	0

Sinds 2004 is het mogelijk om in Maastricht een burgerinitiatief in te dienen. Een burgerinitiatief is een verzoek van een groep inwoners om een plan of ontwikkeling op de agenda van de raad te zetten. Voorbeelden zijn: de bouw van een jeugdhonk, het plaatsen van een bank waar ouderen kunnen samenkomen, het opzetten van een nieuw museum of een mooi pand de monumentenstatus geven. Voor een gemeentebreed voorstel geldt dat minstens 300 mensen het burgerinitiatiefvoorstel moeten ondersteunen. Deze mensen zijn kiesgerechtigd. Gaat het om een buurtgericht voorstel, dan moeten 100 mensen het ondersteunen. Zij moeten wel wonen in de buurt waar het voorstel over gaat. Afspraak tussen college en raad is dat het college de raad via de Planning & Control documenten informeert hoe raadsbesluiten gekoppeld aan een burgerinitiatief zijn opgepakt. In deze bijlage is de stand van zaken per 1 september 2017 weergegeven.

Burgerinitiatief Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen

Op 14 juni 2011 is het burgerinitiatief "Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen" namens de werkgroep Tapijnkazerne overhandigd aan de burgemeester vanuit zijn rol als voorzitter van de raad. De volgende beslispunten staan hierin vermeld:

Het kazerneterrein gaat volledig deel uitmaken van het park

Enkel de waardevolle (monumentale) gebouwen worden behouden

Hierin wordt een variëteit aan (binnenstad)-functies gehuisvest waaronder de universiteit

De wandel- en fietsverbinding met het Jekerdal, onderlangs de Jeker wordt hersteld.

De raad heeft bij amendement besloten beslispunt c. te schrappen en beslispunt d. te vernummeren tot c. met als overweging "dat het niet mogelijk is om beslispunt c. te honoreren omdat de voorwaarden en omstandigheden waaronder de Tapijnkazerne kan worden aangekocht niet bekend zijn" en "de gemeente naar de burgers toe eerlijk willen zijn over hetgeen wel en niet tot de mogelijkheden behoort".

Stand van zaken per 1-9-2017

Zie project Tapijnkazerne in programma 10 Stadsontwikkeling.

Buurt-Burgerinitiatief Trichterveld

Op 8 juli 2014 heeft de raad het ontvangen buurt-burgerinitiatief Trichterveld inhoudelijk behandeld.

Verzoek aan de raad is het college opdracht te geven met Maasvallei in overleg te treden over:

- Respectering en instandhouding van de met de bewoners afgesloten convenant en de uitvoering daarvan.
- Het leveren van maatwerk aan en in overleg met de bewoners van de huidige huurwoningen.
- Het resultaat van het overleg tussen college en Maasvallei terug te koppelen met de indieners van dit burgerinitiatief en met de gemeenteraad.

De raad is akkoord gegaan met alle beslispunten van dit voorstel.

Verder is er een amendement ingediend op 8 juli 2014 door PvdA, D66, SBM, SP, SPM, CDA en GroenLinks. Hierin is gevraagd om de beslispunten van het raadsvoorstel (zoals hierboven omschreven) te wijzigen in:

Het college van burgemeester en wethouders vanuit een toezichthoudende rol zullen toezien dat naast de verplichtingen uit het sociaal plan maatwerk zal leveren aan de 17 huishoudens die gedwongen moeten verhuizen door het aangepaste plan voor Trichterveld.

Dat wat de gemeenteraad betreft het maatwerk de volgende zaken zijn:

Een zo vloeiend mogelijke overgang naar de nieuwe woning zonder tussenverhuizing. Bewoners die in Trichterveld willen blijven kunnen zonder tussenverhuizing in hun nieuwe woning trekken.

Indien burens in de toekomstige situatie naast elkaar willen wonen dan zal Maasvallei zich daarvoor inspannen binnen de mogelijkheden van het plan en de huurders.

Er zal financieel maatwerk geleverd worden, zodat de woonlasten passen bij de financiële mogelijkheden en het inkomen van de huurder.

Bewoners met een WMO-indicatie krijgen, als zij dat willen, een gelijkvloerse woning aangeboden in Trichterveld. Hierbij zal het financiële maatwerk zoals genoemd in beslispunt 2c ook geleverd worden.

Het aanvragen en begeleiden van WMO-trajecten voor bewoners.

Het aanvragen van huurtoeslag voor bewoners.

Het regelen van de verhuizing in organisatorische zin.

Het begeleiden van bewoners bij werkzaamheden in of aan de nieuwe of huidige woning.

Het adviseren en ondersteunen van bewoners om de energielasten en daarmee de woonlasten te beperken.

Het ondersteunen van bewoners met een bruikleenovereenkomst of tijdelijk huurcontract bij het vinden van een nieuwe woning.

Tijdige communicatie naar bewoners met een bruikleenovereenkomst dan wel tijdelijk huurcontract over wanneer de overeenkomst opgezegd zal worden.

Waar mogelijk worden bruikleenovereenkomsten omgezet in tijdelijke huurcontracten indien de bewoners dat zelf wensen.

Binnen de kaders van het gewijzigde plan voor Trichterveld en het maatwerk zal Maasvallei regelmatig overleg voeren met de bewonersbelangen vereniging van Trichterveld.

De raad heeft het ingediende amendement tijdens de vergadering op 8 juli 2014 aangenomen.

Stand van zaken per 1-09-2017

De nieuwbouw in het gebied tussen het Bataviaplantsoen en de Floresstraat is in volle gang. Ook de inrichting van het pleintje aan de Floresstraat wordt vernieuwd. Het nieuw ontwerp is door de gemeente aangepast aan de nieuwbouw. Voor de volgende fase rondom de Javastraat/Sumatrastraat lopen de voorbereidingen. Aan deze fase zijn 13 verplichte verhuizingen gekoppeld. Maasvallei is hierover in gesprek met de bewoners en heeft inmiddels met 10 van de 13 huishoudens een passende oplossing gevonden (conform maatwerkafspraken amendement 8 juli 2014). Met 3 huishoudens zijn ze nog in overleg. Dit najaar vindt een volgende informatiebijeenkomst plaats. Ook zal er een volgende nieuwsbrief verschijnen. Het maandelijks spreekuur in de wijk is vanwege teruglopende vraag gestopt. Bewoners die behoefte hebben aan een persoonlijk gesprek kunnen direct een afspraak maken met de woonconsulente van Maasvallei.

Bijlage 11 Financieel uitvoeringsbeeld 2017

De raad heeft verzocht bij de begroting een bijgesteld uitvoeringsbeeld op te nemen. De peildatum is 1 augustus. Het verwacht tekort bedraagt circa € 6,963 mln. Ten opzichte van het 1^e uitvoeringsbeeld (-/- € 3,092 mln. + pm) is de prognose verslechterd door onder andere de tweede monitor 3 D's (extra tekort van € 5,1 mln.), een groter overschot op BUIG Middelven (€ 1,83 mln.) en een lagere loonkostenstijging dan verwacht (€ 1,28 mln.).

Onderwerp	Bedrag (x € 1.000)	Toelichting
a. Voormalig personeel/APPA	1.000 V	Dit betreft een lagere storting in een voorziening voor de aanvulling van pensioenen van gewezen ambtsdragers
b. Toeristenbelasting	250 V	Het voordeel op de toeristenbelasting bedraagt € 900.000. Na correctie van het nadeel op de precario- en de reclamebelasting (ieder € 250.000) resteert een bedrag van € 400.000. Hiervan wordt voorgesteld dat € 150.000 wordt ingezet voor de expositie "Made in Maastricht".
c. Indexering Brandweer	38 N	Dit tekort ontstaat omdat de Veiligheidsregio met een hogere indexering werkt dan de gemeentelijke begroting.
d. Bouwleges	250 V/ 225 N	Door diverse projecten en grote vergunningen wordt € 250.000 meer aan bouwleges verwacht dan begroot. De toename van extra aanvragen (Veilige kamers, Noorderbrug) leidt tot extra werk dat niet binnen de reguliere formatie kan worden opgevangen. Deze bedragen ongeveer € 225.000.
e. RUD-ZL	40 V	Positief jaarresultaat 2016 van € 451.000, aandeel Maastricht € 40.000.
f. Vrijval kapitaallasten Storting in het Vruchtboomfonds	1.286 V 1.286 N	Door het later doen van investeren ontstaat een voordeel op kapitaallasten, welk ten gunste komt van het Vruchtboomfonds.
g. 3 D's /WMO oud	13.500 N	Conform laatste Monitoring 3D's van september.
h. Verkoopwinst Panden	177 V	Dit betreft het verkoopresultaat van het onderwijspand Heugemer Pastoorstraat 12 en de gymzaal Meutestraat 100.
i. Vrijval voorziening frictiekosten gymzalen	134 V	Naar aanleiding van de verkoop van Meutestraat 100 wordt voor dit deel geen beroep meer gedaan op de voorziening frictiekosten.
j. Sloopkosten Severenstraat 18	200 N	Door de verhuisbeweging van MosaLira voor het speciaal (basis)onderwijs komen de schoollocaties Severenstraat en Ponjaardruwe vrij te staan. Sloop van de laatstgenoemde locatie is voorzien, maar voor de Severenstraat worden deze kosten op € 200.000 geraamd. Voorgesteld wordt het afboeken van de boekwaarde van de Severenstraat (€ 1,4 mln.) eenmalig ten laste van het Vruchtboomfonds te brengen en de vrijval van kapitaallasten aan te wenden als terugstorting in het Vruchtboomfonds, ter compensatie van de afboeking.
k. Bankastraat	PM	De eerdere verkoop ten behoeve van een initiatief voor een zorghotel heeft niet tot het gewenste resultaat geleid en de verkoop is met de koopgegadigde ontbonden. Uit uitgevoerde inspecties is gebleken dat het vanuit zowel bouwkundig perspectief als vanuit brandveiligheid niet langer verantwoord is om het object Bankastraat 3 te blijven gebruiken. Het object wordt dan ook nog enkel gebruikt ten behoeve van opslag. Besloten is om de voorgenomen sloop uit te stellen. Dit in afwachting van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek door SAM en de initiatiefnemers van de gebruikers. Daar de huidige beheerssituatie (opslag) nog als veilig kan worden beschouwd is ruimte gegeven voor een nieuwe/aangepaste businesscase. Afhankelijk van de uitkomst van deze businesscase (deadline 1 oktober 2017) zal er al dan niet tot sloop worden overgegaan.
l. Taakstelling verkoopopbrengst actieplan woningen	105 V	In 2017 is voor een totaal van € 0,805 mln. aan verkopen gerealiseerd. Dit is € 0,105 mln. meer dan de taakstelling van € 0,7 mln.
m. Opbrengsten begraafplaats	100 N	Dit is het verwachte tekort voor 2017, gegeven dat het tekort

	Tongerseweg		2016 € 0,07 mln. bedraagt en dat het landelijk beeld is dat de traditionele manier van begraven (verder) terugloopt.
n.	Schoon	200 V	Positief resultaat graffiti-bestrijding (€ 50.000) en lagere verwerkingskosten veegafval (€ 150.000).
o.	Afval Storting in de egaliseringsreserve	70 V 70 N	Grote voordeel van 2016 teruggelopen door hogere verwerkingskosten; resultaat van € 70.000 wordt gestort in de egaliseringsreserve.
p.	BUIG Middelven	7.230 V	Het overschot op de BUIG uitkeringen bedraagt € 10,4 mln. Hier staat nog voor € 3,07 mln. aan verplichtingen tegenover.
q.	Bijzondere bijstand	2.100 N	Het totale budget Bijzondere Bijstand incl. structurele armoedegelden, "extra geld voor kinderen" en armoedebestrijding ouderen bedraagt € 9 mln. De uitgaven worden ingeschat op € 10,1 mln. Bovenop dit tekort van € 1,1 mln. bedraagt het voorlopige tekort kwijtscheldingen riool- en reinigingsrechten € 1,0 mln.
r.	Algemene Uitkering	2.253 N	Conform septembercirculaire 2017
s.	Voordeel SSC ZL	241 V	Conform RIB bij begroting 2017 SSC-ZL.
t.	Risicobuffer/onvoorzien	533 V	Begroet is € 1,828 mln. Ten laste hiervan komen onder andere herstel kademuren Borgharen (€ 0,25 mln.), incidentele dekking (€ 0,442 mln.), aanpak jihadisme (€ 0,075 mln.), ontwikkeling bestemmingsplan ENCI (€ 0,125 mln.) en huldiging Tom Dumoulin (€ 0,09 mln.). Steun aan St. Maarten (0,05 mln.)
u.	Dividend BNG	168 V	Dividenduitkering 2016.
8.088 N			

Bijlage 12

Lijst met gebruikte afkortingen

AMW	Algemeen maatschappelijk werk
AU	Algemene Uitkering
AVL	Afvalverwijdering Limburg N.V.
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B=K	Bezuinigen is kiezen
B en O	Beleid en Ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BAG	Basisregistraties voor Adressen en Gebouwen
BBZ	Bijstandsbesluit Zelfstandigen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	BTW Compensatie Fonds
BCC	Bestuurszaken, Concernzaken en Communicatie
BDU	Brede doeluitkering
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIS	Bestuursinformatiesysteem
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOG	Bebouwd Onroerend Goed
BOP	Buurtontwikkelingsplan
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BWS	Besluit woninggebonden subsidies
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CC	Centre Céramique
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CNME	Centrum voor Natuur en Milieu Educatie
COA	Centraal Orgaan Opvang voor Asielzoekers
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DD	Doelmatigheid en doeltreffendheid
DECL	Duurzame Energiecentrale Limburg
DOH	Decentralisatie Onderwijshuisvesting
DMS	Document Management Systeem
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ECB	Europese Centrale Bank
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMM	Exploitatie Maatschappij Maastricht B.V.
ENCI	Eerste Nederlandse Cement Industrie
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
ESZ	Economische en Sociale Zaken (raadscommissie)
FiDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FPU	Flexibel pensioen en uittreden
FWI	Fonds Werk en Inkomen
GAM	Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBRD	Gemeenschappelijke Belasting- en Registratie Dienst
GE	Grote evenementen
GEM	Gemeentelijke exploitatiemaatschappij
GEO	Geografische (informatie)
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIA	Geweld in Afhankelijkheidsrelaties

GIOS	Grootschalig groen in en om de stad
GOB	Gemeenschappelijke Ontsluiting Basisregistraties
GOMV	Gebiedsontwikkeling Maastricht Meerssen Valkenburg
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX wet	Grondexploitatie wet
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GSB	Grote Stedenbeleid
GWW	Grond-, weg- en waterbouw
HST	Hoge Snelheidstrein
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
IAB	Intergaaf Accommodatie Beleid
IAS	Informatie en Automatisering Services
I&A	Informatisering en Automatisering
IBOI	Index Bruto Overheid Investerings
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICES	Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
I/D	Instroom/Doorstroom
I-NUP	Implementatie-Nationaal Uitvoeringsprogramma
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPC	Innovatie prestatie contract
ISV	Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing
IV 3	Informatie voor Derden
KBL	Kredietbank Limburg
KIM	Kinderopvang Maastricht
KO	Kinderopvang
KVO	Keurmerk veilig ondernemen
LED	Limburg Economic Development
LFA	Limburgse Federatie Amateurtoneel
MAA	Maastricht Aachen Airport
MARAP	Managementrapportage
MCB	Maastricht Congres Bureau
MCH	Maastricht Culturele Hoofdstad
MECC	Maastrichts Expositie en Congres Centrum
MAHHL	Maastricht-Aken-Heerlen-Hasselt- Luik
ME	Maatschappelijke effecten
MHC	Maastricht Health Campus
MJIP	Meerjaren investeringsplan
MJOP	Meerjaren onderhoudsplanung
M&O	Misbruik en Oneigenlijk Gebruik
MOP	Meerjarig Ontwikkelingsprogramma
MPE	Maastrichts Planologisch Erfgoed
MPGV	Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties
MTB	Maastrichtse Toeleveringsbedrijven
MTO	Medewerkers Tevredenheids Onderzoek
MUMC+	Maastricht Universitair Medisch Centrum
MVV	Maastrichtse Voetbal Vereniging
NHMM	Natuurhistorisch Museum Maastricht
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NMP	Nationaal Milieubeleidsplan
NOx	Stikstofoxiden
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
NUGGER	Niet-uitkeringsgerechtigde
NWA	Netwerkanalyse
OALT	Onderwijs Allochtone Levende Talen
OBM	Ontwikkelingsbedrijf Maastricht
OCB	OntwikkelingsCombinatie Belvédère BV
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie

OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerende zaakbelasting
PDV	Perifere Detailhandels Vestiging
PGA	Persoonsgerichte aanpak
PISA	Project Integrale Saneringen
PO	Primair Onderwijs
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiek Private Samenwerking
P&C	Planning en Control
P&R	Park en Ride
P&W	Park en Walk
PRIS	Parkeer Route Informatie Systeem
PSA	Personeel- en salarisadministratie
PSZ	Peuterspeelzalen
PTA	Projectteam Archeologie
PVB	Project Versterking Brandweer
PW	Participatiewet
RAL	Rijksarchief Limburg
RAIL	Regionaal arbeidsmarkt Informatiesysteem Limburg
REA	Reïntegratie arbeidsongeschikten
RIF	Regionaal Interdisciplinair Fraudeteam
RIO	Regionaal Indicatie Orgaan
RIS	Raadsinformatiesysteem
RKMC	Rekenkamer Commissie Maastricht
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
RMP	Ruimtelijk mobiliteitspakket
ROA	Regeling Opvang Asielzoekers
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
ROR	Raamplan Openbare Ruimte Binnenstad
RTC	Regionaal Trainingscentrum
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RUDDO	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
SAHOT	Stichting Samenwerkende Hotels Maastricht
SAM	Samenwerkende Ateliers Maastricht
SHCL	Sociaal Historisch Centrum Limburg
SIB	Sociale Infrastructuur en Buurten
SISA	Single Information Single Audit
SKM	Stadskantoor Maastricht
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal medische indicatie
SOV	Strafrechtelijke Opvang Verslaafden
SPIN	Systeem Personeels Informatie
SSC	Shared service center
STEPS	Stedelijke Peuterspeelzaal Stichting
STIREA	Stimulering ruimte voor economische activiteiten
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SVO	Stuurgroep Vermindering Overlast
TGV	Train à Grande Vitesse
TIS	Team Integrale Schuldhulpverlening
TraXs	Traject Extreem en Sport
UM	Universiteit Maastricht
UP	Uitvoeringsplan 2000
UVI	Uitvoeringsinstelling Sociale Zekerheid
UWCM	United World College Maastricht
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V&L	Veiligheid en Leefbaarheid
VINEX	Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
VIS	Vroegtijdig Interventie Systeem

VLG	Vereniging Limburgse gemeenten
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOL	Voortgezet Onderwijs Limburg (stichting)
VOM	Vervoer Op Maat
VPB	Vennootschapsbelasting
VPT	Veilige Publieke Taak
VRI	Verkeersregelininstallatie
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Vroegtijdig schoolverlaters
VTV	Voorwaardelijke vergunning tot verblijf
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WBP	Wet bescherming persoonsgegevens
WbWM	Wonen boven Winkels Maastricht
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WGS	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WIJ	Wet investeren in jongeren
WIK	Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
WIZ	Werk, Inkomen en Zorg
WKC	Warmte kracht centrale
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
WOM	Werk Ontwikkelingsmaatschappij
WOR	Wet op de Ondernemingsraad
WOZ	Waardering onroerende zaken
WPG	Wet publieke gezondheid
WPV	Wet Personen Vervoer
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVG	Wet Voorkeursrecht Gemeenten
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet werken naar vermogen
(X)AMA	Ex alleenstaande minderjarige allochtonen
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zelfstandigen zonder personeel

Bijlage 13 Klimaatbegroting

Separaat document

Thuis in Maastricht is een online platform van en voor bewoners van Maastricht. Je maakt er kennis met de 43 buurten die Maastricht rijk is en de verhalen van haar inwoners. Het is een plek waar bewoners informatie en inspiratie kunnen halen én delen.

www.thuisinmaastricht.nl